BIBLIOTECA ... 1973. Nr. 796 — 846-847 bucuret.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 796 — sîmbătă 6 ianuarie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

MATEMATICA - MODUL MODERN DE A GÎNDI

„Mă bucur că tenisul a început să fie înțeles. Prevăd că într-un număr mic de ani, va fi înțeleasă și matematica", ne spune **acad. prof. Grigore C. Moisil** într-un interviu pe care-l publicăm **în pag. a 5-a.**

STRABISMUL SE POATE VINDECA

Prof. dr. docent Mihai David și dr. Eugen Rațiu, directorul și șeful de lucrări de la Clinica de Oftalmologie a Spitalului Colțea ne încredințează că **se poate vindeca strabismul.** Dar rezultatul este condiționat de momentul începerii tratamentului.

(Amănunte în pag. a 5-a)

ÎN ACEST AN HOTĂRÎTOR PENTRU CINCINAL:

STARTUL MAEȘTRILOR OȚELURILOR... „TARI"

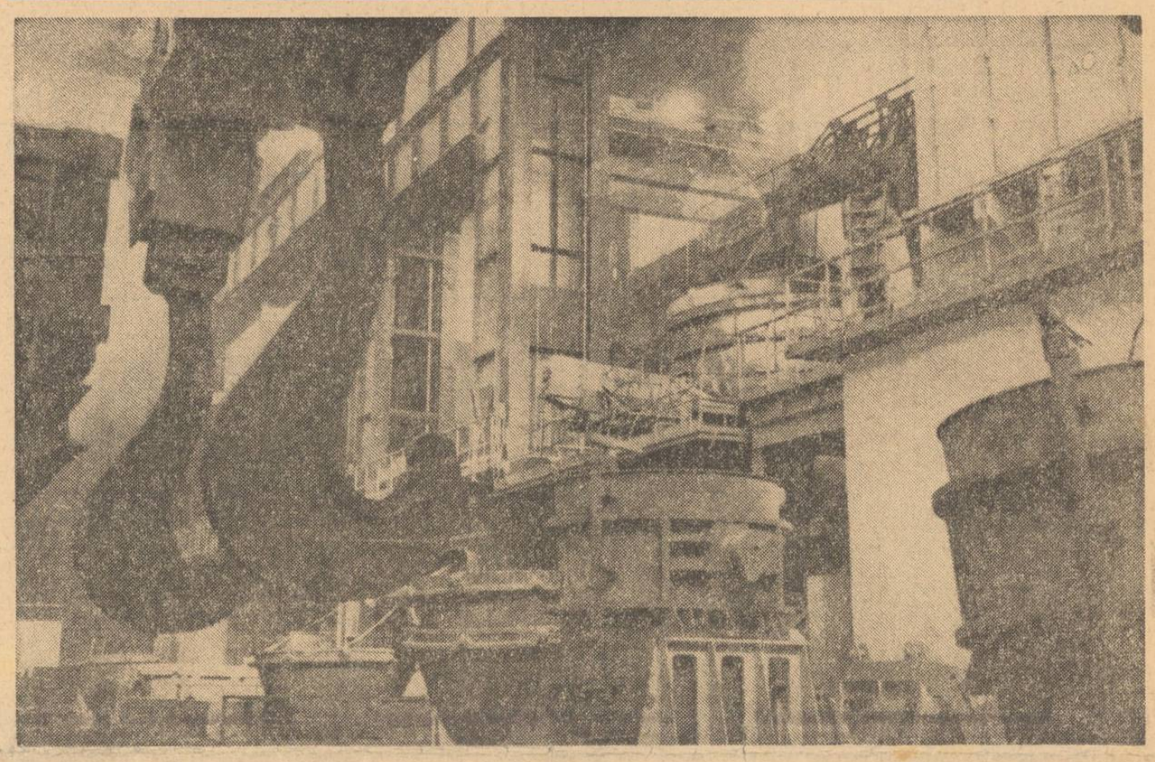

Un aspect de la cuptoarele de 50 tone ale oțelăriei electrice de la Hunedoara — Foto : V. ONOIU

De multe ori cînd am vizitat oțelăriile din Hunedoara am auzit rostindu-se cuvintele : „La noi timpul înseamnă oțel!". Cu aceleași vorbe ne-a întîmpinat, zilele trecute, maistrul principal **FLORIN GIURCĂ** de la oțelăria electrică a combinatului siderurgic hunedorean. El nu dorea să fie deranjat. De fapt era un moment cînd nu trebuia deranjat. Chiar pentru primele zile ale anului 1973 beneficiarii de metal au solicitat mari cantități de oțeluri cu caracteristici deosebite. La ora respectivă maistrul Giurcă împreună cu alți oțelari se aflau în momente de maximă solicitare pentru plămădirea unei șarje speciale. Fiecare om trebuia să intervină urgent și precis. Era la mijloc o chestiune de onoare. Colectivul acestei oțelării care produce numai oțeluri speciale a pășit în anul 1973 cu hotărîrea fermă de a-și depăși toate performanțele dobîndite. Și din primele ore după revelion s-a trecut în mod organizat la acțiune. Joi dimineața, inginerul **ILIE MARINESCU**, șeful oțelăriei electrice, ne-a declarat :

— **Sînt convins că în anul 1973 vom obține succese deosebite și chiar recorduri. Am această convingere pentru că ne-am pregătit destul de bine iar ceea ce este mai important, majoritatea oțelarilor noștri sînt ade-**

I. COJOCARU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

AGENDĂ săptămînală

Stă în puterea noastră

Rostindu-și tradiționala cuvîntare cu prilejul Anului nou, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus că „stă în puterea fiecăruia dintre noi de a realiza în cele mai bune condiții planul pe anul viitor". Cuvîntul conducătorului partidului și statului nostru a fost, în ansamblul său, un mesaj pornit din inimă către inimile noastre, o călduroasă urare adresată întregului popor și, în același timp, o sinteză a perspectivelor ce se deschid în fața patriei noastre. Dacă ne-am oprit asupra formulării „stă în puterea fiecăruia dintre noi", este pentru faptul că ea are o semnificație anume și o aplicabilitate aparte în puternicul avînt de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Într-adevăr, trăim, muncim, construim, croim viitorul pentru noi și pentru generațiile ce vor veni, într-un mod specific orînduirii noastre, în care nimic nu se face în afara noastră, a oamenilor muncii, indiferent de profesie, vîrstă, sex sau naționalitate. Tot ceea ce se făurește aci este opera acestei mari familii a poporului român și, dacă la hotarul dintre cei doi ani am privit cu justificată mîndrie spre o istorie de un sfert de veac, este pentru că a stat în puterea noastră să ridicăm patria la înălțimea de prestigiu și civilizație la care se află în prezent. După cum, cu nu mai puțină mîndrie privim spre ceea ce avem de împlinit, potrivit planurilor elaborate de partid, în anii ce vin. Și cînd spunem că stă în puterea noastră ca tot ceea ce plănuim să devină fapt, ne bazăm pe capacitatea creatoare, verificată în practica de fiecare zi, a unei națiuni talentate, harnice și demne.

Întreaga istorie de două ori milenară a poporului român atestă că aci, la Dunăre și Carpați, s-a aflat un neam de oameni înzestrați, harnici și demni. Dovadă, nume celebre de oameni născuți pe aceste meleaguri care, din cele mai vechi timpuri, au dus în lume faima acestui popor. Niciodată însă în trecut n-au existat condiții care să pună în valoare întreaga forță de creație a poporului român. Au trebuit decenii de luptă grea, plină de sacrificii, purtată

CONTINUARE ÎN PAG. ②

- *În zilele de 1 și 2 ianuarie 1973 la Combinatul siderurgic din Hunedoara s-au produs 162 tone de oțel „tare" peste plan*
- *Oamenii care schimbă calendarul*
- *Școala oțelarului este cuptorul unde se plămădește metalul*
- *La întrecere cu tehnica mondială*
- *Renumele se cucerește prin hărnicie și competență*
- *Timpul înseamnă oțel*

Prognoza meteorologică pe luna ianuarie 1973

prezentată de **Dumitru BACINSCHI**

Director adjunct științific al Institutului de Meteorologie și Hidrologie București

(Pagina a 6-a)

CETATEA NECUNOSCUTĂ DE PE MALUL JIULUI

- **Legendarele ruine din dreptul gării Bumbești**
- **Tradiția amintește de cetatea Cipria ridicată de împăratul Traian în epoca luptelor cu dacii**
- **Comoara descoperită de un localnic**
- **Cercetările arheologice au constatat că terenul dintre gara Bumbești și malul stîng al Jiului a fost intens locuit în urmă cu aproape două milenii.**
- **Locuințe de piatră încălzite de caloriferele antichității : hypocaustele.**

Despre toate acestea, **Expectatus BUJOR**, *cercetător principal la Institutul de arheologie*, **relatează în pag. a 7-a**

Cuptor cu olane arse găsit în așezarea de la Bumbești (sus). Temeliile unei locuințe romane dezvelite la Bumbești-Jiu. În ultimul plan se văd ruinele castrului (jos)

Mai există enigme?

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

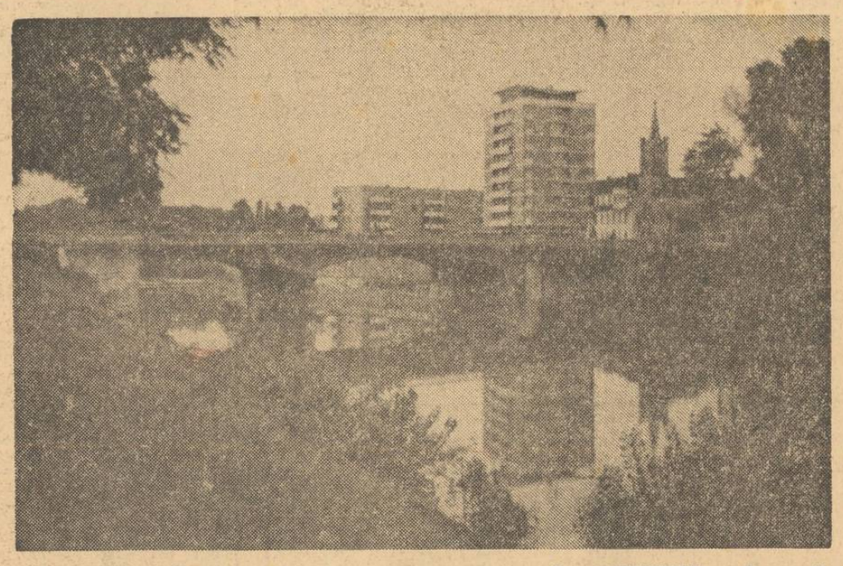

Pod peste Criș la Oradea — **Carol WEISMAN — București**

„Obcinele Bucovinei" — **Dumitru ALDEA — Galați**

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

UMANISMUL NOSTRU

Sînt un scriitor umanist și găsesc în țara mea temeiul umanismului meu. România e doar una din țările lumii, doar una dintre expresiile acestui suflet care e planeta. Umanismul e o tradiție, aici, la noi. Avem noi chiar și o vorbă grea de sensuri, o vorbă care califică felul nostru de a concepe omul : „om de omenie". Nu-mi dau seama cît ar putea înțelege străinii din această expresie, dar noi, românii, zicem „om de omenie" știind că nu e un pleonasm ci o formulă armonioasă, ce se potențează subtil cu fiecare termen, pentru a indica niciodată-trădatul-nostru-umanism.

Și, pentru că sîntem niște oameni de omenie, iată istoria ne-a adus în situația de a fi o țară de omenie. Dar om de omenie nu înseamnă om de omenie cu neomul. Ce omenie e aceea care lasă să prolifereze neomul ? Om de omenie înseamnă om activ, în lupta pentru afirmarea valorilor umanității. În fond, conștiința lumii resimte mereu incleștarea dintre om și fiară. A fi drept cu fiara, înseamnă a lupta pentru distrugerea ei. Mila față de fiară e identică, pînă la urmă, cu indiferența față de om. A fi om de omenie înseamnă a discerne între valori și nonvalori și a opta pentru valorile omenești. (S-a dovedit catastrofală atitudinea pacifizantă, față de fascism, a acelor intelectuali, care, dintr-un fals sentiment de omenie, erau de părere că lupta n-are rost, cu nimeni). Ce înseamnă a fi pașnic ? Ce înseamnă a fi om ? Omenia exclude lașitatea și nu acceptă neomenia. Somnul omeniei naște neoameni și a fi om de omenie înseamnă a fi născător de oameni, în război cu toate potrivnicile.

Sînt membru al Partidului Comunist Român, membru al acelui partid care, printre primele în lume, apără astăzi valorile umanismului și ale umanității. În noiembrie 1971, la o Plenară a acestui partid, s-au spus, s-au afirmat cu claritate sensurile umanismului nostru. S-a conturat un mod mai activ de a-l cultiva și de a-l apăra, s-a exprimat totodată o atitudine mai fermă în raporturile cu nonumanismul. Ce aveam de adăugat noi, românii, la înțelesul ideii de umanism ? Partidul nostru a spus : „nu !" — șovinismului, rasismului, fascismului, prostiei, naționalismului și cosmopolitismului. Noi am spus „nu !" — abuzurilor de orice fel, inechității, imoralității, parazitismului social. Noi am spus „nu !" — nonvalorilor, pentru că singura coexistență inadmisibilă principial este coexistența răului cu binele. Afirmarea binelui nu e un fapt de sine și pentru sine. Afirmarea binelui are loc într-o guerilă permanentă contra răului. O afirmare tenace a valorilor. Binele este restrictiv. El are legi și are rigori, el are nevoie de exercitarea eficientă a energiei sale.

Sîntem o țară a oamenilor. Omul se află și la temelia valorilor și la finele lor. Pentru că plecăm de la o doctrină care crede în perfectibilitatea speciei umane, noi ducem mai departe ideea și sîntem convinși, nu numai că perfectibilitatea este posibilă, dar că ea e necesară și că stă în puterile noastre. Dar nici un act moral n-are valoare dacă-l exclude din afara lui de acțiune pe autor, pe cel care-l face. Omenia e indivizibilă și trebuie cultivată în tine însuți și în semenii tăi. A avea curaj să te analizezi, să te sperii fertil de gîndurile rele, la care poți ajunge, dacă nu-ți cultivi omenia, înseamnă a voi să fii om de omenie.

Sînt un scriitor român, sînt un scriitor comunist, iubesc libertatea și cred în valorile umanismului. Știu că drumul spre acest tip de om nu e simplu. Știu că un om perfect e imposibil de închipuit : dar știu că un om

CONTINUARE ÎN PAG. ②

19609.

AGENDA săptămînală

Stă în puterea noastră

URMARE DIN PAG 1

cu abnegație de comuniști spre a se ajunge la uriașele transformări revoluționare determinate de lupta și munca întregului popor în frunte cu comuniștii, pentru ca energiile descătușate să-și poată proba marea forță de creație.

Astăzi afirmăm cu tărie că stă în puterea noastră să facem mai mult și mai bine, vorbim de o tehnicitate mai înaltă și de produse de calități superioare. Și toate acestea prin puterea noastră, la care facem apel continuu, deoarece este pîrghia pe care se sprijină prezentul și viitorul patriei.

Spunem lucruri de mult cunoscute din practică atunci cînd afirmăm că tot ce se făurește în această țară are ca scop bunăstarea și fericirea poporului. E necesar să adăugăm că această operă de excepțională anvergură este o creație a întregii națiuni, la care participă masele cele mai largi purtînd răspunderea pentru tot ce se realizează și se va realiza. Această participare de o amploare încă neîntîlnită dă o imagine clară asupra democratismului orînduirii noastre socialiste, democratism autentic prin dreptul de a făuri și prin înzestrarea cu mijloacele necesare, inclusiv cea mai înaltă pregătire de specialitate și generală. Dreptul la creație materială și spirituală, mai mult decît atît, stimularea permanentă a creativității, împreună cu posibilitatea de a te bucura de ceea ce ai creat și cu cea de a te pronunța în legătură cu tot ceea ce privește dezvoltarea acestei țări — iată numai cîteva elemente ale superioarei forme de democrație ce caracterizează viața politică, economică și socială a României socialiste.

Oprindu-ne, așadar, asupra faptului că stă în puterea fiecăruia dintre noi să contribuim la înflorirea multilaterală a patriei și la edificarea propriului nostru destin tot mai bun, am dorit să subliniem, la acest început de an, că ea cuprinde în sine și forța noastră, și demnitatea de popor liber, și marile noastre drepturi și îndatoriri.

Drumul ni l-am ales singuri, am străbătut două decenii și jumătate care au confirmat că acest drum este cel bun. Așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în recenta sa cuvîntare „este mai presus de orice îndoială că stă în puterea noastră să realizăm acest program grandios de edificare socială care să asigure poporului român o viață demnă, fericită și independentă".

URMARE DIN PAG 1

ÎN ACEST AN HOTĂRÎTOR PENTRU CINCINAL:

STARTUL MAEȘTRILOR OȚELURILOR... „TARI"

vărați maeștri ai oțelurilor... „tari".

Șeful secției ne-a vorbit cu multă pasiune și respect despre cei care au misiunea de răspundere să fabrice oțeluri speciale și cu valori superioare. Cînd l-am întrebat despre maistrul principal Florin Giurcă el a spus :

— Îmi vine greu să-l caracterizez. Este omul care ajunge cu vorba și mai ales cu fapta peste tot unde este nevoie de el. Nu exagerez de loc dacă spun că trei sferturi dintre oțelarii secției au învățat meserie de la Florin Giurcă. De la el au învățat mulți dintre ceilalți maiștri ai oțelăriei. Nu mi-e rușine să spun că de la el am învățat și eu mult. Este un om, un comunist și un meseriaș deosebit.

Mai trebuie adăugat oare ceva la aceste cuvinte ? În noaptea de revelion, cînd alții ciocneau paharele în jurul meselor pline cu bunătăți, maistrul Florin Giurcă se afla lîngă cuptoare. Alături de el munceau pe platforma oțelăriei maistrul **TEODOR PĂSTRAV**, prim-topitorii **LAUREAN FLOREA, GHEORGHE OPRIȘAN** și alții. La cumpăna nopții ei și-au strîns mîinile și s-au felicitat reciproc dar n-au avut prea mult timp pentru aceasta. Momentele critice ale primelor șarje de oțeluri speciale ale anului 1973 i-au solicitat să intervină chiar și atunci la cumpăna de noapte. Dar maiștrii oțelurilor speciale au răspuns în mod exemplar datoriei. Primul schimb al anului s-a încheiat cu planul depășit. De fapt, colectivul oțelăriei electrice a combinatului din Hunedoara a serbat și alt revelion.

Inginerul șef ADRIAN POPOVICI ne-a spus :

— La 26 decembrie, orele 6, s-au produs primele tone de oțeluri speciale în contul anului 1973. Înregistrînd acest succes colectivul nostru de muncă și-a depășit cu mult angajamentele luate în întrecerea pe anul 1972. Anul acesta sîntem hotărîți să obținem realizări și mai importante.

Este clar că oțelarii din secția amintită au luat-o înaintea calendarului obișnuit și au intrat în noul an de muncă hotărîți și pregătiți pentru performanțe superioare. Ceea ce realizează ei acum completează o vastă acțiune care se desfășoară pentru sporirea valorilor metalului hunedorean. În anul care s-a încheiat aici a început să se producă în mod curent oțeluri inoxidabile de mare utilitate pentru industria noastră chimică. Dar și acest succes este tot o completare la niște realizări de valoare. Sigur pe puterea sa de creație și cu multă competență colectivul oțelăriei **s-a antrenat** într-o pasionantă întrecere cu tehnica mondială sub deviza : „Să nu importăm ceea ce putem face noi !". Datorită priceperii cu care **s-a** acționat au fost asimilate **o** serie de mărci noi de oțeluri cu valori de talie mondială și **s-a** redus considerabil importul de asemenea oțeluri. Această acțiune **a** fost mult dinamizată și urgentată prin măsurile luate de conducerea partidului și statului pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale **a** oțelăriei electrice din Hunedoara. Cu doi ani și jumătate în urmă au intrat în funcțiune două cuptoare electrice noi de cîte 50 de tone pe șarjă care au atins foarte repede parametrii proiectați. Un oțelar ne spunea că aceste cuptoare se află acum în stare excepțională și vor da randamente mari.

La oțelăria electrică se fac eforturi apreciabile și se consumă multă inteligență tehnică pentru ca țara, industria noastră, să aibă metal de calitate bună, să aibă oțeluri superioare. Se realizează cu succes oțeluri pentru tot felul de rulmenți, pentru sape de foraj, pentru autocamioane etc. Aici, pe platforma oțelăriei inteligența tehnică românească a provocat de mult la întrecere tehnica mondială și o concurează cu succes. Inginerul șef al oțelăriei spunea că platforma și cuptoarele în care se plămădește oțelul au devenit o importantă școală practică la care învață toți oțelarii dar unde nimeni și niciodată nu are curajul să spună că știe totul.

— Mă bucur că am început bine anul 1973 — ne-a declarat prim-topitorul **LAUREAN FLOREA. De fapt, toți oțelarii noștri se bucură atunci cînd obținem succese mari pentru că numai așa îndeplinim sarcinile trasate de către conducerea partidului.**

Am privit cu multă atenție oțelarul robust care vorbea cu satisfacție despre succesele din primele zile ale anului. Și el se numără printre cei care se află mereu acolo și unde este mai mare nevoie. Are motive să fie satisfăcut. În anul 1960 el mai era încă un simplu băiat de la țară care nu știa nimic despre tainele oțelului. Nu evită să spună că marea lui școală a fost oțelăria și n-ar fi ajuns la această școală dacă nu veneau anii Republicii. Acum Laurean Florea este omul care exploatează și dirijează un cuptor electric de 50 de tone. El dă valori și puteri oțelului românesc. Subalternilor le cere doar un singur lucru : să respecte disciplina. Pentru acest oțelar destoinic noțiunea de disciplină înseamnă ordine, învățătură și competență în meserie. Răspunzînd acestor cerințe oțelarii din echipa sa n-au avut nici o absență nemotivată în ultimul an și au ocupat mereu locuri fruntașe în întrecere. În noul an își apără renumele și vor să doboare propriile recorduri. Dar și ceilalți oțelari vor recorduri. Tocmai de aceea chiar din primele ore ale noului an pe platforma oțelăriei electrice s-a declanșat o întrecere cu intensitate fără precedent. Oamenii acestia care produc oțeluri speciale vor să-și demonstreze măiestria. Pentru ei timpul înseamnă oțel. Joi dimineață șeful oțelăriei ne-a spus prin cablu :

— Planul pe primele trei zile ale anului a fost depășit, respectîndu-se sortimentele planificate. Am pășit cu dreptul în noul an.

— Și noi vă dorim succes în continuare !

I. COJOCARU

Monolog interior despre... ZICALE

de Victor BÎRLĂDEANU

Cunoscu oameni pentru care proverbul, zicala, reflecția de duh reprezintă hrana cotidiană a gîndirii. M-a emoționat enorm, bunăoară, faptul că, întîlnind lunile trecute departe de hotarele țării un compatriot plecat de mult de pe aceste meleaguri, prima dorință pe care mi-a adresat-o a fost să-i expediez, cum ajung în patrie, un volum de proverbe românești. Nu l-am întrebat de ce și-l dorea cu atîta înflăcărare. Mi se părea că ar fi fost absolut nefiresc dacă nu și l-ar fi dorit.

Puține sînt adevărurile ființei umane și ale relațiilor dintre oameni care să nu fi fost surprinse, cu plasticitatea efigiilor definitorii, în substanța densă a zicalei. De cîte ori nu ni se întîmplă ca, fiind martori voluntari sau involuntari la vreo manifestare de lăudăroșenie gălnoasă, să nu ne amintim brusc de proverbul de mare incisivitate : „Fală goală, traistă ușoară". Sau de cîte ori, trăind revelația subită că ne-am înșelat asupra caracterului unui om pe care ne imaginam să-l cunoaștem bine, nu ne vine în minte faimoasa zicală : „Trebuie să mănînci un car cu sare cu cineva ca să-l poți cu adevărat cunoaște".

Recent, un amic îmi relata cu lux de amănunte despre marea dezamăgire pe care i-a produs-o un individ în care avusese o încredere oarbă și pe care îl propusese pentru o funcție ce presupunea minuirea unor importante valori materiale. Ei bine, individul atîta a așteptat — să i se încredințeze respectiva gestiune — ca să între-n ea cu mîinile pînă la coate. Drept care amicul se căina și se jura că n-o să mai aibă în viața lui încredere în nimeni. Această bruscă explozie de mizantropie totală, fără alegere, mi-a dat o jenantă senzație de inautentic, mai pe românește : de nesinceritate. Ce-l împiedicase să deschidă bine ochii asupra aceluia în care a investit o atît de mare doză de încredere fără acoperire ? El însuși dădea a înțelege că, dacă și-ar fi dat osteneala să se intereseze cît de cît de antecedentele individului, ar fi aflat unele lucruri menite să-l pună pe gînduri. Dar n-o făcuse bizuindu-se, chipurile, pe „o intuiție care nici o dată nu dăduse greș". Intuiția o fi ea bună în alte prilejuri, dar nu acolo unde e vorba de răspunderea pentru avuția obștii. Nu m-am putut reține să nu-i caracterizez atitudinea prin proverbul : „Cînd unul cască gura, altul înghite". I se potrivea de minune...

Și în cîte alte împrejurări ale vieții proverbul, zicala, vorba de duh cu seva înțelepciunii populare nu te scoate din încurcătură, ajutîndu-te să pui degetul pe rană, să definești diagnosticul unei fapte, unui cusur de caracter, unui năravi O carte de proverbe e ca un manual de igienă socială : din ea culegi adesea nu numai verdicte, dar și leacuri pentru anume apucături. Mi s-a întîmplat să ascult o dată revărsarea verbală a unei cuconițe care, mai mult din inconștientă, obișnuia să răstălmăcească faptele unor prieteni, punîndu-le într-o lumină defavorabilă. I-am spus-o verde-n față : „Dacă nu știi să văpsești, nu te pune să mînjești". Nu știu cît o fi înțeles pe loc din tîlcul acestei zicale, dar cert este că după aceea — cel puțin în prezența mea — se abținea să-și mai debiteze ineptiile cu iz de birfă sadea. De unde se vede că uneori — nu-mi fac iluzii referitoare la generalitatea procedeului — proverbul poate fi un remediu...

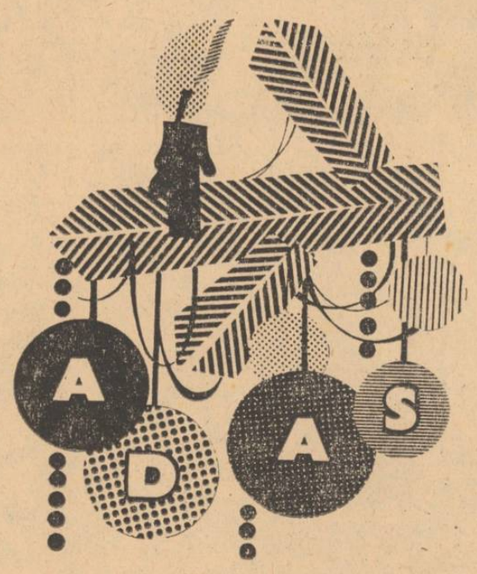

Cu ocazia Anului Nou 1973, Administrația Asigurărilor de Stat — A.D.A.S. — urează tuturor asiguraților prietenilor și colaboratorilor săi un an cu realizări în muncă, sănătate și fericire personală.

LA MULȚI ANI !

(5655)

URMARE DIN PAG 1

LUMEA CA LUME

de omenie e posibil, pe această planetă zguduită de orgolii atomice și de atîtea spasme ale războaielor lumii. Se manifestă în limbajul social din România de astăzi, cu deosebită frecvență, ideea că *omul este principalul producător și beneficiar al tuturor bunurilor materiale și spirituale.* Omul este așadar țelul suprem al eforturilor noastre. Acesta e adevărul. Omul e orgoliul nostru firesc de constructori ai unei lumi, ai unei umanități de tip superior.

Privind România de azi, în comparație cu România de ieri și cu România de alaltăieri, avem imaginea unei țări dinamice care a înfrînt, în bună măsură, o stare de gravă înapoiere economică, precum și o altă stare gravă, aceea de umilință politică. Sîntem, azi, o țară independentă și liberă. Sîntem o țară a oamenilor. Și cum am putea fi altfel, cînd — de la înălțimea răspunderii sale —conducătorul țării noastre, președintele Nicolae Ceaușescu, a rostit pentru oamenii de omenie ai acestei țări, chemarea plină de o misterioasă fascinație de a fi cu toții *„comuniști de omenie"* ?

De fapt, asta e totul. Totul, cel puțin din punctul de vedere al omeniei, adică singurul punct de vedere în care ne putem situa noi, oamenii.

(Articol apărut la 29 decembrie 1972, în ziarul britanic „The Times", din Londra).

FILE DIN DOSARUL BOICI

Din zecile și zecile de scrisori, pe care le-am primit de la foști pacienți ai doctorului Boici, scrisori care confirmă eficacitatea tratamentului Boici, reproducem astăzi cîteva fragmente semnificative :

1.

„Sînt unul dintre mulții foști bolnavi care au fost vindecați de doctorul Vasile Boici. Am suferit multă vreme de reumatism, care începînd din anul 1950 — aveam atunci vîrsta de 41 de ani — s-a manifestat sub forma de lombo-sciatică. De atunci, timp de 11 ani, anual aveam cel puțin o perioadă de criză acută de 1—3 săptămîni, de regulă primăvara, cînd durerile se accentuau : mă ridicam cu greu, nu puteam să-mi îndrept ținuta, iar mersul îmi era anevoios. De fiecare dată, am primit îngrijirile medicale obișnuite, prin policlinici. Am făcut și tratament balnear — la Băile Herculane și Govora — de vreo cinci ori în total. În anul 1961, fiind pe litoral, am făcut — fără prescripție medicală — băi reci în apa lacului Techirghiol. Cam la o săptămînă, după întoarcerea acasă, am simțit „reacția", dureri puternice și permanente, care au persistat pînă în ianuarie 1962, cînd s-au transformat în criză acută, gravă, cu dureri foarte accentuate : nu puteam sta ridicat, nu puteam dormi noaptea, și nici să mă întorc de pe o parte pe cealaltă. Am încercat tratamentul din anii anteriori, dar fără folos evident. Un coleg, profesor ca și mine, și el vindecat de doctorul Boici, m-a sfătuit să mă adresez acestuia, ceea ce am și făcut. În februarie 1962, așadar, am fost tratat de doctorul Boici, care în trei sau patru ședințe, mi-a administrat mai multe injecții ; de fiecare dată în regiunea tratată nu mai simțeam decît dureri foarte slabe sau deloc. După trei săptămîni mi-am reluat munca obișnuită și, de atunci timp de zece ani nu am mai avut nici crize, nici, în general dureri reumatice, care mă chinuiseră pînă atunci fără speranțe de scăpare".

Cu multă prețuire,
PETRU TELEAGĂ
str. Narciselor nr. 3,
Timișoara"

2.

„Înainte cu 11 ani, am avut o fractură la piciorul stîng (am alunecat și am căzut și prin cădere mi s-a fracturat piciorul), cauză ce a determinat formarea unei artroze cu niște dureri de nedescris. M-am adresat doctorului Vasile Boici ; în 1964, mi-a făcut tratamentul cu medicamentul său 6—7 (infiltrații) injecții în piciorul bolnav. Au trecut 8 ani. Mă rog pentru sănătatea lui (că știu că e bolnav cu inimă) că am scăpat de durere de la data cînd mi-a făcut tratamentul.

IULIA DUDULEA,
str. Bicaz 33, Timișoara,
telefon 2 32 68"

3.

„Încă din tinerețe, deci cu vreo 30—35 de ani în urmă, am remarcat pe partea exterioară a pulpei piciorului stîng o porțiune, de vreo două palme, insensibilă, parcă „amorțită". Cum nu m-a deranjat cu nimic, nu i-am dat nici o importanță. Cu timpul, însă, a început să mă supere din ce în ce mai mult, s-a complicat cu dureri la mijloc, devenind cu vreo 7—8 ani în urmă de nesuportat. Am fost nevoit să mă leg cu un șal de lînă, ca pînă la urmă să port permanent un brîu din blană de oaie. Cu toate că am urmat, cîțiva ani la rînd, la Timișoara, tratamentul clasic : ionizări, împachetări cu parafină, aerosoli etc., iar la sanatoriul din Mangalia Sud același tratament, plus băi de nămol (de unde — culmea ironiei — am ieșit fără să se uite măcar cineva la mine, ca de altfel și la ceilalți, cu diagnosticul „Stare ameliorată") durerile s-au accentuat într-atît, încît — de trei-patru ori pe an — nu am mai putut umbla, nici trăgînd piciorul după mine, fiind nevoit să stau cîte o săptămînă două în pat, cu dureri care nu mă lăsau nici să dorm. În decembrie 1969, doctorul Vasile Boici mi-a făcut într-o singură ședință, tot apăsînd foarte tare piciorul, în locurile dureroase vreo 10—15 (poate mai multe) injecții. Accentuez : căutarea locurilor cît și injecțiile au fost foarte, foarte dureroase ! Făcîndu-mă atent că voi avea, timp de cîteva zile, dureri mari, m-a sfătuit să mă culc imediat în pat și să revin după o săptămînă. După cîteva ore, exact cum mi-a spus, tot piciorul m-a durut foarte tare, apoi timp de două zile „m-a ars focul", după care a amorțit total. A 5-a, a 6-a zi m-am dat jos din pat, ca după o săptămînă durerile să-mi fie „ca luate cu mîna", nu numai cele din picior, ci la fel și durerile de la mijloc ! De atunci, merg la strand, îndată ce temperatura apei depășește 24 grade, iarna la munte la schiuri... ca în cei mai buni ani din tinerețe. Nu mai port brîu, nu mă mai leg cu nimic la mijloc...

Inginer RASZTOCZKY
FRANCISC
str. Odobescu 78,
Timișoara"

4.

„Datorită dumneavoastră, prin relatările din revista „Magazinul", despre doctorul Boici Vasile, astăzi sînt un om fericit. După doi ani de consultări la diferiți specialiști, constatări, indicații și tratamente bolile mele ca : spondiloză lombară, dorsală, cervicală, hernie la disc, artroză etc. nu s-au ameliorat; din cauza complicațiilor, nu puteam urma anumite tratamente, căci tot se iveau contraindicații. Și iată acum un adevărat miracol. Doctorul Boici, prin tratamentul lui spontan și rapid, m-a pus pe picioare. Eu, care nu puteam umbla fără să fiu ajutată și nu puteam sta pe picioare, azi umblu fără nici un ajutor și să știți că doctorul Boici Vasile, pe lîngă tratamentul atît de eficace, nu este nici măcar interesat în ceea ce privește partea materială. Nu sînt eu un caz izolat. Foarte multe persoane care au apelat la doctorul Boici, se simt tot atît de bine ca și mine. Consider că nu am dreptul să tac și nu-mi găsesc suficiente cuvinte, prin care să pot exprima mulțumiri, atît dumneavoastră, cît mai ales stimatului și apreciatului doctor Boici care m-a salvat de atît de chinuitoarele dureri. Povestind altor suferinzi cazul meu, atît de fericit rezolvat de doctorul Boici, de bucurie plîng.

RAILO ARISTEIA
str. 13 septembrie, nr. 1,
etajul II, ap. 17, Cluj"

5.

„Am 53 de ani și am suferit din 1949 de poliartrită cronică, pentru care am fost de mai multe ori internată în spitale, fără nici un rezultat. Anul trecut, m-am tratat la doctorul Boici de trei ori și am scăpat de suferințe. Acum, mă simt obligată să susțin și eu că tratamentul doctorului Boici este de mare eficiență,, de aceea vă rog ca în numele bolnavilor să susțineți ferm cazul Boici.

OPRONESCU DOROTHEA
Str. Drumul Jabărului 22.
Lugoj"

6.

„Plini de speranță, am pornit-o la drum cu soțul meu, care și el suferea de o artroză la genunchi, hotărîți să facem orice pentru a obține ajutorul medicului V. Boici. Și l-am obținut. L-am obținut din partea unui om modest, plin de bunăvoință, care privește cu ochi surizători de fericire, lacrimile de recunoștință din ochii celui ajutat. El prin aceasta se consideră în întregime răsplătit. Am plecat de la medicul Boici pe picioarele mele, nesprijinită (și la fel soțul meu), cu un mers echilibrat, ritmic și fără dureri. Țineam să vă felicităm și să vă mulțumim pentru înaltul exemplu al umanismului socialist pe care-l dați prin faptul că nu puteți și nu vreți să treceți nepăsător pe lîngă posibilitățile de a veni în ajutorul semenilor dumneavoastră suferinzi. Atitudinea dumneavoastră este totodată și un exemplu al combativității marxiste, ducînd lupta contra acelei concepții — politicos exprimîndu-ne — retrogradă, care susține, că „ceea ce nu știu nu există !"

Cu mulțumiri,
profesor GEORGESCU
ELISABETA
consilier juridic GEORGESCU
MIRCEA
str. Petöfi nr. 40 Cluj"

7.

„Am suferit de cocso-artroză și artroză a genunchiului sting. Am fost tratată de medici specialiști cu renume, care au depus eforturi mari pentru vindecarea mea, ajungînd chiar și la intervenție chirurgicală, dar totul fără rezultat. Din cauza operației s-au produs staze circulatorii, însoțite de dureri insuportabile. Mă resemnasem, deoarece unii medici mi-au spus că este o boală ireversibilă. În pofida acestor preziceri, am ajuns să fiu tratată de către doctorul Vasile Boici din Timișoara, de care v-ați ocupat în repetate rînduri la rubrica „Lumea ca lume" și care după cîteva ședințe de infiltrații medicamentoase, în locurile de maximă durere, mi-a alinat durerile, redîndu-mi mobilitatea totală. De atunci, au trecut 7 ani și, la vîrsta de 65 de ani, mă declar sănătoasă, în ceea ce privește afecțiunea amintită. Încă o dată vă mulțumesc.

ACSAI VILMA,
Timișoara III
str Griviței roșie nr. 45"

8.

„De ce v-am scris ? Pentru că după absolvirea primului semestru din anul II o boală, căreia timp de doi ani nu i s-a dat de capăt, m-a făcut să devin „manechin". Adică : nu simțeam senzația de durere, nu-mi simțeam capul, puteam să dau cu capul de pereți, fără să mă doară. Doi ani de zile am întrerupt studiile. La cererea mea, de plecare la tratament în străinătate, mi s-a răspuns că sînt irecuperabil. Am dat întîmplător peste doctorul Vasile Boici. După a doua ședință de tratament, am putut să-mi reiau studiile. Mă pot concentra. Pot memora. Simt că trăiesc din nou. Din nou pe masa mea de lucru își fac loc tratate de chimie. Nu vreau să înțelegeți că tratamentul mi-a luat boala cu mîna, dar m-a repus în rîndul oamenilor care se pot bucura de plăcerea muncii, de culoarea vieții. Sper în reușita deplină. Am stat cîteva ore la acest om al onoarei. Veneau oameni din toate colțurile țării, telefoanele (pînă și din Italia) erau nesfîrșite... Dar, omul este și el bolnav, istovit, și bucuria de a-i vedea pe alții sănătoși nu poate înlocui epuizarea și deranjul ce-l face această harabaură de oameni care vor să se facă bine. Sper că acest OM va învinge. Vă rog, ajutați-l. Noi toți vă mulțumim ; pentru că singura mulțumire ce i-am putea-o aduce noi, cei mulți și suferinzi, ar fi recunoașterea legală a dreptății.

CANTEMIR TULEA
student, anul III,
facultatea de fizică,
Timișoara"

9.

„Subsemnatul inginer Solea Romulus, din Timișoara, șef de serviciu la Uzinele Mecanice Timișoara, declar că am fost vindecat în anul 1959 de reumatism la glesna piciorului drept de către medicul doctor Vasile Boici din Timișoara. Eram disperat și după ce umblasem schiopătînd, la medici și policlinici, și după fel și fel de tratamente era gata, gata să nu mai fiu util societății ca forță de muncă. Cel care m-a vindecat este medicul doctor Vasile Boici care, prin injecțiile sale aplicate în punctele dureroase ale piciorului, m-a vindecat complet, fără nici o urmare de malformații, căci de atunci au trecut 13 ani. Am 59 ani etate și joc fotbal cu nepotelul meu Remus, în etate de 5 ani. Medicul doctor Vasile Boici a vindecat mii de oameni, țărani, muncitori, ingineri, medici, profesori, ofițeri, activiști de partid; dar, cu toate aceste rezultate de-a dreptul uimitoare, autoritățile Ministerului Sănătății se pare că încă nu au aprobat invenția pentru ca omul în slujba poporului să-și poată aduce aportul pe deplin. Sînt indignat de acest lucru, din care cauză vă rog să interveniți, pe lîngă cei în drept, să aprobe cît mai urgent descoperirea medicului doctor Vasile Boici din Timișoara, str. St. O. Iosif, nr. 30. V-am trimis această scrisoare cu gîndul că, împreună cu alții care v-au scris, la fel ca mine, să contribui la rezolvarea cazului doctorului Vasile Boici din Timișoara.

Inginer SOLEA ROMULUS
piața Ceaicovschi nr. 1,
Timișoara".

10.

„Văzînd ce întorsătură au luat lucrurile, în cazul doctorului Boici, m-am hotărît să vă relatez și despre mine. Timp de peste 20 de ani am avut sciatică, de pe urma căreia am avut mult de suferit. În anul 1967, am fost tratat de doctorul Boici. În urma acestui tratament, timp de peste 5 ani nu am mai avut nici o criză și mă simt bine, deși am făcut eforturi, și numai fizice de care înainte nu eram capabil. Am observat și un efect secundar al acestui tratament, care însă va trebui verificat mai riguros. Anumite dureri reumatice care-mi apăreau în sezonul rece în brațe, coate, umeri etc. nu au mai apărut după aceea. Nu știu ce cunoașteți despre doctorul Boici. Trebuie să știți că autoritățile de resort, atît cele locale cît și cele centrale, îl cunosc de mulți ani. Ba mai mult l-au avut în vedere la acordarea unor sancțiuni și amenzi. Acestui om deosebit de modest i s-au adus multe acuzații grave. Este adevărat însă că nici dînsul nu a prea menajat orgoliul multora. Carapacea sub care se apără cei puși să îngrijească de sănătatea poporului este prea groasă și nu a putut fi străpunsă pînă acum. M-aș bucura mult dacă dumneavoastră ați reușit. Deocamdată, ați reușit să puneți pe capul acestui om toți bolnavii din țară, încît nu mai are odihnă nici ziua și nici noaptea.

Inginer GHEORGHE SÎRBU,
șef de lucrări la Institutul
Agronomic Timișoara".

...Zecе fragmente din zeci și zeci de scrisori care apără dreptul suferinzilor la vindecare ori ameliorare a sănătății lor. Între timp, doctorul Boici a fost la București și, împreună cu profesorul Ioan Cotăescu și inginerul chimist Iosif Pilz, a arătat pe viu de ce e în stare. Sub priviri sceptice și cu prețul unor repetate nopți de nesomn, doctorul Boici a convins. În fine, pe secretarul general al Ministerului Sănătății dr. Ursea, că nu e un farseur și că măcar o parte din rezultatele sale sînt spectaculare. Am avut și eu cîteva convorbiri telefonice cu secretarul general al Ministerului Sănătății și m-am bucurat să-l aud recunoscînd „realitatea Boici". Dar cît va dura, de acum încolo, crearea condițiilor ca doctorul Boici să lucreze ? Nu e oare limpede că trebuie acționat rapid ? Cine ar răspunde dacă, într-o zi, la care nici nu vreau să mă gîndesc, doctorul Boici n-ar mai exista ? Cu ce drept e oprit un om care mai are încă putere de muncă (și care a dovedit de ce lucruri e capabil) să lucreze ? Nu e totuși o situație absurdă ca, între mine care sînt scriitor și doctorul Ursea, care e secretarul general al Ministerului Sănătății, EU să umblu după rezolvarea cazului Boici și să-l caut pe tovarășul Ursea, care chiar de aceea e secretar al Ministerului respectiv, pentru a rezolva corect și rapid cazurile din „circumscripția" sa ? Deocamdată rolurile sînt distribuite invers. Bolnavi și specialiști recunosc azi realitatea Boici. Atunci ?

AL TREILEA

După cum se știe, echipajele care pleacă spre Lună sînt compuse din cîte trei cosmonauți. Cînd racheta ajunge pe o orbită circumlunară, doi cosmonauți coboară, cu modulul lunar, pe suprafața Lunii, iar al treilea rămîne în rachetă, veghindu-i și așteptîndu-l pe ceilalți doi. Ne ocupăm în general de cei doi, care ne aduc de pe Lună roci, praf, impresii. Dar al treilea ?

Ar fi interesant de știut ce e în sufletul celui de-al treilea cosmonaut, omul care se duce, mereu, pînă aproape de Lună, dar care nu atinge niciodată Luna. Vasăzică, el pleacă toți trei și, deodată, el rămîne singur. Știm ce curajoși, ce nobili și ce importanți sînt cei doi care au simțit Luna sub tălpi, care au cules probe de pe ea și care constituie în fond, prima populație a Lunii. Dar al treilea ? El a străbătut sute de mii de kilometri, spre Lună, și destinul îl oprește totuși să ajungă pe Lună. El nu a fost pe Lună, el a fost aproape de Lună, el a fost spre Lună. Mii și sute de mii de kilometri au putut fi străbătuți, dar ultimii cîțiva kilometri — nu. E o umilință, greu de acceptat. E un destin stupid, să mai ai puțin pînă la Lună și să n-o atingi niciodată. Dar dacă, totuși, al treilea n-ar exista ? E imposibil. Fără al treilea, fără cel care nu atinge Luna, zborul spre Lună e imposibil. Dacă eroismul celorlalți doi e unul explicit și spectaculos, eroismul celui de-al treilea e un eroism al răbdării și al stăpînirii de sine. Deocamdată, cei doi care bat cu pasul Luna sînt excepții. Omenirea e reprezentată de cel de-al treilea, de răbdarea, de modestia și de lipsa lui de orgoliu. De permanența lui aspirație neîmplinită pentrucă omenește este să ne mai rămînă totdeauna ceva de împlinit, ultimii pași.

Adrian PĂUNESCU

I. H. R. AMBASADOR
urează onoratei sale clientele
„LA MULȚI ANI !"
FERICIRE ȘI PROSPERITATE
În tot cursul iernii, rețeaua de unități a întreprinderii Ambasador din București, Pădurea Băneasa, Aerogara Otopeni și Snagov vă așteaptă, pentru a petrece ore de relaxare și destindere.

Redacția „Magazin" mulțumește pe această cale tuturor cititorilor și colaboratorilor, tuturor celor ce i-au adresat felicitări cu prilejul Anului nou.

GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB

Pe firul evenimentelor

TRUMPLEDUM

de Nicolae LUPU

Așadar cei „trei" au bătut pe cei „șase" cu doi la zero. Cu acest rezultat s-a încheiat meciul de fotbal dintre selecționata noilor membri ai Comunității economice vest-europene și selecționata celor vechi, întrecere programată în cadrul manifestărilor dedicate intrării Angliei, Danemarcei și Irlandei în comunitate, grupate sub titlul „Fanfară pentru Europa". Au avut loc concerte cu selecțiuni din Mozart, Verdi, Berlioz, lecturi din Oscar Wilde și Virginia Woolf, expoziții etc., etc. Organizatorii de bună seamă au vrut în acest fel să dea un caracter sărbătoresc lărgirii Pieței comune, să sublinieze în mod simbolic comunitatea „celor nouă". Nimic de zis. Pare numai curios că din toate modalitățile sportive la îndemînă au ales un meci între cei șase și cei trei, în loc, de pildă, unul dintr-o echipă combinată a celor nouă și cea a Statelor Unite. Desigur poate pentru că în S.U.A. s-a încetățenit o variantă mai brutală a jocului cu mingea căreia europenii nu i-ar putea face față și în acest caz aluzia ar fi prea directă la situația ce s-ar crea cu prilejul viitoarelor înfruntări comerciale și valutare între cei nouă și concurenții de peste ocean. S-a preferat probabil să se simbolizeze prin formula acceptată primele ciocniri care vor avea loc și în cadrul cărora este inevitabil să se creeze solidarități și interese în funcție de stagiu, în afara altor considerente. Nu mai departe decît astăzi, simbătă, are loc împărțirea portofoliilor în cadrul Comisiei executive de la Bruxelles. Anglia revendică pentru ea atît postul de responsabil cu politica regională, pentru că speră astfel să recupereze o parte din taxa plătită la intrare, cît și postul de responsabil cu relațiile externe ale comunității. Dar actualul titular al acestuia din urmă, reprezentantul vestgerman Dahrendorf, dorește să-l mențină. Englezii nu au întîrziat să explice unora dintre vechii cît și noilor membri că s-ar crea o situație „neplăcută", întrucît vestgermanii revendică deopotrivă postul de responsabil al problemelor economice și monetare, ceea ce ar crea, împreună cu portofoliul externelor, poziții de forță inacceptabile.

În sfîrșit, nu se știe de unde a venit propunerea să se iasă din impas atribuind postul economico-monetar Belgiei, iar cel al relațiilor externe să fie împărțit jumă-juma între englezi și vestgermani. Soluția nu poate să displacă francezilor, care rămîn cu președinția Comisiei în condițiile în care nici englezii, nici vestgermanii nu vor avea neîngrădit poziții-cheie în executivă. Pînă la urmă s-ar putea dovedi că cea mai adecvată competiție sportivă, de inclus în „Fanfară" ar fi fost tot alergările individuale și nu întruntările pe echipe.

Cît privește programul muzical, francezii nu au avut nici un rol în alcătuirea lui, dar mai mult ca sigur că au dat din cap semnificativ cînd au văzut că din toată muzica lui Berlioz au fost alese selecțiuni din „Troienii". Nu de alta, dar de ani de zile ei acuză Anglia că ar intenționa să devină „un cal troian" al Statelor Unite în interiorul Pieței comune. Și ar fi fost oricum mai prudent pentru lecturile făcute cu acest prilej de mari actori ca Laurence Olivier, să fie aleși autori mai puțin interpretabili decît Oscar Wilde. Poate Bernard Shaw. Am fi sugerat de pildă un paragraf dintr-o piesă a acestuia. Un soldat intră în scenă cîntînd o melodie cu astfel de cuvinte: Rum, tum, trumpledum, rumpledum, mumpledum, stumpledum. Este întrebat: „Ce semnificație au cuvintele acestui cîntec?" „Nici una — răspunde prompt soldatul. Ți-ajută doar să mărșăluiești".

În definitiv, poate că asta au vrut să spună cei ce au intitulat manifestările dedicate lărgirii Pieței comune, „Fanfară".

JURNAL HELLENIC (I)

Apollo și Dionysos

de Pop SIMION

TREI SÎNT VALORILE pe care antichitatea greacă le-a exaltat persuasiv, lăsîndu-le urmașilor moștenire. E vorba, în primul rînd, de cultivarea spiritului, strălucit ilustrată de Athena, orașul-lumină, capitala tuturor artelor. Urmează, în ordine, patima comerțului, impusă de minune prin putrede-bogatul și intru-toate-dezmățatul Corinth, orașul de la îngemănarea a două mări, Ionică și Egee. Vine, în sfîrșit, în rîndul al treilea, cultul corpului, al vigorii și exercițiului de luptător, atît de semnificativ afirmat prin asceticul oraș Sparta, izvor și matrice al spartanismului tuturor timpurilor. Aceasta-i merindea lăsată de anticii greci. Aceasta-i moșia fundamentală care se oferea lucrată în alți timpi și de către alte valuri de generații. Grecii timpurilor moderne au preferat cea de a doua cale, cel de al doilea exercițiu al tripticului antic, luîndu-și asupră-le cu precădere moștenirea corinthică. Judecata este prea netă, desigur, și în afara nuanțelor, dar în limitele adevărului general. Comerțul în spațiul hellenic este patimă, boală și geniu specific, care-i absoarbe cu predominanță pe grecii de azi. Asta nu-i nici laudă, nici dojană, e glasul constatării pure sau, dacă vreți, strigătul de uimire în fața unui paradox, care-i înalță și îi coboară pe greci în același timp. Spartanismul de odinioară este cu desăvîrșire uitat și, tot astfel, uitată e cărarea ce duce spre templul lui Apollo, sacrele treburi ale exercitării spiritului nu le mai dau acestora demult insomnii.

Ești rău! îmi vor striga unii. Accept acuza în măsura în care a fi rău înseamnă a spune adevărul în pielea goală. Moștenirea lui Apollo — ochiul însorit al lumii hellenice, zeul luminii, al sinelui și al fanteziei ardente — a cunoscut un necontenit declin, o ușor sesizabilă degenerescență în conștiința greacă. S-a consolidat și conservat, în schimb, moștenirea lui Dionysos, bucuria de tip naturist, a simțurilor și impulsurilor spre uitarea de sine, splendid încorporate în obișnuințe și îndeletniciri contemporane. Între acestea, iscusința comercială a grecului de azi este pe întîiul plan. S-a preferat, așadar, carul de plăceri al lui Dionysos, împodobit cu flori și cununi, tras de pantere și tigri.

Hellenismul este, după opinia mea, o dramă perpetuă, pe care inșiși grecii nu mai vor s-o examineze în crudul și neostoitul ei adevăr, au ajuns la sațietate. Vina nu le aparține. E împrejurarea în care Europa europenilor și-a luat dreptul să administreze civilizația asta, receptînd-o ca pe un spectacol galant care șade bine continentului. Multe sînt orașele continentale — Veneția, Londra, Parisul, Roma, Copenhaga, Berlinul — care s-au înfruntat din carnea albă a antichității hellenice, strămutînd-o în cele patru vînturi. Ar trebui să vină un timp cînd orașele acestea, conduse de un înalt spirit justițiar, să reîntregească tezaurul, fărîmă cu fărîmă, ciob cu ciob, căindu-se pentru jaful la care au fost părtașe. Mă simt ușurat că Bucureștiul nu se numără printre metropolele cumulatoare de străine și sacre valori. Poate de aceea vom putea iubi și înțelege mai profund aceste vestigii.

Graba europenilor nu era de a pătrunde sensul ciudatei avuții — ascultînd piatra, pășind în templu, vorbind cu zeii, exultînd în miracol; graba lor era de a scoate jucăriile pe tarabă, în iarmarocul continental.

E de vorbit despre Grecia devastată. Am amintit mai sus în ce nemaipomenită măsură sînt devastați grecii de propriile lor valori, vestigii, semne, totemuri, permanențe, sigilii de vechime și durată. La o repede judecată, putem afirma că marea parte a monumentelor Helladei nu sînt în Grecia, sînt în muzeele străinătății. Faptul e îndeajuns cunoscut azi, la care și cele mai groase obrazuri roșesc, de un șir de sute de ani. Cui prodest? Fluviul de monumente își continuă curgerea imprevizibilă, meandrată, într-un unic, vizibil și consecvent sens: spre bănosul buzunar, spre magnatul neîncoronat al industriei frumosului. Adevăratul Maecena nu mai există azi niciunde; maecenatul, în sens nobil și primar, a murit demult. A rămas dependența rapace și fără de echivoc. În timp ce noi am vrea să clamăm, sus și tare: monumentelor le șade bine la ele acasă! valorile Greciei antice sînt spulberate în lume, împrăștiate parcă de o teribilă catastrofă. Și dispersiunea continuă, migrațiunea este în curs, nu poate fi oprită, deoarece tîrgul însuși se reia într-un multiplu de variante, în funcție de regrupările financiare care au loc. Foamea este abominabilă și nu cunoaște limite, pune stăpînire pe noi valuri omenești, le tîrăște în ametitorul carusel care este al ieftinătății și dezonoarei. Dar nu ne vom căina în pustiu și nu vom deplînge acest proces care se anunță ireversibil. Asta ar fi, pe scurt, despre devastarea materială a grecilor.

Există un alt tip de păgubire, care este de profunzime, de sens, de proprie geneză. Mărturisesc, sînt foarte tulburat de această constatare: am cunoscut greci care nu au (după cum am putut să observ) conștiința propriului lor trecut, a propriei lor avuții de odinioară, inși de un practicism dezolant, neatinși de cel mai vag abur mitologic. Ignoră nonșalant enorma încărcătură de spiritualitate pe care le-au lăsat-o miturile, spațiul memorial ce li s-a dat, cerul attic spuzit de atîția mari gînditori. Sînt dezmoșteniții propriei lor moșteniri. Afirmația mea nu trebuie să țignească; afirmația mea trebuie să ațîțe la îndreptățite mîndrii și orgolii, pe care grecii, ca popor, le bine-merită în dialogul cu Europa. Attica și atticismul devin continent necunoscut scufundat ca o Atlantidă a spiritului. Pentru unii, focul s-a stins, cenușile s-au răcit. Torța nu mai poate fi reaprinsă; pe muntele Olymp e ceață, umezeală și pustiu. Flacăra olimpică mai arde azi în virtutea unei inerții care se cheamă tradiție. E flacăra din noi, e voința generală (sau aproape generală) de bine. Atît.

Explicația o găsesc în faptul că uneori s-a negustorit cu patos tocmai ceea ce nu se negustorește: sfințenia de sine. Cei în cauză au rămas iutealergători, întreprizi, depozitari de mărunte spaime, fals melancolici, improvizori geniali, robii clipei, fără a se gîndi la veșnicie (cîndva teritoriul predilect!). Cred că i-a blestemat Zeus ori singuri s-au blestemat; cert e că cineva mai presus de voința noastră i-a alungat din Templu, croindu-i cu biciul uitării. Un lung fluviu de uitare curge asupra lor, peste ei, prin ei. Le-a dat, în schimb, gustul pentru real, pentru materie. Trebuie să-ți rupi două rînduri de încălțări spre a găsi ceva sfînt, inefabil și transcendent pe pămîntul străvechii Hellade: aici există grija pentru ziua de azi, există negoț, există tocmeală, există spirit practic, există oameni care trăiesc în plasma groasă a cotidianului. Totul se vinde și se cumpără, inclusiv zeii de ghips, miturile de sticlă colorată, legendele de zahăr și lut ars, țipător glazurate. E Grèce-bombon, la îndemîna oricui.

Aș fi primul fericit dacă mîine, în cursul zilelor ce vin, în cursul deceniilor următoare Grecia modernă m-ar dezmînți în chip violent și semnificativ: aș recunoaște-o franc și onest, strigînd în gura mare noile adevăruri. Prea mă tem că nu se va întîmpla așa; prea mă tem că vom găsi hellenismul oriunde sau pretutindeni și tot mai rar (sau niciodată) în Grecia. Așa se întîmplă că sălășluiește în noi Hellada mai acut, mai copleșitor ca oricînd. E paradoxul autodevenirii noastre și a lumii: legendele și-au născut propria lor legendă, miturile propriul lor mit, totemurile propriul lor totem.

Am pătruns în Grecia împovărat de obișnuitul bagaj mitologic, crezînd că gestul meu este elementar și pios; m-am convins de contrariu și, liber de neliniști sau remușcări, am aruncat respectivul sac la primul colț. Am hoinărit în Grecia într-o ALTFEL (decît prevăzusem) uimire, drept care îngaim povestea cu alpha-betta din cu totul ALTUNDEVA decît crezusem, adică pe cont propriu și cu inimă de copil, zgîriind poticnit cu condeiul pe tabla de gresie, cum se va vedea în cele ce urmează.

Turnul din Pisa, un mister

Deși încă de la construcție stă înclinat, de sute de ani se caută o soluție pentru salvarea lui.

De 23 de ani, pe orice vreme, există un om care de două ori pe zi, la zece dimineața și la două după-amiază, pătrunde într-o încăpere secretă a turnului din Pisa, stă o oră, citește și observă diagramele, scrie cifre, la note într-un carnet prețios pe care trul istoric al orașului unde se află sediul Construcțiilor civile. Acest om se numește Ilvo Passera, de profesie geometru. Din tinerețe, proaspăt absolvent, a știut zi de zi, cum se simte turnul care se înclină mereu dar nu cade. Sînt zile cînd citește vești rele de pe instru-

puține persoane au fericirea să-l vadă deschis. Drumul parcurs este mereu același: traversează porțiunea verde, trece fără să vadă turiștii cu capul în sus care contemplă minunea, urcă numeroasele trepte, căci nu există ascensor și apoi dispare în camera misterioasă. Îndeplinindu-și datoria, iese din turn, salută paznicul și se îndreaptă spre Piața Cavalerilor din centmentele din camera inaccesibilă, zile cînd vestile sînt potrivite sau chiar foarte bune și atunci e fericit.

În ultima vreme, așa după cum am mai informat cititorii, au fost destul de dese semnalele de alarmă în ce privește securitatea, supraviețuirea extraordinarului monument pisan. Instabilitatea terenului, cutremurele, vîntul și ceilalți factori atmosferici amenință capodopera lui Bonanno Bonacci, curiozitate mondială, subiect de dispute științifice pe parcursul a opt secole.

În aceste zile se trag concluziile după o muncă ce a durat cinci ani depusă de comisia specială formată din 42 de experți. Turnul se înclină continuu. Fundamentul se află pe un amestec de apă, nisip, argilă și nămol și încercările de a-l consolida și a-l menține au fost numeroase începînd — după o inscripție pe piatră în interiorul lui — la 9 august 1173. S-a discutat mult dacă înclinarea lui n-a fost un fapt voit de constructor, o sfidare a legilor arhitecturii sau un simplu accident nefericit. Istoricul Vassari (1550) notează că turnul s-a înclinat mai înainte de a se ajunge cu construcția la jumătate.

În 1185 lucrările au fost oprite și reluate abia în 1275 de Giovanni di Simone care a construit în nouă ani alte trei etaje încercînd pe cît îi era posibil să corijeze înclinația precedentă.

Părăsit din nou în 1284 pînă în 1350, este completat abia în 1355. Într-o viață atît de lungă a avut momente de grea încercare dar a rămas în picioare. În 1968 arhitecții sovietici au făcut cunoscut că au două sute de proiecte pentru salvarea lui — nu pentru a-l îndrepta — au precizat, aceasta echivalînd cu distrugerea lui. Au urmat apoi Statele Unite cu proiecte ce prevedeau montarea unor instalații care să congeleze terenul sau ridicarea în vecinătatea lui a unei copii a statuii Libertății cu o mînă întinsă care să susțină virful turnului. Nu au lipsit nici miliardarii dispuși să dea un ajutor sau să-l demonteze bucată cu bucată pentru a-l reconstrui drept și normal... dar în Arizona.

Dacă pentru lumea întreagă salvarea Turnului reprezintă o datorie față de cultură, pentru Pisa el este o soluție a problemelor economice imediate.

De pretutindeni

„TAIFUN" este denumirea noii nave cu turbină cu gaze care a fost experimentată pe Marea Baltică și care a dezvoltat viteza de 83,5 km/h. Construită la șantierele navale din Leningrad, noua navă se deosebește radical de surorile ei cu aripi subacvatice de tipul „Racheta", „Meteor", „Cometa". Datorită faptului că aripile navei se află la o adîncime destul de mare și se reglează automat, ea se poate deplasa chiar și în timpul unor furtuni mai puternice. De exemplu, în timpul unei furtuni de gradul 4, ruliul „Taifunului" nu depășește 1,5 grade.

Tenisul este în mod incontestabil unul dintre cele mai vechi jocuri. Încă în gimnaziile din antichitate se juca jocul „sphairistike" a cărui descriere amintește tenisul. Homer verbește în epopeele sale că Naussika și prietenele ei „se jucau cu mingi și rachete".

Cel mai clar se scrie despre tenis într-o cronică chineză din primul secol înaintea erei noastre. E vorba despre jocul „tiente-tse" pe care puteau să-l joace cel mult 6 persoane (3 de fiecare parte). Jucătorii trebuiau să arunce mingea peste plasă, în cealaltă parte a terenului, care avea lungimea de 23 m și lățimea de 11 m. Acest sport putea fi practicat de două sau patru persoane. Faptul că era vorba de tenis reiese clar din imaginile de pe o vază chineză din secolul al 6-lea al erei noastre pe care o reproducem.

■

O FIRMĂ din Franța a pus la punct un dispozitiv ce poate fi calificat drept „parașută inversă". Ea oferă posibilitatea ridicării la suprafață în cazul unor avarii la lucrările subacvatice. Dispozitivul acționează cu ajutorul aerului comprimat. El are montat un mecanism care asigură ritmul ascensiunii în așa fel încît să aibă loc treptat decompresarea.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

PASAGERI PRIVILEGIAȚI...

Patru pinguini ajung tocmai din Antarctica pînă în Europa unde devin „pensionari" ai unei grădini zoologice. Pe drum, s-au dovedit a fi călători destul de pretențioși pentru personalul vasului cu care au... voiajat.

Începutul acțiunii se petrece în Antarctica. Flotila de baleniere „Ucraina Sovietică" este la vînătoare. Nu a fost prea lesne prinderea cu harponul a unui uriaș cetaceu. Fusese rănit și își dădea sufletul. A trebuit să fie umplut cu aer pentru a nu se cufunda. Trebuia să plutească pînă seara. Vasele de vînătoare au venit apoi să ia „recolta" pentru a o remorca spre vasul-uzină.

Deodată, au zărit un stol de pinguini cu ciocurile roșii, așezați pe trupul balenei. Nu au fost mirați deoarece în Antarctica, aceasta e destul de obișnuit. Pinguinii nu se tem de ocean. Deși nu știu să zboare, se bazează pe calitatea lor de înotători fără pereche. Urmăresc bancurile de pești și se aventurează pînă la zeci de kilometri departe de țărm. Dar, ca orice ființă, au nevoie și ei de un pic de odihnă. Dacă în drum întîlnesc o balenă neînsuflețită, se cațără pe spinarea ei pentru a se odihni.

Cînd balena este remorcată, pinguinii sar de obicei grabnic în apă. De astă dată, patru din ei au refuzat cu înverșunare să părăsească... locul. Marinarii au încercat în nenumărate rînduri să-i gonească, dar după ce se udau puțin, pinguinii își reluau locul. Din pricina lor, nava balenieră a sosit ultima la uzina plutitoare. Marinarii îl rugaseră pe căpitan să meargă cît mai încet, deoarece, de fiecare dată cînd vasul accelera, balena era scuturată, iar bieții pinguini erau prinși de valuri.

Astfel a început povestea celor patru noi locuitori ai Antarcticei, în flotilă. Marinarii au hotărît să-i aducă în țară, pentru a-i încredința unei grădini zoologice. În răstimp, hotărîrea lor s-a dovedit destul de complicată. Le-a dat chiar o mulțime de grijă. La început, pentru că nu mîncau nimic decît pește. Or, vasele baleniere nu pescuiesc. Trebuia împărțit zilnic pinguinilor întreaga rezervă de nisetru a echipajului. În scurt timp, nisetrul s-a terminat. Mai rămîneau totuși, două luni pînă la sfîrșitul expediției. Medicul navei a propus organizarea unei echipe de pescari. Nu-i puteau lăsa pe bieții pinguini să moară de foame. A trebuit să se confecționeze undițe și momeli, deoarece nava nu avea absolut nimic pentru pescuit. Seara, după ce uzina plutitoare arunca ancora, cîțiva oameni alergau la... pescuit. Trebuia neapărat să prindă ceva. Și acest „ceva" reprezenta nu mai puțin decît trei kilograme pe cap de pinguin. Porția lor zilnică nu era chiar așa de minusculă, mai cu seamă pentru păsări a căror înălțime nu depășea 70 de cm.

A fost o mare bucurie la bord, cînd s-a reușit să se captureze un rechin uriaș. Hrana oaspeților privilegiați era astfel asigurată timp de o săptămînă.

În drumul de reîntoarcere, nava a traversat tropicele. Pinguinii mureau de căldură. Zăceau într-un colț umbros pe jumătate morți. Acum cele patru mascote deveniseră prietenii nedespărțiți ai echipajului. Puteau oare să-i priveacă cu indiferență pe sărmanii pinguini suferind amarnic de zăpușeala tropicelor? Nicicum! Au amenajat pentru ei un bazin, pe punte, apărat de soare de o imensă foaie de cort. Apa, însă, se încălzea prea repede. Problema nu fusese total rezolvată. Și pinguinii se chinuiau îngrozitor. Din nou, doctorul vasului, mare iubitor de animale și dotat cu fantezie, a avut ideea să răcească apa. Cum? Făcînd apel la mecanicii de la refrigeratoare. La fiecare două ceasuri vărsau cîteva găleți de gheață mărunțită în bazin.

Pinguinii au prins viață. Au început să facă tot felul de jocuri în bazinul înviorător. Și astfel lunga călătorie de două luni a luat sfîrșit. Cei patru pinguini voluntari sînt actualmente pensionarii unei grădini zoologice, unde duc o viață fără griji. S-au îngrășat chiar. Nu mai au nevoie să pornească în larg în căutarea bancurilor de pești...

(S-a întîmplat recent în Antarctica.)

Capodopera din... lada de gunoi

Vîrsta 33 de ani, ocupația cizmar. Eliberat din închisoare unde a stat 7 luni pentru neplata unor datorii. Căsătorit, trăiește separat de soția sa care l-a părăsit cu cîțiva timp în urmă împreună cu cei doi copii ai lor. Acestea sînt pe scurt cîteva date referitoare la Peter Schramm din Berlinul Occidental. Se plimba agale pe stradă cu gîndul la situația sa de loc de invidiat și făcînd să sune în buzunar monezile ce le avea — 31 pfenigi — toată averea lui. Era în dimineața zilei cînd porțile închisorii Tegel s-au deschis în fața lui. Se opri în fața unei grămezi de boarfe, calabalîcuri și catrafuse depozitate în fața unei case în vederea ridicării sale de către salubritate. Răscoli grămada în speranța că va găsi poate vreo vechitură, un obiect scos din uz care ar putea fi dres și vîndut cu cîțiva bănuți. Un tablou oval reprezentînd o natură moartă îi atrase atenția. Departe de a fi expert în materie el își dădu seama că e vorba de o lucrare reușită. Curînd se dovedi că ochiul nu-l înșelase — găsise un tablou identificat ulterior de specialiști ca fiind o lucrare a maestrului olandez Ian Davidsz de Heem (1606—1683). Valoarea tabloului: 40 000 de mărci; Schramm a vîndut tabloul găsit, și-a plătit datoriile, și-a cumpărat un autoturism și intenționează să-și deschidă un atelier de cizmărie. „Poate că soția și copiii vor reveni acum acasă", speră el.

Șoferii de taxiuri din Occident sînt adesea atacați de răufăcători, care sub amenințarea revolverului, le „ridică" toate încasările făcute într-o zi. Pentru a evita asemenea... întîmplări, un inovator din München a realizat o originală casă de bani în... miniatură. Aceasta (foto) e fixată solid în fundul mașinii, iar cheile sînt lăsate cu multă prudență întotdeauna acasă. În felul acesta încasările sînt puse automat în casa de bani și șoferii pot fi liniștiți că nu muncesc... degeaba.

■

EXISTĂ o boală a... foamei. Persoanele bolnave de bulimie (așa se numește boala) suferă (evident) tot timpul de foame și sînt capabile să mănînce cantități mari de diferite produse chiar 15—16 ore pe zi.

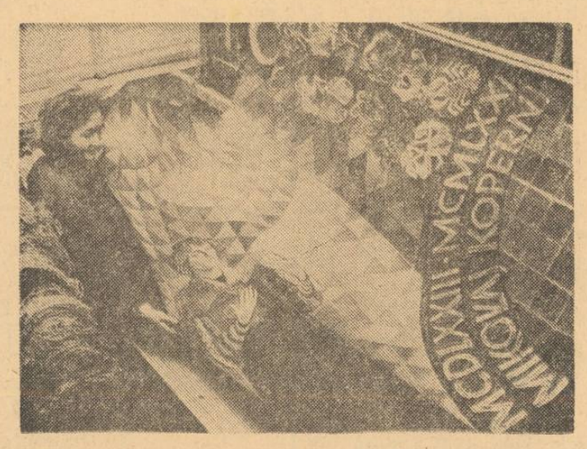

Cunoscuta cooperativă de artizanat „Wanda" din Cracovia a lansat recent un concurs pentru un proiect de tapiserie, cu prilejul celei de-a 500-a aniversări a lui Kopernik.
În imagine proiectul artistei plastice Helena Galkowska.

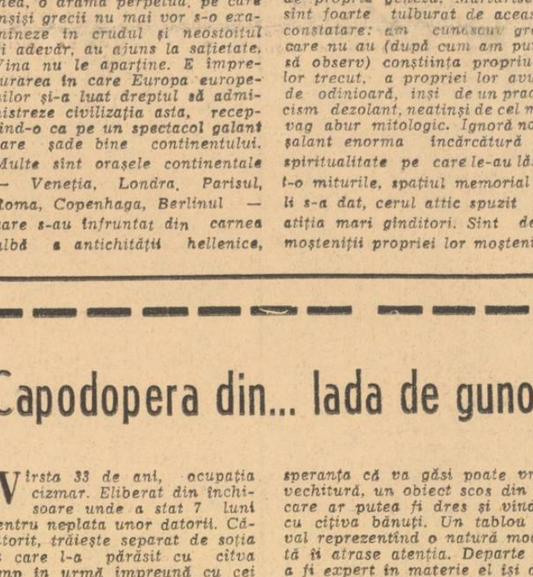

Shiro, dresoare de șerpi a cunoscutului circ italian Liana Orfei, a scăpat miraculos de la o moarte sigură. În timp ce prezenta un număr din program cu șarpele Molok, acesta, speriat de declanșarea flashurilor de la aparatele de fotografiat, s-a enervat și a încercat s-o stranguleze încolăcindu-se în jurul gîtului. Situația tragică în care se găsea Shira a fost observată de supraveghetori care au intrvenit rapid eliberînd-o din strînsoarea de fier a șarpelui. A doua zi Molok, revenit la sentimente mai bune, și-a reluat numărul... Iată-i pe cei doi eroi ai acestei aventuri.

O naștere... dramatică

Agențiile de presă au relatat din Hanoi despre condițiile dramatice în care s-a născut, cu cîtva timp în urmă, băiatul Chien Thang din satul Truong Thant, situat la circa o sută de kilometri de capitala R. D. Vietnam. Mama lui Chien se afla acasă, împreună cu cei cinci copii ai ei, într-o noapte în care aviația S.U.A. a bombardat localitatea. O bombă a căzut asupra locuinței, ucigînd-o pe femeia gravidă și pe doi dintre copii. După încetarea bombardamentului, un vecin a găsit lîngă corpul mamei copilul nou născut. Vecinul a rupt cordonul ombilical și a alergat cu noul născut la cel mai apropiat dispensar. Acolo, un medic auxiliar a intervenit de urgență, cu respirații gură la gură și injecții. După ce inima copilului născut prematur a început să bată normal, s-a putut efectua și o operație de extragere din abdomenul lui Chien a două schije din bomba care o ucisese pe mama sa.

Copilul a supraviețuit cu bine dramaticelor împrejurări și salvatorii săi i-au dat numele de Chien Thang. În traducere, numele înseamnă Victoria...

Pe nisipurile Saharei au putut fi văzuți în ultimul timp schiori. Iată pe scurt și istoricul acestui tablou neobișnuit: doi tineri elvețieni aflați într-un sătuleț tunisian au făcut constatarea că pe nisip schiurile alunecă la fel de bine ca pe zăpadă. Sportul atît de „exotic" a plăcut localnicilor iar proprietarul magazinului a introdus în comerțul său vînzarea de schiuri. Poate că sportul acesta va începe ascensiunea sa „tropicală".

SPIRALE

Ilarie Voronca (III)

de Eugen BARBU

Sigur că masiva culegere întreprinsă de Sașa Pană creează drama alegerii din acest magnific opus al celor mai reușite lucruri. Ca unul ce vinează numai nestemate spaima de a lăsa ceva deoparte mă domină și cred că în cele din urmă mi se va putea reproșa că atenția mea va fi atipit pe undeva. Dar lepădîndu-ne de diavol să culegem fructele de aur din poemele lui Voronca, fără prea multă discuție prealabilă. Din „Restriști", iată acest vers memorabil : *„și mereu clopotele depărtîndu-se, ca albe cirezi"* sau cele două din „Gînduri pentru Soveja" : *„În suflet : amintirea ca urma unei brățări pe mină"* și *„Tîpătul orașului s-a șters cu deznădejdi și zidiri"*, anunțîndu-l pe modernistul de mai tîrziu...

În „Colomba" anului 1927 simptomele moderniste, sînt evidente : *„inima duce-n codru sub piept ca o căleașcă / privirea-n desfrunzire pe-o gură precum scrin / pleoapa mea de tine se umple ca o ceașcă / și-opresti în respirare tălăngile-n declin / cuvintele nasc nalte în seară ca porumbul / drumuri se-ncrucișează ca ochi pe-aceste bănci / vînătoresc cînd luna în frunză-și sparge plumbul / și plopi ca o cireadă se-ncumetă cu lănci / obrazul tău desface lungi cîmpuri de secară / în ora ce se-alungă cu haite de lumini* (superb) */ plimbi degetul prin coaste ca albii ce secară / o treaptă-n amintire te-ntîrzie-n ruini / și azi pasul meu te scrie cu vinele în cridă / coapsele-ce corăbii-în aerul robust / surisul îți umbrește o bură ca firidă / și liniștea în ierburi ți-ajunge pînă-n bust / trup cu-arături cu-ntoarceri cu umărul fîntînă / și tîmpla incuiată cintec topit în os / pupilă ce se-nchide pe gleznă ca o mînă / sufletul tău în palme isvor feruginos / plins întrerupt în ceasul adînc ca o tăcere / c-un cer ce se dilată prin toamna unde crești / și linia dintre arbori ne-ntunecă ne cere / cînd frunțile sub noapte se-ating ca două vești"*.

Știu că la vremea apariției acestor versuri tradiționaliștii noștri mioritici au făcut caz de unele mici impropietăți de limbă și de lipsa punctuației nepricepînd că se naștea o poezie nouă, care sfida regula impusă de grămătici tocmai pentru a se termina cu metafora stoarsă care ar fi tinut în loc poezia în general. Citiți acest ultim vers : *„Cînd frunțile sub noapte se-ating ca două vești"* și o să vă dați seama cît de proaspătă a rămas poezia lui Voronca în comparație cu rimatorii și cu anecdotiștii.

Dar să mai vînăm puțin prin aceste teritorii : iată un superb vers : *„te-ai îmbăiat în părul blond al oglinzilor"* sau *„oglinzi adolescente ca frunți"* (al optulea poem din *Ulise*). Din ciclul „Plante și animale" semnalăm *„copoii albi ai lunii au trecut prin grădini"*, iar din „Brățara nopților", două nestemate : *„Marea e o mînușă aruncată în arena nopții"* și ea venită parcă din Valery ca și *„Marea acrobat se leagănă pe trapezul aerului"*, unde inversiunea naturalului mi se pare de o mare inventivitate. Ne aflăm de-acum în fața marilor îndrăzneli poetice care vor fi turburat foarte multe idilice viziuni asupra poemului și multă lene de minte. Iată din al XVIII-lea poem al aceluiași ciclu (Brățara nopților) interjecția vicleană: *„Ochii ejaculează din orbite și flutură ca alge prin transparența copacilor"*.

Un filigran în trei versuri de o mare subtilitate găsim într-un poem din ciclul „Zodiac" : *„Lumina e-o licoare în epruveta fulgerului / Fluviile duc trena oceanelor ca pajii / Și-n vasele de lut se imprimă o tristețe ovală"*. Extraordinar mi se pare și versul *„cortul din piei sălbatice al întunericului"*, din al X-lea poem al aceluiași ciclu dacă ținem seama că ne aflam în anul 1930 cînd asemenea imagini erau mai rare și mai potolite. Iată și mica bijuterie din Pian : *„orice pasăre-un afiș ceresc"*.

O reintoarcere la bacovianism trădează ciclul următor al „Încantațiilor". Citez o strofă din al șaselea poem : *„E chioșcul / vilegiaturii pustiite de toamnă / E iarna ca un cîine fluid prin geamuri fine / E în fintini zăpadă o procesiune de nimfe / Și-n brumă vînătoarea cu-o sfîșiere-n goarnă"* (ultimul vers părîndu-ni-se extraordinar). O mare acuitate poetică dovedește și acest catren din fragmentul celui de-al optulea poem al „Incantațiilor" : *„Cu vintul care sună o miazănoapte-n carne / Pe sînul tău lumina e-o pasăre, e-o umbră / Sub pielea de renglotă căldura să se-ntoarne / Și eu îți sunt alături, și-n tine sînt o umbră"*, poem în care mai găsim ceva peste care nu se poate trece : *„Și vinul e pămînul mai tînăr în pahare"*. Sigur că aceste mostre scoase la iveală pot să pară că trădează în întregime poezia lui Voronca, prezentat numai ca metaforist, dar spațiul ne obligă la astfel de operații de selecție, la o parcimonie a citatului.

În al XI-lea poem din ciclul amintit, iată alte două exemple care ilustrează perfect viziunea anticipativă a lui Voronca, de fapt deschiderea ei către lucruri noi : *„Amîndoi plutim peste lucruri ca o deplasare de aer / Și framusețea ta e-aceiași în torentele fierbinți ca și trîmbițele frigului / Cu o atingere dai viață plantelor, animalelor / Și-n cursa unui tipăt se prinde vulpea albastră a tăcerii"*. Ultimul vers fiind excepțional. Remarcabilă mi se pare și această strofă din același poem : *„Ești tu în cartea-nchisă, în cartea viitoare / în sunetul ce încă n-a poposit pe buză / În apusul ca un cerb tîrît prin vinătoare* (extraordinar !) *În panglicile toamnei trecute prin meduză* (ce vers, ce vers...)

Din „Petre Schlemihl" iată cîteva perle, de asemenea : *„Coroana mea de slove e rubiniul singe / Sînt țevile prin care colinele în mine / S-au revărsat cu focuri, cu struguri și cu singe / Cu oglinzile sparte în buzunarul unui amurg"* sau ceva și mai frumos din „Numele tău, Colomba": *Eu știu: fluviile ca niște cerboaice vin să-și potolească setea la digul înalt al mării / Și prin pupilele noastre ca prin rocile de calcar se filtrează evenimente și ape / Și din hangarul mic al ceasornicului timpul ca un avion minuscul / Pleacă spre traversarea unui ocean necunoscut / În riurile tinere, de munte, spălătoresele / Lasă rufele să se îmbibe bine cu lumină / Și după ce le storc de apă, ziua rămîne în ele* (excelent) */ Ca pe o masă plină de fructe și de calma strălucire a laptelui."* În al unsprezecelea poem al ciclului „Petre Schlemihl" mai găsim frumoasele versuri : *„Luați seama : cînd privirea voastră nu bate mai departe decît o pușcă ruginită / Cînd în creierul vostru anotimpul adoarme într-un fotoliu confortabil / Eu văd peste munții pleșuvi sau peste vinturile tinere / Cum vine în spre noi un fiu pe care cîndva l-ați izgonit"* sau acest catren cu totul remarcabil : *„Vedea-veți atunci viața spartă ca o lucarnă / Prin care ziua-și trece părul luciu de grîne / Și-o inimă pe masa-mpăcării să răstoarne / O flacără din sunet plecîndu-se sub bîrne"*. În poemul „Față în față" se ivesc două versuri ce nu trebuie pierdute : *„Și-n anotimp tristețea ca un profil al fructului"* sau: *„Fără ecoul vierme de mătase răzbind prin cocoanul vocii"*.

Citatele ar putea continua, dar cred că pînă acum am putut dovedi cu prisosință calitatea acestui poet ce nu poate lipsi din antologia noastră.

ACTORII SE MĂRTURISESC

Dem. Rădulescu:

„TEATRUL, CA MESERIE, ESTE FOARTE GREU"

— Credeți că aș putea să mă apropii de un actor ca reporter fără să fiu indiscret ?

— Nu mi-am făcut nici o iluzie. De aceea încep să mă mărturisesc : nu-mi place semidiscreția. Sînt ori pentru discreția totală, ori pentru indiscreția totală.

— Azi, o prefer pe-a doua. De ce faceți film ? M-aș mulțumi să-mi spuneți măcar unul dintre motive și acela să fie... motivul esențial.

— Este singurul mod în care mă pot vedea în cele mai mici amănunte de interpretare. Și dacă-mi place cum joc mă și aplaud.

— Și, cînd l-ați aplaudat pe Dem. Rădulescu ?

— De pildă, îl voi aplauda acum, pentru că are curajul să sară peste răspuns. Mergem mai departe ?

— Dacă ne-am opri aici înseamnă că am renunțat... Vă rog să continuați.

— Spuneam că filmul mă ajută să judec și, la fel de important, îmi completează cariera.

— Ați fi dispus să trădați total și definitiv teatrul ?

— N-aș spune că e vorba de trădare. Dacă aș face-o, aș considera că renunț. Dar eu nu sînt dispus să renunț la nimic ce-i al meu.

— În afară de teatru și film, ce mai considerați că este al dv. și la care nu puteți renunța ?

— Radioul și televiziunea. În primul rînd, pentru că nu-ți dă voie să lenevești. Te cheamă, te înlănțuie, te chinuie. Dacă nu știi, sau nu ai putere să te chinui singur, atunci trebuie să-i lași pe alții s-o facă. Numai chinuindu-te poți ajunge (în cazul în care există) la diamantele ascunse în tine.

— Sînt oameni (și, ceea ce mi se pare cu atît mai paradoxal, între ei sînt oameni de teatru), care susțin că este mai greu să joci dramă decît comedie, alții dimpotrivă. Dv. vă aflați, ca părere, între primii, între ultimii sau la mijloc ?

— Eu nu trag o linie de demarcație între actorul de dramă și cel de comedie. Eu sînt pentru actorul total. Drama e grea. Comedia e grea. Teatrul, ca meserie, este foarte greu. Mărturisesc sincer că în ceea ce mă privește prefer tragicomedia. Și comedia singură, este un „teatru" foarte serios, pentru că ea presupune, mai înainte de toate, un acut simț dramatic. Știți, eu aș spune așa : darul ăl mare e să le „faci" pe amîndouă. Și comedia și tragedia. Dar să le „faci" bine.

— Adică, să faci orice în viața asta, dar orice-ai face ai datoria să „sfințești locul".

— Cam pe-aici gîndesc și eu. De aia mie-mi place și Armstrong, dar și „Idiotul" lăsat de Dostoievski. Aceeași plăcere estetică mi-o dau amîndoi. Pentru că eu zic : există medic, și inginer și scriitor. Dacă nu e bun, atunci nu e nici medic, nici inginer, nici scriitor. Nu e nimic.

— Cred că acest criteriu îl aplicați și actorilor.

— Păi, ce, ei sînt scutiți de doctor ? Criteriul e valabil pentru toți.

— Cum concepeți teatrul, filmul, televiziunea ? Adică, ce credeți că nu poate și nu trebuie să-i lipsească nici uneia din ele ?

— Nu concep nici o artă „jucată" fără vedete.

— Și cine indică vedetele ?

— În orice caz, nu criticul.

— N-a mai rămas decît spectatorul.

— El e.

— Dar despre ziarist ce credeți — vă poate „ajuta" ?

— Foarte mult, dacă e bine intenționat.

— De pildă, ce-ar trebui să fac eu, ca să mă considerați un ziarist rău intenționat ?

— Ar fi de-ajuns să-mi schimbați cîteva cuvinte.

— Și dacă n-o fac ?

— Atunci Bibanu vă salută cu respect.

— Aș dori să notez numele unui cronicar dramatic pe care Dem. Rădulescu să-l considere exemplu, în primul rînd de probitate.

— Mă gîndesc cu nostalgie la Ion Marin Sadoveanu.

— Atît ?

— Mi-ați cerut un singur nume.

— E-adevărat. Ce alte condiții presupune, după dv., actul critic ?

— Cum să vă spun ?

— Sincer.

— Vă răspund cu o întrebare : ce-ați zice dacă eu aș pune mîna pe bisturiu și aș opera în locul doctorului Burghele ?

— Dacă aș sosi la timp, v-aș lua bisturiul din mînă.

— E, cam așa ar trebui să facă și unii critici. Și ei ar trebui să creadă (de înțeles, înțeleg) că, vor nu vor, vedetele apar. Unor critici nu le-a plăcut „BD la munte și la mare". Să le fie de bine. Spectatorii nu l-au refuzat.

— Haideți să trecem „strada". Ceva despre rolurile de pînă acum.

— Am avut numai probleme cu personajele. Mai ales la începuturile mele în teatru, cînd jucam cu inconștiența.. începătorului. Pe urmă mi-am dat seama că răspunderea e foarte mare. Spectatorii vin să ne vadă, nu cum ne jucăm, ci cum jucăm.

— Ce pregătiți ?

— „Ploșnița", rolul titular. Pregătesc, la studioul Casandra, cu promoția 1973 — „Celebrul 702".

— Înainte de a ne spune la revedere, vă întreb dacă vreți să le trimiteți spectatorilor vreun rînd ?

— Da.

— Atunci, vă rog...

— Înainte de a mă judeca să știți numai atît : că, pînă acum, v-am dat tot ce-am putut.

Vasile POPESCU

MICA ENCICLOPEDIE

Șampania și spuma ei celebră

de L. SĂRĂȚEANU

Revelionul a pus-o din nou la ordinea... nopții, pentru că la „ordinea zilei" poate fi în orice anotimp și cu orice prilej. Șampania, cu renumele ei mondial și cu locul ei în fruntea clasamentului vinurilor nobile ale lumii, își păstrează de peste 200 de ani aureola... inspumată. Căci gloria și vine tocmai de la această inconsistentă și suavă spumă, adică de la... nimic. Chiar așa? Nu, nu chiar așa. Să vedem.

Belgii, voinicii locuitori de neam celtic al întinderilor din nordul Galiei, care ocupau și cîmpia scăldată de apa Marnei, nu disprețuiau de loc misterioasa licoare obținută din strugurii ce creșteau abundent în solul calcaros al țării lor. Știau și s-o facă și s-o cinstească după cuviință. Dar „șampania" — acești vechi localnici n-o cunoșteau, săracii. Și asta nu numai pentru că regiunea însăși nu se numea încă așa. (Abia cînd Caesar a cucerit Galia, ostașii acestuia, privind cîmpia din partea centrală a regiunii, i-au spus, în limba lor, „Campania". Și numele a făcut carieră extinzîndu-se asupra zonelor limitrofe, de coline și metamorfozîndu-se, în noua limbă franceză, pentru a deveni „Champagne"). Dar belgii ignorau șampania și pentru motivul că ei nu lăsau vinul să se învechească într-atîta încît să poată constata că el are curiosul obicei de a face spumă. Iată de ce, timp de vreo 2 000 de ani, zona Champagne dădea un vin oarecare, cam sec și cam aspru, fără ca cineva să bănuiască virtuțile excepționale care sălășluiau în adîncuri de amfore.

Cine a descoperit cel dintîi aceste virtuți, nu se știe. Istoria îi atribuie meritul lui Don Pérignon, un călugăr benedictin din congregația Saint-Vanne. Dar dacă, de fapt, nu acest Pierre Pérignon e adevăratul descoperitor al spumei, în schimb el este cel care a înțeles printre primii importanța ei. Născut în 1638 și mort în 1715, fratele benedictin a ocupat la abația Hautvillers funcția deloc ușoară de chelar și pivnicer. Ca mai mare al vicii și cramelor mănăstirești, el s-a ocupat pînă la moarte de perfecționarea tehnicii pe baza căreia se produce „spumosul". Secretele și le-a dezvăluit în lucrarea „Memorii asupra modului de a alege vițele convenabile solului, asupra felului de a le îngriji, de a le tăia și de a trata strugurii, de a-i culege și de a călăuzi îmbătrînirea vinurilor". Și trebuie spus că oricît de kilometric ar fi titlul, el este totuși prea scurt față de lungul și complicatul proces al „șampanizării", proces ale cărui rafinamente localnicii și le transmit din tată în fiu și care pretinde o specializare de înaltă clasă.

Două soiuri de struguri, în principal, dau șampania : „Chardonnay-ul", cu boabe albe și care dă vinul denumit „Blanc de blancs" (alb de albe) și „Pinot-ul" cu boabele lui negre care dă celebrul vin, tot alb, denumit „blanc de noirs" (alb de negre). Grija specialiștilor începe chiar de la cules, căci boabele lovite sau înțepate de insecte se elimină pe baza unui triaj minuțios. După teasc, mustul se pune în vase mari și se lasă la limpezit, apoi se trece în butoaie curate din care se efectuează trei „sutiraje", primul în decembrie, ultimul în primăvară, pentru a se elimina impuritățile. În acest moment se obține „șampania natur", un vin nespumos, sec și limpede din care o anume cantitate se pune chiar în vînzare, deși, în această fază, șampania nu are o valoare deosebită. Pentru a se obține „spumosul" se pornește de la faza pe care am descris-o, la delicata și savanta operație denumită „la cuvée" și care constă în fermentarea de amestecuri destinate a spori calitatea vinului dîndu-i delicatețe, prospețime, buchet, sevă și catifelare. Vinul nou se amestecă și cu o cantitate de vin vechi. Cînd acest lung proces a luat sfîrșit se face tragerea la sticle. Alț vin și-ar sfîrși aici procesul. La șampanie, el abia începe. Căci în butelii are loc „fermentația secundară" și care — în ciuda numelui — e... principală. Puse cu gîtul în jos pe etajere situate la nivele diferite sub pămînt, buteliile sînt răsucite zilnic cu cîte o optime de tur. Aceasta pentru a atrage încet, încet, impuritățile în gîtul sticlei. La momentul stabilit de conducătorul cramei, butelia se desfundă, impuritățile sînt vărsate, iar cei cîțiva centilitri de lichid pierdut se înlocuiesc cu o cantitate similară de sirop preparat din vechi șampanie de calitate în care a fost dizolvat zahăr candel. Acest proces numit „dozaj" este ultimul. Șampania este apoi definitiv înfundată cu bușoane speciale în buteliile anume confecționate ca să reziste la presiunea de 20 de atmosfere.

Și pentru că am vorbit de șampanie, cu gîndul la cea băută nu de mult cu prilejul sărbătorilor de iarnă, să vă mai spunem o dată „La multi ani !".

FILMELE LUNII IANUARIE

ZESTREA, producție a studioului cinematografic „București" ; scenariul : **Paul Everac** ; regia : **Letiția Popa** ; imaginea : **Nicu Stan** ; distribuția: **Victor Rebengiuc, Margareta Pogonat, Sanda Toma, Sebastian Radovici, Mircea Basta, Ioana Ciomîrtan.**

Despre filmul său, regizoarea Letiția Popa susține că „militează pentru o existență angajată în care visurile și iluziile să nu ducă la greșeli etice, dar și pentru o existență poetică". O dramă în contemporaneitate ce se recomandă prin problematică, dar și prin numele ce apar pe generic.

NUNTA DE PIATRĂ, producție a studioului cinematografic „București" ; scenariul și regia : **Mircea Veroiu, Dan Pița** ; imaginea : **Iosif Demian**; muzica : **Dorin Liviu Zaharia** ; distribuția : **Leopoldina Bălănuță, Radu Boruzescu, George Calboreanu jr., Ursula Nussbächer, Mircea Diaconu, Petrică Gheorghiu.**

Filmul regizorilor Veroiu și Pița este o ecranizare liberă a materialului literar oferit de două schițe de Ion Agîrbiceanu. Într-un decor de piatră, surprins de realizatori în Munții Apuseni, se desfășoară vizual și auditiv două balade moderne, urmărind destine pietrificate tragic într-un ev revolut.

CĂLDURA MÎINILOR TALE, producție a studiourilor sovietice ; scenariul : **Suliko Ygenti** ; regia : **Sota și Nodar Managodze** ; cu : **Sofiko Ciaureli, Gligol Tataișvili.**

„Tot ce s-a petrecut pe pămînt a trecut prin inima mea", gîndește eroina filmului, revăzîndu-și viața cu ochii amintirii.

ÎMBLÎNZIREA FOCULUI, producție a studiourilor sovietice ; scenariul și regia : **Daniil Hrabrovițki** ; cu : **Kirill Lavrov, Ada Ragovțeva, Igor Corbacev.**

O biografie imaginară (bazată pe fapte autentice) a constructorului primelor rachete sovietice purtătoare de sateliți, sub conducerea căruia a fost lansat primul om în Cosmos.

ANUL CARBONARILOR, coproducție italo-franceză : scenariul și regia : **Luigi Magni** ; cu : **Nino Manfredi, Enrico Maria Salerno, Claudia Cardinale, Robert Hossein, Ugo Tognazzi, Alberto Sordi.**

După cum anunță și titlul, filmul narează un episod din lupta carbonarilor împotriva tiraniei clericale și a armatei.

RĂZBOIUL LUI MURPHY, producție a studiourilor engleze ; regia : **Peter Yates** ; cu : **Peter O'Toole, Sian Phillips, Philippe Noiret.**

Aventurile de război ale unui marinar britanic, care continuă să lupte și după terminarea ostilităților pentru a răzbuna moartea camarazilor săi.

VARA BĂRBAȚILOR, producție a studiourilor sovietice ; regia : **Marianos Ghedris** ; cu : **Inozas Budraitis, Atanas Surno.**

Filmul evocă aspecte din lupta organelor de securitate sovietice.

CASA DE LÎNGĂ CALEA FERATĂ, producție a televiziunii din R.D.G. ; regia : **Gerhard Rospondek** ; cu : **Peter Borgelt, Sigrid Göhler, Eberhard Mollies.**

Acțiunea acestui film polițist se petrece pe un șantier din apropierea unei căi ferate, pe marginea căreia s-a comis o crimă.

E O POVESTE VECHE, producție a studiourilor DEFA-Berlin ; regia : **Lothar Warneke** ; cu : **Benjamin Besson, Christian Steyer, Katharina Thalbach.**

Un grup de studenți la medicină încearcă o experiență care să demonstreze posibilitatea unei reforme școlare menită să îmbunătățească munca și pregătirea lor profesională.

ARENA AERIANĂ, producție a studiourilor coreene ; regia : **Kim Dok Ghin** ; cu : **Cijen En Hi, Hvan Hak Jun.**

Acțiunea se centrează în jurul tinerei horticultoare Li Kim Dzu, dintr-o modernă seră din Phenian, care visează să devină artistă de circ. Filmul este punctat cu numere executate de unii din cei mai buni artiști ai circului coreean.

CĂLĂTORIE PENTRU UN SURÎS, producție a studiourilor poloneze ; regia : **Stanislaw Jendrika** ; cu : **Henryk Golobiowski, Filip Lobodzinski.**

Doi liceeni din Cracovia sînt eroii acestui film de aventuri pentru tineret.

PE ARIPILE VÎNTULUI, producție a studiourilor americane ; regia : **Victor Fleming** ; cu : **Vivien Leigh, Clark Gable, Leslie Howard, Olivia de Havilland.**

Este reluat, pe ecrane, marele succes de public de acum trei decenii care aduce o pleiadă de mari actori în ecranizarea unui roman de succes.

O călătorie prin România (II)

SĂ FII UN ASISTENT DOCIL AL SOARELUI, PE VALEA OLTULUI

de Constanța BUZEA

Cea mai frumoasă vale, cum vii din sud spre munți. După atîtea cotituri pe cîmp, și după ocolite dealuri, această vale mi se pare ca un creier de copil în care ne fixăm trecînd și noi, cu grijă, pentru că locul e sălbatic, pentru că și pădurile sunt vaste, pentru că mai puțini ajung în mîndra Transilvanie prin Valea Oltului. Aici e taina mult mai mare, poate, și apele ce curg, mai singuratice din fire. E Oltul un izvor mai întărît și drumul lui o vină mai bătrînă ?

Nu vreau să știu. Simt noaptea ca pe un material solid prin care trec. S-a întîmplat să fie la-nceput și stele și vuietul din apă mai deschis spre cer. Pietrele aveau muchii albe pînă sus și arborii o umbră împletită, și păsările încă nu dormeau cînd am trecut. Dar, mai ales, aceste semne liniștite veneau din frica mea că ploaia va începe și va distruge culorile și negrul chiar se va încenușa.

Țineam la piept o carte nouă în care n-apucasem să mă uit. De ce am cumpărat această carte dintr-un pupitru de comerț al Mînăstirii Cozia ? Desigur, din vinovăția grabei mele care devine-ncet obișnuință. Aș fi plătit-o-n aur, cartea, dacă aveam convingerea că o voi înțelege. Cartea era un gest frumos al unui anonim, un gest frumos care mă așteptă, și eu l-am cumpărat. O cumpărasem, cartea, ca să mă informez, și zornăiseм mărunțișul cît am putut mai stins, cu ochii fascinați de flăcăruile din sfeșnic. În fața mea erau cîțiva băieți tăcuți, și-n urma mea cîteva voci. Era un aer care te presa să descifrezi inscripțiile vechi, să deslușești în moaste de icoane, sufletul lor păstrat întreg sub fum. Ce căuta perechea aceea virstnică, stînd în genunchi atît de liniștită ? Marmura veche are-un gri de os, iar literele-n ea săpate țin adîncimea lor neprăfuită. Miroase-a brad, a ceară, a muc de luminare pe sfîrșite.

Mîine voi răsfoi și voi afla ceva, dar, bănuiesc, voi fi dezamăgită de rezonanța slabă pe care-o vor avea clișeele și paginile scrise.

Prin întunericul de miezul nopții mi s-a părut că au cîntat cocoși. Cetatea Oltului zidită pînă-n lună o spionam parcă-mpăcați cu soarta că nu vom mai ieși curînd din ea. Credeam că se întîmplă o surpare de stînci, ca în istorie, și vom rămîne astupați. Dar drumul, neted ca făcut din piele, aluneca în urmă și noi îl lustruiam cu mica noastră, jucărie pe patru roți. Treceam cu sufletul sfîșiat, de om care se teme de-nălțimi, de întuneric și de avalanșe. Mai bine mergi pe jos, și toate simțurile să ți se ridice în apărare, ca niște zimți de buzdugan. Mai bine călător călare, oprit la han, prădat de hoți, scapi cu viață. Și cîte lucruri nu poți să-ți închipui stînd între somn și veghe, strivit de nici o întîmplare, mișcat și aplecat la cotituri, cu mușchii trași mereu de inerție, dorind să treacă noaptea și să vezi. Să vezi în ce lumină trag caii la busteni, să vezi îmbrăcămintea munteniior ososi, să-i vezi pe cei care acum se odihnesc. Să fii un asistent docil al Soarelui pe Valea Oltului, și Oltul să nu semene cu nici o altă apă, să nu confunzi, să nu ți se mai pară, să poți citi măcar tăblițele cu numele ciudate ale întinselor în lung cătune prin care ți-este dat să treci ca vîntul.

Cînd încă nu-nserase, mi-amintesc, am întîlnit în cale o femeie care mergea torcînd, fără să vadă lîna și nici fusul. Torcea și mersul ei făcea să se grăbească o turmă subțiată, ca printr-o trecătoare. Nu mi-a venit să cred ce am văzut. Pe cel care stătea în dreapta mea l-am întrebat : Ce vezi ? Și el vedea asurzitoarea apă din dreapta lui.

Clepsidra

VIN ZĂPEZILE!

de Constantin VIȘAN

Nu știu dacă și dumneavoastră ați observat, dar în ziua aceea orașul avea în el ceva ciudat. De parcă o ființă văzută numai de el îi cutreiera străzile, șoptind la urechea tuturor caselor vorbe încărcate de mister. Am privit mai atent trecătorii. Și ei erau ca mine. La fel de mirați, de întrebători. Pare-se că adulmecau ceva în văzduh. Aveau într-adevăr dreptate. Orașul mirosea a munte, a zăpadă. Pînza plumburie de fum și ceață a zilei de decembrie nu mai reușea să oprească acest comunicat esențial : Vin zăpezile !

Vestea m-a umplut de o euforică neliniște. Într-o clipă locul mașinilor de pe Bulevardul Magheru e luat de sănii. Undeva spre Cutarida și spre Cățelu se-aud pocnind niște bice. Se pregătesc copiii de Plugușor. Unul, țigănos și înfipt, recită grăbit, mutîndu-se caraghios de pe un picior pe altul : „Aho, aho, copii și frați, Stați puțin și nu minați, Lîngă boi v-alăturați și cuvîntu mi-ascultați !" Altul, bondoc și cu nasul cîrn îi ține isonul cu ajutorul unui buhai încropit dintr-un hîrb de butoi mai mare decît el.

Intru și eu în ceata lor. Fără nici o pretenție. Numai să mă lase să spun o strofă. Nu știu dac-au acceptat ori nu, dar profitînd de o poticneală a următorului, m-am trezit preluîndu-i replica și ducînd mai departe firul de aur al Baladei semănatului... „S-a sculat mai an. bădica Traian, Și-a-ncălecat pe-un cal învățat, Cu șeaua de aur, cu friul de mătase, împletit în cinci și-n șase..."

Se opreau trecătorii și se uitau la mine. Niciunul nu rîdea că om în toată firea e băgat în plug cu copiii. Ior eu eram foarte mîndru că n-am uitat nicio strofă din povestea moștenită poate tocmai de la Hesiod și Vergiliu. Mîndru și bucuros. Cu toate că în ziua aceea zăpada adulmecată în văzduhul orașului n-a albit străzile pe care alergau mașini și nu sănile gîndurilor mele. Cu toate că Plugușorul cu pricina îl spun doar aici, pe zăpada Clepsidrei, care vă dorește Să-nfloriți, ca merii, ca perii, în mijlocul verii ! La Anu și la mulți ani !

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 7 IANUARIE

PROGRAMUL I : 8.30 Cravatele roșii. 10.00 Viața satului. 11.10 Artiști români pe scenele lumii : Mircea Basarab la pupitrul orchestrei simfonice N.H.K. din Tokio. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 — 17.00 360 de grade. Din sumar : Invitatul emisiunii : George Macovescu ; Melodii, melodii...! Desene animate ; Reîntîlnire cu muzica ușoară ; Zolla și păpușile sale. 17.10 Pierduți în spațiu — episodul XI : Colecționarul II. 18.00 Cîntare patriei. Concurs coral interjudețean. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reportaj TV. Oameni buni în Valea Rea, din Munții Apuseni. 20.20 Muzică populară cu Pușa Poenaru. 20.30 Film artistic : Mirii anului II. Cu : Jean Paul Belmondo, Marlène Jobert. 22.10 Itinerar pakistanez. 22.30. Telejurnal și sport. PROGRAMUL II: 12.30—15.00 Promenada duminicală. Din sumar : Aventuri în epoca de piatră ; Invitata emisiunii — Magda Ianculescu ; Un scriitor : Ion Băieșu. Un actor : Candid Stoica ; Betty Boop ; Recital : Gilbert Becaud ; Miniaturi folclorice. 20.00 Eroi îndrăgiți de copii : Pinocchio. 20.20 Teatru liric TV. Dama de pică de P. I. Ceaikovski. 21.15 Reportaj bucureștean. 21.50 Romanțe și cîntece de petrecere. 21.55 Telex tehnico-științific. 22.10 Mannix (reluare).

LUNI 8 IANUARIE

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limba franceză (reluare). 18.00 Căminul. 18.40 Scena. 19.00 Săptămîna în imagini. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reflector. 20.15 Străiele părinților. Portul popular din vechime și pînă astăzi în părțile Gorjului. 20.30 Un prim-plan colectiv : familia tehnicianului Nicolae Constantin și cea a lăcătușului Gheorghe Pintilie. 20.55 Elizabeth R. Mîndria Angliei (II) — ultimul episod. 21.40 Steaua fără nume — Floarea din grădină. 22.40 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00—22.40 Seară pentru tineret.

MARȚI 9 IANUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 Telesșoală. 10.00 Curs de limba engleză. Lecția a 36-a. 10.30 Căminul (reluare). 11.10 Selecțiuni din emisiunea „Seară pentru tineret". 11.55 Pierduți în spațiu (reluare). 12.45 Telejurnal. 15.00—16.00 Lecții TV pentru lucrătorii din agricultură. 17.30 Curs de limba rusă (reluare). 18.00 25 de ani de artă plastică contemporană. 18.20 Mîndră fată ardeleană... 18.35 Steaua polară. 19.00 Caleidoscop cultural-artistic. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Oameni și fapte. 20.10 Seară de teatru : „Hernani" de Victor Hugo. Adaptare pentru TV de Cornel Popa și Valentin Plătăreanu. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II : 20.00 Telecinemateca pentru tineret : Sapte dădace — producție a studiourilor sovietice. 21.30 Noutăți folclorice. 21.45 Viața economică a Capitalei. 22.05 Super-vedete. Cu Radu Beligan și Matei Alexandru (reluare).

MIERCURI 10 IANUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 Reporterii noștri peste hotare. Reportaj din Liban. 9.25 Prietenii lui Aschiuță. Povestiri pe degete : Fata săracului cea isteață. 10.00 Curs de limba franceză. Lecția a 37-a. 10.30 Steaua polară (reluare). 10.55 Șapte dădace (reluare). 12.25 Prim plan (reluare). 12.50 Telejurnal. Curs de limba germană (reluare). 18.00 Studioul artistului amator. 18.15 Semnificații. 18.45 Rapsodie pentru nai și orgă cu Gheorghe Zamfir și Marcel Cellier. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Teleobiectiv. 20.20 Telecinemateca : Maigret și afacerea Saint-Fiacre. Cu : Jean Gabin, Valentine Tessler, Michel Auclair și Robert Hirch. 22.00 Lumea de mîine. Drumul spre planete. 22.20 Voci tinere : Formația Azur. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II : 20.00 O viață pentru o idee : Dimitrie Voinov. 20.25 România în lume. 20.55 Concert de estradă. 21.30 Cărți și idei. 21.55 Recital extraordinar Nicolae Herlea.

JOI 11 IANUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 România în lume. 9.35 O viață pentru o idee : Umberto Nobile (IV) — reluare. 10.00 Curs de limba rusă. Lecția a 36-a. 10.30 Micii meșteri mari. 10.50 Teleobiectiv (reluare). 11.10. Maigret și afacerea Saint-Fiacre (reluare). 12.50 Telejurnal. 15.00 Lecții TV pentru lucrătorii din agricultură. 16.00 Telescoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.50 Studioul de poezie. Floare albastră. Spectacol literar-muzical-coregrafic. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Baschet masculin : Dinamo București — T.S.K.A. Moscova, în sferturile de finală ale „Cupei campionilor europeni". 21.20 Aventuri în epoca de piatră. 22.10 Tinerii despre ei înșiși. 22.40 24 de ore. PROGRAMUL II : 17.30 Agenda. 17.40 Telerama. Filmul „O zi din viața unui mim" — producție a TV din R.D. Germană. 18.10 Pierduți în spațiu (reluare). 19.00 În direct... de la uzinele „Semănătoarea". 19.30 Telejurnal. 20.00 Concertul orchestrei simfonice a radioteleviziunii române. În pauză : Bucureștiul necunoscut. Cîmpul veseliei. 21.50 Teatru scurt, prezintă Teatrul Național din Iași : Dueț — comedie de Andi Andrieș.

VINERI 12 IANUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 Teleenciclopedia (reluare). 9.50 Tineri soliști de muzică populară. 10.00 Curs de limba germană. Lecția a 36-a. 10.40 Studioul de poezie TV (reluare). 11.10 Selecțiuni din emisiunea „Promenada duminicală" (reluare). 12.45 Telejurnal. 16.00—17.00 Telescoală. 17.30 Curs de limba engleză (reluare). 18.00 Atenție la... neatenție. Protecția muncii în industria chimică. 18.40 Muzică populară cu Mia Dan. 13.50 Teleconferința de presă. Realizări și perspective în raționalizarea sistemului de evidență în unitățile socialiste. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reflector. 20.15 Film artistic : Decolarea, cu Liviu Ciulei, Emil Hossu, Monica Ghiuță. 21.45 Cercetări pentru viitor. 22.30 24 de ore. 22.45 Din țările socialiste. PROGRAMUL II : 20.00 Delfinul Flipper. 20.30 Biblioteca pentru toți. 21.00 Revista economică Tv. 21.15 Capodopere ale muzicii universale. Două partituri de Robert Schumann. 22.00 Stadion.

**SÎ

MATEMATICĂ

OAMENII AU ÎNCEPUT SĂ ÎNȚELEAGĂ CĂ A JUCA TENIS NU E O JOACĂ CI UN PROGRES

„Matematica nu e „un mod de a gîndi" ci e „modul modern de a gîndi". Deci nu-i va scăpa nimeni" — **ne spune acad. GRIGORE C. MOISIL.**

— Ați observat, sigur și dv., tovarășe profesor, că tenisul a început să fie înțeles și urmărit cu pasiune, practic de toată suflarea românească. Datorită lui Ilie Năstase. M-am referit la țara noastră, dar faptul că tenisul a cîștigat și cîștigă mereu în popularitate e un fenomen observabil și pe alte meridiane. Îngăduiți-mi comparația cu știința. Și, aș spune, mai ales cu matematica. Situația ei chiar în sînul celorlalte științe și față de marele public. Practicată și urmărită de cîțiva oameni, sigur acum din ce în ce mai mulți dar mă gîndesc dacă va veni ziua cînd matematica va deveni pentru toată suflarea acel „joc" pasionant, captivant de urmărit.

— Mă bucur că tenisul a început să fie înțeles. Pînă nu demult erau înțelese doar fotbalul și boxul. Dacă continuăm pe același drum, prevăd că într-un număr mic de ani, va fi înțeleasă și matematica.

— Dar avem astăzi în matematică un... Ilie Năstase ?

— Ești sigură că nu-l avem ?

— Nu spun deloc că nu avem astăzi acel mare talent, acea mare personalitate ivită în rîndul tinerilor școlii românești de matematică. Dimpotrivă. Dacă am pus întrebarea e referitoare la cîtă lume cunoaște acest nume și urmărește ce face el, cîtă lume dincolo de domeniul științei.

— Vezi, de aceea susțin că trecerea de la box la tenis e o ridicare a nivelului cultural al țării. Sînt mulți care au urmărit meciurile lui Năstase fără să știe să joace tenis. Trebuie să se învețe să urmărească succesele matematicienilor, fără să fie prin aceasta nevoiți să înțeleagă ce fac aceștia. Să înțeleagă că a face matematică, fizică..., este o treabă tot atît de serioasă ca a juca tenis. Și progresul făcut e că oamenii au început să înțeleagă că a juca tenis nu e o joacă.

— De fapt, cum vedeți dv. matematica ? Ce trebuie să fie ea în 1973 pentru ea însăși, pentru științe și pentru industrie ?

— Eu matematica o văd ca pe ceva larg care se întinde de la filozofie la inginerie. Iată de ce cred că anul care începe va da rezultate bune și de către matematica care se îmbină cu filozofia și de către matematica care se îmbină cu ingineria și de către matematica ce se dezvoltă pentru ea însăși.

Evident, colectivele care sînt constituite și au dat rezultate frumoase în 1972 cum sînt cele de algebră și de teoria categoriilor, de analiză funcțională, de ecuații diferențiale, de calculul probabilităților, de cel de teoria plasticității, își vor continua și accentua activitatea căci 31 decembrie este o zi de bilanț, nu o zi de oprire. Celelalte colective vor trebui și ele să-și accelereze mișcarea pentru a ajunge din urmă în rîndul dintîi. Posibilitățile sînt mari și oamenii, de valoare. Mă gîndesc însă cu tandrețe și la unele colective în care numărul celor care lucrează e mult mai mic, cum e cel de logică matematică, de lingvistică matematică, de teoria automatelor, de combinatorică, de informatică și altele și a căror problemă e de a crește, nu numai ca valoare, ci și ca număr, a tinerilor cercetători.

— Un sfat ?

— Matematicienii care s-au învățat cu ideea că știința lor poate folosi inginerilor și economiștilor ar fi bine să-și acorde mai mult timp ca să filozofeze asupra matematicii însăși. Nu numai să o facă dar și să deprindă toate îndoielile și nedumeririle ce sînt legate de filozofare. Și sînt aceste îndoieli și nedumeriri cel puțin tot atît de fecunde ca și certitudinile. Poate chiar mai mult.

Matematicienii încep să vină în contact de lucru cu discipline pe care erau învățați să le creadă de altă natură decît a lor : istoria, medicina, dreptul, geologia, biologia, poetica. E bine, după cum e bine să se învețe cu ideea că în afară de creion, de stilou și de mașina de scris încep să aibă nevoie și de calculatoare electronice.

— Înseamnă aceasta și o influență profundă asupra modului de gîndire a „celorlalți" în acest dialog... matematic.

— Ceilalți oameni de știință, deocamdată cei „de știință" — poate mai tîrziu și alții — trebuie să se învețe cu ideea că MODUL DE A GÎNDI MATEMATIC începe să se răspîndească în afară de domeniile clasice ale fizicii și tehnologiei fizicii, chimice și mecanice.

— Un mod de a gîndi ?

— Nu. Matematica nu e „un mod de a gîndi" ci e „MODUL MODERN DE A GÎNDI". Deci nu-i va scăpa nimeni.

Separarea unui mod de a gîndi matematico-tehnic (deci avionul și automobilul, televizorul și frigiderul), de un alt mod de a gîndi, specific istoriei și psihologiei, este o formă perimată de a scuti pe unii oameni să gîndească așa cum au gîndit-o și grecii antici și Renașterea : matematic.

Catinca MUSCAN

ARHITECTURA LEGENDELOR

Este plăcut să iei masa sau măcar o cafea la un erou legendar. Și este destul să ai „har" de arhitect ca să transformi o dorință în realitate. Arhitectul sovietic Ruben Palagașvili, a creat la Nalcic, un colos care ține într-o mînă o cupă în care arde o flacără veșnică. „Casca" sa de războinic este de fapt o platformă de la care admiri întreg orașul și răsăritul soarelui. E o clădire — restaurant și braserie — în care iei masa sau bei o cafea la „Nart", un erou legendar.

OFTALMOLOGIE

STRABISMUL SE POATE VINDECA

De obicei sîntem tentați să credem că strabismul constă exclusiv într-un defect estetic. Specialiștii, însă, afirmă că este vorba de o afecțiune gravă a aparatului vizual al omului, ce poate da naștere la consecințe nefaste în privința funcționalității ochiului uman.

Este aproape unanimă părerea că în rîndul organelor a căror funcționare perfectă este indispensabilă omului trebuie inclus, fără îndoială, și ochiul. Dar, oare, facem totul și întotdeauna pentru ca această dorință unanimă să se concretizeze ? Se pare că nu. Afirmația se bazează pe concluziile ce au reieșit dintr-o discuție purtată, recent, cu doi specialiști — **profesor doctor docent MIHAI DAVID și doctor EUGEN RAȚIU — directorul și, respectiv, șeful de lucrări de la Clinica de Oftalmologie a Spitalului Colțea,** în privința acelei afecțiuni a ochiului, cunoscută sub denumirea de strabism. Cum era și firesc, primul subiect abordat a fost lămurirea noțiunii de strabism.

— Dacă, îndeobște, prin strabism se desemnează orice deviație a ochiului de la poziția normală, noi specialiștii — ne-a spus prof. dr. docent Mihai David — nu ne oprim la defectul estetic. Aceasta, pentru că, în esență, fenomenul în discuție constă într-o tulburare a funcționalității ochiului, a mușchilor oculari sau a sistemului nervos ce dirijează mișcarea oculară.

— Ce credeți că stă la originea acestei tulburări ?

— Sînt mai multe cauze. Însă, așa cum s-a constatat din practică, cele mai multe cazuri de strabism se datoresc unor vicii de refracție, mai precis hipermetropiei (vedere mai bună la distanță și defectuoasă în apropiere) și miopiei. În ambele situații se produc modificări în componentele optice și constante anatomice ale ochiului, ceea ce face ca imaginea să se formeze înaintea sau în urma retinei.

— În hipermetropie, a continuat ideea dr. Eugen Rațiu, se produce foarte frecvent strabismul convergent. Aceasta, datorită faptului că cel afectat face eforturi de adaptare, în lipsa ochelarilor, ceea ce duce, de multe ori, la o „fixare" a ochiului în poziție convergentă. Astfel, din acest viciu de refracție se ajunge, ulterior, la perturbarea mobilității ochiului, mai direct spus, la deviația globului ocular.

— Credeți că strabismul este congenital, ereditar ?

— Da, există atît strabisme congenitale, cît și ereditare. Sînt cazuri de strabism ereditar care nu apar la naștere. L-au avut părinții, dar apariția la copil se face la cîțiva ani de la naștere. Se transmite nu atît strabismul propriu-zis, cît viciul de refracție, care predispune la apariția strabismului.

— De regulă, strabismul este semnalat după indicii, ca să zic așa, estetice. Poate exista, însă, și fără prezența acestor „semnale vizuale de alarmă" ?

— Se întîlnesc, desigur și situații de acest fel. Noi le numim strabisme latente, remarcă prof. Mihai David. **Deficiențele de vedere sînt compensate și în aceste cazuri prin eforturi permanente. Deși tulburările provocate sînt mai puțin grave, totuși se impune acordarea de atenție, cu atît mai mult cu cît depistarea nu se poate face cu ochiul liber, ci cu aparatură adecvată.**

— Tulburările grave sînt date de acele strabisme ce „se manifestă", intervine dr Rațiu. **Un ochi ce deviază permanent este, practic, lipsit de funcția vizuală, pentru că funcționarea concomitentă a celor doi ochi ar produce perturbări accentuate în orientarea spațială, mai ales la copii. Cu timpul, apare procesul de adaptare, adică anularea imaginii percepute de ochiul deviat, reținîndu-se numai imaginea „culeasă" de ochiul normal. Dar, o dată cu acest lucru, are loc o scădere funcțională a capacității ochiului respectiv, vederea acestuia rămînînd mai scăzută, dacă nu se iau măsuri din timp.**

— Ce recomandați pentru prevenirea strabismului sau pentru remedierea vederii, acolo unde, deja, această deficiență s-a instalat ?

— Aș începe, intervine prof. David, **prin cîteva recomandări făcute părinților, pe care îi consider principalii răspunzători ai defectelor de vedere ale copiilor. Ar trebui mai puțină insistența ca odrasla să „deseneze" sau să „scrie" atunci cînd are doar doi-trei ani. La fel, se impune limitarea, la strictul necesar, a perioadei petrecute de copii în fața televizorului. Nu trebuie să se uite că suprasolicitarea vederii copilului la o vîrstă mai mult decît fragedă dă naștere la consecințe din cele mai nefaste, culminînd cu o infirmitate permanentă.**

— Vîndecarea depinde, în cel mai înalt grad, de momentul începerii tratamentului ,adaugă dr. Rațiu. **Iată de ce accentuez asupra necesității prezentării la medicul specialist imediat ce s-a semnalat vreo tulburare a vederii. Desigur, aceasta depinde și de educația sanitară a populației. De altfel, pentru intensificarea acțiunilor de depistare și tratare s-a inițiat distribuirea, în Capitală, a unor prospecte pliante menite să prezinte caracteristicile și consecințele netratării la timp a bolilor de ochi.**

— O mare importanță o au controalele medicale efectuate în școli și instituții, intervine din nou prof. David. **Spun acest lucru, pentru că, în asemenea ocazii, se pot depista cazuri mai greu observabile sau care au fost neglijate.**

— Toate cazurile de strabism pot fi vîndecate ?

— În principiu, da. Dar rezultatul este condiționat, sînt nevoit să repet de momentul începerii tratamentului, relevă dr. Rațiu.

Ion STOICA

PSIHOLOGIE

GIMNASTICA MINȚII

Inteligența, spunea cineva, este caracteristica fundamentală, formată în timpul procesului evoluției pentru a se asigura supraviețuirea speciei umane. Sigur, o multitudine de factori, de mare complexitate, influențează creierul : alimentația, mediul, hormonii, activitatea. Rezultatele recente ale unor cercetări cu ecou mondial arată că „materia cenușie pare să se comporte ca un mușchi care se atrofiază dacă nu lucrează".

De ce unii oameni sînt mai inteligenți decît alții ? Nu este deloc simplu de răspuns. Adeseori, specialiștii dintr-un domeniu sau altul au căzut în această „cursă". Sub aparenta simplitate se ascund atîția factori de o complexitate greu descifrabilă la prima vedere. Rezultatele recente ale cercetărilor făcute de pildă de John W. Money, profesor de psihologie medicală și pediatrie arată ce rol au în dezvoltarea inteligenții hormonii sexuali — cu efect androgenic secundar în singele fătului, în timpul unei perioade de creștere. Dacă indicațiile date se confirmă, coroborate cu alte cercetări în acest sens, ele pot avea o deosebită importanță în studiile despre deficiența mentală sau superioritatea inteligenții la bărbați și femei. Dar nu sînt decît priviri parțiale asupra acestui subiect. Alți specialiști au demonstrat, de asemenea, rolul alimentației, al virstei, al unor activități, al mediului înconjurător... Toți acești factori influențează creierul. O echipă de cercetători de la Universitatea din Berkeley a studiat timp de cincisprezece ani modificările provocate de experiență în creierul unor cobai. Rezultatele obținute au determinat, nu numai revistele de specialitate dar și un cotidian, cum este ziarul „Le Monde", să le consemneze pe larg. Pentru că modificările date de experiență s-au dovedit multiple și uneori surprinzătoare și ele sînt indispensabile explicației fenomenelor de memorare. Concluzia unui membru al echipei de la Berkeley, Marian C. Diamond merită subliniată : *„Cortexul pare să se comporte ca un mușchi care se atrofiază dacă nu lucrează".* Pentru a ajunge aici, a trebuit însă eliminată prima mare dificultate : disocierea și izolarea influenței pe care o are mediul în raport cu toți ceilalți factori care pot fi cauza schimbărilor : virstă, alimentație, activitate, hormoni sexuali. Așadar, cobaii studiați au fost selecționați pentru a avea toți aceste date egale : aceeași virstă, același sex, aceeași ascendență. Hrăniți și manevrați la fel. Au fost puși doar în cuști diferite pe grupe. Unora li s-au așezat în cușcă numeroase obiecte cu care să se joace — scări, roți, leagăne. Și aceste obiecte au fost mereu schimbate cu altele. Este mediul „îmbogățit". Firește, un grup a fost lăsat ca martor. Un altul a fost lăsat într-un mediu „sărac". Fiecare singur într-o cușcă, fără jucării. Experiențele s-au repetat, s-au diversificat, s-a studiat activitatea chimică a creierului. Nici o îndoială, toate aceste modificări observate indică o mai mare activitate metabolică în cazul unui mediu bogat, care face ca „mintea", cum spunem noi, să fie în permanență activă. De la aceste constatări, savanții și-au pus nenumărate alte întrebări ; de pildă, care sînt factorii care în mediul creat sînt responsabili ai dezvoltării creierului ? Pentru că, așa cum ne amintea un alt mare savant, un proverb din bătrîni zice că dracul cînd n-are ce să-și pună nici pe o măsea, înghite muște. El atrăgea astfel atenția asupra valorilor. Creierul tinerilor este avid de „lucru". Depinde de noi, cei maturi, dacă le oferim adevărate valori cu care să-și dezvolte inteligența sau dacă-i lăsăm... să prindă muște". Așadar cum le ascuțim mintea, cu ce ? Spre ce valori sau nonvalori le îndreptăm curiozitatea ?

O altă întrebare pe care și-au pus-o savanții : există o limită în dezvoltarea creierului ? Pînă de curînd se credea că dispunem de 5 miliarde (5×10^9) de neuroni. Or, dacă cortexul cerebral (materia cenușie) nu are o capacitate infinită, s-a calculat totuși că numărul neuronilor e totuși cu mult mai mare: 500 de miliarde (5×10^{11}) dar și mai important e că fiecare dintre aceștia are mii de sinapse (conexiuni cu alți neuroni) : un miliard de milioane (10^{15}). Pierdem aproximativ 100.000 de neuroni pe zi, după vechiul calcul, aproximativ 10 milioane, după cel nou. Și se știe că siguranța funcționării unui creier este datorită înmagazinării multiple a informației în memorie. Irving John Good, specialist în informatică, matematician, statistician, ale cărui cercetări asupra inteligenții artificiale sînt renumite arăta că *„toate activitățile mintale ale omului se bazează pe asociațiile neuronilor" și numeroasele procese de învățare și memorie, de pildă, sînt legate de stabilirea de asociații noi între neuroni. Și se pare că sinapsele cresc și cîștigă în eficacitate, dar totodată și că un neuron crește cînd este adesea activ. Iată, prin urmare, pe multiple planuri și experiențe argumentată necesitatea activității creierului pentru a vorbi de dezvoltarea inteligenții.*

Să nu uităm însă un lucru, pe care toți savanții citați și toți adevărații savanți îl vor sublinia : se știe astăzi foarte multe lucruri asupra organizării creierului în ansamblu, dar... nu este decît o fracțiune infimă a ceea ce rămîne a se cunoaște.

UN CALMANT CARE SE RECOMANDĂ: PĂDURILE

În urmă cu vreo 4 500 de ani, pădurile acopereau mai mult de jumătate din pămîntul Angliei, așa cum se întîmpla în toată Europa. La începutul sec. al XIX-lea, în Anglia pădurile nu mai reprezentau decît 5%. A trebuit să treacă secole ca Anglia să-și dea seama de pericolul despăduririlor. Era să piardă primul război mondial din cauza lipsei de lemn. A fost un semnal de alarmă. Comisia forestieră — a fost creată în 1919 ! — plantează acum în fiecare an mii de hectare de pomi noi. Doar cu excepția a două păduri mari, naturale, cele care se văd astăzi sînt create de om. Nu sînt mai bătrîne de 50 de ani. S-au creat, bineînțeles, industrii bazate pe lemn cultivat local, dar nu mai puțin important s-a dovedit că prezența pădurilor astăzi în secolul... „stress-ului", este un excelent „medicament", fără efecte secundare. Un calmant care se recomandă. De aceea, una dintre sarcinile care i-au revenit recent Comisiei forestiere a fost aceea de a crea cît mai multe parcuri recreative !

INSTITUT AL FRIGULUI

La Harkov, în Ucraina, a fost creat un institut de cercetări de biologie și medicină criogenică. Savanții, scrie „Pravda Ucrainei", vor să exploateze resursele „marelui frig" pentru a trata maladiile grave. Conservarea timp îndelungat a diferitelor organe și transplantarea cu toate tehnicile necesare constituie una dintre principalele ținte ale medicilor chimiștilor, biologilor și fizicienilor reuniți în acest for de cercetare.

SPRE SOARE!

Republica Federală a Germaniei va lansa un prim satelit european care anunță un proiect mai orgolios : un aparat în direcția Soarelui, în anul 1974. Sonda pe care o vor construi, purtînd numele de Helios, va fi plasată pe o orbită trecînd la 0,25 unități astronomice de Soare (valoarea medie a distanței Terra-Soare) adică în jur de 37 milioane de kilometri. Ea se va găsi atunci la jumătatea drumului dintre Mercur și Soare. Aceasta va fi ținta celei de a treia experiențe spațiale vest-germane. Cînd Helios se va găsi la periheliu, constanta solară va reprezenta 32 de calorii pe minut : aparatul va primi de 16 ori mai multă lumină și căldură decît la nivelul orbitei terestre. Se calculează că o astfel de energie corespunde unei temperaturi de echilibru în jur de 300°C. Nici un material electronic n-ar rezista. De aceea, sonda va fi dotată cu un sistem termo-regulator cu o puternică protecție pasivă. Se studiază forma sondei, foarte importantă de stabilit. Dar în afară de amănuntele interesante privind această lansare — și despre care vom mai vorbi — e de notat atracția industriei pentru acest program spațial. Nu este doar o problemă de prestigiu ci de un stimulent pentru un salt spectacular în domeniul atît de revoluționar azi al tehnologiei.

Helios se pregătește de drum...

Fulgeră în cîmpul cu grîu

Un cer în furtună. Printre bolovănișuri de nori, dueluri de fulgere. Urmărim fascinați lupta care se poartă „acolo sus" între titani. Și profităm, fără să vrem. Descărcările electrice produc în atmosferă oxizi de azot care pătrund în sol prin picăturile de ploaie formînd nitrați, fixînd azotul în rădăcini, în frunzele pomilor. Procedeul Haber—Besch, folosit în industrie pentru fabricarea îngrășămintelor pe bază de nitrați de amoniu este la rîndul lui un procedeu chimic de fixare a azotului. Dar cantitățile cele mai importante de azot sînt furnizate plantelor prin organisme ce pot fixa azotul din aer — algele verzi, bacteriile — care trăiesc în simbioză cu rădăcinile și frunzele plantelor. Fixarea biologică a azotului compensează pierderea naturală a azotului din aer care se produce în timpul descompunerii materiilor organice. Experiențe recente de genetică vor permite omului să ajute creșterea grîului sau a pomilor. Azotul din atmosferă este transformat în produse chimice pe care plantele le vor putea folosi la creștere, afirmă prof. John R. Postgate, de la Universitatea din Sussex, Brighton, Anglia. Unul dintre hibrizii de Escherichia coli, fixator de azot pare să adopte, în mod permanent, puterea de fixare a azotului. Și s-a „creat" o nouă bacterie prin manipulări genetice. Este deocamdată un fragil produs de laborator, dar reprezintă primul stadiu permițînd să se transfere puterea de fixare a azotului dintr-un microorganism unui organism cu totul diferit. Se oferă astfel o posibilitate de a se prepara de om specii de bacterii fixatoare de azot adaptate unor condiții speciale : soluri aride, rădăcini sau frunze etc. E un pas extrem de important care va duce la modificarea radicală a aspectului economic privind organismele vii. O lecție pe care omul a învățat-o de la natură.

ATENȚIE! LAXATIVELE, UN PERICOL!

Constipația a devenit o adevărată „boală a civilizației". Trei cauze ale epidemiei : sedentarismul, alimentația „modernă" (aproape numai substanțe „epurate", în pofida fibrelor vegetale) și stress-ul (ca și mesele neregulate ce tulbură ritmurile naturale ale vieții). Toți specialiștii, se scrie în pagina științifică a ziarului „Le Monde", atrag atenția și insistă asupra efectelor secundare ale laxativelor clasice care, în timp, antrenează o adevărată colită iritativă. Trebuie renunțat la laxative ! Soluția totuși ? O terapie mai specifică, cu mijloace mai puțin nocive. Adică : o reeducare alimentară (legume, pîine neagră sau intermediară) și folosirea de lubrifianți, de produse ușurînd digestia etc.

Luceafărul frate „geamăn" cu Terra?

Noile informații, furnizate de stația automată sovietică Venus-8 te duc cu gîndul că Venus, Marte, Terra și Luna sînt „gemeni" cosmici. Și dacă totuși acești gemeni nu se aseamănă cum ar fi fost de așteptat, aceasta se datorește distanței lor față de Soare și diferențelor de masă. Dar s-au format la capătul unui proces unic și sînt din aceiași „material". Iată ceea ce a declarat recent vicepreședintele Academiei de științe a U.R.S.S., A.P. Vinograd, ce deține și funcția de director al Institutului de geochimie și chimie analitică a Academiei. Da, pe Venus e foarte, foarte cald. Temperatura la suprafață este de ordinul a 470° C și presiunea, în jur de 90 de atmosfere, adică aproape de 100 de ori mai mult decît pe Terra, la nivelul mării. În zona aterizării lui Venus-8, solul era deosebit de friabil — densitatea de 1,5 g/cm³ (doar o sută și jumătate mai mult decît cea a apei). Prin compoziția stratului de suprafață (4% potasiu, 0,0002% uraniu, 0,00065% thoriu) amintește granitele terestre. Atmosfera ? În principal (97%) gaz carbonic. Se găsește de asemenea azot (2% maximum), oxigen (mai puțin de 0,1%) iar procentul în vapori de apă în apropierea stratului noros nu depășește 1%.

Între numeroasele întrebări ce rămîn a fi elucidate, una reprezintă întrebarea cheie a experienței : gradul de intensitate luminoasă. E peste tot întuneric și tot timpul ? Se știe că diferența între zi și noapte este foarte mică. Nu cumva această densă atmosferă greu de pătruns lasă totuși să filtreze prin ea raze ale Soarelui ? Însfîrșit. Luceafărul a răspuns. Un fotometru a înregistrat caracteristicile optice în timpul coborîrii stației automate, funcționînd în pofida tuturor intemperiilor : uragane, asaltul „saltelelor aeriene" incandescente etc. Da, razele Soarelui pătrund, slabe, palide, dar pătrund.

Călătoria lui Venus-8 și precizia fantastică a aterizării au confirmat desigur valoarea soluțiilor tehnice adoptate, dar a însemnat și un imens pas în cunoașterea acestei depărtate planete „geamănă". Confruntarea informațiilor obținute asupra planetelor oferă nu numai un răspuns filozofic curiozității noastre, dar și cheia misterelor sistemului solar, și al Terrei în mod deosebit.

PROGNOZA METEOROLOGICĂ

pe luna ianuarie 1973

prezentată de Dumitru BACINSCHI

Director adjunct științific al Institutului de Meteorologie și Hidrologie București

Fără a insista prea mult asupra evoluției timpului din luna decembrie, ce se regăsește în prognoza noastră pe ici pe colo în intervalele caracteristice preconizate, putem să-i acordăm cu modestie calificativul doar de satisfăcător. Așa cum au evoluat lucrurile, mai ales în ultima decadă, pentru mulți iarna anului acesta ar părea interesantă. Spun ar părea, deoarece așa cum se va vedea mai jos, prognoza pentru luna ianuarie nu este chiar așa de gravă.

Este necesar să arătăm că luna ianuarie este o lună tipică de iarnă. Din informațiile pe care le deținem condițiile meteorologice ar trebui să se apropie de cele care au existat în ianuarie 1931, lună luată ca analog.

La modul general, pătrunderile de aer cald către țara noastră ce se vor resimți mai ales în regiunile din sud-vestul țării, vor determina ca regimul de precipitații să fie atît sub formă de ninsoare cît și sub formă de ploaie și burniță. Perioada cea mai rece va fi ultima decadă a lunii, cînd în Moldova, Bărăgan și Dobrogea vîntul va viscoli zăpada. În rest valori mijlocii de temperatură normală sau chiar peste valorile normale.

Cîteva intervale caracteristice :

7—12 IANUARIE : Vreme în răcire. Vor cădea precipitații sub formă de ploaie, lapoviță și ninsoare. Temperaturi minime pînă la —10° iar cele maxime pînă la +3°.

13—19 IANUARIE : Vreme în general închisă. Precipitații locale predominant sub formă de ploaie și burniță. Temperatura aerului va crește : minimele nu vor mai cobori decît pînă la —6°, iar cele maxime vor atinge și +8°. Seara și dimineața multă ceață.

20—24 IANUARIE : Vremea se răcește apreciabil în toate regiunile țării, nopțile fiind geroase. Local va ninge. Temperaturile minime vor cobori în nordul țării și sub —20° iar maximele nu vor depăși 0°.

25—31 IANUARIE : Pe un fond rece, vremea va fi în general închisă, cu ninsori mai frecvente în estul țării unde pe alocuri vîntul va viscoli zăpada. Temperaturile minime, ceva mai ridicate, vor înregistra valori și de —16° iar cele maxime vor putea atinge în restul țării +3° sau +5°. Pe alocuri ceață.

Din piese vechi— mobile noi

Dacă aveți un garderob sau o vitrină demodate și un interior mai curînd modern, primul lucru la care vă veți gîndi va fi posibilitatea armonizării acestei mobile cu restul. Dacă vreți de pildă să transformați vechiul dulap de haine într-o bibliotecă încăpătoare, veți începe prin a scoate tăbliile ușilor înlocuindu-le cu geam gros. Fundul dulapului îl veți căptuși cu postav verde iar polițele, casetele, sertarele, pe care le veți face, vor fi vopsite cu duco alb. Restul lemnăriei exterioare îl veți recondiționa băițuindu-l într-un maro roșcat. Trăgătoarele celor două uși le veți înlocui prin butoni de lemn rotund vopsit de asemenea cu alb (ca interiorul bibliotecii). Dacă dulapul de haine urmează să-și păstreze destinația, căserați pe tăblia ușii un material textil dungat, cu dungile dispuse diagonal și, pe cele două uși, în direcții opuse. Dacă tăblia ușii nu mai poate fi recondiționată, înlocuiți-o printr-un material impermeabil bine întins pe ramă.

Dacă dispuneți de un bufet-vitrină de modă veche cu ghirlande de flori sculptate sau cu o friză cu pilaștri, vopsiți ramele ușițelor cu geam în alb sau în oranj, aplicați un grilaj decorativ de sîrmă la partea interioară a geamului, căserați pe polițe un material fantezi (cu flori — dacă stilul vitrinei este dat de ghirlandele sculptate sau în carouri — dacă stilul vitrinei este unul drept, geometric). Vopsiți rama ușilor de jos de asemenea în alb sau în oranj.

Repetați baghetele colorate ale ramelor ușilor la partea superioară a peretelui, la separația dintre zugrăveala peretelui și cea a tavanului, centura care încinge astfel camera dînd unitate întregii decorații.

Repetați, de asemenea, culoarea de bază — verdele postavului în primul caz, materialul dungat în cel de-al doilea, și albul sau oranjul în cel de-al treilea exemplu și la alte mobile din încăpere cum ar fi tapițeria unui scaun, o pernă pe un balansoar, o față de masă, o casetă pentru obiecte mărunte, niște flori etc.

Arh. Mihai KROCHMALNIC

FOLCLOR AUTENTIC ȘI INTERPRETĂRI ALE ARTEI POPULARE ÎN VIAȚA MODERNĂ

Un creator popular din Vama lucrează strălucitoarele smalțuri pe care le admirăm în magazin.

Abageria constituie o specialitate a Tismanei. Iată un tînăr care a deprins iscusința vîrstnicilor.

Broderie în suitaș — inspirată din haina de surugiu — pe un pardesiu din aba și pe o vestă lungă cu pantalon tot din aba.

Numele ce-l poartă e melodios, cu rezonanță de sulfină și busuioc — „Romartizana" — ne sugerează parcă frumoasa țărancă a lui Grigorescu, chipeșă și voioasă... Într-o ambianță modernă, în noua clădire din Calea Victoriei nr. 21, „Romartizana" ne oferă, cu generozitate, autentice valori muzeistice îmbiindu-ne să ne înfrumusețăm cu ele cotidianul.

Din Vama, Horezu, Marginea, Oboga s-au adus cele mai prețioase ceramici: vaze, servicii, ulcioare, strachini; din Curtea de Argeș și Cluj — meșteșugite marochinării; din Tismana, Sibiu, Suceava, Banat — străluciitoare țesături cu alesătură; din Breaza, Muscel, Brașov — îmbietoare rochii și bluze valorificînd croiul și ornamentația iilor sau pardesie inspirate din haina surugiilor...

Toate zonele etnografice își au aici — în unitatea de prezentare și desfacere aparținînd de Direcția centrală de artă populară și meșteșuguri artistice UCECOM — „reprezentanți". Meșteri din centrele tradiționale ale fiecărei zone folclorice creează în permanență obiecte de artă populară autentică sau valorifică elementele decorative și materialele locale în obiecte utile, adaptate cerințelor vieții moderne. Specialiști etnografi le triază și aleg pentru magazinul din București tot ce este mai semnificativ !

O convorbire cu tov. Mircea Pădureanu directorul Direcției centrale de artă populară și meșteșuguri artistice UCECOM, ne-a dezvăluit o serie de preocupări ale activității prezente și de perspectivă a acestui magazin — prospectarea gusturilor cumpărătorilor prin intermediul dinamicii vînzărilor, convorbiri trimestriale ale specialiștilor cu clienții pentru a le da amănunte referitor la caracteristici etnografice ale pieselor din magazin și tehnici de lucru, parăzi ale modei — săptămînal — cu noutățile intrate în magazin și care se pot cumpăra pe loc (orarul de funcționare prelungindu-se în zilele respective după prezentare) și chiar cu plata în rate. Vitrinele — prin sistemul de expunere și etichetele indicînd regiunile de proveniență — constituie și o originală metodă educativă în „tainele" imenselor bogății folclorice ale țării noastre.

„Romartizana" reprezintă un mijloc de difuzare a artei populare autentice în casele noastre. Cergi mițoase, covoare în miniatură sau de mari dimensiuni, ștergare ori fețe de masă, obiecte decorative din aramă, fier forjat, crestături în lemn ori podoabe... Enumerarea tuturor obiectelor din magazin constituie o imposibilitate pentru simplul motiv că în permanență noi modele și sortimente vin să le înlocuiască pe cele vîndute. De reținut un amănunt: se cumpără direct din vitrinele de expunere, deci, orice obiect admirat poate deveni al nostru.

De la 1 decembrie 1972, magazinul s-a „redimensionat" — o aprovizionare cu totul specială, multe unicate, avalanșe de exclusivități, numeroase serii scurte. „Romartizana", selecții din ce are mai prețios arta noastră populară și artizanală, o parte din ceea ce cercetătorii autentici — înzestrați cu har și măiestrie — lucrează.

Mica NICOLAU

ÎN ATENȚIA CITITORILOR

CELE MAI UTILE IDEI

Redacția revistei noastre își propune să publice o nouă rubrică în această pagină dedicată familiei. Va fi o rubrică a ideilor practice, folositoare în arta de a se îmbrăca sau de a-și decora și întreține locuința, în organizarea treburilor casnice, în păstrarea alimentelor, într-o serie de îndeletniciri ale timpului liber, cum ar fi cultivarea florilor, tricotajul, colecționarea diferitelor obiecte etc.

Vor avea cuvîntul toți cititorii noștri care au de comunicat una sau mai multe idei de acest fel, folosindu-și din plin experiența pentru a o comunica și altora. Firește că redacția le va selecționa pe cele mai bune. De aceea, vă rugăm să ne comunicați în scris astfel de idei, redactîndu-le foarte concis și fără a omite să specificați clar, numele, prenumele și adresa dumneavoastră. Cele care nu vor respecta aceste cerințe nu vor putea fi publicate.

Cît de curînd, deci : IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI !

Politețea în lumea adolescenților

TINERII SPORTIVI

Stadionul este unul din locurile ideale ca tinerii să se deprindă cu spiritul de echipă, cu camaraderia, cu loialitatea.

Nu sportul care se practică e important ci mai ales spiritul sportiv, care va subzista toată viața : însușiri ce se pot foarte bine manifesta în actele vieții cotidiene ca și pe stadion.

Comportarea

• O veritabilă sportivă nu se vaită, nu cere să fie menajată, nu se roagă de băieți să-i poarte racheta sau echipamentul, căci poate fi privită cu zîmbete neaprobatoare și considerată „sportivă de ocazie".

• Stadionul nu e un salon de coafură. Să-ți treci pieptenele prin păr ca să ți-l pui în ordine după un efort, e deajuns, dar nimic mai mult.

• Sportivi, băieți și fete își spun pe numele mic sau cel de familie după cum le vine la îndemînă. Nu e nimic ofensator să te strige un băiat Silvia sau Neculce cum e la fel de firesc ca fetele să le spună băieților Petrică, Costin sau Marin.

Ținuta sportivă

Ea trebuie să fie obligatorie, aceeași pentru toți membrii echipei sau clubului. Eleganța ținutei constă în curățenia sa. Poți să n-ai decît un singur maiou și un șort, dar să fie spălate de fiecare dată cînd le îmbraci.

Pentru fete pudra și fardurile n-au ce căuta pe un stadion. Viața le va oferi destule ocazii să se machieze. Parfumul de asemenea trebuie evitat. În schimb, un produs cosmetic impus de regulile de bună comportare deodorantul. El nu e nici lux, nici o inutilitate ci o imperioasă necesitate.

Firește nici un fel de bijuterii. Ele vor jena mișcările și riscă să fie pierdute, (Vă amintiți de amuleta lui Tom Gorman ?)

În afară de talent nimic nu poate fi recunoscut între sportivi drept superioritate.

Șefii de echipă

Sînt mai totdeauna tineri, ceea ce nu înseamnă că nu trebuie respectați. Sfaturile lor vor fi ascultate, directivele urmate și dacă se poate fără a fi discutate, sau cel mult cu cea mai mare politețe.

Dacă obții succese nu trebuie să omiți să te arăți fericit și să le mulțumești, ceea ce din păcate, adesea se uită.

Spiritul sportiv

Constă în accepta cu aceeași seninătate succesul sau eșecul. De altfel marii campioni dau întotdeauna dovadă de o mare simplitate. Nu e un merit să te „impămezi" cu realizările tale. E bine să fii discret și să lași pe alții să-ți facă elogiul calităților.

Nu e întotdeauna ușor să suporți înfrîngerea dar trebuie să ai loialitatea de a recunoaște valoarea adversarului. Ghionul nu e o scuză valabilă.

Spectatorii

E firesc să-ți susții și să-ți încurajezi echipa chiar dacă acest entuziasm îmbracă uneori forme cam zgomotoase. Dar invectivele, injuriile, violențele față de adversari sînt absolut contrarii spiritului sportiv.

rînduri schimbăm culoarea firei. La 8 cm. înălțime, în ambele părți, scădem la fiecare al doilea rînd, de cinci ori cîte 7 ochiuri, iar ceea ce rămîne, totul deodată.

BENTIȚA PENTRU NASTURI. *Montăm 13 ochiuri în culoare verde, tricotăm un ochi pe față, unul pe dos. La 2 cm. facem o butonieră. În total trei. Facem cealaltă bentiță fără butoniere. Pe ea coasem nasturii.*

ASAMBLAREA. *Aburim toate bucățile tricotate, le coasem. La sfîrșit, montăm gulerul și coasem nasturii.*

Aleidoscop

MODA MACHIAJULUI 1973

Un concurs de machiaj prilejuiește nu numai emoții organizatorilor și concurenților. Participanții și, cum e firesc, în primul rînd participantele, își impart în cîteva ore agreabile, bucuria unor preocupări prin excelență feminine cu utilitatea unor sfaturi practice moderne. primite cu acest prilej, pentru frumusețea de fiecare zi.

Concursul „Moda machiajului 1973" organizat de fabrica de produse cosmetice „Miraj" din București a prilejuit concurentelor o competiție de adevărată artă. Numeroasele premii oferite de juriu specialistelor care au concurat (în afară de cele trei premii, s-au oferit și altele pentru cel mai original, cel mai personalizat, cel mai tinerese machiaj, pentru buzele cele mai moderne, cel mai frumos colorit, etc.) dovedesc măiestria și bunul gust ce au caracterizat fiecare creație.

BERE... DIN ZER

Ca materie primă, zerul nu pare prea atrăgător. Mai ales, pentru cei care apreciază berea bună ! Totuși, după o rețetă a Fabricii de produse lactate din Almalik, R.S.S. Uzbekă, berea fabricată din zer are același gust și aceeași culoare ca ale berei Jiguli, apreciată de cunoscătorii de prin partea locului. Noua bere are toate șansele să fie adoptată.

SIUZANÉ

Cuvîntul înseamnă tapiserie de mătase, indicînd-o pe aceea realizată în mod special în orașul Șemaha din Azerbaidjan. Frumusețea acestor foarte admirate tapiserii, cu tradiție seculară, a fost din nou pusă în valoare de cîțiva tineri care creează astăzi siuzané-uri tot atît de frumoase ca cele din secolele trecute.

BLOCUL DIN MATERIAL PLASTIC

Materialele sintetice înlocuiesc astăzi chiar pe cele clasice, folosite în construcțiile de locuințe. La Milano, a fost construit recent un bloc înalt de 35 metri, din panouri prefabricate din material sintetic (de fapt, amestec de ciment cu plastic, astfel că un asemenea panou a devenit atît de ușor, încît poate pluti pe apă). Pereții, balcoanele, ferestrele, totul s-a născut în laboratoarele chimiștilor. Această adevărată „construcție sintetică" este ridicată pe un schelet metalic. Asta din pricina înălțimii blocului. După spusele inginerilor constructori o casă cu un singur etaj va putea fi realizată în întregime, din plastic.

TRICOTAJ

PULOVER CU MÎNECI ȘI GULER ÎN DUNGI

MARIMEA *fiind 42—44, avem nevoie de 400 g. relon galben în două fire, 150 g. relon verde, andrele nr. 3 și trei nasturi.*

MASURA : *25 ochiuri în lățime și 36 rînduri înălțime egale cu 10 cm. p.*

SPATELE. *Montăm 115 ochiuri cu lină galbenă pe care le lucrăm în punct de elastic — un ochi pe față, unul pe dos — zece rînduri. După ce am terminat rejansa, începînd cu primul rînd pe față, înmulțim la un interval de 7—8 ochiuri încă cîte un ochi, astfel ca să ajungem la 132. La o înălțime de 39 cm. facem următoarele scăzăminte pentru răscroiala minecii: în ambele părți, la fiecare al doilea rînd, de două ori, scădem trei ochiuri ; de trei ori cîte două ochiuri; de trei ori un ochi. Ajungem la 100 ochiuri. Tricotăm mai departe. La 49 cm înălțime, la fiecare al șaselea rînd, de cinci ori, înmulțim cîte un ochi în părți (110 ochiuri). Pentru umeri, la 57 cm înălțime, la fiecare al doilea rînd, de șase ori se scad cîte patru ochiuri ; de două ori trei ochiuri. În același timp, la 60 cm. înălțime, pentru răscroiala gîtului, scădem 40 ochiuri din mijlocul lucrului. După aceea, de-o parte și de alta, la fiecare al doilea rînd, scădem odată trei ochiuri, odată două ochiuri.*

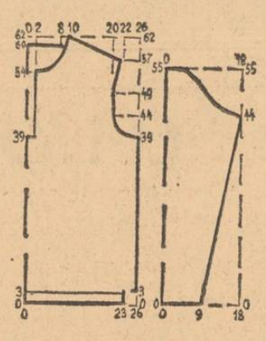

FAȚA. *Pînă la răscroiala gîtului tricotăm la fel ca pentru spate. La 39 cm. înălțime scădem, în mijlocul feței, zece ochiuri deodată. Lucrăm drept mai departe. La 54 cm., la fiecare al doilea rînd, scădem de două ori cîte trei ochiuri, de patru ori cîte două ochiuri; de șase ori cîte un ochi.*

MÎNECILE. *Montăm 54 ochiuri cu lină verde. Lucrăm zece rînduri, două ochiuri pe față, două pe dos. Schimbăm apoi lina cu galben. La fiecare al șaselea rînd înmulțim de-o parte și de alta a mînecii, cu cîte un ochi, de 27 de ori (106 ochiuri). Pentru răscroiala mînecii, la 44 cm. înălțime, la fiecare al doilea rînd scădem, de două ori patru ochiuri; de douăsprezece ori — alternativ — odată trei ochiuri, altădată un ochi; de trei ori, patru ochiuri. Terminăm cu galben.*

GULERUL. *Montăm 132 ochiuri cu lină verde pe care o tricotăm tot două ochiuri pe față, două pe dos. La zece*

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

Pe teme juridice

ION HARALAMBIE — Brăila. Legea prevede că persoanele care se mută definitiv în altă localitate își păstrează dreptul de folosință asupra locuinței ce dețin, cel mult șase luni de la data mutării. Menționarea de schimbare a domiciliului se înscrie în actul de identitate, respectiv în Buletinul de identitate. Sesizați cazul respectiv Consiliului popular al municipiului Brăila.

MOLDOVEANU SILVIA — municipiul Ploiești. Timpul lucrat ca angajat, înainte de a vă înscrie în învățămîntul superior, constituie vechime în muncă. Perioada cît ați frecventat cursurile facultății nu poate fi inclusă în vechimea neîntreruptă în aceeași unitate. Pentru ca acest timp să fie inclus în vechimea neîntreruptă în aceeași unitate legea prevede ca trimiterea la forma de școlarizare să fi avut loc la inițiativa unității.

PETRE GHINEA — Buzău. Aveți dreptul să cereți ca fiii dv. să fie obligați să vă asigure întreținerea. Codul familiei dă posibilitatea părintelui care are mai mulți copii, să pornească, în caz de urgență, acțiunea numai împotriva unuia dintre ei. Așadar, adresați-vă judecătoriei și cereți să fie obligat copilul care, așa cum arătați, lucrează în aceeași localitate cu dv. și realizează venituri din muncă. Acesta, la rîndul său, se poate întoarce împotriva celorlalți obligați (frații săi) pentru partea fiecăruia, care se stabilește proporțional cu mijloacele de care dispun aceștia.

M. P. COMLAȘ — Timișoara. Legea prevede că unitatea este datoare să creeze condiții ca angajații să efectueze în fiecare an calendaristic, concediile de odihnă la care au dreptul.

Compensarea în bani a concediului anual de odihnă este permisă numai dacă contractul de muncă al angajatului a încetat, înainte ca acesta să-și fi efectuat concediul, în cazul scoaterii din producție pentru o perioadă de peste 12 luni și în cazul chemării angajatului pentru îndeplinirea serviciului militar în termen, cu termen redus sau ca elev la școlile militare de ofițeri de rezervă.

Dacă angajatul decedează, compensația în bani a concediului neefectuat o primesc membrii de familie.

SUGESTII PENTRU MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Să recunoaștem că una din marile plăceri ale sărbătorilor de iarnă a fost aceea să mîncăm bine sau altfel spus să abuzăm de preparate grele, complicate.

E vremea să ne gîndim la alte mîncăruri : mai ușoare, mai digestibile. Nimic mai potrivit decît carnea de pui ; carnea albă, slabă, poate constitui acum alimentul de bază pentru organismele noastre violentate printr-o alimentație grea și prea abundentă.

Bogată în vitamine (B și P) ea are o valoare nutritivă destul de ridicată : 125 calorii la 100 g. Asociind-o cu alte ingrediente, puteți face preparate economice și substanțiale.

Spaghete cu sos de măruntaie

Se fierbe 15 minute o legătură de zarzavat asortat pentru supă. Între timp se scoate carnea de pe pieptul și pulpele a doi pui mici (circa 500—600 g). Se păstrează la rece pentru a doua zi. Restul, în afară de ficați, se pune la fiert în oala cu zarzavat, pînă ce carnea se poate desprinde ușor de pe oase. Se dă oala de o parte. Se strecoară zeama. Zarzavatul și toată carnea curățată de oase se trec prin mașina de tocat, se amestecă cu una-două linguri de pastă de roșii, se sărează, se piperează, se adaugă un cățel de usturoi pisat și circa 50 g unt sau untdelemn. Se pune compoziția pe foc să dea într-un clocot-două.

Ficatul se fierbe separat în puțină apă fără sare. Se taie în bucățele și se pune în tocătura preparată. La dorință, tocătura se poate condimenta cu puțin cimbru și o frunză de dafin bine pisată.

Separat se fierb spaghetele (250—350 g), în apă clocotită cu sare. Se scurg, se clătesc cu apă fierbinte, se pun pe un platou și pe deasupra se toarnă sosul preparat.

• Supa obținută dregeți-o cu un gălbenuș, cu o lingură de smîntînă, sărați-o, piperați-o după gust. Serviți-o simplă în cești, cu felii de pîine prăjită.

Crochete

A doua zi tocați pulpele și pieptul puilor rămași din ajun și frămîntați-i cu o ceapă mărunt tăiată și înmuiată în unt încins, cu miezul de la o felie de franzelă muiat în lapte și stors, 2 ouă, sare și piper.

Formați din această compoziție crochete, pe care le veți trece printr-un amestec de pesmet alb fin și cașcaval ras (una-două linguri).

Se rumenesc pe foc potrivit în ulei sau într-un amestec de ulei cu unt. Se servesc cu pire de cartofi și o acriturâ după preferință.

• Merele coapte la cuptor, cărora le-am scos miezul și le-am umplut golul cu o bucățică de unt și puțin zahăr, pot constitui un dulce care să completeze meniul.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

RODICA GAVRILĂ — București. *Specialiștii clinicii ORL — Spitalul Colțea vă pot răspunde dacă malformația pe care o prezentați la nivelul nasului poate fi corectată.*

FLORIN — Brașov. *Vă recomandăm : vitamina E, 3 dragele pe zi. Bergonal 1 drageu seara și lecitină — 2 linguriță pe zi.*

ERMEIU LEITHON — București. *Este necesar un examen local. Vă veți adresa medicului dermatolog. Referitor la a doua problemă, credem că nu se va transmite genetic moștenitorilor.*

A.B.C. — Hunedoara *și alți cititori. Regretăm că veți primi răspunsul cu întîrziere. Motivul : volumul mare de scrisori care ni se adresează. Este imposibil să răspundem personal fiecăruia. Căutăm să grupăm răspunsurile pe probleme care se repetă mai frecvent în scrisorile cititorilor. Problemele de andrologie, patologie sexuală masculină, sînt complexe, ele implică investigații minuțioase pe linie de endocrinologie și psihiatrie.*

M. M. MARIA — Tg. Mureș. *Ne-am bucurat că răspunsul nostru a fost util. Referitor la mătușa dv., considerăm că amețelile sînt în cadrul insuficienței circulatorii cerebrale, pe fondul A.S.C. și al hipertensiunii arteriale. Credem că va fi ameliorată după tratamentul cu : Papaverină ; Fosfobion și Emetiral. Vă dorim sănătate.*

ȘTEFANA POPA. *După descrierea dv., probabil sînt hemoroizi — dilatații ale venelor regiunii respective — care se accentuează datorită constipației, vieții sedentare și periodic în preajma ciclului menstrual. Deci, se vor combate cauzele : bolnavul va face plimbări pe jos, își va normaliza scaunul, va evita alcoolul și alimentele excitante, va face băi cu apă căldută și va folosi unguentul Hermorsal.*

DOINA S. — Brașov. *Intervenție în scop estetic pentru corijarea formei nasului se poate face în cadrul clinicii O.R.L. — Spitalul Colțea — București.*

EMIL DAN. *Adresa Centrului de dermatologie al Ministerului Sănătății este : Spitalul Colentina — Șos. Ștefan cel Mare.*

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

„MOȘIE"... PE PATRU ROȚI?

de Mihai STOIAN

CURIER SĂPTAMÎNAL

„Stimate tovarășe Stoian,

Iată un caz petrecut, ce-i drept, ceva mai de mult, care ar putea să apară cam „minor", dar meditînd mai mult la ceea ce „ascunde" el, m-am hotărît să vi-l comunic, spre a-l publica, dacă veți considera necesar și folositor și pentru alte situații asemănătoare, de netolerat.

Concret: mă aflam, la ora 6.30 dimineața, în stația de autobuz Motru, în speranța că voi ajunge la Drobeta-Tr. Severin cu mașina care vine de la Tg. Jiu. Cum autobuzul întîrzia, mă încerca teama că nu voi fi la timp, adică la ora 9, acolo unde aveam treabă. Ei bine, iată și mașina (ora: 6.45), destul de aglomerată, mulți coboară, se face loc. Opt persoane urcă. Eu, printre ele, rămîn în picioare, după ce-mi plătesc biletul (de altfel, banchetele sînt ocupate). Deodată, întorcînd capul, zăresc o bătrînă de vreo 65—70 de ani, care încerca să ocupe locul 2 (cum se spune) din autobuz (pare-se netrecut, de regulă, pe diagramă). Pe locul 1 stătea un băiat de vreo zece ani care se lupta din răsputeri s-o împingă jos pe bătrînă. Intrigat, am intervenit:

— Băiețaș, de ce nu stai tu în picioare, că ești tinerel, ca s-o lași pe dînsa pe scaun? Nu vezi că abia se ține pe picioare?

Catastrofă! Cel care tăiase bilete călătorilor (nu era taxator, autobuzul n-are taxator, nici șoferul nu era) îmi cere subit... biletul la control. Îl dau, atunci el îmi vîră banii în mînă, cu sila (contravaloarea biletului) și îmi pretinde, răspicat:

— Coboară! Ia-ți banii tăi și dă-te jos din mașină. Hai, ce te uiți așa la mine, dă-te jos!

Și gata, încearcă să mă împingă jos.

— Stai! protestez, de ce să mă dau jos, e doar mașina statului, iar eu am plătit biletul...

— N-ai plătit nici un bilet acum... Și ca să-i mai spui și altă dată băiatului să se ridice de pe scaun... Că doar n-oi vrea să stai tu!?

— Nu, l-am rugat să-i cedeze locul bătrînei. Ce găsești dumneata rău într-asta?

— Hai, dă-te jos, aici eu comand (tare, dintr-odată, ca să-l audă toți pasagerii) și pentru că mi-ai cerut neapărat loc, eu te dau jos din mașină. N-am locuri:

N-am vrut să cobor, dar m-a forțat. Enervat, firește, am trîntit ușa, motiv pentru care omul acela (de circa 40 de ani) m-a onorat cu cuvinte oribile. Nu știu cum îl cheamă, am reușit doar să iau numărul mașinii: 31—Gj—1475. S-a întîmplat, cum spuneam, mai de mult (20 august 1972), dar pățania mi-a rămas ca un pietroi la inimă, căci mă întreb: oare normal ar fi să trag concluzia că, dacă-mi vedeam atunci de treabă, dacă nu doream să fac educația altora, aș fi ajuns la vreme acolo unde trebuia, și în plus fără să fiu măcinat, pur și simplu, pe dinăuntru, de insultele primite? După cum constatați, n-am vrut să vă scriu „la primul impuls", însă aceste întrebări realmente mă chinuie: să fie mai bine dacă nu iei atitudine, chiar atunci cînd vezi cum o bătrînă neputincioasă imploră să capete un loc, iar un copil care zburdă toată ziua, plin de energie, să nu poată sta o oră, două, în picioare? Sînt prea tînăr, n-am decît 23 de ani, pentru a-i judeca pe părinții copilului, însă bănuiesc că mulți din cei care eșuează din punct de vedere social sînt, în fond, produse ale unei educații nesănătoase, asemănătoare aceleia al cărei martor am fost, fără să vreau, în autobuzul 31—Gj—1475. Student fiind la I.M. Petroșani, am mers în practică, mai de mult, la E.M. Borșa. Împreună cu colegii am făcut cîteva excursii și am rămas surprins că, trecînd prin sate, bătrînii și bătrînele, cînd ne zăreau, săltau în picioare, tar noi îi salutam (era un gest incitător, de respect față de un străin sosit în sat). Mă întreb dacă acești săteni cu frunțile cărunte au învățat atîta carte cît alții și dac-au studiat... „Codul manierelor elegante" (bineînțeles, nici n-au avut parte la tinerețe de toate posibilitățile noastre actuale: radio, cinematograf, cărți, televizor). Și iarăși mă întreb dacă noi, tineretul, nu contribuim oriunde și oricum și copii fiind la clădirea societății în care ne străduim cu toții să trăim cît mai omenește, atunci cum putem fi la maturitate?

DORIN VĂVA
E.M. Horăști, jud. Gorj".

Cazul descris nu-și pierde, în nici un fel nici gravitatea, nici semnificația, prin trecerea timpului. Consider necesar ca întreprinderea de care depinde cel în cauză să-l *sancționeze exemplar* (și așteptăm prompt răspunsul celor în drept!). Din întîmplările pe care le puneți în finalul scrisorii reiese, limpede, de fapt, ce credeți și cum acționați de obicei. Da, aveți dreptate, chiar și cu riscul de-a păți ce-ați pățit, trebuie, merită să ne.. amestecăm (Deschid o paranteză: din scrisoarea dv. reiese că acel personaj abuziv, vulgar etc., printr-un șiretlic, strigînd în gura mare că... ați pretins neapărat loc, v-a izolat într-un fel de ceilalți; să înțeleg, dintr-asta, și m-aș bucura, că, altminteri, oamenii ar fi împiedicat abuzul? Dar atunci cînd ați fost insultat, la plecare, de ce n-au intervenit?). Trist... Paranteza mea vrea să arate cît de mult poate trage în balanță, lipsa de scrupul, de principialitate, de omenie, a cuiva pus să îndeplinească o muncă publică: probabil că ceilalți călători, speriați — culmea, ei speriați, nu el speriat! — c-ar putea păți la fel (să fie lăsați în drum) au ales... soluția struțului. Repet: deosebit de trist... Eu personal prefer riscul pe care vi l-ați asumat, chiar dacă, pînă și la ora actuală, nedreptatea care vi s-a făcut (deloc minoră, nu există nedreptate minoră... există doar NEDREPTATE) vă necăjește profund.

Iar acei care cred că tot ceea ce le cade — pentru o zi, pentru o lună, pentru un an — în mînă, devine instantaneu... proprietate personală, se cuvine a fi puși la punct, categoric, și de public, și de autoritatea răspunzătoare de purtarea lor. Asemenea specimene merită lipsa noastră de „înțelegere". De multă vreme, o întîmplare aparent oarecare nu mi s-a părut mai abjectă!

Împărțeala

Doi copii, mergînd într-o zi pe stradă, găsesc un plic, pierdut probabil de cineva, în care se aflau 12 lei.

— Să-i împărțim frățește, spune unul din ei.

— Nu, replică cel de-al doilea copil. Eu am zărit primul plicul și l-am ridicat de pe jos. Așa că vreau să iau cu un leu mai mult decît tine. E bine?

Cîți lei a revenit fiecăruia în aceste condiții?

Glume... cu rîme

Într-o grădină trăiau fericite trei rime, ce alcătuiau o familie: rima-tată, rima-mamă și rima-fiu. Pe neașteptate însă, o lopată, făcu astfel încît, o dată cu pămîntul săpat rima-fiu să fie separată de părinți. Rimind din greu, în cele din urmă, rima-fiu reuși să-și regăsească părinții și, plină de bucurie, exclamă: — O ce fericită sînt că ne-am adunat din nou, toți patru, împreună!

Cum se explică exclamația rimei-fiu?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Numere obișnuite și numere răsturnate

Cele două numere sînt 89 și 68. Într-adevăr, 89 — 68 = 21, iar 68 poate fi considerat că se obține prin răsturnarea numărului 89.

Problema tipografului

Pentru a putea numerota 100 pagini dintr-o carte, sînt necesare 192 cifre. Încercați să calculați, de curiozitate, numărul de cifre necesar pentru numerotarea paginilor unui volum cu 500 file și veți constata că nu este atît de mare pe cît s-ar crede.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Ali-Baba și cei patruzeci de hoți

In punga cu pietre prețioase a lui Ali-Baba au fost inițial 3121 nestemate. Dacă acestea se împărțeau inițial în mod egal la cei cinci hoți, ar fi trebuit să-i revină fiecăruia cîte 624,2. Numărul respectiv este însă fracționar, ceea ce ar fi însemnat ca hoții să spargă o piatră și să o împartă în cinci, fapt puțin probabil. Hoții, procedînd însă după cum a fost arătat, au reușit ca în final să poată realiza o împărțire exactă la 5.

Rezolvarea matematică a acestei probleme nu este deloc prea simplă dar, bineînțeles, că nimeni nu a fost împiedicat de a o încerca.

Poșta cititorilor

La întrebările apărute în rubrica noastră, în revista nr. 789 din 18. 11. 1972, au răspuns corect următorii cititori: **Mariana Iulian Popoviciu**, medic, I.M.F.-București. (Ne-a bucurat foarte mult că pînă și medicii fac pasiune pentru probleme de geometrie! Se poate spune deci că... operația a reușit! Felicitări!); **Grigore Gelu-Adrian**, elev, Liceul „Alexandru Papiu Ilarian", Tîrgu Mureș (Am reținut propunerile trimise din care, unele sînt interesante); ing. **Moldoveanu Gheorghe**, Tîrgu Jiu, jud. Gorj; **Elena-Eugenia Moisuc**, pionieră, Școala generală nr. 3, Suceava: **Mihăilescu Radu**, comuna Liteni, jud. Suceava.

Prof. **Mariana** (Maina) **Ianoș**, Liceul „Pogoanele" jud. Buzău. Conform afirmației dv., ne bucură, că moldovencele nu sînt supărăcioase, deci, implicit, nici dv. Sperăm, prin urmare, să nu vă supărați pe noi, dacă vă vom informa că problemele pe care ni le-ați trimis nu le putem publica, pentru că am mai primit unele asemănătoare, anterior. Nu ne vom supăra deloc, dacă eventual ne mai expediați alte propuneri, care, am dori ca de data aceasta să aibă mai mulți sorți de izbîndă. De acord?

Grigore Tomșa, învățător, Școala generală nr. 2, Botiza, jud. Maramureș. Ne-a părut foarte rău că materialul dv., extrem de ordonat și îngrijit scris, nu-l putem publica întrucît în coloanele rubricii a apărut unul aproape identic, în cursul anului trecut. Poate mai aveți și altceva.

Virgil Teculescu elev, secția reală, Liceul teoretic nr. 3, Craiova. Răspunsul dat la problema din rubrica noastră, apărută în nr. 789 al revistei, este corect. Cît privește rugămintea făcută în legătură cu publicarea adresei, pentru a intra în corespondență cu diverși cititori, iată că am și îndeplinit-o.

Avram Gheorghe, Jimbolia, jud. Timiș. Ați dat un răspuns corect la problema apărută în rubrica noastră în nr. 789 al revistei. Cît privește felicitările pe care ne rugați să le transmitem cititorului nostru prof. Gheorghe Brașoveanu-Urlați pentru frecventa și ferventa sa participare cu răspunsuri corecte la întrebările pe care le punem, o facem cu plăcere. Sîntem întrutotul de acord cu dv.

Fl. T. (poate Florea Teodorescu, sau ceva asemănător?), orașul Dr. Petru Groza, jud. Bihor. Materialele pe care le-ați propus pentru publicare sînt interesante și le-am reținut, mulțumîndu-vă totodată. Dar nu pricepem de ce aveți rețineri în privința numelui. Poate, pînă la publicarea acestor materiale, care oricum nu va avea loc chiar prea curînd, vă mai răzgîndiți. Curaj!

Ing. Liviu MACOVEANU

REBUS • REBUS

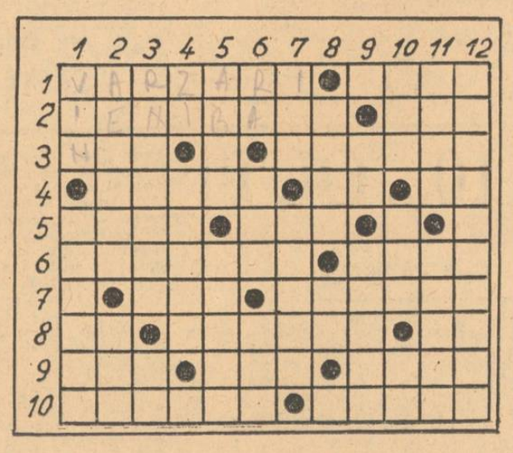

PENTRU CĂMARĂ

ORIZONTAL: 1. Aliment de bază în aprovizionările de iarnă (pl.) — O ceapă... mai mare; 2. Mirodenie... la cîrnați... — ...și la salată!; 3. La intrare în pădure! — Pus la borcan, în orice anotimp; 4. Vinat cu carnea gustoasă — Aprozar, unitatea 23!! — Ceapraz pe margini!; 5. A tăia mărunt varza — Din pătlăgele!; 6. Fără apă (tehn.) — Dă măsline; 7. Din nou — Nelipsită din cămară; 8. Un pic de hrean! — Pusă la borcan odată cu murăturile — La gogoșari!; — 9. Puse-n paie, la cămară — Un anumit fel de legume — Ca tomatele (masc.); 10. Zeamă de fructe — A stringe pepenele.

VERTICAL: 1. Pus la butoi — Se prepară și ca salată; 2. Un condiment plăcut — Din crude!; 3. Mîncate... într-o lună! — Miez de bacă!; 4. Tub gol! — Tocat; 5. Întrebuințată la ciorbă și la supă. — A deprinde, a instrui; 6. Florescu Horia — Mărar, la urmă! Pronume; 7. Mai... de la urmă! — Verze... fără foi; 8. A te servi cu fructe direct de la sursă — Enibahar, la început!; 9. Sere! — Slăbiciuni... vinătorești; 10. Livadă (reg.) — În silozuri! — Intră la ciorbă!; 11. Un fel de grîu mărunt (reg.) — Tot o apă și-un pămînt... (pl. reg.); 12. Se ocupă de legume.

Nicolae NICOLAE

LA VÎNĂTOARE

ORIZONTAL: 1. Practică vînătoarea în mod ilegal (pl.); 2. Se vinează fără restricție (sing. fem.) — Cupă!; 3. Așezat în față! — Are zilele numărate; 4. Pe marginea codrului! — Aici se întoarce ciinele de la vînătoare! — Prinse în Carpați!; 5. În interiorul școlii (pl.) — Lovitură cu biciul (reg.); 6. Plantă mică cu flori galbene — Nea! — Armă de protecție; 7. Carte! Tel! — Pasăre ce se vinează pentru carnea-i gustoasă (pl.); 8. Fugăriri vînătorești...; 9. Perioadă în istoria Terrei — Haziu (reg.) — Care!; 10. Masă goală! — Pește fără solzi! — Formație de zbor a gîștilor sălbatice! 11. S-a înmulțit de o sută de ori — Dat afară; 12. Pasiunea vînătorilor... (pl.).

VERTICAL: 1. Ciine de vînătoare — Zeița vînătoarei în mitologia greacă; 2. Învirtit în loc — Provocată de glonț; 3. Riuri, bălți, lacuri etc. — Din glonț! — Puțin haz! — Sala goală!; 4. Cuci! — A se grupa — Cartușe trase (sing.); 5. Brazdă de nutreț (reg.) — Specie de rață sălbatică; 6. Miel, pînă la 2 ani (mold.) — Dispărut din ochii vînătorului (fig.); 7. I se încredințează paza casei... (pl.) — Transpirați; 8. Păsări răpitoare — Ieși!; 9. Se vinează în regiunile arctice — Orășel situat în nord-estul Elveției — Scai!; 10. Poet român (1825—1863), autorul versurilor: „Lumea-mi pare-o vînătoare / unde toți neincetat. / Ostenind și cu sudoare / Văd c-alerg după vînat!; 11. Rezervații pentru înmulțirea și protejarea vinatului — Nume masculin; 12. Cea mai apreciată rezervație de vînătoare din țara noastră — Se vinează pentru blană.

Alexandru GALIȘ

Cuvinte rare: IUȘCĂ AIOR, SOD, OTCOS, UȘTER

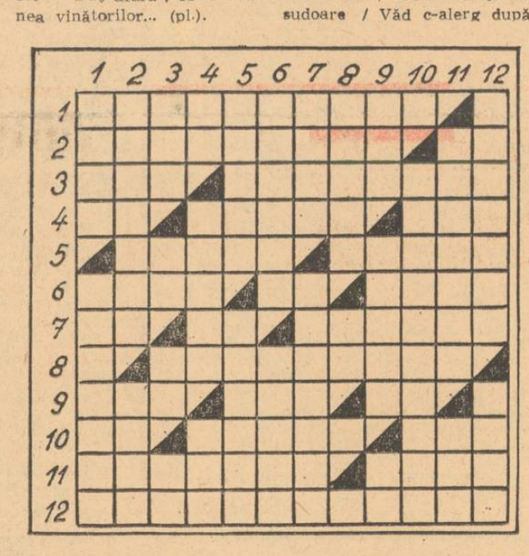

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

PE LUCIUL GHEȚII

ORIZONTAL: Patinoare — Omat — Kilius — Lacuri — Esme — Ett — Ani — Ben — Io — Ad — Eleni — Roman — Ir — N — V — Na — Varga — Imens — Ra — Cn — Eos — Arc — Ate — Nițel — Urson — As — Ninsoare.

REVELION

ORIZONTAL: Urare — Glob — Răvașe — Ina — Scăzută — Oi — Ilo — Clama — Atare — Brad — Con — Arsură — Ior — S — Amari — Pa — An — Enigme — Iadeș — Cep.

HIBERNALA

ORIZONTAL: Omăt — Cta — T — S — Turturi — Lipi — Ani — Reni — Tan — Rt — Imaculată — Iernat — Sănii — I — Agrar — Pînă — Schi — Aloca — Aloe — Oliv — To — Corturi — Inot — Cioară — Stari — A — Steluța — Ic.

CONFETI

ORIZONTAL: Sorcovit — Pol — Anul nou — Vată — Nojiță — Riset — Ia — M — Laur — Tu — Eroare — Gaj — R — Esteți — Jupa — Z — Pedala — Ca — Afară — Amnare — Patina — Aa — Cs — Arac — Gătit — T — Dar — Vinovate — Asimilare — Ir.

Gh. CHIRIAC

— Pa! Continuare în anul viitor...

M. OPROIU

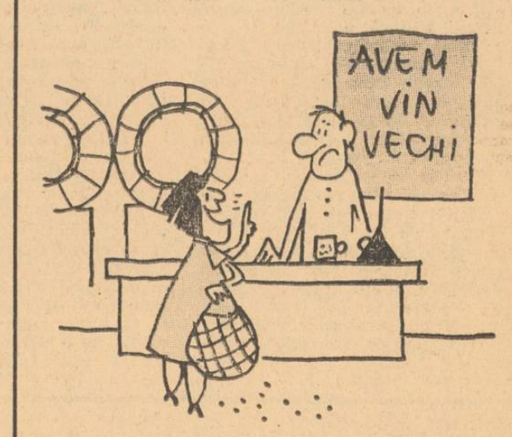

— Cum vă permiteți să vindeți produse vechi la unitate?

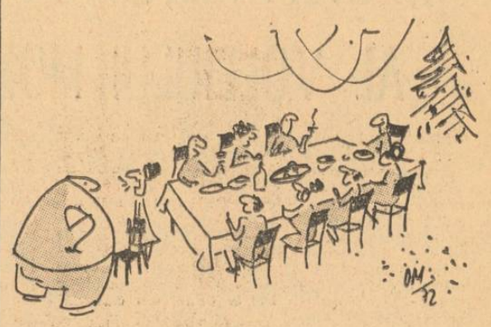

— De ce nu vreți să luați loc?!

JOCURI DISTRACTIVE

Soluțiile jocurilor apărute în numărul trecut

LABIRINTUL

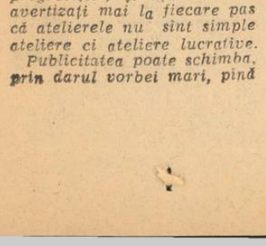

Iată drumul care trebuie parcurs cu minimum de penalizări (25 puncte)

TOTAL 13

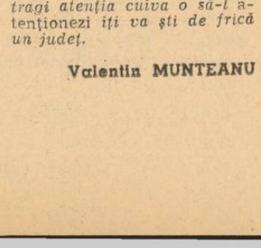

ÎN 60 DE SECUNDE

Sînt în total 31 de cutii

„MICA PUBLICITATE"

VORBE MARI

La mica publicitate vii cu vorbe mici. Cînd, cumpăr, caut, închiriez, am pierdut, schimb și așa mai departe. Și sună din cale afară de caraghios să spui — ca dactilografă, — că „dactilografiez magistral capodopere" sau — ca menajeră — că „gătesc eminent mîncare ingurgitabilă".

Dar numai mica publicitate se ferește de vorbe mari. Cealaltă le chiar caută. Așa am aflat care e idealul turiștilor (Nu știați? Turnul Pisa). Așa am aflat că îmbrăcămintea a luat avînt (scrie peste tot: coop. „Avîntul îmbrăcămintei"), așa ni s-a comunicat vină nu de mult că cizmarii sînt progresiști (coop. „Cizmarii progresiști") și așa sîntem avertizați mai la fiecare pas că atelierele nu sînt simple ateliere ci ateliere lucrative.

Publicitatea poate schimba, prin darul vorbei mari, pînă și meseriile. Întreprinderea de salubritate București — scrie negru pe alb prin toate tramvaiele — angajează „curățători căi publice" și „încărcători reziduuri". Nici autorii de cuvinte încrucișate nu puteau găsi mai pompoase definiții pentru mături și gunoieri, meserii ca toate meseriile, însă nu știu cine se „rușinează" să le spună pe nume.

Vorbele mari și sunătoare ne invadează. Cu cît un cuvînt e mai mare și mai anglo-saxon cu atît ciulesc urechile mai respectuos. Dacă într-o propoziție ai folosit cuvintele marketing *și* computer *te poți socoti om făcut. Tot orașul va spune despre tine că ești cult și inginer. Iar dacă în loc să atragi atenția cuiva o să-l atenționezi îți va ști de frică un județ.*

Valentin MUNTEANU

CETATEA NECUNOSCUTĂ DE PE MALUL JIULUI

de Expectatus BUJOR

cercetător principal la Institutul de arheologie

Călătorul care, plecînd de la Tg.-Jiu spre Petroșani, sau venind de la Petroșani la Tîrgu-Jiu, trece prin dreptul gării Bumbești, chiar dacă nu s-a oprit anume pentru zidurile de pe malul Jiului, află că aici se păstrează ruinele unui castru roman. Și celui care, din curiozitate, ar dori să afle istoria acestor ziduri, localnicii bucuroși îi dau multe lămuriri: cum că cetatea se numea Cipria și a fost făcută de împăratul Traian. Unii merg mult mai departe pe firul poveștilor, legînd prezența de azi a ruinelor cu luptele ce s-au purtat odată între daci și romani, atribuind fortificația cînd unora, cînd altora. Alții vorbesc de luptele duse de romani, care și-au construit aici cetatea, cu dacii, care și-ar fi făcut întăritură cu val de pămînt de partea cealaltă a Jiului.

Din cele ce povesteau bătrînii, celor ce azi sînt și ei la o vîrstă destul de înaintată, se spune cu multă siguranță că în jurul castrului ar fi fost **un oraș cu case mari de piatră, cu biserică, unde s-au găsit cruci de pămînt ars, un cimitir. Iar în unele locuri, fie „la păr", sau „la nuc", ori „în cetate", erau îngropate comori, care au făcut „să joace banii" în anumite zile ale anului, cînd s-ar fi văzut „o flacără" deasupra pămîntului la locurile acestea.**

Cei ce aveau loturi personale prin partea locului spuneau că în urma arăturilor de suprafață pe care le făceau scoteau mereu „cioburi de oale vechi", țiglă și cărămidă foarte tare „de pe timpuri". Iar uneori, plugul sărea în sus, neputînd răzbi de bolovanii ce erau îngrămădiți adînc pe unele locuri. Unii ca să-și curețe terenul, au aruncat pietrele scoase pe răzoarele dintre curelele de pămînt. Apoi, piatra au adus-o în sat să-și ridice case. Iar, cu ani în urmă, cînd au văzut că piatra era căutată și se putea cîștiga bine de pe urma ei, s-a pornit o adevărată întrecere care să scoată și să vîndă cît mai multă piatră. Și-au desfundat locurile, făcînd adevărate șanțuri adînci mai sus de brîu, ba chiar cît un stat de om, și au scos care de piatră pe care o încărcau direct în vagoane pentru a fi trimisă în altă parte. Și nu s-au mulțumit numai cu piatra de pe locuri, dar au scos-o și din zidurile castrului. „Cioburile de oale vechi" nu l-au încurcat, iar pe acestea le-a mai fărîmițat plugul la fiecare arătură.

LEGENDARA COMOARĂ

Dar, cum pînă nu faci foc, fum nu iese, și spusele acestea or avea un simbure de adevăr. În existența unor comori ascunse aici, drept să spun, n-am crezut, pentru simplul motiv că pînă acum n-am avut parte să găsesc vreuna, cu toate săpăturile arheologice făcute în nenumărați ani de-a rîndul. Banii „nu joacă" în pămînt, și pe toți cei ce i-am găsit stăteau liniștiți, lipiți în pămînt. Iar flacără n-au cum să scoată, pentru că nici un metal nu arde cînd e rece. Unele metale se oxidează, fierul ruginește, bronzul coclește; în schimb, metalele nobile, aurul și argintul se păstrează nealterate doar la argint se mai prinde o patină care se curăță ușor. Dar, dacă n-am găsit eu, o **comoară tot a fost găsită, e drept, nu acolo unde „juca seră banii", dar tot „în cetate". Locuitorul Ion Beloi, de sus, de pe malul cetății, tot privind în luncă după niscaiva lemne aduse de apele mari „cînd cu ploile multe" din toamna trecută, și-a lăsat ochii în jos spre ripa cetății unde a văzut o burtă de oală ce ieșea din mal. Coborînd cu grijă și cu interes, a scos din mal, cam de la o jumătate de metru, o ulcică de lut ars de vreun litru, ce era acoperită cu o „lespede", o piatră mai lată.** Și, așezîndu-se jos, a răsturnat-o în bască, dornic să vadă cum arată comoara găsită. Dar ploaia, care nu mai contenea, a făcut să alunece bolovanul

pe care se așezase, și, de frică să nu se rostogolească pînă în apele Jiului, care băteau în mal mai jos cu treizeci de metri, se agață cu una din mîini, scăpînd ulcica cu ce mai rămăsese pe fundul ei. Mulțumit că a scăpat cu viață, a anunțat autoritățile, iar acum comoara se găsește la Muzeul județean Gorj din Tîrgu Jiu. **Spun comoara, pentru că într-adevăr este o comoară, așa cum o consideră și descoperitorul ei, cu toate că nu este din aur, dar pentru că cele 183 de monede, cu cele patru fibule și cu colanul împletit din fir de argint vor contribui la îmbogățirea tezaurului documentar al istoriei vechi de pe pămîntul țării noastre.**

LOCUINȚE DIN PIATRĂ CU NUMEROASE ÎNCĂPERI

Dar, dacă comorile apar doar întîmplător, nu trebuie lăsat tot întîmplării ca să ne arate „orașul" și „biserica". Cu trei ani în urmă, Muzeul județean Gorj, în colaborare cu Institutul de arheologie al Academiei de științe sociale și politice din București, au găsit că este necesar să se execute cercetări arheologice în zona din jurul castrului de piatră. S-a constatat în acești ani că **întreg terenul cuprins între gara Bumbești și malul stîng al Jiului a fost intens locuit, păstrîndu-se de o parte și de alta a actualului drum național numeroase ruine de locuințe.** Din zidurile acestor locuințe și ale altora multe, la care n-am mai găsit decît molozul și umplutura în locul zidurilor, au fost scoase vagoanele de piatră acum douăzeci de ani. **Unele din aceste locuințe, construite pe temelii solide din piatră de rîu legată cu mortar de var, aveau numeroase încăperi de dimensiuni foarte variate, după rostul ce-l avuseseră în gospodăria respectivă: camere de dormit, sufragerie, bucătărie, cameră de baie. Încălzirea se făcea independent pentru fiecare cameră în parte, dacă luăm în seamă vetrele aflate în cîte un colț al acestora. La una din locuințe, la care cercetările sînt mai înaintate, se presupune că încălzirea se făcea de la un singur foc — hypocaust,** după cum arată cărămizile cu piciorușe, tuburile mari din lut, grupurile de calupuri din chirpici găsite în stratul de arsură și cenușă din subsolul uneia din încăperi. **La o altă locuință de dimensiuni mari s-a găsit un pavaj făcut din piese de lut ars, în formă de cruce cu brațele egale, care se așezau îmbucindu-se între ele și acopereau suprafața unei încăperi de dimensiuni mai mici.** Acestea sînt crucile de care se vorbea, dar construcția era o locuință, iar nu o biserică.

O AȘEZARE DE ACUM 17 — 18 SECOLE

Numărul mare de locuințe dovedește că în jurul castrului roman de piatră de la Bumbești-Jiu s-a dezvoltat o așezare civilă, ca și în alte locuri unde unitățile militare au staționat timp îndelungat. Pe lîngă locuințele propriu-zise, folosite de familiile militarilor cantonați în tabăra din apropiere, erau desigur și locuințele negustorilor și ale meșteșugarilor. **În cercetările din toamna anului 1972 în apropierea unei locuințe modeste cu încăperi puține și construită pe temelii din piatră legată cu lut, a fost descoperit un cuptor al unui meșter care se ocupa cu producerea de olane.** Numeroasele fragmente de la variatele vase de ceramică fac să se presupună că aici ar fi fost un meșter olar, precum și un meșter fierar, care ar fi produs numeroasele piroane și vîrfurile de suliță, și cuțitele descoperite în locuințe.

Cît timp a existat această așezare ne-o arată nu numai vasele de pămînt caracteristice secolelor al II-lea și al III-lea, din era noastră, dar și monedele găsite, cum sînt cele de bronz de la Faustina sau de argint de la Septimius Severus și iarăși de bronz de la Gordianus.

Acestea sînt numai cîteva știri; dar cîte se vor mai afla prin cercetări amănunțite și care vor mai lămuri din cele aflate în trecut, făcînd să se cunoască adevărata poveste a complexului de monumente istorice de la Bumbești-Jiu și pe care să o poată cunoaște toți cei ce vor mai trece pe aici și o vor citi-o într-un muzeu organizat chiar lîngă castrul roman. ? **Iar cercetările viitoare poate vor aduce lămuriri și vom afla cum se numea așezarea pe timpul romanilor, știre pe care nu am aflat-o din izvoarele istorice pînă acum.**

O SIMPLĂ MIȘCARE, PE HÎRTIE

de Valeriu MIRONESCU

Intr-una din acele nopți în care somnul îți scapă printre gene și nu se mai întoarce acasă nici în zori, răsfoiam Paginile din boxul european scrise de Eustațiu Mărgărit pe marginea ultimelor două campionate ale continentului nostru. **O carte interesantă, de natură tehnică, servind oamenilor ce și-au ales drept profesiune aspră instruirea tinerilor în sportul cu mănuși. Mi-ar fi plăcut, drept leac pentru insomnie, să mă războiesc în cuvinte și în idei cu dragul meu prieten. Da, Mărgărit a scris o carte pentru antrenori, era chiar de datoria și competența lui să o scrie, totuși de la el aștept altfel de rînduri despre box și boxeri. Vedeți dumneavoastră, boxul este ceva aparte în lumea largă a sporturilor. Ceva aparte fiindcă pînă și antrenamentul cel mai simplu înseamnă schimb de lovituri. Sus, pe ring, tineri se întrec în pumni, uneori singele umezește fețele și corpurile, citeodată adversarul este șocat, K. O. La finele luptei însă, adversarii, învingător și învins, își string mîinile și se string la piepturi, într-una din cele mai sentimentale clipe ale sportului. Să fie vorba oare de o clipă? Din cele ce am văzut, din cele ce cunosc, nu există familie mai unită decît aceea a boxerilor. O familie ai cărei membri se respectă și se iubesc, nu pentru o clipă de sfîrșit de meci, ci în toate clipele care formează relațiile lor. Pometcu, Amăzăroaie și Nedelcea, trei pugiliști ce și-au stupefiat suporterii prin încrîncenarea disputelor lor în ring, sînt, totodată, trei tineri ce se poartă reciproc la modul cel mai amical cu putință. E artificială imaginea de ură și de batjocură între Clay și Frazier. Prin artificii de regizori sadici se excită străfunduri bestiale și se aruncă în public o bombă cu senzațional pentru profituri grase. Orice maimuțăreală după o astfel de regie inumană, mi se pare neavenită în boxul nostru, chiar străină și direct dăunătoare pentru caracterul sau mentalitatea adolescentului luptător...**

O carte despre sufletul pugilistului, o carte despre marea morală a boxului ca sport, cu întîmplări de basm și cu eroi din poveștile ringului, iată ce ne-ar putea da într-o bună zi, pentru depășirea nopților rele, Eustațiu Mărgărit..

...Citeam prin septembrie trecut în „France Nouvelle", săptămînal al P.C.F., un articol al lui Robert Barran despre spiritul olimpic. Vorbind despre acest spirit al marii întreceri sportive, care abia se terminase, cunoscutul ziarist francez reproducea cele scrise de un coleg de-al nostru „românul Romulus Balaban căruia îi datorăm excelente rînduri la subiect". **Urmează un citat pe care-l retranscriu:** „Întrecerea sportivă a fost probabil prima modalitate în care oamenii au ajuns să lupte fără să se urască, să învingă fără să umilească și fără să distrugă, să piardă fără să fie și să se simtă triști, amenințați și disprețuiți. Dacă numai atît ar fi făcut sportul, el a făcut enorm pentru umanizare, pentru întinderea și măreția lumii noastre interioare..."

Cele de mai înainte au ajuns în fața ochilor gazetarului străin prin intermediul unui articol publicat în „Revista olimpică", revistă internațională editată de C.I.O. Dar, rîndurile respective aparțin eseului „Sport și Cultură" cuprins într-o carte de-a lui Balaban. Editura „Stadion" a scos în 1972 o producție de volume, poate mai bogată decît oricînd în trecut. Firește, am citit multe dintre aceste cărți bune pentru gusturi și utilități variate, iar dacă ar fi să întocmesc un clasament cu puncte de preferință strict personală, un clasament așa, de sfîrșit de an, cum se obișnuiește în sport, atunci pe primul loc aș așeza „Pelerinul", mai exact „Pelerin în lumea sportului". De ce? Din cauză că ideile lui Balaban aleargă una după alta și se adună în rînduri dese aproape în fiecare dintre capitolele cărții. Din cauză că ideile sclipesc și dau la un loc o lumină despre natura și etica generoasă a sportului. Din cauză că în multe dintre ele, îmi deslușesc păreri și preocupări de profesiune ... Să fie oare prea firavă această succintă argumentare de cititor?

De la ceea ce a gîndit Balaban („Sportul a generat un tip aparte de adversitate între oameni. O adversitate care cultivă prietenia, nu o întunecă. O adversitate culturală, umană, la fel de nobilă ca și cea mai nobilă dintre adversitățile de idei...") **și pînă la ceea ce gîndeam că ar fi în stare să ne povestească pe îndelete Mărgărit nu-i nici măcar un pas. ci o simplă mișcare, o simplă întoarcere cu fața, cu mintea și cu inima spre sportul nostru cel de toate zilele.**

STATISTICA ARE CUVÎNTUL

DUPĂ PRIMA JUMĂTATE A CAMPIONATULUI DE FOTBAL

● **ÎN CELE 120 DE PARTIDE** ale turului diviziei naționale A de fotbal, ediția 1972/1973, s-au înscris 285 de goluri, revenind o medie de 2,37 goluri de meci, în timp ce în aceeași perioadă a anului trecut se marcaseră 294 de goluri: (media: 2,45 goluri de joc).

● **DE LA MECIUL INAUGURAL** al diviziei A, din septembrie 1932 (Unirea Tricolor București—A.M.E.F. Arad 4—1) și pînă la cel de la Reșița (C.S.M.—F.C. Argeș 1—0) s-au disputat 5 699 de partide și s-au marcat 18 178 de goluri. Autorul golului jubiliar 18 000 este Adalbert Rosznay (Jiul Petroșani, etapa a V-a).

● **PRIMUL GOL** al actualei ediții a campionatului a fost înscris de Dumitrache (Dinamo) în min. 16 al jocului Petrolul—Dinamo București. In ordine, „cifre rotunde" au realizat — Lucescu (nr. 50 și 100), Ologu (nr. 150), Pescaru (nr. 200) și Țegean (nr. 250).

● **IATĂ ȘI „TUNARII"** divizionarelor A: Rosznay (Jiul) — 9 goluri, Năstase (Steaua) — 8, Dumitrache (Dinamo) — 7, Pescaru (Steagul roșu) — 7, Troi (F.C. Argeș) — 6, Marcu și Oblemenco (Universitatea Craiova) — 6, M. Sandu (Sportul studențesc) — 6, Naghi (A.S. Armata) — 6, I. Constantin (Petrolul) — 5, Adam și Țegean (C.F.R. Cluj) — 5, Dembrovschi (S.C. Bacău) — 5, Kun II (U.T.A.) — 4, Munteanu („U" Cluj) — 4, Dumitriu III (Rapid) — 4, Beldeanu (C.S.M. Reșița) — 4, Tufan (Farul) — 3.

● **ATACANTUL CENTRAL** al formației din Craiova „Universitatea", Ion Oblemenco, este al 13-lea fotbalist care reușește revelatoarea performanță de a depăși granița celor 100 de goluri înscrise de-a lungul anilor în cadrul diviziei naționale A. Clasamentul „la zi" arată astfel: 1. Titus Ozon — 158 de goluri; 2. Gheorghe Constantin — 149; 3. Mircea Dridea I — 144; 4. Ștefan Dobay — 130; 5. Gheorghe Vaczi — 125; 6. Mihai Adam — 118; 7. Gheorghe Ene II — 116; 8. Iuliu Bodola — 114; 9. Florea Voinea — 109; 10. Ion Ionescu — 107; 11. Ion Oblemenco — 105; 12. Alexandru Ene I — 103; 13. Iuliu Baratky — 100.

● **IATĂ GOLURILE** marcate de fiecare din cele 16 competitoare. Steaua București: 27 de goluri (4 înscrise în deplasare), 1 din 11 m; Dinamo București: 23 (5), 1 din 11 m; Universitatea Craiova: 23 (12), 1 din 11 m; Jiul Petroșani: 22 (6), 1 din 11 m, un autogol: Cojocaru (Sportul); F.C. Argeș Pitești: 21 (7); A.S. Armata Tg. Mureș: 21 (4), 2 din 11 m; S.C. Bacău: 19 (6), 2 din 11 m; un autogol: Sandu Gabriel (Dinamo); U.T. Arad: 17 (6); C.F.R. Cluj: 16 (6), 3 din 11 m; Steagul roșu Brașov: 16 (1), 1 din lovitură de pedeapsă, un autogol: Ghirca (Farul); Rapid București: 15 (2), 1 din 11 m; „U" Cluj: 15 (4), 1 din penalty, un autogol: Ciupitu (Petrolul); Petrolul Ploiești: 14 (3); Sportul studențesc București: 14 (4); C.S.M. Reșița: 13 (2), 2 din 11 m; Farul Constanța: 9 (2).

● **CAMPIOANELE** jocurilor în deplasare — după prima jumătate a competiției — sînt C.F.R. Cluj și Universitatea Craiova cu cîte 6 puncte, fiind urmate de Steaua, Petrolul, S.C. Bacău și U.T.A. cu cîte cinci puncte fiecare. Sportul studențesc București este singura echipă care nu a obținut nici un punct pe teren străin.

● **MIRCEA PETESCU** (U.T.A.) a jucat în meciul cu „U" Cluj cea de-a 312-a partidă în competiția supremă a socceriului românesc. El îl talonează îndeaproape pe Iosif Lereter, care are la activ 327 de prezențe în divizia A. Pe lista prezențelor figurează, în continuare, nume de puternică rezonanță: Gheorghe Pahonțu (298), Ilie Greavu (295), Remus Cîmpeanu (287), Ion Capaș (287), Ion Nunweiller (279), Tr. Georgescu (275), Emerich Jenei (274), Iosif Petschovschi (274), Mircea Dridea I (273), Tiberiu Bone (272), Titus Ozon (270), Alexandru Badea (267), Gheorghe Constantin (264), Ion Motroc (263), Cornel Popa (261).

● **PRINTRE CEI ELIMINAȚI** de pe teren se găsesc și multiplii internaționali Dumitrache (de 2 ori) și Dinu. Au mai văzut „roșu" în fața ochilor: Anghel și Pescaru (Steagul roșu Brașov), Broșovschi (U.T.A.), Fazekaș și Bölöni (A.S. Armata), Mulțescu (Jiul), Lică și Crețu („U" Cluj).

Petre FALCOȘ

Cu și fără... crampoane

„Trădările" lui 1973

de Eftimie IONESCU

Ca la fiecare început de an nou, și rubrica de față (recunosc, mult mai sensibilă și mai atentă pînă acum la ceea ce se întîmplă în „lumea crampoanelor"), își propune citeva puncte de reper pentru cele 52 de săptămîni ale lui 1973. E vorba de mai multe „trădări" și, tocmai de aceea, am simțit nevoia să vi le anunțăm de la pornirea într-o nouă expediție în timp.

Vom trăda, da, iată marele adevăr, fotbalul... Nu definitiv și permanent... dar de multe ori. Adevărul e că viața din alte discipline are și ea atîtea lucruri interesante încît e păcat să nu ne oprim și asupra lor. Poate tocmai un ochi care n-a mai zăbovit de mult în aceste lumi va descoperi noutatea. Poate... Și-apoi, ne gîndim, atîția și atîția dintre cititorii „Magaziului" doresc evadări din lumea fotbalului, măcar atunci cînd evenimente deosebite, biografii remarcabile, momente rare, solicită plecarea reporterului spre bazine și stadioane de gheață, spre coșurile baschetului sau fileul voleiului, spre devenitele atît de familiare arene ale tenisului, spre lacurile unde lunecă — cu zecile — campioni olimpici și mondiali, spre cercul aruncării discului sau mai știu eu unde îl va chema marea ispravă sportivă.

Iată, din start, agenda e generoasă cu noi. Mai precis spus, e foarte darnică cu baschetul, sport care a reușit o irumpere spectaculoasă în arena internațională prin intermediul cupelor continentale care, luînd exemplul competițiilor de același gen din fotbal (ei, iată, tot nu pot scăpa chiar sută la sută de el...), au lansat o viață de mare anvergură internațională în sălile bătrînei Europe; în săptămînile cînd sportul cu mingea la coș beneficiază de un fel de exclusivitate, el propune programe de prima valoare iubitorilor de spectacole ale mișcării și preciziei. Echipele noastre, o vreme participante doar la alaiul începuturilor de competiție, au rupt-o, anul acesta, cu tradiția anonimatului; e vorba mai cu seamă de cele două formații-fanion ale baschetului masculin românesc, Dinamo și Steaua. Foștii coechipieri ai naționalei de acum un deceniu și mai bine, Dan Niculescu și Vasile Popescu, *se regăsesc în frumoasele curse internaționale de odinioară, ca entuziaști și prieteni cîrmaci ai celor două teamuri. Dinamoviștii, în una din grupele semifinale ale „Cupei campionilor din Europa", jucătorii de la Steaua în același moment al nu mai puțin interesantei „Cupe a cupelor", deschid anul 1973 cu meciuri în cea mai înaltă companie.* Dinamo *va aduce la București pe primele trei, ca celebritate, redutabilitate și palmares, echipe ale Europei: T.S.K.A. Moscova, Ignis Varese și Slavia Praga. În sala din Șoseaua Ștefan cel Mare va fi o veritabilă „paradă a așilor panoului" din bătrînul nostru continent dar și de mai departe pentru că formația italiană prezintă și baschetbaliști de peste Ocean. Și* Steaua *ne oferă spectacole de prima categorie, cu* Juventud Badalona *și* Jugoplastik Split *în scenă...*

Dar asta a fost doar o introducere, acea mică punere în temă, deconspirarea proiectelor 1973 de care pomeneam în primele rînduri. Vom poposi, pe rînd, cu răbdare, cu toată căldura și stima, lîngă nume celebre sau mai puțin cunoscute, vom anticipa evenimentul de largă respirație săptămînală din cele mai felurite ramuri. Și, oh, de asta să fiți siguri, nu-l vom uita, cum mai spuneam, chiar totalmente pe dumneavoastră, fotbalul. Trădare, trădare... dar nici chiar așa! Pe săptămîna viitoare, așadar!

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

● **FOSTUL CAMPION** al „cocoșilor" **Victor Șchiopu,** unul dintre valoroșii noștri oficiali, a trecut cu succes examenul de arbitru internațional A.E.B.A. (a nu se confunda cu A.I.B.A.). El este primul arbitru român care figurează pe această listă. Îi urăm cît mai frumoase succese în activitatea viitoare, noului purtător al ecusonului „A.E.B.A.".

● **INTERNAȚIONALUL Gabriel Pometcu** s-a căsătorit. Felicitări. Unul din antrenorii clubului Steaua, fostul campion **Șerbu Neacșu,** rănit într-un accident de automobil la Belgrad este complet restabilit și în curînd își va relua activitatea de pedagog. Cu satisfacție înserăm știrea că vicecampionul olimpic la categoria grea **Ion Alexe** a devenit student al I.C.E.F.S.

● **TALENTATUL** „semimijlociu" **Ion Hodoșan** (Metalul) a susținut în 1972 nu mai puțin de 30 de întîlniri. Conform unui regulament un boxer are voie în decurs de 365 de zile să evolueze în cel mult 25 de partide. Hodoșan s-a resimțit în meciul cu Al. Popa, fiind expediat la podea de două ori, în prima repriză. Se impune o pauză în activitatea sportivă a lui Hodoșan, cu această măsură fiind de acord și antrenorul său **I. Stoianovici.**

● **UN CITITOR** din București, ne scrie că a urmărit filmul artistic **„Cineva, acolo sus mă iubește"** prezentat recent pe micul ecran și ne roagă să-i spunem ce s-a întîmplat în continuare cu **Rocky Graziano.** Iată răspunsul nostru: **„Filmul se încheie cu incoronarea lui Rocky Graziano care, învingîndu-l pe Tony Zale la 16 iulie 1947 prin K.O. în repriza a 6-a, a devenit campion al lumii la categoria mijlocie. El va pierde titlul la 10 iunie 1948 fiind făcut K.O. în repriza a 3-a de același Tony Zale. Graziano va încerca să redevină campion al lumii la 16 aprilie 1952. Rocky a fost însă făcut K.O. în rundul trei de celebrul Ray Sugar Robinson. A abandonat boxul în acel an. În prezent este actor la studioul T.V. din New York".**

● **IATĂ RĂSPUNSUL** la scrisoarea adresată de cititorul **N. Vlad,** din București: **„Pe bună dreptate federația a suspendat pe cei trei boxeri care s-au făcut vinovați de încălcarea eticii cetățenești și sportive. V. Zilberman, s-a reîntors la centrul de pregătire la 4 dimineața, H. Stumpf, a refuzat selecția și în plus a făcut un scandal public aflîndu-se în prezent în anchetă, iar M. Culineac, a umblat cu mîna în oala altuia".**

● **CASSIUS CLAY** va susține primul meci al anului 1973 la 14 februarie. El îl va întîlni în orașul Las Vegas pe campionul european **Joe Bugner** (Anglia). Pentru a primi aprobarea federației engleze a trebuit ca Bugner să facă o cerere, care a fost cu greu acceptată.

● **MECIUL Bouttier — Griffith** desfășurat la Paris cu scopul desemnării viitorului adversar al campionului mondial **Monzon** (Argentina) — mijlocie a fost o adevărată farsă. Cei trei oficiali francezi în frunte cu cunoscutul Gondre l-au descalificat pe Griffith, care în acel moment conducea la puncte. Boxerul american de culoare a declarat: **„Decizia este scandaloasă. Este pentru prima oară în cariera mea cînd sînt descalificat".**

● **LA 22 IANUARIE** la Kingston, G. Foreman va ataca titlul mondial al grelilor deținut de Joe Frazier. Iată o declarație a șalangerului: **„L-am studiat bine pe Joe. Sînt sigur că-l voi face K.O.".**

„PUTEM REVENI ÎN EȘALONUL PRIM AL VOLEIULUI MONDIAL FEMININ"

O fostă glorie a voleiului românesc — DAVILA PLOCON — în prezent antrenor, își împărtășește gîndurile

Antrenamentul băieților lui Aurel Drăgan se terminase de cîteva minute. A urmat un scurt intermezzo handbalistic al juniorilor, după care au început să apară, una cîte una, în obișnuitele treninguri visinii, elevele unui alt idol din perioada de glorie a voleiului românesc-Davila Plocon. Profitînd de încălzirea fetelor, l-am abordat pe antrenorul campioanelor țării.

— Ați activat atîția ani ca jucător (peste 15) la o singură echipă-Rapid — alături de Nicolau, Ponova, Drăgan, Răducanu, Pavel, ș.a. împreună cu care ați cunoscut atîtea satisfacții. Spre deosebire de colegii de generație optiunea dv. s-a oprit asupra postului de antrenor al echipei feminine Rapid. Cum vi se pare rolul ales?

— Este drept că mi-am dus activitatea într-o echipă mare din toate punctele de vedere avînd la cîrmă un antrenor-Gh. Petrescu, care a fost pentru noi toți ca un al doilea părinte. Vă rog însă să mă credeți că sînt încîntat și de această echipă feminină pe care o antrenez în prezent. Ce poate fi mai plăcut pentru un antrenor decît să vadă cum elevii săi pun mult suflet în pregătire și joc? Cînd însă acest lucru îl face o întreagă echipă devii și tu ca antrenor entuziasmat dedicîndu-ți forțele pentru succesele viitoare.

— Lotul feminin al Rapidului e într-adevăr valoros, dar destul de slab reprezentat numeric. Ce intenționați pentru remedierea acestui amănunt deloc neglijabil? Ne-ar interesa și ce metode de pregătire folosiți, dacă, evident, vreți să le deconspirați.

— Odată cu preluarea funcției de antrenor găsind un grup de jucătoare cu calități fizice și psihice foarte bune, am considerat că ar fi un teren prielnic pentru adoptarea unei noi metode de antrenament avînd la bază lucrul cu accent pe intensitatea ridicată și în condiții apropiate de partidele oficiale. Concepția de joc preconizată de noi este în concordanță cu indicațiile federației pentru modernizarea voleiului și corespunde cerințelor actuale ale nivelului continental. Regretăm un sigur lucru: nu avem încă un lot numeros, care să cuprindă și elemente foarte tinere, de perspectivă. Deși am căutat să rezolvăm această spinoasă problemă avînd pînă în prezent satisfacția promovării în prima garnitură a junioarei Băltărețu, vom căuta pe viitor să ne completăm lotul. Poate cu cîteva din junioarele antrenate de unul din foștii mei colegi de echipă — Pavel.

Pregătirea o facem după o planificare riguroasă, însă cu destulă flexibilitate, participarea conștientă a jucătoarelor dînd inițiativei personale cîmp liber de manifestare. În linii mari se desfășoară astfel: pregătire fizică multilaterală în perioada precompetițională urmată în campionat de pregătire tehnică corelată cu cea tactică, aceasta din urmă avînd rolul preponderent. De felul cum am reușit să îmbinăm acești factori de pregătire pur sportivă cu pregătirea psihologică a depins și va depinde în continuare evoluția echipei noastre.

— Ce perspective întrevedeți formației pe care o antrenați? Eventual pronosticuri...

— Un pronostic îmi e foarte greu să dau. De un lucru sînt însă sigur: în cadrul echipei Rapid se va dezvolta jocul de volei sub aspectele lui cele mai frumoase. Afirm acest lucru gîndindu-mă că în cadrul lotului nostru — a cărui medie de vîrstă este de 22,7 ani — avem jucătoare de mare talent: Bălășoiu, Băltărețu, Rebac, Tudora; cu excepționale calități fizice și psihice: Baga, Mateș, Szekely și — poate mai presus de orice — cu pasiune pentru jocul de volei și perfect sudate sufletește într-o adevărată echipă.

— În încheiere, cîteva considerații personale asupra voleiului feminin românesc.

— Deși la ora actuală este greu de crezut, consider că avem totuși mari posibilități pentru readucerea voleiului feminin românesc la nivelul exigențelor voleiului mondial. Acest lucru depinde însă, după părerea mea, de felul cum se va lucra la toate nivelele — sportivi, antrenori, conducători ai federației — ca și de felul cum va sprijini presa această importantă acțiune.

Se pare că, pînă în prezent, nu s-a reușit acest lucru și este greșit dacă afirmăm că insuccesele avute în ultimii ani se datoresc numai jucătoarelor. Au și ele, evident, o parte de vină, dar nu cea mai mare.

Cred că principala atenție va trebui acordată pregătirii psihologice a echipei evitîndu-se astfel pierderea unor partide cu mică din cauza tacului. Pe lîngă accentul pe antrenamentele de omogenizare, pe aplicarea diverselor scheme tactice în funcție de adversar este absolut necesar să fie aduse și rezervele la valoarea primei echipe. Îmbinînd experiența cîtorva din componentele echipelor din primul eșalon al țării cu talentul și dorința de afirmare ale unor tinere jucătoare, cu antrenamente de diferite intensități la club și la lotul național, consider că putem reveni în eșalonul prim al voleiului mondial feminin.

Radu LEVÂRDĂ

MOZAIC

Sub această denumire, federația de tenis din Austria a inițiat o vastă campanie pentru detectarea unor tinere talente. În acest scop se vor organiza sute de concursuri de masă rezervate tinerilor și tinerelor între 10—12 ani. Pe cînd și la noi o asemenea acțiune?

● *FOSTUL mare campion de atletism, italianul Mario Lanzi care în anul 1939 a alergat 400 m în 46"7 și 800 m în 1'49" este în prezent conducătorul centrului olimpic din Schio. Deși are în prezent 58 de ani, el efectuează zilnic alergări de 10—15 km. În cariera lui, Mario Lanzi a participat la 2 612 de întreceri.*

● *STAREA sănătății lui Gordon Banks evoluează favorabil. Medicul specialist care îl îngrijește a declarat că numai peste cîteva luni se va putea da un răspuns afirmativ. Oricum, medicul crede că Banks, dacă va reveni ca portar al echipei Stoke City, va fi nevoit să poarte la ochiul rănit o lentilă de contact. Pe de altă parte, Gordon Banks a declarat unui ziarist că, la nevoie, va reveni pe terenurile de fotbal și va apăra chiar cu un ochi!*

● *SENZAȚIE în lumea înotului din Australia: cunoscutul antrenor Don Talbot a renunțat la toate angajamentele pe care le avea (sau i se propuneau) și a plecat în Canada.*

● *CUNOSCUTA campioană de înot Shane Gould este amenințată să-și piardă statutul de amatoare. Iată opinia care circulă în cercurile apropiate C.I.O. în urma faptului că Shane Gould a apărut în diferite emisiuni comerciale la televiziune și că mama ei a scris o carte. „Înotați după modelul lui Shane Gould", care reprezintă în accepția unor conservatoriști, o pură publicitate.*

● *„WIMBLEDON 1980".*

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 7 ianuarie 1973

1. ATALANTA—FIORENTINA. După comportarea bună avută în etapa trecută, cînd a scos un rezultat de egalitate la Torino, în fața echipei Juventus, apreciem că Atalanta deține mari șanse de victorie în această partidă.

2. BOLOGNA—MILAN. Meciul nu este deloc ușor pentru echipa milaneză, cu toate că deține o formă bună. Bologna poate cîștiga pe propriul ei teren dar și milanezii pot pleca cu unul din cele două puncte aruncate în joc.

3. INTER—JUVENTUS. Marele derbi al etapei, și poate al campionatului, se anunță foarte echilibrat dacă ne gîndim la faptul că echipa Juventus știe să se descurce și în deplasare. Inter pornește, totuși, favorit.

4. NAPOLI—SAMPDORIA. Învinsă săptămîna trecută chiar pe propriul ei teren echipa Sampdoria nu are nici cea mai neînsemnată șansă în fața napolitanilor.

5. ROMA—PALERMO. Echipa lui Herrera este, indiscutabil, favorită netă a întîlnirii.

6. TERNANA—LANEROSSI. Derbiul codaselor nu anunță după părerea noastră un joc echilibrat. Socotim că echipa gazdă nu poate scăpa victoria.

7. TORINO—CAGLIARI. Știm că echipa gazdă se descurcă bine pe propriul ei teren și mai știm că formația vizitatoare nu a reușit încă să-și regăsească forma de altă dată. Aceste două argumente ne determină să pledăm pentru o victorie în favoarea echipei din Torino.

8. VERONA—LAZIO. Duminica trecută Lazio a pierdut un punct foarte prețios chiar pe terenul său. Probabil că va încerca să-l recupereze la Verona, ceea ce nu este prea greu de realizat.

9. BRESCIA—BARI. Echipa gazdă se află în neplăcuta postură de a fi nevoită să lupte pentru evitarea retrogradării. Vă imaginați, deci cît de important este pentru Brescia fiecare punct. Dar și Bari luptă pentru promovare în prima divizie. Deci, un meci deschis oricărui rezultat.

10. CATANIA—VARESE. Derbi al diviziei secunde, între două echipe ce tintesc promovarea în prima ligă. Jucînd acasă Catania are prima șansă însă Varese poate obține un punct.

11. CESENA—PERUGIA. Ni se pare a fi cel mai simplu meci al concursului în sensul că echipa Cesena deține 99 la sută din totalul șanselor de victorie.

12. LECCO—COMO. Echipa gazdă luptă pentru evitarea retrogradării ceea ce înseamnă că nu-și poate permite luxul de a risipi punctele ce le culege de pe propriul ei gazon. Rămîne de văzut însă dacă atacul, neproductiv în marea majoritate a meciurilor, va reuși să marcheze golurile victoriei.

13. TARANTO—REGGIANA. Formația vizitatoare este lipsită de forță în atac dar, în același timp, dovedește o bună rezistență în apărare. A primit doar 8 goluri în 14 etape, motiv pentru care credem că echipei gazdă îi va fi destul de greu să obțină victoria. Greu dar nu imposibil.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

GELU IOVĂNOVICI Satu-Mare: „Pentru două chestiuni vă deranjez. Mai întîi să-mi exprim nemulțumirea pentru foarte puțina atenție care se acordă în presa sportivă echipelor de categoria B. Puțini știu că aici se joacă adesea un fotbal de mare calitate și ambiție, că aici se nasc (și dispar!) fotbaliști de mare talent, că aici activează antrenori pricepuți și cu mare devotament pentru echipele lor. Ca suporter pasionat al echipei mele locale, Olimpia, trebuie să spun că acești fotbaliști, fără nume răsunătoare, fac meciuri care ne plac, luptă pînă la epuizare pentru un rezultat favorabil și adesea reușesc. Un merit incontestabil îl are fostul jucător stelist Gh. Staicu, actualul antrenor, care se află la Satu Mare de aproape doi ani și care a sudat o echipă puternică și disciplinată. Probabil cunoașteți faptul că echipa noastră a fost frustrată de patru puncte și că dacă nu s-ar fi luat această măsură absurdă, care a uimit pe toată lumea, noi ne-am fi aflat acum pe un loc fruntaș în clasament, imediat în apropierea liderului. Dar, ce să-i faci, ăsta e fotbalul și culisele lui.

A doua chestiune este următoarea: „care este după părerea dv. cel mai bun fotbalist al anului și de ce?"

După părerea mea, cel mai bun fotbalist al anului este Cornel Dinu, și asta dintr-un singur motiv: el a jucat strălucit în majoritatea meciurilor anului 1972. În plus, dinamovistul numit mai sus întruchipează jucătorul modern de fotbal, animator al jocului și eficace în toate compartimentele.

Prof. GH. VOREȚANU, București: „Se spune că fotbalul este regele tuturor sporturilor. Și eu împărtășesc ideea că acest epitet este meritat, poate, pe deplin. Sînt de acord cu toate considerentele care au dus la încoronarea lui ca rege. Fotbalul mă scoate din casă pe arșiță, pe ploaie, pe lapoviță și ninsoare. Vai! Am comis o eroare. Nu, nu mă scoate din casă fotbalul, ci eu ies de bună voie să-l văd acolo unde se află, pentru că televiziunea nu mi-l aduce viu în apartament. Merg după el și în deplasare; uneori cu cîte eforturi...

Ce îmi place la fotbal? Multe: șutul sănătos de la 25 de metri, finalizat cu un gol, mai ales la „pătanjen"; driblingul scurt și rafinat al unui mare jucător; centrările spectaculoase ale jucătorului de pe extremă; plonjonul acrobatic și util al portarului și încă cîte altele.

Dar ce păcat... Fotbal de zile mari văd din ce în ce mai rar. Jocul de fotbal a început să-mi creeze, și cred că nu numai mie, tot mai puține momente de mare satisfacție. De multe ori, timp de 90 de minute, nu văd nimic deosebit care să-mi taie respirația și, de ce să n-o spun, chiar atunci cînd joacă echipe renumite.

Despre marile deficiențe în fotbal s-a scris mult, însă cred că s-a făcut cam puțin. Dezamăgirea față de ceea ce îmi oferă fotbalul în ultimul timp, m-a făcut din nou să iau hotărîrea de a merge la curtea fotbalului rege, însă nu pentru a-i da încă o strălucire tronului său, ci pentru a-i spune că tronul pe care stă a început să se șubrezească. Nu m-am dus nici pînă astăzi la curtea sa, pentru că îl știu pe suveran trufaș, vanitos și m-ar fi alungat, considerînd că l-am insultat.

Totuși, nu vreau să mă resemnez. De data aceasta, doresc să mă războiesc cu suveranul fotbal de la distanță, prin intermediul presei, chiar dacă el mă va acuza de lașitate. Nu s-a înfiripat în mine ideea de a uzurpa tronul fotbalului rege, ci vreau să-i propun o soluție de consolidare.

Deci, atenție! Intru în polemică cu însuși regele fotbal, fie și cu cel mondial.

Alteța Voastră, tronul pe care vă aflați a cam început să se șubrezească. Paradoxal, dar șubrezenia lui constă tocmai în numărul prea mare de picioare pe care le are. Cele 20 de picioare și două brațe ale tronului dumneavoastră nu vă mai asigură stabilitatea și siguranța de altădată. E nevoie, și poate n-o spun eu primul, să vă așezați pe un tron nou cu mai puține picioare, adăugîndu-i tot două brațe. Să fiu mai concret? Da. Tronul pe care vi-l propun, să aibă numai 14 picioare.

Pe vremea tinereții dumneavoastră nu se inventase aparatul „beton" și nici marcajul strict al fiecărui jucător. Nu se aplicau scheme rigide de dispunere în teren a jucătorilor și nu era atîta condiție fizică. Aceste perfecțiuni acum vă împovărează împărăția.

Alteță, nu v-ați săturat să vedeți 3—4 jucători deodată la minge? Nu v-ați săturat de jocul pe metru patrat? N-ați vrea ca terenul de joc să fie aerisit, fără înghesuială, ca la rugbi? Nu vreți goluri mai multe într-un meci? Nu vreți ca un jucător talentat să se poată mișca în voie și să-și fructifice mai bine calitățile?

Da, sînt prea mulți jucători într-o echipă de fotbal. Vă propun să trimiteți în teren numai 8 jucători, inclusiv portarul. Tehnicienii din suita dumneavoastră să facă noi scheme de dispunere în teren a celor 7 jucători de cîmp și sînt convins că tribunele nu vor mai avea nevoie de bănci, pentru că nu va mai sta nimeni pe ele. Toată lumea va sta în picioare și va fi mai entuziasmată decît spectatorii coridelor spaniole. În felul acesta, consider, vă consolidați nu numai tronul, dar întîneriți și dumneavoastră, vă asigurați nemurirea.

Nu, nu invocați tradiția... Faceți-ne marea concesie!

Acum, după ce l-am spus fotbalului rege tot ce am pe suflet, sînt convins că el va pune această gazetă de-o parte și se va retrage în camera unde este obișnuit să mediteze. Parcă îl văd pe suveran copleșit de neputința renunțării la tradiție, dar și de dorința de a-și consolida tronul, de a întîneri și de a-și asigura nemurirea.

P. S.: Ce bine ar fi dacă iubitorii de fotbal din țara noastră ar putea vedea un joc demonstrativ între două echipe de categoria „A", avînd fiecare echipă cîte 7 jucători de cîmp și portar!

Poate că un asemenea experiment ar fi preluat și în alte țări. Dar dacă s-ar generaliza?!"

Nu vreau să spun că sînt un deschizător de drumuri, dar ideea aceasta am lansat-o eu încă de acum șase ani, adică pe vremea campionatului mondial din Anglia. Ingrozit de bramburealа și înghesuiala sufocantă de pe teren, strigam, răgușit, că așa ceva nu se mai poate, că trebuie făcut ceva pentru eliberarea spațiului de joc, prea multe picioare aleargă și prea multe guri respiră pe el. Nu am fost ascultat, domnul Stanley Rous s-a dovedit un conservator. El nu a luat în serios nici ideea (tot a mea) de a se trage loviturile de penalti de la 16 metri, nu de la 11, pentru ca golul să nu mai devină o pomană. Propunerea dv. mă încurajează. Da, sînt de acord să încercăm noi, românii, o nouă formulă de fotbal, să arătăm lumii cum trebuie să arate adevăratul fotbal. Să facem o echipă de fotbal în opt și să colindăm cu ea lumea, făcînd demonstrații de răsunet. Căci nu mă îndoiesc nici o clipă: în anul 2000, acesta va fi fotbalul care se va juca pretutindeni, iar brevetul pentru respectiva inovație ne va aparține.

Federație, tu ce zici?

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — cîul import-export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.R. — 2001. torii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia". — Prețul abonamentelor la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., tac-

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

O STRĂLUCITĂ CONTRIBUȚIE LA DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ROMÂNO-PAKISTANEZE, LA STATORNICIREA UNUI CLIMAT DE PACE, ÎNȚELEGERE ȘI COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

La ceasul cînd pleacă la tipar aceste rînduri, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu în Pakistan — important eveniment politic care, încă din prima zi a săptămînii, s-a situat în centrul opiniei noastre publice — se apropie de sfîrșit.

Manifestare concretă a politicii externe active, promovată cu consecvență de țara noastră, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, convorbirile cu președintele Zulfikar Ali Bhutto, declarația solemnă comună a Republicii Socialiste România și Republicii Islamice Pakistan semnate la Rawalpindi au exprimat din nou, cu strălucire, principiile care călăuzesc acțiunile internaționale ale României, care militează neobosit pentru realizarea unei atmosfere de încredere și conlucrare fructuoasă între națiuni, pentru înfăptuirea aspirațiilor popoarelor de a se dezvolta nestingherit, în mod liber și suveran, în condiții de pace și colaborare internațională.

Din relatările presei, din emisiunile radio-ului și televiziunii cititorii noștri au putut cunoaște momentele cele mai importante ale programului vizitei de patru zile făcute în Pakistan precum și atmosfera de cordialitate, de stimă reciprocă și sinceră prietenie care au caracterizat toate manifestările prilejuite de vizita șefului statului român. Ecou fidel al acestei călduroase primiri, presa pakistaneză a consacrat pagini întregi, însoțite de numeroase fotografii, vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu considerată, cum subliniază unul din marile ziare din această țară, „ un eveniment de cea mai mare importanță".

Atmosfera cordială, plină de stimă și căldură cu care conducătorii Pakistanului, locuitorii capitalei, ai celorlalte centre și mari șantiere vizitate, l-au întîmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, relevă însemnătatea acordată acestei vizite, prima vizită a unui șef de stat român în Pakistan. Totodată această primire reliefează sentimentele de stimă și prețuire ale poporului pakistanez, ale conducerii sale, față de realizările poporului român, față de conducătorul său. „Deși președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, vizitează pentru prima oară Pakistanul, el este bine cunoscut la noi în țară — scria ziarul „Pakistan Times". Poporul Pakistanului îl cunoaște ca pe conducătorul brav al unei națiuni curajoase, a cărei politică ex-

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Palatul brîncovenesc de la Potlogi, în curs de restaurare
Foto : Cristian BECHERU

Renaște o bijuterie a artei brîncovenești

● Restaurarea palatului de la Potlogi ● Legendara taină din pivnițele edificiului ● Descoperirea unui cuptor din secolul al XVI-lea ● Au fost scoase la lumină ruinele dependințelor fostei reședințe domnești ● La jumătatea drumului dintre București și Tîrgoviște turiștii vor putea vizita, în curînd, vestitul monument istoric

(Amănunte în pagina a 7-a)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 797 — sîmbătă 13 ianuarie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

ȘTIȚI CE ESTE „OȚELUL CHIMIC"?

● *O jumătate de milion tone de oțel va fi economisit în acest cincinal prin folosirea înlocuitorilor chimici* ● *De la 359 tone materiale plastice produse în 1950, la 313 100 tone în 1973* ● *Prin utilizarea unei tone de mase plastice se economisesc circa două tone de materii prime „tradiționale"*

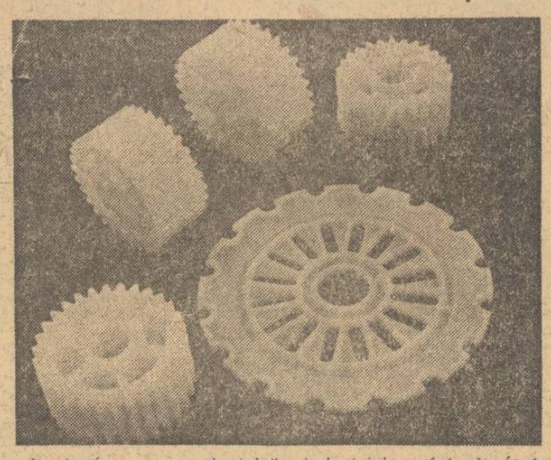

Aceste frumoase „dantele" industriale sînt, de fapt, pinioane din materiale plastice pentru mașinile textile.

Lă început au fost celofanul și bachelita. Bunicii noștri s-au minunat la timpul lor de aceste cuceriri ale tehnicii vremii lor, de acea hîrtie lucioasă, transparentă și impermeabilă, de acel ciudat material cu aspect de fildeș negru cu utilizări atît de variate. Adevăratul „boom" al materialelor plastice aparține însă ultimului sfert de secol, odată cu progresele rapide înregistrate de chimia de sinteză, cu descoperirea a tot mai numeroși și perfecționați polimeri. De la măruntele articole de menaj confecționate din policlorură de vinil și pînă la înlocuitorii de oțel, cu o duritate și rezistență ce depășesc pe cele ale metalului, drumul triumfal al maselor plastice spre cucerirea pieților mondiale a decurs neîntrerupt. **După anumite calcule de prognoză, în perioada 1980—1985 producția de materiale plastice pe plan mondial va egala pe cea de oțel finit, iar la sfîrșitul secolului o va depăși atît ca tonaj cît și ca volum. Dacă în 1970 consumul acestor materiale în kg-locuitor reprezintă în lume circa șapte la sută din consumul de metal, se consideră că în 1980 această proporție va ajunge la 14 la sută, în 1990 la**

Paul MARIAN

CONTINUARE ÎN PAG. ②

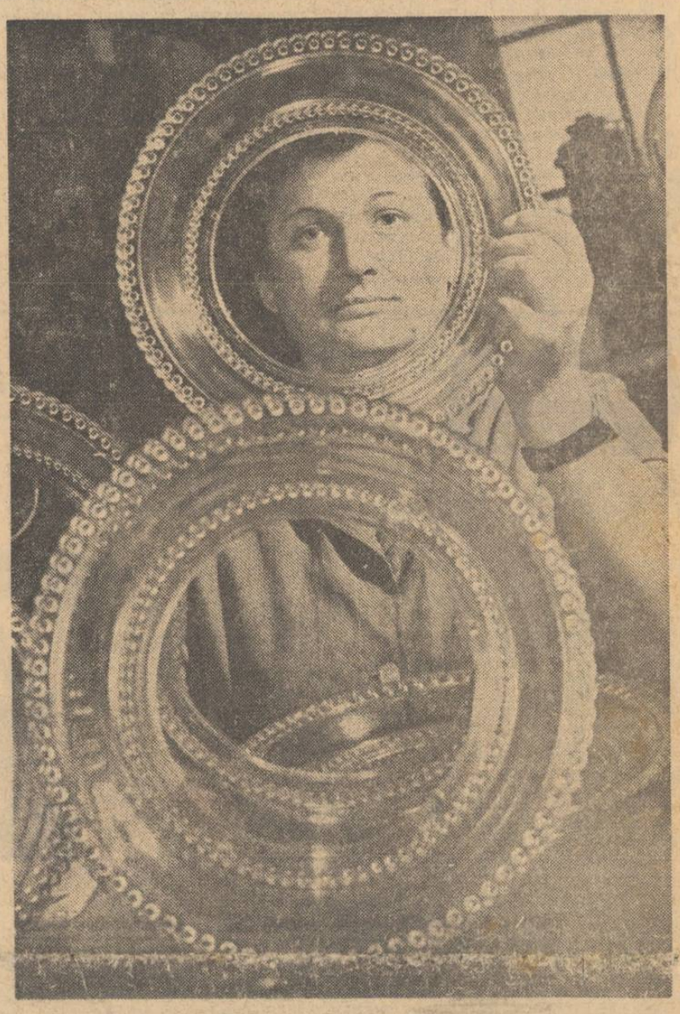

Cîteva repere pentru autovehiculele „Dacia 1300" executate la Fabrica de mase plastice București

„EU SÎNT UN PĂTIMAȘ AL FOTBALULUI ȘI NU MĂ LAS DE EL"

Ce ne declară Necula RĂDUCANU despre el, despre colegi și despre marele oaspete: echipa națională.

(Pag. a 8-a)

Fotografiile cititorilor noștri

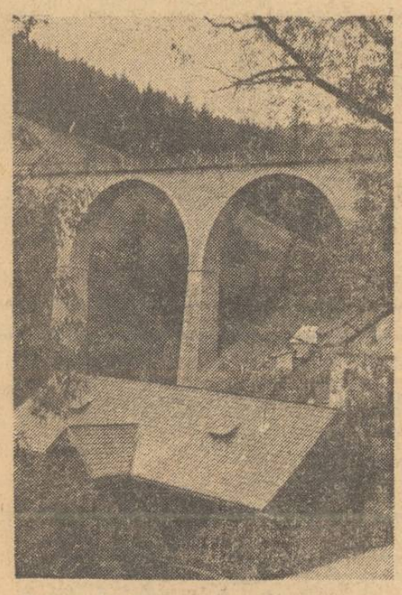

Vedere din Borsec
Francisc FINTA — Timișoara

AUZIM ÎNAINTE DE A NE NAȘTE?

O descoperire românească cu mari implicații clinice

(Pagina a 5-a)

În căutarea extrapămîntenilor

În imagine: galaxia noastră, văzută din profil. Soarele este situat în partea exterioară a magmei centrale, la o distanță de aproximativ 30 000 de ani-lumină de centru (anvergura totală a galaxiei este de 100 000 de ani-lumină)

Începem publicarea unei suite de articole privind o sinteză a cercetărilor relative la verosimilitatea existenței unor civilizații de un tip comparabil cu cea terestră. În numărul de azi:

VIAȚA NU POATE FI MONOPOLUL TERREI

(Pagina a 5-a)

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

ADEVĂRUL, CA OMAGIU

Am fost la Reșița și știu. Am fost la Reșița și nu mi-e rușine să afirm că șederea mea acolo, destul de scurtă fizicește, a avut o puternică înriurire asupra destinului meu de gazetar și de poet. La Reșița, am înțeles cîtă nevoie au oamenii muncii, de fii ai lor, care să exprime — în climatul unei întregi culturi — finalitatea fericită a muncii lor și lupta lor cu greutățile, bucuria lor de a munci într-o țară liberă și grija lor de a trăi moral. La Reșița, am înțeles — mai bine decît în alte părți — că, într-adevăr, cultura nu e afacerea personală a nimănui, ci rodul înfrigurării spirituale a unui suflet colectiv, care se exprimă prin ciția din fiii săi. Am scris, după întoarcerea de la Reșița, ceva despre oamenii pe care i-am întîlnit. Am încercat să transcriu cuvintele lor adevărate, despre dificultățile cu care luptă, pentru că mă săturasem de idilele din care nu reieșea în nici un chip cît de importantă e munca lor în ansamblul economiei naționale. Omagiu, pentru reșițeni înseamnă să recunoști că ei muncesc din greu. Dacă nu recunoști asta, dacă te faci că nu observi asta, fii bun și treci mata în locul unuia dintre ei și vezi cum e viața ! Omagiu, pentru reșițeni înseamnă ca și pentru atîția alți oameni, să spui adevărul. Și adevărul e că, la Reșița, se muncește din greu pentru binele acestei țări.

Cultura e una din gurile de foc ale spiritului. Și spiritul are nevoie de socluri merituoase. La Reșița, fiecare om poate deveni — în perspectiva unei activități culturale și artistice mai aplicate, a celor ce fac cultura și arta, ori răspund de ea — un soclu pe care să se sprijine cultura. Celor ce muncesc, din greu, le place să trăiască frumos... Proporția dintre numărul de bărbați și cel al femeilor este încă dezechilibrată, fiind nevoie de mai multe activități și servicii care să atragă și forța de muncă feminină ; oțelarii se ciocnesc uneori de aprovizionare și pierd încă multă vreme cu transporturile prea alandala...

Am văzut cîteva orașe ale lumii și m-a tulburat să constat că, în cele mai industrializate, vin mulți artiști și scriitori, ca pentru a-și căuta identitatea. Dezvoltarea și cultura stau bine împreună. Solicitat de ritmul și de noxele lumii moderne, omul se purifică în spațiul culturii.

La Reșița am simțit — pentru întreaga mea viață spirituală — necesitatea unei renașteri. Cînd vezi cum muncesc oamenii aceștia, pentru țara lor, cînd vezi cum își iubesc copiii, cum caută cultura, cum caută actul spiritual în stare să-i înalțe, să-i purifice și să-i facă mai puternici și mai sănătoși, nu se poate să nu pui ochii în pămînt și să nu încerci sentimentul că spiritul e profund îndatorat părinților lui, care sînt oamenii muncii.

Adevărul, ca omagiu. La Reșița am simțit că a spune adevărul acestei vieți, pe

CONTINUARE ÎN PAG. ②

O STRĂLUCITĂ CONTRIBUȚIE LA DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ROMÂNO-PAKISTANEZE

URMARE DIN PAG. 1

terna se bucură de respect și admirație unanimă. Relațiile dintre Islamabad și București sînt extrem de cordiale și prietenești".

Desfășurată la mai puțin de un an după vizita încununată de succes făcută în opt țări africane, vizita șefului statului român în Pakistan a fost pe drept cuvînt considerată o confirmare a dorinței României socialiste de-a întări și extinde raporturile de prietenie și colaborare cu toate popoarele care au pășit spre progresul economic și social, pe calea unei dezvoltări independente. În același timp, urmînd vizitelor efectuate în numeroase state din Asia, recenta vizită în Pakistan - confirmat, prin întreaga ei desfășurare, prin rodnicia dialogului celor doi șefi de stat, prin principiile solemn proclamate care vor sta la baza conlucrării în viitor, interesul profund manifestat de țara noastră pentru relații bune, fructuoase cu statele asiatice, relații bazate pe stimă și avantaj reciproc, pe respectul suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne și egalității în drepturi.

Acest lucru a fost subliniat de tovarășul Nicolae Ceaușescu încă din prima zi a vizitei: „Am venit în țara dumneavoastră — arăta președintele Consiliului de Stat — animați de dorința sinceră de a extinde, atît în domeniile economic, științific, cultural, cît și în alte domenii, colaborarea fructuoasă de pînă acum.

Sîntem bucuroși să constatăm că și în domeniul activității internaționale România și Pakistanul au colaborat și colaborează activ. Îmi exprim convingerea că și în viitor, țările noastre vor acționa, împreună cu toate popoarele dornice de pace și colaborare, pentru respectul dreptului internațional, pentru creșterea rolului Națiunilor Unite în viața internațională, pentru o colaborare trainică între toate popoarele".

Principiile care stau la baza raporturilor de colaborare ale țării noastre cu alte țări ale lumii, principii recunoscute de un număr tot mai mare de state, contribuția de excepțională însemnătate a tovarășului Nicolae Ceaușescu la promovarea pe plan mondial a acestor principii au fost reliefate în repetate rînduri în timpul vizitei. Acordînd șefului statului român cea mai înaltă distincție civilă a Pakistanului, președintele Zulfikar Ali Bhutto sublinia: „Contribuția dumneavoastră la colaborarea pașnică în relațiile internaționale și devotamentul față de principiile independenței naționale, integrității teritoriale și egalității suverane a tuturor statelor au produs o adîncă impresie în Pakistan. Sprijinul dumneavoastră neabătut acordat principiilor Cartei Națiunilor Unite ca bază pentru pace și pentru o ordine dreaptă mondială, precum și eforturile dumneavoastră constante și sincere pentru susținerea cauzei popoarelor Asiei și Africii în realizarea țelurilor și aspirațiilor lor legitime, fără amestec din afară, au constituit un izvor de încurajare pentru popoarele iubitoare de pace de pretutindeni".

Manifestările din timpul vizitei, aprecierile oficiale, concluziile fructuosului dialog româno-pakistanez la cel mai înalt nivel, îndreptățesc convingerea că între evenimentele internaționale importante ale săptămînii, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Pakistan se înscrie ca o contribuție de cel mai mare preț la dezvoltarea colaborării româno-pakistaneze, ca o pilduitoare manifestare a unei politici active, constructive puse în slujba păcii, progresului și colaborării internaționale. Ea confirmă încă o dată realismul și puternicul spirit constructiv al politicii internaționale a partidului și statului nostru, profunda sa principialitate, recunoscută și apreciată pe baza dovezilor incontestabile oferite de viață, de evoluția evenimentelor, ca temelie sigură pe care se pot clădi relații sănătoase, trainice, între state, se pot asigura colaborarea și pacea în lume.

Contemporani cu noi

TEHNICA ȘI ACCENTELE EI LIRICE

Fără a folosi cîteva elemente autobiografice capabile să prezinte pe omul cu care stau de vorbă, inginerul **VASILE MORARU**, încerc, de data aceasta, transcrierea unui dialog. Atît.

— Uneori, se spune despre ingineri că nu sînt interesați decît de tehnică, subînțelegîndu-se, pe undeva, o anumită uscăciune sufletească. Ce credeți?

— E o glumă. Asta e tot. Inginerul e preocupat de tehnică. Este meseria lui. O soluție, o idee tehnică îl pot obseda și în afara locului în care lucrează. Apare preocupat și poate din această pricină nu are destul timp liber pentru alte îndeletniciri care i-ar face plăcere, la fel ca oricărui alt om cu altă profesie.

— O idee tehnică poate obseda deci la fel ca orice altă idee, să zicem aceea a unui roman, a unei poezii, a unui personaj pe care să-l joace pe scenă, deci o idee mai lirică. N-aș greși dacă aș spune că tehnica are și ea accentele ei lirice?

— Deloc. Dimpotrivă. Ați fi mai aproape de adevăr.

— Atunci, dați-mi voie să vă întreb care sînt accentele lirice ale pasiunii dumneavoastră pentru tehnică?

— Nu e așa ușor de răspuns.

— Să încerc să intru în amănunte.

— Dacă vreți...

— Ce reprezintă profesia și munca pentru dumneavoastră?

— Nici întrebarea aceasta nu e ușoară. Profesia mi-am ales-o. Ceea ce fac acum, ca inginer mecanic în serviciul Autoutilări al uzinei Electromagnetica îmi place, mă mulțumește.

— Pentru că e vorba de o muncă de concepție?

— Cred că în primul rînd pentru asta, fiindcă era ceea ce îmi doream încă din facultate. Sincer vorbind, visam să lucrez la un institut de proiectări, de cercetări. Acum însă prefer ceea ce fac. Predilecția mea pentru o muncă de concepție este satisfăcută cu un plus foarte serios: munca mea este de o necesitate imediată, iar o idee re-mi aparține se concretizează sub ochii mei. Nu e o distanță mare în timp între proiect și execuție. Eu văd mașina pe care o proiectez, nu numai pe planșetă, dar și în fiecare șurub care i se adaugă. Am impresia că o creez din nou, lucrînd la execuția ei. În aceste condiții, munca apare ca ceva de la sine înțeles, care îți umple viața.

VASILE MORARU

— Îmi vorbeați de obsesia unei idei tehnice. Dar emoția? Ce legătură are ea cu tehnica?

— Emoții ai și pe parcursul realizării unui utilaj, unei mașini. Adevăratele — în sensul de mari emoții — le simți însă atunci cînd, odată finalizată, mașina în care ai depus zile de gîndire, de frămîntări, începe să meargă.

— Deci ca pentru o operă artistică ce e expusă în fața publicului.

— Mai ales că asemănarea — ținînd seama desigur de deosebiri — trebuie semnalată și în procesul de creație. În tehnică ai momente de inspirație, ai îndoieli, revii, renunți, retușezi...

— Care dintre realizările dumneavoastră tehnice vă sînt mai dragi?

— În primul rînd, una de care îmi vine să rîd acum, prima realizată la intrarea în uzină, în 1968: mașina de ceruit sloară. Apoi, Ms3, mașina automată de filetat, Ms8, agregatul pentru găurire și filetare miezuri ovale construit în 1972 și care a dus la o creștere serioasă a productivității, eliberînd 12 muncitori și 5 mașini și evitînd import în valoare de circa 800 000 lei. Mă mulțumește mai ales tarodul de refulare pe care l-am creat la acest agregat. Am emoții și pentru instalația de cositorit cu val a circuitelor imprimate care e în probe tehnologice. N-am lucrat la aceasta singur dar a trebuit să rezolv singur unele probleme.

— Și aici, acele idei obsedante...

— Da

— Și deconectarea?

— Pescuitul. E grozav. Și muzica ușoară care mă stimulează, mă inspiră chiar, la lucru. Ce-ar mai fi?

— Poate, prietenia.

— Țin foarte mult la prietenie, de aceea am prieteni și de vîrsta mea, dar și de peste 50 de ani. Ne înțelegem strașnic.

— Deci nu vă tulbură așazisele conflicte dintre generații?

— Sînt firești, pornesc de la conservatorismul mai accentuat al unor [illegible] sînt inevitabile dar de nerezolvat. Pot deveni chiar, printr-un sincer schimb de idei, printr-o confruntare cinstită, un stimulent.

— Ce vă stîrnește curiozitatea și vă invită să visați?

— Viitorul.

Lucia MANOLESCU

De la caz la caz

CIFRE ROTUNDE

de Al. CORNESCU

În practica gazetărească există obiceiul de a se aminti de o serie de personalități dispărute dintre noi cu prilejul împlinirii unei cifre rotunde de ani de la nașterea acestora. Obligația se îndeplinește întotdeauna corect, uneori cu indiferența omului desprins de epoca celui despre care scrie. Vine un moment, însă cînd faptul în sine capătă alte înțelesuri, pentru că gazetarul însuși începe a fi implicat, pentru că el i-a cunoscut personal pe cei despre care calendarul comemorativ aduce aminte că ar fi împlinit, dacă ar fi trăit, 70, 80, 90, 100 de ani. Și, mai întotdeauna, ne vine greu a crede...

Bunăoară, cel ce scrie aceste rînduri, școlar fiind a deprins multe noțiuni științifice din manualele redactate de ilustrul savant Ion Simionescu, al cărui talent pedagogic și stil fermecător transformau într-o lectură plăcută lecții care, altminteri, puteau fi de o ariditate înspăimîntătoare. De la nașterea lui Ion Simionescu, iată, se împlinesc, în acest an, 100 de ani. Știința a făcut, după cum se știe, pași enormi și, poate, din acest punct de vedere, prea multe lucruri nu s-ar mai putea spune despre contribuția lui Ion Simionescu. Nu știu. Specialiștii se vor pronunța la timpul potrivit. Mi-ar place să cred însă că aniversarea va fi un prilej de reflecție asupra felului cum poate fi apropiat, în mod plăcut și atrăgător, tînărul de marile secrete ale științelor.

...Și, dacă ar fi trăit, anul acesta o mare actriță și un mare om de teatru, Lucia Sturaza-Bulanara, ar fi împlinit 100 de ani. Chiar și generațiile mai tinere își amintesc de această excepțională personalitate care a dominat scena românească numeroase decenii la rînd și care a jucat pînă în cel din urmă ceas al vieții. Am cunoscut-o pe vremea cînd făcea parte din trupa teatrului de pe cheiul Dîmboviței, compusă din figuri ilustre ca Toni Bulandra, G. Storin (ar fi împlinit și el anul acesta 90 de ani, alt mare actor care, aproape orb fiind, a jucat pînă în cel din urmă ceas al vieții), Ion Manolescu, V. Maximilian, George Vraca și mulți alții. Am reîntîlnit-o luptînd cu uriașe greutăți pentru a menține o trupă sărăcă în fosta sală a Ligii Culturale, pentru ca, în anii socialismului, primind cinstirea și sprijinul cuvenit, să pună temeliile prestigiosului teatru care astăzi îi poartă numele.

Vorbind de teatru, ne vom aminti de acel admirabil propagator al acestei arte care a fost Ion Marin Sadoveanu, pe care l-am cunoscut cînd, la o vîrstă înaintată, suferind dar neobosit, îndura dificultățile unor instalații, pe atunci, precare de televiziune pentru a împărtăși pe această cale inedită vastele sale cunoștințe despre istoria artei scenice. Anul acesta ar fi împlinit 80 de ani. Tot o vîrstă rotundă — 70 de ani — ar fi avut chiar luna viitoare Tudor Mușatescu, ale cărui comedii se joacă și astăzi cu un succes enorm. Aceiași vîrstă ar fi avut-o poetul, compozitorul și omul de cultură vastă care a fost Marcel Breslașu iar doi mari artiști și profesori neîntrecuți de artă, Maria Filotti și N. Bălțăteanu, ar fi împlinit 80 și respectiv 90 de ani. Toți trei, în afara creației proprii, au fost dascălii a numeroase generații de actori, dintre care pe mulți îi aplaudăm și astăzi.

Însfîrșit, ne vom aminti în acest an de un trubadur, ale cărui melodii le fredonăm și le vom fredona în continuare, fiindcă s-au dovedit nemuritoare, în ciuda trecerii dintre noi a celui ce le-a compus, Ion Vasilescu, de la nașterea căruia se vor împlini 70 de ani. Și, de fapt, toate aceste aduceri aminte se datoresc împrejurării că săptămîna trecută ne-a părăsit pentru totdeauna cel care, și el, a însoțit generații după generații cu cîntecele sale: Gherase Dendrino.

Poate că o analiză atentă, pe lîngă calități, ar găsi celor enumerați mai sus și cusururi. Poate. Dar ceea ce va fi recunoscut întotdeauna este cît de aproape au fost cu toții de oameni, cum au știut să-i servească cu talentul lor și cum au știut să muncească cu supremă dăruire pînă la ultima clipă. Și tocmai de aceea rămîn existențe exemplare...

CE ȘTIȚI DESPRE „OȚELUL" CHIMIC?

URMARE DIN PAG. 1

31 la sută, iar în anul 2000 la nu mai puțin de 72 la sută.

Ce elemente determină, de fapt, rapida ascensiune a acestor înlocuitori de metal, ciment, sticlă, cherestea, care sînt masele plastice? **În primul rînd** rezistența la factori fizici și chimici exteriori. **În al doilea rînd**, accesibilitatea, determinată de surse de materii prime practic inepuizabile. **În al treilea rînd**, prețul de cost, mult scăzut, în condițiile producției de serie, față de materialele înlocuite. S-a calculat că prin utilizarea unei tone de materiale plastice se economisesc circa 2 tone de materiale tradiționale (1 tonă oțel, 0,9 tone metale neferoase și 0,1 tone de cherestea). Cea mai spectaculoasă prezență a materialelor plastice se face astăzi simțită tocmai în ramurile productive mai noi și mai dinamice și, în mod deosebit, în industria de autovehicule. În S.U.A., de exemplu, se consumau — în 1966 — 13 kg mase plastice pe un vehicul, în 1969 — 36 kg, în 1970 — 45 kg, pentru ca în 1980, conform prevederilor, consumul să ajungă la 135 kg pe automobil. S-a calculat că în această ramură se folosesc nu mai puțin de 3 000 repere din materiale plastice. O ultimă cifră menită să evidențieze ritmul cu totul excepțional de sporire a producției maselor plastice: **în 1980 producția mondială a acestor materiale va înregistra față de 1950 o creștere de 7 000 la sută.**

După un început timid, înregistrat cu circa două decenii în urmă, industria românească de mase plastice s-a înscris apoi într-o rapidă curbă ascendentă, urmînd îndeaproape dinamica dezvoltare a industriei chimice. Iată cum a evoluat la noi producția de mase plastice: dacă în 1950 s-au produs 359 tone, peste zece ani, în 1960, producția ajunsese la 12 401 tone, peste încă zece ani, în 1970, la 206 164, pentru ca în 1971 să atingă cifra de 250 537 tone.

Se poate afirma, deci, că ritmul de producere și de consum al maselor plastice la noi este printre cele mai accentuate. Dar, ceea ce este de reținut, paralel cu creșterile cantitative se observă tot mai pregnant transformări de ordin calitativ, în sensul diversificării gamei de polimeri, extinderii utilizării lor în sectoare-cheie ale economiei, unde înlocuiesc cu tot mai mare succes oțelul. O cifră: după anumite calcule, **în perioada actualului cincinal se vor economisi, la nivelul economiei naționale, prin folosirea înlocuitorilor din mase plastice, o cantitate de metal de aproape 500 000 tone. O jumătate de milion tone de oțel, produs atît de prețios, va putea fi astfel folosit în plus acolo unde utilizarea sa este indispensabilă.** Piesele și reperele din sectorul de mașini-unelte, de exemplu, unde se va recurge masiv la folosirea materialelor plastice sînt capotele metalice, bucșele, lagărele, cutiile de tablouri electrice. De asemenea, **față de 14 kg înlocuitori chimici folosiți în 1970 la noi la construcția unui autoturism, în 1972 cantitatea a crescut la circa 18 kg, pentru ca în anul ce a început să depășească 20 de kg.** Desigur că față de performanțele dobîndite în alte țări în această privință, la noi sînt de făcut încă serioși pași înainte în utilizarea înlocuitorilor chimici ai oțelului, dar progresele continue ale industriei chimice românești reprezintă un element deosebit de promițător pentru aceasta. Crearea în țara noastră a unor polimeri de bună calitate — polietilena de joasă tensiune, polipropilena, poliesterii armați, policarbonații etc. — constituie o șansă de opțiune pentru o nouă înflorire a industriei înlocuitorilor de oțel. **Să citîm cîteva dintre creațiile cele mai recente ale cercetătorilor români: polietilena amilsadiu, realizată la ICECHIM, produs cu o rezistență mecanică remarcabilă; copolimerul acril-butadienă-stiren (denumit pe scurt ABS) pe care creatorii săi de la Petrochim-Ploiești ni-l promit ca pe un „oțel al viitorului" (are o rezistență la șoc de cîteva ori mai mare decît cea a polistirenului antișoc); calbografitul, un produs pe care colectivul fabricii „Anticorozivul" îl recomandă ca foarte util în fabricarea unor piese și utilaje din industria chimică, rezistînd la acțiunea de coroziune a acizilor clorhidric și fluorhidric. Cele mai remarcabile avantaje ale folosirii înlocuitorilor din mase plastice la confecționarea unor piese este micșorarea de 3—4 ori a greutății în comparație cu metalul, reducerea de 1—3 ori a costurilor de prelucrare și cu 15—16 la sută a consumului de energie.** Ca să dăm din nou exemplul industriei de automobile, utilizarea unor repere din materiale plastice în locul celor din metal permite o economie de metal de 20—25 la sută și o scădere a prețului de cost cu aproape 20 la sută.

Am intrat într-un an în care și acest domeniu al producerii și utilizării maselor plastice înregistrează un puternic dinamism. Cifra de 313,1 mii tone înscrisă pentru 1973 ca sarcină de plan pentru producția de materiale și rășini sintetice demonstrează dimensiunile eforturilor ce se cer producătorilor acestor importanți înlocuitori ai materiilor prime „clasice". Eforturi care vor fi pe deplin răsplătite printr-o nouă și importantă economie de metal.

Paul MARIAN

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

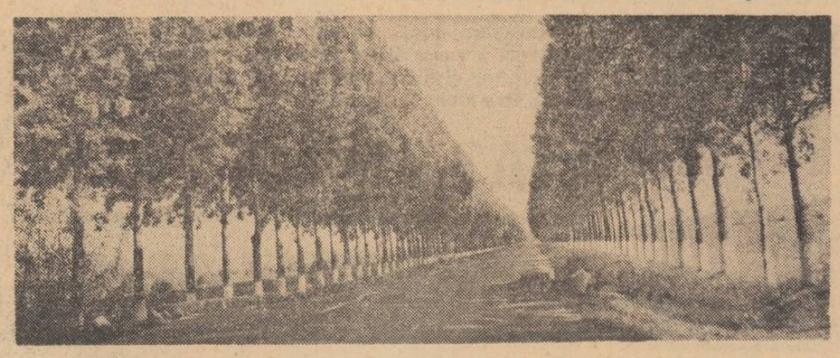

Șoseaua Cluj—Oradea

Emanoil TISCHLER — Cluj

(Urmare din pag. I)

care o trăim noi, românii, în țara noastră, în acești ani, e o elementară obligație. Desigur, acolo, la Reșița, se vor mai fi găsind oameni ce nu vor să se știe că în orașul muncii și existenței lor oțelarii mai au încă de rezolvat unele probleme. O dovadă o constituie faptul că ideile de mai sus n-au putut apărea într-un supliment literar, editat de cenaclul Semenicul din Reșița, deși fusesem solicitat să scriu pentru acest supliment. Dar lupta pentru mai bine nu se reduce, bineînțeles, nici la eforturile mele și nici la pretențiile idilizante, ale celor care privesc întrecerile de producție ca pe niște întreceri sportive, a căror finalitate ar fi scorul, nu o pîine mai dulce. Scriu aceste cuvinte, dintr-o datorie pe care mi-o asum, cu deplină și pioasă convingere. Și cum aș putea încheia altfel, decît recunoscînd, în acești oameni ai Reșiței, una din acele autorități ale timpului nostru care ne pot cere, cu perfectă îndreptățire morală, să ne dedicăm viața — muncii neostenite, adevărului, țării?

NEVOIA DE EMINESCU

Și ultimul semidoct știe că Eminescu a murit. Și nu ieri, nu alaltăieri, ci în celălalt secol. Dar, mereu, despre Eminescu se vorbește ca despre o prezență. Acum treizeci și ceva de ani, Mihai Beniuc spunea cu adevăr că „pe Eminescu, noi, poeții tineri, zadarnic încercăm, nu-l vom ajunge". Era în asta, nu numai recunoașterea unui adevăr, ci și trădarea unei preocupări: pe tînărul poet îl obseda, nu doar valoarea lui Eminescu, ci și *netrecătoarea lui prezență*.

Parcă pentru a confirma „obsesia Eminescu", Marin Sorescu avea să scrie, în anii noștri, o superbă poemă, în care declara că Eminescu n-a existat, pentru a demonstra că, într-un anumit sens, pînă la urmă, Eminescu e unul din numele sub care se ascunde România.

Eminescu e o amenințare de bine, amenințarea cu care sînt cumințiți poeții nărăvași, ca și evadările din imperiul datoriei. De cîte ori ceva ni se pare valoros, ne vine-n minte Eminescu. Ne vine în minte Eminescu, pentru a verifica părerea. Zicem Eminescu pentru a nu ne lăsa iluzionați de o valoare incertă. Simpla referire la Eminescu potolește larma și confuzia, iar valorile se așază pe locurile lor meritate. Cînd sîntem în derută, invocăm pe acela de care se leagă strălimpezirea. Eminescu e ca o amenințare... Cu Eminescu sîntem amenințați, cînd ne arătăm prea făloși sau cînd, dintr-un șir de rodnice confuzii, se realizează un vîrf valoric strîmb. Eminescu amenință exageratul nostru orgoliu. El e acea temperatură înaltă capabilă să transforme lichidele în vapori. Zicem Eminescu pentru a ne scruta curat. Zicem Eminescu, în numele adevărului. Eminescu apare și de dincolo de biata noastră *voință*.

E ca și cînd musuroaiele de cîrtițe s-ar considera munți și, dintr-o dată, pe zare, în întunericul parcă viu, un repede fulger ar denunța statuara întreagă a muntelui adevărat. Zicem Eminescu, pentru a nu fi singuri sub cerul lumii.

S. O. S. MUSCEL

O scrisoare, plină de dragoste pentru locul natal și de înțelepciune, mi-a adus zilele acestea în memorie frumosul Muscel, care poartă în el însemne ale specificului național românesc și care merită atenția tuturor celor pe care oamenii trebuie să-i considere, din ce în ce mai mult, reprezentanți ai lor. Adresez invitația publică de-a răspunde acestei scrisori: Consiliului Popular al județului Argeș, Consiliului Popular Orășenesc Cîmpulung Muscel, deputaților acestei părți de țară, pe care cred că e firesc să-i intereseze Cîmpulungul, cel puțin *ca și pe inimosul doctor Baciu*, din a cărui scrisoare dau publicității următoarele:

„Ca și dv, nu sînt decît bucureștean adoptiv, simțindu-mă la fel de legat de locul de baștină, Cîmpulung Muscel, așa cum sînteți dv legat de Bârca.

Este binecunoscut că, în trecutul nu prea îndepărtat, Cîmpulungul era renumit pentru poziția sa turistică; pentru climatul său excepțional, el era considerat al doilea oraș din Europa, după Davos. La farmecul său turistico-climateric, se adaugă vestigiile istorice. Firesc, prima capitală a Țării Românești are privilegiul de-a reprezenta, împreună cu satele învecinate, Lereștii, Rucărul, frumoase tradiții ale portului și construcțiilor în stil popular românesc, specific muscelene.

Dezvoltarea industrială a întregii țări a făcut ca și Cîmpulungul să capete aspecte noi. Astfel, la dezvoltarea industriei extractive carbonifere din comunele situate în vecinătatea sudică a orașului, a construcției de autoturisme de teren IMS și ARO, cu reputație bine cunoscută, a industriei forestiere, se adaugă noi aspecte industriale — o fabrică de ciment care va exploata calcarul din muntele Mateiașului și o fabrică de melană, pe dealul Gruiului, la limita vestică a orașului.

Cu toate aceste realizări, ce ne dau prilej de bucurie, nouă tuturor celor ce iubim Cîmpulungul, sînt și alte aspecte ce determină semne de întrebare, ca să nu zic chiar întristare.

Deși în ultimii ani — prin asfaltarea șoselei Cîmpulung-Bran-Brașov — s-a creat un excelent drum de comunicație, pentru turiștii români și străini, care doresc să cunoască munții Iezer, Păpușa, Piatra Craiului, Cheile Dîmbovicioarei, Rucăr, Bran — totuși se simte lipsa unor cabane și hoteluri turistice în număr și de calitate satisfăcătoare, cele existente fiind cu totul insuficiente. Oare nu se pot construi mai multe? De ce nu s-a terminat, pînă acum, asfaltarea drumului Lerești —Cabana Voina de la poalele Iezerului, și de ce nu se acordă mai multă atenție îmbunătățirii drumurilor de acces spre obiectivele turistice mai sus amintite?

În Cîmpulung s-au făcut construcții noi, însă acestea s-au executat fără să se urmărească un plan de sistematizare precis, în care utilul să se împletească cu frumosul și care să respecte, pe cît se poate, specificul și linia vechilor construcții, așa cum s-a făcut în alte orașe. Cu excepția cîtorva construcții particulare, ce păstrează stilul local, celelalte construcții se remarcă tocmai prin lipsa elementului estetic. E dizarmonie între locuințele noi și cele vechi, cît și între cele noi. Este, oare, imposibil să se realizeze un echilibru între vechi și nou, să se păstreze un stil unitar specific regiunii?

Acest lucru este cu atît mai necesar cu cît prin noua dezvoltare industrială a orașului există toate „șansele" ca orașul să-și piardă din calitățile climaterice bine cunoscute. În acest sens, cred că este necesar ca, în contextul general al luptei împotriva poluării atmosferei, să se ia toate măsurile, pentru a se evita distrugerea climatului acestei regiuni, fapt ce ar dăuna nu numai locuitorilor respectivi, ci și tuturor celor care obișnuiesc, azi ca și în trecut, să-și petrecă concediul de odihnă pe meleagurile muscelene.

Ar fi păcat ca Muscelul, Cîmpulungul să plătească cu un preț așa de scump sănătatea locuitorilor și știrbirea unei reputații de localitate climatică unanim recunoscută.

Consider că nu este imposibil să se armonizeze dezvoltarea industrială cu conservarea climatului și aspectului turistic: dacă există preocupări și străduințe în acest sens, cu atît mai mult cît directivele conducerii de partid și de stat prevăd să se păstreze tot ce este bun și legat de tradiție, fără ca noul să distrugă lucrurile valoroase din trecut sau calitățile naturale ale unei regiuni.

Și, fiindcă veni vorba de tradiție mă întreb de ce, în vorbirea curentă a ziarelor, a dispărut denumirea de Cîmpulung Muscel? Oare fiindcă nu mai există un județ Muscel? Cred că, așa cum există Cîmpulung Moldovenesc, poate exista și Cîmpulung Muscel, cel puțin pentru a cinsti frumusețea unei regiuni și realizările de ieri și de astăzi ale unor oameni, realizări cu nimic mai prejos decît ale celor din alte părți ale țării.

De asemenea, ținînd seama de dezvoltarea actuală și de perspectivă a regiunii, așa cum s-a procedat și cu alte orașe din țară, cred că împreună cu comunele învecinate (Lerești, Valea Mare, Schitul Golești) Cîmpulungul ar putea forma un municipiu, fapt ce i-ar acorda condiții superioare de gospodărire proprie.

În sfîrșit, aș reaminti un fapt cunoscut de multă vreme: în vecinătatea orașului, în comuna Bughea de Sus și sub dealul Mătăului, se găsesc izvoare minerale, cu o valoare medicală bine stabilită, dar nu suficient exploatate. Nu ar fi necesar să se ia măsuri de valorificare și de extindere a exploatării lor, în folosul oamenilor suferinzi, localnici sau din alte părți mai îndepărtate?

Sper că aceste gînduri, care mă frămîntă nu numai pe mine, ci și pe toți muscelenii și iubitorii plaiurilor muscelene, vor găsi răsunetul cuvenit în inima dv, pentru ca prin sprijinul condeiului dv. să fie aduse la cunoștință organelor în drept, spre a se lua cuvenitele măsuri de îndreptare. În acest fel, odată cu încadrarea Cîmpulungului în noul ritm industrial al țării, va putea fi menținută și întărită renumita Muscelului, ca una dintre cele mai frumoase și atractive regiuni turistice și climaterice ale țării.

Cu deosebită considerație
doctor D. BACIU,
str. Dr. Lister nr 44 A,
București 35"

Așteptăm împreună cu dumneavoastră...

PHÖENIX

Am ascultat cîteva benzi ale orchestrei Phöenix din Timișoara. În cîteva emisiuni de televiziune și, parcă și la radio, au putut fi auzite cîteva din cîntecele acestei înzestrate formații muzicale. Între oamenii tineri, Nicolae Covaci și orchestra sa se bucură de o popularitate bine meritată. Am ascultat ce cîntă ei și-mi face plăcere să subliniez aici seriozitatea phöenicsilor, dreptul raport pe care au reușit să-l stabilească între izvorul tradițional românesc al cîntecului și dezvoltările moderne ale gustului pentru frumos.

Ascultîndu-i pe phöenicși, ai senzația rară că te afli aici și că te afli aici, *acum*. Dacă facem socoteală cîte înepții înundă urechea bietului ascultător, vedem că am putea ocupa o întreagă galaxie, jumătate cu o muzică tembel-modernistă, iar cealaltă jumătate cu o muzică inferior și, deci, fals folclorizantă.

Între două excese, excesul lipsei de măsură și excesul contemplării înfrigurate a negrului de sub unghie, muzica românească — și tocmai de aceea interesantă — a orchestrei Phöenix ar merita un destin public mai bun.

PRECIZARE

Cum în cazul doctorului Dănilă cîteva din rezultatele tratamentului său ne-au sosit abia în ultima clipă, îi anunțăm pe cititori că vom pune față în față cu obiectivitate aceste rezultate și opinia directorului Institutului oncologic din Cluj, peste o săptămînă.

Nu încetăm să sperăm că pînă atunci vom putea aduce suferinzilor vești bune de la Ministerul Sănătății în cazul doctorului Boici.

Adrian PĂUNESCU

Clepsidra

FLORI

de Constantin VIȘAN

Mereu le ducem dorul. Pentru că sînt din ce în ce mai puține. Ca să le salvăm de la dispariția totală am decretat cîteva rezervații naturale. E-atît de acută nevoia de flori... Mai cu seamă în peisajul citadin. Ați văzut cum arată oamenii într-o florărie din care s-a vîndut ultima garoafă veștejită, cel din urmă ghiveci cu ciclame? Sau copiii alergînd disperați la sfîrșitul școlii după flori pentru coronițe ori la-nceputul ei, căutînd măcar un trandafir pentru tovarășa? Dar îndrăgostiții? Ei sînt cei mai frenetici căutători de flori. Am trecut deunăzi pe strada lui Luchian De ce nu-i va fi purtînd numele? Casa acestui tulburător poet al florilor abia își mai trage sufletul, înghesuită între noile blocuri. Am încercat să mi-o imaginez pe vremea cînd la fereastra ei mai putea fi zărit pictorul, cu chipul martirizat de suferință. Cu siguranță, în fața ferestrei se afla un strat de flori. Ca-n toate curțile Bucureștilor de altădată. București, orașul grădinilor, orașul florilor, orașul lui Luchian... De ce-și vor fi amintind atît de rar pictorii de maestrul Anemonelor? Cînd mi-era dor de flori urcam în Cotroceni și băteam la ușa lui Dumitru Ghiață. Ce flori superbe mă-ntîmpinau în casa din Dr. Clunet! Grădinarul lor cu mîini de aur nu se mai află acolo. A trecut în Muzeul nemuritorilor. Lîngă Luchian și Andreescu, lîngă Nicolae Grigorescu și Gheorghe Petrașcu, lîngă Tonitza și Pallady, lîngă Țuculescu. Caut flori la Dalles. Le găsesc greu. Sînt foarte rare. În fermecata „Grădină suspendată" a lui Alin Gheorghiu, pe amețitorul „Cîmp de rapiță" al lui Ion Nicodim, în geometria sublimă a tablourilor lui Ciucurencu, în livezile de basm ale lui Viorel Mărginean. Mă gîndesc la Băjenaru. Cu tot gerul de-afară, marchiza din Strada Albă e plină de flori. Dar în loc să urc spre Rond, spre Dealul Filaretului, intru în Aula Bibliotecii Universitare. Cum aș fi putut rezista invitației afișate de o parte și de alta a monumentalei porți? Eram îmbiat în Lumea florilor. Și într-adevăr, holul de marmură al Aulei în care l-am ascultat pe Sadoveanu și pe Arghezi, pe Bacovia și pe Călinescu e o paiște în care s-au adunat în desfătător colocviu toate florile acestui pămînt. Aranjate în ulcele de lut ori în vaze de cristal și porțelan, în buchete bogate, abundente sau în combinații savante, după normele Ikebana: garoafe și crizanteme, violete și trandafiri, crini și liliac, ghiocei și dediței, gherghine și mărgăritare, muscate și buiori, maci și răsuri, lalele și aladiole, răchitele și roua cerului, nuferi și micsandre, albăstrite și narcise. O lume plină de ginăsie, în care culorile sînt armonizate cu o liscreție aleasă, cu instinctul cusătoreselor de ii și fote, al tesătoarelor de scoarțe, al meșterilor smaltului dar și cu o pensulă care, atentă, pasionată, ambițioasă, a descîntat în singurătate tablourile maeștrilor. Lecția lui Luchian și Pallady. Nu știu dacă specialiștii vor întîrzia prea mult în Expoziția deschisă la începutul acestei ierni la Biblioteca Centrală Universitară. Alice Milena este un nume care nu le spune prea mult. Florile sale, în schimb, sînt deosebit de elocvente. Sporesc frumusețea Bucureștilor în această iarnă mohorîtă, ducînd dorul florilor și al zăpezilor.

V. Ozarovski, fost profesor la Universitatea kirghiză, actualmente pensionar, are ca ocupație preferată cultura șerpilor. Dinsul îi aduce din diferitele sale călătorii și îi bagă într-o cușcă pentru a putea urmări modul lor de trai. Ozarovski este adeptul ideii că șerpii nu atacă niciodată pe oameni, decît în cazul cînd trebuie să-și salveze viața lor.

3 000 de spectatori entuziasmați au aplaudat în sala conservatorului din Milano, concertul la pian, al micuțului pianist Leandro Aconcha din Spania, în vîrstă de numai 6 ani. Deși are o vîrstă fragedă, micul Aconcha și-a cucerit o mare faimă datorită talentului său excepțional.

IUGOSLAVUL Miodrag Vasic (60 de ani) constituie un subiect deosebit pentru specialiști. În timpul somnului... cîntă ! Totul a început din anii copilăriei și această situație s-a menținut fără întrerupere pînă acum. Soția lui a declarat că s-a obișnuit cu cîntecele lui nocturne.

LA WISCONSIN în S.U.A. a murit Percy Pearl în vîrstă de 45 ani. Era probabil femeia cea mai grasă din lume : cîntărea aproape 400 kg.

DUPĂ 170 DE ANI de proiecte, studii și deziluzii, vechiul vis: tunelul sub Canalul Mînecii ar putea deveni o realitate în 1980. Primul proiect era pentru... trăsurile cu cai, astăzi sînt prevăzute trei tuneluri pentru mașini și tren și dacă în august 1973 cele două guverne din Paris și Londra vor aproba raportul prezentat de Lord Harcourt și generalul Maurin, cei doi președinți ai societăților pentru săpăturile canalului, lucrările vor putea începe în 1975. Este vorba de două galerii principale, fiecare de 52 de kilometri lungime din care 36 sub apele Mînecii, cinci sub solul francez, și unsprezece sub cel englez. Tunelul va fi săpat la o adîncime de o sută de metri. Probleme mari nu există afirmă specialiștii.

S-au prevăzut cheltuieli în valoare de 650 milioane lire sterline.

SÎNT AVALANȘELE UN FENOMEN IMPREVIZIBIL?

• Tăvălugul de nea • Cîini dresați pe potecile de zăpadă ale munților • Alunecări de teren la Izola-2 000 • „Covoare rulante" pe pîrtiile de schi • Ce sînt zonele albe, albastre și roșii ? • Indisciplină alpină și problema difuzării buletinelor meteorologice

2 IANUARIE 1973. În timp ce numeroase pante înconjurătoare erau acoperite de iarbă, pe pista de schi a stațiunii Val-Cenis s-a abătut o avalanșă de zăpadă. Patru tineri n-au putut să evite tăvălugul de nea. Prins în „virtejul alb", André Raiewski, în vîrstă de 16 ani, a fost ucis. Michel Delay a fost rănit la picior și transportat cu elicopterul la spital. Alți doi schiori, purtați de valurile imaculate, au fost dezgropați, nevătămați. Accident soldat cu pierderea unei vieți, dar mai puțin grav decît cele petrecute cu cîteva zile înainte...

29 DECEMBRIE 1972. Un grup de schiori plecați de la Mont de Lans — Deux Alpes — în căutarea unei pîrtii mai bune a fost surprins de căderea bruscă a unei mase mari de zăpadă. După trecerea tăvălugului, cei care nu fuseseră în calea sa au constatat că unii din colegii lor au dispărut. Au ajuns, în condiții foarte dificile, la postul de teleschi de la Grand Nord și au dat alarma. Într-un timp scurt au sosit la fața locului echipe de salvamont, specialiști ai jandarmeriei cu un cîine dresat să caute urme în zăpadă și un grup medical mobil de urgență și reanimare. Cu ajutorul elinelui Wraf, au fost descoperite locurile în care se găseau îngropați schiorii. Primii doi scoși nu mai trăiau. Alți doi mai respirau dar se aflau în stare gravă. După transportarea la spital, au decedat și ei...

28 DECEMBRIE 1972. 15 vînători alpini care se deplasau în apropiere de Izola-2000 — o nouă stațiune din Alpii Maritimi — au străbătut, la un moment dat, un culoar protejat de paravalanșe. Locul este cunoscut ca foarte primejdios și în anumite perioade măsurile de protecție sînt considerate ca insuficiente și schiorii sfătuiți să nu-l frecventeze. În clipa în care schiorii au început să coboare în viteză, o largă porțiune de zăpadă (groasă de 40 centimetri, largă de 50 de metri și lungă de 150 de metri) a început să se deplaseze pe versantul muntelui, purtînd cu ea și sportivii lansați pe pîrtie...

Din fericire, căderea a fost observată imediat și ajutoarele au sosit rapid. A fost adus și un cîine de avalanșe. Primii zece schiori au fost scoși din zăpadă destul de ușor, doi dintre ei fiind răniți. Sub imensul bloc de zăpadă înalt de 3 metri mai rămăseseră deci cinci oameni. Au mai fost degajați doi, răniți. Eforturile pentru salvarea ultimilor trei păreau că nu dau nici un rezultat. După alte două ore și jumătate de căutări a mai fost găsit un schior care supraviețuise parcă în mod miraculos, datorită, probabil, și zăpezii proaspete, ușoare. Ultimii doi au fost găsiți și ei, în cele din urmă, dar era prea tîrziu...

12 DECEMBRIE 1972. Un grup de schiori cercetează, de mai multe zile, valea Barcelonette, pentru a găsi un tînăr de 20 de ani, dispărut la 7 decembrie. Erau ultimele investigații care se făceau. În cazul în care nici de această dată nu se găsea nimic, operațiile de salvare urmau să fie sistate. Brusc, de pe înălțimile muntelui s-a prăbușit „tăvălugul alb". Nici unul din grup nu a mai avut răgaz să iasă din calea avalanșei care l-a dus departe și l-a îngropat. Abia după trei ore au reușit echipele de salvare să scoată pe primii îngropați, unii dintre ei la trei metri sub zăpadă. Bilant tragic: trei morți și 12 răniți, din care opt cu comoții grave...

ACEASTĂ SUITĂ de „tragedii în alb", cum le-a numit un reporter, a stîrnit ample discuții în rîndurile specialiștilor alpini din Franța. Sînt avalanșele un fenomen complet imprevizibil ? Oare toate aceste jertfe umane erau inevitabile ? Nu au fost comise cumva unele erori, unele imprudențe ? Anchetele în aceste cazuri nu au fost încă toate încheiate dar, după primele investigații, se pare că au existat și unele greșeli comise de schiori surprinși de căderile de zăpezi.

LA STAȚIUNEA de la Deux Alpes (accidentul de la 29 decembrie), organizatorii alpini nu au cunoscut și difuzat, de pildă, buletinul de informații meteorologice anunțat cu două zile înainte și care prevedea înrăutățirea considerabilă a timpului, nori groși, precipitații și avalanșe probabile la o altitudine de peste 2 400 metri. Or, accidentul s-a produs pe o pîrtie situată la 2 500 metri altitudine. Se presupune că dacă ar fi cunoscut acest buletin, schiorii și-ar fi găsit alt loc mai puțin primejdios.

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE accidentul din 29 decembrie, s-a aflat bunăoară că un cunoscător al muntelui — Charles Bovis, funcționar la un hotel alpin — îi sfătuise pe schiori să nu se aventureze în locul unde au fost prinși de avalanșă și care, în mod normal, este interzis accesului public. În acest caz a fost vorba și de o altă neglijență : schiorii au înaintat mult prea aproape unul de celălalt, deși se știe că este mai prudent ca distanța dintre cei ce înaintează pe schiuri să fie mai mare. Unii experți ai Centrului de studii de la Saint-Martin d'Hères sînt de părere că seria de accidente s-ar putea datora și existenței așa numitelor „covoare rulante" pe munte — este vorba de rămășițe ale primelor straturi de zăpadă căzute în 1972, urmate — la altitudini mari — de lungi perioade de uscăciune și frig mare. S-ar fi creat astfel niște formațiuni mai puțin stabile, care nu au fost influențate de straturile ulterior căzute.

PROBLEMA SECURITĂȚII pîrtiilor de schi este o chestiune care preocupă numeroase țări din lume. Pe măsură ce sporturile alpine de iarnă găsesc tot mai mulți pasionați — în Franța se consideră, bunăoară, că două milioane de persoane fac schi anual, număr în continuă creștere — asigurarea unor condiții care să elimine posibilitatea accidentelor provocate de avalanșe capătă o deosebită importanță. Sînt efectuate diferite studii ale căderilor de zăpezi, au fost alcătuite inventare ale avalanșelor cunoscute, zonele de schi au fost împărțite în zone albe, albastre și roșii, conform gradului de periculozitate. În linii generale, studiile care se fac au trei obiective : localizarea, prevederea și prevenirea avalanșelor. Dar, în ciuda unor rezultate bune obținute pînă acum, continuă, mai ales cu „concursul" indisciplinei unor pasionați ai pîrtiilor, să se aducă jertfe numeroase pe altarul zăpezii uneori atît de potrivnică...

U. VĂLUREANU

Imaginea unei avalanșe care a avut loc la Engadine.

La Wiesbaden (R.F. a Germaniei) se află cel mai mare ceas cuc din lume. Dimensiunea de 3X4 m îngreuiază mult fotoamatorilor sarcina de a-l cuprinde în obiectiv.

ARHEOLOGII din Peru au descoperit un uriaș cap de om săpat în stîncă. Cercetările de pînă acum arată că opera datează din antichitate.

PENTRU amenajarea plajei din orașul Santa Cruz de Tenerife din Insulele Canare, s-a decis aducerea unei mari cantități de nisip din... Sahara. Primele 7 000 de tone de nisip au și ajuns la destinație.

UN JANDARM din Paris a urmărit o mașină din portbagajul căreia ieșeau o mînă și un picior. Misterul a fost clarificat. În timpul plimbării soțul a căzut în apă și soția l-a obligat să călătorească în portbagaj ca să nu ude tapițeria.

COPIII JAPONEZI sînt convinși că Moș Gerilă locuiește în Finlanda. Scrisorile lor către acest destinatar ei le trimit într-acolo. Potrivit datelor UNESCO, 20 000 de copii japonezi au primit anul trecut din Finlanda urările de bine de la Moș Gerilă. Ștampila poștei indică Finlanda drept țara de expediție. Corespondența micilor japonezi cu Moș Gerilă este efectuată sub auspiciile Ligii japoneze pentru artă și învățămînt de pe lîngă UNESCO.

A CE MIROASE CAPȘUNA ? Miroase a 97 de substanțe — este răspunsul cromografului cu gaze, realizat la Academia de Științe a R.S.S. Estone. Noul aparat este capabil să descopere un adaos cît de infim într-o substanță, ceea ce ar însemna, de exemplu, să descoperi în întreaga populație a Pămîntului o anumită persoană mărită de 10 000 de ori. Talentul cromografului estonian a fost utilizat în numeroase cercetări legate de industria medicamentelor, alimentară și altele. Aparatul a accelerat de aproape 1 000 de ori analizele de laborator ale unor țesuturi, a permis să se stabilească cu o precizie, în trecut inaccesibilă, compoziția unor amestecuri compuse din sute de substanțe, să se obțină preparate de orice puritate. Cromograful a avertizat pe fumători că în fumul de țigară există aproape 150 de compuși vătămători.

remember • remember • remember

STOCKHOLM (IV)

Spectacol unic și incredibil, văd în realitate una dintre corăbiile veacului al XVII-lea pe care le înfățișau marinele peisagiștilor olandezi. Corabia, construită la porunca lui Gustav Adolf ce se hotărîse să intervină în războiul de 30 de ani pentru a da Suediei o anvergură de mare putere europeană, se scufundase îndată după lansare, la 10 August 1628 și chiar în portul de atunci al Stockholmului. Eșec grav și pe cît de inexplicabil pentru un vas regal construit de unul dintre marii meșteri ai epocii, olandez cunoscut și recunoscut, pe atît de sumbru ca prevestire : monarhul însuși, după o serie de victorii spectaculoase în Bavaria, avea să moară la Lützen, ca un viteaz pe cîmpul de bătaie.

Vas de război, Wasa, cum fusese numit în amintirea lui Gustav Wasa, întemeietor de dinastie, asemenea unor Bogdan sau Basarab la noi, a dormit în adîncul mării mai bine de trei veacuri, pînă cînd un inginer naval, după căutări intense reușește să identifice locul sinistrului și în 1961 să scoată la suprafață silueta neverosimilă. Tratat secular cu secretul și miraculosul balsam al acizilor mării vasul s-a conservat ca o mumie și lemnul lui de stejar, pentru a putea fi în continuare păstrat, are nevoie, paradoxal, de o atmosferă saturată de umiditate, ca în serele cu vegetație tropicală... totul e umed aici, pînă și funiile balustradelor de la treptele pe care urci urmărind diversele nivele ale vasului, pînă și leul înfiorător dela pupă... respiri greu acest aier venit parcă, odată cu Wasa, dintr-un abis acvatic și te simți ca într-o piramidă unde doarme nevăzut un împărat cu toată curtea lui, unde spiritele înecaților te înconjoară tulburîndu-te și silabisind aierian rugăciuni oculte, frînturi dintr-un grai pe care, oricine-ai fi, îl vei deprinde odată cînd te vei întoarce în timpul-timp, cel fără clipe, cel ce crește înmulțindu-se singur, iluzoriu, printr-o platonică sciziparitate... obiectele rămase par și ele moarte, par și ele mumii ale obiectelor de altădată, mumii ale unor vase din faianță de Delft, mumii ale unor căni de bere, din metal, mumii ale butoaielor.. numai cele 4 000 de monezi găsite înlăuntrul vasului nu s-au mumificat pentru că banii se nasc dintru început a mumii gata îmbălsămate...

Iubitorilor de date li se oferă o gamă uriașă de curiozități desgropate prin acest act insolit de arheologie maritimă... ration lunară de bere a unui marinar în 1628 era de 98 de litri... oasele de vită descoperite ne arată că pe atunci vacile erau mult mai mici, neavînd nici jumătate din greutatea unei vite de astăzi... dar pe mine mă frapează în mod deosebit Wasa ca muzeu de artă barocă, adevărat palat plutitor a cărui fațadă era plină de sculpturi aurite lucrate de meștri remarcabili ce-și aveau pe atunci atelierele în incinta marilor șantiere navale, pentru că orice corabie de război trebuia să terifieze adversarul, între altele, și prin somptuozitatea ei... nu atît simbolistica, mult prea sofisticată a motivelor sculpturale, concepută anume pentru a inocula aprehensiuni obscure, ci însăși magnificiența corăbiei va fi dat dușmanului un frison... barocul e în sine un stil care dă anxietăți, exasperează sensibilitatea, suprasolicită facultățile receptive prin exces de forme și printr-o ușoară obnubilare a simțului coerenței... oricum, împodobită cu peste șapte sute de sculpturi în negru și auriu, forme contorsionate, profil de ichtiosaur, o atare corabie întîlnită în largul mărilor trebuie să fi fost o apariție înfiorătoare...

a. e. baconsky

Moira Orfei la spital cu soțul și copiii (sus) și în arenă (jos)

Constructorii de la Școala superioară tehnică din Brno (R.S. Cehoslovacă) construiesc o pîrtie de schi din material plastic. Studenți, brigadieri și membri ai secțiilor de schi au defrișat o fîșie de pădure, au înlăturat rădăcinile. Pîrtia avînd o lungime de 250 m și o lățime de 15 m va fi unica în genul ei din întreaga Cehoslovacie.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE • ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE • ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

Nu va vedea niciodată imaginile pe care le fotografiază

Avea 16 ani cînd sapa pe care o mînevra pe cîmp s-a lovit de o mină. Ultima imagine pe care băiatul a văzut-o a fost o enormă flacără. Apoi nimic. Au trecut zece ani și el a luptat cu înverșunare pentru a se întoarce la viață și a crede în ea. A reușit ?

Tînărul Ferenc, nevăzător, este un pasionat fotograf.

Feri — diminutivul de la Ferenc — era un băiat ca atîția alții, care alterna studiul cu întrajutorarea a lor săi la munca cîmpului. Se juca cu cei de seama lui, mergea o dată pe săptămînă la cinematograf, vara se scălda, iar iarna căuta ochiuri de gheață pentru a patina, se pasiona pentru spectacolele de circ și citea cu pasiune cărțile de aventuri de la bibliotecă.

În 1962, Ferenc File avea 16 ani. Era în august cînd munca cîmpului cerea toate brațele disponibile pentru recoltare. Sapa băiatului a lovit o mină, lăsată acolo din timpul războiului. O imensă flacără — ultima imagine — și o explozie. După douăzeci de zile de spital, groaznica sentință : rămăsese orb.

Au trecut zece ani. Lunga noapte, cunoașterea durerii, nu au cedat disperatei dorințe de a reveni la viață. Feri locuiește la Oroș, o comună aflată la 50 km de orașul Debrețin. Să-l lăsăm să vorbească :

— Mă orientez după căldura soarelui pe mîinile mele și astfel mă familiarizez cu ambianța. Recunosc după voce familia, rudele, prietenii. Dar, în sat nu poți face prea multe lucruri. Mi-am luat valiza și am plecat în capitală. Am început să continui studiile pe cărți sistem Braille. Am petrecut doi ani într-un institut de readaptare. Mi-am găsit de lucru la o centrală telefonică, apoi am lucrat într-un hotel. Am auzit vorbindu-se de diafragme și obiective. Așa s-a născut voința mea de a încerca să fotografiez.

A zice pare ușor, chiar pentru cei care cunosc elementele rudimentare ale fotografiei, care pot să vadă și să încadreze subiectul de fotografiat.

Feri a achiziționat un aparat modest. Cu ajutorul instrucțiunilor incluse a încercat groso-modo să-l facă să funcționeze. Și-a procurat reviste de specialitate și i-a rugat pe tovarășii săi de cameră să i le citească. Tot ei au fost primele... portrete. Pentru a nu încuraja o anumită curiozitate indiscretă, Feri și-a organizat și un mic laborator într-un dulap.

— Îmi petreceam timpul liber exersîndu-mă să fotografiez la dreaptă și la stînga, obiecte, persoane, peisaje...

— Și cînd știi că un instantaneu e reușit ?

— E simplu, firește. Își trece cu delicatețe vîrfurile degetelor pe suprafața unei fotografii, că o ușoară mîngîiere. Apoi, apropie fotografia de buze și o atinge delicat.

— Partea impresionată a imaginii este mai aspră, între zonele luminoase se află mai multă moliciune. În felul acesta pot să-mi dau seama de contraste.

Feri arată fotografiile familiei sale, a mamei, a altor grupuri de prieteni, așezați sub pergola unei grădini. Apoi a încredințat reporterului unei reviste italiene ultimul rolfilm pentru a fi expediat redacției împreună cu cîteva copii din primele... experiențe. *(S-a petrecut în Ungaria).*

Momente dramatice din viața circului

Cîteva episoade cu mult fard, mult antren și multe neprevăzute

În seara aceea elefanții erau nervoși. Moira Orfei nu se temea, le era prietenă, nu-i puteau face rău. Se înșela. Cei opt din grup nu-și mai găseau liniștea. Erau elefanți aduși din Bombay la circul francez, unde în scurt timp deveniră nesuferiți tuturor și judecați „irecuperabili" fură vînduți circului Orfei. Dar și aici, deși se schimbaseră metodele, refuzau să asculte, opuneau rezistență. Cel mai uricios era Whisky, care comanda grupul. Era clar că nu-treau față de cei care îi „torturau" o ură puternică și ochii lor mici parcă spuneau celorlalți că nimic și nimeni nu-i va putea înfrînge. Moira Orfei începu o muncă istovitoare. Zi și noapte se afla lîngă Whisky, capul răutăților. Dacă îl cucerea pe șef, lucrurile intrau în normal. După un timp, elefantul începu să-și privească cu ochi buni prietena care îi vorbea blînd, îl mîngîia și-l mîngîia în orele de siestă. În seara aceea de noiembrie, la reflectoarele puternice, elefanții evoluau normal pentru un ochi neavizat, în realitate însă situația era îngrijorătoare și Moira privea încordată grupul care devenise din cale afară de nervos. Totul se petrecu fulgerător cînd în timpul numărului ce-l executau, doi „artiști" se apropiară de ea mai mult de cît trebuia, micșorînd din ce în ce distanța gata s-o strivească. Spre norocul ei, Moira leșină ; orice ar fi întreprins ar fi agravat situația. Din spate de la locul lui, Whisky observa atent scena. Lumea amuțise. Conștient că n-ar fi avut timp să-și despartă tovarășii înfuriați, șeful lor, teribilul Whisky, începu să facă un zgomot infernal, ridică trompa și ca pe o bită teribilă o repezi pe spinările revoltaților care, speriați, renunțară să termine ce începuseră — se pregăteau s-o strivească cu picioarele pe dresoare. Moira s-a întors în arenă acum. Un dresor n-are voie să fie răzbunător.

Cu leii și tigrii trebuie să te porți ca și cu oamenii. Nu suportă să fie umiliți. Sînt regi în exil, tovarăși care se vor respectați și chiar iubiți. În dresajul modern nu se mai folosește biciul, nu se strigă ; dar nici nu se giugiulește... Un dresor știe că nu oricînd poate să execute numărul băgîndu-și capul în gura leului. Deschiderea cu forța a gurii animalului îl face nebun de furie. Dintre toți leii cu care a lucrat, Walter n-o poate uita pe Nora cea tandră. N-ar fi crezut-o în stare să-i facă rău. Nora îl iubea dar în seara aceea, pentru a ocoli leul Walter apăsă mai tare corpul lucios și Nora își înfipse ghiara în vena jugulară. Surprinsă de sîngele care țîșnea, leoaica se retrase vinovată într-un colț. A doua zi, deși slăbit, dresorul își vizită favorita. Nu-și putea permite odihna. Nora îl privea îngrijorată...Vino încoace, frumoaso". Rușinată și fericită, leoaica îl primi cu un amical răget.

Jessica și Zar, tigrul și calul, erau nedespărțiți. Îi pusese împreună, în același staul, Orlando Orfei, în ziua în care hotărîse o experiență unică în lume. Reușise să cimenteze între ei prietenia. Numărul din arenă era emoționant : la jumătatea spectacolului, calul ieșea în galop pe pistă și tigrul, într-un salt spectaculos se urca în spatele lui, întinzîndu-se ca pe un pat moale și comod. Publicul saluta zgomotos galopul, reținîndu-și respirația. Incidentul se petrecu într-o seară cînd din cauza unei mișcări involuntare a lui Zar, tigrul își pierdu echilibrul și se rostogoli din șa. Durerea neașteptată alteră obișnuința de luni, de ani, renăscu ura animalului împotriva dușmanului. Ar fi fost de ajuns să-și înfigă puțin colții în gîtul moale al calului și povestea unei prietenii ar fi luat sfîrșit. Atunci Orlando Orfei, omul care a avut ideea de a crea un Frankenstein cu patru picioare, o prietenie imposibilă, avu inspirația fericită să înhațe un extinctor și să scalde în spuma lui tigroaica înfuriată. Jessica făcu cîțiva pași înapoi. Zar ridică capul, își scuturâ coama transpirată și-și privi cu ochi triști amica. Se mișcă încet, maiestos și părăsi pista. Știa că nu vor mai fi amici.

Walter tratîndu-și leul ca pe un amic

Doi lei fugiseră din cușcă imediat după spectacol și lumea din circ îi căuta cu torțe. Un gînd insuportabil îl străfulgeră pe Orlando Orfei. În vagonul său dormeau copii de la doi la opt ani, cu ușa deschisă. Porni în fugă spre rulotă. Împietri în prag. Leul era aici, la patul fiicei sale Viviana, cu botul adulmecind respirația copilului adormit, nestiind încă ce să facă. Își pregăti pușca. Știa că trebuie să-l doboare cu un singur glonț. Ochi... Ceva îl izbi în spate și se clătină. Un cîine lup, speriat de larmă, se năpustise și el să se adăpostească. Copilul era în puterea leului. Fiara privi atent omul împietrit și cîinele care îi salvase viața. Nici nu se mai întoarse să privească pachetelul care dormea liniștit în leagăn, trecu demn pe lîngă dresor și fugi în noapte. Fu prins mai tîrziu. După un timp, oamenii din circ văzură înflorind o prietenie ciudată : leu și cîine au rămas legați de o afinitate fondată pe recunoștință. După cîteva luni tovarășa leului și cățeaua născură pui și lucru extraordinar, pentru cei care îi puteau privi deaproape, puii erau crescuți împreună. Nu se despărțeau niciodată și se protejau pe rînd. Aceasta este povestea lui Simba și a Marcelinei. Prestidigitatorul circului fără să fie atent la cîinele lup urmărea amuzat strania pereche și se distra pe seama lor Leul nemulțumit scotea doar mugete de prevenire, pînă cînd într-o zi omul scutură zdravăn coama leului. Cîinele sări și-i prinse mîna cu colții puternici. Marcelina își răzbună prietenul.

SPIRALE

MEGALITICE (I)

de Eugen BARBU

Vreau să-l reproșez de la început poetului Ion Gheorghe spaima pe care o are și n-o mărturisește că *nu s-a exprimat încă*. El este autorul a numeroase volume de poeme, dintre care unele selective, scrie (mi se pare mie) enorm de mult și nu selectează totdeauna cît trebuie. O uriașă revărsare lirică ascund toate paginile încredințate tiparului, el este uneori *prea lung*, dar totdeauna interesant. Anul acesta în librării au existat în raft trei volume de versuri semnate Ion Gheorghe. Ca și Nichita Stănescu el se risipește. E un avid de spațiu, un inegal, dar un mare poet, să ne înțelegem...

După „Avatara" pe care nu am recenzat-o pentru că nu mi-a plăcut aproape deloc, ea neconținînd decît un extraordinar portret al unei țărănci care mi se pare că întrece celebrul *Ion* al lui Aron Cotruș, în rest fiind numai un lung discurs cam sforăitor și prozaic, iată aceste „Megalitice" care au silit juriul „Săptămînii" *in extremis* să-i acorde premiul său anual. Ce ar fi deci ultimul volum?

Fire chisnovață, cercetînd prin vechi cărți, amator de eresuri și de pagini rare, cu un ochi la Densușianu și cu altul la Pirvan, trăgînd subțire din tabacul folcloric și scrîind chiar o carte despre pietrele de cult cu care-și ilustrează coperțile acestui ultim volum, pretinzînd că aparțin unor oameni veniți de pe alte planete, cînd de fapt aceste mici opere ale aerului, calcarului și apei nu-mi vorbesc despre suduri speciale făcute cu cine știe ce instrumente, cum pretinde, Ion Gheorghe rămîne o apariție insolită în literatura noastră și trebuie acceptat așa cum este. „Megaliticele" sale au stîrnit chiar înainte de apariție un mic incident, probabil o lucrătură a vreunui confrate care a reușit să creeze un spirit pudibond la niște lucrători ai acestei cărți căreia nu-i lipsesc violențele de limbaj, dar care mi se pare una dintre cele mai bune ale celui discutat aici.

Așadar un gigantic panism, mitologii uriașe, primordiale, peste care plutește o umbră colosală, spagirică. Vinători mitice realizate într-un dulce hieratism, un văl serafic peste încrîncenări teribile, o diabolică mistificație a spiritului popular naiv, de fapt uneltele unui Bruegel sau Goya în mîinile unui țăran rămas la mitologii primitive, dar de o mare forță.

Capodopera volumului nu este „Mutul", cum crede autorul, ci poemul „La căpătîiul Gigantului", scris în maniera Cotruș, dar depășindu-l net pe acesta. *„Zvîrlit cu fața-n iarbă, ca o ginganie blîndă și mare/ împilat de moarte, doarme țărănește și zace/ de departe i se văd degetele de la picioare / cum stă trîntit în plasa lumii, de insectă răpace / cu gura-n pămînt, parcă ucis în bătăi / Prin orbite-i putrezesc pietrele ochilor frați / pe sfecla feței, lividă, spălată să fie dată la oi / se coc tumorile vînătăilor, ca mugurii degerați / Se-nfierbîntă rupturile cărnii, de vînă de bou / parcă i-au ros caii șimburele gigantic al căpățînii / părul ca frunza de ștevie-l bate vîntul fără ecou..." „...Uriaș căzut în plasa de păianjen fără sat îl coace soarele de seară ca pe un batal la protap / zace-n iarbă ca un dropioi bătrîn căzut în laț / uscîndu-i-se gheara piciorului sting, de i se scurge sîngele-n cap / Sub nasul lumii și-a băgat astfel degetul mare / de i se vede unghia ca o streașină de mînăstire acoperită cu braniță".*

Tonul profetic, metafora gigantică, suflul extraordinar al poetului fac din acest lung poem, cu multe discursivități și cu multe comparații (ah! a-urile astea prea dese!) una dintre cele mai frumoase realizări lirice pe care le-am citit. Vorbeam de Aron Cotruș, dar e și Arghezi pe aici, cu acele cuvinte biciuitoare, cu viziunea lui teribilă, infernală din ciclul „1907". Într-un alt poem poetul poate surprinde pe *bazileu auzind copacii furnicați de carii* sau descrie celebra *Vasilcă* astfel: *„fața de vită umedă, ovală / ca un pietroi uriaș"*, cum „Mioara" este astfel înfățișată: *„Copilăria mea de basm / fu așezată sub zodia unei mioare / ce-și ascundea ochiul neburiei, ca bătrînul Erasm / sub lina de pe frunte, a unei pete de soare / văzul necunoscutei stele / pus asupra vieții ei / grăbea forfota semințelor femele / și-o făcea să nască doi miei"*, toate, dovezi că ne aflăm în fața unui ins literar neobișnuit. Dar despre asta și altele, data viitoare...

PASIUNEA PENTRU FOLCLOR

Convorbire cu dirijorul și compozitorul George VANCU

Stimate tovarășe George Vancu, sînteți astăzi foarte cunoscut iubitorilor de muzică, în mod deosebit celor de folclor. Activitatea de compozitor și dirijor al orchestrei Radioteleviziunii v-a adus multe aprecieri și satisfacții. Numele Dv este rostit zilnic la posturile noastre de radio, iar discurile care îl poartă sînt o garanție de frumos. Mai puțini dintre cei ce vă prețuiesc cunosc însă începuturile activității de folclorist. V-am ruga să le evocați.

— Pasiunea pentru folclorul național cred că este o datorie a fiecărui român. Așa cum venerăm monumentele străvechi trebuie să venerăm și acest monument viu care este creația noastră populară. În ce mă privește însă, prin orientarea mea spre muzică încă din anii de școală, am dobîndit și o anumită specializare, ca să zic așa, pe care mi-au insuflat-o foștii mei profesori de la Institutul de artă din Timișoara, compozitorii Nicolae Ursu și Sabin V. Drăgoi. La Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din București n-am făcut decît să continui preocupările folcloristice stimulat fiind și de faptul că Institutul de etnografie și folclor mi-a oferit o bursă specială pentru activitatea mea.

— Bănuiesc că acum începi și preocupările de compoziție.

— Adevărat. Dar pentru a respecta adevărul trebuie să spun că aceste preocupări au fost anticipate de o vie dorință a mea, mult mai veche, de a așterne pe hîrtie ideile muzicale cum îmi plăcea să spun, care mă însoțeau pretutindeni, dar nu puteam să le materializez în scris, neavînd pregătirea necesară. La Conservator am studiat în cadrul cursurilor de compoziție cu profesori eminenți ca M. Andricu, Paul Constantinescu, N. Buicliu, Al. Mendelsohn și alții. De fapt, pe baza lucrărilor corale scrise în anii studenției am fost primit în 1954 membru al Uniunii Compozitorilor.

— Cînd ați preluat conducerea orchestrei Radioteleviziunii?

— În 1960 mi s-au oferit condiții foarte prielnice la Radio. De atunci și pînă astăzi am desfășurat o activitate care m-a pasionat, pentru selectarea, transcrierea, armonizarea și uneori prelucrarea melodiilor populare, într-o orchestrație adecvată zonelor folclorice.

— Aveți preferințe în materie de folclor?

— Prin activitatea zilnică de la Radio am avut prilejul să iau contact nemijlocit cu creații din toate zonele folclorice. La redacția noastră se adună toate cîntecele țării pentru ca apoi să zboare din nou, pe calea undelor, către nesecatele lor izvoare. Marea diversitate a melosului nostru popular se caracterizează și se diferențiază prin structură ritmică melodică și stil de interpretare. Preferințele mele, dacă pot exista preferințe în acest sens, sînt de ordin sentimental, decurgînd în mod firesc din faptul că sînt născut la Lipova. Deci poate fi vorba de zonele limitrofe Bihor, Banat și în general folclor din Transilvania și Maramureș.

— Aveți interpreți preferați?

— Nu am un interpret preferat ci mai mulți, pe toți acei care reușesc să redea și să transmită în cel mai înalt grad de interpretare artistică frumusețea cîntecului nostru popular, în toată autenticitatea lui strălucitoare. Acești interpreți valoroși servesc folclorul spre deosebire de cei care se servesc de folclor...

— Ce vis nerealizat aveți?

— În copilărie visam să ajung compozitor. Acum doresc doar să am timp pentru a putea lucra. Pe lîngă sutele de melodii populare armonizate sau prelucrate vreau să scriu o operetă inspirată din viața satelor noastre care să aibă un autentic caracter popular. Nu știu care sînt sorții de izbîndă, dar față de acest gen simt că avem cu toții o datorie. Lansez deci această invitație talentaților noștri scriitori în speranța că ea nu va rămîne fără răspuns...

— La ce lucrați acum?

— Ca de obicei, selecționez, transcriu, armonizez și orchestrez melodii populare în cadrul activității mele ca dirijor de orchestră. Mai am pe masa de lucru o culegere de cîntece din Bihor, cîteva compoziții corale și grup vocal. În cazul că se va ivi un libret pentru opereta de care vorbeam, voi trece imediat la realizarea ei.

— Vă dorim succes!

Al. ȘTEFAN

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 14 IANUARIE

PROGRAMUL I: 8.15 Gimnastica pentru toți. 8.30 Cravatele roșii. 10.00 Viața satului. 11.10 Ghenadi Rojdestvenski. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 Întîlnire între Ion Țiriac și iubitorii tenisului. 14.45 Semnificația unui gest. 15.00 Muzica ușoară. 15.15 Ne vizitează... Pinocchio. 15.35 Muzeul de artă comparată. 16.00 Maria Butaciu. 16.10 Danseaza Fred Astaire. 16.30 Inventatori necunoscuți. 16.50 Mărturisiri lirice. 17.10 Copiii pe stradă. 17.40 „Paris 2 000". 18.00 Cînd Voinescu nu joacă fotbal — moment umoristic. 18.10 „Pierduți în spațiu". 19.00 Nuntă în podgoriile Aradului. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cronică contemporană. 20.20 Filmul „Oliver". 22.50 Telejurnal. PROGRAMUL II: 12.30 Muzică ușoară. 12.45 Aventuri în epoca de piatră. 13.10 Umorul animalelor. 13.20 Un scriitor: Ion Băleșu. Un actor: Ovidiu Schumacher. 13.30 Invincibilul Mighty Mouse. 13.35 Moment coregrafic. 13.50 „Ceaiul" de Alan Ayckburn. 14.25 Voci tinere. 14.45 Antologie comică. 20.00 Păpuși mari și mici. 20.25 Opera „Regele Arthur" de H. Purcell. 21.15 Reportaj bucureștean. 21.30 Seară de romanțe. 21.55 Telex tehnico-științific. 22.10 Mannix.

LUNI 15 IANUARIE

PROGRAMUL I: 17.30 Curs de limba franceză. 18.00 Caminul. 18.40 Ecranul. 19.00 Săptămîna în imagini. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reportajul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în Pakistan. 20.45 Avanpremieră. 20.50 Roman-foileton: „Destăinuire" după „Necunoscuta de la Wildfall Hall" de Anne Bronte. 21.35 Steaua fără nume. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II: 20.00—22.40 Seară pentru tineret.

MARȚI 16 IANUARIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex. 9.05 Telescoală. 10.00 Curs de limba engleză. 10.30 Caminul. 11.10 „Pierduți în spațiu". 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 13.00 Telejurnal. 15.00—16.00 Lecții pentru lucrătorii din agricultură. 17.30 Curs de limba rusă. 18.00 Panoramic științific. 18.20 Cum vorbim. 18.35 Tehnic-club. 19.00 Caleidoscop cultural-artistic. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 „Iașii în carnaval" de Vasile Alecsandri. 21.30 In actualitate — școala. 21.55 Arta Florescu. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II: 20.00 Telecinemateca pentru copii: „Prieteni din păpuriș". 21.20 Melodii populare. 21.30 Ghiseul. 21.50 Film documentar: „Felinele noastre". 22.00 Recital Marina Voica.

MIERCURI 17 IANUARIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex. 9.05 Bucureștiul necunoscut. 9.25 Prietenii lui Așchiuță. 10.05 Curs de limbă franceză. 10.30 Gala maeștrilor. 11.05 „Prieteni din păpuriș". 12.25 Tehnic-club. 12.50 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă germană. 18.00 Întrebări și răspunsuri. 18.25 Pentru sănătatea dv. 18.45 Muzică populară. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Teleobiectiv. 20.20 Cîntece din Sălaj. 20.30 Ciclul Jean Gabin. Filmul „Străbătînd Parisul". 21.55 Stela Enache. 22.10 Repere isiandeze. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II: 20.00 Petru Poni. 20.25 România în lume. 20.55 Agenda. 21.05 Luminile rampei. 21.45 Cărți și idei. 22.10 Elizabeth R.

JOI 18 IANUARIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex. 9.05 România în lume. 9.35 Dimitrie Voinov. 10.00 Curs de limba rusă. 10.30 De la Alfa la Omega. 10.50 Teleobiectiv. 11.10 Filmul „Străbătînd Parisul". 12.35 Muzică populară. 12.50 Telejurnal. 15.00 Lecții pentru lucrătorii din agricultură. 16.00 Telescoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.40 Floare albastră. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Festivaluri folclorice. 20.15 Retrospectivă Walt Disney. 21.05 Concert simfonic. 21.50 Tinerii despre ei înșiși. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II: 17.30 Agenda. 17.40 Opera „Ursul" de Iva Jirasek. 18.10 Pierduți în spațiu. 19.00 „Electromagnetica". 19.30 Telejurnal. 20.00 Concert simfonic. 21.50 Viața științifică a Capitalei. 22.10 Jazz.

VINERI 19 IANUARIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex. 9.05 Teleenciclopedia. 9.50 Melodii populare. 10.00 Curs de limbă germană. 10.30 Stela Enache. 10.45 Retrospectivă Walt Disney. 11.35 Studioul de poezie. 12.15 Teleglob. 12.35 Pentru sănătatea dv. 12.45 Telejurnal. 16.00 Telescoala. 17.30 Curs de limbă engleză. 18.00 Cunoașteți legile? 18.25 Școala campionilor. 18.50 Teleconferință de presă 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reflector. 20.15 Filmul „Nu plînge, Peter!" 21.55 Mai aveți o întrebare? Proiecte grandioase la scară planetară. 22.35 24 de ore. 22.50 Handbal masculin: Minaur Baia Mare — Dinamo București. PROGRAMUL II: 20.00 Delfinul Flipper. 20.25 Cîntec de dor. 20.55 Program de circ. 21.15 Revista economică TV. 21.30 Maurice Ravel: „Pavana pentru o infantă defunctă". 22.15 Stadion.

SÎMBĂTĂ 20 IANUARIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex. 9.05 Cunoașteți legile? 9.20 Prințesa tristă. 9.50 De vorbă cu gospodinele. 10.05 Mai aveți o întrebare? 10.45 Festivaluri folclorice. 11.00 Cărți și idei. 11.25 Muzicieni ai secolului XX. 12.15 Cîntec de dor. 12.45 Telejurnal. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinerețe, dans. 19.00 Alexandru Ioan Cuza. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.15 Teleenciclopedia 21.00 Mannix. 21.50 Varietăți internaționale. 22.50 Telejurnal. 23.00 Handbal masculin: Dinamo București — Universitatea București. PROGRAMUL II: 16.30 Agenda. 16.40 Cîntece și jocuri populare. 17.10 Crestături în lemn. 17.20 Pagini muzicale clasice 17.40 Filmul „Servus Vera".

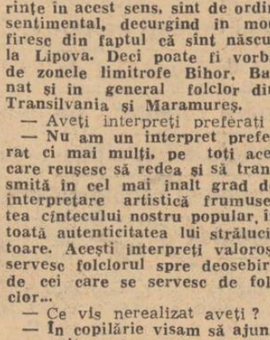

Despre tînăra actriță poloneză Irena Karel se spune că are exact genul de farmec și frumusețe necesar interpretelor de filme de acțiune. Deși actrița protestează pentru permanența distribuire în aceeași roluri, și studiourile străine o solicită tot pentru aventuri terestre sau „extraterestre" ca în „Semnale", din care avem această imagine, film turnat la studiourile Defa-Berlin.

Romy Schneider, Sammy Frey și Yves Montand sînt, după cum se vede, surizători parteneri în filmul lui Claude Sautet „César et Rosalie".

Pe ecrane în anul 1973

După ce în anul abia încheiat, s-a putut remarca un reviriment în calitatea filmelor importate Centrala „România-film" se pregătește pentru o și mai serioasă selecție avînd ca scop aducerea pe ecrane a cît mai multe filme de calitate. Numărul peliculelor anunțate în premieră pentru 1973 se ridică la 175, incluzînd și cele din producția națională.

Purtînd garanția semnăturii regizorului se recomandă de la sine filme datorate lui Fellini („Clovnii"), Kurosawa („Dodescaden"), Tarkovski („Andrei Rubliov"), Zanussi („Structura cristalului"), Stanley Kubrick („Odiseea spațială — 2 001"), Karel Kachyna („Trenul pentru stația „Cerul"), Francois Truffaut („Copilul sălbatic"), Jacques Démy („Pielea de măgar").

Un deosebit interes se manifestă în repertoriu pentru filmele de atitudine socială, pentru filmele politice de calitate cum sînt: „Clasa muncitoare va ajunge în paradis" de Elio Petri (Marele premiu la Cannes în 1972), „Violența" de Florestano Vancini, „Pămîntul" de Yousef Chahine, „Grăbiți apusul soarelui" de Otto Preminger, „Atentatul" lui Yves Boisset cu Gian Maria Volonte, Jean Louis Trintignant, Michel Piccoli se referă la răpirea și asasinarea lui Ben Barka.

Printre creațiile reprezentative importate se mai numără pe lîngă filmele citate mai sus pentru prezența regizorului, și „Zilele apei" (semnat de regizorul Manuel O. Gomez), „Aici zorile sînt liniștite" de Rostoțki „...Și salut rîndunelele" de Jaromil Jires ș.a.

Nici marele spectacol cinematografic nu a fost uitat; astfel vom putea vedea „Cidul" în regia lui Henry Mann cu Sophia Loren și Charlton Heston, „Maria Stuart" cu Glenda Jackson și Vanessa Redgrave, „Antoniu și Cleopatra" regizat de Charlton Heston, totodată interpret al lui Antoniu. „Alfred cel mare" de Clive Donner cu David Hemmings, Michael York.

Dintre ecranizările celebre se cer citate „Adio, arme" după Hemingway în regia lui Charles Vidor, „Doi pe un balansoar" cu Shirley Mac Laine și Robert Mitchum, ecranizat de Robert Wise.

Pentru cei mici și pentru tineri, dacă nu pentru toate vîrstele, se anunță o sumedenie de filme „Walt Disney", fie realizate de însuși marele animator, precum „Albă ca zăpada și cei 7 pitici", „Cartea junglei" (ultimul film supervizat de Disney), fie aparținînd casei producătoare ce îi poartă numele, așa cum sînt „Copiii căpitanului Grant" (regia: Robert Stevenson).

Nici filmul de aventuri nu va lipsi de pe ecrane. Westernul va fi reprezentat prin cîteva pelicule de calitate dintre care reținem: „Drumul spre vest" cu Kirk Douglas, Robert Mitchum și Richard Widmark, „Omul în sălbăticie" de Richard Sarafian cu Richard Harris în rolul principal, „Cowboys" cu John Wayne. Pelicule polițiste: „Organizația" cu Sidney Poitier, „Noii centurioni" de Richard Fleischer etc.

Se preconizează, de asemenea, lărgirea ariei geografice, anunțîndu-se pentru anul în curs pelicule din India, Grecia, Turcia, Tunis, America Latină. Din R. P. D. Coreeană, vom putea viziona pelicule de spionaj ca „Raportul agentului nr. 36", filme eroice precum „Soarta unui membru din corpul de autoapărare".

Ca în fiecare an, comedia se păstrează în primele rînduri ale interesului publicului. Pentru amatorii de umor vor poposi la noi „Nunta de aur" de Jaroslav Mach, cea de a treia serie a familiei „Homolka" (regia: J. Popousek), „Bătrînii bandiți" (regia: E. Riazanov), „Eu, nu văd, tu nu vorbești, el nu aude" de Mario Comencini „Distratul" de Pierre Richard. Lista marilor actori cu care ne vom reîntîlni este foarte mare, amintind doar în afară de cei citați pe Annie Girardot, Peter O'Toole, Valentine Tessier, Serge Reggiani, Monica Vitti, Nino Manfredi, De Sica, Bourvil etc.

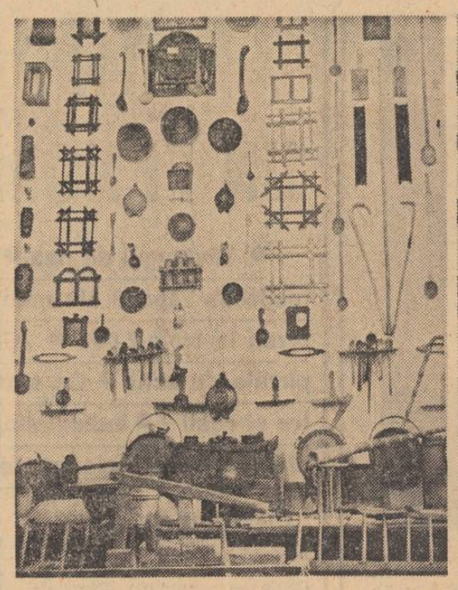

Cîteva dintre numeroasele exponate ale muzeului — Fotografii: Arcadie OSMULCHIEVICI

Un muzeu al sufletului

Prin anul 1959, stringînd material pentru o monografie a satului, Emil Lăzureanu — profesor de istorie la școala generală din Beliu — și Moise Zopota descopereau cu bucurie în casele consătenilor obiecte despre care etnografii afirmau că se află pe cale de dispariție. Impresionați de meșteșugul cu care fuseseră lucrate majoritatea acestor obiecte din sticlă, lemn, lut ori piatră, cei doi prieteni și-au propus să încropească cu ajutorul donatorilor cîteva colecții, pe care, cu timpul, să le poată reuni într-un muzeu sătesc. Timp de patru ani, cei doi etnografi amatori au intrat în fiecare casă a comunei pentru a-și convinge consătenii să participe la întemeierea muzeului ce urma să dovedească talentul cu care oamenii acestor locuri au prelucrat dintotdeauna lemnul, piatra ori lutul. Treptat, celor doi entuziaști li s-au alăturat Ioan Godea, Ioan Brandibur, Petru Ujlaki, Florian Dudeș, Lucia Șevici, Teodor Puf. În răstimpul celor patru ani, colecțiile au prins contur și la 1 noiembrie 1963 lua ființă muzeul „Codrii și Lunca Beliului". Anul acesta, muzeul a organizat „Expoziția sticlei vechi și noi", prilej cu care vizitatorii au putut admira evoluția unuia din cele mai dezvoltate meșteșuguri din zona Beliului. Explicațiilor minuțioase care au fost date vizitatorilor, profesorul Emil Lăzureanu a avut amabilitatea să le adauge și cîteva răspunsuri pe care i le-am solicitat pentru cititorii revistei „Magazin".

— Așadar, tovarășe Lăzureanu, iată-vă în pragul unui deceniu de existență a muzeului. Vă mai amintiți care au fost primele obiecte colecționate?

— Cum să nu. O plasă veche din lut ars folosită de chemătorii la nuntă, un topor neolitic din Valea Midieșului, o piatră de rîșniță străveche de pe muncelul „Jidovina" și niște cioburi găsite pe cîmp, lîngă cetate.

— Dintre meșteșugurile reprezentate în muzeu, care sînt cele mai caracteristice, prin valoare și tradiție, pentru această zonă?

— Fără îndoială, sticlăritul și ceramica. Sticla n-a fost pe plaiurile Beliului un simplu meșteșug, ci ea a constituit o adevărată industrie. Se pare că meșteșugul ar fi apărut înainte de secolul al XIII-lea. Ruinele vechilor glăjerii de la Botfei, Hășmaș, Groseni sînt elocvente. Există documente care atestă că în 1611 sticlăria de la Beliu era în plină activitate. Noi avem în muzeu un act care arată că: *„Fabrica de sticlă din Beliul-Bihorului produce sticle cizelate și concave de toate calitățile și execuțiile, precum și vase de sticlă farmaceutice în orice execuție"*. Toate acestea pentru anul 1727. Doctorul Constantin Pavel în lucrarea sa „Școalele din Beiuș" pomenește că *„în 1728 se reorganizează munca în manufactura de la Finiș și în sticlăria de la Beliu"*. În 1745, prin intermediul depozitului din Oradea, sticla de Beliu se vindea la Budapesta, Viena și Paris, iar în 1863, pentru curtea lui Napoleon al III-lea sticlarii din Beliu au fabricat 42 000 de pahare din cristal!

Cît privește ceramica, ea este atestată ca meșteșug în aceste locuri cu peste 500 de ani în urmă. Colecția noastră de ceramică este compusă, după cum vedeți, din blide, oale, cănі, ulcioare, strecurătoare, ulcele, etc, provenite de la mai multe centre precum Sălișteа Vașcăului, Beliu, Hălmăgel, Bîrsa, Cristianu de Jos, Tîrnăvița, Ineu, Cărpinet-Lehăceni. Ceramica din zona noastră este mai groasă decît cea provenită din alte centre de olărit. Farfuriile au un format deosebit și sînt ornamentate simplu, cu cununiță de alb și negru pe smalț galben-cărămiziu. Cele întinse au un basorelief pictat ca butile de lampă și vazele. Ele se întîlnesc într-un număr impresionant la palatul imperial din Viena.

— În ce măsură sînt continuate astăzi la Beliu frumoasele tradiții ale sticlăritului și ceramicii?

— Înființarea muzeului a avut drept principal scop stimularea practicării acestor frumoase meșteșuguri. Ar fi fost păcat să se stingă definitiv. Un prim succes s-a obținut prin reînființarea „Sticlăriei". Cele cîteva familii de sticlari ce se risipiseră în alte centre unde există astăzi o mai mare activitate în acest domeniu, s-au reintors în Beliu. Reîncepîndu-și activitatea, „Sticlăria" produce acum 190 000 de obiecte anual și ele merg în mare majoritate la export. Numai pentru firma „Dunlop" s-au livrat în noiembrie și decembrie 1972 obiecte în valoare de 55 000 lei valută. Deși și-a reluat activitatea în urmă cu numai un an (23 octombrie 1971) sub conducerea maistrului Alexandru Ochiș, „Sticlăria" în care lucrează azi 34 de localnici a readus în actualitate valoarea sticlei de Beliu.

— Ce reprezintă pentru dumneavoastră, ca profesor de istorie, activitatea acestui muzeu?

— În primul rînd cea mai potrivită sală de curs, unde lecțiile de istorie pun la îndemîna elevilor cel mai eficace material didactic: dovezile de mare valoare ale activității spirituale și materiale ale înaintașilor lor. Pe de altă parte, participarea lor activă la îmbogățirea colecțiilor muzeului dovedește că am cîștigat în acești copii pe viitorii transmițători ai îndeletnicirilor străvechi practicate în aceste locuri. Căci pe lîngă munca lor de colecționari, în acțiuni precum *„Căutătorii de comori"* elevii noștri învață de la părinți și bunici tainele tradiționalelor meșteșuguri ale acestui loc.

Am părăsit muzeul sătesc din Beliu reintorcîndu-mă la colecția obiectelor de lemn unde ritmurile grave încrustate pe pereții lăzilor de zestre de Hășmaș, Botfei, Groseni ori Neremis-Cărand, se însoțesc cu fluiditatea motivelor sculpturale ce dau furcilor și fuselor de tors aparența unei eterne mișcări perceptibile mai mult cu urechea decît cu ochiul. E o muzică inefabilă, care nu se aivește decît din confruntarea cu timpul. Pentru păstrarea ei, oamenii care au fondat acest muzeu al sufletului, au reprodus cu litere discrete dar ferme textul unui cîntec bătrînesc: „Leagănă-se frunza-n codru, / Leagănă-se de nu-i modru, / Că oamenii-și schimbă portul, / De nu le mai cunoști satul, / Beleniță, beleniță, / Nu purta cîrpă pestriță, / Că poartă cîrpă pestriță / Nana care-i groșeniță; / Poartă-ți cîrpa cea cu pene, / Să-i fii dragă cui te vede; / Poartă-ți cîrpa cea cu flori, / Să fii dragă la feciori; / Poartă zadie cu chei, / Și la mijloc și unde mei / Și lucră-ți tu cinepa / Și-ți fă spătoi și poala, / Că acelea-s cinstea ta. / ".

Dorin TUDORAN

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

Cu Gherase Dendrino, muzica noastră ușoară a pierdut un compozitor cu nobilă și originală personalitate, iar noi, cei ce l-am cunoscut de aproape, am pierdut un prieten. Despre muzician îmi voi aminti în altă parte și își vor aminti și alții, care știu că el este creatorul operetei românești și al unui registru larg de exprimare în cîntecele lirice. Eu vreau să-mi amintesc o clipă, ca și cînd ar mai fi între noi, și de prieten, de omul Dendrino, de acel Tas Gherase pe care l-am cunoscut în urmă cu patruzeci de ani, într-o grădină de spectacole unde, sub un salcîm nins de floare ce te adormea de mireasmă, dirija o reprezentație în matineu a trupei lui Tănase. Ne introdusese chiar el, fără bilet de intrare, ca să asistăm la spectacol, fiindcă iubea tineretul și îi cunostea predispoziția de a se emționa și însufleți. Bine înțeles că l-am aplaudat zgomotos, însă nu doar pentru gestul lui prietenesc, ci fiindcă dirija orchestra cu pauze și încetiniri sau precipitări neprevăzute în frazele cîntecelor, cu o mișcare a mîinii prelungi care părea că ține între degete nu o baghetă, ci arcușul unei viori.

Poate de asta orchestrele conduse de Dendrino cîntau, linia melodiilor era caldă și colorată, instrumentiștii dădeau din ei tot ce aveau mai bun și asta era un răspuns la felul de a fi al lui Tas Gherase însuși, cum îi spuneau prietenii, odată ce și el dădea celor din jur, vieții și profesiunii, tot ce avea într-însul.

Nu știu dacă și-a amintit cînd, mai tîrziu, am devenit colegi de creație de prima noastră întîlnire. Eu nu i-am vorbit de ea, dar pe măsură ce l-am cunoscut mai bine, portretul omului întuit în grădina de spectacol provincială s-a întregit, pe nesimțite, cald și cuceritor. Lucrul acesta pare cu atît mai surprinzător cu cît Tas Gherase făcea impresia unui om ursuz și taciturn. Puținele observații ce le făcea despre muzică erau capabile să-i impresioneze numai pe inițiați. Despre sine nu vorbea niciodată. Încercînd să pară opac pentru cei din jur, cînd colo era transparent pentru că nu izbutea să-și ascundă inima bună.

Prietenia pe care a arătat-o colegilor săi tineri izvora dintr-un sentiment de dragoste față de generațiile ce i urmau. L-am urmărit bătîndu-se, în jurii internaționale pentru evidențierea compozitorilor aflați abia la începutul preocupărilor lor de creație, deoarece îi socotea propulsorii unui ton proaspăt și nou. A fost mereu obiectiv cu sine și cu alții ceea ce i-a îngăduit să elogieze talentul și munca de cîte ori ele i s-au ivit în cale. Dar despre cei lipsiți de duhul artei spunea, el care a vorbit mereu așa de puțin, că „vînd chembrică drept mătase"!

Tas Gherase a fost întruparea onestității în arta ce i-a fost dragă: muzica lui e mătase curată, de care ne vom aminti și mîine, cu emoție.

ECOURI • ECOURI

DUPĂ CE a realizat „Viața lui Mozart" și „Ludwig van Beethoven", regizorul austriac Hans Conrad Fischer turnează al treilea lung metraj dedicat unui compozitor. De această dată este vorba de „Anton Bruckner"; regizorul nu va apela la actori, chipul compozitorului neapărînd decît în fotografii și tablouri.

SIMONE SIGNORET îl va avea ca partener, în viitorul său film „Hambarele arse", pe Alain Delon, ce va deține rolul unui judecător de instrucție, după ce în ultimele sale două pelicule fusese profesor de liceu și polițist.

DESPRE „Mandrake magul", celebru erou de comicsuri, Fellini ar fi vrut să facă un film pentru marele ecran, dar cum nu a găsit producătorul dispus să-l finanțeze, s-a mulțumit cu micul ecran. Protagoniști: Giulietta Massina, Claudia Cardinale și magul Marcello Mastroiani.

„Don Juan în Tallin" se intitulează comedia muzicală a studiourilor sovietice din care vă prezentăm o imagine. Regizorul Avro Krumezement, prin intermediul acestei pelicule, a cărei eroină este o tînără travestită în Don Juan, încearcă o satiră de moravuri.

O călătorie prin România (III)

Sibiul e, în întregime, un muzeu

de Constanța BUZEA

Și ploile, cu cît urcam, cu-atît păreau că vor să ne convingă că trebuile lor sînt începute, că munții sînt ai lor definitiv. Neîntrerupte ploi parcă venind din văi spre înălțimi, interesante la-nceput, cît ochii simt schimbarea din culori, apoi ca o durere în toți nervii. Și nu-ți rămîne decît să reziști, bolnav de miopie asupra marilor priveliști.

Ajungem la Sibiu nădăjduind într-un popas iertat de umezeală. Dar plouă, și va mai ploua zile în șir, o ploaie pe care o asculți și o măsori, încerci s-o ignorezi, o regăsești curgînd pe geamuri, o ploaie care te închide cu un sadism medieval. În mintea mea simțeam că în curînd nu va mai fi loc nici pentru speranță.

M-am hotărît să-ncerc să văd Sibiul, așa cum se putea, sub o umbrelă. Acum mi-l amintesc cu nostalgie ca pe-un tablou abia lăsat de pictor, să se usuce fără grabă.

Pe ploaie nu îți poți imagina orașul luminos din toiul verii. Atunci ești poate îndemnat să te ascunzi în sălile din Brukenthal. Cînd plouă, un muzeu e-un adăpost cu galerii de artă.

Sibiul e în întregime un muzeu lăsat sub cer, Uiițele de piatră se-mpletesc și vegetația cedează înflorind din zidurile vechi în care vîntul a depus pămînt... Cînd plouă, viața veche cu muchii înverzind de mușchi sub bolțile de-un cenușiu aprins, apare din belșug, dublată de asfaltul devenit oglinditor.

E un tramvai care te duce-n Răsinari. Uu trist tramvai care păstrează terasamente fără moarte, o linie de umbră prin Dumbravă.

★

Colecție de mori din lemn adăpostite în Dumbravă. Mori vechi, cu greutate, sigure de ele, dar mai ales păstrînd un stil de îmbucare a lemnelor. Nici un piron de fier, nici un odgon și nici o scoabă uriașă. Un rînd de birne-mbrățișează alte birne cu care fac ungherul. La fel, paletele din roata morii, asupra căror se năpustea o apă. Este muzeul unei tehnici vechi cu dîrstă și viltoare din Moecu, cu moara țărănească din Dăbîca și, cu pivă din Prigor, moară cu ciutură din Toplet și mori de vînt, cu pînze din Curcan. Mori vechi, aduse-aici din toată țara, mori reconstituite cu migală, mori fără rădăcina lor de la-nceput și fără oamenii care le foloseau.

Ai brusc senzația că lumea asta au scos-o la lumină niște oameni. O lume străcurată-n obiecte, o energie omenească întemeindu-se pe meșteșug cuminte și răbdare.

Nu este loc să nu găsești ceva de preț, o rămășiță dintr-un vas de lut, unelte, ziduri, arme. Și-atunci dorești să te întorci și să mai treci odată pe sub arcada de la Turnul Sfatului, turn încoronat cu cinci inele de zid și orologiu viu. În sala armelor, pe lustrul săbiilor lungi, pe coifuri și pe halebarde cădeau lumini de la ferestre sugrumate.

Într-un muzeu ești ispitit să te gîndești. Și în virtutea măiestriei celor care au meșterit demult împodobind, te poți ușor simți nefericit ca și un sculptor care n-ar avea la îndemînă decît cretă.

LINGVISTICĂ

POETICA MATEMATICĂ

Cît de surprinși sîntem să aflăm în ceea ce ni se părea atît de cunoscut, atît de „banal" — limbajul — lucruri cu totul noi. Lingvistica matematică e cea care ni le descoperă.

— Cînd am anunțat la Un.versitate hotărîrea mea de a învăța lingvistica matematică, toată lumea a fost extrem de surprinsă.

— De ce, surprinsă ?

— A apărut ca o adevărată „lovitură de teatru", pentru că știți, eu și matematica... Nu ne-am împăcat niciodată.

Interlocutorul nostru, prof. VERONICA DU FEU este o personalitate în domeniul lingvisticii, autor al unor lucrări științifice, director al Centrului de lingvistică de la University of East Anglia din Norwich, Anglia.

— Dați-mi voie să vă întreb atunci și eu : de ce ?

— Am simțit nevoia unei metode mai riguroase de lucru. Cred că nu se mai poate fără. Lingvistica matematică s-a impus ca o necesitate universală. De altfel, Universitatea noastră a stabilit împreună cu Centrul de calcul din Norwich organizarea unui învățămînt al lingvisticii formale. S-a creat deci și necesitatea de a învăța cum să organizăm acest învățămînt pentru lingviști. E aici rațiunea pentru care am venit în România.

— Ați fi putut alege Statele Unite, unde n-ați fi avut și dificultatea învățării unei alte limbi, nu tocmai simplă pentru englezi.

— Lucrul cel mai important fiind lingvistica matematică, mecanismul matematic propriu-zis — și nu mă refer la partea de matematică pură care revine matematicienilor care se ocupă de lingvistică, deci la acele părți de bază ale lingvisticii matematice care-l interesează pe lingvist — era firesc să vin în țara dv. Și apoi sînt două motive. Americanii și-au dezvoltat în ultimele decenii metodele, în timp ce formalizarea s-a grefat la ei pe tradițiile lingvisticii americane. E o ciudățenie, privind dezvoltarea lingvisticii matematice în Europa și în America, pe aceste două direcții. Și mai e poate motivul principal : aici îl aveam profesor pe cel care se bucură astăzi de cea mai acreditată notorietate : prof. Solomon Marcus. Cît privește limba, mă gîndeam că nu va fi o dificultate foarte mare. Cunosc aproximativ vreo duzină de limbi, nu foarte bine, dar în suficientă măsură, încît limba mai degrabă mă atrăgea.

— Ați acordat acestui studiu aproape un trimestru universitar, două luni și jumătate.

— E o vacanță pe care mi-am creat-o, lucrînd la Universitate, înainte, 12 trimestre fără întrerupere.

— Deci o bursă de studiu, dar pe timpul dv. Cu ce v-ați ales ?

— Dacă v-aș răspunde că așteptările mele au fost cu mult depășite, ați putea crede că e un răspuns de convenienţă. Venisem, cum v-am spus, să învăț să știu ce și cum să-i învăț pe studenții mei. Or, în afară de aceasta, aici, la București, pentru prima oară, lingvistica descriptivă, algebrică a fost aplicată limbii engleze. Este rezultatul comun al colaborării cu prof. Solomon Marcus. Trebuie să vă mărturisesc că în momentul cînd ne-am apucat de lucru, personal consideram aceasta un simplu exercițiu. Ca foarte mulți, credeam că nu se poate ajunge decît la ceva foarte banal. E și motivul pentru care nu s-a aplicat niciodată limbii engleze.

— Iertați-mă, nu înțeleg de ce ?

— Pentru că în modelele algebrice se lucrează mult cu morfologia. Or, cea engleză e foarte săracă, nu e ca limbile slave, romane, germanice, foarte bogate din punct de vedere morfologic. Pe măsură ce lucram, ne-am dat seama însă că s-a pierdut din vedere un alt fapt care compensa : engleza are o omonimie surprinzător de mare în frază. Și am constatat a posteriori, că rezultatele sînt chiar cu mult mai rafinate decît pentru celelalte limbi.

— V-a surprins pe dv. această omonimie ?

— Pare ciudat, nu ? Sînt englezoaică, sînt lingvist, îmi cunosc deci foarte bine limba și totuși pînă acum nu am sesizat și nu s-a sesizat nimeni că în vorbire, în frazare același cuvînt era substantiv dar în același timp putea fi și verb, adverb sau adjectiv. Am găsit unele cuvinte care pot avea toate cele patru situații diferite : substantiv, verb, adjectiv și adverb. Efectul nu este doar cel de a fi foarte sofisticat ca interpretare gramaticală, ci cu mult mai complex — antrenează întreaga sintaxă. Se deschide o perspectivă cu totul nebănuită : urmărind sensul exact a ceea ce este corect într-o limbă, înlănțuirea corectă a cuvintelor. Am sesizat acum și o sumă de greșeli care se fac în manualele pentru învățarea limbii engleze; de exemplu, n-are nici un sens să înveți limba engleză memorînd substantive, verbe sau adjective. Trebuie învățată ca și chineza : în grupe sintactice. Apoi se face greșala să se spună : sînt vocale lungi și scurte. Or, sînt vocale lungi care... nu sînt lungi ci pot deveni lungi. Tocmai cu vocalele se pot face diftongii. Spuneți sheep sau ship. Se spune că în al doilea cuvînt i e scurt... dar nu există „i" în engleză. Sau trebuie știut că sînt verbe care pot deveni intranzitive... și alte multe greșeli care se fac.

— Revenind la lingvistica matematică. Cum vă place acum matematica ?

— Nu aspir nici acum să devin un matematician. Căutam o metodă mai riguroasă. Am găsit-o. Și o disciplină, un sistem logic al gîndirii care elimină interpretările subiective...

— Ați ascultat — și în bună măsură ați învățat — românește

— Seamănă foarte mult cu italiana. De multe ori eram tentată să răspund în italiană.

— Din punct de vedere al „melodiei" limbii, muzicalitatea românei cum vi se pare în comparație cu engleza ?

— Foarte multe vocale care-ți dau o impresie de drăguț, de deschis : „frumoasă..." Diftongul se prelungește. Ascultînd te gîndești că silabele curg pe același ton, oamenii au timp... În engleză, intonația pe care o ai pe un același cuvînt îți exprimă politețe sau impolitețe. Spui „Hallo" și nimic altceva și prin el ai și spus dacă ești bucuros sau sec, sau răstit... Doar intonîndu-l. Româna ca și italiana sau franceza, ca să mă refer la limbile romanice sînt mult mai ușor de învățat ca să fii politicos. Știind cîteva formule : „te rog, bine-ai venit, mulțumesc, poftă bună". Cuvinte cerute strict pentru și în anumite ocazii. În engleză sau mai bine zis un englez nu spune niciodată „please". Nu există „poftă bună" și nici „bine-ai venit". Ca să fii amabil, ori trebuie să dai dovadă de multă inventivitate pentru că nu există vreo formulă fixă, ori, ca de obicei, prin intonație. Mulți străini care au învățat limba pot deveni însă foarte nepoliticoși, fără să vrea, dacă nu știu cum și ce intonație să-i dea cuvîntului.

Dacă mi-aș îngădui o concluzie la discuția noastră, aș spune că de obicei curiozitatea se trezește în așteptarea necunoscutului, a senzaționalului, ascuns credem în lucrurile îndepărtate. Și iată atît de apropiatul, atît de cunoscutul limbaj al nostru ! O știință, astăzi numai relativ nouă, dar încă ciudată prin simbioza creată — lingvistica matematică — descoperea nebănuitul „nou". Și ne surprinde mereu poetica matematică.

Catinca MUSCAN

O PICTURĂ RUPESTRĂ FACE SENZAȚIE PRINTRE ASTRONOMI

Explozia nebuloasei Crabului a putut fi observată în urmă cu un mileniu, dar pentru aceasta ar fi trebuit să fii nu numai un fin observator dar și un bun cunoscător al întîmplărilor celeste. Ce știau vechii locuitori ai regiunii californiene — amerindienii ? ! Cînd soția Superintendentului de la Lava Beds National Monument, Muriel Kennedy a atras atenția asupra unor „amănunte" dintr-o pictură rupestră — o sferă, nebuloasa și cornul lunii — nimeni n-a luat-o în serios. Părea imposibil. Era în iulie 1964. Abia în 1972 Stephen Maran, cercetător la Goddard Space Flight de la N.A.S.A. recunoaște că e o descoperire senzațională. Nu era greu de verificat cu metodele științifice moderne. Iar Robert Harrington de la Naval Observatory din Washington calculează. Explozia a fost perfect vizibilă, în constelația Taurului, la 5 iulie 1054. Pe pictura primită de pe peretele grotei, dispoziția celor două astre corespunde. Și nu e deloc o simplă coincidență. Specialiștii își amintesc acum că în desenele amerindiene nu apare cornul lunii, decît de două ori. Și în ambele cazuri e vorba de explozia supernovei. Iar data observației corespunde exact și cu consemnarea făcută de astronomul chinez Yang Wai Jek din acea vreme și cu cele ale astronomilor japonezi.

MOCHETA LUI SHERLOCK HOLMES

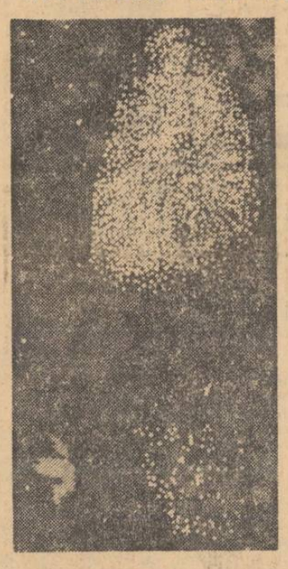

Și mai uluit Watson privea acum mocheta pe care apărușe perfect talpa pantofului cu desenul clar al tocului de cauciuc. Holmes nu făcuse altceva decît aruncase peste covor o mină de mici bule de plastic, cam de 5 mm în diametru, iar acestea se îngrămădiseră luînd forma respectivă.

E o descoperire pe care a făcut-o întîmplător dr. K. Greenwood de la Shirley Institute din Manchester, studiind proprietățile electro-statice ale mochetelor. Poliția a făcut un contract cu el ca să pună la punct o tehnică de rutină. E simplu. Bulele de plastic se adună în locurile unde s-a produs o frecare oarecare. De pildă, cea de pantof. Se produce astfel o energie electrostatică superioară celei normale. După cum se vede se poate recunoaște și marca fabricii.

I-au fost de ajuns cîteva clipe și celebrul detectiv (variantă modernă și adăugită) părea să știe acum totul sau oricum aproape totul despre cel care comisese efracțiunea cu o noapte înainte. Îl descria cu atîtea amănunte de parcă l-ar fi avut în fața lui. Îi știa înălțimea, gusturile. Îi notase numărul de la pantofi și modelul și chiar marca fabricii.

— De unde ai aflat toate astea ? l-a întrebat nedumerit Watson.

— Dar e elementar, dragă doctore ! Privește !

MEDICINĂ

AUZIM ÎNAINTE DE A NE NAȘTE?

Sînt 200 de milioane de surzi în lume. Mai mult de jumătate din surzitatea copiilor este de origină congenitală. Un zgomot puternic lîngă o gravidă în luna a 6-a, demonstrează că fătul percepe zgomotul. O descoperire românească cu mari implicații clinice.

În primul moment, întrebarea ne-ar putea apărea de domeniul curiozității facile. Pînă nu cu multi ani în urmă, răspunsul era categoric : nu ! Cînd dr. docent **DUMITRU VASILIU** (membru a multor societăți internaționale medicale) a demonstrat că urechea medie este definitiv dezvoltată din luna a 6-a, inclusiv oscioarele, ceea ce înseamnă că auzim încă de atunci, din viața intrauterină, specialiștii au dat sceptici din umeri. Nu era oare aberant să se susțină așa ceva ? Probele anatomice pe care autorul unei asemenea concepții le aducea în sprijinul ei, răsturnau o ipoteză, comodă oarecum pentru că avea secolele ca susținere. Comunicată în Suedia, comisia medicală a Premiului Nobel întreabă Bucureștiul. La Karolinska, ideea medicului român pune pe gînduri. Dacă este adevărat, aceasta are mari implicații clinice privind problema surdității. Se ia în studiu și timp de doi ani se cercetează. Se fac experiente. Lîngă o gravidă în luna a VI-a se produc zgomote intense și, cu ajutorul unui stetoscop electronic, se înregistrează pe bandă magnetică ritmul cordului fetal. Da, ritmul se modifică. Se fac anchete printre mamele gravide, printre cele care au născut. Da, fătul dobîndește percepția auditivă din luna a 6-a. Noutatea face vîlvă. Se scriu comunicări științifice. Se scriu articole de popularizare cu fotografii.

Am consemnat la vreme, în ziarul „România liberă", acest primat științific românesc. Dacă revenim asupra acestei probleme este pentru că la ora actuală, întîmplările din viața intrauterină au atras atenția specialiștilor. La întrebarea „auzim înainte de a ne naște ?" încep să se adauge altele, de pildă : „este percepția vizuală dobîndită sau înnăscută"? ș.a.m.d. Problemele filozofice și psihologice ar putea fi clinice la origină. Popularizarea unor asemenea studii are un scop : pentru a avea o generație sănătoasă, copii normali, e necesară o atenție mărită față de acest timp, cîndva neglijat. Viața intrauterină, igiena perfectă a mamei gravide.

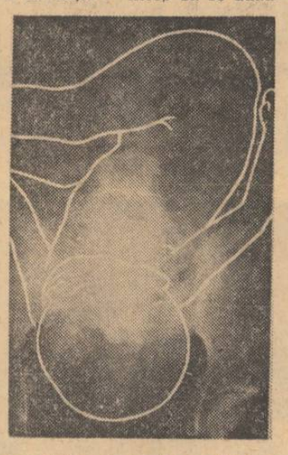

— După unele statistici, ne spune dr. Vasiliu, numărul surzilor se ridică în lume la peste 200 de milioane. În țară la noi ar fi aproximativ 300 000 de surzi. Or, mai mult de jumătate din surditatea copiilor este de origină congenitală. Procesul patologic poate fi de origine genetică, caracterizat printr-o anomalie a genelor transmise de la unul, sau de la ambii părinți. În cel mai mare număr de cazuri însă, agentul patogen este căpătat în viața intrauterină. La Karolinska s-au făcut incitații sonore la fețî de 7-8 luni și s-a constatat, că fătul nu răspunde prin modificările cordului fetal la mamele care au avut rubeolă în primele trei luni ale sarcinii. Și după naștere, s-a constatat că copiii s-au născut surzi.

— Este interesant că în vreme ce aparatul osos se renuvelează continuu, aparatul osos auditiv rămîne definitiv format.

— Are o constituție cu totul aparte, ne spune dr. Vasiliu. **Aparatul osos auditiv l-am putea asemăna cu ivoriul, cu fildeșul, care nu se mai modifică, în timp ce constatăm „in rest" transformări continue ale țesutului osos.**

Vrem să consemnăm aici o ipoteză, de asemeni îndrăzneață a interlocutorului nostru, care se înscrie ca o noutate științifică. Formarea sinusului maxilar.

Peretele sinusului e mai jos decît planșeul peretelui nazal cu 4-5 mm în viața intrauterină și după, ridicîndu-se cîte un milimetru în fiecare an, ceea ce înseamnă că se modifică pînă la virsta de 6 ani. Se credea pînă acum că sinusul frontal apare la virsta de 2-3 ani după naștere. Or, studiile făcute pînă acum de dr. Vasiliu demonstrează că el se formează treptat începînd din viața intrauterină. Această formare rapidă se datorește unei vascularizații extrem de abundente a mucoasei nasului. Se știe că aici există cea mai puternică vascularizare iar unii autori susțin că nervii vegetativi din nas egalează cu cei ai întregului sistem neuro-vegetativ al omului, în sensul abundenței lor. E interesant că se află aici două rețele suprapuse de vase sanguine. Explicația acestei vascularizări ? Ca să fie circulație mare, să se încălzească aerul care trece prin nas pentru a intra apoi în plămîni. Dr. Vasiliu are o contribuție originală și privind constituirea sinusului maxilar. Trebuie să se țină seama că planșeul sinusului maxilar este, după naștere, mai jos decît planșeul nazal cu 4,5 mm și urcă în fiecare an cu o jumătate de milimetru. Pe de altă parte, remanierea osului maxilar se face mai accelerat în zonele supuse presiunilor relativ mari. Mai ales în zona maxilarului superior, unde, tocmai după căderea dinților de lapte, maxilarul devine mai puternic, structurat conform presiunilor masticației. Dar sinusul frontal ? El apare la virsta de 2, 3 ani după naștere, spun unii autori. Dar studiile dr. Vasiliu de pînă acum arată că sinusul frontal este vizibil la fețîi de 6, 8 și 9 luni și la o lună după naștere. Deci și acesta se formează treptat, începînd din viața intrauterină.

Nu ne-am propus să intrăm în amănunte, ci doar să consemnăm priorități științifice românești și în paralel să semnalăm atenția mărită ce trebuie acordată vieții intrauterine a copilului, nu numai de către specialiști, ci și de viitoarele mame.

M. CATINCA

LA TELEFON: CRISTALELE LICHIDE

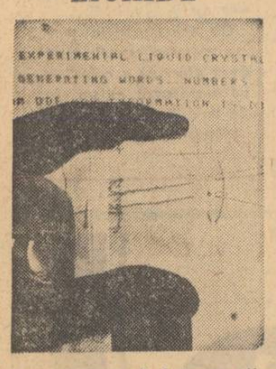

Se pare că, într-un viitor destul de apropiat, panourile de afișaj la campionatele sportive vor fi realizate cu cristale lichide. Cuvinte, cifre sau desene pot fi transmise prin telefon. Bineînțeles, informația este codată. La locul de destinație, unitățile de informație modulează un fascicol laser care apoi este dirijat pe o dublă placă de sticlă. Aceasta, mare cam cît un diapozitiv, conține o soluție de cristale lichide. Sub acțiunea căldurii laserului, moleculele cristalului se orientează astfel încît reproduc „mesajul" dorit. Ca și în cazul diapozitivului, această placă astfel „imprimată" se poate proiecta pe un ecran. Ca să ștergi ce ai scris, nu e nevoie decît să treci peste plăcile respective cu un curent alternativ care ține aici rolul „gumei".

Noul sistem de afișat pus la punct în laboratoarele Bell nu este o simplă dorință de a schimba. Avantajul pe care-l oferă : informația înregistrată prin laser pe cristalele lichide poate să fie păstrată la infinit, în vreme ce, cu tuburile catodice trebuia în permanență „reamintită" informația.

Ce culoare are aerul din Pădrea Neagră

Ca să afli răspunsul este necesar să iei o probă de aer, „înregistrînd-o" pe o hîrtie filtru-umedă. Substanțele depuse aici vor fi supuse unei ședințe de... raze X de înaltă intensitate, ceea ce face să apară apoi spectrul colorat al aerului, cu frecvențele caracteristice corpurilor pe care le conține. Așadar e o analiză a atmosferei prin observarea spectrală și determinarea lungimilor de undă, a fiecărui element. Este, în fapt, vorba de un nou sistem pentru studierea poluării aerului, folosit în Franța, în Olanda și recent în R. F. a Germaniei, unde, începînd din iarna trecută funcționează un spectrometru la 1 284 m. altitudine în Munții Pădurea Neagră.

Puțină liniște cu... spumă de argilă!

Zgomotele din apartamentele vecinilor pot fi oprite cu spumă de argilă ! Este suficient să dublezi peretele cu un panou din acest material, nu mai gros de 0,10 m ca să ai... liniște. Și dacă în capitonajul cu vată de sticlă adorm perfect sunetele în gama de înaltă frecvență, plăcile din acest nou material le „închid" însă și pe cele de joasă frecvență, ceea ce nu este de neglijat. Dar nu numai zgomotele găsesc „aici" un „paznic" vigilent ci și... căldura. Nu iese căldura și nu intră frigul. Important, iarna mai ales. Dar și vara. O proprietate care suscită interesul constructorilor, după cum afirmă Centrul Tehnic de cărămizi, din Franța, care intenționează să folosească plăci din spumă de argilă atît pentru cuptoarele industriale cît și pentru izolarea termică a clădirilor, la interior, și la exterior.

În căutarea extrapămîntenilor

VIAȚA NU POATE FI MONOPOLUL TERREI

În cursul celui de-al XXIII-lea Congres Internațional de Astronautică, desfășurat recent la Viena, la care și-au dat întîlnire o bună parte din cele mai de vază personalități din domeniul cercetării spațiale, au fost prezentate și două comunicări pe tema atît de fabuloasă a civilizațiilor extraterestre. Autorii referatelor nu sînt scriitori de știință — ficțiune, ci doi radio-astronomi binecunoscuți: Sebastian von Hoerner și B.M. Oliver. Cei doi savanți au făcut o sinteză a cercetărilor lor privind existența — verosimilă — a unor civilizații de un tip comparabil cu cea terestră, trăind într-o altă lume solară și cu care ar trebui să intrăm în conversație. Von Hoerner, astronom la Observatorul național de la Green Bank (S.U.A.) este cunoscut pentru metoda sa privind estimarea numărului civilizațiilor pe care ar putea să le conțină galaxia noastră, Calea Lactee. Colegul său, Oliver, este inițiatorul proiectului „Cyclop", care va mobiliza mijloace tehnice impresionante în încercarea de a capta semnale provenind din lumea galactică. Este vorba de realizarea unei imense baterii de radio-telescoape, capabilă să „asculte" timp de o mie de secunde toate lungimile de undă utile și să exploreze, astfel, întregul cimp al Căii Lactee.

La drept vorbind, cele două comunicări n-au figurat decît pe ultimele poziții ale programului Congresului F.I.A., specialiștii în astronautică prezenți la Viena fiind preocupați mai mult de programele spațiale în curs de desfășurare și de cele vizînd perspectiva imediată. De aceea, mult mai bogat a fost simpozionul din septembrie 1971, organizat de U.R.S.S., care a prilejuit întîlnirea unor savanți aparținînd academiilor de științe din Uniunea Sovietică și Statele Unite. Reuniunea a fost găzduită de Observatorul astronomic din Biurakan (R.S.S. Armenia) avînd ca temă „comunicațiile cu inteligențe extraterestre". Au participat cei mai mari specialiști din cele două țări în materie de astronomie, fizică, chimie, biologie, științe umane etc. Luînd cuvîntul, după încheierea lucrărilor simpozionului, acad. Viktor Ambarțumian, președintele Consiliului Internațional al uniunilor științifice, a subliniat că „însăși prezența la această întîlnire a unor specialiști de seamă din diferite sectoare ale științei constituie o mărturie că în conștiința savanților problema legăturii cu posibilele civilizații extraterestre a căpătat o importanță actuală". La întoarcerea în țară, Carl Sagan, conducătorul delegației americane și colegul său Drake — care a inițiat prima experiență de ascultare cu ajutorul uneia dintre antenele de la Green Bank — au făcut un raport detaliat al lucrărilor de la Biurakan în fața Academiei de științe a S.U.A.. Sagan, pe care problema ființelor extraterestre l-a preocupat întotdeauna și care a tradus în engleză lucrarea clasică a savantului sovietic Șklovski, intitulată „Viața inteligentă în Univers" a declarat că simpozionul a însemnat o reușită, iar programul de viitor realizat cu acest prilej ar putea duce la stabilirea unor contacte cu eventualele civilizații extraterestre.

Convingerea acestor astronomi se bazează pe numărul lumilor solare din Calea Lactee și pe unitatea legilor fizice și chimice care guvernează Universul. Pentru acești savanți viața nu este un apanaj al planetei noastre. Procesele evolutive care au provocat pe Terra viața și înflorirea civilizației n-au putut fi împiedicate să se producă și în altă parte.

O sută de miliarde de sori

Modestul nostru sistem solar face parte dintr-o imensă colonie, de peste o sută de miliarde de stele, pe care noi o numim galaxie. Cînd contemplăm pe cer impresionanta eșarfă a Căii Lactee, „distanțele locale" își pun amprenta asupra dimensiunilor galactice și aproape ne e teamă să recunoaștem că aparținem acestei magme uriașe. Astronomia modernă a început să-și facă o idee destul de precisă privind acești roi de stele în mișcare. Diametrul său depășește 100 000 de ani-lumină (fiecare acest an-lumină echivalează cu aproape zece mii miliarde de km!). Sistemul solar se găsește la periferia roiului central, a cărui grosime este apreciată la 15 000 ani-lumină. Calea Lactee, cu cele peste o sută de miliarde de stele, nu este decît o infimă parte a marelui Univers care numără cîteva miliarde de galaxii. Galaxia noastră aparține unui sistem cuprinzînd alte 20 galaxii, formînd o structură sferică avînd raza de circa 3 milioane ani-lumină. Acest „grup local" se află în rotație în jurul unui punct situat între galaxia noastră și cea a lui Andromede. Roiurile galactice cele mai apropiate de „grupul nostru local" se află la aproximativ 30 milioane de ani-lumină etc., etc. Pînă în prezent au fost catalogate peste 12 000 de galaxii. Telescopul de pe Muntele Palomar ar putea fotografia un miliard dacă astronomii cel deservesc ar dispune de timpul necesar; noul telescop intrat recent în funcțiune în Uniunea Sovietică, cu un diametru de 6 metri, ar putea realiza și mai mult. Cea mai îndepărtată galaxie observată este situată la aproximativ 6 miliarde de ani-lumină. Potrivit calculelor savanților, undele luminoase care ne-ar parveni de aici ar trebui să fi fost emise cu mult înainte de formarea Soarelui și a Terrei...

În fine, astronomii specialiști în studiul galactic apreciază că acest mare univers conține cel puțin 10^{20} stele, adică un ordin de mărimea a o sută de miliarde de miliarde de sori ! De aceea, Sagan, Hoyle și adepții lor au propus să se ia în considerare faptul că galaxia noastră furnizează un ansamblu mai mult decît suficient pentru a asigura condiții dezvoltării unor eventuale civilizații, comparabile cu cea terestră.

Limita universului mare

La drept vorbind, impresionanta pluralitate a lumilor nu este decît un prim argument, foarte banal, că, pînă de curînd, s-a ținut puțin seama de cunoștințele noi pe care astronomii le-au acumulat în urma descifrării evoluției stelelor și a sistemelor stelare. Astfel, fusiunea nucleară a dat explicația stabilității extraordinare a combustiei ce se dezvoltă în generatorul solar. La rîndul său, noul model de Soare a permis înțelegerea problemei foarte generale a procesului combustiei stelelor. S-a înțeles, de asemenea, că crearea cortegiului planetar este un proces care se plasează normal în nașterea unui sistem solar. De aici concluzia că respectivul proces se poate repeta și în jurul altor stele care au — sau ar putea avea — caracteristicile din tinerețe ale Soarelui nostru.

Astfel, descoperirea progresivă a legilor generale ce guvernează viața stelelor întărește probabilitatea existenței unor lumi solare înrudite cu a noastră. Se înțelege, deci, de ce astronomii nu pot admite că steaua numită Soare reprezintă un caz unic și că împrejurimile ei ar deține monopolul vieții. Pentru o mai bună înțelegere a problemei este necesar să discernem prezența unei sumedenii de sisteme planetare în jurul unor stele aidoma Soarelui. Acesta va fi subiectul materialului următor.

George NICOLESCU

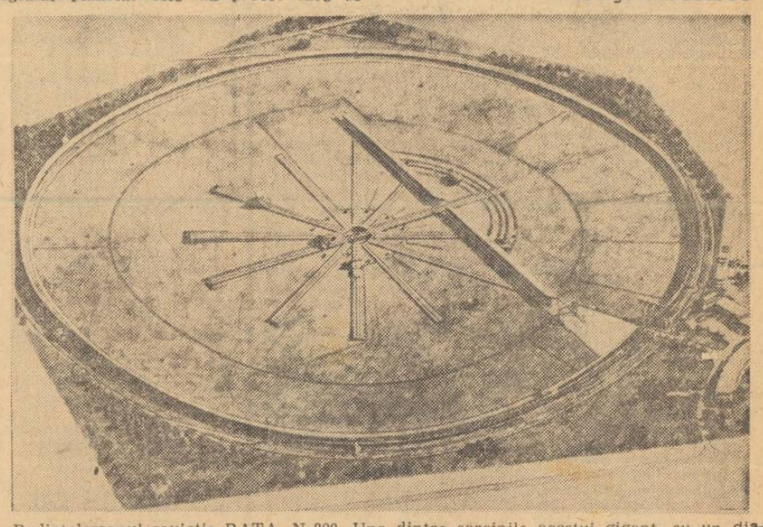

Radiotelescopul sovietic RATA. N-800. Una dintre sarcinile acestui gigant, cu un diametru de 6 metri, este de a intercepta semnalele extra-terestre provenind din galaxie. Pentru început au fost selecționate 50 de stele, cea mai îndepărtată fiind situată la o distanță de o sută de ani-lumină de sistemul nostru solar.

O EXPOZIȚIE A FRUMOSULUI INDUSTRIAL

Prototip-serie-unicat

ARTIND, numele sub care e prezentată galeria ce adăpostește expoziția de sticlă și ceramică fină, semnifică dialogul, colaborarea strînsă între artă și industrie. Industria ușoară — Centrala industriei sticlei și ceramicii fine și Institutul de creație industrială și estetica producției — inaugurează prin expoziția deschisă în sala din Calea Victoriei 91—93, o serie de manifestări menite a promova cele mai frumoase produse ale sale, distinse cu eticheta de estetică și calitate, „Frumos industrial".

Expoziția își propune — la fel ca și cele care vor urma în acest an — să înlesnească un schimb de păreri interesant, util, între creatori, public și producători. Părerile specialiștilor din domeniul respectiv — de

Fig. 1

data aceasta sticla și ceramica fină — vor fi coroborate cu opiniile creatorilor, cu dorințele și sugestiile publicului, oferind industriei ușoare și comerțului posibilitatea de a pune la dispoziția noastră, a tuturor, produse de calitate, realizate cu talent, obiecte utile, frumoase, moderne.

Exponatele din expoziția amintită, impresionînd — multe dintre ele — prin finețe artistică, prin eleganță, prin îndrăzneală, aparțin unui număr de peste 30 creatori și celor mai cunoscute fabrici de sticlă și ceramică din țară.

Selecția noastră, la obiectele selectate deja cu atita grijă pentru expoziție, pentru acordarea primelor etichete „Frumos industrial" s-a oprit la cîteva servicii care ne-au reținut atenția:

1. Servici pentru șampanie — sticlă și cupe mari cu picior gros, din sticlă de o foarte reușită culoare a coniacului. Creator: EUGENIA BARAC — ENESCU.

2. EULALIEI CRIȘAN îi aparțin aceste vaze din sticlă ce amintesc eleganța și fragilitatea lujerelor.

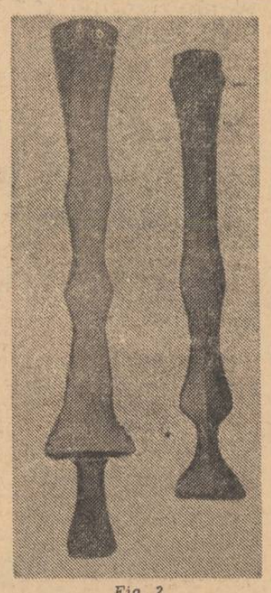

Fig. 2

Fig. 3

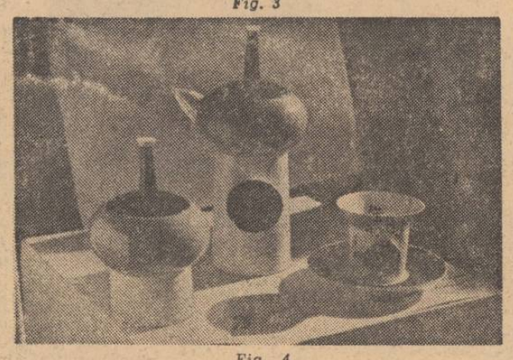

Fig. 4.

3. Realizat la Complexul de sticlă și faianță de la Sighișoara de creatoarea RODICA MAZILESCU, acest servici de ceai îmbină cu delicatețe albul cu albastrul.

4. Un mic servici de cafea fantezi în alb-negru-portocaliu creat de A. KOMAROMY la Fabrica de porțelan „Iris"-Cluj.

Fotografii: Mihai POPESCU

PĂLĂRIE SAU BERETĂ?

În primul rînd, pălăria sau bereta trebuie să ne țină cald și să fie aleasă potrivit vîrstei. Pălăria sau bereta poate ascunde sau scoate în evidență defectele feței. De aceea, modelul ei trebuie să se armonizeze cu ovalul obrazului. Și acum cîteva modele, reprezentînd diverse genuri de pălării și berete moderne.

1. Din stofă subțire — o pălărioară cu boruri mari și calotă formată din patru clini. Dacă stofa este prea moale, pe bor se pot trage 5—6 rînduri de tighele, după ce, în prealabil, a fost căptușită.

2. Pălărie elegantă din fetru. Se poartă pe o parte.

3. Bonete din lînă tricotate sau croșetate. Se poartă ajustate pe urechi și frunte cu părul lăsat liber sau strîns în bonetă.

4. Clasicul basc colorat, mare, tras pe urechi și frunte.

5. O beretă din lînă groasă, croșetată în dungi colorate puternic.

6. Pălărioară cu borul întors, din stofă groasă. Se poate confecționa și din aceeași stofă cu paltonul.

Desene de Doina LEVINȚA

Ale i d'Alcop

ÎN ATENȚIA CITITORILOR

CELE MAI UTILE IDEI

Redacția revistei noastre își propune să publice o nouă rubrică în această pagină dedicată familiei. Va fi o rubrică a ideilor practice, folositoare în arta de a se îmbrăca sau de a-și decora și întreține locuința, în organizarea treburilor casnice, în păstrarea alimentelor, într-o serie de îndeletniciri ale timpului liber, cum ar fi cultivarea florilor, tricotajul, confecționarea diferitelor obiecte etc.

Vor avea cuvîntul toți cititorii noștri care au de comunicat una sau mai multe idei de acest fel, folosindu-și din plin experiența pentru a o comunica și altora. Firește că redacția le va selecționa pe cele mai bune. De aceea, vă rugăm să ne comunicați în scris astfel de idei, redactîndu-le foarte concis și fără a omite să specificați clar, numele, prenumele și adresa dumneavoastră. Cele care nu vor respecta aceste cerințe nu vor putea fi publicate.

Cît de curînd, deci: IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI!

PLIMBĂTORUL

Dacă părinții lui — C.E.I.L. Oradea — l-au numit „Plimbător pentru copii", îl prezentăm și noi sub acest nume. Este, de fapt un scăunel pe rotițe destinat plimbării celor mici. Picioarele copilului rămîn libere, mîinile se pot rezema de rama rotundă. Realizat din înlocuitori de lemn și de piele, la un preț foarte accesibil, plimbătorul este o promisiune a întreprinderii orădene pentru 1973.

PODOABĂ DE IARNĂ FĂRĂ... ZĂPADĂ

Rămurele uscate cu forme mai contorsionate, mai curioase, fructele uscate ale unor copaci, un suport rotund de pănușe: din toate acestea se creează

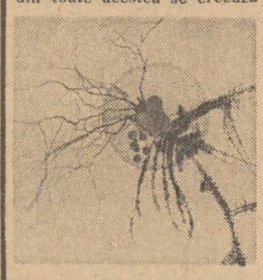

aranjamentul decorativ modern și foarte hibernal pe care-l vedeți în fotografie. El a fost creat de o mai veche colaboratoare a noastră, ALEXANDRINA PETRESCU, **tehnician horticol, șef al parcului Cișmigiu, la solicitarea noastră de a oferi cititoarelor o idee de decorare a unui perete, care să fie mai ușor de realizat.**

MOBILA ZILELOR NOASTRE

Fibre de sticlă și fibre poliesterice pentru un scaun al zilelor noastre a cărui formă și combinație de culori (bej cu verde strălucitor) îi dau un aspect plăcut și se pare chiar confortabil.

Fotografia de mai sus înfățișează acest scaun ultra modern creat de un student englez care se specializează în design al ambianței (la Royal College of Art.).

FĂNEL NASTA — Iași — ARGUS — Galați și alții. *Acneea juvenilă este frecventă la vîrsta dv. Se poate trata. Este bine să fiți sub observația medicului dermatolog. Recomandăm igiena riguroasă a tegumentelor folosind săpun pentru copii și prosoape curate confecționate din tifon, fierte după fiecare utilizare. Seara, veți aplica soluția „Juvenal" ta· dimineața o veți îndepărta prin spălare cu apă călduță și veți folosi următoarea loțiune: acid salicilic 1 gr; rezorcină 1 gr; camfor 2 gr; alcool lavandă 10 gr; alcool 60° 100 gr.*

Este important să respectați un regim alimentar sărac în dulciuri și făinoase — dar bogat în proteine — zarzavaturi și fructe crude. Veți renunța la alimente excitante picante și la băuturi alcoolice. Este obligatoriu să vă mișcați mult în aer liber — să practicați sport.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

H. ION — București. *Reacția nevrotică, pe care o prezentați, se poate trata. Medicul psihiatru vă va ajuta mult, dacă veți avea încredere în el și veți urma cu regularitate ședințele de psihoterapie. Este obligatoriu să vă stimuleze, să vă mobilizeze toate resursele volitive pentru a lupta cu boala. În cazul dv. este mai importantă psihoterapia decît chimioterapia, aceasta din urmă fiind doar un adjuvant.*

LAURENȚIU M. — Roman — jud. Neamț. *Tulburarea de vorbire pe care o prezentați se numește logonevroză. Trebuie să depășiți momentele de disperare și depresie fiind convins că se poate vindeca. Vă cerem perseverență în a efectua exercițiile speciale de tehnică de corecție a limbajului, pe care le veți face sub îndrumarea logopedului. Îl găsiți la policlinica de copii în cadrul cabinetului de neuropsihiatrie infantilă, sau vă puteți adresa logopedului școlar. Referitor la medicație, vă recomandăm Bergonal — un drageu seara, Lecitină pulbere — 2 linguriță pe zi, una dimineața și una la prînz, după mese. Veți rămîne sub observația medicului psihiatru care va conduce tratamentul clinic și psihoterapic. Profesorii dv. sînt obligați să vă înțeleagă, să vă arate toată solicitudinea lor. Medicul psihiatru va lua legătura cu școala, explicînd în ce constă afecțiunea dv.*

Cu acest sprijin moral multilateral, simțind căldura afectivă a celor care vă înconjoară, cu un efort de voință vă veți reeduca limbajul.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Pe teme de învățămînt

GYORGY A. — Miercurea Ciuc. Numai un drum făcut de dv. în localitățile respective ar putea rezolva problema. Nu putem ști ce disponibilități sînt în întreprinderile din aceste localități. V-am recomanda să scrieți unor întreprinderi, pentru a scuti drumul făcut pînă acolo.

LEONIDA CALCIU — Sibiu. Școli de specializare postliceală pe lîngă întreprinderi nu există. Nu am auzit de înființarea școlii despre care ne scrieți și nici nu credem că se va înființa.

IOAN POPA — Băița (jud. Hunedoara). V-am da un răspuns dar la o întrebare mai clară. În fond, ce doriți să deveniți? Spuneți-ne mai detaliat.

GABI MOISE — Cernavodă. N-am auzit de o asemenea facultate. Pînă acum nu există. De acum înainte, să vedem.

OPREA CRISTESCU — Dăbuleni (Dolj). Numai cu concurs de admitere se poate. Încercați la Academia de Studii Economice din București.

D. M. — Pitești. Vă propuneți prea multe lucruri dintr-odată. Luați-o sistematic. Mai întîi, pregătiți-vă pentru concursul de admitere în facultate. Facultatea este în localul vechii Universități din București.

LAURA UNGUREANU — Constanța. Sînt valabile numai specificările făcute în broșurile privind admiterea în învățămîntul superior. Ele nu sînt facultative. Rămîne să vă conformați și, bineînțeles, să luați examenul.

SILVIA VIZIREANU — Brăila. — Fără studii și fără cunoștințe temeinice de limbă nu se poate concepe obținerea dreptului de traducător. O școală specială de traducători nu există.

VIOREL LUNGEANU — Galați. Ca gălățean, oraș cu instituții de învățămînt superior, puteți face mai bine alegerea decît noi. Poate că recomandările noastre nu sînt aplicabile și atunci...

G. P. — Roman. De ce spuneți că umanistele din liceu intră mai greu în facultate? Intră greu sau deloc numai cei ce nu sînt bine pregătiți, sau pregătite (cum este în cazul dv., al grupului de eleve romașcane care ne scrieți). În orașul dv. există o școală de specializare postliceală — cea sanitară din str. Soldat Porojan nr. 5. Ea are învățămînt de zi și pregătește asistenți medicali.

ION PELIN — Petroșani. Deși pînă acum nu se cere stagiu de practică, în cazul fiicei dv, mai bine să-i găsiți pînă la concurs o ocupație în producție.

FLORICA SAPCA — Constanța. Studiile dv. nu vă dă dreptul să aspirați la un titlu obținut prin urmarea unei instituții de învățămînt superior, chiar acceptînd ideea unei diferențe. Diferența este prea mare.

CORI DAMIAN — Satu Mare. Încă nu vă putem spune nimic despre bacalaureatul din 1973. Despre cel din 1974, cu atît mai puțin.

COSMETICĂ DE IARNĂ

Este aproape imposibil să evităm iarna variațiile de temperatură, dar putem diminua efectul lor prin cîteva măsuri care nu ne răpesc prea mult timp și nici nu sînt costisitoare.

NASUL este cel mai expus. De aceea nu trebuie să ne mire faptul că după o perioadă geroasă se înroșește, apar arsurile, pielea se descuamează. Cu cît pielea este mai sensibilă, cu atît variația bruscă de temperatură are repercusiuni mai accentuate. Iată cîteva măsuri pentru ameliorare: aplicarea de comprese cu apă de roze, masarea ușoară a pielii nasului, folosind în acest scop o cremă nutritivă cu un conținut bogat în vitamina A. Mișcările vor porni din porțiunea sprincenelor pînă la vîrful nasului, apoi invers.

Nu trebuie însă omis nici faptul că o proastă digestie, o masă copioasă, alcoolul, colorează nasul tot atît de repede ca și vremea rece.

OCHII expuși și ei la încercări grele în acest anotimp vor fi apărați cu sticle protectoare în zilele însorite căci reflexul zăpezii este extrem de puternic. Dacă aveți nevoie de lentile corective, nu faceți greșeala de a nu le purta din prea multă cochetărie.

Evitați camerele unde se fumează mult, nu coaseți, nu citiți, nu lucrați decît la o lumină perfectă, nu citiți în tramvaie și în autobuze. Dacă priviți la televizor nu stingeți complet luminile — lăsați o lumină în spatele lui. Dormiți în întuneric sau dacă acest lucru nu e posibil confecționați-vă pentru ochi o mască specială din saten negru.

Alimentația în acest sezon va fi cît mai bogată în legume și fructe cu un conținut mare de vitamina A.

În ceea ce privește îngrijirea tenului, aveți grijă în primul rînd de porțiunile din jurul ochilor, care vor fi unse atît seara cît și dimineața, după o corectă demachiere se întinde apoi crema, prin mișcări delicate, fără a trage pielea, pornind de la tîmple spre nas.

Dacă pleoapele au tendința de ridare aplicați pe ele, înainte de a ieși din casă puțin ulei de măsline sau unt de cacao.

În timpul sporturilor de iarnă renunțați la machiaj, deoarece riscați — datorită vîntului și a zăpezii — să înceapă să curgă, iar ochii să se irite. Rezervați-l pentru seară. Demachierea pleoapelor și a genelor se va face obligatoriu în fiecare seară înainte de demachierea obrazului. Atacul frigului și al vîntului de iarnă fac ca pielea din jurul ochilor să se deshidrateze. De aceea, dacă timpul ne permite, înainte de aplicarea cremei nutritive să punem pe ochi, timp de zece minute, comprese cu infuzie de mușețel care au rolul de a decongestiona ochii iritați, de a decontracta mușchii orbiculari și de a ajuta, pe cît posibil, la rehidratarea pielii. O cremă hrănitoare este indispensabilă în regiunea ochilor, dar un exces de cremă trebuie evitat. Din cauza materiilor grase din compoziția sa, crema poate provoca, în unele cazuri, umflarea pleoapelor.

BUZELE, extrem de sensibile, se descuamează din cauza intemperiilor, iar uneori se produc și crăpături. Extrem de importante sînt măsurile preventive, fiindcă vindecarea este extrem de dificilă în plin sezon rece. Deci rujul va fi un ruj mai gras peste care vom întinde o picătură de ulei de ricin sau de ulei de măsline. Seara, după demachiere, buzele vor fi masate cu un amestec de ulei de măsline cu butir cacao. Evitați umezirea buzelor. Crăpăturile nu vor întîrzia să apară.

URECHILE vor fi protejate cu bonete, fulare, dar acestea să nu fie prea strînse în jurul capului, deoarece se accentuează efectul congestiv al frigului prin stînjenirea circulației sîngelui.

Ludmila COSMOVICI

IGIENA JUCĂRIILOR

O jucărie frumoasă, distractivă și utilă pentru copil este numai aceea care nu-i dăunează, care îi dezvoltă imaginația și îi satisface curiozitatea, aceea care, prin formă și culoare, influențează pozitiv asupra psihicului său. Nu cumpărați copiilor jucării la întîmplare (chiar dacă comerțul vi le-ar oferă). Gîndiți-vă la calitățile pe care acestea trebuie să le întrunească. Iar dacă le veți găsi potrivite, țineți seama de criteriile pe care le sugerăm mai jos:

1. Jucăriile trebuie să fie adecvate dimensiunii copilului. Altcumva pot să-l sperie, să-l incomodeze, chiar să provoace accidente.

2. Jucăriile trebuie să fie confecționate din materiale rezistente, să fie bine finisate, fără vîrfuri, tăișuri, muchii, țepi sau asperități care pot răni copilul.

3. Culorile să fie plăcute ochiului copilului (lăsați-l pe acesta să aleagă). Și calitatea vopselelor folosite contează mult. Vopselele proaste se pot dizolva în apă sau salivă, pot murdări mîinile, hainele copilului, pot să pătrundă în gură etc. Vor fi evitate jucăriile vopsite cu coloranți de plumb, arsen, cupru sau alte substanțe toxice sau mirositoare.

4. Dacă alegeți jucării care imită animalele, preferați-le pe cele care se dovedesc cît mai apropiate de modelul natural, pentru a fi instructive și a nu provoca copilului șocuri la confruntarea cu realitatea.

5. Ideale sînt jucăriile din materiale cît mai rezistente, neinflamabile, lavabile și care să permită chiar fierberea sau dezinfectarea lor cu substanțe chimice netoxice.

6. În nici un caz nu alegeți pentru copii foarte mici jucării pufoase din pluș, catifea, bumbac sau hîrtie. Ele se umplu de salivă, adună praful și microbii din jur.

7. Evitați jucăriile pe care copilul le poate sfărîma cu dinții (cum sînt cele din gips, cretă etc.) cu care se poate îneca, își poate strica dinții.

8. Jucăriile care se descompun în prea multe piese nu sînt recomandabile pentru copiii de vîrstă mică. Neputîndu-le reconstitui, cei mici devin nervoși în loc să fie bine dispuși la joacă. Acestea sînt indicate la vîrste mai mari în funcție de dezvoltarea psihointelectuală a copiilor.

9. Aveți grijă de jucăriile mecanice! Nu le oferiți fără instructaj și nu lăsați copiii să se joace, cu ele decît după ce au înțeles cum să le manevreze (uneori pentru jucării mai complicate, ei trebuie chiar supravegheați în timpul jocului).

10. Jucăriile nu se transmit de la un copil la altul, (mai ales cele ca muzicuța, fluierul), deoarece ele pot vehicula microbi și transmite multe boli.

Dr. Elena BARNEA

ÎN CÎTE FELURI ȘTIȚI SĂ PREPARAȚI UN PUI?

În multe feluri, desigur. Cunoașteți rețete ultrarapide, dar știți și altele care cer răbdare și timp. Puteți prepara puiul din ajun dar și în ultimul minut. Am fi bucuroși să vă îmbogățim numărul rețetelor sugerîndu-vă unele noi. Am fi la fel de mulțumiți să vă reamintim o parte din cele la care, poate, de o bună bucată de vreme nu v-ați mai gîndit. Ce părere aveți să vă dăm cîteva rețete?

CLĂTITE CU TOCĂTURĂ

Tăiați și scoateți carnea de **pe un pui și tocați-o în bucățele mici. Amestecați această tocătură cu 200 g de slănină afumată, de asemenea tocată, cu 100 g tocătură din carne slabă de vită sau de porc, un păhărel de coniac și dacă doriți, cu cîteva ardei tăiați în lamele fine. Sărați, piperați.**

Preparați cîteva clătite obișnuite (pot fi pregătite din ajun). În fiecare, rulați cîte puțină tocătură preparată. Dați-le la cuptor cu foc potrivit circa 20 de minute. Așezați-le pe un platou și serviți-le cu un sos de smîntînă în care ați amestecat puțin vin alb aspru.

Pentru un prînz de duminică sau pentru o cină cu amicii dv. un astfel de preparat nu poate fi decît o bucurie.

PUI CU PAPRICAȘ

Un pui, 4 linguri de supă oline cu ceapă mărunt tocată, o lingură cu boia de ardei, 2 dl de vin alb sec, 1 1/2 dl de smîntînă.

Tăiați puiul în bucăți și rumeniți-l împreună cu ceapa în puțin unt sau ulei. Presărați cu boia de ardei și turnați deasupra vinul. Lăsați-l să fiarbă circa 35 de minute pe foc slab. Scoateți bucățile de pui, păstrați-le la cald și legați sosul cu smîntînă. Repuneți carnea în sos. Serviți cu cartofi natur sau cu mămăliguță.

PUI PICANT

Un pui, sare, piper, 3 linguri de ulei, 1 lingură de muștar bun, 30 g pesmet, 250 g de orez, 2 pahare de vin, două linguri de bulion de roșii, 2 cepe potrivite, 3 castraveți acri și puțin tarhon.

Tăiați puiul în bucăți. Rumeniți-l în ulei pe foc potrivit, circa 30 de minute, sărați, piperați. Luați vasul de pe foc și ungeți bucățile de carne cu muștar, apoi treceți-le prin pesmet. Rumeniți-le frumos cam cinci minute.

Separat preparați un sos picant punînd într-un vas vinul alb, ceapa și castraveții mărunt tocați. Piperați, adăugați bulionul, subțiați cu puțină zeamă de carne sau apă și lăsați-l să fiarbă pînă scade. Luați-l de pe foc, adăugați tarhon și puțin unt.

Serviți puiul cu orez fiert separat (în apă, ca un pilaf obișnuit fără carne). Peste fiecare porție de orez turnați puțin sos.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

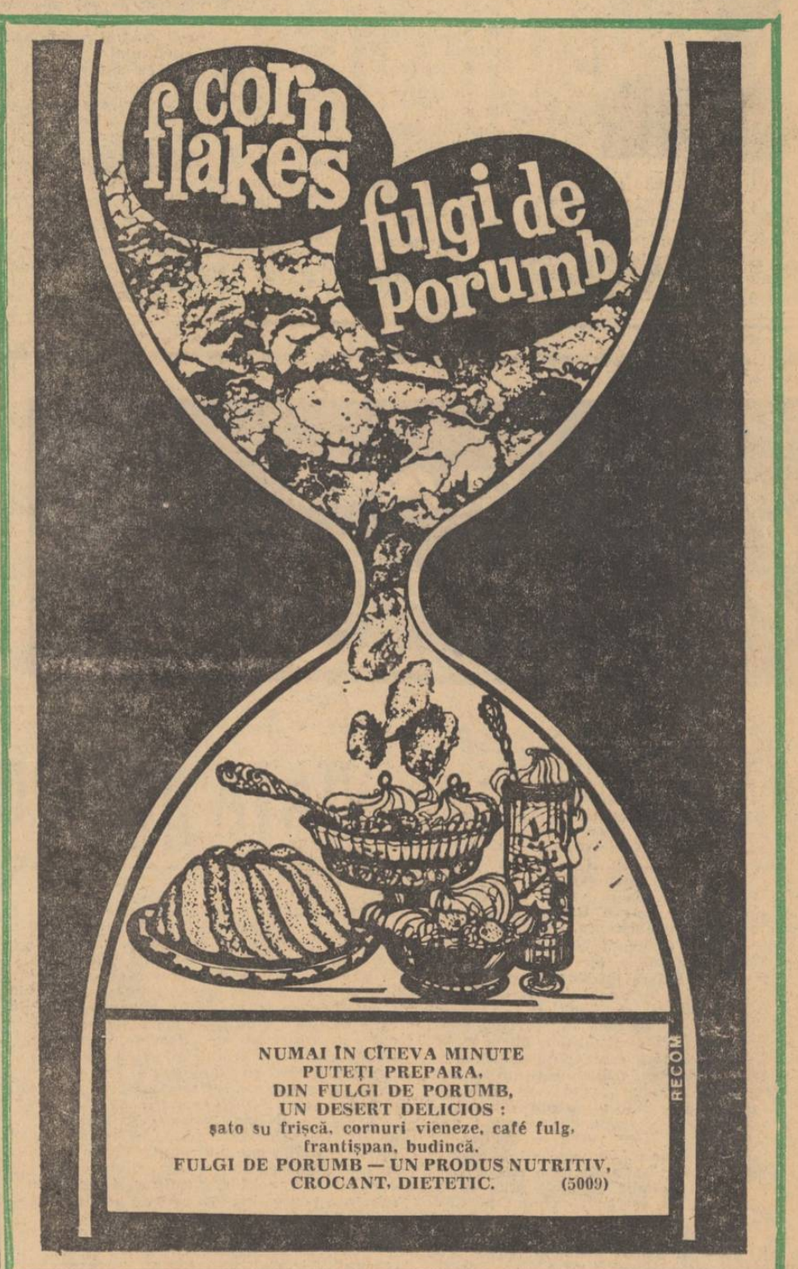

NUMAI ÎN CÎTEVA MINUTE
PUTEȚI PREPARA,
DIN FULGI DE PORUMB,
UN DESERT DELICIOS:
șato su frișcă, cornuri vieneze, café fulg, frantișpan, budincă.
FULGI DE PORUMB — UN PRODUS NUTRITIV, CROCANT, DIETETIC. (5009)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

„MISTERIOSUL" SEMNATAR

de Mihai STOIAN

Am publicat, nu de mult, o scrisoare expediată în numele (se va vedea numaidecît de ce precizez „în numele") lui Alexandru C. Graure din comuna Mihail Kogălniceanu. Plîngîndu-se de felul în care s-au purtat părinții cu el, și de infirmitatea pe care-o are (datorită, tocmai, răutății... mamei vitrege), corespondentul arăta că dorește să muncească pentru a-și afla drumul — în sfîrșit — corect și liniștit... Dar... surpriză (nu-i prima de acest fel, uneori, cerînd sprijinul, sau dorind să-și vadă „povestea vieții" împărtășită marelui public la curier, unii se ascund fie îndărătul unor nume imaginare, fie al unor nume reale însă de împrumut). Iată ce ni se scrie din partea Consiliului popular al județului Tulcea :

„Graure C. Alexandru este născut la data de 29 februarie 1949, în comuna M. Kogălniceanu, jud. Tulcea, fiul lui Constantin și al Floarei. De la naștere are un defect la piciorul drept. În prezent locuiește cu mama sa bună (subl. ns.), în comuna M. Kogălniceanu, unde au casă proprietate personală (tatăl a decedat la data de 6 aprilie 1971). De menționat că părinții lui Graure n-au fost despărțiți niciodată și el n-a fost îngrijit de nici o mamă vitregă (subl. ns.). Este în posesia tuturor actelor, iar în satul Zebil nu are nici o rudă (corespondentul nostru se plîngea de pierderea actelor și spunea, în încheierea scrisorii sale, că pleacă la un bunic, la Zebil — *n.n.*). *Este adevărat că a absolvit cursurile școlii profesionale nr. 6 din Galați, în anul 1971, obținînd diploma de lăcătuș-montator (diploma de calificare seria G. nr. 12547). După absolvirea școlii profesionale, a fost repartizat în producție... iar de la data de 15 august 1972 s-a transferat la T.C.I.F. Constanța-Șantierul M. Kogălniceanu, pentru a fi acasă și a locui cu mama sa, care este singură. Discutînd cu el și mama sa... a rezultat că, în luna septembrie 1972, a venit în vizită la ei un fost coleg de la școala profesională a băiatului, pe nume* Viorel Arim, *născut în comuna Costinești, județul Botoșani, care, la plecare, profitînd că nu era nimeni acasă, i-a luat diploma de absolvire a școlii profesionale și unele obiecte de îmbrăcăminte. În ziua de 30 noiembrie 1972, secretarul Comitetului executiv al Consiliului popular comunal M. Kogălniceanu i-a înmînat lui Alexandru Graure diploma găsită în stația C.F.R. Telciu... De menționat faptul că de pe diplomă este deslipită fotografia, de unde rezultă că Viorel Arim a folosit-o cu fotografia sa, iar atunci cînd a aruncat-o, și-a oprit propria fotografie. Alexandru C. Graure a afirmat că toate aspectele publicate în curier sînt identice cu situația fostului său coleg Viorel Arim, care, în timpul școlii, și-a expus situația colegilor săi. Se trage concluzia că Viorel Arim, aflîndu-se într-o situație neplăcută, și-a expus situația folosindu-se de numele și diploma lui Alexandru C. Graure".*

CURIER SĂPTĂMÎNAL

Dac-am revenit asupra cazului, n-am făcut-o doar pentru a pune la punct lucrurile în ceea ce-l privește pe Alex. Graure, ci pentru că, la o mai atentă privire, reies anumite „detalii" care merită să fie analizate. Mai întîi : dacă într-adevăr totul este „opera" lui *V.A.*, ce anume l-a determinat pe el să scrie, de vreme ce nu cerea, în fond nimic, de vreme ce n-avea nimic de obținut ? Să se răzbune pe celălalt, pe *A.G.* ? Puțin probabil, minus doar sentimentul de culpabilitate care, desigur, îl chinuia (vezi însușirea diplomei, aruncarea ei, poate și folosirea ei ilegală, ca și însușirea unor obiecte)... Sau *V.A.*, deși ajuns la un prag extrem de primejdios, în măsura în care poate comite atîtea lucruri rele, fapte reprobabile (chiar penale — dacă se va dovedi că s-a folosit de diploma altuia), repet, *V.A.* a avut nevoie de această „supapă" (scrisoarea publicată, fie și sub un alt nume) pentru a se... elibera de anumite stări conflictuale (nepăsarea tatălui, abjecția mamei vitrege, infirmitatea). Nu vreau să melodramatizez, cazul... Recunosc doar că, inițial, descoperind substituirea produsă, inducerea în eroare și a altora, care s-au grăbit să-mi scrie în sprijinul lui... Graure, am fost tentat să-l „înfierez" ...năprasnic pe V.A. Pe urmă însă mi s-a părut nedreaptă soluția ; motiv pentru care am hotărît să reproduc, pentru uzul *adevăratului corespondent*, două fragmente din numeroasele scrisori expediate de niște *oameni de suflet* :

„Întrucît doream să știu cum s-a rezolvat cazul lui, am cerut sprijinul organelor locale din Zebil și am aflat că pe adresa lui Graure Alex. au sosit mandate și scrisori, însă nimeni nu știe cine-i bunicul respectiv, ca să i le predea. În numele tuturor celor care au dorit să-l ajute pe acest tînăr, vă rog să-i aduceți la cunoștință cele de mai sus" (VIOLA POPOVICI, pensionară, Galați, B-dul Republicii nr. 142, bloc B, et. II., ap. 6).

„Povestea aceasta tristă, atît de simplu și sincer mărturisită, m-a zguduit profund și m-a revoltat cumplit" (prof. VIRGINIA BUCȘOIU, Cămin-școlar nr. 8, Craiova).

Așadar, îl întreb acum pe *V.A.* : crezi că acești oameni minunați, care au rupt o bucățică din timpul lor liber, ca să-ți scrie, sau din economiile lor, ca să-ți trimită ceva, meritau într-adevăr să fie astfel... trași pe sfoară ? Înțelege-mă bine, Viorel Arim ! Știu, deduc ce existență dificilă ai avut, cum ai crescut mînat de simțămîntul că ți s-a făcut o cruntă nedreptate care te-a lăsat infirm pe viață (și sufletește), da, toate acestea-s absolut reale, dar soluția, îmi îngădui să afirm, nu-i nici... înșelarea celorlalți, nici ideea — evident greșită — că altora nu le pasă. În nici un fel, de soarta altuia. Încearcă să alegi, din cele spuse de mine, și din gesturile unor „necunoscuți", partea bună a vieții, adică respectul față de celălalt, întrajutorarea, cinstea, munca... Altă cale dreaptă și sigură nu există pentru nimeni ! Poate că, în cele din urmă, îmi vei scrie — abia acum — o scrisoare cum se cuvine, semnată cu numele tău (chiar dacă ai obiecții fundamentale la adresa tatălui care ți-a dat numele său), în care să fie vorba despre... un tînăr cumsecade. Lipsa de cumsecădenie și de cinste, iată, de fapt, cea mai mare infirmitate din lume. Deocamdată, atît.

P.S. „Surioara" : Adresați-vă Facultății de defectologie din Cluj.

UMOR STRĂIN

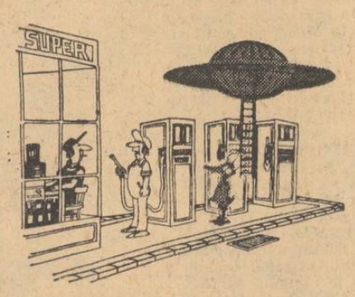

— Mă întreabă dacă avem Supergalattica 5...

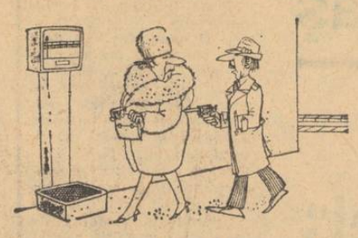

— Sînt 20 de ani de cînd vreau să știu cît cîntărești..

— Iar ai avut o discuție cu peștele-ciocan ?..

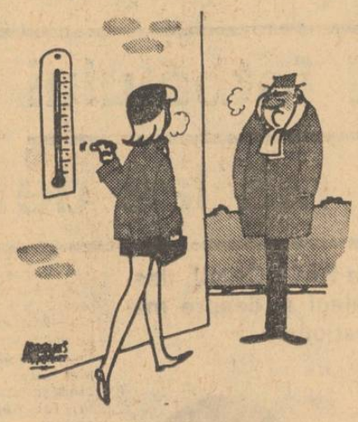

— Nu sînt în întîrziere. Tu mi-ai spus la „și cincisprezece" și eu am venit la mai puțin de opt...

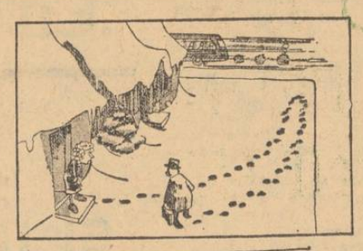

— ...Ți-am strigat : „grăbește-te fiindcă ai să pierzi autobuzul !.."

— ...și e mult timp de cînd ați adus la noi spre a fi reparat aparatul dv. electric de bărbierit ?...

Renaște o bijuterie a artei brîncovenești

Valoarea curții domnești de la Potlogi — Dîmbovița este, pentru arta brîncovenească, **„superioară Mogoșoaiei, a cărei arhitectură a suferit mai multe transformări"**, apreciază Ștefan Balș în lucrarea dedicată (cu cîțiva ani în urmă) acestui monument. În stare de ruină pînă de curînd, curtea domnească își redobîndește înfățișarea de acum cîteva secole. Ne referim, bineînțeles, la palatul propriu-zis, la zidul de incintă și cupola porții. Monumentul în ansamblu cuprinde însă și alte elemente interesante între care ruinele caselor vechi, ale dependințelor precum și biserica vecină, **„fost paraclis al curții, care mai păstrează sub tencuieli toate elementele necesare" unei eventuale restaurări.** Zidul de incintă, complet refăcut, înglobează patrulaterul curții numai pe trei părți, cea de a patra latură fiind situată pe malul heleșteului care se așteaptă **„curățat și îngrijit".**

Cîțiva ani în șir am urmărit evoluția lucrărilor de construcție propriu-zise vizitînd la răstimpuri șantierul condus de Paul Dimitriu, un cunoscut de pe timpul strămutării cetății Ada-Kaleh în Ostrovul Șimianului, operație nu numai de anvergură ci și de mare răspundere. După încheierea lucrărilor de construcție, conducerea lotului a fost preluată de arhitectul Haralambie Dobroiu pentru executarea migăloaselor finisaje — între care și reconstituirea stucaturilor specifice epocii. Dintr-o ruină, în care totul era aproape de nerecunoscut, palatul de la Potlogi a renăscut. Pentru aceasta au fost necesare lucrări minuțioase de restaurare, cu completarea elementelor decorative cioplite în piatră.

Legende cu circulație orală atribuie palatului unele secrete, între care un tunel care ar fi coborît într-o taină și o trapă prin care camera vistiernicului ar fi comunicat cu o posibilă ascunzătoare din pilonul central al pivniței reprodus — ca formă și tehnică de construcție — după cel din subsolul caselor vechi. Cupola porții de la intrarea în incintă prezintă de asemenea o tehnică de construcție interesantă — cărămizile fiind dispuse în formă de pînză de păianjen.

O dată cu lucrările de restaurare, proiectanții și constructorii s-au îngrijit de asigurarea circuitului muzeistic, printr-o scară interioară frîntă, cu palier la mijloc.

Săpături arheologice concomitente cu lucrările de restaurare au scos la iveală un bordei feudal și un cuptor bine păstrat din secolul XVI, o monedă romană imperială și ruinele dependințelor curții domnești. Aceste descoperiri aruncă o punte peste secole aducînd elemente noi în cunoașterea istoriei Potlogilor. Se păstrează, fiind instalată cu pioasă grijă în perete, deasupra ușii de la intrarea principală, pisania săpată în piatră din care aflăm că **„Aceste case din temelia lor sunt înălțate de luminatul domn Io Constantin Basarab Voevod fiiul său Constantin Brâncoveanul, începîndu-le și sfîrșindu-le la leat 7206 (1698) și la al zecelea an al domniei sale, ispravnic fiind Mihai vtori Postelnic Corbeanul".**

Peste puțină vreme, la jumătatea drumului dintre București și Tîrgoviște, turiștii vor avea prilejul să cunoască aceste case, renăscute, poposind la Potlogi și continuîndu-și apoi drumul cîțiva kilometri spre satul Pitaru, unde s-a născut și a copilărit pictorul Nicolae Grigorescu.

Ion BECHERU

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Melcul geometru...

Între preocupările profesionale și obișnuitele raliuri naționale sau internaționale, binecunoscutul campion român la automobilism, inginerul **Petre Vezeanu**, găsește timp să citească și revista noastră. Dar nu numai atît, ci chiar să ne trimită pentru rubrică mai multe materiale, foarte interesante, din care, deocamdată vi-l vom prezenta pe cel ce ni s-a părut deosebit de „tare". Vă prevenim că la prima vedere, problema apare ca paradoxală. Și totuși, veți constata că nu este deloc așa. Iată despre ce-i vorba.

Într-o cutie de carton, de forma unui paralelipiped cu baza pătrată, ca acela din figura alăturată, se găsește închis un melc. Latura pătratului este de 4 metri, iar înălțimea paralelipipedului de 10 metri. (Dimensiunile ar putea fi foarte bine și de numai 40 centimetri, respectiv 100 centimetri).

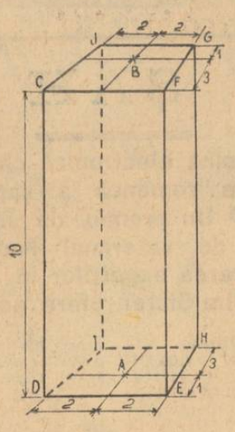

În momentul în care se pune problema, melcul se găsește la baza paralelipipedului, deci pe suprafața EDIH, în punctul A. Melcul ar vrea să scape totuși din cutie, cît mai curînd. La un moment dat, el sesizează o rază de lumină, la partea superioară a cutiei, în punctul B. Foarte grăbit, se decide să se îndrepte cît mai repede spre locul pe unde pătrundea raza de lumină, sperînd că — poate — acolo este scăparea. Dar, drumul cel mai scurt între două puncte este linia dreaptă, lucru pe care îl știe și melcul. Din păcate însă, el nu putea să zboare și ca atare trebuia să se deplaseze cu casuța lui în spate, de-a lungul pereților cutiei. Conform cotelor de pe desen, s-ar părea că drumul cel mai scurt între punctele A și B, respectînd linia dreaptă, totalizează 14 metri, pe orice pereți ar apuca-o. Melcul, fiind însă dornic să iasă cît mai curînd din cutie, iar pe deasupra posedînd temeinice cunoștințe de geometrie (nu ca alții !). după o scurtă chibzuială, se hotărî să apuce, pe un anumit drum, care l-a făcut să scurteze distanța, sub 14 metri.

Ce-i drept, după ce bietul melc a ajuns în punctul B, a avut o mare decepție întrucît acolo era doar un mic orificiu, cît un vîrf de ac, pe unde nu putea fugi. Ca atare, dezamăgit, se întoarse din nou spre punctul A, pe un alt drum, dar care era și el mai scurt decît 14 metri.

Dv. știți cum a realizat melcul cel puțin unul din drumuri ?

Cunoașteți sensul ?

Veți fi tentați, probabil, să spuneți că cunoașteți foarte bine limba maternă. Și totuși, oare, așa să fie ? Veți putea verifica dacă într-adevăr o cunoașteți sau nu, încercînd să interpretați unele cuvinte, cum sînt de pildă următoarele :

1. a acolisi
2. ahotnic
3. antal
4. berechet
5. beșliu
6. bez
7. boscărie
8. butcă
9. cepeleag
10. cilibiu

Cunoașteți sensul acestor cuvinte ?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Împărțeala

Mulți ar fi tentați să spună că, întrucît jumătatea lui 12 este 6 dacă cei doi copii împărțeau „frățește" suma, le revenea fiecăruia cîte 6 lei iar pentru că unul dintre ei voia cu un leu mai mult decît ce-l-alt, însemna ca un copil să aibă 7 lei și altul 5 lei. În realitate nu este așa, întrucît, dacă unul din copii dispunea de 5 lei și celălalt de 7 lei, înseamnă că cel de al doilea ar avea în realitate cu 2 lei mai mult decît primul. Răspunsul corect este următorul: unul din copii a luat 6,50 lei iar al doilea 5,50. În aceste condiții diferența dintre cele două sume este numai de un leu.

Glume... cu rîme

Foarte simplu : rima-fiu era prea mică și nu știa încă să numere corect ! (Sic !).

Sîntem convinși că nu v-ați fi așteptat chiar la un asemenea răspuns... dar nu trebuia să neglijați titlul, care își avea evident tîlcul său...

Poșta cititorilor

Ca totdeauna, am primit și de data aceasta numeroase răspunsuri la întrebările publicate în rubrica noastră. După obișnuita sortare, pentru materialele apărute în numărul 790 al revistei, din 25. 11. 1972, putem menționa pe următorii cititori, care au trimis soluții corecte : **Grigore Gelu-Adrian**, elev, Liceul „Alexandru Papiu Ilarian", Tîrgu Mureș — (Materiale ca acelea propuse de dv, au mai fost publicate) ; ing. **Simion Mihail**, Reșița (a se citi precizările de mai sus, valabile și pentru dv) ; **Albu Nicolae**, elev, Școala generală nr. 21, Sibiu (Am reținut propunerile dv, care ni se par interesante) ; **Ștefan Gavril**, Liceul Pedagogic, Botoșani (Acum, zeița Fortuna a fost de partea dv, după cum puteți constata. Din păcate însă, în ceea ce privește materialele trimise, au mai apărut și altele analoge, pe parcurs...) ; **Lazăr O.** București ; **Odoroabă Aurel**, elev, Liceul Jimbolia, jud. Timiș ; ing. **Sergiu Popescu**, Ploești (Am apreciat concizia răspunsului dv ; scurt, și la problemă, pe o simplă carte poștală. Cît timp ne-ar economisi diverșii alți cititori, dacă... precum dv...)

Luminița Ciumber, elevă, Școala generală nr.1, Pitești, jud. Argeș. Răspunsul a fost bun, dar de ce numai la o singură întrebare ? Oare, cea de a doua era atît de dificilă ?

Prof. **Ion I. Davidică**, com. Pogoanele, jud. Buzău. Vă mulțumim pentru frumoasele dv aprecieri cu privire la revistă, în general, și la rubrică, în special. În ceea ce privește terminologia la care vă referiți, se consideră, totuși, că un număr este alcătuit din mai multe cifre. Este adevărat că, în anumite împrejurări, chiar și o singură cifră poate reprezenta un număr, de pildă, numerele de la 1 la 9 inclusiv, sau cele ale unei străzi, apoi așa numitele „numere prime" tot pînă la 9 etc. Firește, însă, că aceste amănunte nu vă sînt necunoscute. Cît privește problema propusă, regretăm, dar am mai publicat un material, aproximativ pe aceeași temă.

Pîrlea Virgil, elev Liceul nr. 2 Reghin, jud. Mureș. O problemă absolut identică celei expediate am primit mai de mult, ea fiind în curs de publicare. Ce să facem ?

Porcărașu Valeriu, elev, Comarnic, jud. Prahova. Referitor la problema „Care este vinovatul ?", propusă de elevul Corneliu Podeț, din Dorohoi, vă mulțumim că ne indicați sursa de inspirație a expeditorului dar... trebuie să vă spunem că aceasta nu a avut cîtuși de puțin pretenția paternității problemei respective. Cît privește problema pe care o propuneți nu am reținut-o, pentru că una aproape identică a fost publicată în urmă cu peste un an.

Nota redacției — Întrucît mai mulți cititori ne-au întrebat ce se aude cu concursul pe care l-am anunțat, precizăm că nu am renunțat la el, însă urmează a se desfășura în primele luni ale anului 1973. Bineînțeles că aceasta nu înseamnă „sine die"...

Ing. Liviu MACOVEANU

REBUS • REBUS

AȘII RACHETEI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	K	O	D	E	S	■	S	M	I	T	H	■	N
2	■	P	A	N	A	T	T	A	■	R	O	M	A
3	R	E	V	E	R	O	R	A	N	T	E	S	
4	A	N	I	■	L	A	V	E	R	■	A	C	T
5	C	■	S	T	■	T	E	■	G	B	■	I	A
6	H	A	■	I	C	I	■	S	I	R	E	■	S
7	E	M	E	R	I	T	I	■	N	A	T	I	E
8	T	E	N	I	S	■	I	S	T	V	A	N	■
9	A	R	■	A	T	A	■	E	■	O	N	D	A
10	■	I	N	C	I	T	A	T	A	■	S	I	S
11	A	C	I	■	G	I	M	E	N	■	O	A	H
12	S	A	N	T	A	N	A	■	A	R	E	N	E

ORIZONTAL : 1. Învinsul lui Ilie Năstase în turneul campionilor '71 — Și a disputat cu supercampionul nostru finala de la Barcelona '72 ; 2. Talentat tenismen italian — Oraș ce intră în circuitul de turnee din Italia ; 3. Lovitură la tenis — Jucător de tenis spaniol ; 4. S-au împlinit 86 de la prima ediție a Wimbledonului — Celebru jucător de tenis australian — Acțiune ; 5. Comun la Năstase și la Smith ! — Primele seturi la tenis ! — Gerard Battrick — Servește ! 6. Hewit și Ashe — Finala dintre Franulovici și Iovanovici ! — Face pereche la dublu ! ; 7. Titlul cu care au fost distinși Ilie Năstase și Ion Țiriac (pl.) — Popor ; 8. Sportul rachetei — Prenumele unui cunoscut jucător de tenis maghiar ; 9. În orice partidă ! — Componentă a fileului ! — E fondat la mijloc ! ; 10. Întăriți — Pumnal ; 11. Nu acolo.. — Jucător de tenis spaniol — Ashe și Hewit ! ; 12. Valoroasă rachetă spaniolă — Terenuri de tenis.

VERTICAL : 1. În mîna jucătorului de tenis — Campion ; 2. Turneu profesionist — Continent ce și-a disputat, în Europa, cunoscuta salatieră ; 3. Celebra cupă — Din tenis ! — Compozitor din patria lui Santana ; 4. Morfeu — Valoroasă „rachetă", partener al lui Ilie Năstase, la dublu ; 5. Personaj din teatrul lui V. Alecsandri — A învinge ; 6. Nimic mai mult — Stea de prima mărime din constelația Taurului ; 7. Jucătoare de tenis din Olanda — Comun la Ilie ! — A iubi (lat.) ; 8. Un tenismen ca Ilie Năstase — Set ...este !! ; 9. Metalul salatierei ! — Nume de fată ; 10. Localitate în patria lui Nicola Pilici — Urale pentru învingător — Okker și Riessen ! 11. Termen muzical — Ermetic ; 12. Dispută sportivă — Mukerjea sau Lall ; 13. Racheta nr. 1 a tenisului european — Jucător de tenis american.

Prof. Serghei COLOȘENCO

Cuvinte rare : ONDA, NIN, SARL, ATIN, AMA, TRN, HOTA.

MONOVOCALICĂ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1		A										
2												
3												
4	S	T	R	A	I	N						
5	T											
6	R				V	I	S					
7	A											
8	L											
9												
10					B	A	L	A	N			
11	D	U	L	A	U							
12	A	N		V	A	R	S	A	T		A	

ORIZONTAL : 1. Nu a fost lăsată baltă — Cep răsucit ! ; 2. Pusă într-un cîmp magnetic — Amalgamați în vechea chimie (tehn.) ; 3. Scoasă la vedere — Teme scurte ! ; 4. Afară din curte — Stringătoare, peste măsură ; 5. A servi — Lovit cu toporul ; 6. Creangă între poeți ! — Cale de inspirație — A spune povești ; 7. Te servește cu apă (od.) ; 8. Cu... mulți ani... în urmă ! ! — Luat cu forța ; 9. Lucrează cu acul... — Cuptor de țară ; 10. Bună ! — Foaie verde, frunză lată... ; 11. Își înfige dinții-n lină — Una, alta ! ; 12. Musafir de revelion — Sticlă golită.

VERTICAL : 1. Privitor la stele (fem.) — Undă ! ; 2. La pedală — Pui de leu ! ; 3. E pusă la curent — Riu în Elveția ; 4. Încărcat cu flori — Prinde cu cleștele — Din lavă ! ; 5. Jucător la U.T.A. — Îți „șoptește" la ureche ; 6. Guturai (reg.) — Un lac... sărat ! ; 7. Cum vrei să-l iei, tot așa este ! — Coș gol ! — Rob al fricii ; 8. Năvălitor (od.) — Întinsă... la masă ; 9. Strașnic (mold.) — Șut în bară ; 10. Presată ; 11. De patru ori pe an — Refren popular ; 12. Vînător de lei... (od.) — Afară... pe tușe !

Gh. SAVOIU

Cuvinte rare : AAA, ATRAPĂ, AAR, NATA, AVAN.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

PENTRU CAMARA

ORIZONTAL : Cartofi — Praz — Enibahar — Ala — Pad — L — Mușlar — Sitar — Pr — Cz — Toca — Age — C — A — Anhidru — Oliv — R — Iar — Legumă — Hr — Țelina — Og — Oua — Soi — Roși — Nectar — Pirii.

LA VINATOARE

ORIZONTAL : Braconieri — C — Răpitoare — Pa — Ase — Calendar — Cu — Coteț — Arp — Clase — Iusca Aior — Na — Scut — Rt — Tl — Sitari — T — Hăituieli — Era — Sod — Re — U — Ma — Tipar — Sir — Însuțit — Scos — Sălbăticiuni.

PRIN ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI

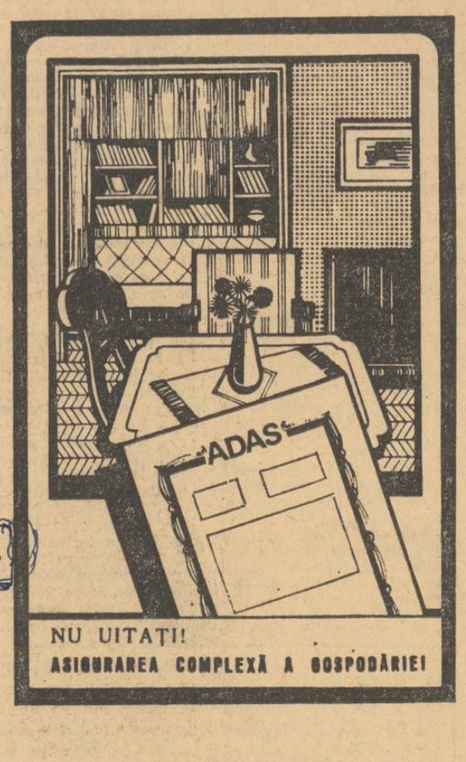

NU UITAȚI!
ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI!

SE ASIGURĂ :

— bunurile din gospodărie ;

— persoana care a încheiat asigurarea și soția (respectiv soțul) acesteia, pentru cazurile de invaliditate permanentă și de deces, produse de accidente la domiciliul asiguratului ;

— obligațiile (despăgubirile civile) ce ar rezulta pentru asigurat și membrii familiei sale, în calitate de locatar, față de proprietarii imobilului în care locuiesc sau față de terți, pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor la domiciliul asiguratului.

Posibilitatea de a se contracta această asigurare este la îndemîna oricui. Ea se încheie prin agenți și inspectori de asigurare, responsabili cu munca ADAS din întreprinderi și instituții, cooperative de credit, unități ale cooperației de consum, unele organizații comerciale de stat și direct prin unitățile ADAS.

În asigurarea bunurilor din gospodărie, în afară de incendiu, Administrația Asigurărilor de Stat își asumă răspunderea pentru suportarea și a altor riscuri, ca de ex. : trăsnet, explozie, ploaie torențială, grindină, inundație, furtună, uragan, furt prin spargere și altele.

De asemenea, se plătesc despăgubiri și pentru pagubele pricinuite bunurilor asigurate prin carbonizare totală sau parțială, ori topire chiar și fără flacără, stricăciuni accidentale produse la instalațiile de apă, canal și alte cazuri.

Prima de asigurare este foarte redusă : numai 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei sumă asigurată. De ex. : un cetățean care dorește să asigure pe un an bunurile din gospodărie la valoarea de 30 000 de lei, va avea de plătit la ADAS, suma de 60 lei.

Asigurații nu pot avea decît avantaje, încheind o asemenea asigurare. Așa de pildă, Iustac Gh. Angelica din comuna Letea, județul Bacău, și-a asigurat bunurile din gospodărie pentru suma de 5 000 lei, plătind o primă de asigurare de numai 10 lei.

Pentru acoperirea pagubelor produse de incendiul izbucnit la locuința sa, aceasta a primit de la ADAS suma de 5 000 lei.

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

„Eu sînt un pătimaş al fotbalului şi nu mă las de el"

Ce aflăm de la RĂDUCANU, despre el, despre colegi şi despre marele of: echipa naţională

Cu puţine zile înaintea Anului nou l-am întîlnit la Oradea, unde se afla în tratament, pe Necula Răducanu. Fiind amîndoi invitaţi ai revistei „Familia" am profitat de ocazie pentru a-l vedea „reflexele" la lucru şi pe vreme de pauză sportivă.

— Am auzit că ai venit la Oradea ca să te tratezi de reumatism. Este adevărat?

— **Asa e. Sînt alci la „Felix", în pavilionul 10. Să mă vezi cînd ies buimac de la nămol, parcă sînt groggy.**

— De fapt ce te doare?

— **Am semne de reumatism pe la coate, de atîtea căzături. Mama cînd vine la antrenamente să mă vadă zice: „Hai Rică acasă că te tăvălesc ăştia şi mai ai şi 95 de kile. Mai bine ai merge la servici...."**

— Ce-ar fi să vorbim puţin despre fotbal. Deşi nu mai aperi cam de mult poarta naţionalei, numeroşi gazetari, printre care şi eu, sîntem de părere că ai încheiat sezonul de toamnă într-o formă foarte bună. Ce crezi?

— **Acum am atins apogeul formei mele sportive. Şi colegii de echipă îmi spun că apăr nemaipomenit. Nea Bazil m-a ţinut anul ăsta numai în felicitări. Alţii însă văd altfel...**

— Cine ar fi aceştia?

— **Cei care la meciurile cele mai încordate stau pe tuşă şi rid, sau te scot din lot. La mulţi, care mă întreabă de ce nu mai sînt în naţională le explic: „Frate-le meu, eu nu sînt angajat al naţionalei ci al Rapidului".**

— Spui asta ca să te consolezi pentru că şi tu ai o parte de vină pentru scoaterea din lot. De ce faci fiţe?

— **Fotbalul este mai întîi de toate un joc de fotbal. Eu sînt pentru fotbalul unde spectatorului chiar la 0—0 nu-i pare rău că nu a rămas acasă, lîngă fusta nevestii...**

— Găseşti vreo asemănare între tine şi Năstase?

— **Aaa, eu sînt prieten bun cu Iliuţă Năstase şi cu nevastă-sa chiar. Se poate să ne asemănăm pe undeva, că şi el şi eu jucăm pentru public. Ce am mai rîs, atunci la Barcelona, cînd şi-a dus mîna la şale. Vezi, doamne, mă doare spatele ca pe Gorman şi nu mai pot să joc....**

— Vorbeam despre figurile pe care le faci pe teren. Nu crezi că ele mai dăunează cîte odată rezultatului?

— **Mie nu mi s-a întîmplat asta. Unii se mai gîndesc şi acum la golul lui Capkovici. Deşi sîntem prieteni buni, mai multă vină a avut Lajos Sătmăreanu care a strigat să-i dau mingea şi pe urmă şi-a schimbat locul. Nici la Londra, cu Tottenham, nu am fost de vină. Chiar dacă am luat trei goluri, am apărat formidabil. A fost o mare distracţie. Luam mingea la corner şi o săltam pe degete. Vezi doamne, nu pot s-o prind. Chivers sărea odată, de două ori, cădea de fazan, iar stadionul făcea „Ole".**

— Să revenim la fotbalul nostru. Cum ai vedea naţionala pentru sezonul care va începe în curînd?

— **Cu Boc şi cu mine, neapărat. Nu ştiu de ce se încearcă cu tot felul de formule, cu Stan, Rosznai sau Năstase ăla mic...**

— Care ţi se pare, la ora actuală antrenorul cel mai indicat la cîrma naţionalei?

— **O spun deschis, deşi s-ar putea să mă la unii la ochi. În lipsa lui Covaci, care face minuni prin Olanda, cei mai buni mi se par Valentin Stănescu şi Teaşcă Decinul din ei...** (N.A. Interviul, după cum se poate afla din primele rînduri, a fost luat înaintea schimbărilor intervenite în acest domeniu)

— Se apropie meciul cu R.D.G din preliminariile Campionatului mondial. Ce şanse ne acorzi?

— **Stai că mai întîi avem meciul cu Albania şi cu albanezii nu poţi să ştii niciodată. Vin vreo 15 inşi la încălzire, aleargă se dau peste cap şi nu poţi să ştii care este echipa precisă. La ei acasă, te iau tare în primele 25'. Dacă scapi cu bine din asta eşti om. Dar mă tem că iar o dăm în bară, aşa cum facem noi cu echipele considerate mai slabe.**

— Deci, calificarea trece pe la Tirana. Hai să revenim la reumatism. Crezi că te-ar putea împiedica ceva— or dureri de coate, or cei care nu te văd bine, or alte cauze — să joci fotbal?

— **Iţi arde de glume? Tăticu', eu sînt un pătimaş al fotbalului şi nu mă las de el. Eu mor şi mă oftic pentru fotbal. Aşa că vezi cum vine treaba. Dar pînă una alta mă duc să mai iau o gură de nămol, adică să mai fac o ungere.**

Corneliu Vadim TUDOR

MOZAIC

• FOSTA RECORDMENĂ MONDIALA la săritura în înălţime Ilona Gusenbauer (Austria), a fost întrebată de un ziarist dacă va mai continua activitatea competiţională. „Nu ştiu dacă voi ajunge la Montreal, a spus ea, dar deocamdată mi-am propus să particip la concursuri cel puţin doi ani. Această activitate mă ajută să nu mă îngraş"...

• **CUNOSCUTA campioană de înot, Shane Gould, va studia în anul 1973 la Los Alton (S.U.A.). În această perioadă, ea se va antrena la celebrul club Santa Clara, dar va reveni în Australia de cîte ori va fi chemată să facă parte din reprezentativa ţării.**

• ÎN CURSUL finalei Cupei ligii scoţiene la fotbal, disputată la Glasgow între echipele Celtic şi Hibernian (1—2), poliţia a operat peste 100 de arestări printre spectatorii turbulenţi. Majoritatea vor apare în faţa instanţei urgente de judecată fiind susceptibili de pedepse între 7 şi 30 zile închisoare.

• **40 000 de spectatori au asistat la Astrodromul din Houston, la premiera unui spectacol senzaţional, neîntîlnit încă în istoria automobilismului. Doi automobilişti, Chick Galliano şi Bob Milliken s-au lansat de pe o rampă specială într-un exerciţiu extraordinar de acrobaţie cu ajutorul unei maşini. Cele cîteva desene şi secvenţele fotografiate de mai jos vă înfăţişează felul cum este executat exerciţiul. Plecarea lansată de pe rampă, răsucire completă prin aer şi... aterizarea pe pistă!**

Pentru reuşita acestui adevărat salt mortal, cei doi cutezători conducători au făcut apel la un computer care le-a pus la dispoziţie toate datele necesare unei reuşite complete.

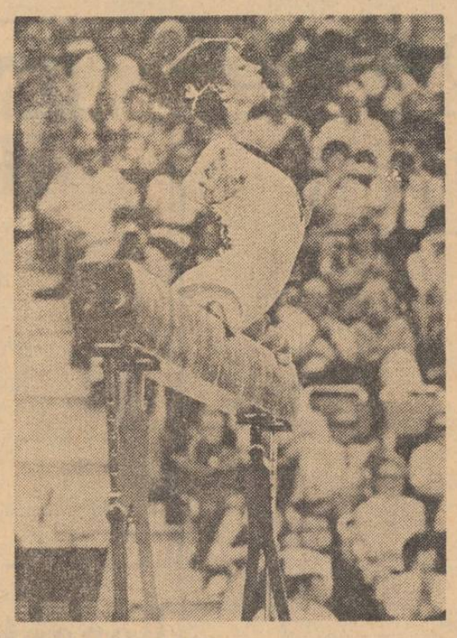

• RIK VAN STEENBERGEN, fost campion mondial de ciclism, a fost arestat în oraşul Anvers sub acuzaţia de a fi participat la spargerea unei bănci.

După cum s-a mai anunţat, cunoscuta campioană olimpică de gimnastică Olga Korbut (16 ani) a acuzat mari dureri la coloana vertebrală în urma unui antrenament. După primele examene, specialiştii au indicat regim de odihnă şi un tratament îndelungat care a şi început într-o staţiune balneară din Caucaz. Iată-o pe Olga Korbut într-un exerciţiu la bîrnă.

• MONIKA PFLUG, campioană olimpică la patinaj viteză, a provocat un accident de automobil. Ea a fost denunţată de un martor ocular care a recunoscut-o imediat, fiind una din cele mai populare sportive din R.F.G. Iată o faţetă neaşteptată a popularităţii.

• **PREZENŢA reprezentantelor „sexului slab" la probele de maraton a început să devină un fenomen destul de firesc. Iată însă că numai simpla prezenţă în această foarte dură probă nu este, se pare, suficientă. Au început să apară şi... marile performanţe. S-o citâm în acest sens pe Cheryl Bridges (24 de ani) din S.U.A. care a parcurs clasica distanţă de 42 de km în 2 ore 49'40", rezultat superior celui realizat de un mare număr de concurenţi care au luat parte la Jocurile Olimpice de la München.**

Poşta rotundă de Ion BĂIEŞU

IOANA DIACONESCU, str. Cozla nr. 10, sect. 4: „Ca mulţi alţi cititori am citit şi eu în „Poşta rotundă" articolul antrenorului coordonator al Centrului de fotbal Bîrlad — Suciu Constantin — şi sînt de acord că iubitorii de fotbal doresc să cunoască cît mai mult despre acest sport, că, aşa cum ştim cu toţii, în fotbal trebuie şi se poate face mai mult.

Că orice cetăţean de rînd, fără pretenţia de a cunoaşte prea multe despre acest sport şi în special „intimităţile din jurul echipei naţionale", aşa cum se exprimă autorul articolului, citind şi recitindu-l, cinstit să spun îmi lasă impresia a fi tendenţios. Jumătate din conţinutul său se referă la conducerea colegiului de antrenori sau mai precis numai la preşedintele I. Şiclovan.

Mă întreb: oare pe antrenorul Suciu îl doare soarta fotbalului românesc, sau faptul că Şiclovan şi ceilalţi din conducerea colegiului „îşi tocesc coatele pe birouri" — aşa cum se exprimă domnia sa? După cum arată susnumitul, pentru cei ce nu-l cunosc pe Şiclovan, rezultă că nu şi-ar desfăşura activitatea după nişte norme bine stabilite, că lasă în umbră nişte mari talente în fotbal promovînd cu precădere prietenii (absolvenţi I.E.F.S.), că face concesii, că are preferinţe, că în sfîrşit totul se desfăşoară după bunul lui plac — deci neprincipial — ceea ce dacă aşa ar fi, ar constitui un lucru foarte grav.

I. Şiclovan este un vechi sportiv, cu munci de răspundere atît pe linie sportivă cît şi politică, este un cadru didactic cu o muncă ce implică mari răspunderi. Mă întreb cum de atîtia ani şi-a desfăşurat munca ireproşabil şi acum dintr-odată! se găsesc atîtea lipsuri?

Oare nu cumva este condamnat Şiclovan tocmai pentru faptul că pe lîngă talente, el caută să promoveze tineri absolvenţi ai I.E.F.S., deci nişte sportivi cu o înaltă calificare, bine înarmaţi şi cu cunoştinţe teoretice — idee cu care eventual nu s-ar împăca unii antrenori mai vechi? Oare nu tocmai exigenţa sa îi atrage această ostilitate?

Oare dacă Suciu Constantin ar fi fost preşedintele colegiului de antrenori şi Şiclovan în locul domniei sale, tot prin această lentilă ar fi văzut carenţele fotbalului nostru?

Dacă Şiclovan ar fi avut asemenea lipsuri grave cum reiese din articol, cred că ele s-ar fi manifestat cu mult înainte şi ar fi fost ajutat sau în sfîrşit n-ar mai fi fost promovat în această muncă. Surprinzător cum dintr-odată se poate pune în umbră munca şi pasiunea unui om de o viaţă.

Întîmplarea face să-l cunosc pe preşedintele Şiclovan din activitatea obştească din cartier şi ştiu că are o conduită ireproşabilă atît în familie cît şi în cartier. Ştiu că întotdeauna este obiectiv, foarte corect, imparţial şi foarte modest. De aceea a constituit întotdeauna un exemplu pozitiv pentru ceilalţi. Îmi este foarte greu să cred că în profesiunea sa poate fi altul decît acel pe care-l cunoaştem noi.

Cred că cele relatate de antrenorul Suciu ar trebui să se analizeze cu toată seriozitatea de F.R.F. pentru că, după părerea mea, este păcat ca un om care şi-a dedicat mulţi ani din viaţa sa, multă pasiune şi poate chiar şi-a zdruncinat nervii pentru şi din cauza fotbalului, acum către sfîrşitul carierei sale să primească o astfel de răsplată".

Gestul dumneavoastră — de a lua, în chip dezinteresat, apărarea unui om nedreptăţit — este prin excelenţă nobil. Pledoaria conţine însă o eroare: cititorul Suciu Constantin se referea în rîndurile sale la activitatea de preşedinte al colegiului de antrenori a lui Ion Şiclovan, în timp ce dumneavoastră elogiaţi activitatea de cetăţean al cartierului şi de tată de familie desfăşurată de acelaşi susnumit. În acest caz, efortul dumneavoastră se dovedeşte inutil, dreptatea urmînd să fie împărţită tot de către Federaţia de fotbal.

VASILE IONETE, Găieşti: „Ca vechi şi credincios corespondent al „Poştii rotunde" ţin să vă aduc imediat la cunoştinţă satisfacţia mea faţă de ultimul comunicat al federaţiei române de fotbal. Ştiu că această instituţie, prin natura sa, este veşnic expusă criticilor, dar acum merită s-o lăudăm sincer. În primul rînd, biroul federal a decis (ţinînd seama, probabil, de dorinţa unei mari părţi a opiniei publice şi de necesitatea obiectivă ca echipa naţională să intre pe mîini proaspete, capabile s-o dezmorţească) eliberarea lui Angelo Niculescu din funcţia de selecţioner. M-a satisfăcut faptul că federaţia l-a mulţumit celui care a descoperit şi încheagat actuala garnitură (cea mai bună din istoria fotbalului nostru) şi că i-au fost recunoscute meritele reale faţă de fotbalul nostru. Deosebit de important şi îmbucurător din partea forului tutelar al fotbalului nostru este, însă, grija pe care o manifestă faţă de meciurile cu formaţia R.D.G., unul dintre cele mai grele ale echipei noastre din ultimii ani. De felul în care vor aborda această partidă fotbaliştii, antrenorii şi oficialii noştri depinde calificarea României în turneul final, ceea ce ar însemna o performanţă de mare prestigiu. Cu alte cuvinte, trebuie să facem totul pentru a ne califica.

Dar motivul principal al scrisorii mele este altul. În comunicat nu se sugerează nimic în legătură cu intenţiile de viitor ale federaţiei privind conducerea directă a naţionalei. Adică cine va fi antrenorul? După unele zvonuri, se pare că Ştefan Covaci, actualul şi celebrul antrenor al lui „Ajax" Amsterdam, va deveni conducătorul tricolorilor noştri. Cunoaşteţi ceva în acest sens?"

Sînt de acord cu dumneavoastră că raţiunile şi termenii folosiţi de federaţie în ultimul său comunicat sînt de natură să ne convingă. După ce vreme de cinci ani ne-a adus bucurii şi deceptii care de care mai intempestive, Angelo Niculescu a ajuns el însuşi la înţeleapta decizie de a lăsa echipa să-şi caute o idee nouă de existenţă. Evenimentul despărţirii s-a petrecut (din cîte ne dă de înţeles comunicatul) în termenii cei mai decenţi, ceea ce e bine şi firesc. Cine va urma la cîrma naţionalei? După cîte aud, agenţiile internaţionale au şi anunţat deja hotărîrea lui Ştefan Covaci de a se pune din nou în slujba fotbalului românesc, deşi echipe de răsunet i-au făcut propuneri dintre cele mai tentante. Probabil că acest eveniment (fericit, desigur) se va petrece după încheierea campionatului olandez. Pînă atunci, se va găsi, sper, o soluţie, mulţumitoare. Cel mai important este, însă, ca fotbaliştii noştri să trăiască această iarnă şi primăvară pătrunşi de ideea de a se dărui total în cele două meciuri cu formaţia R.D.G. E nevoie de un miracol pentru a fi spălate urmele neînchipuitului rateu de la Helsinki.

Cu şi fără... crampoane

UNDE NE SÎNT RIDICĂTORII?

de Eftimie IONESCU

Popas în volei. Popas într-un sport care, din 1955 şi pînă de curînd, a oferit succese tot mai importante culorilor naţionale; fie că s-a ajuns pînă la locul cel mai de sus într-un campionat european, la un loc trei în campionatul lumii, fie că finala întrecerii campionilor devenise o chestiune de exclusivitate a voleiului românesc. Prezenţa palidă de la Jocurile Olimpice de la München a reprezentativei şi, mai recent, eliminarea fără istoric a lui Dinamo din C.C.E. ne face să încercăm o prezentare succintă şi unele păreri personale asupra perioadei critice pe care o străbate o ramură de largă popularitate şi, mai cu seamă pe planul formaţiilor masculine, foarte darnică în performanţe de prima valoare pentru sportul românesc, cum spuneam.

Mijlocul prin care vrem să efectuăm mica noastră introspecţie (departe de pretenţiile unei analize complete), îl reprezintă cercetarea în timp a drumului voleiului masculin, la eşalonul formaţiilor de performanţă. Perioada de pionierat, din anii imediat de după război a avut un sextet de aur, al Medicinii Bucureşti. „Oamenii în alb" de astăzi, reputaţi reprezentanţi ai specialităţii, prezentau atunci o formaţie care dădea spectacole mult căutate. Erau trăgătorii principali Medianu şi Dragomirescu, era jucătorul dintre ei, cel care le dădea pase fără greş, Melontie Popescu şi erau — mai cu seamă — „zburătorii", agilii şi acrobaţii oameni ai liniei a doua, Miron Georgescu şi Savelică Ciofu. Contemporan cu această admirabilă echipă era un om care nu s-a despărţit nici acum de volei, era acel vrăjitor al paselor, Gicu Constantinescu. Ridicătorii de talia lui, cu o perfectă prizâ a balonului, erau capabili să forţeze ascensiunea unui trăgător pînă la suprema consacrare.

Dacă veţi urmări mai departe, în timp, drumul voleiului nostru veţi avea aceeaşi revelaţie. Marii trăgători, oamenii loviturilor de catapult, au avut totdeauna creatori de situaţii de joc de o indiscutabilă clasă. Lîngă acel excepţional Roman s-a aflat un Dumitraşcu sau un Tănăsescu; Ponova era cheia jocului unui Horaţiu Nicolau sau Davila Plocon, după cum Derzei sau Bănică Teodorescu erau coordonaţi de alt maestru al paselor, Mircea Cristea. Galeria acestor rafinaţi şi virtuoşi constructori ai jocului i-a prezentat şi pe Fieraru şi Cherebeţiu şi a avut — ca cel mai recent demn reprezentant — pe Aurel Drăgan care poate emite pretenţia locului de onoare în clasamentul ridicătorilor.

Ştiu că tehnicienii jocului de astăzi, devenit mult mai complex, mai puţin „tradiţional" decît acela practicat de unii dintre amintiţii maeştri, vor vorbi de dispariţia ridicătorilor exclusivi sau a trăgătorilor prin excelenţă; sigur că s-a mers mult în direcţia unei abandonări a specializării dar mai corect spus, momentul în care ne aflăm este acela al jumătăţii de distanţă spre echipa de volei cu şase ridicători şi trăgători, în acelaşi timp. Fantasticele finale ale Jocurilor Olimpice au dovedit că formaţia care nu are un mare coordonator, un artist al schemelor, un om deplin respectat pentru ştiinţa lui voleibalistică, ei bine aceste formaţii nu pot atinge marea performanţă. Şi voleiul nostru nu a găsit la vreme pe veritabilul succesor al lui Drăgan; că e aşa ne-a dovedit-o chiar maestrul emerit din Giuleşti care a apărut într-o bună zi, după luni şi luni de prezenţă pe banca antrenorilor, alături sau împotriva unor actuali componenţi ai lotului reprezentativ şi a dominat lupta cu autoritate.

Cred că lipsa unor ridicători de clasă e cea mai acută pentru voleiul nostru şi carenţa grevează direct asupra jucătorilor de finalizare, asupra trăgătorilor. Mă gîndesc că o soluţie pentru depăşirea cît mai rapidă a momentului de impas ar fi atragerea a cît mai multora dintre foştii internaţionali de clasă spre antrenorat; în ultimii ani abandonarea de către ei a „băncii suferinţelor" n-a reprezentat deloc, cum se vede foarte bine, un avantaj pentru volei. Antrenori cu merite şi mari succese au dispărut. Şi nu e o întîmplare că absenţa demonstraţiei practice, pe viu, la antrenamente, produce şi absenţa unor virtuoşi ai pasei. Unde ne sînt ridicătorii? e cazul să ne întrebăm.

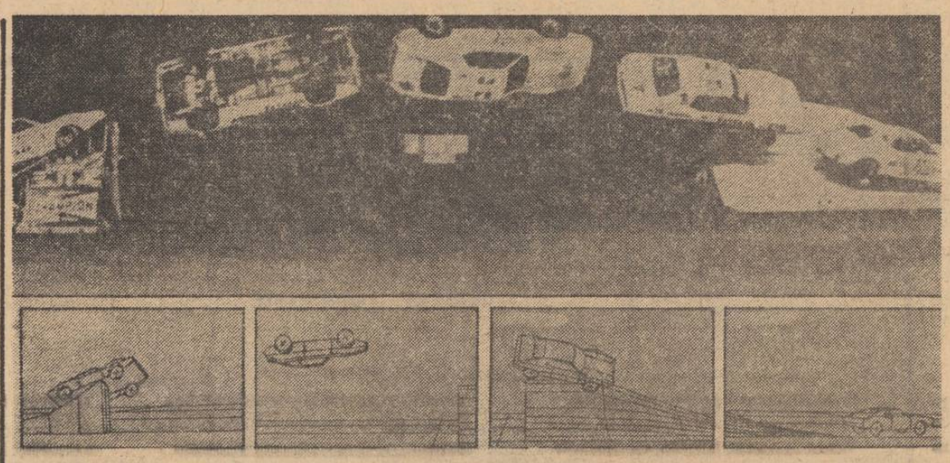

ŞAH

• Maşina electronică clasează o jucătoare română a şaptea din lume! • Un premiu de frumuseţe obţinut de veteranul Paul Keres • Întrecerea experţilor în „şah fulger" • Jim Slater oferă noi premii

• **ALEXANDRA NICOLAU PE LOCUL ŞAPTE ÎN ULTIMUL CLASAMENT „ELO"!** De curînd a fost dat publicităţii ultimul clasament oficial „Elo" al Federaţiei internaţionale de şah, valabil pentru cel de-al doilea semestru al anului trecut. În secţiunea sa feminină, clasamentul — alcătuit cu ajutorul unei maşini electronice — o situează pe maestra internaţională Alexandra Nicolau ca cea de-a şaptea şahistă a lumii, cu 2 290 de puncte! Pe primele şase locuri sînt clasate Nona Gabrindaşvili 2 450 p., Kuşnir 2 355 p., Alexandria şi Ranniku 2 335 p., Koslovskaia 2 305 p. Savnina 2 295 p. După Nicolau urmează Borissenko şi Lazarevici 2 285 p.

La bărbaţi pe primul loc se află fireşte noul campion mondial Robert Fischer cu 2 785 p. Urmează în ordinea punctajului Spasski cu 2 660 p., Petrosian şi Polugaievschi 2 645 p., Korcinoi şi Portish 2 640 Botvinnik şi Karpov 2 630 p., Larsen şi Tal 2 625 p., Smislov şi Stein 2 620 p., Hort şi Keres 2 600p. Geller, Taimanov şi Hubner 2 590 p., Bronstein, Gligorici şi Vasiukov 2 570 p., Mecking, Olafsson şi Panno 2 570 p., Reshewsky 2 565 p., Balaşov, Gipslis, Kroggius, Tukmanov şi Robert Byrne 2 560 p., Kavalek şi Szabo 2 555 p. Averbach, Holmov, Suetin, Ljubojevici şi Lothar Schmidt 2 550 p., L. Evans, Lutikov, Pfleger şi Smejkal 2 545 p., Darga, Liberson şi Najdorf 2 540 p. Din păcate, nu sîntem în posesia întregului clasament, pentru a putea cunoaşte numărul de puncte pe care l-au acumulat jucătorii noştri.

• **AL DOILEA MECI U.R.S.S.—RESTUL LUMII** va avea loc, probabil, în mai 1973, în Olanda, în cadrul unor ceremonii ce vor marca centenarul federaţiei olandeze de şah. Dr. Max Euwe, fost campion mondial şi actual preşedinte al F.I.D.E., conducătorul echipei Restul lumii, a anunţat următorul lot din care va forma reprezentativa ce va întîlni pe şahiştii sovietici: Fischer, Larsen, Portish, Hort, Hübner, Gligorici, Mecking, Panno, Olafsson, Reshewsky R Byrne şi Kavalek. Rezerve: Szab şi Ljubojevici. Reamintim rezultatul primului meci: 20,5—19,5 pentru echipa sovietică.

• **FINALUL UNEI PARTIDE DISTINSE CU PREMIU DE FRUMUSEŢE.** În diagrama de mai jos este prezentată poziţia survenită în finalul partidei **Keres — R. Byrne** la turneul de la San Antonio.

La ultima sa mutare, Byrne înaintase pionul pe prima coloană 31... a3—a2 şi se părea că transformarea în regină şi crearea unui avantaj decisiv pentru negru sînt de neevitat. Dar Keres a găsit o resursă nebănuită şi de mare frumuseţe, care i-a oferit satisfacţia victoriei şi obţinerea premiului pentru cea mai frumoasă partidă a concursului. Keres a sacrificat turnul pe f7 şi, după 32... a2—a1 regină şah, regele alb s-a refugiat pe cîmpul g2, negrului nerămînîndu-i altceva mai bun de făcut decît să cedeze. După luarea turnului fie cu regele fie cu calul matul este de neînlăturat.

• **„DUMINICA BLITZULUI" LA ZURICH.** Cei mai buni 106 experţi în şah fulger s-au întîlnit la Zürich într-o „duminică a blitzului", al cărei turneu final a fost cîştigat de Gheri din Dietikon. Pe locurile doi-trei: Kaenel şi dr. Kupper.

• **ANGLIA** a cîştigat tradiţionalul meci cu Olanda cu 12,5—7,5 dar l-a pierdut pe cel cu R.F.G. cu 9,5 la 10.5.

• **5 000 LIRE PENTRU UN TITLU DE MARE MAESTRU:** Premiul l-a oferit cunoscutul financiar englez Jim Slater, care a subvenţionat şi o parte din premiul acordat la meciul Fischer—Spasski. Slater a oferit recompensa pentru a-i stimula pe şahiştii englezi să obţină primul titlu de mare maestru acordat unui jucător britanic. Şahiştilor care vor obţine al doilea şi al treilea titlu de mare maestru Slater le oferă cîte 2 500 lire.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• VECHIUL INTERNAŢIONAL, Vasile Antoniu (Dinamo), campion naţional la categoria „semiuşoară", ne declară: „În acest an împlinesc 31 de primăveri. La sfîrşitul sezonului, după desfăşurarea campionatelor ţării, programate în septembrie la Cluj, voi abandona activitatea competiţională. În ultimul „act" al carierei mele sportive doresc să mă comport la înălţimea aşteptărilor. De aceea, mă pregătesc intens, intenţionînd să atac cu succes centurile europene şi balcanice".

• **NE-A PLĂCUT** afişul redactat de secţia de box a clubului Dinamo, care invită pe tinerii din cartierul Ştefan cel Mare (şi din alte cartiere) să se iniţieze în „tainele sportului cu mănuşi" avîndu-l ca profesor pe tehnicianul de reputaţie internaţională, **Ion Monea.** Fostul campion naţional ne-a spus printre altele: „**Vreau să ridic noi cadre de nădejde. Boxul românesc are mai mult ca oricînd nevoie de elemente talentate**" Monea se află pe drumul cel bun. Cu oţinică răbdare fostul învingător al lui Walasek se va afirma şi în calitate de pedagog. Îi dorim succes.

• **ÎN CEASUL AL 12-LEA** federaţia a luat frumoasa hotărîre de a trimite peste hotare cu echipa naţională sau cu alte formaţii, pe lîngă antrenorul Ion Popa şi cîte un „om de colţ" care şi-a adus o contribuţie importantă la educarea pugiliştilor. În această postură, s-au aflat de mai multe luni însoţind boxerii noştri, antrenorii **Petre Mihai, Dumitru Gheorghiu, Dumitru Ion, Ion Stoianovici** şi alţii.

• **ŞALANGERUL** G. Foreman şi campionul lumii Joe Frazier se află de mai multe zile la Kingston (Jamaica), unde se pregătesc pentru marele „soc" care va avea loc pe ringul acestui oraş la 22 ianuarie. Foreman foarte sigur pe „contrele" sale a declarat ziariştilor: **„Luna ianuarie este foarte importantă pentru viaţa mea. Aştept ca în jurul datei de 19 ianuarie soţia mea să-mi dăruiască un băiat; în ziua meciului cu Frazier voi împlini 24 de ani iar a doua zi voi fi... campion al lumii. Toate aceste evenimente sînt foarte bine reglate între ele. Cel mai important cadou pe care-l voi primi în ziua încoronării mele ca deţinător al centurii mondiale mi-l va face fără îndoială soţia mea. Îi mulţumesc de pe acum".**

• **CAMPIONUL MONDIAL** la categoria „mijlocie" argentineanul Carlos Monzon nu l-a acceptat şalanger pe francezul Jean Claude Bouttier care a fost declarat gratuit învingător prin descalificarea lui Griffith. Fostul „cowboy" îl va întîlni pe Griffith, în două sau trei luni, pe un ring din Roma. Învingător sau învins Monzon se va retrage din box, acceptînd oferta unui regizor de a face film. La rîndul său, Frazier a declarat că după ce-l va învinge pe Foreman îşi va pune centura în joc în faţa lui Clay, iar a doua zi, indiferent de rezultatul care-l va obţine, se va dedica definitiv jazului şi filmului.

• **AMATORII DE SPORT** din Havana l-au desemnat pe campionul olimpic la categoria grea Teofilo Stevenson cel mai bun sportiv al anului 1972. Într-o declaraţie făcută reprezentanţilor presei Stevenson a spus: **„Sînt fericit. Nu voi trece la profesionism. Boxul este un sport şi nu o meserie".** Spre deosebire de Stevenson, americanul Bobick, nefericitul învins al boxerului cubanez, a anunţat oficial că va debuta la profesionism în martie. Foarte încrezător în forţele sale, Bobick a spus că în trei ani va fi campionul lumii.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 14 ianuarie

1. **BARI-AREZZO** (pronostic la pauză). Credem că 45 de minute Arezzo va rezista fără a primi nici un gol. Deci X.

2. **BARI-AREZZO** (pronostic final). În cele din urmă Bari, echipă cu mai multă experienţă şi mai bine situată în clasament va reuşi să fructifice avantajul propriului teren.

3. **GENOA-CATANIA** (pronostic la pauză). Derbiul seriei secunde promite o dispută echilibrată. Catania are o apărare foarte bună (a primit doar 6 goluri în 17 etape) motiv pentru care socotim că, cel puţin 45 de minute, nu va primi gol.

4. **GENOA-CATANIA** (pronostic final). Indiscutabil echipa gazdă, lidera seriei, are prima şansă. Probabil că va cîştiga meciul dar pentru mai multă siguranţă credem că trebuie să avem în vedere şi un rezultat de egalitate.

5. **PERUGIA-CATANZARO** (pronostic la pauză). Meci greu pentru echipa Catanzaro, aflată în lupta pentru promovare. Perugia joacă destul de bine acasă şi acum are mare nevoie de puncte. Îi va fi însă dificil să marcheze pînă la pauză.

6. **PERUGIA-CATANZARO** (pronostic final). În partea a doua a meciului Perugia va forţa obţinerea victoriei. Rămîne de văzut dacă va reuşi să străpungă apărarea ermetică a oaspeţilor. 1, X ni se par cele mai indicate.

7. **BRINDISI-ASCOLI.** Ambele echipe se găsesc la mijlocul clasamentului, cu un număr egal de puncte. Pînă acum Ascoli nu a realizat în deplasare decît două rezultate de egalitate în şapte partide. Brindisi, în schimb, ştie să profite de avantajul terenului. Aceste două argumente pledează net în favoarea gazdelor.

8. **COMO-FOGGIA.** Un meci echilibrat în care Como are prima şansă. Să nu uităm însă că Foggia ţinteşte unul din locurile rezervate promovării în prima divizie, ambiţie ce nu o poate realiza decît prin acumularea a cît mai multe puncte din deplasare. Deci, X nu este exclus.

9. **MANTOVA-CESENA.** Foasta divizionară A, Mantova, cunoaşte o degringoladă surprinzătoare. Ocupă ultimul loc, cu 9 puncte acumulate în 17 etape. Probabil că va retrograda şi din divizia B dacă nu intervine un reviriment în formaţie. Deocamdată nu-i putem acorda credit mai ales în faţa unei formaţii situată pe locul secund al grupei. Poate aspira, cel mult, la un rezultat de egalitate.

10. **NOVARA-TARANTO.** Echipele se găsesc în zona fierbinte a retrogradării şi au mare nevoie de puncte. Jucînd acasă Novara păstrează mari şanse de victorie.

11. **REGGIANA-MONZA.** Ni se pare a fi meciul cel mai puţin echilibrat al concursului de mîine, în sensul că echipa gazdă se anunţă favorită clară.

12. **VARESE-BRESCIA.** Şi acest meci angajează două echipe de valori total diferite. Varese nu are emoţii, fiind stăpînă pe situaţie în faţa unei echipe ce se chinuie în zona retrogradării.

13. **REGGINA-LECCO.** Un nou meci în care formaţia gazdă deţine şanse mari de victorie, datorită formei şi poziţiei bune din clasament.

— Redacţia şi administraţia Piaţa Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poştal 33, căsuţa poştală 4108 Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Întreprinderea poligrafică Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64—66 P.O.R. — 2001. Abonamentele se fac prin oficiile şi agenţiile P.T.T.R., factorii poştali şi difuzorii de presă din întreprinderi şi instituţii. Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — sectorul Export-import presă, Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64—66. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile şi agenţiile P.T.T.R., factorii poştali şi difuzorii de presă din întreprinderi şi instituţii. Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — servi Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile şi agenţiile P.T.T.R., fac-

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

Anul XVII Nr. 798 — sîmbătă 20 ianuarie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDA săptămînală

UN AMPLU DIALOG

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a altor conducători ai partidului nostru în localitățile moldovene, printre oamenii muncii din aceste județe, a avut în aceste zile caracterul unui amplu dialog concret, la fața locului, în legătură cu toate problemele care se pun, fie în actualitatea imediată, fie în perspectivă. Ca și cu alte prilejuri asemănătoare, și de această dată muncitorii, țăranii, intelectualii, fără deosebire de vîrstă, au făcut din întîlnirea cu secretarul general al partidului o puternică demonstrație de aderiune la politica internă și internațională a partidului și statului, de atașament și dragoste față de partid. În același timp, cetățenii din județele vizitate, exprimînd, de fapt, sentimentele unanimității poporului nostru, au dat glas dragostei și stimei față de conducătorul partidului și statului, care, cu neobosită grijă față de destinele patriei, se află permanent în mijlocul oamenilor muncii.

Vizita a constituit, ca în atîtea rînduri, o imensă consfătuire cu zeci de mii de participanți, la care, pe baza situației de la fața locului, au fost indicate măsuri concrete menite să ducă la continua îmbunătățire a activității economice, a vieții sociale. Oamenii și-au spus părerea deschis, au formulat numeroase idei și propuneri pentru bunul mers, în continuare, al treburilor obștești.

Este cu neputință ca pe cuprinsul unui articol să fie trecută în revistă multitudinea de preocupări cuprinse în ampla și multilaterala analiză prilejuită de această vizită. Ne vom mulțumi, așadar, să spicuim cîteva momente. Iată, de pildă, că, în timpul vizitei la fabrica de confecții din Bîrlad, s-a raportat tovarășului Nicolae Ceaușescu faptul că, datorită condițiilor create, Centrala industriei confecțiilor va putea îndeplini cincinalul numai în patru ani. Cu ocazia vizitei, auzind de angajamentul muncitorilor din confecții, făuritorii rulmenților au arătat conducătorului partidului și statului nostru că pot și ei reduce termenul. La aceeași întreprindere, ca și la altele, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat și a dat prețioase indicații cu privire la mai buna folosire a spațiului existent, aplicarea unor tehnologii moderne, dezvoltarea și moderni-

CONTINUARE ÎN PAG. 2

Ilie Năstase fără rachetă

Cu cîștigătorul „Marelui Premiu" despre familia sa și, bineînțeles, despre tenis și marile competiții ale anului.

(Pagina a 8-a)

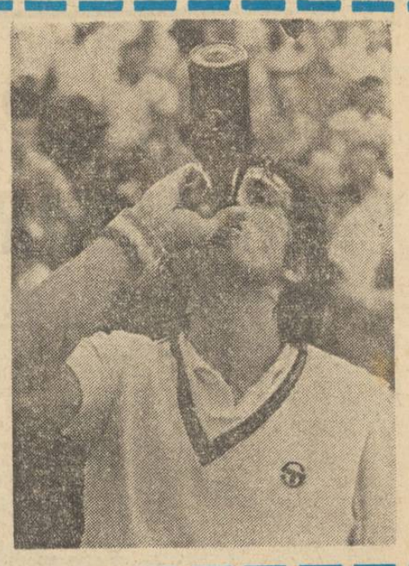

CINE SÎNT INOVATORII

La control (după filetare și probarea țevilor) Radu Lițan și Gheorghe Dobre
Fotografia : Nicu VASILE

● Maistrul RADU LIȚAN de la Uzina Republica, Erou al Muncii Socialiste, își destăinuie gînduri despre muncă, despre viață ● Cele 100 de inovații și cele care vor mai veni ● O activitate în slujba celor mai noi idei tehnice ● Un an rodnic și un bilanț pe măsură : în 1972 Uzina Republica a dat produse peste plan în valoare de 59 milioane lei din care : 4 600 tone țevi și 2 600 tone laminate finite pline. 1973 — prevederi ale unor creșteri substanțiale față de 1972 : la producția globală — 7,2 la sută, la productivitate — cu 6,7 la sută, la planul de export — cu peste 20 la sută ● Fiecare om din secție să știe cît maistrul ! ● Bătrînețea e încă departe..

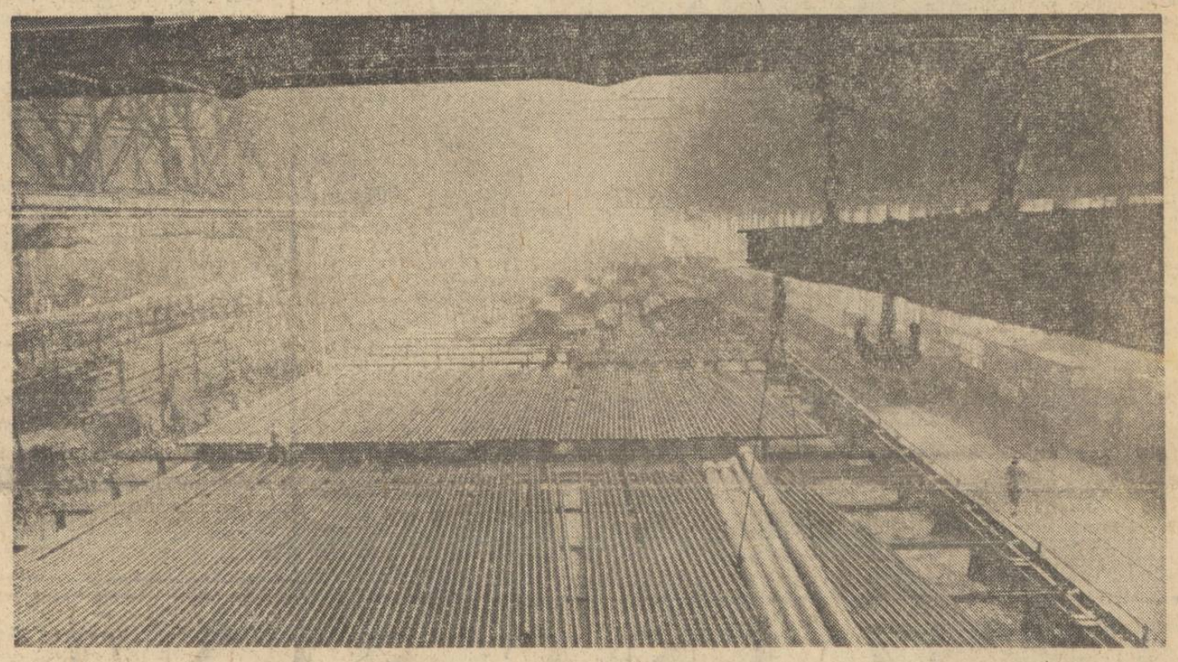

Vedere din hala de pregătire-expediție

Pentru RADU LIȚAN, bătrînețea e pe undeva pe aproape. Îl pîndește — o simte el — odată cu anii de pensie. Într-o zi, nu va mai trece pe la fabrică, decît așa, cînd i-o fi tare dor de oameni și de mașini. Încă îi vine greu să creadă. De cîte ori simte că un gînd de acest fel îi stăruie înapoia frunții, încearcă să-l alunge. Totuși, 58 de ani sînt 58 și nu mai puțin, iar apropierea de 60 de ani e inevitabilă... Dar tocmai acum, la vîrsta asta, cînd Lițan este încă același îndrăgostit de tehnică, dar rămîne tot mai des pe gînduri la ideea pensiei și a bătrîneții, o altă scînteie i-a stîrnit jarul tinereții. Acum, el, cu părul ăsta cărunt a avut emoții ca la 20 de ani, cînd și-a văzut prinsă pe piept insigna de Erou al Muncii Socialiste.

— **Multe satisfacții are omul într-o viață. Dar ca aceasta, oferită și la vîrsta mea, n-a fost niciuna.**

— Chiar nici una ? Nici măcar o inovație ? Nici măcar o mașină pe care ați creat-o ?

— **Nu, nu, niciuna, credeți-mă. Știe omul ce-i aduce fiecare bucurie...**

Scoate un pachet de țigări și-l tot trece dintr-o mînă într-alta. Ar vrea să fumeze și parcă se sfiește. Îmi dau seama că vorbind despre întîmplarea cea mai recentă din viața lui e din nou emoționat. Gesturile de vechi fumător îl trădează. La îndemnul meu, își aprinde o țigară. După un timp, discuția devine mai însuflețită.

— Maistre Lițan, ce vă leagă cel mai mult de munca dumneavoastră în uzina de țevi Republica : oamenii, inovațiile sau altceva ?

— **Cine stă să-și rîndulească așa sentimentele ! Acu' fiindcă m-ați întrebat, dați-mi răgaz să mă gîndesc...**

Aștept răspunsul și, în timp ce trage din țigară, îl cercetez cu discreție. Cu toată tentația care mă încearcă, de a-l caracterize.

Lucia MANOLESCU

CONTINUARE ÎN PAG. 2

Fotografiile cititorilor noștri

„Feerie nocturnă" Ioan BREZOSZKI — Baia Mare

„Firul vremii" Ion CERGHEZAN — Baia de Jos, jud. Mureș

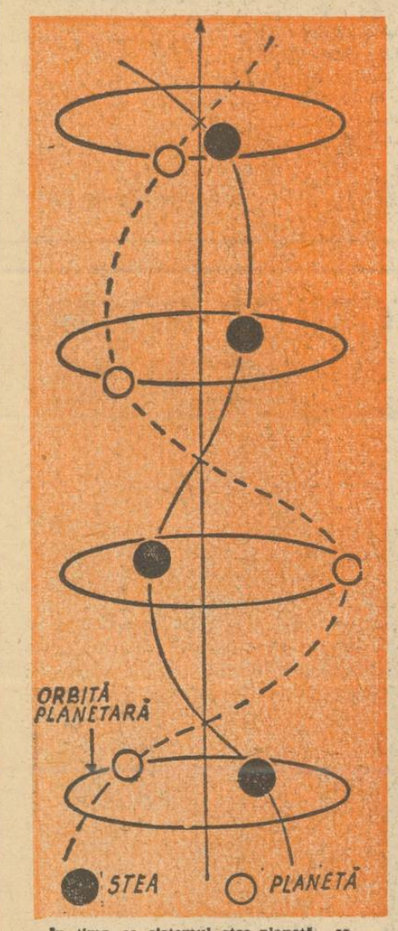

În timp ce sistemul stea-planetă se deplasează potrivit unei linii drepte, stelele par să oscileze de o parte și alta a acestei linii.

ÎN VECINĂTATEA NOASTRĂ, TREI STELE DIN PATRU AU PLANETE

Sistemele planetare nu sînt o excepție în galaxia noastră. Dimpotrivă, ele par să numere miliarde sau chiar zeci de miliarde. Dar numai cele care însoțesc o stea a cărei combustie e stabilizată, de felul Soarelui, ar putea favoriza viața.

(Pagina a 5-a)

În căutarea extrapămîntenilor

SECUNDELE DINAINTEA CUTREMURULUI...

● Cum moare un oraș... ● „Pămîntul neliniștit" pe micul ecran ● Lupta pentru a șasea parte a unui minut... ● Pentru prima dată oamenii au putut evita urmările seismelor !

(Amănunte în pagina a 3-a)

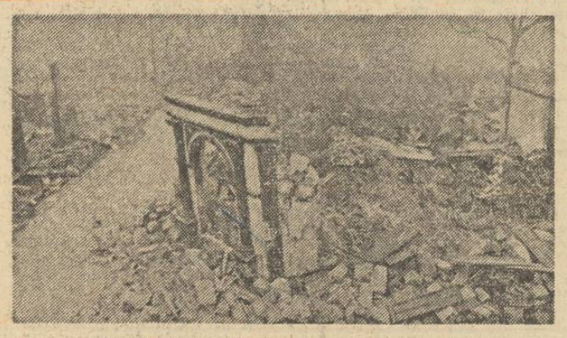

O stradă din Managua după ultimul seism.

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

- **Metodă practică pentru a spăla lucrurile de lînă**
- **Planșeta cu chei**
- **Cum să distrugem cariile care atacă mobila**
- **Geamurile nu vor mai îngheța**
- **Panou decorativ din filme vechi**

(Pagina a 6-a)

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

O ȚARĂ E O CUMPĂNĂ

Iată, în această iarnă apărută tîrziu dar stabil, ca și în alte ierni, sînt dimineți cînd, de aici, din București, pare că auzi mugetul viscolului în Munții de Răsărit, sau un tramvai întorcînd la Timișoara, la cap de linie, sau clinii de pe ulița copilăriei tale. Iarna, sîntem mai aproape unii de alții, pentru că noi rămînem tot aceiași țărani, cum au fost ai noștri, de dinainte, și pe timpul iernii ne strîngem cu toții într-o odaie, pentru a nu face focul în toate. Parcă sîntem împreună într-o singură odaie în țara noastră.

O țară e o cumpănă. Teritoriile descumpănite economic, de o grijă distribuită inegal, nu dau senzația de țară. O țară e o cumpănă. Într-o țară există o armonie lăuntrică ireductibilă. Tăria unei țări stă, de altfel, în armonia ei, în echilibrul ei, în puterea ei de a ști să păstreze șansele tuturor și, în felul acesta, de a ocroti destinul național. O țară e o cumpănă. Cine crede că e țară acea unitate geografică, în care ființa trăiesc în strălucire, iar cei mai mulți în mizerie, se înșală. O țară strînge toate bunurile și greutățile la un loc și le împarte tuturor cetățenilor ei. De altfel, ei nici n-ar putea simți că aparțin unei țări, dacă ea nu le-ar ține cu severitate partea, în lupta cu viața. O țară e o cumpănă. Dar ce interesant e cînd această țară se află în plină dezvoltare și cînd cumpăna e o cumpănă dinamică.

România e o țară, România e o cumpănă. Anii din urmă ne-au învățat această idee și ea ni se pare, astăzi, profund firească. Faptul că anul trecut tovarășul Ceaușescu a participat la deschiderea anului universitar la Cluj, iar anul acesta la Conferința Județeană de Partid de la Iași, e un semn al acestei înțelepciuni a cumpenei. Înțelegem din el că trebuie să avem grijă de toate ale țării, oriunde s-ar afla ele, pentru a nu dezechilibra, în vreun fel, armonia acestei țări. Și pentru că țara e o cumpănă, iată auzim clopotul de la Putna bătînd în manualul de istorie al unui copil din Dolj și vuietul Mării Negre asupra gării orașului Oradea.

MARELE NOSTRU EUGEN JEBELEANU

De cîteva luni de zile, am ieșit din viața literară și sper că, de tot atîta timp, am intrat mai profund în literatură. Vorbesc despre Eugen Jebeleanu, astăzi, ca despre un poet, nu ca despre un om literar. Am scris, tot în această revistă, în urmă cu cîtva timp, de ziua nașterii lui Jebeleanu, că aștept cartea sa de poezii, pe care Editura Cartea Românească urma să o publice. Această carte a apărut sub titlul „Hanibal". Pentru că nu-mi

CONTINUARE ÎN PAG. 2

CĂLĂTORIND PRIN „ȚARA ZARANDULUI" (I)

de Sever UTAN

Poate că cel mai bine decalogul spiritualității românești, dacă ar exista așa ceva — și neîndoios că există, bunăoară, în basmele lui Ion Creangă și în cele povestite de Petre Ispirescu — s-ar putea desprinde din arta multimilenară populară. Dacă modele vremelnice au putut influența uneori și nedorit creația cultă, în schimb arta creatorilor populari a rămas statornică în dorul ei de frumos, nealterată în ceea ce are mai valoros.

Îl rog pe artistul poporului Vida Gheza să-mi ierte îndrăzneala că folosesc aici un gînd reținut de la el, dintr-o seară de iarnă, desfășurată sub cetinele satului Poienile Izei, loc ascuns în munții Maramureșului, unde — slavă domnului ! — nimeni n-a auzit încă de oniric.

Spiritualitatea ne-o moștenim și ne-o transmitem, la fel ca limba părinților și bunilor noștri, la fel ca datinele frumoase ale anului din rotirea anotimpurilor sub soare, la fel și modul de-a gîndi despre cele drepte ori strîmbe, cum ne-o dovedesc proverbele. Judecînd istoricește, în arta populară ne regăsim istoria, vibrantă, emoționantă, admirată. Îndrăznesc să cred că ea ne servește și azi îmbatabile argumente, care reliefează cu o rară obiectivitate și profunzime fizionomia plenară, geografia prin veacuri, nădejdiile și aspirațiile sociale de dreptate și de mai bine pe acest pămînt, a tuturor celor care împreună trudesc și muncesc aici pentru a-l face cît mai frumos sub coviltirul cerului. Creatorii deosebiți, cîți au fost ei, socotesc că s-au distins tocmai prin remarcabila lor capacitate și putere de înțelegere, mai stăruitoare și mai limpede decît a celorlalți contemporani, a metaforei și semnificației artei populare, redimensionîndu-ni-le apoi forjate de mințile lor în materia unor creații noi, culte.

Cînd îi cunoaștem pe creatorii autentici, de prestigiu ai artei populare — și mă gîndesc la Nicolae Cernat, din Sugag, la Maria Spiridon, din Avrig, la Gheorghe Borodi, din Vadul Izei, la Maria Godja, din Fereşti, la Tănase Cocean, din Săcel, la Ion Stan Pătraș — autorul celei mai fanteziste replici vesele dată vreodată sentimentului de tristețe al morții, și la alții mulți ca ei — ne surprinde la aceștia copleșitoarea stare de modestie, de indiferență sinceră, departe de orice fățărnicie în ceea ce privește propria lor valoare, recunoscută azi și peste hotare. Ei se dăruiesc actului creativ simplu, spontan, fără nici un rafinament, dîntr-o necesitate sufletească, dar și biologică, îndrăznesc să cred, pentru că numai astfel pot exista ca oameni sociali, altfel nu-i modru. Ei nu s-ar justifica, altminteri, în fața propriei lor judecăți, și tocmai din asta țîșnește izvorul pur, generos al marilor conștiințe civice și artistice, bineînțeles, într-o perfectă simbioză materializată în arta creată de ei.

În toamna anului trecut am călătorit iar prin locurile de atîta românească frumusețe, unde pădurile sîngerii de sub Găina, și dealurile cu cucuruzul cules, și poienile cu iarba mare crescută după ploi, și drumurile care se adună spre Crișul Alb, și toate cîte sînt aici, ne evocă istorie și luptă, de Horia, Cloșca și Crișan, și de Avram Iancu, și de veacul nostru împlinit la 1 decembrie 1918 în Alba Iulia, și, mai ales, de împlinirile deosebite apărute aici în anii construcției socialiste. Inima simte parcă mai mult istoria, aici — așa spun moții ; și, cum să nu-i crezi, cînd locurile jur-împrejur se numesc „Țara Zarandului" !

Neîndoios, în oricare casă, în oricare sat din această a naturii cetate a Apusenilor ai intra, într-un chip sau altul ți se va aminti o vorbă păstrată din izvoare vechi, în cartea memoriei oamenilor. Ca-n baladă : „De vrei să-ți vorbesc de Iancu / Rabdă-mă să-ți scot tot teancu...", atîtea-s de multe de povestit bunăoară despre acest erou al epopeei naționale, care, pentru virtuțiile sale înalte, patriotice, a dobîndit admirația lui Karl Marx.

Tot un moț, Gheorghe Goina, Erou al Muncii Socialiste, președinte al cooperativei agricole multimilionare din Sîntana, referindu-se la locurile copilăriei lui, la sărăcia lucie în care trăiseră altădată moții, la privațiunile de ordin social, cultural și sanitar care dăinuiseră atîta amar de vreme în acest aspru perimetru al țării, îmi spunea, nu fără amar în glas :

— Noi am fost siliți, în vremurile trecute, să fim colduși „din poartă-n poartă", pentru că nimic din ceea ce — de drept și de fapt — era și trebuia să le aparțină moților, n-a fost al lor, ci al altora, cu cătane pe la porți și cu acțiuni mari pe la bănci. De aceea, atît de mult, nespus de mult, mult și mai mult, ca lumina ochilor, iubește moțul destinul lui de azi, orînduirea noastră socialistă, care i-a redat demnitatea de stăpîn al meleagurilor, al bogățiilor acestea, muncite și insuflețite în folosul întregii țări, deci și al lui. Abia acum și-a redobîndit puterea și adevărul vechiului proverb : Cine muncește — are !

— Anul ăsta, îmi spune un alt președinte de cooperativă agricolă colectivă, Todor Dărău, din satul Pescari, comuna Gurahonț, un țăran cu proverbele născute pe buze — am avut mai multă recoltă decît în alți ani, decît puteam s-o strîngem grabnic în hambare. N-o trăit moții ca și-amu, niciodată, spuse cu plăcere, răsuflînd din pieptul lui larg, înălțînd umerii tari pe care — l-am văzut — cărase toată ziua aceea saci și coșuri cu știuleți la pătule.

De altminteri, o călătorie în această parte a țării îți dezvăluie, peste tot, înnoiri profunde înscrise în viața locurilor și a oamenilor, în traiul și în munca lor, în modul lor de-a înțelege rostul lumii și al vieții pentru care, ce-i adevărat e sfînt, trudesc din răsputeri, și de la nici o greutate nu se dau deoparte. Aștia sînt moții, tari și aceiași în timp, ca munții în care se nasc de la începutul istoriei noastre. Sînt „mări de lingă drum și fără gard...", dăruindu-și tuturor, cu generozitate, talgerul încărcat cu bucurie. Și, pe deasupra, un păhăruț de răchie de brad, cu cinci nuci și o gutuie !

Dar, de fapt, făcînd această paranteză de la subiectul propriu-zis, adică despre arta populară, adevărul este că tot într-acolo ne îndreptam, chiar dacă pînă în satul Brusturi, aparținînd comunei Hălmagiu — evocat în drama excepțională a scriitorului Paul Everac : „Iancu la Hălmagiu", încă ne mai îngăduiam, ici-colo, să ne mai oprim oleacă. Pentru că din piatră să fii, și dacă mama te-a născut român, tot stai un moment de reculegere la locul unde a murit, jertfindu-se pe altarul patriei și al credinței neclintite în destinul luminos și drept al neamului său, Ion Buteanu. Și odată cu el, încă alții, dintre care trei erau țărani cu țundre... Monumentul e ridicat în geana Crișului Alb, să le povestească riul și munții, și legendele și memoria pămîntului natal, virtuțiile care nu li s-au irosit în van ! În ce-au crezut ei, eroii de atunci și din totdeauna, au crezut și au realizat comuniștii. Nu-i deloc astfel de mirare că istoria noastră, în scurgerea ei dramatică prin veacuri, a stîrnit de atîtea ori, și acuma stîrnește și mai mult, admirație și respect pe toate meridianele lumii.

— Mai avem mult de mers pînă în satul lui Ion Niță Nicodim ? Încerc să aflu de la tovarășul pe care îl însoțesc, Dorin Zăvoianu, pe drumurile județului Arad.

— Mai... zimbește, ca un om bucuros în a doua duminică a lunii iunie, cînd moții se string la nedeia din valea Tărcășelelor, într-o pleoapă de verdeață din marginea unui sat. Legenda, continuă el, reține că în localitatea prin care trecem acum, ar fi fost o fată, Ileana, nespus de frumoasă, poate ultima aventură sentimentală a marelui patriot al cărui nume — Avram Iancu — satul îl poartă azi.

AGENDA săptămînală

UN AMPLU DIALOG

URMARE DIN PAG. 1

zarea unor unități pe baza unor mașini și utilaje realizate în întreprindere și altele.

Secretarul general al partidului s-a interesat îndeaproape de dezvoltarea zonei industriale a Vasluiului, dînd indicații privind îmbunătățirea profilului inițial, realizîndu-se o platformă integrată de construcții de mașini cu secții comune. O mare atenție a fost dată preocupărilor edilitare. La Vaslui, bunăoară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat schița de sistematizare a orașului, care va oglindi prin dezvoltarea sa noua vocație industrială a acestei zone. În întîlnirea cu membrii biroului județean de partid Vaslui, conducătorul partidului și statului nostru a subliniat necesitatea ridicării eficienței economice a întregii activități, a folosirii cu maximum de rezultate a fondurilor de producție, a punerii în funcțiune, la termenele planificate, a tuturor investițiilor cu caracter productiv. La Pașcani, județul Iași, vizitîndu-se Uzina mecanică, a fost abordată problema autodotării, posibilitățile care există pentru dezvoltarea în continuare a acestei acțiuni.

Pretutindeni, secretarul general al partidului s-a interesat îndeaproape de condițiile de muncă și de viață ale oamenilor, indicînd măsuri cu privire la construcția de locuințe, îmbunătățirea aprovizionării și a asistenței medicale.

Această vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a avut loc încă în primele zile ale acestui an — an hotărîtor pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen — se înscrie în rîndul marelui dialog pe care conducerea partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îl poartă cu oamenii muncii. Ea a scos în relief încă o dată entuziasmul și dăruirea cu care cetățenii patriei noastre îndeplinesc sarcinile trasate de Congresul al X-lea și Conferința Națională a partidului, hotărîrea unanimă de a contribui cu toate puterile la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

La ora cînd aceste rînduri se tipăresc, vizita continuă.

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

place să particip la coruri, decît rareori, am amînat momentul scrierii acestor rînduri, pînă la crearea unei distanțe convenabile, față de ceea ce au scris alții despre Jebeleanu. De fapt, e frumos că Eugen Jebeleanu a fost sărbătorit, cu prilejul apariției cărții sale „Hanibal". E frumos, pentru că el o merită, înaintea noastră a tuturor. E frumos, pentru că Eugen Jebeleanu e un mare poet. Dacă am, despre cîțiva dintre poeții cu care sînt contemporan, impresia că au ajuns la un apogeu al creației, ei bine, primul dintre ei se numește, sigur, Eugen Jebeleanu. El are, în poezia sa, ceva din aerul înalt al poeziei umaniste a timpului, o tristețe de îndîrjit Bacovia și o voință de lumină și de dreptate incomparabile. Eugen Jebeleanu e un spirit european, rostit cu o vervă românească, uneori sarcastică, alteori fragedă, un spirit european ce și-a primit, zilele acestea, o recunoaștere prin Premiul Herder, ce i-a fost decernat, și care ar fi posibil — și ar fi bine ! — să preceadă și alte recunoașteri ale misiunii sale alese.

Poet revoluționar, poet comunist, poet patriot, Eugen Jebeleanu ne-a dat în „Hanibal" una din acele cărți mari ce justifică deceniile literare ultime. „Hanibal" e o carte politică și o carte de dragoste. Ea apare aproape concomitent cu știrea că autorului ei, marelui nostru Eugen Jebeleanu, i s-a acordat Premiul Herder, alături de „Versul liber" al lui Miron Paraschivescu, alături de „Infernul discutabil" de Ion Alexandru, alături de „Nevoia de cercuri" de Geo Dumitrescu, alături de „Poemele" lui Sorescu, alături de „11 Elegii" de Nichita Stănescu, alături de „Fluxul memoriei" de A.E. Baconsky, alături de „Blănurile oceanelor" de Virgil Teodorescu și alături de „Vine Iarba" de Ion Gheorghe, ca și de neuitata „Luptă cu inerția" a lui Nicolae Labiș, alături de poemele lui Gellu Naum, această carte a lui Eugen Jebeleanu constituie faptul concret al unei întregi perioade literare.

Prin „Hanibal", Eugen Jebeleanu devine, după opinia mea, poetul cel mai împlinit al timpului nostru.

ÎNCĂ O AMÎNARE

Solicit cititorului meu încă un răgaz, pînă la reluarea cazului doctorului Dănilă. Doresc să fac precizarea că am nevoie de asentimentul pacienților doctorului Dănilă, pentru a le tipări numele în această revistă. Complicația vine din faptul că unii dintre ei nici nu știu că au avut cancer, lucru pe care îl știu, de multe ori, numai rudele și medicii. Cititorul va înțelege, sper, încurcătura în care mă aflu, acum, cînd nu pot folosi toate argumentele pro, din cauza șocului psihologic pe care l-ar produce, asupra unora, anunțarea în public a bolii de care au suferit sau suferă. Asta nu mă împiedică, însă, firește, să continui să caut cea mai bună cale de punere a problemei. Pe curînd, deci !

PATRIOTISMUL LUI PETÖFI

Într-un veac, în care, de atîtea ori, poezia este haina de sărbătoare a fricii și sigiliu al evaziunii, ne aducem aminte din cînd în cînd de marii poeți ai lumii, ca într-o sfîntă și semnificativă revanșă. Poeți care nu vor nimic și care n-au patrie pentru că se tem să-și asume destinul patriei lor, poeți-lăutari, gata să schimbe oricînd calitatea și felul cîntecului, după calitatea și felul stăpînului care-i plătește, poeți privind cu un nepăsător surîs crima contemporană cu ei, poeți alcoolici și poeți închiriați de o mică tristețe pasageră se perindă prea mult, pe planeta de azi.

Și, pentru că vrem să fim altfel, pentru că vrem să trăim în spațiul unui ideal adevărat, ne întoarcem din cînd în cînd către strămoșii noștri spirituali și mai învățăm, *cît putem*, din jertfa lor. Poate că, dacă am fi perfect mulțumiți de figurile literare ale prezentului, n-am mai omagia cu atîta pasiune pe un poet născut în urmă cu 150 de ani. Ceva nu e în regulă, în înfățișarea pe care o ia datoria în sufletele prea multor poeți ai timpului. De aceea, ne căutăm exemplele în cei care au fost, în conștiințele lor care au știut că nici un poet nu poate dura mai mult decît patria lui. De aceea, îl sărbătorim, pe Petöfi, mare poet al Ungariei, sublim revoluționar-patriot și spirit european, întru totul apropiat inimilor noastre de azi.

Sandor Petöfi a fost un poet patriot, a fost un poet patriot al Ungariei Iar nu, în nici un caz nu, un patriot al Olandei, al Portugaliei, al Turciei sau al României. Petöfi a fost un incorupti bil patriot maghiar. Și de ce, totuși, pentru mine care sînt român și pentru noi, care sîntem cetățeni români, el oferă o pildă și motiv de iubire ? Întrucît mă interesează pe mine, care sînt poet român, patriotismul poeților din alte țări ? De ce recunoaștem noi, în Petöfi, o autoritate de loc regională ? De ce l-am iubit și-l iubim noi, românii, pe poetul național al altei țări ?

Ei, bine, găsim acum prilejul să spunem că un mare poet patriot al unei țări e un mare poet în genere. Asta, cu condiția să fie cinstit față de țara lui, față de drumul ei și față de destinul ei. Un mare poet patriot al unei țări va și totdeauna să-și iubească țara, respectînd lumea. Petöfi a murit la 26 de ani pentru Ungaria. Dar Petöfi n-a rămas numai al Ungariei. E o logică implacabilă, în acest fel de a viețui și în conștiințele altora, prin onesta trăire a iubirii față de țara ta. Slujesc România și sînt gata să trăiesc pentru ea. (Nu știu, încă, dacă aș fi gata într-adevăr să mor pentru ea). Dar simt că marii poeți patrioți, aceia care revoluționează și dau cuvînt simțirii naționale și să-și asume destinul colectivității lor, vor rămîne în conștiința lumii. Noi îl iubim pe Petöfi pentru că a fost credincios țării lui și ideii de libertate a lumii.

Petöfi n-a fost un poet român, ci un poet maghiar. Dar Petöfi e citit de români ca un fiu bun al pămîntului întreg și ca un oaspete totdeauna drag. În Petöfi capătă grai și se însuflețește înalt suferința unei țări mici și mărdine, revolta și aspirațiile unei țări eroice, care, de atîtea ori în istorie, a știut să se ridice din sîngele vărsat de fiii ei și să renască. Prin poezia lui Petöfi noi însine cuvîntăm în conclavul spiritelor ce nu pot muri.

Sînt un poet român. Dar, la 150 de ani de la nașterea unui mare poet maghiar, eu omagiez în el pe toți adevărații poeți patrioți și revoluționari, fie că au avut sau nu pieptul zdrobit pe cîmpul de bătaie. Dar, în același timp, noi toți omagiem, în acest moment, nu doar un om, nu doar un poet, ci și o sacră idee : ideea că *adevăratul patriotism e tolerant față de patriotismul celorlalți*, ideea că, așa cum spune azi. România în lume, *adevăratul internaționalism se poate întemeia numai pe un patriotism real.* Sărbătorindu-l pe Petöfi, noi ne sărbătorim și pe noi înșine, libertatea și revoluția noastră. Căci, iată, la cîteva luni de la moartea acestui poet, pe cîmpul de bătaie, la cîteva luni de la stingerea unui geniu în Ungaria, într-un sat din România — țara pe care noi o iubim cel mai mult dintre toate ale lumii — în ianuarie 1850 avea să se nască acela ce se numea Mihai Eminescu.

Și nu l-am sărbători cu adevărat pe Petöfi, dacă nu ne-am aduce aminte, de îndată ce-l evocăm pe el, de Eminescu care înseamnă, pentru noi, ceea ce Petöfi înseamnă pentru unguri.

Eu cred că, într-o traducere corectă, Petöfi înseamnă în românește Eminescu. Ne înclinăm în fața poeziei și jertfei lui Sandor Petöfi și-l omagiem pe el și țara lui, cu netrecătoarele cuvinte ale țării lui Eminescu.

Omagiem patriotismul și spiritul revoluționar al lui Petöfi, de la înălțimea morală a revoluției și a iubirii noastre față de România de azi, liberă, independentă, suverană.

S.O.S. MESERIAȘII

Am mai scris de cîteva ori și sînt silit să revin : *avem nevoie de meseriași*. Orașele și satele noastre simt nevoia unor meseriași redutabili care să știe să facă. Desigur, fabricile și uzinele n-ar merge, dacă n-ar exista meseriași. Dar nu despre aceste meserii, exercitate în mari unități economice, e vorba, (acestea există din plin) ci despre meseriile ce ar trebui să se afle la îndemîna omului. Dacă ți se sparge o țeavă de apă, e o adevărată aventură să încerci să chemi un instalator să ți-o repare. Unde-l găsești ? Cum îl convingi să vină ? Cum îl determini să-și facă bine treaba ? Datorită obiceiului păcătos, pe care-l au ghetele și pantofii, și anume datorită imprejurării că se tocesc, noi trebuie să le ducem, din cînd în cînd, la cizmar. Dar unde e cizmarul ?

Sînt atîtea formalități între cetățean și meseriaș, încît cetățeanul preferă să-și cumpere o pereche de pantofi noi, iar meseriașul preferă să se recalifice și să devină funcționar.

Absența meseriașilor nu e doar una decorativă. Ceva, din stabilitatea satelor și cartierelor orașelor noastre, se pierde dacă meseriile vor fi privite distant și superficial. Dar, pentru ca meseriile să existe, li se cuvine o încurajare efectivă. E bine că meseriașii nu sînt lăsați să-i jupoaie pe cetățeni, să-i șantajeze și să-i servească prost. Dar nè-am pus noi, vreodată, întrebarea dacă meseriile știute ca la carte și meseriașii buni primesc ceea ce li se cuvine ? Sigur că a fi bărbier nu e o meserie eroică, dar nici nu trebuie să disprețuim utilitatea socială a muncii acestor oameni și să conversăm cu ei numai prin epigrame și prin caricaturi. Să cîntărim foloasele pe care le tragem din munca lor, închipuindu-ne o clipă un oraș fără frizeri. Parapete slinoase de plete și bărbi ar acoperi în scurtă vreme orizontul. Și să procedăm așa, prin eliminare, cu fiecare meserie, pentru a realiza mai profund necesitatea ei. Cîtă vreme meseriași venali își băteau joc de oameni, conform unui vechi învățat, și-i storceau de bani, orice măsuri de precauție represivă erau justificate. Acum, însă, într-o țară în care exploatarea e condamnată prin lege, ar fi nevoie de mai multe măsuri de stimulare a meseriilor și meseriașilor. Aceasta, firește, în sensul în care se desfășoară viața din România de azi. Pentru că, este evident, considerarea meseriilor drept o samavolnicie, n-are nici un suport și e păgubitoare.

Din mijlocul unor buni meseriași ar putea ieși lucruri care să ne facă viața mai ușoară, mai liniștită și mai frumoasă.

Adrian PĂUNESCU

CINE SÎNT INOVATORII

Radu Lițan măsoară un lagăr de bronz pentru strung

URMARE DIN PAG. 1

teriza în două trei cuvinte, anticipîndu-i mărturisirile, nu pot spune încă decît că mi se pare că sub aparența de om aspru, ascunde o mare duioșie și...

— Uitați ce cred eu, îmi întrerupe firul gîndurilor. Nu pot să precizez ce mă leagă cel mai mult de muncă. Și oamenii și inovațiile și altceva — cum spuneți dumneavoastră — prin care eu înțeleg istoria, viața uzinei. Sînt motive tot atît de puternice de a socoti uzina ca pe o a doua familie. Dacă m-ar auzi nevastă-mea, ar zice supărată „prima familie, că pe asta de acasă, de..."

Adevărat e că rareori plec din secție cînd se termină lucrul. Mereu, e ceva de făcut, care nu-mi dă pace. Un gînd pe care-l pun pe hîrtie, în desen, bineînțeles, că e un gînd legat de tehnică, o piesă care să aducă o îmbunătățire. Ea crede că cine știe unde mă duc : la taclale cu prietenii, la un pahar de vin sau de bere. Se întîmplă și de astea. Dar mult, mult mai rar. Și apoi, nu rămîn numai cu multe ore în fabrică. Credeți că pe alții nu-i furnică palmele să facă ceva nou ? Ceva care, aducînd avantaje fabricii și oamenilor ei, să le cinstească și lor numele ?

Nu-l întrerup, fiindcă maistrul Radu Lițan de la secția filetaj întreținere e în vervă. I-a pierit o parte din stînjeneala de la început, cînd îi venea greu să vorbească mai mult decît era obișnuit. Parcă a uitat să ducă la gură, cu gestul acela reflex al fumătorilor, țigara care se consumă încet și e gata să-și scuture singură scrumul...

— Bănuiesc că vreți să vă povestesc exact și despre cîteva momente de acest fel cînd, împreună cu alți tovarăși de muncă și prieteni, am stat multe ore după ziua de lucru pentru a pune la punct ceva nou...

Se uită o clipă la mine, scutură țigara în scrumieră, mai trage o dată din ea...

Îi răspund scurt :

— Știți bine că mă interesează !

— Asta mă face să mă întorc înapoi cu gîndul în tinerețe, poate chiar în copilărie. Vreau să înțelegeți că mi-a fost drag să învăț o meserie încă de la 14 ani cînd tata, țăran de prin părțile Ilfovului, m-a adus în București, la un patron tîmplar. Am stat un an ucenic, dar nu eram chip să prind ceva care să-mi placă. Am plecat de acolo, am intrat la o altă fabrică, azi Uzina de pompe, unde am stat patru ani. Apoi am venit la Malaxa. Așa m-a prins în mreje dragostea de mecanică. Am învățat greu, ca atunci, cînd ucenic însemna cu totul altceva decît acum, meseria de lăcătuș mecanic. Mai tîrziu, am devenit mecanic ajustor.

— Și inovator.

— Stați, stați că inovator poate deveni oricine iubește tehnica, citește, are o minte iscoditoare și mîini pricepute. Condiții să gîndească și să creeze sînt din belșug.

— Să zicem că oricine poate deveni inovator. Dar v-am întrerupt tocmai cînd voiați să-mi povestiți despre inovații. De fapt, cîte aveți, pînă acum ?

— Am vreo sută de inovații. Știu că vreți să cunoașteți și valoarea lor pentru fabrică : peste 1 800 000 lei. Dintre acestea, mi-au rămas mie parcă la suflet, cîteva. Una a îmbătrînit de acum. Prin anii 1959—1960 am făcut un dispozitiv tampon care, aplicat la mașina de retezat țevile la cote fixe, aducea o economie de peste 200 tone materiale. Mai tîrziu, în 1967 mi-a venit ideea să înlocuim pielea din care erau făcute manșetele, cu cauciuc. Cele din piele costau cam 70—80 lei bucata, în vreme ce folosirea cauciucului le scădea prețul la numai 4—5 lei la o manșetă. A fost nevoie să înființăm noi un atelier cu o presă hidraulică. L-am făcut și am început să fabricăm manșetele. Anul trecut, o altă idee m-a tot frămîntat și pe mine și pe cei cărora le-o mărturisisem : să înlocuim fierul din care erau făcute manșoanele și viplele folosite pentru protecția filtrului, grele de 2—3 kg fiecare, cu material plastic. Am făcut întîi o mașină de injectat și apoi am fabricat manșoane și viple din material plastic. Aveau cam 60—80 grame fiecare. Economisisem mult material (200 de tone).

— De 1973, nu-mi spuneți nimic ?

— Abia a început. Hai să vă spun totuși, la ce mă gîndesc. Să ne înțelegem însă : n-a fost ideea mea ci a șefilor mei de secție. E nevoie de o mașină de tocat span. Ar elibera mult spațiu și ne-ar ajuta să cîștigăm timp. O facem și pe asta. Că nu e prima.

— Nici cea mai grea, probabil ! Am impresia că sînteți solicitat mereu la rezolvarea unor probleme grele și că vă simțiți foarte bine, mîndru aș spune.

— E drept. Îmi place să arăt ce pot. Dar și să învăț pe alții. Nu vreau să se spună niciodată : Lițan știe dar nu spune, nu arată și altora. Fiindcă eu sînt aspru, pretențios la treabă, uneori arțăgos. Cînd cineva muncește bine sau cînd are o idee mai bună ca a mea, atunci însă îi dau mîna și-i spun „mulțam, băiete, bravo, ai făcut lucru bun".

— De ce le mulțumiți ?

— Dar ce, omul n-are nevoie de o vorbă bună ? Eu am observat că tot cu vorba dulce convingi mai mult, chiar cînd dojenești...

Țigara s-a stins de mult. Radu Lițan a început să se foiască pe scaun. Ar mai aprinde una și poate nu îndrăznește. Se uită din nou pe furiș, la ceas. Mă fac că nu observ. Vreau să mai aflu și altele...

— Nea Lițan, pare-mi-se că țineți la oameni. Mă gîndesc nu numai la faptul că-i respectați. Cred că-i iubiți, așa cum sînt, cu calități și defecte.

— Îi iubesc — mai ales pe cei tineri — ca pe copiii mei. Aș vrea ca orice om din colectivul pe care-l conduc să știe tot atît cît maistrul.

— Dacă unii știu mai mult ?

— Învăț și eu de la aceia. Dacă ne punem știința și experiența laolaltă, nu e mai bine ? Vă spuneam că-mi iubesc oamenii cu care lucrez. Urmăresc pe mulți cu care am muncit alături și, zic eu, i-am ajutat. Nu-i poate fi indiferent că oameni ca Viorel Bădilă sau Ion Bercă sau Virgil Cociorhan, ce cunosc azi meserie, nu glumă, au lucrat lîngă mine. Știu, cînd voi pleca la pensie, că am lăsat ceva din mine, aici. Ce-a fost mai bun în 34 de ani de cînd am intrat prima oară în uzină.

— Ați uitat sau n-ați vrut să amintiți și de ceea ce ați investit în fiul dumneavoastră ?

— De fiul meu Gheorghe, care are acum 34 de ani și e tehnician, sînt mîndru. E foarte priceput. De ăla mic, de Marius al nostru, care numără abia cinci ani și jumătate, pot spune că e un copil deștept și frumos. Încolo, nu știu. Îmi voi da seama mai tîrziu...

Eram gata să adaug : „Cînd veți fi la pensie și veți avea timp să fiți doar bunic". N-am rostit gîndul cu voce tare și bine am făcut.

Radu Lițan e la fel de preocupat de tehnică și de inovații ca un om tînăr. Neastîmpărul din tinerețe nu se dă încă bătut. În ciuda faptului că gesturile sînt mai domoale — pînă și cînd fumează — și poate uneori, oboseala nemărturisită îi aduc aminte de pensie. Degeaba mă gîndesc la așa ceva. Nea Lițan se uită iar la ceas și tace. Nu-i trece lui prin cap, acum gînduri de acest fel. Are atîtea idei de îmbunătățiri, de economii. Bătrînețea e încă departe ! Este ultima și cea mai adevărată impresie care rămîne din acest dialog.

Lucia MANOLESCU

Monolog interior despre...

BUNĂTATE

de Victor BÎRLĂDEANU

Se spunea despre el că e bunătatea întruchipată, că sufletul lui e ca pîinea caldă, că omul acesta n-ar fi în stare nu să omoare o muscă, dar nici măcar să-i atingă aripile. Blajinătatea lui devenise proverbială în cartier și, cînd își făcea apariția pe stradă, chipurile oamenilor se luminau. Iar el trecea cu modestie și demnitate, răspunzînd firesc, simplu saluturilor, zîmbind cu blîndețe chiar și celui mai mohorît dintre trecători.

Asta pînă într-o zi cînd... Dar să-l las mai curînd să povestească pe vecinul lui care, plin de sfîntă indignare, mi-a relatat cu lux de amănunte cazul :

— În imobilul unde locuiește „nea Costică Blajinu'", cum îl poreclisem noi cu aname dulcișie, mai stă — chiar pe același palier — o familie în care, de la o vreme, se instăpînise dihonia. Capul familiei, lucrător într-o cooperativă, se pusese pe băut și, cînd venea acasă de la vreun chef cu „amicii", să te ții răcnete și bătaie. Le ciomăgea pe nevastă-sa și pe cele două fetițe pînă cînd acestea își găseau refugiul pe la un vecin mai milos. Într-o luni de dimineață aflăm cu uimire că biata femeie și bieții copii au fost descoperiți cu totul întîmplător, de către o rudă care tocmai picase din provincie, într-un hal fără de hal : plini de vinătăi, leșinați, aproape fără puteri. Individul, cu o seară înainte, nu se mulțumise doar cu obișnuita porție de lovituri sălbatice, dar și plecase închizîndu-i în casă. Întîmplarea făcuse ca, fiind duminică seară, ceilalți locatari din jur să fie plecați, care la un teatru, care la un prieten, de, ca oamenii în ziua lor de odihnă. Singurul care fusese acasă și auzise toată această dezlănțuire de furie oarbă era — ai ghicit, desigur — nea Costică Blajinu'. Auzise și tăcuse mîlc. Întrebat de noi de ce n-a intervenit, ce crezi că ne-a răspuns, cu același aer de blîndețe pe care i-l cunoșteam ? Că el nu se amestecă în viața oamenilor, că fiecare familie are problemele ei și că nimeni nu l-a învestit pe el cu misiunea de a face dreptate între semenii săi. Deatunci s-a ales praful și pulberea din aureola lui de bunătate și nimeni nu-l mai salută pe stradă...

O autentică lecție de morală concretă, practică se desprindea din relatarea vecinului indignat : ce valoare poate avea bunătatea dacă nu e eficientă, dacă nu se convertește în acte și reacții prompte față de manifestările neomeniei ? Și, în momentele cînd îmi povestea tristă întîmplare, îmi străfulgera din nu știu ce ungher al memoriei o vorbă plină de adevăr omenesc a acelui mare înțelept care a fost Nicolae Iorga : „Bun cu adevărat e numai acela care nu lasă a se săvîrși răul împrejurul lui. Adevărata bunătate e vitează". Într-un cuvînt, adevărata bunătate e neapărat activă, neapărat ofensivă, neapărat militantă.

Un om care se declară satisfăcut doar de faptul că el e „bun", e „generos", e „omenos" și căruia puțin îi pasă de răutatea unora din jurul său poate fi oricînd învinuit — și cu suficientă îndreptățire — de ipocrizie. Căci bunătatea reală, necontrafăcută, e totdeauna incompatibilă cu indiferența. „Nepăsarea blajină" e, de fapt, un jalnic travesti al uscăciunii de suflet, al egoismului.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

„Bucuriile iernii" **Martin IULIU** – Timișoara

„Cinegetica" **Aurel COMANESCU** – Orașul Gh. Gheorghiu-Dej

JURNAL HELLENIC (III)

ȚĂRANUL – ZEU

de Pop SIMION

CÎMPURI DE PIATRĂ cît vezi cu ochii. E mediul în care trăiește, muncește și speră țăranul grec. Noțiunile agricultură și agricultor sînt paradoxuri aici. Țăranul este mai degrabă pietrar; ei își construiește ogorul, în cel mai propriu înțeles al expresiei, își sculptează țarina, își creează universul, ca însuși Dumnezeu, smulgîndu-l oceanului de piatră.

Muntele e pretutindeni în Grecia, ritmîndu-i și învăluindu-i peisajul, în toate direcțiile și neapărat cu masivi pietroși, deși piscurile nu ating niciodată trei mii de metri. Țăranul grec este eșuatul pe această carcasă, pe care o zgîrie în fel și formă, o descîntă și o îmbunează, pînă ce miracolul se produce: germinează bobul în piatră seacă și focul vegetal se întinde peste covata de broască țestoasă, în spinarea căreia țăranul devine zeu. Humusurile roditoare se compun din colburile superficiale ale curenți și depunerile aluvionare ale rîurilor. Puțina agricultură se profesează numai pe văi, în palma rîurilor, de care aceasta depinde exclusiv.

Tot ce rodește este asociat apei curgătoare, rîului. Acestuia i se atribuie nu numai rodnicia cîmpului, ci și a neamului omenesc. Sînt felurite obiceiuri de a îmbuna rîurile, de a le face prietenul omului. Unul dintre acestea cere ca tînărul ajuns la majorat să-și taie pletele de efeb, să le arunce pe o apă curgătoare, legîndu-se astfel pe veci de un rîu din patria sa. Fiind rare și atotputernice, rîurile sînt sacre. Hesiod, țăranul-poet a întocmit un șir de sfaturi de care să țină seama orice agricultor. De pildă: nu trece peste un rîu fără să fi spus o rugăciune, fără să fi invocat un zeu, fără să-ți fi spălat mîinile în apa acelui rîu. Sau: nu îți lăsa udul la gura unui rîu sau la izvor, spurcîndu-le.

Țăranul și rîul, legați prin binecuvîntare și blestem. Fantezia antică a vrut ca rîurile să aibă divinitatea lor: un taur cu față omenească. Există în țăranul grec o speranță grozavă că numitul duh va modifica, va îndulci soarta pămîntului, va porni sevele tărînii, va isca nestiute forțe germinative. Promisiunea este însă mereu aminată, minunea întîrzie de cîteva mii de ani.

Umblu de un șir de zile și nu văz taurul cu față omenească; văz țărani scunzi, uscățivi și pietroși scormonind în pămîntul sărac, de o desăvîrșită ingratitudine. Aerul șistav, clima prea uscată în majoritatea lunilor, accentuează nerodnicia solului. Anotimpurile curg și ele anapoda. Primăvara pică brusc, ca o fericire, scăldînd totul în verdeață și flori, dar piere ca un vis, înainte de a te fi întrupat din mirifica ei frumusețe.. Se instalează vara, cu tăvălugul ei de foc, pusă pe trai lung și teribilă uscăciune: bea apa rîurilor, suge seva din plantele solvoase, scrumește ierbișul plesuv, smochinește fructele, iscă dansul focului pe carapacea pietroasă. Tot ce-i viață amuțește. Doar greierii cîntă de-a surda în relieful încins ca o piită. Corăbiile norilor apar foarte rar pe cerul grecesc, la cîteva luni îndistanță, și nu totdeauna ca o binefacere, cum s-ar cuveni; plouă furtunatic, apa anului descărcîndu-se, în trombă și averse, pe spațiul a două-trei zile. Subțiate la maximum, rîurile devin torente de o sălbătăcie fără egal, coloane de apă prăbușite în pîlniile pietroase, distrug și spală totul în clocotirea lor, pulverizînd subțirile humusuri. Secetei, care pîrjolise, îi ia locul inundația, care înecă. Din ceea ce se promitea a ți mumă, ploaia devine ciumă.

Agricultorul se trezește uimit-descoperit pe imensa carapace de piatră. Dar nu disperă. Ia lucrarea de la început. Întocmirea ogoarelor în terase, bucle și gulere va dura o veșnicie; întăriturile din pante sînt refăcute minuțios, cu prețul unei munci de Sisif, se zidesc grădene, trepte și jgheaburi din milioane de pietroaie și bolovani, după care țărina prăbușită în vale e ridicată în coșuri, treaptă cu treaptă, zid cu zid, opera fiind demnă de grădinile suspendate ale Semiramidei, pe care țăranul grec le visează negreșit. Altminteri nu-mi dau seama de unde vine neistovita perseverență și oarba credință în rod. Pomeneam mai sus de energica divinitate a rîurilor, care face și desface opera agrară, de taurul cu față omenească. Dar cine-i divinitatea asta dacă nu însuși țăranul-zeu?!

De pretutindeni

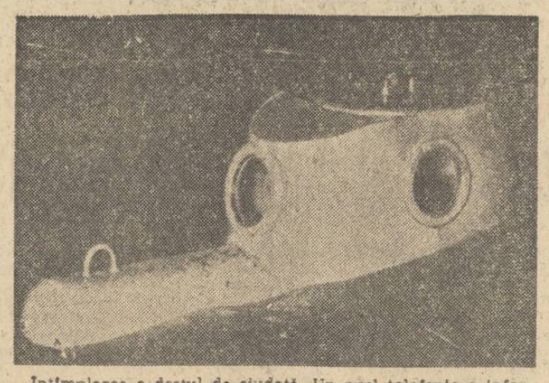

Întîmplarea e destul de ciudată. Un apel telefonic a informat poliția din Helsinki despre prezența unui... minuscul scuter acvatic, care se află într-un punct al țărmului nu departe de capitală. Cînd experții s-au aflat în fața acestei ciudate ambarcațiuni, au putut constata că dispune de un sistem de propulsare electric, datorită unor baterii și prezintă dimensiuni neobișnuite: 4 m lungime cîntărind 1000 de kilograme. A fost botezat scuter subacvatic, dar nu s-a putut stabili numele constructorului, care a rămas pînă la urmă misterios.

PATRU MONEDE vor salva celebrul pod Rialto. Nu este o glumă ci o operație numismatică. Patru monede comemorative, două în aur și două în argint emise de „Venezia nostra" vor fi distribuite deocamdată numai în Italia și apoi în Statele Unite și Europa, avînd un preț, ce variază între 5 000 lire și 100 000 lire; ele sînt speranța Fundației, care și-a propus salvarea construcției în vîrstă de 383 de ani. Pe una din fețe, moneda va reprezenta două mîini încrucișate — una scoțînd-o pe cealaltă din apă — iar pe revers, un țechin venețian bătut în 1500.

■

UN NOU CAPITOL deschis în criza ziarelor cotidiene franceze. „France-Soir", care pînă în 1970 avea un tiraj de peste un milion de exemplare pe zi, se găsește într-o situație grea fiind nevoit să-și reducă personalul. După „Paris-Jour" desființat în ianuarie 1971, „France-Soir" resimte și el continua creștere a prețurilor și a avalanșei publicitare. Grupul Hachette, proprietarul acestui cotidian, a decis „redimensionarea" lui la puține săptămîni după ce lansase pe piață un nou săptămînal intitulat „Le Point".

■

POATE produce viermele de mătase mai multă mătase? Poate — afirmă geneticienii sovietici. S-a stabilit că masculii viermilor produc cu 20 la sută mai multă mătase la kilogramul de frunză de dud consumată decît femelele. Determinînd modificări genetice cu ajutorul iradierilor nucleare, oamenii de știință au reușit să provoace apariția unei specii noi de viermi. Prin încrucișarea lor cu alte specii se reproduc numai viermi masculi. Metoda de dirijare a sexului, elaborată de cercetătorii uzbeci, este utilizată pe scară industrială.

Un profesor de la Academia de științe din Kazahstan a reușit să strîngă după ani de muncă răbdătoare o originală colecție de desene înscrise pe pereții cavernelor. Din acestea rezultă neîndoielnic, că cei mai îndepărtați strămoși ai omului, chiar din epoca de piatră, erau dotați cu un deosebit simț al umorului. Mulțe de desene adunate reprezintă capre cu două capete, cai cu coarne de capră, cerbi cu opt coarne etc. Cercetătorii au constatat că aceste desene antice nu erau în legătură cu nici un rit, nici cu vreo superstiție, ci erau pur și simplu inspirate de sănătosul umor, care ne face să rîdem din toată inima, la vederea unor lucruri stranii sau... insolite.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

ZECE MINUTE PE SĂPTĂMÎNĂ

de Nicolae LUPU

Pe unul din posturile de radio engleze, o dată pe săptămînă, se va transmite o emisiune specială de zece minute numai cu „știri bune și pozitive". Vor fi excluse știrile privind răpiri, furturi și în general cele care pot implica drame umane. Conducătorul acestui post, Stephen Hearst, a dat următoarea explicație: „Buletinele zilnice tind să pună accent pe veștile proaste scăpînd din vedere știrile importante care prezintă evoluții spre beneficiul tuturor". Se pune de bună seamă, întrebarea: în ce măsură concepția organizatorilor despre știri bune va coincide cu cea a ascultătorilor? Experiența nu e originală. În California un grup de ziariști exasperați de afluența și influența veștilor proaste, a criminalității și altor aspecte negative ale manifestărilor umane, au înființat o publicație cotidiană care purta chiar titlul „Ziarul veștilor bune". Dar după doi ani ziarul a dat faliment nu pentru că cititorii s-au plictisit de știri pozitive ci din cauză că agențiile de publicitate nu au mai vrut să plaseze reclame — sursa principală de venit a ziarului — sub motivul că „nu pot crede că publicul este interesat în astfel de știri". Și dacă acest tip de cititor n-a crezut în forța știrilor pozitive ziarul a trebuit să tragă obloanul. Și astfel de clienți se mai pot ivi. Pentru unii de pildă știri pozitive cu privire la stingerea unuia sau altuia din focarele actuale de conflict pot să însemne o scădere a afacerilor, perspectiva unei reconvertiri nesigure și riscante la o activitate pașnică cu efecte depresive pe plan psihologic. Se povestește cazul unui potentat căruia secretarul i-a adus la cunoștință sărind în sus de bucurie următoarea știre: „Am fost anunțat că cineva a inventat un procedeu de fabricare a sticlei incasabile! ce facem?" Potentatul a răspuns: „Să fie condamnat la moarte!" Uluit, crezînd că se află în fața unei neînțelegeri, secretarul a insistat asupra rolului pozitiv al eforturilor inventatorului. I s-a răspuns: „Nu înțelegi că dacă se va trece la fabricarea sticlei incasabile atelierele noastre de sticlărie din regiunile de sub ocupație vor da faliment, oamenii vor rămîne fără lucru, vor avea loc mișcări și revoluții și lumea va recădea în anarhie? Ori noi ce misiune avem în aceste teritorii? Să prevenim anarhia. Așa că nu există altă soluție decît să-l condamnăm la moarte pe autorul sticlei incasabile". Caracteristic pentru obiceiul de a transforma o știre bună în una proastă, de a justifica absurdul prin pretinse „rațiuni superioare". Din fericire episodul s-a petrecut prin anii '30 înaintea erei noastre cînd imperiul roman își întindea mantia „protectoare" peste multe meleaguri. Dar din nefericire, exemple de același calibru mai întîlnim și atunci cînd toarcem firul evenimentelor din zilele noastre.

Domnul Stephen Hearst afirmă că știrile sale pozitive vor ajunge, și vor fi pe placul a cinci milioane de ascultători. Nu l se poate dori decît succes, dar este evident că veștile bune sau proaste pot fi deopotrivă socotite pozitive atunci cînd difuzarea lor corespunde interesului general și exprimă tendințele esențiale ale unei lumi în plină transformare politică, socială, economică, general-umană. Tot ce cade în afara acestei sfere reprezintă fie diversiune, fie aducerea la suprafață a ceea ce prin forța puternică a gravității tinde să-și caute loc firesc în străfunduri, în uitare, în beznă.

DE PRETUTINDENI

■

O AMENDĂ serioasă și confiscarea permisului auto pe 6 luni fiind surprins la volan în stare de... prea mare veselie. Actorul Jan Hendon este de fapt o victimă a datoriei; protagonist într-o serie de filme pentru televiziune, susținînd rolul unui alcoolic, Hendon a contravenit legii exact în ultima zi de lucru pe platou cînd se întorcea acasă... Ca să lucreze bine trebuia să bea.

■

PROPRIETĂȚILE terapeutice ale strugurelui sînt cunoscute din timpuri străvechi, însă numai recent știința a acceptat faptul că strugurele conține importante substanțe biologic-active, indispensabile pentru buna funcționare a organismului.

Cura de struguri este recomandată tuturor celor care suferă de maladii cardiovasculare și de hipertensiune.

S-a dovedit că diminuează cazurile de infarct prin ameliorarea funcționării mușchiului cardiac, întărește sistemul nervos și reglează metabolismul.

UN RETROVIZOR panoramic realizat în S.U.A. permite conducătorilor auto să vadă în același timp cele două margini ale drumului. Alcătuit din cinci oglinjoare, precis calculate pentru a elimina unghiurile moarte, retrovizorul este din sticlă Securit.

■

SUSAN LYNN ROLEY, 25 ani și Joan Pierce, 32 ani, au fost admise în celebra organizație F.B.I. (Federal Bureau of Investigations) în care timp de 48 de ani cît a fost condusă de Edgar Hoover, candidatura femeilor a fost mereu respinsă. Timpurile s-au schimbat. Cele două polițiste au dat aceleași grele probe ca și colegii lor. Acum lucrează în două localități diferite: Omaha (Nebraska) și St. Louis (Missouri), posedînd pistoale calibru 38 și înfruntînd riscurile meseriei.

SECUNDELE DINAINTEA CUTREMURULUI...

ÎN NOAPTEA de 23 decembrie 1972, aproximativ în jurul orei 22, timpul local, locuitorii Managuei au luat parte, involuntar, la un gigantic cor al groazei. Totul a început să se miște în case. Lustre, sticle și pahare, scaune și paturi. Un dans sinistru, în al cărui ritm pereții au prins a se clătina violent, a geme și a se prăbuși. Încleștat în zguduirile seismului ce părea să nu se mai oprească, pămîntul și-a scuturat de pe grumaz case, străzi, cartiere întregi. Ca pe niște jucării. Clipe de coșmar, care au transformat, parțial, un oraș viu într-un cimitir.

„DORMEAM CÎND DINTR-O DATĂ, acoperișul casei s-a prăbușit asupra mea, a povestit unul din supraviețuitori — este vorba de Leonardo Hellemberg Rivas în vîrstă de 27 de ani. M-am trezit și am văzut luna și stelele strălucind acolo unde altădată se afla tavanul. Am fost lovit destul de serios dar, din fericire, nu am fost rănit grav. M-am dat jos din pat și am alergat spre ușa principală. Era încuiată și nu am mai putut găsi cheia. Am cerut sprijin unui trecător și, eu trăgînd dinăuntru, el împingînd din afară, am forțat ușa. Cînd am ajuns afară am auzit un vecin solicitînd ajutor. Soția și copilul fuseseră prinși sub un stîlp. Am ridicat stîlpul și l-am eliberat. Am stat afară în fața ceea ce fusese locuința mea, sperînd să mai pot intra înăuntru, pentru a salva ceva din lucruri. Dar era prea primejdios. Restul casei părea gata să se prăbușească. Puțin mai încolo, am putut auzi o femeie plîngînd, rugîndu-se să la sfîrșit cutremurul. Pretindeni în jur vedeam fumul ieșind din case arzînde. Și am văzut oameni morți zăcînd pe străzi, inclusiv o fetiță pe jumătate decapitată..."

DRAMATICE MĂRTURII! Cu toate că pe scara Richter seismul din capitala Nicaraguei nu s-a prezentat cu indici devastatori — aparatele au indicat 6,25 — în ceea ce privește numărul de victime el s-a dovedit a fi fost printre cele mai cumplite din toate dezastrele înregistrate în emisfera vestică: 10—12.000 morți, 20.000 răniți, două treimi din populația orașului rămasă fără locuințe...

CATASTROFA din Managua readuce în actualitate probleme pe care oamenii de știință din numeroase țări le studiază de mult, cu tenacitate: se poate sti dinainte cînd va veni cutremurul? există posibilitatea controlării seismelor și a evitării unor dezastre în anumite zone în care solul este cu deosebire agitat? Cu cîtva timp în urmă, în cadrul unor programe consacrate ultimelor succese ale oamenilor în cunoașterea propriei noastre planete, B.B.C. a transmis o emisiune intitulată „Pămîntul neliniștit", în care au fost evocate în special eforturile pentru „îmblînzirea" cutremurelor. Între altele, este dezvăluit proiectul unor savanți de a neutraliza falia San Andreas, una dintre cele mai puternice zone seismice de pe continentul american — care pleacă de la golful Californiei și San Francisco pînă la Pacific. Falia vizibilă foarte clar în fotografiile aeriene, ar urma să fie „umplută" cu apă în anumite secțiuni, în timp ce alte zone ar urma să fie uscate, pentru a li se asigura rigiditatea necesară.

PROIECTUL este rezultatul unor întîmplări neașteptate. Cu cîțiva ani în urmă, armata americană a pompat în zăcămintele petrolifere epuizate de lîngă Denver anumite cantități de apă contaminată. Șase săptămîni după aceea, Denverul a cunoscut primul cutremur din ultimii 80 de ani, urmat de o lungă serie de seisme mai mici. După un timp, părerile savanților au fost formulate categoric: seismele erau consecința directă a pompării apei. La început, experții militari au combătut aceste concluzii. Cînd, în cele din urmă, au acceptat să oprească inundarea zăcămîntului, au încetat și cutremurele! În noiembrie 1970, apa a început să fie scoasă afară. După cîteva luni, seismografele nu au mai înregistrat nici o mișcare a solului. În 1971, conform programului experimental, zăcămîntul a fost din nou inundat și se așteaptă reînceperea cutremurelor...

ACESTE CERCETĂRI se încadrează în studiul mai amplu al proceselor fundamentale care determină mișcările pămîntului și aduc confirmări ale teoriei „plăcilor tectonice" conform căreia cele șase mari plăci continentale — America, Eurasia, Africa, Pacificul, India și Antarctica — precum și altele mai mici, s-ar deplasa pe suprafața planetei și aceste mutații ar furniza explicații pentru majoritatea cutremurelor și erupțiilor vulcanice.

PARALEL cu cercetarea cauzelor, se acționează pe fronturi largi pentru a se limita cît mai mult consecințele dezastruoase ale seismelor, în regiunile în care ele sînt curente. În acest sens, sînt interesante măsurile adoptate în Japonia, unde seismografele captează anual aproximativ 7.500 cutremure. Conform teoriei profesorului Kawasumi, există un ciclu seismic — o dată la 69 de ani se înregistrează un cutremur deosebit de violent — cu o posibilă marjă de erori de circa 13 ani. În așteptarea viitorului dezastru, agenția specializată niponă a luat un ansamblu de măsuri. Între altele, au fost create parcuri speciale în care populația să se poată refugia în cazul prăbușirii marilor imobile. O rețea de seismografe ultrasensibile — parte din ele submarine, altele plasate pe fundul unui zăcămînt de circa 3 500 m adîncime — este menită să semnaleze cu zece secunde mai înainte declanșarea unui cutremur. Aceste secunde vor putea fi utilizate pentru avertizarea combinatelor petroliere, a reactoarelor a-omice și a altor uzine etc., în vederea evitării scurtcircuitelor, a incendiilor și pentru eventuala evacuare...

DESIGUR, pămîntul mai continuă să fie „neliniștit", seismele mai provoacă dezastre, dar cutremurele nu mai sînt considerate azi acte ale hazardului, urmări ale providenței. Oamenii învață să cunoască îndeaproape procesele ce le determină, pentru a le putea supune, să le prevină, să le controleze.

U. VĂLUREANU

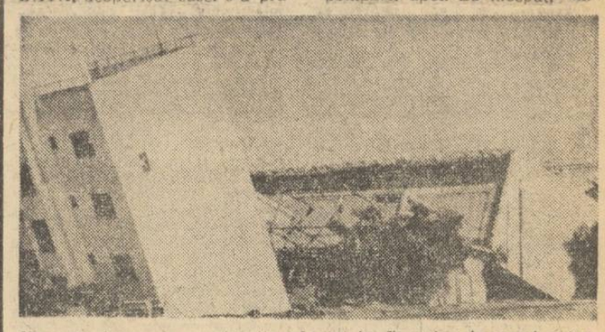

Un nou sistem de construcție adoptat în Japonia: în cazul cutremurelor blocurile se apleacă numai...

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE • ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE • ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

O CRIMĂ DESCOPERITĂ DUPĂ... 700 DE ANI

• Un schelet gigant aparținînd unei femei tinere a fost găsit într-o grotă din Italia. • Pe baza unor analize moderne, s-au constatat cauzele decesului.

Membrii clubului arheologic din Teramo (Italia) care au găsit într-o grotă scheletul gigantic al unei femei care a trăit în prima jumătate a secolului al XIII-lea și-au dat seama repede că se găsesc în fața unei importante descoperiri. Drept care, în timp ce o parte din ei au plecat să anunțe autoritățile, ceilalți au rămas „de gardă", deși caverna, aflată la capătul unui tunel lung ce pleca de la ruinele unui castel antic, era aproape inaccesibilă.

Astfel acești tineri întreprinzători au pus la dispoziția paleontologilor și istoricilor italieni un obiect de studiu cît se poate de interesant. Dar iată ce a declarat unul din conducătorii grupului de tineri, Walter Mazzitti, student în drept al Universității din Teramo.

— Ne-am dat seama imediat după inconfundabila formă a bazinului că scheletul, deși avînd dimensiuni excepționale, aparținuse unei femei, lucru confirmat ulterior de examenele de laborator.

Calculînd apoi viteza de sedimentare a materialului găsit pe oase am putut stabili că scheletul se găsea acolo de circa 700 ani. Ținînd cont că statura medie era în acele timpuri — mult mai mică decît cea de azi, înălțimea probabilă a acelei femei — 210 cm — era într-adevăr excepțională. Oasele ei erau enorme, dar bine proporționate. În momentul morții avea între 22—25 ani și aparent era sănătoasă astfel că sfîrșitul i se datorește probabil unei cauze externe și violente. Desigur aceste afirmații sînt simple presupuneri. Scheletul zăcea cu brațele încrucișate pe piept și ceafa sprijinită de o piatră lustruită. Pe torace avea un colier de metal sugerînd apartenența la un rang înalt.

Examene radiologice au pus în evidență o fractură a bazinului suferită la circa doisprezece ani și sudată prin proces natural lăsînd totuși o urmă evidentă. Accident? Pedeapsă? Tortură? Nimeni nu va ști vreodată. Se cunoaște totuși felul în care a fost ucisă grație examenului craniului. Femeia a fost lovită cu un corp ascuțit, poate o spadă în mijlocul frunții, dar lovitura n-a ucis-o; ea a murit în schimb în urma unei alte înfricoșătoare lovituri, dată probabil cu o secure, care i-a sfărîmat osul occipital. În afară de aceasta, sărmana fată a fost probabil maltratată pentru că a fost relevată și o fractură a mandibulei.

Ulterior examene chimice și spectografice au dezvăluit și alte amănunte. Astfel s-a putut stabili că femeia era blondă sau roșcată (s-au găsit urme) și de asemenea, creierul fusese prelevat, după moarte deoarece nu s-au găsit urme de fosfor.

Dacă se ține seama că în acele timpuri examenele necroscopice erau total necunoscute, craniofonia victimei al cărei scop a fost evident luarea creierului, apare foarte misterioasă.

— Istoria femeii e destinată să rămînă în umbră, a mai spus Mazzitti. Tot ce știm este că ne aflăm în fața unei crime comise acum 700 de ani ale cărei urme duc poate la ruinele castelului ce se înalță la cîteva sute de metri de locul cavernei și care a aparținut regelui Siciliei, Manfred, fiul lui Frederic al II-lea. Înfrîngerea pe care acesta a suferit-o din partea lui Carol de Anjou a însemnat sfîrșitul dominației suabe în Italia.

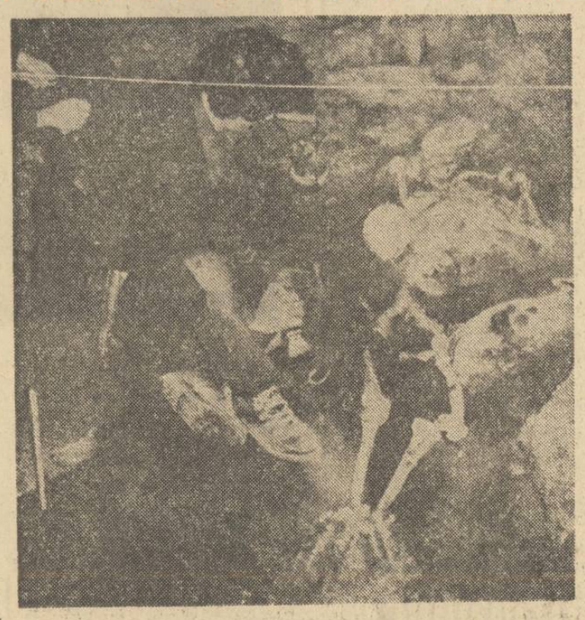

Din nou despre „monstrul din Loch Ness"

Pentru prima oară de cînd a început „febra monstrului din Loch Ness" (Scoția) au fost făcute fotografii în culori sub apă, primul pas concret spre soluționarea misterului. Fotografiile lui „Nessie" au fost executate de un grup de oameni de știință ai „Academy of Applied Science" din Boston. Academia este o asociație de profesori din Massachusetts, „Institute of Technology" și de cetățeni particulari care desfășoară activități științifice independente. În momentul de față este certă prezența unei ființe vii în adîncurile lacului, a ceva enorm. Acest lucru este confirmat și de John Schele, zoologul de la British Museum care a studiat fotografiile. Interesant este că în momentul apariției monstrului, o masă verde enormă, somonii care traversau lacul spre apă dulce, și-au schimbat drumul, s-au întors din cale. Peștii din celelalte bancuri săreau înnebuniți afară din apă. „Un elefant în comparație cu ființa ciudată este o muscă" afirmă dr. Rines.

Urs sau omul zăpezilor?

La cinci mii de metri, în Himalaia, membrii unei expediții sînt salvați de la pieire datorită intervenției unui „personaj" care pînă la urmă rămîne neidentificat

În noaptea aceea Don Wiliams se hotărîse să vegheze. Voia să pedepsească animalul care de cîteva nopți răsturna sacii cu provizii și fura cutiile cu conserve. Membrii expediției presupuneau că intrusul era un urs și că era mai prudent să fie lăsat în pace dat fiind că era ultima noapte pe care o mai petreceau acolo, dar Don era încăpățînat. Ca un făcut, în noaptea cu pricina somnul devenise aliatul ursului căci la căldura sacului de piele, pleoapele cădeau grele. Tînărul ținea strîns arma în mînă mîngîind-o din cînd în cînd, făcînd eforturi mari să nu adoarmă. „Trebuie să fim atenți dacă ne seulăm peste noapte: ar fi în stare să tragă în noi"..... mai auzi Don înainte de a adormi.

Tresări, la zgomotul ciudat din spatele cortului dublu și ieși buimac din sac împiedecîndu-se de pușcă și de tovarășul care dormea alături. Acesta mormăi ceva dar se sculă și-l urmă afară. Ieșiră și ceilalți înarmați cu ce găsiră la îndemînă deși împotriva unui urs o sapă și un tub fragil pentru eșantioane nu erau mare lucru. Afară, era cineva sau mai bine zis fusese: la sacii cu provizii se vedeau distinct la lumina lunii urmele enorme care apoi se pierdeau în spatele stîncilor. Don blestema încet pentru că se trezise prea tîrziu și pentru că din grabă își uitase mănușile iar acum metalul puștii îi ardea mîinile. Se aflau la cinci mii de metri, frigul era necruțător. Se hotărîră să se întoarcă la corturi dar nu mai avură timp căci avalanșa pornită pe neașteptate, căzu cît ai clipi peste corturi acoperindule cu un nor de pulbere de cristal. Mark îi întinse mănușile sale și Don le luă grăbit. „Tu ce faci fără ele, că pînă la Katmandu e cale lungă și n-avem încotro, trebuie să plecăm?"

Nu era nevoie să meargă însă de cît pînă la cîmpul bază unde se afla un om. Acolo, Joe îi primi veni avalanșa și a vrut să vă salveze; noi nu vînăm așa ceva și n-o să vă lăsăm nici pe dv.".

Yeti sau urs, nu mai avea importanță. Dacă nu plecau din corturi în noaptea aceea ar fi murit cu toții.

S-a petrecut în timpul unei expediții pe Annapurna, Himalaia

(Din „Domenica del Corriere")

Un autor, o carte

Ion Th. Ilea poetul din ţara lui Coşbuc

de Boris BUZILĂ

De cînd nu l-am văzut pe Ion Th. Ilea **fizionomia lui de dolicocefal, atît de interesantă** (citez micul portret schiţat cu aproape 40 de ani în urmă de Dragoş Vrănceanu, în care cuvîntul esoteric înseamnă, în bună limbă românească, **cap lunguieţ**) şi-a adăugat barba hîrsută. Seamănă cu Voiculescu, din perioada **Ultimelor sonete închipuite**, cu deosebirea că barba acestuia aducea cu aceea a unui ermit, în timp ce a poetului Ilea cu a unui boem întîrziat.

„Ce loc ocupă noul volum „Efloreşcenţă" în poezia dumneavoastră ?". Abia după ce am roşit întrebarea mi-am dat seama că am riscat enorm, că s-ar putea să ratez totul... Poetul amînă răspunsul răsucind meticulos între degete ţigara tare, „Mărăşeşti", apoi o aprinde fără grabă, mă invită să servesc cafeaua şi cînd îi întîlnesc privirea mi se pare că descopăr în ea o doiancă.

„Eu nu ştiu să mă definesc...". Adaugă timid : **„Am căutat în această carte să dau o poezie de mai multă meditaţie... Tot revoluţionară, militantă..."**.

Îi plac definiţiile altora. De pildă, aceea a lui Mircea Ciobanu, la lansarea cărţii („a vorbit frumos, tinereşte...") : „Poezia lui Ion Th. Ilea este ca o ciorbă spartană". „Ce-a vrut să spună ?" mă pomenesc întrebînd. **„Că nu este sofisticată prin rafinament excesiv, că trăieşte prin cruditătile sale, prin sîngele său".**

Mut conversaţia pe alt teren, tatonez filoane disimulate, pur-tînd în ele o fabuloasă încărcătură memorialistică, inedită sau cunoscută numai în parte ca tot ce a scris şi a făcut Ion Th. Ilea.

– Aţi fost, un număr de ani, mai precis între 1931—1936, secretarul de redacţie al revistei „Societatea de mîine", de sub conducerea vrednicului animator cultural Ion Clopotel, revistă cunoscută prin ţinuta sa democratică, progresistă, prin preocupările sale sociologice şi sociografice...

În loc de răspuns la întrebarea rămasă în suspensie, Ion Th. Ilea îmi aduce colecţia pe un an a revistei. Poetul este autorul a două mari anchete sociale pe Valea Jiului şi pe Valea Birgăului, locul său de obîrşie. Cîteva rînduri, subliniate cu roşu din primul „Exploatărilor neomeneşti şi luptelor disperate dintre muncitori şi societăţile miniere nu li s-ar putea pune capăt decît prin naţionalizarea minelor, singura soluţie sănătoasă şi care ar aduce o înviorare şi dezvoltarea acestor întreprinderi naţionale punîndu-se astfel capăt frămîntărilor nesfîrşite şi mizeriei în care se zbate muncitorimea de aici. Aşteptăm". Rînduri apărute în 1933. Iată, în aceeaşi colecţie, cuvintele directorului revistei despre colaboratorul său şi interlocutorul nostru : „De doi ani încoace îşi face ucenicia redacţională d. Ion Th. Ilea, poet din ţara lui Coşbuc, reuşind să ne dea două anchete pătrunzătoare din Valea Jiului şi din Valea Birgăului pe lîngă versurile înaripate care denunţă în d-sa pe unicul poet socialist de talent al României". Sîntem de asemenea în 1933 iar rîndurile directorului publicaţiei, cu tonul lor exclusivist, par izvorîte şi din nobila generozitate a „maestrului" care-şi recomandă discipolul la început de drum.

— Puţină lume cunoaşte astăzi placheta de versuri „Gloata" — titlul vorbeşte de la sine — pe care aţi publicat-o în 1934, în editura „Şantier" a lui Ion Pas ; lectura acestei plachete şi a celei precedente care v-a marcat debutul — „Inventar rural" — l-a determinat pe Călinescu să vă considere în **Istoria literaturii** ca pe un poet care „face o poezie socialistă cu toate caracterele manifestului". Dar şi mai puţini ştiu că această carte este prefaţată de... Eugen Ionescu şi că redutabilul, pe atunci, polemist, îşi declara acolo rituos inderenţa la genul de poezie al dv. Ce v-a făcut să vă adresaţi lui Eugen Ionescu devenind astfel un cul autor român prefaţat de academicianul francez de astăzi ?

— Îmi plăcea cum scrie Eugen Ionescu, îmi plăceau mai cu seamă anti-cronicile sale literare din „Nu !". Cînd i-am spus ce vreau, Eugen Ionescu mi-a răspuns : „Bine, accept, dar eu nu pot să te laud". „Tocmai asta şi vreau" — am răspuns eu bucuros că răzvrătitul din mine se va întîlni astfel cu fronda copilului teribil al ăubliciştiei noastre de atunci. Textul prefeţei a apărut fără a aduce o modificare. Acceptînd această prefaţă din care eu n-am crezut niciodată o iotă — mă refer la scepticismul estetizant al autorului — sînt convins încă că Eugen Ionescu a crezut în ea. Gestul meu a fost privit în mai multe feluri. Unii erau de părere că Eugen Ionescu devenise, în mod indirect, „prozelitul" meu, al poeziei pe care o scriam. Alţii mă dezaprobau : „Bine măi Ilea — mi-a spus Eugen Lovinescu, cu care m-am întîlnit în scurt timp în faţa librăriei Cioflec — **nu vii la Sburătorul, ştii că nici mie nu-mi place genul tău dar oricum aş fi scris altfel. De ce nu mi-ai spus mie ? Ţi-aş fi scris o prefaţă în care te-aş fi lăudat". „Maestre, eu n-am nevoie de laude" — am răspuns cu insolenţa vîrstei mele de atunci.**

— Stimate Ion Th. Ilea, ceea ce mi-aţi spus ne face să vă aşteptăm cu mare interes nu numai cărţile de poezie, ci şi memoriile...

ACTORII SE MĂRTURISESC

Dan Nuţu:

„Deşi nu te întreabă nimic, publicul aşteaptă răspunsuri"

— Să începem cu actorul de film. Cu ce impresii aţi plecat după ce l-aţi văzut pe Dan Nuţu, în primul lui film ?

— Rar. Şi atunci cînd o fac, încerc să ies curat.

— Asta, cred, neînsemnînd că atunci cînd vă aduceţi în faţa propriei dumneavoastră instanţe, renunţaţi la obiectivitate ?

— Nu. Dar încerc să-mi aflu motivări. Adică să-mi dau dreptate.

— Şi dacă simţiţi că dreptatea nu-i de partea dumneavoastră ?

— Nu-mi rămîne decît să recunosc. E o cerinţă elementară a cavalerismului.

— La oamenii din jur ce vă place mai mult ?

— Cred că totul. Pentru că-mi plac oamenii. De aceea încerc să-i înţeleg, cu ceea ce au frumos, dar şi cu slăbiciuni. Important, după mine, este ca nimeni să nu tulbure liniştea sufletească a celorlalţi.

— Unde vă simţiţi mai în largul dumneavoastră : pe scenă sau pe platourile de filmare ?

— La fel, în amîndouă. Pentru că şi pe scenă şi pe platouri este la fel de greu... Poate că, totuşi, teatrul este mai greu.

— Care dintre aceste două arte : teatrul sau filmul v-a ajutat mai mult să vă descoperiţi însuşirile şi defectele ?

— Filmul. Fiindcă el îmi dă posibilitatea să mă şi văd.

— După ce v-aţi... şi văzut, cum spuneţi, ce promisiuni i-aţi făcut lui Dan Nuţu ?

— Că o să mă las de meseria asta.

— Considerîndu-mă pentru o clipă exponent al spectatorilor eu nu v-aş semna eventuala demisie.

— Atunci, nu-mi rămîne altceva de făcut, decît să-mi port mai departe „povara".

— Cînd veţi afla că, în ceea ce vă priveşte, meseria de actor înseamnă chemare, tot povară îi veţi zice ?

— Poate nu. Deocamdată însă, habar n-am cum e meseria asta pe care-o practic. Nici nu ştiu singur ce este talentul. Un singur lucru îmi place să cred despre mine : că sînt un tip inteligent (şi sensibil).

— Obişnuiţi, ca om şi actor, să vă judecaţi ?

— Rar. Şi atunci cînd o fac, încerc să ies curat.

— Asta, cred, neînsemnînd că atunci cînd vă aduceţi în faţa propriei dumneavoastră instanţe, renunţaţi la obiectivitate ?

— Nu. Dar încerc să-mi aflu motivări. Adică să-mi dau dreptate.

— Şi dacă simţiţi că dreptatea nu-i de partea dumneavoastră ?

— Nu-mi rămîne decît să recunosc. E o cerinţă elementară a cavalerismului.

— La oamenii din jur ce vă place mai mult ?

— Cred că totul. Pentru că-mi plac oamenii. De aceea încerc să-i înţeleg, cu ceea ce au frumos, dar şi cu slăbiciuni. Important, după mine, este ca nimeni să nu tulbure liniştea sufletească a celorlalţi.

— Unde vă simţiţi mai în largul dumneavoastră : pe scenă sau pe platourile de filmare ?

— La fel, în amîndouă. Pentru că şi pe scenă şi pe platouri este la fel de greu... Poate că, totuşi, teatrul este mai greu.

— Care dintre aceste două arte : teatrul sau filmul v-a ajutat mai mult să vă descoperiţi însuşirile şi defectele ?

— Filmul. Fiindcă el îmi dă posibilitatea să mă şi văd.

— După ce v-aţi... şi văzut, cum spuneţi, ce promisiuni i-aţi făcut lui Dan Nuţu ?

— Că o să mă las de meseria asta.

— Considerîndu-mă pentru o clipă exponent al spectatorilor eu nu v-aş semna eventuala demisie.

— Atunci, nu-mi rămîne altceva de făcut, decît să-mi port mai departe „povara".

— Cînd veţi afla că, în ceea ce vă priveşte, meseria de actor înseamnă chemare, tot povară îi veţi zice ?

— Poate nu. Deocamdată însă, habar n-am cum e meseria asta pe care-o practic. Nici nu ştiu singur ce este talentul. Un singur lucru îmi place să cred despre mine : că sînt un tip inteligent (şi sensibil).

— Să admitem şi ipoteza că aţi trece actoria în rîndul amintirilor...

— Aş fi fost un foarte bun mecanic, pentru că-mi place. Aş lua mecanica în serios. Uitaţi, cînd fac un şurub am cea mai mare satisfacţie. Îl verific de cîte ori vreau şi după aia nu mai am îndoieli. Dar la un spectacol e mult mai greu să ai certitudini.

— Sînteţi un om optimist. Asta, după toate aparenţele. Dacă-i aşa, pe ce vă bazaţi optimismul ?

— Pe convingerea că totul se aranjează. Trebuie să ai răbdare.

— Obişnuiţi să vă luptaţi cu propriile slăbiciuni ?

— Nu-mi place să mă lupt. Nici cu mine, nici cu alţii. Muncesc, atîţi cît pot eu de serios. Oamenii nu trebuie să lupte între ei, ci să colaboreze.

— Încercaţi unele „retuşuri" în privinţa personalităţii dumneavoastră ?

— În afară de faptul că muncesc, nu mai întreprind nimic. De asta se ocupă timpul. Are el grijă să schimbe ceea ce trebuie schimbat.

— Credeţi că tristeţea şi pesimismul sînt condiţiile marii poezii ?

— Nu ştiu. Nu mi-am pus problema asta. Îmi place marea poezie, şi-atît. Bacovia este cea dintîi preferinţă.

— Ce sentiment vă dă marea ?

— Nici unul. Mă pasionează fundul apelor. Am văzut fundul oceanului Atlantic : munţi, văi, piscuri, abisuri şi peşti mulţi, foarte mulţi peşti. Îmi plăceau cei cu privirea blîndă. Nu mi-au plăcut peştii răpitori, sau, cum le-am spus eu atunci hrăpăreţi. Mi-au amintit de cum sînt unii oameni.

— Ce ţară aţi vrea să cunoaşteţi bine ?

— Delta Dunării.

— Aveţi vreo zi, anume, din săptămînă pe care-o consideraţi cea mai frumoasă ?

— Luneа, marţea, joia... vinerea ce cusur are ? Toate-mi plac. Sînt la fel de frumoase.

Vasile POPESCU

O călătorie prin România (IV)

Vălenii de Munte şi de M. R. P.

de Constanţa BUZEA

În grădina lui Micon
Toate păsările dorm,
Numai una n-are somn.
Pasărea sufletului
Cu ochii trecutului
Pe fundul pămîntului...

Pe arăturile adînci, de deal,
pămîntul prinde chiciură suptire...
În trenuri cu etaj călătorim
şi încercăm de-atîta timp să fim
îndureraţi şi buni, ca-n amintire...

O lespede, uşoară ca o haină
astupă albă gura unei gropi.
Pe crucile sfios îmbrăţişate
cad umbre de la brazi şi de la plopi...

Dorea să fie într-un loc tihnit
cu pomi pe rod şi iarbă necălcată
şi plănuia jur-împrejur un zid
dar l-amîna mereu pe altă dată,

păstrînd, de nostalgie biruit,
un gard sărac din iederă ghimpată,
Înspre Teleajen dinadins rărit,
să vadă umbra-n vale aruncată...

Aici, venind de-atîtia ani, încerc
să scriu cuvinte, să ajut o floare,
dar, totul văd, închide într-un cerc,
misterul, la venire, la plecare...

Unde sînt brazii, cine i-a furat
întrind pe-alee, noaptea, cu secure ?

Apleacă-se cu suflet su'er n.l
asupra rădăcinii lor pădurea:
Cu o-ntrebare hoţii nu se prind,
cînd ei se mişcă veseli pe aiurea...

Cîndva, lăcătuită cu dichis,
şi unsă, poarta, şi prevăzătoare...
La tarnă auzim că s-a deschis
şi s-a pierdut uşor, din întîmplare,
că lemnul ei dospit de multe ploi,
ori atîrnat în vară ca să sece,
s-a risipit şi-l poate ridica
un friguros care spre casă trece...

Ce paznic s-ar putea tocmi, mai bun
decît sfiala lumii, de morminte ?
O amintire într-un tîrg de fum,
despre poetul ce visa un drum :
avea umor şi colora cuvinte...

Aş vrea să-l poată pune cineva
la loc, să-nchidă uşa, să mai spună.
Copilul lui, la care se uita
imaginîndu-şi un exil pe lună,
să fie mic, să-l ţină-n dreapta sa,
să-i mai ferească mintea de minciună...

Un vis, acoperind pe cei ce plîng
pînă din lăcrimar va curge piatră :
să ne apropiem pe malul sting,
întîmpinaţi de cîini care ne latră
livada s-o golim de rodul ei,
s-o curăţăm de viermi, de crengi pustii,
păsări de tarnă să ademenim
cu miez de pîine şi cu poezii...

Vălenii de Munte 1973

MICA ENCICLOPEDIE

Secretul „artei culinare" spartane

de L. SĂRĂŢEANU

Aristofan, marele scriitor al Eladei, poate fi considerat, într-un anume sens, şi unul dintre cei mai remarcabili „reporteri" ai epocii lui. Într-adevăr, cine doreşte să cunoască felul în care îşi duceau viaţa oamenii de rînd ai cetăţilor greceşti află în textele lui Aristofan amănunte pline de plasticitate şi pătrunse de un tragic realism. Condiţia omului sărman din Atena antichităţii este descrisă de către scriitor în aceşti termeni : „...în loc de îmbrăcăminte, doar zdrenţe ; în loc de pat, un braţ de paie, în loc de covor, o rogojină putredă, în loc de pernă, un pietroi ; în loc de scaun gîtul unui vas mare de lut ; drept copaie — un ciot scobit". Această sărăcime a Atenei era alcătuită mai ales din meşteşugari. Tot Aristofan descrie graba cu care porneau la treabă, în zori, olarii, tăbăcarii, făinarii, ciubotarii, meşterii făuritori de lire sau de alte instrumente muzicale. Deşi oameni liberi, aceştia o duceau economiceşte ca vai de capul lor, deoarece sclavii — care nu erau atenieni de naştere — constituiau o mină de lucru atît de ieftină, încît „zdrobeau", în numele şi avantajul stăpînilor lor, bineînţeles, concurenţa meşteşugarilor locali-nici. Iată de ce ei nu aveau adeseori nici cu ce să-şi astîmpere foamea. Un text redactat de un meşteşugar anonim, precizează :

„Cînd n-avem nici de unele, ne hrănim cu lacrimi. Această hrană se alcătuieşte întotdeauna din aceleaşi „feluri" : napi şi ghinde de fag, ceapă, mazăre şi pere pădureţe. Cea mai divină mîncare a sărmanului : smochina uscată".

Istoricii adaugă la această listă de alimente ale omului sărac şi orzul. Ciorba de orz, turtele de orz, piinea de orz, alcătuiau hrana obişnuită a atenienilor nevoiaşi.

Desigur, toate acestea se deosebeau fundamental de mîncărurile abundente şi rafinat preparate de pe masa atenienilor înstăriţi. În schimb, în cetatea Sparta, hrana era sobră chiar şi pe masa bogatului.

Se citează chiar apreciere plină de ironie pe care a făcut-o un atenian după o cină luată în casa unui spartan : „M-am convins că spartanii sînt oamenii cei mai viteji ; într-adevăr, orice alt om ar prefera să moară decît să mănînce ceea ce se găseşte în străchinile lor".

Prinzul cel mai obişnuit la spartani era alcătuit dintr-o „ciorbă neagră", urmată de o mîncare din carne de porc fiartă. Pîinea era de ovăz. În ce priveşte „ciorba neagră" ea a rămas pînă azi un adevărat mister al „artei culinare" spartane. Nimeni nu ştie ce fel de ingrediente se puneau în această ciorbă pe care locuitorii Spartei o preţuiau în mod deosebit. Aceasta în timp ce Plutarh afirmă — pare-se pe baza unei experienţe personale — că era necesară o educaţie cu totul specială pentru ca un om să reuşească să mănînce aşa ceva. În timpurile mai apropiate de noi, un fapt a fost de natură să confirme afirmaţiile lui Plutarh. Într-adevăr, celebra traducătoare franceză a lui Homer, Anne Dacier, ale cărei profunde cunoştinţe în materie de obiceiuri ale antichităţii greceşti n-au fost puse niciodată la îndoială, a crezut că a descoperit reţeta faimoasei „ciorbe negre" a spartanilor. Ea a preparat o asemenea ciorbă şi a invitat la masă o serie de personalităţi ale culturii franceze, toţi elenişti de mare faimă. Bieţii savanţi au trebuit însă să constate că ceea ce le-a servit Anne Dacier drept „ciorbă neagră" spartană are efectele unui impecabil... purgativ. Evident, traducătoarea lui Homer n-a repetat experienţa şi astfel misterul rămîne întreg, în aşteptarea nu numai a unei bucătărese înfometate, dar şi a unor consumatori nu mai puţin temerari care să se încumete să guste sobra mîncare spartană.

ECOURI • ECOURI

Veselii tineri din imagine sînt niste „Răpitori ghinionişti", pe care dragostea şi timiditatea îi bagă într-o serie de încurcături puse la cale şi rezolvate de regizorul filmului gruzin, pe numele său Leila Gordelandze.

Malgorzata Braunek şi Leszek Teleszynski sînt interpreţii principali ai filmului polonez „A treia parte a nopţii", primul lung metraj al regizorului Andrezj Zulawski, prezentînd momente tragice şi dramatice experienţe umane din timpul ocupaţiei hitleriste.

LA TEATRUL LIRIC din Milano se prezintă un spectacol muzical dedicat faimosului actor Rudolf Valentino. Rolul principal este deţinut de Alberto Lionello.

„LUCIEN LEUWEN" este titlul noului film care se turnează la Paris, în regia lui Claude Autant-Lara.

În principalul rol feminin, actriţa italiană Antonella Lualdi.

ELIZABETH TAYLOR şi Richard Burton filmează din nou împreună. Sînt şi de data aceasta soţ şi soţie în filmul pe care-l turnează în Italia : „Divorţează el, divorţează ea". Producător : Carlo Ponti.

ENRICO MARIO SALERNO, regizorul „Anonimului venetian", încearcă să redediteze succesul obţinut cu acest film continuînd colaborarea cu scriitorul Giuseppe Berto şi distribuind-o din nou pe Florinda Bolkan în rolul principal. Filmul se va numi „Dragi părinţi".

Construit ca o superproducţie istorico-muzicală, filmul regizorului Sultan Hodjikov îşi desfăşoară acţiunea cu secole în urmă. Tinerii din imagine vor fi în chip tragic despărţiţi de cei care alimentează ura şi luptele dintre triburile de acelaşi neam.

ALBERTO SORDI se află în S.U.A. unde turnează în filmul „Fratele meu Anastasia" în regia lui Richard Steno. În ultimele zile ale anului, el a terminat filmul „Cea mai frumoasă seară din viaţa mea" în regia lui Ettore Scola.

Clepsidra

SCHIMBUL STELELOR

de Constantin VIŞAN

Pe o stîncă înaltă Observatorul Astronomic din Nankin. Ce bine se vede de-aici Fluviul Albastru.

„Înaintea, fluviul de 10 000 de li, format din picături" cum îmi traduce prietenul Ciu, absolvent al facultăţii de limba şi literatura română de la Universitatea din Bucureşti. Văzîndu-mă furat de alunecarea joncilor pe apele albastre ale Fluviului cel lung, Ciu, cu ajutorul compatriotului Mocanu strălucit sinolog, ataşat cultural la Ambasada noastră din Pekin — tălmăceşte aceste versuri ale poetului Tu-Fu :

Barca alunecă sprintenă pe luciul fluviului / Iar eu privesc îngîndurat în valuri / De-asupra-mi-e cerul, pe care se plimbă nori. / Şi dedesubt, în unda iute acelaşi cer se-arată ; / Cînd un nor trece prin dreptul lunii, eu îl zăresc prefirindu-se şi-n apă. / Mi se pare-atunci că barca pluteşte-n cer. / Privind-o, visez întruchipîndu-se la fel, făptura de jad / a iubitei, în inima mea.

Dar oricît de frumos ar luneca joncile pe Fluviul Albastru, şi oricît de muzical ar suna versurile poetului Tu-Fu, din care prietenului Ciu i-ar place să mai tălmăcească, trebuie să ne îndruim toată atenţia interesantei alcătuiri a Observatorului. Se află pe umărul de piatră al Nankinului piese de cercetare a cerului păstrate din antichitatea chineză. Iată această machetă a bolţii cereşti. Urmărim la sugestia tovarăşei Liu-Mei, responsabila acestor instrumente şi maşinării complicate, pulberea de aur a Căii Lactee-Ju-Că şi Tasiu-Ci, Ursa Mare şi Pei-Ti, Steaua Polară. Această machetă a fost calculată de Cian-Hin, din dinastia Han, acum 2 000 de ani, iar ingenioasa placă de bronz pentru stabilirea anotimpurilor după legile umbrei, a fost inventată de Kin-Pia, acum 3 000 de ani.

Multe dintre ingenioasele instrumente astronomice de-o inestimabilă valoare ştiinţifică şi artistică au fost jefuite şi deteriorate de invadatori. Unora le-au plăcut atît de mult anticele piese încît le-au luat cu ei, acasă, la mii de kilometri ori le-au adăpostit în seduiul ambasadelor.

— Pe unele am reuşit să le aducem din nou acasă, ne mărturiseşte conducătoarea în salopeta albastră, a Observatorului.

Lucrează în „Schimbul stelelor", cum este numit schimbul de noapte la acest centru ştiinţific din Nankin. A auzit însă de vizita ziariştilor români şi a ţinut să urce în afara programului platforma de piatră de pe care de mii de ani sînt scrutate stelele cerului chinez.

Ne roagă să-i desvăluim lipsurile observate. Criticile şi sugestiile noastre îi vor încuraja pe cei 200 de lucrători ai Observatorului Ce-am putea spune ? La stele nu sîntem documentaţi. Le cunoaştem mai ales din poezia lui Eminescu... „La steaua care-a răsărit"... Prietenul Ciu traduce pe loc versurile. Îndatoritoare nea gazdă ascultă cu mare interes. La sfîrşit, aplaudă. Eminescu aplaudat la Nankin de Liu-Mei, de o savantă din „Schimbul stelelor". Clipa ne tulbură.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 21 IANUARIE

PROGRAMUL I. 8.30 Cravatele roşii. 10.00 Viaţa satului. 11.00 Concert extraordinar Beethoven în interpretarea pianistului Valeriu Gheorghiu. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 360 de grade. Din sumar : 14.00 Handbal feminin : Universitatea Timişoara — F.I.F. Copenhaga. 17.10 : Pierduţi în spaţiu. 17.55 Avanpremieră. 18.00 Cîntare patriei. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10. Reportaj TV. Metamorroze pe Valea Gurghiului. 20.30 Film „Floarea soarelui". Coproducţie italo-sovietică. 22.10 Intermezzo dansant. 22.25 Telejurnal 22.35 Handbal masculin : Minaur Baia Mare — Steaua Bucureşti (repriza a II-a).

PROGRAMUL II. Promenada duminicală. Din sumar : 12.30 Cîntă formaţia „Sincron". 12.15 Aventuri în epoca de piatră. 13.30 Invincibilul Mighty Mouse. 13.45 Mozaic pe 16 mm. 14.45 Miniaturi folclorice. 20.00 Eroi îndrăgiţi de copii. 20.25 Teatru liric TV. Selecţiuni din opera Regele Arthur de H. Purcell (partea a II-a). 21.15 Reportaj bucureştean. 21.30 Romanţe şi cîntece de petrecere. 21.55 Telex tehnico-ştiinţific. 22.10 Mannix (reluare).

LUNI 22 IANUARIE

PROGRAMUL I. 17.30 Curs de limba franceză (reluare). 18.00 Căminul. 18.40 Scena. 19.00 Săptămîna în imagini. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.05 Prim-plan. Acad. prof. Octav Onicescu. 20.35 Roman foileton : „Destăinuire". Episodul II. 21.25 Revista literară TV. 22.15 Seară de balet : Mozartiana. 22.35 24 de ore.

PROGRAMUL II. 20.00 Seară pentru tineret.

MARŢI 23 IANUARIE

PROGRAMUL I. 9.00 Telex. 9.05 Teleşcoală. 10.00 Curs de limbă engleză, lecţia a 37-a. 10.30 Caminul (reluare). 11.10 Selecţiuni din emisiunea „Seară pentru tineret". 11.55 Pierduţi în spaţiu (reluare). 12.45 52 de iniţiative în 52 de săptămîni (reluare). 13.00 Telejurnal. 15.00—16.00 Lecţii TV. pentru lucrătorii din agricultură. 17.30 Curs de limbă rusă (reluare). 18.00 Spectacol de cîntece şi jocuri populare 18.35 Steaua polară. 19.00 Caleidoscop cultural-artistic. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră. 20.05 Reflector. 20.20 Desene animate. 20.30 Seară de teatru : Don Juan de Molière. 21.35 Lumea de mîine. 22.00 Gala maeştrilor. Baritonul Octav Enigărescu. 22.30 24 de ore.

PROGRAMUL II 20.00 Telecinemateca pentru tineret. Pinguinul — o producţie a studiourilor din R.P. Polonă. 21.30 Muzică populară 21.40 Viaţa economică a Capitalei. 22.00 Prin expoziţii. 22.15 Emisiune de divertisment (reluare).

MIERCURI 24 IANUARIE

PROGRAMUL I. 9.00 Telex. 9.05 Reporterii noştri peste hotare (reluare). 9.25 Prietenii lui Aschiuţă. 10.00 Curs de limba franceză, lecţia a 39-a. 10.30 Steaua polară. 10.55 Filmul Pinguinul. 12.25 Prim-plan (reluare). 12.55 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă germană (reluare). 18.00 Soliştii şi formaţii din judeţul Bacău. 18.15 Semnificaţii. Sensul istoriei. 18.15 Muzica — emisiune de actualitate muzicală. 19.00 Timp şi anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Spectacol literar-muzical. 20.50 Avanpremieră. 21.00 Telecinemateca. Noaptea amintirilor. 22.20 Teleglob. India. 22.35 24 de ore. 22.45 Baschet masculin : Steaua Bucureşti — Jugoplastika Split.

PROGRAMUL II. 20.00 O viaţă pentru o idee : Ion Cantacuzino (I). 20.25 România în lume. 20.55 Agenda. 21.05 Portativ '73 — revista muzicii uşoare. 21.45 Cărţi şi idei. 22.10 Roman foileton : Destăinuire.

JOI 25 IANUARIE

PROGRAMUL I 9.00 Telex. 9.05 O viaţă pentru o idee (reluare) Petru Poni 10.00 Curs de limba rusă. 10.30 Micii meşteri mari. 10.05 O patrie, o inimă, un început 11.40 Telecinemateca. Noaptea amintirilor (reluare). 13.00 Telejurnal. 15.00 Lecţii TV. pentru lucrătorii din agricultură. 16.00 Teleşcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.50 Iran. Film documentar. 19.05 Un poet tribun — Petöfi Sandor. 19.20. 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Din cîntecele ţării cu dor. 20.30 Aventuri în epoca de piatră. 21.30 Tinerii despre ei înşişi. 22.10 Interpretul săptămînii. 22.30. 24 de ore.

PROGRAMUL II. 17.30 Agenda. 17.40 Telerama. 18.10 Pierduţi în spaţiu (reluare). 19.00 Sub cupola circului. 19.30 Telejurnal 20.00 Concert simfonic. 22.00 Teatru scurt : Unul dintre noi de Radu Bădilă.

VINERI 26 IANUARIE

PROGRAMUL I. 9.00 Telex. 9.05. Teleenciclopedia (reluare). 9.50 Muzică populară cu Tiţa Ştefan (reluare). 10.00 Curs de limbă germană, lecţia a 38-a. 10.35 Aventuri în epoca de piatră (reluare). 11.25 Teleglob (reluare). 11.40 Bucureştiul necunoscut (reluare). 12.00 Jocuri ţărăneşti cu măşti — film. 12.30 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleşcoală. 17.30 Curs de limbă engleză (reluare). 18.00 Atenţie-la... neatenţie. Jurnal de protecţia muncii. 18.40 Imagini din Australia. 18.50 Teleconferinţă de presă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reflector. 20.15 Filmul Aventurile lui Juan. 21.45 Universitatea TV. 22.30 24 de ore. 22.45 Din ţările socialiste.

PROGRAMUL II. 20.00 Delfinul Flipper. 20.25 Biblioteca pentru toţi. Ion Al. Brătescu-Voineşti. 21.10 Revista economică TV. 21.25 Capodopere ale muzicii universale. 22.30 Stadion.

SÎMBĂTĂ 27 IANUARIE

PROGRAMUL I. 9.00 Telex. 9.05 Melodii populare (reluare). 9.20 A fost odată ca niciodată... „Prinţesa tristă" (II). 9.50 De vorbă cu gospodinele. 10.05 Universitatea TV. (reluare). 10.50 Interpretul săptămînii (reluare). 11.10 Capodopere ale muzicii universale (reluare) 12.05 Biblioteca pentru toţi (reluare). 12.50 Telejurnal. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinerete, dans. 18.55 Arc peste timp. Bărca — comună din Dolj. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 52 de iniţiative în 52 de săptămîni. 20.15 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 Gala lunilor. Ianuarie sau revelion la post-scriptum. 22.30 Telejurnal. 22.40 Săptămîna sportivă. 23.00 Seară de romanţe.

PROGRAMUL II. 16.30. Agenda. 16.40 Cîntece şi jocuri populare. 17.10 Reporterii noştri peste hotare. 17.30 Ciclul „Cîntecele şi dansurile morţii" de Mussorgski 18.00 Istoria filmului sonor.

PE SCENA TEATRULUI DIN BACĂU O NOUA PIESĂ ROMANEASCĂ

Cunoscut prin lucrările sale de proză şi scenarii cinematografice, Corneliu Leu se prezintă în faţa publicului cu piesa „Femeia fericită" a cărei premieră a avut loc nu demult la Bacău. I-am stat alături de Vasile Sporici, directorul teatrului şi I. G. Russu, regizor să ne vorbească despre acest spectacol.

— Piesa lui Corneliu Leu este dedicată eroismului, atît al generaţiilor mai vechi de constructori ai socialismului, cît şi al celor tinere. Sînt citeva tipuri de oameni care conturează o galerie interesantă de personaje caracteristică pentru lumea noastră contemporană.

Am ales această piesă pentru mesajul ei. În pragul aniversării Republicii, o privire asupra problematicii morale a generaţiei noastre ne-a dat posibilitatea să vedem liniile de forţă, de redimensionare a conştiinţei omului contemporan.

— Personajul central al piesei e „Femeia fericită" ?

— Personajul central este Gherasim — omul în jurul căruia se desfăşoară evenimentele Deşi om ferm, dintr-o bucată cu o vastă experienţă de conducător care a contribuit la dezvoltarea unui judeţ, George Gherasim a acceptat un compromis. Zguduit de fapta tatălui pe care-l diviniza, Dan — fiul său, îi contestă compromisul. În acest conflict vor interveni Cornelia — soţia lui Gherasim, femeia care era sucotită de toţi fericită dar care trăia intens drama celor doi oameni deopotrivă de dragi şi Andronic — colaborator apropiat al lui Gherasim — om aflat între vîrsta tatălui şi a fiului.

Autorul a sesizat un conflict extrem de interesant, acut, încordat, cu relaţii foarte veridice din viaţă între tată-fiu-mamă, tovarăşi de muncă de diferite vîrste. În bună parte a reuşit să realizeze o dezbatere dramatică bogată în idei.

— Cu cine aţi colaborat la realizarea spectacolului tovarăşe I. G. Russu ?

— Deşi sîntem un teatru relativ tînăr (în 1973 vom împlini un sfert de veac), avem un colectiv închegat din care am putut alege pentru acest spectacol cîteva nume ce ne-au îndreptăţit speranţele. Este vorba în primul rînd de Ştefan Moisescu Cornelia Murgeanu, Stelian Preda, Mircea Belu şi Doina Iacob — cvintetul în jurul căruia se desfăşoară acţiunea piesei

Radu LEVÂRDA

UN LIMBAJ INTERNAȚIONAL

Se circulă ușor. Se circulă mult. Geografia lumii se învață nu numai din cărți ci și din avion, din tren, din automobil și de la... televizor. Viteza a înghițit distanțele. Nici un continent, nici o țară nu se mai află departe sau foarte departe. „Acolo" înseamnă „alături" sau „peste drum". Dar cum fiecare a devenit vecinul tuturor, e firesc să cunoști limba tuturor vecinilor. E posibil? Dar cum ai putea altfel să te „plimbi" pe „ulițele" acestui „sat planetar"?! Și așa s-a născut limbajul internațional. Oamenii sec. XX au reinventat semnele. Nu mai sînt „citeva". Circulație mare! Un american, Henry Dreyfuss a avut ideea să le adune într-o carte, un fel de „abecedar" sau dacă vreți o „enciclopedie" a simbolurilor internaționale. Extragem din aceasta, — apărută recent — citeva simboluri. Așadar iată imaginile și traducerea lor... liberă.

Aici pescuitul este permis

Oficiul de schimb al monetelor

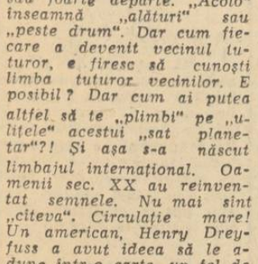

Puteți servi o înghețată

Dacă v-ați rănit, aveți un post de prim ajutor.

E loc de joacă pentru copii.

FIZIOLOGIE

Globulele roșii în pericol!

La mari altitudini, alpiniștii obișnuiesc să la cu ei și tuburi cu oxigen. Aerul este extrem de rarefiat. Cam același lucru se întîmplă în unele boli de circulație, unde se constată o insuficiență respiratorie. Cauza? Formarea insuficientă a eritropoetinei sau inactivarea ei. Un domeniu de studiu în care fiziologii clujeni au înscris unele priorități științifice pe plan mondial.

Progresele fantastice ale științei ne dau uneori iluzia că puține pete albe au mai rămas pe harta cunoașterii umane. Este poate de ajuns să ne gîndim la organismul uman — acest mecanism atît de complex și care, ca orice mecanism complex e atît de fragil, încît cea mai mică dereglare, fie ea „din fabricație", fie survenită „în timpul funcționării", poate „să-l dea peste cap". De cele mai multe ori, aici intervine „momentul adevărului" cînd ne dăm seama că reușind să știm atît de mult astăzi, ne-a mai rămas de aflat... aproape totul. Să ne gîndim de pildă la faptul că omul poate să trăiască în condiții neobișnuite, să reziste la temperaturi foarte ridicate sau la frigori extreme, să coboare în adîncul apelor unde apasă presiuni mari sau să respire pe un pisc himalaian, unde aerul este foarte rarefiat. Organismul uman se adaptează și adaptarea este condiția supraviețuirii. Să ne oprim la una dintre nenumăratele întrebări ale cercetătorului care încearcă să înțeleagă unele mecanisme și fenomene implicate.

Să reluăm exemplul: un om transpus, fără tranziție, la o altitudine mare, să spunem la 5000 de metri, are „rău de munte". O stare foarte gravă, dureri de cap, vărsături, greturi, senzație puternică de disconfort. Dacă însă ajunge sus ca turist sau alpinist, într-o săptămînă, două, organismul se adaptează treptat. Numărul globulelor roșii crește. De la 5 milioane ajunge pînă la 7 milioane pe mm³. Și poate trăi obișnuit în aceleași condiții neobișnuite lui. Cam același lucru — ne referim la trecerea „rapidă", la necesitatea utilizării oxigenului pentru a supraviețui — se întîmplă în unele boli de circulație, unde se constată o insuficientă respiratorie. Oxigenarea sîngelui se face insuficient sau sîngele transportă prea puțin oxigen. Anemiile (prea puține globule roșii) se datoresc formării insuficiente de eritropoetină sau inactivării ei dintr-un motiv sau altul. Se produce eritropoetină dar e inactivată de anumiți factori.

Am întrebuințat aici un termen care se cere explicat: eritropoetină. Este o substanță de natură proteică (o proteină) prin care organismul reglează producerea de globule roșii în măduva osoasă sub influența cantității de oxigen care se găsește în țesuturi. Lipsa de oxigen sau hipoxia cum o numesc specialiștii, determină mecanisme nervoase și umorale studiate de prof. dr. ION BACIU, (prorector al Institutului Medico-Farmaceutic Cluj) încă din 1953. Eritropoetina, la rîndul ei mărește producția de globule roșii. Crește deci capacitatea sîngelui de a transporta oxigenul. Deducem de aici importanța ei pentru înțelegerea mecanismului unor îmbolnăviri ale sîngelui sau în reacțiile de adaptare și, implicit, în tratarea lor.

Ne-am îngăduit această explicație pentru ca să putem descifra nu numai atracția fiziologilor clujeni pentru această problemă dar și pentru a atrage atenția asupra unor priorități științifice românești. În 1956 prof. I. Baciu afirmă că eritropoetina este o proteină, ceea ce astăzi este unanim acceptat. În 1963 se demonstrează că rinichiul nu este indispensabil (cum se afirmase) pentru producerea eritropoetinei. O altă prioritate se referă la efectul radio protector al eritropoetinei față de acțiunea razelor ionizante, și că această substanță poate fi folosită pentru aprecierea numărului de celule formatoare de sînge, active, din măduva osoasă.

Dată fiind importanța clinică, terapeutică a eritropoetinei, marile laboratoare caută să obțină eritropoetină în cantități suficiente, să obțină purificarea ei, să o sintetizeze sau să o obțină pe altă cale. De ce? Pentru că, în prezent, izolarea eritropoetinei e posibilă doar în sînge — unde se și formează. Dar cantitățile sînt infime: se obține un mg. din patru litri de plasmă sau din 8 litri de sînge (aceasta după calcule aproximative). Dar izolarea și purificarea acestei substanțe necesită complicate procedee tehnice. Aici intervine un alt „punct" de interes: procedeele tehnice pentru obținerea și purificarea unei proteine (fluind ca model eritropoetina) și aparatura sînt de concepție proprie echipei clujene. Coloane cromatografice cu colector automat de fracționare cu comandă electronică, o barocameră construită local, dispunînd de mecanisme electronice automate de menținere constantă a presiunii și a temperaturii — iată cîteva termeni (ai aparaturilor) descifrabili pentru specialiști. Ei exprimă însă pentru oricine cu claritate efortul comun al fiziologilor, fizicienilor și tehnicienilor într-o realizare originală, românească. Și este în egală măsură meritul prof. dr. **I. Baciu**, al fizicianului **Dorin Poruțiu**, al profesorului **Daba** de la Galați, al tehnicianului **Adalbert Barabaș** și al lui **Vasile Al. Vasile** de a se fi angajat într-o competiție a cărei „finală" este recuperarea sănătății în unele boli ale circulației sanguine.

Catinca MUSCAN

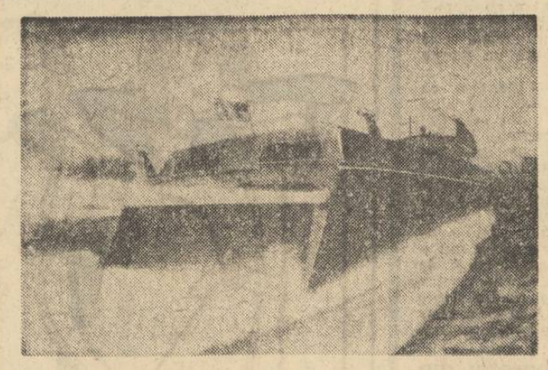

CU VAPORUL DIN EUROPA ÎN AMERICA ÎN 30 DE ORE!

Că să traversezi Atlanticul cu vaporul, înseamnă să ai mult timp la dispoziție. E original să-ți petreci așa o vacanță, dar altfel?! Cine are timp? Dar dacă ai pleca dimineața de pe coastele Europei și ai ajunge, să zicem, a doua zi la prînz la New York, atunci, călătoria cu vaporul și-ar cîștiga toate șufrageile. E și ceea ce s-au gîndit responsabilii Diviziei Rocketdyne de la societatea multinațională North American Rockwell Corporation inspirîndu-se din tehnologia aerospațială.

Propulsia hidraulică funcționează după principiul aplicat și în construcția motoarelor-rachetă care au permis lansarea cosmonauților spre Lună. Vasul este împins înainte, accelerîndu-se un mare volum de apă aspirat la bord, apoi respins la un debit crescut, asigurîndu-se astfel o forță de reacție și propulsie. Peste 378.000 de litri de apă pot fi pompați într-un minut și aruncați în afară cu viteza de 240 km/h. Se studiază problema în vederea realizării cargourilor, vedetelor rapide și ferry-boat-urilor capabile să transporte cîteva sute de persoane. Este un sistem cu multiple avantaje: lipsa elicei, o întreținere foarte simplă și o mare siguranță în circulație.

În imagine — o vedetă rapidă (10.000 de cai putere)

AGRONOMIE

UN „ȘEF" DIN ANTICHITATE PENTRU AGRICULTURA MODERNĂ

O dată cu fertilizarea deșertului la Avdat, descoperirile arheologice au cunoscut o neașteptată aplicare. Rețete vechi de 2 000 de ani, uitate în nisip, au inspirat agricultura modernă. Specialiștii străini se interesează. O calitate deosebită a recoltelor bogate de aici: 40% economie de apă!

Cum poate fi roditor un pămînt sterp? Întrebarea e fără sens. Dar savanții au hotărît să oblige deșertul să rodească. Un profesor de botanică de la Universitatea din Ierusalim, dr. Evenari, s-a cufundat în lectura unor vechi papyrusuri pentru a înțelege „miracolul", pentru că, de pildă într-un papyrus din sec. al VI-lea, găsit în 1935 de o expediție americană, se dau indicații prețioase. Este vorba de scrisoarea unui vechi locuitor al regiunii Neguev — un nabatean, care lăsa moștenire pămînturile sale cu vie, cu livezi de curmali, cu întinderi de grîu.... În deșert? Dr. Evenari face o primă experiență, folosind „mărturiile" arheologice ale tacticii agricole: vechile terase și canale de irigație ale nabateenilor sînt reconstruite. Noua fermă Shivta a devenit o copie fidelă. Deplin succes. Încetul cu încetul rețetele vechi de 2 000 de ani, uitate în nisip, au fost din nou aplicate. Și așa, cum notează Michele Masson într-un amplu reportaj din revista „Science et Avenir", „pentru ca un deșert să renfloreasă, este de ajuns uneori să-i asculți pe arheologi. Și este un spectacol impresionant astăzi să vezi fermele din Avdat și din Shivta cu cîmpurile și viile lor în contact cu deșertul". Dar dacă la Shivta, plantele și arborii au „crescut din vechile texte", la Avdat, doctorul Evenari a îmbinat indicațiile străvechi cu unele tehnici moderne, iar rezultatele obținute au întrecut așteptările: cresc mult mai multe și mai variate plante decît pe timpul nabateenilor și chiar dintre cele care păreau imposibile într-un climat de deșert.

Nu ne-am propus să semnalăm acest „miracol" al deșertului doar ca pe un „fapt divers", pitoresc sau senzațional. Tehnica irigării parcelare care este folosită a suscitat interesul specialiștilor, iar în 1968 o echipă de cercetători din R.F. a Germaniei a venit să studieze la Avdat, sub îndrumarea dr. Evenari modalitatea de a aplica altor pămînturi sterpe rezultatele obținute aici. Recoltele din Avdat au într-adevăr, se menționează, o calitate excepțională față de altele: 40% economie de apă. De pildă, după dr. Evenari, fiecare hectar trebuie să se mulțumească cu 2.700 m³ de apă în doi ani. Uneori și 2000 de metri cubi trebuie să ajungă. În nici un caz nu trebuie să depășească 4000. La nord de Avdat, la Beersheba, cultivatorii folosesc pînă la 7000 m cubi de apă pe hectar pentru livezile de piersici și 5000 pentru cele de caisi.

Ținînd seamă de învățămintele deșertului, cele ale vechilor texte și modernelor tehnici împreună, un astfel de consum apare de-a dreptul o risipă! Și este o tehnică ce poate fi aplicată și în alte țări și pe alte continente. Cît privește investiția pentru prepararea solurilor, ea nu este deloc excesivă.

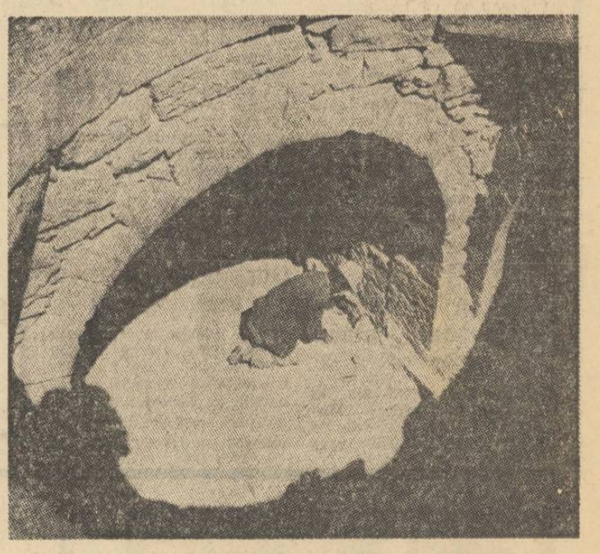

O serie de descoperiri arheologice au inspirat secolul XX în „strategia" fertilizării solurilor aride. Motiv neașteptat pentru noi pasiuni arheologice.

UN ORAȘ SUB O UMBRELĂ?

Ideea acoperirii unei suprafețe din ce în ce mai mari cu „structuri gonflabile" este la modă. Și cei care lansează moda, adună argumente pentru a demonstra utilitatea. Se poate, de pildă, acoperi un teren de fotbal sau un bazin de înot sau un depozit de petrol „în aer liber". O asemenea structură în care „pînza" cortului este susținută de o rețea de cabluri, fără piloni de sprijin în interior ar putea acoperi o suprafață de 500 de metri, în timp ce cu betonul precomprimat nu se poate depăși, susțin ei, 200 de metri. Se poate muta dintr-un loc în altul destul de repede și ieftin. De pildă, demontarea nu durează mai mult de cîteva zile, iar montarea, cel mult o lună. O mutare completă înseamnă cam 10% din costul materialului, iar transportul a 30 de tone de pînze și cabluri se face doar cu două camioane. Societatea „Air Structure" din Franța și „SEEEE", filiala firmei germane „Sodeteg" au realizat un prototip, montat provizoriu pe un vechi aerodrom de lîngă Versailles. Volumul „încăperii" este de 70.000 m³. Pentru ventilație, se pompează aer, aproximativ 40.000 m³ pe oră, ceea ce dă o suprapresiune de 2—3 grame. În total, e o forță de ordinul a 300 T care susține o structură de vreo treizeci de tone. Evident, în calculele s-a ținut seama și de rezistența necesară la acțiunea vînturilor.

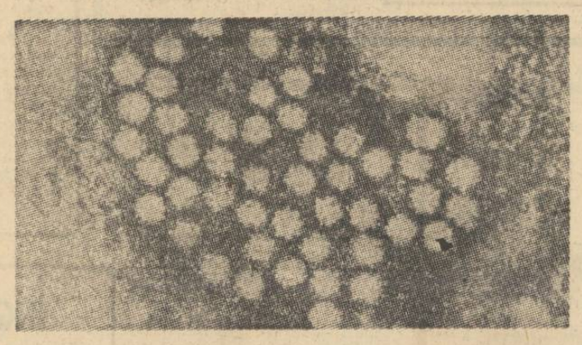

Fotografia... gripei!

Contrar aparențelor, imaginea nu reprezintă un buchet de flori. Ceea ce se vede nu este altceva decît fotografia... virusului gripei intestinale, realizată, pentru prima dată, de savanții americani ce-și desfășoară activitatea în cadrul Institutului național pentru sănătate din Statele Unite. Identificarea și înregistrarea pe pelicula fotografică a acestui virus s-au produs la capătul a mai bine de patru ani de cercetări, aceste operații fiind posibile — așa cum s-a anunțat la Washington — grație unui microscop electronic a cărui putere de mărire este de 231 500 de ori. După cum au declarat autorii descoperirii, virusul gripei intestinale este de aceleași dimensiuni ca cele ale virusului gripei clasice, dar diferă de acesta prin formă și unele caracteristici.

În cercurile științifice, descoperirea și fotografierea virusului sînt considerate un mare pas în lupta de combatere a gripei intestinale. În momentul de față se cercetează posibilitățile cultivării noului virus în condiții de laborator, etapă considerată a fi indispensabilă pentru punerea la punct a unui vaccin eficace.

200 milioane de ani într-un kilometru

În ianuarie și februarie 1973 va fi forat un kilometru pe insula Ross, în Antarctica. Treizeci de cercetători — japonezi, neozeelandezi și americani — vor studia, grație acestei sonde, istoria climatică și geologică a continentului alb. Bineînțeles, pentru a afla ce s-a întîmplat de fapt în ultimii... 200 de milioane de ani, vor fi făcute în următorii trei ani încă zece foraje pe insula Ross, în lungul coastei și în valea deszăpezită în timpul verii australe cît și alte serii de foraje în marea antarctică.

DIABETICII ȘI PICK-UPUL

O idee ingenioasă privind tratamentul și vindecarea unor boli începe să-și facă loc. Este vorba de... discul microsion pentru boala „n". Un astfel de început îl reprezintă microsionul dedicat diabetului. Ținînd cont de suprasolicitarea medicilor care nu în toate cazurile pot da indicații complete, discul avertizează pe diabetic cu ceea ce îi este permis sau interzis; începînd cu cauzele și implicațiile bolii, se dau indicații privind regimul alimentar, sfaturi pentru familiarizarea cu ritmul de viață corespunzător.

Bolnavii de diabet vor putea afla că au voie să practice unele sporturi (vîslit, înot etc.), că într-una din cele mai serioase probleme, aceea a căsătoriei, nu au a se teme de nimic și, cu unele excepții, pot duce o viață normală.

Discul, autor profesor Hellmut Mehnert, în afara aportului de specialitate, insuflă optimismul necesar bolnavului făcîndu-l să fie apt de activitatea desfășurată zi cu zi.

II

ÎN VECINĂTATEA NOASTRĂ, TREI STELE DIN PATRU AU PLANETE

În galaxia noastră, de peste o sută de miliarde de stele, cum vom putea verifica, oare, că alți sori ca al nostru sînt înconjurați de planete pe care viața are multe șanse să se dezvolte? Observațiile directe sînt, practic, imposibile. Distanțele ce ne separă de stelele cele mai apropiate fac din corpurile planetare, care sînt obscure, obiecte invizibile, chiar dacă telescoapele aflate la dispoziție ar fi infinit de mari și de perfecționate. Deși unele din aceste planete au o oarecare strălucire, ea se confundă cu radiațiile stelei-mamă. În propriul nostru sistem solar, planetele cele mai îndepărtate, Neptun și Pluton, n-au putut fi reperate decît în 1846, respectiv 1930. Cu toate că Pluton se află la o distanță de numai șase miliarde de km de Soare, adică la cîteva ore-lumină... Se înțelege, deci, dificultatea de distingere a corpurilor planetare situate la o distanță între patru și opt ani-lumină de sistemul nostru solar.

Misterul îmbătrînirii stelelor

În lipsa observațiilor directe, unele metode indirecte au condus spre presupuneri solide. Analizele spectrale făcute asupra razelor infraroșii din jurul stelelor tinere, de pildă, au permis reperarea unor nori de gaze și praf galactic. În perioada formării sistemului nostru, se consideră că aceste elemente ar fi fost prezente în norii solari ce au dat naștere planetelor. Uriașii nori în rotație observați în preajma stelelor tinere lasă să se creadă că în jurul lor sînt în curs de formare cohorte planetare.

Altă tehnică indirectă care a condus spre aceeași concluzie: analizele spectrale permit determinarea vitezei de rotație a stelelor, observîndu-se decalajul rezultat din apropierea sau depărtarea de marginile discului stelar. Astronomii au constatat că stelele mai în vîrstă se rotesc mai lent, în timp ce aștrii foarte fierbinți au o rotație rapidă. S-a căutat atunci să se explice de ce aceste stele pierd o parte din viteza de rotație prin îmbătrînire. Concluzia cea mai logică ar fi că ele au transmis o parte din „momentul cinetic" aștrilor sateliți născuți din materia lor periferică. Este cert că acest fenomen s-a petrecut și în sistemul nostru solar. Cantitatea de mișcare într-un sistem închis fiind invariabilă, soarele originar s-a rotit, probabil, în jurul axei sale cu o viteză de aproximativ o sută de km pe secundă; cedînd apoi o bună parte din momentul său cinetic sateliților pe care i-a ejectat din manta, și-a încetinit treptat mișcarea de rotație, ajungînd la viteza de astăzi de 2 km pe secundă. Astfel, încetinirea vitezei de rotație a stelelor reprezintă un argument în favoarea existenței sistemelor planetare în jurul aștrilor adulți, care formează aproape două treimi din galaxia noastră. Argumentarea nu este totuși, decisivă, deoarece stelele tinere ar putea să piardă o parte din momentul lor de rotație, fără să formeze planete, în urma expulzării unei părți din gazul pe care-l conțin.

O altă metodă indirectă de observare, mai recentă și mai eficace, a condus la descoperirea primelor planete exterioare. Este vorba de deducerea prezenței lor invizibile prin măsurarea perturbațiilor provocate în cursa stelei-mamă. Această metodă a fost larg utilizată pentru reperarea asocierilor invizibile de stele, grupate în sistem. Pentru că, sori solitari ca al nostru, nu formează regula. Între 30 și 50 la sută dintre aștrii galaxiei noastre evoluează în formații duble, triple sau chiar mai largi. Însă multe dintre aceste stele sînt prea mici și prea bătrîne pentru a putea fi observate. Detectarea acestora este posibilă doar prin analiza cursei însoțitorilor lor. O tehnică devenită clasică. De altfel, ultimele planete din sistemul nostru solar au fost semnalate (înainte de a fi reperate) prin explicarea perturbațiilor cursei unei planete surori. Este epoca în care francezul Le Pierrier calcula locul în care se găsea Pluton, iar germanul Friedrich Bessel (primul care a măsurat distanța ce ne separă de o stea) se preocupa de iregularitățile lui Sirius, cea mai strălucitoare stea de pe cerul nostru. Bessel a emis părerea că o stea vecină invizibilă este responsabilă de aceste perturbații. Astrul respectiv a fost descoperit, cîțiva ani mai tîrziu, de un astronom american. Nu era vorba de o planetă, ci de o stea pitică, un soare pe punctul de a-și da ultima suflare înainte de consumarea combustiei sale. S-a descoperit, în același fel, însoțitorul lui Procyon, de asemenea o stea pitică. Sori aflați la apogeul carierei, care se vor învîrti și străluci din ce în ce mai lent, pînă în ziua cînd vor ajunge la dimensiunile unei planete uriașe, de tipul lui Jupiter.

50 de ani pentru descoperirea unei planete

Descoperirea primului sistem planetar extrasolar a fost extrem de lungă și anevoioasă. A trebuit aleasă o stea apropiată și observată mișcarea sa galactică. Profesorul Van de Kamp, de la Observatorul Sproul din Statele Unite, a ales steaua Barnard, astrul cel mai apropiat de sistemul nostru, după Alpha Centauri, situată la aproximativ 6 ani-lumină. A fost observată cu începere din 1916, dar concluziile n-au putut fi formulate decît în anul 1963. În tot acest timp, au fost realizate 2 413 fotografii ale stelei. Pe imaginile obținute s-a reușit reperarea unor anomalii de deplasare care nu depășeau zece microni! De aici s-a dedus prezența în apropierea stelei a unui corp planetar mai mare decît Jupiter. Dar în 1969, după alți 6 ani de observații, Van de Kamp și-a modificat concluziile, precizînd că steaua Barnard este înconjurată de două planete, a căror masă poate fi comparată cu cea a lui Jupiter. Aceste descoperiri nu înseamnă că steaua Barnard nu posedă decît doi sateliți. Ar putea avea 4, 5 sau chiar mai mulți, dar mijloacele tehnice folosite în acest caz nu permit reperarea unor planete de dimensiuni modeste, ca cea a Pămîntului, de exemplu. Cu ajutorul acestei metode au fost reperate, pînă în prezent, șase planete în jurul unor stele vecine, cu Pămîntul. Șase planete în jurul a cinci stele nu înseamnă prea mult. Trebuie ținut, însă, cont de limitările impuse de distanță. Astronomii n-au putut studia decît stelele apropiate, constatîndu-se că în grupa de cinci stele dintre cele mai apropiate de lumea noastră, trei dintre ele sînt însoțite de un adevărat cortegiu planetar: Soarele, steaua Barnard și Lalande. Doar Proxima din Centaur, care face parte dintr-un sistem triplu, pare să nu posede planete (deși nu este exclus ca și stelele duble, triple sau sextuple să aibă, de asemenea, planete și condiții favorabile vieții).

Iată, deci, că sistemele planetare nu sînt o excepție în galaxia noastră. Dimpotrivă, ele par să numere miliarde sau chiar zeci de miliarde. Dar numai cele care însoțesc o stea a cărei combustie e stabilizată, de felul Soarelui, ar putea favoriza viața. Astfel de stele au fost deja repertorizate. Stelele pitice roșii, care nu sînt altceva decît stele foarte bătrîne, mai în vîrstă decît Soarele, nu sînt nici ele excluse de pe lista stelelor-mamă, apte să favorizeze viața pe eventualul lor cortegiu planetar. Ar fi nerealist să se încerce o stabilire a proporției planetelor care ar putea favoriza dezvoltarea organismelor vii. Exemplul singurului sistem pe care îl cunoaștem — al nostru — precizează un lucru esențial: viața și-a selecționat habitatul cu foarte mare exigență. Numărul extrem de mare al sistemelor planetare pe care galaxia noastră pare să-l adăpostească conservă vieții șanse reale de existență.

George NICOLESCU

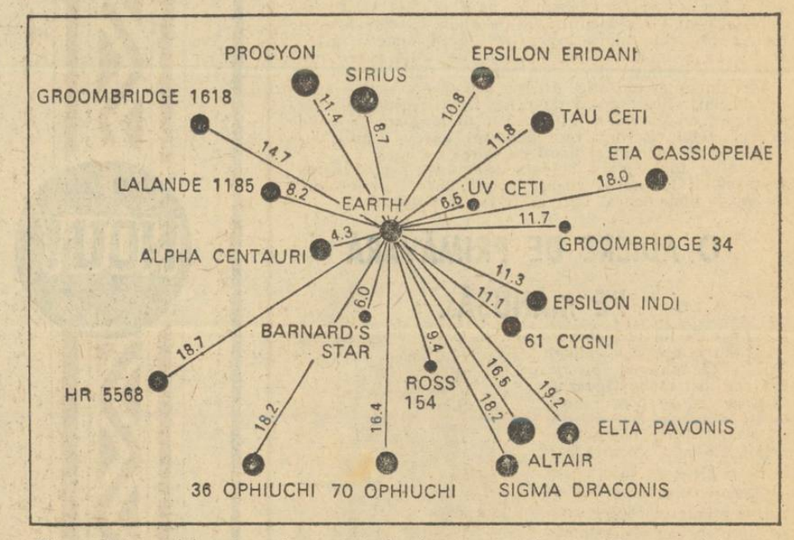

Cîteva dintre stelele cele mai apropiate de planeta noastră, plasată în centrul imaginii (cifra din dreptul fiecăreia indică distanța în ani-lumină). Astronomii sovietici țin sub observație 50 dintre stelele cele mai apropiate de Terra, cea mai îndepărtată fiind situată la o distanță de 100 de ani-lumină. Pentru a primi un mesaj de la o asemenea stea, el ar fi trebuit emis în anul 1872...

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Așa cum am anunțat, punem la dispoziția cititorilor o parte din spațiul acestei pagini pentru a împărtăși din experiența căpătată de-a lungul unei vieți, în cele mai diferite domenii de activitate.

Astăzi publicăm cîteva din scrisorile primite la acest dialog direct între cititori. În continuare așteptăm ca poșta să ne aducă alte sfaturi utile.

NU UITAȚI :

Ideile dv. trebuie să fie redactate cît mai concis și să aibă o verificare în practică ; plicurile trebuie să poarte numele și adresa expeditorului, precum și mențiunea : Pentru rubrica „Idei ale cititorilor".

Metodă practică de a spăla lucrurile de lînă

Vreau să vă împărtășesc o metodă a mea de spălare a puloverelor, sau rochiilor de lînă și anume a părților transpirate. Se moaie aceste porțiuni în apă sărată (două linguri de sare dizolvate într-o farfurie adîncă plină cu apă) și se storc. Se clătesc, înmuindu-se în alcool și după aceea, lucrurile se pot spăla în întregime cu detergenți. Petele și mirosul de transpirație dispar în întregime. **(BERTA STRAVOIU, gospodină, Brașov).**

Cum să distrugem cariile care atacă mobila

Cu ani în urmă, tot în paginile revistei „Magazin" am citit diferite sfaturi date cititorilor care aveau necazuri în acest sens. Cum cariile fac încă mari ravagii, reamintesc celor interesați o soluție folosită de mine și care a dat rezultate dintre cele mai bune. Iat-o :

Din 250 grame rășină albă, 250 grame var, 20 grame ulei de in și 10 grame de acid sulfuric se face o compoziție care se încălzește la foc mic. Cu soluția obținută, călduță, se ung locurile mobilei unde se află cariile, astupîndu-se găurile. Bineînțeles, cantitățile folosite pot fi mai mari sau mai mici, în raport cu necesitățile fiecăruia, păstrîndu-se proporțiile respective. Succesul este asigurat **(MARIA ILIESCU — Vaslui).**

Geamurile nu vor mai îngheța

Eu aveam mari necazuri înainte vreme cu geamurile care înghețau, împiedicînd lumina să pătrundă în încăperi. Cînd încălzeam casa gheața topită se scurgea pe pereți. Dar acum am scăpat de aceste necazuri. Și iată cum : ung geamurile pe ambele fețe cu un amestec de glicerină și apă (o lingură de glicerină la un pahar cu apă) sau cu alt amestec format din trei linguri de spirt și una de glicerină. Fie gerul cît de mare, geamurile nu mai fac flori de gheață. Cu o singură condiție : să nu existe aburi în încăpere. Încercați și dv. **(ION CALINESCU, pensionar, Ploiești).**

Planșeta cu chei

Fiecare dintre noi are acasă o planșetă de lemn ceva mai mare. În afară de destinația ei obișnuită în gospodărie, planșeta mai poate servi și ca suport de chei. Eu mi-am aranjat un astfel de suport și vă pot asigura că e nu numai un mijloc practic de a păstra cheile la îndemînă ci și unul de a decora un perete al bucătăriei.

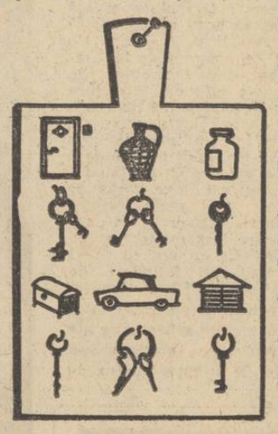

Am vopsit planșeta cu vopsea roșie. Am lipit apoi cîteva cîrlige din material plastic, iar pentru fiecare cheie pe care am agățat-o, am lipit deasupra cîrligului un desen decupat din reviste, care să reprezinte întrebuințarea fiecărei chei (o damigeană sau o sticlă pentru pivniță, o poartă sau o ușă masivă pentru cheia de la intrare, un flacon pentru dulăpiorul de medicamente etc. **(Ing. AURA MANU, pensionară, București).**

Panou decorativ din filme vechi

Din filme vechi, puteți confecționa un panou decorativ — pe care îl veți monta drept transperant la fereastră. El dă un efect deosebit în zilele cu soare. Tăiați filmul în segmente lungi de 1—1,20 m. (pe măsura cadrului ferestrei). Alăturați primele două segmente astfel încît să se suprapună numai orificiile practicate lateral. Trasați prin aceste orificii un fir de lînă colorată sau albă, care va atașa strîns, benzile respective. Continuați operația, alăturînd atîtea bucăți de film pînă cînd panoul obținut egalează lățimea cadrului ferestrei. Montați în partea de sus și în cea de jos a panoului cîte o stinghie colorată. Pe stinghia superioară, montați două inele mici cu ajutorul cărora veți agăța panoul de pervazul ferestrei, unde fixați două cîrlige înșurubate.

Pentru a mări greutatea șipcii montate la baza transperantului, dublați-o cu o bandă de tablă pe care o tăiați din cutii de conserve. Lumina solară va proiecta pe acest film imagini policrome, ce vor înveseli camera **(ROXANA DANIELESCU Ploiești).**

MODA

UN TIPAR ȘI CINCI MODELE

Linia „chimono" se bucură de simpatia și aprecierea creatorilor de modă. Vă prezentăm un tipar pentru un model chimono cu care se pot crea cinci toalete diferite.

1. **Rochie chimono din stofă neagră sau bleumarin,** purtată pe un pulover roșu închis pe gît. Se remarcă mîneca ușor evazată a chimonoului pentru a scoate în evidență puloverul.

2. **Jachetă chimono trei sferturi,** din jerseu maron purtată pe un pantalon și cu un pulover galben. Jacheta este croită pe gît.

3. **Pardesiu din stofă sau jerseu bleumarin, maron sau verde închis.** Reverele sînt foarte late și bordisite cu piele sau șiret în aceeași culoare. Cordonul este din același material

4. **Rochie din stofă uni în culoare deschisă,** bleu, roz, galben cu guler mare gen școlăriță. Mîneca este lungă și are o manșetă închisă cu patru nasturi. O cravată de mătase ecosez sau imprimată se prelungește pînă la tivul rochiei.

5. **Rochie simplă din stofă în culoare grena.** În jurul gîtului, se poartă un batic de voal roz sau alb. Un joc de tighele marchează talia, iar o cută dublă în mijlocul feței asigură lărgimea rochiei. Mîneca este lungă și se termină cu o manșetă.

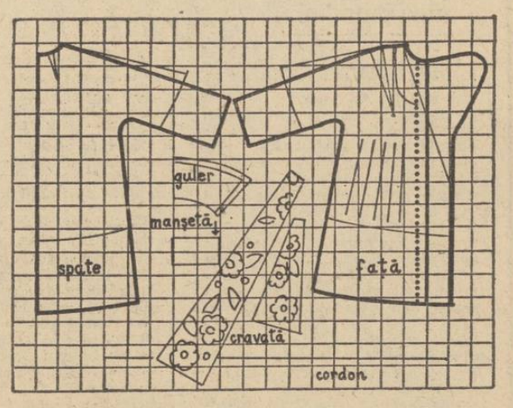

Tiparul are latura pătratului de 10 cm și reprezintă fața și spatele acestui chimono, cu modificările pentru guler. Se va ține seama că în cazul pardesiului, se lasă în mijlocul feței o diferență de 10—12 cm. pentru a se petrece una peste alta părțile respective. Același lucru se va face în cazul jachetei. Pentru rochii, se va ține seama de mijlocul feței. Tiparul pentru mărimea 46—48 reprezintă de fapt jumătate față și jumătate spate. Deci, se croiește dublu.

Desene de Tanți PFENNINGS

Politețea în lumea adolescenților

18 ANI, O VÎRSTĂ!

Mai mult decît pentru un băiat, pentru o fată, faptul de a împlini 18 ani e o dată importantă. E vîrsta cînd i se pot încredința o seamă întreagă de responsabilități : e un eveniment pe care de obicei familia îl celebrează cu mai mult sau mai puțin fast, cu mai multe sau mai puține cheltuieli, după cum își poate îngădui.

UN CADRU STRICT FAMILIAL

Nu este un motiv de lacrimi și proteste dacă cei mari hotărăsc sărbătorirea acestei aniversări într-un cadru strict familial, la care vor participa poate și bunicii.

Fiecare fată visează să înnoiască cu acest prilej o rochie. Dar dacă părinții nu-și permit tocmai atunci confecționarea unei rochii noi, ea va fi înțelegătoare și se va simți fericită apărînd la masa festivă în cea mai frumoasă dintre rochiile ei.

Pentru tradiționalul tort „cu lumînări" fata sau băiatul sărbătorit își va aduna toate puterile ca să stingă flăcările dintr-o singură suflare.

Dacă nu se dansează, se pot asculta totuși discuri; bineînțeles, pe cele preferate de sărbătorit.

O PETRECERE CU PRIETENI

Dacă spațiul o îngăduie și părinții subscriu la idee, sărbătorita sau sărbătoritul își poate invita cu acest prilej prietenii și colegii de vîrsta lor.

Masa va fi împinsă spre perete și va face oficiu de bufet. Va fi acoperită cu o față de masă roz, albastru deschis sau verde palid (poate fi confecționată din hîrtie lucioasă cu un volan alb din tifon, care să meargă pînă jos). Fața de masă albă va fi rezervată pentru logodnă. În mijloc un buchet de flori roz va da farmec deosebit ansamblului. Un număr mare de șervețele din hîrtie de aceeași culoare cu fața de masă vor fi puse în cîteva teancuri ici și colo pe masă. Pe platouri vor fi aranjate diferite sandvișuri, prăjituri mici usucate și băuturi răcoritoare. O sticlă de șampanie poate marca evenimentul.

Atenție la muzică! Sonoritatea ei trebuie diminuată ca să nu-i supere pe vecini. E de preferat să fie anunțați la timp, vor fi mai înțelegători.

Invitații vor fi primiți de mama tinerei, fata nu va uita să-i prezinte ; mama va schimba cîteva cuvinte amabile cu fiecare dintre ei, dar nu va rămîne la petrecere.

CADOURILE

Părinții, bunicii, alte rude apropiate pot dărui sărbătoritei cadouri de preț. Colegii, prietenii nu pot oferi decît „mici amintiri": cărți, discuri sau flori, bomboane. Petrecerea poate începe la orele 19 și dura cel mult pînă la miezul nopții.

Fetele vor fi conduse acasă, dacă părinții lor nu și-au exprimat dorința de a veni să le ia.

Aleidoscop

HUSE SAU PERNIȚE DIN BLANĂ SINTETICĂ

Am mai semnalat în această pagină noutăți din rafturile unui magazin ce a devenit foarte cunoscut bucureștenilor : Gioconda. În ultima vreme, am găsit acolo o mare diversitate de blănuri sintetice (colorit, grosime, preț). Sînt în special unele sortimente din blană sintetică mai subțire, cu păr foarte scurt, care pot căpăta și alte întrebuințări decît cele obișnuite. De pildă, ne gîndim la confecționarea unor huse, plăcute la vedere și practice, pentru fotolii, taburele, scaunele automobilului sau chiar pentru o canapea. O altă variantă ar fi pernuțele mici (eventual doar o față) cu care să împodobim atît de agreabil patul, un fotoliu sau colțul în care avem telefonul

ACUM 100 DE ANI...

...și mai bine, un tînăr căpitan de marină, i-a adus fetiței lui, invalide, un dar încîntător : o familie engleză tipică pentru era victoriană, formată din păpuși, nu mai înalte de 6 inches (inch este o unitate de măsură egală cu 2,54 cm.) și mobila adecvată unui salon din acele timpuri. Finețea lucrului, pînă la cele mai mici detalii ale îmbrăcămintei, mobila, foarte micile misive descoperite în sertarul unei măsuțe de scris — au fost scrise se pare, chiar de fetița invalidă, care s-a chinuit să deseneze litere atît de mici — toate dau un deosebit farmec micii colecții păstrate pînă astăzi de o ramură a familiei.

CĂSĂTORIE PRIN COMPUTER ?

Multe familii londoneze constată cu tristețe că mulți tineri cer consultații matrimoniale „computerelor dragostei", cum sînt numiți creierii electronici instalați în birouri speciale la dispoziția oricui dorește să-și găsească, în acest fel, o tovarășă sau un tovarăș de viață.

Dacă cei mai în vîrstă sînt întristați constatînd că mașina încearcă să înlocuiască pînă și sentimentele cele mai frumoase, în schimb agențiile matrimoniale sînt inspăimîntate : computerele dragostei încearcă pur și simplu să le la pîinea de la gură.

STICLUȚA-MESAJ

O mică sticlă înaltă doar de cinci centimetri în interiorul căreia are loc un mesaj scris și care se poate ușor agăța pe orice suport metalic : cutie de scrisori, ușa unei mașini, clanța unei uși etc. Producătorii — societatea franceză „Edith" — și-au propus să ofere în dar verighete, persoanelor care s-au cunoscut întîmplător, datorită sticluței-mesaj și s-au plăcut...

„MAGAZINUL SOMNULUI"

Nu e vorba de o glumă. La Paris există într-adevăr un astfel de magazin „Boutique du sommeil" unde se pot cumpăra cele mai noi și mai eficace mijloace pentru combaterea insomniei. De pildă: **somnidorul** — un mic ecran de televiziune pe suprafața căruia se ondulează un val albastru. Este de ajuns ca cineva să-și regleze respirația după mișcarea acestei unde a mării pentru ca somnul să-l cuprindă, în cel mult zece minute. Sau **somnifonul** — care emite, la fiecare cinci secunde, un sunet hipnotic. Atenția se concentrează asupra zgomotului, eliberîndu-se de orice altă preocupare generatoare de insomnie. În sfîrșit, în magazin se mai găsesc **„patul electric"**, care permite găsirea pozițiilor ideale pentru dormit și **patul pe saltea cu apă.**

Nu știm însă dacă Madame Sommeil, directoarea magazinului își salută clienții spunîndu-le „somn ușor" în loc de bună seara. Deși ar fi foarte potrivit !

O ADIERE DE PRIMĂVARĂ PE MĂNUȘĂ...

În vara lui 1972 se purtau cireșe din metal, stofă, material plastic. Era cea mai modernă garnitură. Acum, se poartă flori, făcute din cele mai diferite materiale, drept podoabe la rochii. Se mai poartă — moda engleză ne informează — fluturi, trandafiri (sălbatici) și inimioare confecționate din piele sau piele sintetică în combinații coloristice de liliachiu, verde, albastru pal cu opalin și alb sau roșu cu negru și aplicați pe poșetă și pe mănuși. O idee drăguță care anticipează primăvara.

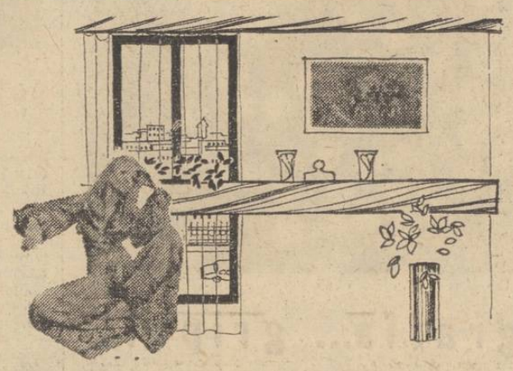

Micul artificiu care... aduce lumină

În casele mici, în special în cele care au majoritatea ferestrelor deschise spre curte, acolo unde nu există probleme speciale, un mic „artificiu" vă poate aduce în casă mai multă lumină. Este vorba de mărirea suprafeței ferestrelor prin micșorarea înălțimii parapetului. Acesta din urmă, care are de obicei o înălțime de 75—90 cm, poate fi adus la un minim de înălțime de 15—20 cm (suficient pentru a nu lovi accidental geamul cu piciorul), permițînd o mărire corespunzătoare a înălțimii ferestrei. Este de la sine înțeles că problema se pune doar acolo unde nu sînt radiatoare de calorifer sub fereastră.

Partea de fereastră ce înlocuiește vechiul parapet va fi fixă, deasupra ei rămînînd în poziția inițială partea mobilă a ferestrei cu canaturile ei. La baza acestei ultime porțiuni și deci la înălțimea vechiului parapet se montează o balustradă formată dintr-o pazie de placaj gros de 10—12 mm sau PAL furniruit, cu o lățime de cca. 20—25 cm. Balustrada, cu rol antivertij, poate continua pe perete și poate avea pe latura sa dinspre fereastră o jardinieră de tablă în care se pun ghivece bine expuse la lumină și care lasă totodată, vizibile dinspre cameră, doar florile.

Dacă depărtăm suficient balustrada de planul peretelui (20—25 cm), atunci în dreptul acestuia ea poate masca o scafă de lumină care, acoperită fiind cu geam mat, luminează tangențial peretele. Geamul de deasupra poate servi drept poliță pentru felurite obiecte decorative, care, dacă vor fi de sticlă, vor primi irizații speciale prin lumina dirijată de jos în sus. Scafa de lumină poate lumina peretele și în jos spre un vas cu flori, etc. Deasupra întregii compoziții, pe perete în stînga sau în dreapta ferestrei — un tablou. Galeria perdelei de la fereastră se prelungește asemenea balustradei, pe perete.

Arh. M. KROCHMALNIC

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

IOAN ENGLEZU — București. *După o colecistotomie (așa se numește intervenția prin care vi s-a extirpat vezica biliară) frecvent apare constipația datorită unui drenaj biliar insuficient. Vă recomandăm Anghirol dragele — 2 sau 3 pe zi, timp de 15 zile pe lună — alternînd cu Bourget, timp de 15 zile. Vă indicăm și formula Rp/sulfat de sodiu 4 gr. Bicarbonat de sodiu 3 g, fosfat de sodiu 2 g pentru un pachet. Se va dizolva într-un litru de apă. Se va bea cîte un pahar, de 3 ori pe zi, înaintea meselor.*

GHEORGHE BABOIANU — comuna Bilga, jud. Ialomița. *Nu sîntem de acord cu un consum exagerat de Fenacetol. Nu este atît de inofensiv cum credeți dv. Poate determina leucopenii, diateze hemoragice. Pentru migrenele pe care le prezentați de atîția ani de zile — este necesar să fiți examinat de medicul neuropsihiatru. Cifrele tensiunii arteriale sînt ridicate. Este necesar un tratament susținut, condus de medic pentru a le readuce la normal.*

ABONATA DIN NORD *și alte cititoare.. Pruritul vulvar poate fi determinat de cauze locale și generale. Le vom enumera : oxiuri (paraziți intestinali), vaginită micotică, leucoree inflamatorie după irigații vaginale cu soluții iritante ; acumulare de secreții prin defect de igienă, eczeme și intertrigo. Unele boli generale nedepistate la timp se pot manifesta prin acest prurit : sifilis, diabet, insuficiență hepatică, dischinezie biliară, insuficiență ovariană (menopauză).*

Tratamentul va fi multilateral : igieno-dietetic, local și medicamentos general. Se evită constipația, se exclud alimentele și băuturile excitante (alcool, cafea, ceai, condimente). Se va respecta o igienă riguroasă a regiunii ano-genitale. Se vor face irigații vaginale și se vor aplica comprese cu soluții emoliente (infuzie de mușețel). Se pot folosi pomezi cu anestezină și cortizon — LOCACORTEN. Medicamentele utile sînt cele cu efect antialergic: Nilfan un drageu seara, sedative Bromoval și tranchilizante : Hidroxizin.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Sfaturi pentru horticultorii amatori

Răspundem cititorilor care, preparîndu-și singuri vinul necesar consumului familial, au întîmpinat unele greutăți pricinuite de apariția în vin a unor boli și defecte.

Petre Ene — Turnu Măgurele și Apostol Bordei — București. Băloșirea este o boală care apare mai ales la vinurile albe, slab alcoolice, puțin taninoase, preparate din struguri mănați sau mucegăiți.

Vinul bolnav devine viscos (bălos) și cînd este turnat în pahar, curge într-o șuviță continuă ca uleiul, fără a forma picături. În stadiu avansat, vinul apare ca o masă băloasă, asemănătoare albușului de ou, avînd un gust fad, uleios.

Cînd boala se află la început (cazul vinului dv.) se poate aplica următorul tratament : se trage vinul într-o deajă (vas de lemn de formă rotundă sau ovală, înalt de 25—30 cm) și se bate puternic cu o măturică de nuiele, pînă la spumă. Vinul se trage apoi într-un vas afumat cu pucioasă.

Ing. B. Constantinescu — București. Amăreala vinului este o boală care se întîlnește mai mult la vinurile vechi. Gustul amar se poate ivi și la vinurile noi provenite din struguri mănați. Un procedeu pentru tratarea vinului bolnav de amăreală este pasteurizarea, care constă în încălzirea vinului timp de 1 minut la temperatura de 60 grade. În acest scop, se poate folosi un cazan la fundul căruia se pune un grătar de lemn pe care se așează sticlele. La una din sticle se introduce termometrul printr-un orificiu făcut prin dop. Se toarnă apă în cazan pînă la nivelul vinului din sticle. Cazanul se pune pe foc, tinîndu-se astfel pînă cînd temperatura s-a ridicat la 50 grade.

După pasteurizare, vinul se cleiește cu gelatină (10-15 g. gelatină, se dizolvă în puțină apă caldă, bătîndu-se pînă face spumă și se toarnă în 100 litri vin).

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
Profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" — Roman, jud. Neamț

RESTAURANTUL MEDIAȘ

S.OS. MIHAI BRAVU 95-105

SERVEȘTE ZILNIC LA DEJUN,

MENIURI

PENSIUNE

La alegere 3 feluri de mîncare, dintr-o gamă largă de preparate, cu 10,50 lei

Pentru elevi, meniuri pensiune cu 7 lei

NOU!

(5021)

Șapte zile, șapte meniuri, șapte rețete

LUNI : Supă de roșii. Omletă țărănească. Orez cu lapte.

Nu puneți în supa de roșii orez ca să nu-l serviți la aceeași masă de două ori, chiar sub formă diferită. Dregeți supa cu 1-2 linguri de smîntînă și serviți-o cu crutoane.

OMLETĂ ȚĂRĂNEASCĂ : Bateți 1-2 ouă de persoană. Tăiați în felioare cîte 50 g de slănină afumată de persoană. Rumeniți-o pe ambele părți. Turnați ouăle bătute deasupra. Piperați. Serviți cu murături.

MARȚI : Supă deasă de cartofi. Pui cu măsline. Fructe.

PUI CU MĂSLINE : Se taie puiul în bucăți potrivite. Capul, gîtul, aripile, mărunțaiele, labele se păstrează pentru ciorba pe care o vom prepara a doua zi.

Se pun într-o tigaie 2-3 linguri de untdelemn încins și 4-5 cepe mărunt tăiate. Cînd încep să se îngălbenească se pun bucățile de pui alese pentru mîncare și se tin pînă se rumenesc uniform. Se adaugă treptat cîte puțină apă caldă pînă ce se fierbe carnea. Cînd e fragedă, se adaugă un pahar mic de vin și circa 100-150 g măsline fierte separat în apă. Se sărează, se piperează după gust.

MIERCURI : Ciorbă de pui. Macaroane cu brînză la cuptor. Pere în vin.

PERE ÎN VIN : **500 g de pere mici și tari, 300 g de zahăr, 1 dl de vin roșu, un vîrf de cuțit de scorțișoară.**

Curățați perele de coajă, dar lăsați codița. Într-un vas emailat puneți la fiert vinul, zahărul și scorțișoara. Lăsați-le 30 de minute. Scoateți perele una cîte una și așezați-le cu codița în sus într-o compotieră. Turnați deasupra vinul în care au fiert. Serviți-le reci.

JOI : Mămăligută cu ochiuri românești opărite cu unt și smîntînă. Mere prăjite în aluat.

MERE ÎN ALUAT : Se curăță de coajă cîteva mere. Se taie în rondele regulate și nu prea subțiri. Înainte de a le curăța de coajă se scobesc puțin cu un cuțit foarte subțire ca să scoatem sîmburii. Se pun merele într-un castron, se toarnă 2-3 linguri de rom și se presară deasupra puțin zahăr.

Dintr-o ceașcă de făină, una de lapte sau de apă și două ouă se face un aluat mai dens decît cel de clătite. Cu puțin înainte de a servi, merele se scurg de zeamă și se trec prin aluat, așa încît fiecare felie să fie bine îmbrăcată. Se pun la prăjit în multă grăsime încinsă și se rumenesc pe o parte și pe alta. Se pudrează cu zahăr și se servesc imediat.

În funcție de apetitul comesenilor preparați o cantitate mai mare sau mai mică de desert.

VINERI : Rasolnic. Tăiței cu varză. Compot (conservă).

RASOLNIC : **1-2 morcovi, o rădăcină de pătrunjel, o țelină mică, 1-2 cepe, 500 g carne, eventual un os cu sită; 2-3 castraveți murați, 2-3 cartofi, o lingură de bulion, sare, la dorință, smîntînă.**

Se spală și se taie carnea în bucăți potrivite. Se înăbușe în puțină grăsime. Se acoperă cu apă și se pune la fiert. Separat se curăță și se taie zarzavatul în cuburi mici sau în rondele subțiri. Se înăbușe în puțin ulei și se adaugă în oala cu carne. Castraveții se curăță de coajă, se taie în două, de-a lungul apoi în jumătăți subțiri de rondele. Se pun la fiert odată cu zarzavaturile. Spre sfîrșit, cînd carnea e aproape fiartă, se adaugă cartofii tăiați în cuburi și bulionul subțiat cu supă. Se servește simplu sau dres cu o lingură de smîntînă pusă în farfuria comesenului.

SÎMBĂTĂ : Iahnie de fasole albă cu cîrnați sau costiță afumată și murături. Salată din fructe de sezon.

SALATA DE FRUCTE : Puteți prepara salata dintr-un singur fel de fructe : mere, pere, portocale. Le puteți însă asorta după preferință. Merele și perele curățate de coajă și tăiate în felii foarte subțiri se presară cu zahăr și se stropesc cu un vin dulceag. Portocalele se taie în cuburi mici, într-o salată asortată, și în rondele într-o salată simplă.

DUMINICĂ : Ciorbă de fasole verde (din conserve). Pui umplut servit cu pireu de cartofi. Cremă caramel (se prepară din ajun) sau fructe.

PUI UMPLUT : Puteți umple puiul în mod obișnuit adică în interior. Vă sfătuim însă să încercați să-l umpleți sub piele. Pentru aceasta puneți un pai sub pielea gîtului și suflați așa ca ea să se desprindă de pe carne. Pielea de pe pulpe o veți desface cu mîna. Preparați umplutura din : cîteva ciuperci tocate și înăbușite în unt ; ficatul puiului fiert 3-4 minute în apă clocotită fără sare și apoi pasat : 2-3 ouă bătute ca pentru omletă, o felie de franzelă — numai miezul — mulat în lapte și apoi stors. Sărați, piperați, amestecați bine. Umpleți puiul pe sub piele în strat cît mai uniform. Coaseți pielea de la gît. Sărați, piperați interiorul, puneți înăuntru o nucă bună de unt. Coaseți și deschizătura prin care au fost scoase intestinele. Frigeți puiul în ceaun cu foarte multă grăsime sau și mai bine faceți-l frînt la frigare. Dacă vi se pare greu, fierbeți-l în apă clocotită cu sare și zarzavat de supă. Serviți-l opărit cu unt și garnituri din soteuri de legume.

Olimpia ȘTEFANESCU

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CÎND UNII CONFUNDĂ OMUL CU... ROBOTUL

de Mihai STOIAN

„Stimate curier,

Am 18 ani, deci sînt destul de tînără, și totuși sînt... tristă. Eram o fată veselă, extraordinar de veselă și prietenoasă. Sînt mai mică de statură (1,56 m) și așa mică și veselă, vorbăreață, prietenoasă, păream copilul tuturor. Toți mă iubeau, îmi erau prieteni. Eram atît de fericită să fiu înconjurată de dragostea părinților, a prietenilor. Da, eram ! Acum nu mai am „prieteni". I-am pierdut, au renunțat la mine, sau nu i-am meritat ? Nu știu ! Știu doar că sînt foarte singură și tristă. Plîng mereu, nimeni nu mă înțelege. N-am nici un prieten, nici o prietenă, nu merg nicăieri. Am terminat liceul, dar din păcate n-am reușit la facultate anul acesta. Voi încerca din nou la anul, însă pînă atunci m-am angajat să muncesc. Zilele mele, orele mele libere sînt atît de limitate acum. Dar asta nu mă stinghерește prea mult, pentru că, în fond, am înțeles că omul trebuie să se ocupe cu ceva care să-l captiveze. Mă deranjează faptul c-am pierdut legătura cu prietenii, cu colegii. Unii dintre acești „colegi", care au intrat la facultate, trec pe stradă, pe lîngă mine, ca pe lîngă un străin. De ce ? Cu ce am greșit oare ?

Ah ! tare-aș vrea să se sfîrșească odată starea aceasta. Vă rog să mă credeți că mi-e greu să suport ceea ce se petrece cu mine. Totul tinde să-mi fie indiferent, aproape că nimic nu mă mai pasionează. Majoritatea „foștilor" mei prieteni sînt la facultate și e normal, cel puțin așa consideră ei, să aibă prieteni printre colegii lor actuali. Dar eu, eu ce să fac ? Vreau să am prieteni, sînt (sau mai bine zis am fost) un om sociabil, vreau să fiu din nou veselă, vreau să nu mă mai chinuie singurătatea. Să fii singur înseamnă să suferi și eu nu mai vreau să sufăr. Oare chiar nimeni n-ar putea înțelege ce simt eu ?

Cu deosebită stimă,
K. L.-Brașov

Stimată K.L., dorința dumitale de a fi „din nou veselă" e cît se poate de firească, la 18 ani și, mai ales, pentru că — în fond — n-ai absolut nici un motiv real de supărare (minus insuccesul la admitere). Să discutăm (fie și prin intermediul hîrtiei) deschis : nimeni nu sare într-un picior, de bucurie, cînd nu reușește la un examen (care, de fapt, testează gradul cunoștințelor dintr-un domeniu sau altul). Așa este... Totuși, din fericire, omul nu-i un robot care-și judecă semenul *exclusiv* după reușita profesională a celuilalt, ci după un întreg „evantai" de calități. Deci, dacă unii dintre onorabilii foști colegi și prieteni te-au scos din lista „intelectualilor" (Domniile Lor fiind acum, vezi bine, studenți !); consider că au acționat cam... mecanic, în primul rînd pentru că *prietenul adevărat la nevoie se cunoaște*. Iar dumneata, pe planul acesta măcar, al reușitei școlare, deocamdată, aveai mare nevoie de prietenia lor. Departe de mine intenția de a strica și dramul de prietenie față de ei care, îți mărturisesc, mai

complex și contradictoriu decît poate crede o minte de tînăr, la 18 ani (ba chiar și unul mai virstnic, la 45 de ani, ca subsemnatul). Faptul că dumneata n-ai înțeles să stai cu brațele încrucișate, ci ai intrat să muncești și continui să înveți susținut, ar fi trebuit, dimpotrivă, să le stîrnească stima și nu invers. Dumnealor însă — așa deduc — manevrînd niște scheme de viață, și încă unele dintre cele mai nocive pentru raporturile om-om, ajung la concluzia (probabilă) că nu mai ești de... rangul lor. Păi dacă-i așa (repet: nu doresc să rupi categoric relațiile cu ei, pînă nu discuți pe față și ajungi la aceeași concluzie cu mine) de ce n-ai susține, în forul dumitale interior, că nici ei nu mai sînt chiar de... rangul dumitale, căci dumneata ai luat acum viața în piept, cu curaj, depășind momentul dificil. Nu-mi scrii unde muncești, dar, fără doar și poate, și acolo sînt oameni, și tineri... De ce nu te împrietenești cu ei ? Atenție ! nu cumva și la dumneata „funcționează" prejudecata lor cu privire la... ierarhia umană (raportată, strict, doar la profesie și reușită materială ?).

Să fie limpede : un bun profesionist, fie student sau strungar, fie inginer sau contabil, trebuie să mai fie și om de omenie, cinstit, principial cu ceilalți și cu sine etc. Și atunci ? De unde pînă unde „exclusivismul" lor ? (și, nu cumva, sincer vorbind, și al dumitale ?). Este de presupus că, dacă ai adera mai total la noua lume în care ai intrat, dacă n-ai considera faza aceasta drept o fază pasageră, cvasi-obligatorie, dacă ai privi în jur cu ochii mari deschiși, cu mai multă atenție și cu maximum de încredere, ai constata că, dincolo de necazul „școlăresc" pe care l-ai avut, ai acum prilejul să te verifici ca adult (ai trecut pragul celor 18 ani), să-ți cîștigi singură piinea, prin muncă, să și înveți cu ambiție, pentru a-i ajunge din urmă pe foștii colegi și prieteni, depășindu-i chiar pe planul învățăturii... Și, indiscutabil, cu avantajul de a fi pășit cinstit în viață, harnică și stăruitoare... Crede-mă, numai astfel *reușita* te așteaptă. Și veselia, mulțumirea sufletească, prietenia... Ceea ce s-a întîmplat între dumneata și foștii colegi mă face să mă gîndesc la două oglinzi față-n față : cît de „profund" te poți vedea într-însele ! Folosește prilejul, tocmai pentru a-ți descoperi adevăratul profil, nu fizic, ci moral.

POST-SCRIPTUM. *Maria Bordea — Huși :* Adresați-vă procuraturii, nu curierului.

SECVENȚE

RECORDURI COLUMBOFILE

„Porumbei în zbor" de Aurel TUI. Autorul a surprins imaginea în Piața palatului Consiliului popular al județului Dolj, din Craiova.

Simbol al păcii între popoarele lumii, porumbelul vădește un spirit de orientare cît se poate de dezvoltat. Columbofilii se străduiesc să-i sporească, prin selecție, atît performanțele cît și spiritul de orientare. Între asociațiile columbofile din țara noastră preocupate de aceste țeluri se numără și „Unirea" din Craiova care, după cum ne informează vicepreședintele Ștefan Veleanu, poate scoate la concurs circa 1 000 de porumbei. Concursurilor din țară li s-au adăugat, recent, citeva peste granițe. Porumbeii au fost lansați de la Budapesta, Bratislava și Cottbus (R.D.G.). Iată pe scurt rezultatele obținute :

• La Budapesta au fost lansați 125 porumbei din care s-au întors 79, primii sosind după 8 ore de zbor, în aceeași zi, de la 600 km. În ordine, pe primele locuri s-au situat porumbeii din crescătoriile dr. Nicu Marinescu, Minică Mateescu și prof. Gh. Staicu.

• Din Bratislava și-au luat zborul 100 de concurenți înaripați; 35 dintre ei s-au întors acasă după 10 ore de zbor pe o distanță de 800 km. Primele locuri au fost ocupate de porumbeii crescătorilor Constantin Nicolae, Marin Ungureanu și Marin Urziceanu.

• De la Cottbus (R.D.G.) au fost lansați, de asemenea, 100 porumbei. Primii s-au întors la Craiova în ziua următoare lansării, după un zbor de 1 400 km. Pînă zilele trecute se întorseseră la cuiburi 53 de porumbei. Pe primele locuri se situează de data aceasta porumbeii columbofililor Constantin Nicolae, Marin Urziceanu și Ștefan Veleanu, urmați de cei ai lui Petre Stuparu, Marin Ungureanu, Marin Grigore, Nicu Gheorghiu, Minică Mateescu, Emil Ciupercea-nu din Craiova, Ilie Mincă, Ștefan Dumitru și T. Văduva din Caracal.

Unul dintre porumbeii lui Ștefan Veleanu are la activ 4 300 km de zbor în concursuri internaționale.

Ion BECHERU

Marmota din nou un component al faunei noastre

Data exactă a dispariției marmotei din zona subalpină a Carpaților noștri nu este cunoscută. Cert este că în trecut această specie de animal cu o blană căutată, a populat în număr mare masivele munților Făgăraș, Retezat și Rodna.

Astăzi, după studii și cercetări efectuate pe teren, de un colectiv al laboratorului de cinegetică din Institutul de Cercetări Silvice (I.C.S.P.S.) s-au stabilit vechile locuri precum și amenajările ce urmează a se efectua de Direcția Economiei Vînatului din Departamentul Silviculturii, pentru popularea lor cu această specie.

Primele exemplare de marmote — o pereche — au și sosit în țară, cantonate deocamdată pentru hibernare la grădina zoologică Băneasa, urmînd ca în primăvară, alături de alte loturi, să fie transportate în zonele submontane. Popularea vechilor terenuri cu marmote constituie nu numai o datorie, dar și o modalitate de punere în valoare și sub aspect cinegetic a peste o mie hectare din zonele subalpine ale munților noștri.

N. DIMA

Adrian ANDRONIC

— Vino repede, Mărioaro, au început să se-ncălzească elementii ! ! !

G. BADEA

Fără cuvinte

Sorin POSTOLACHE

— Ești de la I.C.R.A.L. și ai venit pentru...
— Am venit să vă aduc o umbrelă.

Viorel SANDU

— Savarine n-am găsit ! ! !

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Știți care... ? Știți cine... ?

Sînt două întrebări pe care le pune cititorul nostru **I. PECHEANU**, din Constanța, legate bineînțeles de anumite aspecte

Prima este următoarea : **Știți care a fost cel dintîi observator astronomic din țara noastră, în ce localitate a existat și cine l-a întemeiat ?**

A doua întrebare : **Știți cine a introdus în istoriografie pentru prima dată numele de „România", și în ce lucrări ?**

Noi așteptăm răspunsurile dv...

La diverse tensiuni

Se știe prea bine cît de răspîndită este utilizarea energiei electrice. Se mai știe de asemenea că diversele utilaje care folosesc energia electrică funcționează la diferite tensiuni, după cum și generatoarele electrice sînt capabile să asigure anumite tensiuni, în funcție de tipul și construcția lor. Dar, ne-am obișnuit atît de mult cu aplicațiile curentului electric, încît, poate, se știe mai puțin despre consumatori și generatoare. Vă propunem să faceți o verificare a cunoștințelor dv. din acest domeniu, încercînd să răspundeți la următoarele întrebări :

1. Ce tensiune are la borne un element Leclanché, de tipul celor folosite la bateriile de lanternă ?

2. Ce tensiune are la borne o celulă de acumulator cu plăci de plumb, de tipul celor de la automobile, cînd acumulatorul este încărcat ?

3. Ce tensiune există pe electrozii pentru sudarea electrică ?

4. Ce tensiune există pe electrozii unei bujii de automobil ?

5. Ce tensiuni se folosesc pentru firmele luminoase ?

6. Care sînt tensiunile uzuale ale rețelelor electrice din locuințe ?

7. Care este mărimea înaltei tensiuni existentă la tuburile cinescop ale televizoarelor moderne ?

8. Cu ce tensiune funcționează tuburile Roentgen ?

9. De ce ordin de mărime sînt tensiunile care apar la bornele microfoanelor moderne, exceptînd tipurile de microfon cu cărbune și condensator ?

10. De ce ordin de mărime sînt tensiunile din antenele radioreceptoarelor ?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Melcul geometru...

Pentru rezolvarea problemei, să ne imaginăm că putem desface pereții cutiei paralelipipedice, desfășurîndu-i într-un plan, ca în desenul de față. De fapt, în desen s-au desfășurat numai patru pereți, care ne interesează, restul nefiind figurați. Evident că drumul cel mai scurt între punctele A și B va fi linia dreaptă care le unește, ca în desen. Se observă că se poate obține un triunghi dreptunghi, ABK. În acest triunghi,

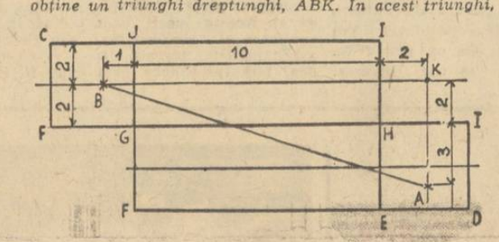

sînt cunoscute catetele AK și BK, Ținînd seama de cotele date, AK este egal cu 3+2, adică are 5 metri, iar BK este egal cu 1 + 10 + 2, adică 13 metri. Aplicînd binecunoscuta teoremă a lui Pitagora triunghiului ABK, în care suma pătratelor catetelor este egală cu pătratul ipotenuzei, va rezulta :

$$AB^2 = AK^2 + BK^2$$
$$AB^2 = 5^2 + 13^2 = 25 + 169 = 194.$$

Extrăgînd radicalul pătrat din 194, se obține valoarea aproximativă de 13,92 metri, care, evident că este mai mică decît 14 metri.

Recompunînd la loc cutia și urmărind pe pereții săi linia AB, se constată că, în mod paradoxal, cel puțin aparent, drumul cel mai scurt urmat de melc nu este nicidecum o linie dreaptă, ci una frîntă în trei locuri. Aceasta este numai una din soluții, întrucît sînt posibile mai multe, în funcție de modul în care se desfășoară în plan pereții cutiei de carton. Ei bine, ce spuneți, cunoștea geometria melcul, sau nu ?

Cunoașteți sensul ?

Cuvintele prezentate în rubrica anterioară sînt folosite în special în Moldova. Le-a întrebuințat destul de curent binecunoscutul nostru scriitor Al. O. Teodoreanu, de pildă, în lucrarea sa „Hronicul măscăriciului Vălătuc", publicată în anul 1972, la Cluj, în editura „Dacia". De altfel, în lucrarea menționată se găsesc multe alte cuvinte asemănătoare. Cît privește semnificațiile cuvintelor la care ne-am referit în numărul trecut, acestea sînt următoarele :

1. A acolisi — a urmări pe cineva, a se ține de capul cuiva, cu dușmănie
2. Ahotnic — lacom, pasionat
3. Antal — butoi
4. Berechet — pungaș, cotcar, potlogar
5. Beșliu — soldat din cavalerie (de obicei turc) care făcea serviciul de curier domnesc sau de jandarm
6. Bez — glumeț
7. Boscărie — scamatorie
8. Butcă — trăsură de lux, calească
9. Cepeleag — peltic
10. Cilibiu — fin, grațios, frumos

Poșta cititorilor

Probabil că prin compensare pentru puținele răspunsuri bune primite la întrebările din nr. 791 al revistei, la cele apărute în nr. 792, din 09.12.72, au sosit numeroase rezolvări corecte. Din acestea, după sortare, menționăm pe cele ale următorilor cititori : Aloman Sandu, Brăila ; **Kureliuc Nicolai-Kolea,** Mărițeia Mică, com. Dărmănești, jud. Suceava (Dacă vă place să vă autointitulați „Fanaticul, tenacele, perseverentul cititor", nu avem nimic împotrivă, pentru că s-ar părea că... este chiar așa. Dar și nouă ne plac asemenea cititori ! Mulțumiri pentru urări și, la rîndul nostru, vă dorim multă sănătate, succese și numai răspunsuri bune, atît pentru rubrica noastră, cît și pentru viață !) ; **Istrate Ioan,** mecanic, Mediaș ; **Gădău D. Ilie și Bălțărete Ion,** elevi, Liceul „Traian", Drobeta-Turnu Severin, jud. Mehedinți ; **Goșa Toma,** factor poștal, com. Peștera jud. Constanța, **Lazăr O.,** București ; **Luminița-Roxana Ciumber,** elevă, Șc. generală nr. 1 Pitești, jud. Argeș.

Prof. Mariana Ianoș, Lic. Pogoanele, jud. Buzău. Răspunsul dv., la una din întrebările din nr. 792 al rubricii noastre a fost corect, după cum presupunem că ați constatat ulterior. Problema pe care ne-ați trimis-o, cu cele trei segmente de dreaptă și linia curbă, s-ar părea că este interesantă, însă ați omis răspunsul. Vă propunem deci să ne trimiteți din nou problema în cauză, dar însoțită de soluția sa.

Burcă Lucian, Brăila. Propunerea făcută am reținut-o. Dacă mai aveți și alte materiale, firește că le puteți trimite. Este posibil ca și acelea să fie bune. Răspunsuri prin poștă nu expediem decît în cazurile cînd explicațiile sînt mai lungi, sau cînd se ivesc probleme strict personale. Gîndiți-vă și dv., ce ar însemna dacă am răspunde personal, prin poștă, fiecărui cititor.

Roxana Danielescu, elevă, Ploiești. Unele din materialele primite le-am reținut pentru publicare. Mulțumim.

Ioan Munthiu, pensionar, Cluj. Întrucît multe din propunerile dv. ni se par interesante, le-am reținut. Mulțumiri.

Ing. Liviu MACOVEANU

• REBUS • REBUS • REBUS • REBUS •

VITEZE

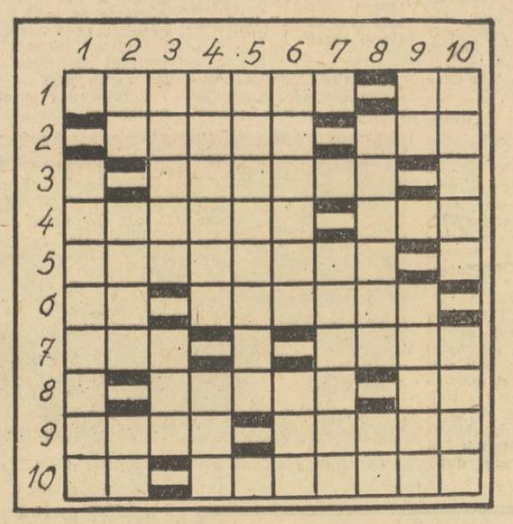

ORIZONTAL: 1) Alunecare din exces de viteză — Realizatorul vitezelor supersonice; 2) Iute — Cînd la trap, cînd la galop...; 3) Acționează schimbătorul de viteze; 4) Se pierde repede — Ciocnire în viteză; 5) Iuți (fig.); 6) Trecut prin centru! — Vehicul de mică viteză (od.); 7) În marșarier! — Merge mult pe... tablă!; 8) Cu minimă viteză — La start!; 9) Pași domoli — Viteza obișnuită a vehiculelor; 10) Se întoarce! — Iute!

VERTICAL: 1) Viteze!; 2) În întrecere! — Viteză redusă — Recordmen; 3) Nume masculin spaniol — Vehicul.. cosmic; 4) Nu se grăbește ! — Diminutiv feminin; 5) Angrenaje la cutia de viteze; 6) Iese la suprafață! — Exprimă viteza navelor; 7) Staționare; 8) Cutia vitezelor — Iute... în Ardeal; 9) În goană! — Frînează corabia... cu gust; 10) A efectua o deplasare — Mers... cu tractorul.

Ioan CARAIMAN

Cuvînt rar: AI.

SANIE CU ZURGĂLĂI

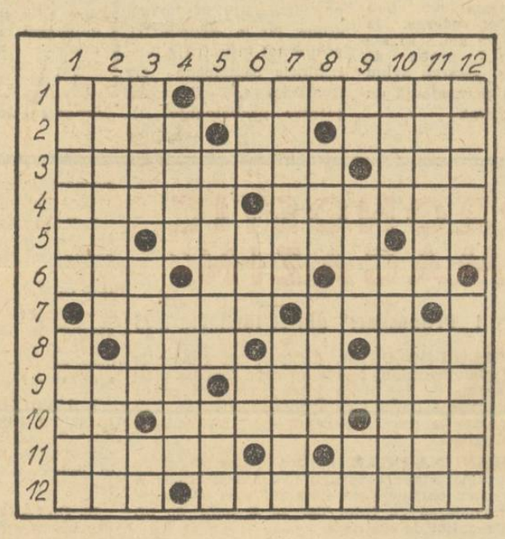

ORIZONTAL: 1) Sanie... — ... și zurgălăi; 2) A pictat tabloul „Peisaj de iarnă cu scene de patinaj" — În casă! — Anotimpul în care un vechi proverb recomandă să-ți faci sanie; 3) Timp de iarnă nefavorabil săniilor — Întreprinderea optică română; 4) Infinitiv pentru o vreme cu viscol și ger — Autorul poeziei „Nămeții de zăpadă se spulberă pe vale"; 5) Negație — Poetă română — La sfîrșitul iernii!; 6) A brăzda — Trag căruța după ei și sănii cu zurgălăi — Bine cotat!; 7) Sursă de apă — Îngheață de frig iarna (pl.); 8) Vînt mitologic — Sorescu Gabriela — Domol; 9) Ca de gheață — Flori de primăvară; 10) În seară! — Animale folosite la tracțiune a sănilor polare — Localitate în S.U.A. 11) Perfect — Loc de agrement impracticabil în timpul iernii; 12) „Asfaltul"... săniilor — A compus melodia de muzică ușoară „Săniuța dragostei".

VERTICAL: 1) A se umfla (med.) — Autorul melodiei „Sanie cu zurgălăi"; 2) Steluțe albe, fulgi de nea (pl.) — Infinitiv pentru focul de la gura sobei; 3) Insulă în Pacific — Genul purității în mitologia persană — Dinsa; 4) Cerne fulgii de zăpadă — Una din interpretele melodiei „Sanie cu zurgălăi" (Marina); 5) Produs al furiosului crivăț — Istoric de artă german (1847—1896); 6) A spăla (reg.) — Riu în Elveția — Popescu Ion; 7) A obosi — Aleargă voioase în sunet de zurgălăi; 8) Asociația sportivă Olimpia — Populație pe Coasta de Fildeș; 9) Oprescu Valeria — Fabulist al Greciei antice — La intrare în ținuturile polare!; 10) Rație — Voinicii de la sănii și troici (sing.); 11) Albă ca zăpada, de exemplu — Stîrnesc rîsul; 12) Cînd cade primul fulg de nea... — Genial compozitor român.

Gh. TULEA

Cuvinte rare: EOL, GAS, BAPA, AZER, ILG, AAR, AGNI, TAIN.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

MONOVOCALICĂ

ORIZONTAL: Asanată — PC — Atrasă — Aaa — Arătată — Tm — Strada — Avară — Trata — Crăpat — Ram — Nas — Nara — Apăr — M — T — S — R — La — Acaparat — A — Acar — Vatra — Ba — Salată — Darac — A — AA — An — Vărsată.

AȘII RACHETEI

ORIZONTAL: Kodeș — Smith — N — Panatta — Roma — Rever — Orantes — Ani — Laver — Act — C — St — Te — Gb — Ia — Ha — Ici — Mire — S — Emeriți — Nație — Tenis — Istvan — Ar — Ata — E — Onda — Incitați — Sis — Aci — Gimeno — Ah — Santana — Arene.

„MICĂ PUBLICITATE"

LUNA CURĂȚATULUI CHIMIC

Sîntem anunțați foarte serios că ne aflăm în luna curățatului chimic. Cei care o fac nici măcar nu clipesc. Adică ce, numai preparatele culinare, țesăturile de in sau cadourile să aibă o lună a lor ? Curățatul chimic cu ce e mai prejos ? Și dacă tot a rămas o lună (ianuarie) nerevendicată de nici o industrie sau produs de ce nu i s-ar da posibilitatea de afirmare curățatului chimic ? Zis și făcut. Adică... curățat.

Noi mergem mai departe și zicem : luni, pe an, se știe, sînt numai douăsprezece. Dar săptămîni ? Vedeți ? Ia să nu lăsăm noi săptămînile astea să treacă așa, nebotezate, și să le lipim fiecăreia cîte o specialitate comercială. Concret. Pentru luna februarie propunem următoarele săptămîni :

1. Săptămîna galoșilor. 2. Săptămîna depanării aparatelor de radio și televizoarelor. 3. Săptămîna gulerelor de blană. 4. Săptămîna ascuțirii obiectelor tăioase.

Dacă tot avem fonduri pentru reclamă, dacă tot avem ateliere (lucrative) pentru reclamă ! Și dacă tot n-avem pic de umor.

PIC, parcă e substanță de curățat. Chimic.

Valentin MUNTEANU

P.S. Bibliografia la cuvîntul UMOR se poate găsi în muzica ușoară. „Avem opinii, am umor", spune un cîntec iar altul pune punctul pe i : „Substanța rară de umor".

NATURANA

Firma NATURANA din Austria oferă clientelei feminine : Sutiene — cupe diferite, cu garnituri de dantelă și sisteme practice de închidere. Portjartiere — modele variate cu dubluri întăritoare. Corsete — croială elegantă care evidențiază silueta

NOU ! Ultima modă lenjeria în culoarea pielii.

Publicom

ILIE NĂSTASE FĂRĂ RACHETĂ

- O scurtă vizită la cîștigătorul „Marelui Premiu"
- Ce va fi în Cupa Davis 1973 ?
- O inițiativă de care poate depinde viitorul tenisului românesc
- Dominique, ziariștii și... bolile contagioase

Cînd am ajuns în dreptul casei cu nr. 8, motorul „Lancii-ei" de culoare portocalie mergea în gol. Semn rău ! Într-adevăr, îndreptîndu-mă spre ușa de la intrare m-am ciocnit cu Ilie Năstase, care tocmai ieșea în pas alergător trăgîndu-și haina. A rămas încremenit, mutîndu-și greutatea corpului cînd pe un picior, cînd pe altul, muncit de nehotărîre. Deodată, oprindu-se la soluția cea mai fericită, se înseninâ respirînd ușurat.

— Asta e, cînd trei se ceartă, cîștigă... al patrulea ! Poftim în casă... Și, descuind ușa, a început să strige : Dominique !... Apoi, conducîndu-mă printr-un hol spațios, mi-a explicat cine sînt cei trei... „păcăliți", la care trebuia să se ducă : regizorul unui scurt-metraj românesc, care îl aștepta la masa de montaj, un mesager al Asociației profesioniste W.C.T., care „iarăși mă sicîie cu ofertele lor", și... Gheorghiță.

M-a lămurit tot el, invitîndu-mă să iau loc, la alegere, fie pe una din treptele scării care ducea spre încăperile de la etaj, fie pe prichiciul ferestrei, e drept, destul de lat.

— Gheorghiță este șofer pe o camionetă Getax. I-am spus să mă aștepte la un magazin „Mobila". Poftim, n-am reușit încă să-mi iau măcar un scaun ... Și mîine dimineață plec.

— Spre care meleaguri?

— Noul continent, unde voi participa la marele circuit „Indoor", care cuprinde inițial 15 turnee. Bineînțeles nu voi participa la toate. După o mi-Noi vom fi doi, iar ceilalți ... patru.

— Te gîndești la o întîlnire cu Australia, adică cu o echipă Rosewall, Laver, Newcombe, Alexander ?

— Mai întîi mă gîndesc la una cu americanii, care de astădată îi vor avea și pe Ashe sau, poate, pe un ilustru necunoscut care va fi în stare să-l bată pe Smith în cadrul unui concurs de selecție.

— Spune-mi, Ilie, ce trebuie să facem ca să avem și noi... „patru" de o valoare apropiată cu aceea a lui Năstase și Țiriac?

— „Mutația" tenisului construit. Aci trebuie înființate centre care să funcționeze sub îndrumarea unui cunoscător al tenisului din corpul didactic respectiv sau din afară. Îmi amintesc că în urmă cu un an a venit la mine un foarte bun antrenor, ieșit la pensie, urmat de o... „delegație", toată formată din pustime, ca să-mi istorisească cu lacrimi în ochi „nenorocirea" care îi năpăstuise. Căpătînd învoirile necesare, acesta, abia mutat în cartierul X, înființase un cerculeț de tenis în curtea unei școli, cu fileu, mingi și rachete vechi, scoase serios. Aș dori să precizez...

În această clipă și-a făcut apariția Dominique. Cerîndu-și scuze că a întîrziat de a face onorurile casei din pricina bagajelor, s-a așezat pe o treaptă a scării, după ce a zăbovit cîte clipe în dreptul căminului pentru a da drumul la magnetofon. În mica pauză care a urmat le-am surprins un schimb de priviri complice. Apoi, ca după o înțelegere, Ilie a dat să se ridice, cu un început de exuberanță care anunța intenția de a-mi spune : **„Acum continuă interviul cu Dominique.**

Eu am să plec la treburile mele și în primul rînd la întîlnirea cu Gheorghiță". Dar i-am tăiat elanul.

— Nu te supăra, am nevoie de amîndoi pentru „confruntări". Am să caut să fiu scurt. Apoi m-am adresat ei : Îl salvezi deseori din mîinile ziariștilor pe „Ilie" ?

— Este specialitatea mea. De altfel, așa ne-am cunoscut.

— Cum ?

— La internaționalele open de la Forest Hills. La rugămintea părinților, am însoțit-o spre vestiar pe sora mea mai mică, pe atunci mai îndrăgostită de tenis decît mine. Voia să solicite lui Năstase un autograf. El tocmai părăsise terenul pe care obținuse cel mai mare rezultat al carierei lui la acea vreme, eliminarea lui Smith în turul II, acasă la el.

— Dar aceasta s-a petrecut în 1969 !?... Poate știți și scorul ?

După o clipă de gîndire, a răspuns înciudată :

— Pe acesta nu... și a adăugat repede, parcă grăbită să spele rușinea pe care o pățise : îmi reamintesc, însă, că au fost patru seturi, dintre care cel de-al doilea a fost cel mai lung... Apoi a continuat să-și depene amintirile cu voce mai coborîtă: **În clipa cînd ne-am apropiat de el, toți trei ne-am pomenit deodată înconjurați de o armată de ziariști. „Ilie" era stors de oboseală după efortul depus, iar întrebările în avalanșă păreau că îl terorizează. Mi s-a făcut o milă teribilă, și atunci, luîndu-mi un aer grav, le-am spus că sînt de la Centrul de depistare a bolilor contagioase din S.U.A. de la care am primit sarcina să-l izolez pe domnul Năstase.**

— Bineînțeles, a intervenit amfitrionul, un asemenea centru l-a inventat ea.

— Dar efectul a fost salutar. În primele momente pînă și Ili m-a luat în serios... **Partea proastă este că acum asemenea figuri nu mai merg. Nu lipsesc de la nici un meci de-al lui.**

— Nu turneu !?...

— Meci ! a întărît gazda. Și nu înțeleg pe soțiile marilor jucători care nu participă, măcar prin prezența lor în tribună, la marele efort pe care soții lor îl depun pe teren.

— Ai sfătuit vreodată să joace mai sobru ? Să se supraconcentreze ?...

Mi-a luat vorba ironizîndu-mă ușor.

— Să se autocontrolezel ...Și a urmat după o clipă aproape revoltată: aceasta ar fi nimicirea tenisului lui Ilie Năstase, a acelui tenis care a reînviat spectacolul de tenis, înmormîntat de curentul „atleților", pornit după anul '50 din unele școli, ca aceea a australianului Hopman, promotor al ghemului scurt, consumat doar prin serviciu și voleu.

— Și, totuși, îmi dai sfaturi, Dominique...

— Încerc, în unele momente grele ale unui meci să-l deconectez printr-un gest discret, făcut din tribună. Citeodată reușesc... Atunci Ili îmi surîde și racheta lui devine iarăși vioara prin care vrăjește tribunele. Așa s-a întîmplat anul acesta la Forest Hills, așa s-a întîmplat la Barcelona.

Era un final parcă anume brodit ca să mă ridic și să-mi iau rămas bun de la soții Năstase. Le-am urat drum bun, iar lui Ilie succes pe anul 1973 ! ... Cucerirea Roland Gaross-ului, Wimbledon-ului și Forest Hills-ului. Și ... a Cupei Davis.

★

Am reintrat în casă de la nr. 8 la o săptămînă după plecarea soților Năstase, prin amabilitatea unui prieten de-al lui Ilie, căruia acesta i-a lăsat în păstrare cheile casei. L-am descoperit anevoie, tocmai în momentul cînd mă gîndeam chiar la o efracție. Obiectul care trebuia „furat" era rolfilmul în care se afla cliseul fotografiei de față și fără de care n-am vrut să aparem. Scoțîndu-l din aparat pentru o nouă reîncărcare, colegul fotoreporter, Ștefan Albescu, care m-a însoțit la interviu, l-a uitat pe prichiciul ferestrei. Cu acest prilej am constatat, încercînd o mare remușcare, că a mai fost și un al patrulea „păcălit" — Ilie Năstase. În jurul meu nu am văzut nici un scaun.

Paul CERNESCU

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

Ing. MUREȘAN Ion, Reșița: „Îmi permit să fac unele observații pe marginea arbitrajelor la meciurile de fotbal din divizia A, a căror calitate a scăzut în ultima vreme foarte mult.

Un meci de fotbal poate fi o întrecere sportivă, cum tot așa poate fi și o întrecere nesportivă. Desigur, cauzele care pot transforma un meci de fotbal într-o întrecere nesportivă sînt destul de multe. Dar voi insista numai asupra uneia din ele, pe care o consider ca cea mai esențială dintre toate: arbitrajul!

Dacă analiza arbitrajelor, preconizată mai de mult prin revista „Magazin" de către Valeriu Mironescu, se reia în interviul acordat în acest sens ziarului „Sportul" de către președintele colegiului de arbitri, Andrei Rădulescu, atunci șansele arbitrilor sînt asigurate! De ce?! Pentru că, deși A. Rădulescu recunoaște în mod public că unii arbitri au prestat arbitraje incorecte (să nu le zicem *necinstite*), că s-au dat decizii eronate, totuși *nici o decizie incorectă, necinstită* sau *eronată* nu a fost *anulată* de către onorata federație de fotbal, care s-a mulțumit să dea doar cîte două sau trei stele arbitrilor în cauză...

Recent, în interviul acordat ziarului „Sportul", antrenorul C. Teașcă a sesizat foarte frumos că și fotbalul trebuie să fie etic. Dar a rămas numai la etica fotbalistului. Etica arbitrului probabil că nu trebuie să existe, din moment ce federația de fotbal, *contrar* oricărei etici, legalizează orice decizie injustă de arbitraj. Vorba aia...

În prezent, în fotbalul nostru s-a ajuns la o ierarhie artificială și nu la o ierarhie reală a valorilor echipelor noastre.

Ca să demonstrez cele enunțate iau în discuție cea mai recentă suspendare de arbitru. Anume: V. Pădureanu. Acest arbitru este suspendat pe 6 luni pentru că nu a acordat un gol valabil echipei C.S.M. sau, așa cum o amețește federația de fotbal în ziarul „Sportul", pentru „efectuarea unui arbitraj necorespunzător" etc. Mai bine zis pentru două goluri anulate, plus un henț în careu făcut de Deselnicu, pe care acest arbitru de asemenea nu l-a acordat. Înainte de golul cu pricina V. Pădureanu a mai anulat un gol. Cum? Un jucător reșițean intră în careu singur cu mingea. Portarul sare la picioarele acestuia, dar prea tîrziu, pentru că acesta deja pasase mingea la un coechipier, care, a introdus-o în plasă. Golul a fost anulat sub pretext de fault la portar!!?? Concluzia federației de fotbal: suspendă un arbitru pe 6 luni, dar *nu acordă golul anulat !*

Dacă nu se acordă punctul de care C.S.M. a fost frustrat atunci de ce s-a suspendat arbitrul? Federația de fotbal nu crede că este timpul să se termine odată cu această mascaradă a infailibilității arbitrilor ?"

★

DOBRE IULIAN (fost arbitru), Cîmpina: „Citind aproape tot ce s-a scris în ultima perioadă cu referire la jucătorul Dumitrache — pe alocuri și martor de la distanță la unele dintre „crimele" ce i-au atras exagerat de des cartonașe de ambele nuanțe din partea arbitrilor, îndrăsnesc a cere permisiunea ca prin rubrica dv. să-mi exprim teama de a nu ne afla în fața unei solidarități prost înțelese!

Da, înclin să cred că „marii" arbitri *l-au dat unul altuia în primire* pe Dumitrache — cu voce sau tacit, din spirit de breaslă —, jurînd probabil desființarea acestuia ca jucător. Socot sadic un asemenea tratament și sugerez celor în drept — independenții! — un pic de răbdare și tact pentru clarificarea cazului și restabilirea unui climat sănătos pentru acest talentat jucător.

Nu neg nici eventualele culpe ale lui Dumitrache, cum nu neg nici rolul nefast al unei eventuale atmosfere de felul celeia la care m-am referit mai sus și de care probabil Dumitrache este mai convins ca mine.

Dv. Ce părere aveți? Să nu mă contraziceți că arbitrii nu sînt exemplu de solidaritate mai ales atunci cînd își motivează greșelile de arbitraj față de presă și colectivele prejudiciate.

Acest gen de solidaritate are probabil darul de a confirma prietenîile dintre acești arbitri. Nu neg, bineînțeles, existența excepțiilor".

Din plictiseală sau din cine știe care alte motive, în această iarnă spectatorii sînt hotărîți să-și devoreze arbitrii. Nemulțumirile s-au transformat în ură, antipatia în cinism și cruzime, paharul cu venin s-a umplut, e cazul să stîrpim — se strigă — această adunătură de individi îmbrăcați în negru. Cel puțin așa reiese din cele două scrisori publicate mai sus (am și altele, mai fioroase): arbitrii sînt incorecți, incapabili și necinstiți, iar federația nu se ocupă cu altceva decît cu falsuri și aranjamente murdare.

Să stăm blînzi și să judecăm rece. Fotbalul nu poate exist fără arbitri — iată o realitate pe cît de crudă, pe atît de incontestabilă. Jucătorii nu-și pot face ei singuri dreptate, iar dacă și-ar face-o, ne temem că arma de lucru nu ar fi, foarte adesea, cuvîntul, ci pumnul și cramponul. Mai trebuie, de asemenea, să ne împăcăm cu gîndul că nu vom putea avea (cel puțin în următorii ani) arbitri-roboți, adică judecători lipsiți de sentimente și, deci, nesupuși greșelilor, influențelor și relei credințe. Nu stă în picioare nici ipoteza unui juriu, pentru că un juriu, ca să ia o hotărîre, trebuie să voteze, iar la orice votare există o comisie de numărătoare, plus posibilitatea balotajului, ceea ce presupune un imens timp pierdut. Vom continua, deci, să lăsăm sarcina de a împărți dreptatea pe terenul de fotbal unui singur om, chestiunea esențială fiind cine este acest om. El trebuie să ne ofere toate garanțiile de pricepere și onestitate, adică să nu fie părtinitor și să ia toate hotărîrile cu repeziciune, risipind suspiciunile de pe teren și din tribune prin puternica sa autoritate. Acesta ar fi arbitrul ideal. Avem noi arbitri ideali și există ei aiurea? Nu știm cum o fi pe la alții, știm că la noi necazurile pricinuite de către aceștia sînt numeroase. În cazul pe care îl relatează prima scrisoare — caz atît de cunoscut și dezbătut — indignarea cititorului Mureșan mi se pare nejustificată. Arbitrul Pădureanu a greșit și, dat fiind faptul că nu există nici un fel de dovezi care să indice elemente intenționale, premeditate și necinstite, sancțiunea care i s-a dat este suficient de aspră. Cît privește federația, aici acuzațiile sînt și mai grave, și mai nefondate. Multe avem să-i reproșăm acestei instituții, dar a trece pe seama ei măsluirea campionatului și îngăduința față de necinste este mult spus, nepermis de mult. Să nu uităm că în acest colectiv lucrează activiști sportivi cunoscuți, oameni animați de cele mai curate intenții față de sport și care (un detaliu) îndeplinesc această treabă voluntar, din pură pasiune! Ce putea să facă federația în cazul Reșiței? Nimic în plus față de ceea ce a făcut. Meciul nu se putea rejuca, rezultatul nu se putea schimba. Așa zice regulamentul nostru și al F.I.F.A. : hotărîrea luată de arbitru pe teren rămîne definitivă și fără drept de apel! Niciodată și nicăieri în lume nu s-au rejucat meciuri din pricina greșelilor de arbitraj! Niciodată și nicăieri în lume o federație de fotbal nu a schimbat ulterior rezultatul unui meci! De ce să cerem tocmai federației noastre să facă o astfel de excepție scandaloasă?

Nu cred nici în presupunerea cititorului Dobre Iulian, care e convins de existența unei coaliții împotriva lui Dumitrache. Nu-i cred în stare pe arbitrii noștri de atîta cinism și, mai ales, de atîta solidaritate și rafinament.

Ce vreau să spun, cu alte cuvinte ? Că s-a creat pericolul de a face din arbitraj problema cheie a fotbalului nostru, ceea ce este foarte departe de adevăr. Avem necazuri mai mari decît chestiunea fluieratului, să ne păstrăm cuvintele mari pentru acestea.

Cu și fără... crampoane

ZILELE BASCHETULUI

de Eftimie IONESCU

Ianuarie și februarie reprezintă o veritabilă paradă a stelelor baschetului masculin la București, ca invitate ale lui Dinamo și Steaua, autoarele celei mai frumoase performanțe din întreaga istorie a cluburilor noastre. Parada a început prin intrarea pe podiumul sălii Floreasca a uneia dintre cele mai tari echipe ale globului — T.S.K.A. Moscova. În afara spectatorilor direcți, alte sute de mii au avut ocazia să se convingă de asta în fața micilor ecrane. Dinamo a făcut tot ce i se putea cere. Asta e opinia noastră. Dar a lui Dan Niculescu, antrenorul campionilor ?

— Nu, puteam să jucăm și mai bine. E drept, T.S.K.A. reprezintă o mașină de baschet fără nici un fel de cusur. Nici nu mai enumăr atuul mediei de înălțime, pentru că e vorba de o condiție primordială a jocului de astăzi, devenit și cursă a giganților. Dar, tehnic și tactic, echipa lui Gomelski se situează — după opinia mea — pe primele trei locuri ale unui clasament mondial inter-cluburi. Noi puteam realiza însă mai mult. Și la București și în meciul-retur. Handicapul cel mare îl reprezintă nu atît diferența de statură cît lipsa de experiență internațională. Asta și determină ca numai acei jucători care au mai făcut cunoștință cu așii baschetului, cei din echipa reprezentativă, să poată susține onorabil asemenea întîlniri. Eu dispun de șase jucători de asemenea dimensiuni valorice și de rutină. Gomelski are cel puțin 10. Iar Zarmuhamedov, Edeșko, Belov, Konovalenko pot figura oricînd într-un cvintet întruchipînd pe primii cinci jucători ai lumii.

— Ce va fi mai departe ? Cum reacționează după ușa de puternicele șocuri ale startului, conducătorul tehnic al lui Dinamo București ?

— Păi... nu prea avem timp de reflecții. Vineri am revenit de la Moscova și simbătă (deci astăzi — n.a.) o și pornim spre Italia, unde ne așteaptă altă uriașă a baschetului lumii, faimoasa Ignis. Cu americanul ei redutabil Moorse, considerat și peste Ocean ca unul dintre primii zece pivoți ai lumii. Dar nu e cazul să ne plîngem ci să ne încordăm forțele spre a trece cît mai onorabil acest defileu al titanilor. Vă repet, fără neîntrerupta companie a marilor echipe nu poți progresa. Și noi trebuie să folosim cît mai mult această primă intrare în salonul „invitaților de onoare" ai baschetului continental. Joi, la Varese, și în ultima zi a lui ianuarie, la București, în meciul-retur cu Ignis, sper să marcăm un plus de rezistență și de luciditate și rezultatele noastre să crească în consecință. La 8 februarie, la Praga și la 15 februarie, la București, prin partidele cu Slavia, încheiem programul sferturilor de finală. Sînt jocurile-cheie pentru noi și cred că vom ajunge la ele fortificați de cele patru examene cu T.S.K.A. și Ignis, formațiile pe care eu, unul, le văd în finala actualei ediții a „Cupei campionilor europeni" și cu asta nu spun o mare noutate.

— Ar fi fost de dorit compania echipelor din cealaltă grupă a sferturilor de finală ?

— S-ar părea că viața ar fi fost mai ușoară acolo. S-ar părea — zic — pentru că rezultatele demonstrează că nici Maccabi Tel Aviv și nici Steaua roșie Belgrad nu sînt chiar așa de slabe, iar Real Madrid, considerată de asemenea, sub faima trecutului ei de mari rezultate, ține mult să infirme aprecierile. Dovada ? Victoria netă în fața lui Simmenthal. Poate ar fi fost ceva mai ușor, poate... Dar mă întreb dacă nu ne e mult mai folositoare suita de partide la cea mai înaltă și pretențioasă tensiune ? Eu cred că da. Ea ne arată enorm și, mai cu seamă, ne obligă la eforturi suplimentare spre a încerca să urcăm și mai sus nivelul de joc al echipei.

Realistele aspirații ale lui Dan Niculescu le-am dori cît mai convingător atinse de viitorul apropiat. Care ne aduce și debutul celei de a doua reprezentante a noastră în înaltele sfere ale competițiilor continentale. Miercuri, Steaua primește vizita formației Jugoplastik și asta constituie debutul ei în sferturile „Cupei cupelor". Dar și asupra isprăvilor și perspectivelor formației antrenate de Vasile Popescu avem datoria să ne oprim. Pentru acum, doar urările noastre de succes în dublele confruntări cu Jugoplastik și Badalona !

Anita Snabb este cea mai populară femeie din Suedia. Titlul acesta l-a cîștigat datorită faptului că este singura suedeză care participă la curse de automobilism. Recent, într-o competiție dificilă desfășurată la Anderstorp, a ocupat locul doi dintr-un număr de 30 de concurenți bărbați.

Anita Snabb este și o pasionată întrecerilor de bărci cu motor, domeniu în care de asemenea obține mari succese. În clișee : *Anita Snabb și o secvență dintr-o întrecere de mașini de curse.*

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

● **ALȚI 5 TINERI** pugiliști și-au făcut debutul în prima echipă națională. În meciul de la Copenhaga, cîștigat de echipa noastră cu scorul de 8—2, au evoluat debutanții: **Paul Dragu** (semimuscă) — Electroputere Craiova, **Dinu Condurat** (cocoș) — Steaua, C. **Ștefanovici** (pană) — Electroputere Craiova, **M. Lupu** (semimijlocie) — Măcin și **I. Silițe** (semigrea) — Voința Satu-Mare. Dintre ei, sub valoarea reală s-a comportat Dinu Condurat, care a acuzat oboseala unui turneu dificil susținut cu echipa Steaua în R.D.G. La promovarea unor tineri în echipa națională, un merit de seamă îl are fostul boxer, **M. Goanță**, acum antrenor la Electroputere Craiova.

● **CITITORUL BOGDAN NICULESCU**, din București ne întreabă dacă arbitrul Gh. Stănescu care a oficiat la meciul România-Danemarca este poseșor al ecusonului A.I.B.A. Răspuns: **Arbitrul respectiv nu posedă calitatea de oficial internațional.**

● **LA REDACȚIE** ne-a vizitat mama pugilistului **Marian Corcău** (Olimpia) care ne-a spus: **„Nu sînt împotrivă ca fiul meu să practice acest dificil sport. Cred însă că ar fi mai bine ca băiatul să treacă de la Olimpia la Progresul deoarece, după orele de serviciu, pe care le prestează într-una din secțiile Combinatului „Casei Scînteii" el se poate deplasa mai ușor la sala Progresul. Vă rugăm să luați în considerație acest lucru și să vorbiți cu antrenorii de la Olimpia să-l lase să practice boxul unde-i place"** Răspuns: **„Tovarășii din conducerea clubului „Olimpia" pe care-i cunoaștem atît de bine vor înțelege desigur această situație. Este cazul ca mai întîi să vă adresați lor printr-o cerere făcută de băiat pin care va solicita transferul legal".**

● **ANTRENORUL Dumitru Ion** a fost angajat de clubul sportiv Dinamo. În schimb talentatul antrenor E. Fuhresz a demisionat de la acest club. Ex-campionul țării poartă tratative, pe cale oficială, cu un club din Algeria.

● **ȘEFUL CATEDREI DE BOX** de la I.E.F.S., prof. **Eustațiu Mărgărit**, fost campion național se află de mai multe zile în Ghana ca invitat al forurilor sportive din această țară. E. Mărgărit va face un schimb de experiență cu antrenorii ghanezi.

● **ANTRENORUL EMERIT Lucian Popescu** va ieși la pensie la sfîrșitul acestei luni. Un purtător de cuvînt al federației ne-a declarat că în cinstea fostei glorii a boxului nostru se va organiza în sala clubului Progresul o reuniune de anvergură.

Foreman admirind prima fotografie a fiicei sale

● **LUNI** pe ringul unei arene descoperite din Kingston (Jamaica), campionul mondial al „greilor" **Joe Frazier** își va pune centura în joc în fața nelnvinsului său salanger **George Foreman**, campion olimpic la Ciudad de Mexico. Acum cîteva zile soția lui Foreman a dat naștere unei fetițe. La aflarea veștii Foreman a declarat: **„Trebuie să-l fac cît mai repede ko pe Frazier pentru a mă înapoia urgent acasă să-mi văd fetița".** La rîndul său, Frazier a spus: **„Acest Foreman pălăvrăgește gen Clay. El uită că-l va întîlni pe regele boxerilor care se numește Joe Frazier".**

● **ÎN LEGĂTURĂ** cu meciul Frazier-Foreman, **Dumitru Ciobotaru**, fostul campion al țării noastre a făcut un pronostic: **„Frazier este un demolator. El va cîștiga înainte de limită".**

MOZAIC

● **LA STARTUL campionatului de maraton al R.F.G. a fost prezent și un concurent nevăzător (primul caz semnalat în lume). Este vorba de Werner Rathert în vîrstă de 37 de ani de la clubul O.S.C.—Dortmund, care în urma unei boli și-a pierdut vederea, la vîrsta de 19 ani. El s-a specializat în proba de maraton și aleargă avînd alături în permanență un prieten ciclist.**

● FEDERAȚIA internațională de lupte a anunțat crearea unor noi competiții: Cupa Europei a cluburilor campioane la lupte libere și greco-romane. La prima întrecere s-au înscris 13 echipe împărțite în patru grupe, iar la secunda, 11 echipe tot în patru grupe. Echipele campioane ale României nu figurează printre participante.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 21 ianuarie 1973

1. CAGLIARI-BOLOGNA. Echipele se găsesc la mijlocul clasamentului, foarte aproape una de alta. Ținînd seama de faptul că joacă acasă și că în ultimele etape a dovedit că a depășit criza de formă prin care a trecut, înclinăm spre o victorie a echipei Cagliari.

2. FIORENTINA-INTER. Partida deține capul de afiș al ultimei etape a turului. Neînvinsă acasă în ultimele cinci partide Fiorentina privește cu încredere confruntarea cu Inter dar se și teme de un eventual rezultat de egalitate.

3. JUVENTUS-ROMA. Neînvinsă pe teren propriu de-a lungul a 14 etape, Juventus, lidera clasamentului pornește favorită clară în această partidă, chiar dacă Roma știe bine lecția jocului de apărare.

4. LANEROSSI-ATALANTA. Echipa gazdă deține „lanterna roșie" cu un bagaj de puncte ce îi dă puține speranțe de salvare. Pînă acum nu a cîștigat decît un singur meci. Atalanta se află, de asemenea, într-o poziție precară. Acordăm prima șansă gazdelor.

5. LAZIO-NAPOLI. Revelația campionatului italian, Lazio, are după părerea noastră o sarcină relativ ușoară în partida cu Napoli.

6. MILAN-VERONA. Este, după opinia noastră, partida cea mai ușoară pentru jucătorii de Pronosport, în sensul că Milan se anunță marea favorită a meciului.

7. PALERMO-TERNANA. Ambele echipe se află angajate în lupta pentru evitarea retrogradării. În aceste condiții Palermo va face tot posibilul să intre în posesia ambelor puncte și noi credem că este capabilă.

8. SAMPDORIA-TORINO. Și Sampdoria face eforturi pentru a evada din zona fierbinte a retrogradării. Nu credem însă că va putea să cucerească ușor ambele puncte. Torino are posibilitatea de a realiza un rezultat de egalitate.

9. ASCOLI-COMO. Lipite una de alta în clasament, pe locurile 9 și respectiv, 8, cu un număr egal de puncte, Ascoli și Como sînt în afara zonei retrogradării, ceea ce le face să abordeze partida în liniște. Ascoli, beneficiind de teren, are prima șansă.

10. CATANIA-BRINDISI. Prin poziția ce o deține în clasament și prin valoarea jocului prestat pînă acum, Catania se anunță mare favorită a meciului.

11. FOGGIA-VARESE. Meci foarte echilibrat. Între două formații aflate în partea superioară a clasamentului, animate de ambiția de a promova în prima divizie. Un rezultat de egalitate ni se pare cel mai posibil.

12. LECCO-GENOA. Extrem de dificil acest meci pentru echipa locală aflată în zona retrogradării. Ea are de făcut față liderului și va trebui să lupte din greu pentru un rezultat de egalitate.

13. TARANTO-PERUGIA. Echipa locală este o specialistă a meciurilor nule, chiar pe teren propriu. Probabil însă că de astă dată va cîștiga dacă ținem seama de faptul că Perugia se comportă slab în deplasare.

CULISELE HIPODROMULUI

ÎNTÎLNIRE CU GH. TĂNASE

— Ca și astăzi, la multe din alergările cîștigate ți-ai făcut apariția în ultimul moment. Cum îți explici, totuși, primul loc ?

— Este un stil pe care-l utilizez uneori și în alergări. Aștept ultima sută de metri pentru a declanșa atacul final. Și de ce să nu recunosc, am cîștigat de multe ori în acest fel. (Gh. Tănase a realizat multe victorii la un „cap" sau chiar la o „nară").

— În ediția trecută ai cîștigat destule alergări, atît ca antrenor cît și direct ca driver. Cînd ai debutat pe hipodrom și care a fost punctul critic al evoluției din anul hipic recent încheiat ?

— În 1935 am luat licența de aprantiu (ucenic) și am debutat la galop, apoi, depășind „greutatea" am trecut, în 1941, la trap. Perioada cea mai critică am avut-o anul trecut, în sezonul cald (iulie-august) cînd aproape tot efectivul a fost ieșit din formă. Cît privește disputa mea cu Tr. Marcu, pentru primul loc, pot afirma fără a greși cu nimic că, datorită concepției comune : „Orice cursă poate fi cîștigată", Tr. Marcu mi-a fost un adversar foarte dificil. În plus, în perioada hotărîtoare, a ultimelor reuniuni, caii mei au ieșit din impas și au prins o formă bună pe cînd ai lui Tr. Marcu, au fost în regres.

— Ce propui pentru viitor ?

— Ca antrenor, propun stimularea antrenorilor fruntași care au obținut performanțe superioare, iar ca driver, propun să fim încunoștințați asupra distanțelor de la care iau startul cai încă din primele zile ale săptămînii, pentru a ne putea pregăti în vederea curselor de duminică.

Urez acestui talentat antrenor și driver al turfului nostru, succes în migăloasa muncă pe care o desfășoară cu formația sa de antrenament și „primele locuri", ca driver, în cursele internaționale la care va participa !

Doru IONESCU

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108 Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — ciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66. P.O.R. — 2001. torii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia". — Serv Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., fac-

BIBLIOTECA „ASTRA"
STEIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 799 — sîmbătă 27 ianuarie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

IUBITULUI CONDUCĂTOR, LA MULȚI ANI!

Săptămîna care se încheie va rămîne înscrisă durabil în amintirea noastră, a tuturor, pentru forța, pentru strălucirea, pentru vibrația excepțională cu care întregul nostru popor și-a exprimat încrederea nețărmurită în partid, hotărîrea fermă de-a urma și de-a înfăptui neabătut politica sa. Această autentică explozie a celor mai pure gînduri, a celor mai nobile și înălțătoare simțăminte a fost prilejuită de un eveniment trăit cu intensitate de fiecare om al muncii, de fiecare fiu al acestei țări : dubla sărbătorire a secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu care, la 26 ianuarie a împlinit 55 de ani de viață și 40 de ani de la intrarea în mișcarea muncitorească și în rîndurile partidului. Împlinirea acestor aniversări este profund semnificativă pentru că viața tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a contopit în cel mai înalt grad cu lupta pentru înfăptuirea celor mai scumpe năzuințe ale poporului român. Cinstind munca și lupta primului bărbat al țării, partidul și guvernul, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți cetățenii patriei noastre socialiste au adus un emoționant omagiu secretarului general al partidului evocînd, cu dragoste și stimă, activitatea sa de eminent militant revoluționar, contribuția dată luptei pentru eliberarea națională și socială a poporului român, pentru promovarea intereselor fundamentale de progres și prosperitate ale națiunii noastre, pentru triumful măreței cauze a socialismului și comunismului pe pămîntul României.

„Munca și lupta ta de patru decenii în mișcarea revoluționară — subliniază mesajul adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu de Comitetul Central al partidului, de Consiliul de Stat și de Consiliul de Miniștri — activitatea desfășurată în fruntea partidului și statului sînt o demonstrație strălucită a faptului că ți-ai consacrat întreaga viață slujirii intereselor și aspirațiilor fundamentale de progres și bunăstare ale poporului, cauzei nobile a socialismului, păcii și colaborării între națiuni. Acesta este temeiul încrederii depline și al atașamentului profund cu care te înconjoară poporul român, noi toți, al dorinței și hotăririi noastre de a fi alături de tine, pentru ca împreună cu întregul popor să asigurăm înfăptuirea generoaselor idealuri ale socialismului și comunismului în patria noastră".

...Născut în Scornicești, o veche așezare din județul Olt, ca cel de-al treilea copil dintr-o familie care avea să numere zece, Nicolae Ceaușescu ia parte, din cea mai fragedă tinerețe la lupta comuniștilor, a celor mai înaintate forțe ale națiunii pentru libertate și dreptate socială. La 15 ani este membru al Uniunii Tineretului Comunist, activist de bază al organizației din București, militant plin de ardoare pentru mobilizarea tuturor forțelor democratice în lupta împotriva pericolului fascist și a pregătirilor de război. Neuitatul an 1933, an de puternic aflux revoluționar marchează pentru totdeauna viața tînărului Nicolae Ceaușescu : este anul intrării în mișcarea comunistă, căreia avea să-i dedice, cu pasiune, devotament și energie clocotitoare, întreaga sa viață, toate forțele și capacitatea de muncă, dar totodată și anul cînd face prima „cunoștință" cu metodele de represiune ale regimului burghezo-moșieresc. În noiembrie este arestat pentru „îndemn la grevă" și răspîndire de afișe contra „ordinei statale". Eliberat după puțin timp, tînărul revoluționar avea să dovedească prin fapte că represiunile polițienești nu numai că nu l-au intimidat, ci, dimpotrivă, i-au sporit hotărîrea de luptă împotriva nedreptăților sociale. Înfruntînd cu neînfricare represiunile polițienești și teroarea burghezo-moșierească, participă activ la luptele conduse de partid pentru răsturnarea regimului de exploatare și asuprire, pentru eliberarea țării și instaurarea puterii populare — dînd în fiecare împrejurare un minunat exemplu de curaj revoluționar și fermitate în aplicarea liniei politice a partidului, de dăruire totală pentru cauza libertății și fericirii poporului.

Doi ani mai tîrziu, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care activa ca secretar al Comitetului regional U.T.C. Prahova, este din nou arestat, anchetatorii definindu-l drept „membru activ, colportor și bun propagandist comunist și antifascist, cunoscut de mult timp, ca atare, autorităților de siguranță și justiție". În fața instanței, tînărul revoluționar dă o strălucită pildă de solidarizare cu tovarășii săi de luptă, de dîrzenie revoluționară. Atitudinea sa, consemnată în presa progresistă a epocii devine cunoscută dincolo de zidurile tribunalului brașovean unde se judeca procesul.

După o perioadă de detențiune în Arestul Central din Brașov, tovarășul Nicolae Ceaușescu este transferat la Doftana. La ieșirea din închisoare, în decembrie 1938 reînnoadă firul activității revoluționare : activează ca membru al Comisiei tineretului comunist pe Capitală și apoi, din 1939, ca membru al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist.

Către sfîrșitul lunii iulie 1940, după intense pregătiri pentru organizarea unei mari demonstrații, care urma să aibă loc la București în ziua de 1 august, proclamată zi de luptă împotriva războiului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care activa în ilegalitate, este din nou arestat și începe o lungă perioadă de detenție la Jilava, Caransebeș, în lagărul de la Tg. Jiu. Dar nici în această perioadă nu își încetează activitatea, îndeplinind sarcini de răspundere în legătură cu organizarea vieții politice în închisori și lagăr.

Cînd lagărele și închisorile pentru deținuții antifasciști sînt desființate, o dată cu victoria insurecției armate de la 23 August, pentru luptătorii comuniști începe o nouă perioadă de muncă și de luptă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu avea atunci aproape 27 de ani. Jumătate din ei și-i petrecuse luptînd în cadrul

CONTINUARE ÎN PAG. 2

Fotografia : Nicu VASILE

UN CÎNTEC

de Adrian PĂUNESCU

Vorbesc dintr-o adîncă voință de dreptate,
Ce nu-i a mea, ci este, din veac a unui neam.
Cu drag și cu credință, rostindu-le pe toate,
Eu gustul libertății în inimă îl am.

Nu ca un soi de ființă de pe arca lui Noe,
Ci ca un glas al obștii vă spun ce am de spus :
Eu cînt conducătorul, demn și de bună voie,
Nu fiindcă-n ierarhie el este cel mai sus.

Ce-nseamnă sus ? Nimica, dacă nu-nseamnă muncă
Și sîrg și omenie și a-i sluji pe toți,
Sus, pentru el, înseamnă muncă și muncă încă
Și-o țară a valorii sub mai senine bolți.

Că dacă-n România nu-și are loc abuzul,
Și se visează visul de a trăi frumos
E pentru că el, primul, și-a aplecat auzul
Spre muma-țară și spre durerile de jos.

Știm cît e ceasul țării și-al veacului și nu e
Primejdie de cîntec, din timpi pe veci trecuți,
Nu ne îngenunchează cu sila o statuie
Și nu e un capriciu al unor lași limbuți.

Ci Țara Românească, acum, sărbătorește,
Pe primul fiu al țării, pe cel mai curajos,
Pe cel care-nțelege și simte românește
Că a fi sus înseamnă a fi cu cei de jos.

Cînd a venit la cîrmă, lăuntrica lui forță
Neexprimată încă, își căuta cuvînt.
Acum, întreg, el este cărunta noastră torță,
Arzînd de grija țării și țara luminînd.

Eu cînt conducătorul care-a știut și știe
Că sufletele noastre nu-s niște căi pustii,
Că spre-a avea o țară bogată, demnă, vie,
Sînt necesare fabrici și cărți, nu pușcării.

El țara a redat-o, înviorată, țării
Și gîndul lui prin toate recoltele trecu
El spuse umilinței, trădării, atîrnării
În numele dreptății și libertății : Nu !

Conducător de țară, conducător de oaste,
Născut în anul Marii Uniri a țării noastre
De-o vîrstă, de o lege și de un țel cu ea,
Ursită limpezită de-atîtea revoluții
Oltean, ce nu suportă lingăii, prefăcuții,
Român care se simte stăpîn în țara sa,

El ne făcu mai liberi și mai cu rost pe lume,
Precum ne puse-n față oglinda să vedem
Erorile cu nume și cele fără nume...
De legea lui severă erorile se tem.

Îl cînt pentru că este. Îl cînt pentru că arde
Întruchipînd partidul, de dragul țării lui,
Că respectînd a lumii pădure de stindarde
Niciunul, pentru dînsul, ca tricolorul nu-i.

El este ritmul nostru, voința și mîndria.
De-un sînge sau de altul fiind, ca la un semn,
Cînd spunem Ceaușescu, noi spunem România,
Și comunism, și oameni, și spunem un drum demn.

Acest pămînt de zbucium și har care ne poartă
Se-ntemeiază, astăzi, într-un mai bun destin
Și, dacă România are un loc pe hartă,
O țară au în lume copiii care vin.

Mame și tați, din țara ce l-a născut, se-adună
Neamuri, din neamul nostru, de foști țărani sărmani...
Sărbătorindu-l simplu, măreț și împreună,
Îi spunem : „Sănătate !" Îi spunem : „La mulți ani !"

Îi vom urma exemplul

de Petre SĂLCUDEANU

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a împlinit cincizeci și cinci de ani, cincizeci și cinci de ani din care istoria acestei țări a ales patruzeci ca mărturie de neobosită activitate pentru binele acestui popor.

A intrat de veacuri în datina noastră să sărbătorim trecerea prin cele patru anotimpuri a tovarășilor dragi și să adăugăm în buchetul celor aleși spre cinstire gînduri bune de viață lungă și sănătate.

Acest popor, de-a lungul istoriei sale și-a ales singur fiii săi cei mai buni. I-a înnobilat cu trăsăturile lui definitorii și a făcut din exemplul lor învățătură de suflet și de minte pentru generațiile care au urmat. Așa am putut exista, așa ne-am putut păstra ființa noastră națională.

Patruzeci de ani, flacăra vie a unei activități revoluționare și prin aceasta profund umană, caracterizează munca de zi cu zi a unui om care prin puterea exemplului său a ridicat o întreagă națiune la trudnicul asalt spre fericire. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, preluînd calitățile care au fundamentat biruințele de totdeauna ale acestui neam, a dat prin puterea exemplului său noțiunii de cinste, muncă și demnitate, înțelesuri noi, făcînd din ele echivalentul valoric și de stimă al fiecăruia și implicit al țării în judecata neamurilor acestui pămînt.

Facem parte din generația lui și sîntem mîndri.

Facem parte din frontul unit al luptei spre mai bine și ne bucurăm din inimă că-l avem în fruntea noastră.

Facem parte din cei care au avut și au cinstea de a-i putea urma direct marele exemplu de dăruire pentru mai binele acestui pămînt și sîntem fericiți de a-l avea tovarăș și conducător.

Ori unde am păși în perimetrul geografic al țării călcăm prin locuri străbătute de el, ori unde vedem o construcție pașnică ridicîndu-se spre înalt, știm că gîndul lui și al partidului nostru au zăbovit îndelung înainte ca noua zămislire să capete aripi de zbor. La bine și la greu a fost și este acolo unde bate inima țării, și dacă am învins și învingem greutățile și dacă știm să facem din bucuriile zilnice altele și mai depline, înțelegerea biruinței asupra noastră și asupra lucrurilor stă în marele lui exemplu.

Nicicînd acest popor n-a fost mai unit ca în acești ani de devenire socialistă. Meritul pentru această unire, singura care ne poate da chezășia izbînzilor viitoare, revine celui pe care poporul l-a ales să-i împlinească destinul istoric.

A intrat în datina noastră să ne sărbătorim tovarășii dragi. Adăugăm buchetului în care sînt strînse cele cincizeci și cinci de primăveri înflorite legămîntul nostru de a-i urma exemplul, de a face din el pildă pentru propria noastră viață, de a fi mereu lîngă el în drumul nostru înainte.

IUBITULUI CONDUCĂTOR, LA MULȚI ANI!

URMARE DIN PAG 1

mișcării comuniste și antifasciste din România, iar jumătate din anii consacrați luptei revoluționare și-i petrecuse în închisori și lagăre.

În anii de după 23 August 1944, împreună cu ceilalți conducători ai partidului desfășoară cu energie și elan revoluționar o intensă activitate pentru organizarea și mobilizarea maselor populare în marile bătălii pentru cucerirea și consolidarea puterii politice, pentru reconstrucția țării și dezvoltarea ei pe calea socialistă. În această perioadă de luptă și muncă eroică dă o contribuție deosebită la elaborarea și aplicarea politicii de industrializare, de cooperativizare a agriculturii, la formarea și educarea armatei de tip nou a republicii noastre, la întreaga operă de dezvoltare economico-socială a patriei.

Dind o înaltă apreciere patriotismului, spiritului revoluționar înflăcărat, profundului devotament față de clasa muncitoare, față de popor, calități care au definit permanent lupta tovarășului Nicolae Ceaușescu, mesajul Comitetului Central al partidului, al Consiliului de Stat și al Consiliului de Miniștri subliniază :

„Prin dinamismul și energia cu care ai acționat și acționezi, atît pe plan intern cît și internațional, pentru înfăptuirea politicii partidului și statului, prin clarviziunea și principialitatea gîndirii și acțiunilor tale, prin patriotismul înflăcărat și înaltul spirit internaționalist de care ești animat, prin umanismul comunist de care dai dovadă în fiecare împrejurare, prin calitățile remarcabile de militant revoluționar, ai cucerit trainic stima și prețuirea întregului nostru partid și popor. Alegerea ta în cele mai înalte funcții de partid și de stat a constituit o vie expresie a profundei încrederi de care te-ai bucurat și te bucuri în rîndurile tuturor comuniștilor români, ale întregii noastre națiuni. Sintem cu toții mîndri de prestigiul și considerația de care te bucuri astăzi, nu numai în rîndurile poporului nostru, dar și în fața opiniei publice mondiale".

Adevărul tulburător, emoționant al acestei aprecieri l-am cunoscut fiecare dintre noi la locul nostru de muncă, ca martori și participanți activi la înfăptuirea sarcinilor trasate de Congresele al IX-lea și al X-lea ale partidului precum și de cele două Conferințe Naționale. Fiecare dintre noi am urmărit zi cu zi activitatea conducătorului partidului și statului nostru în țară, peste hotare, intrebîndu-ne nu rareori cînd oare își găsește, după atîta trudă, o zi de odihnă. Cu toții cunoaștem activitatea neobosită, exemplară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, contribuția sa de prim ordin la elaborarea mărețului și însuflețitorului program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, fiecare din noi cunoaștem, fiecare dintre noi simțim, în propria noastră muncă și viață, profundul spirit înnoitor promovat de Congresele al IX-lea și al X-lea, de Conferințele Naționale ale partidului, care a dinamizat cu o forță fără precedent energiile creatoare ale poporului inaugurînd perioada cea mai rodnică pe care am trăit-o după război.

Gîndind la acești ani, la toate cîte s-au făcut, oricui îi este practic cu neputință să găsească un sector de activitate care să nu fi cunoscut un suflu înnoitor. Și iarăși cu neputință de găsit sector al vieții noastre sociale care, în acești ani să nu fi fost cuprins, într-o măsură sau alta în preocupările secretarului general al partidului. Încrederea nestrămutată a tovarășului Nicolae Ceaușescu în capacitatea și priceperea oamenilor muncii, în forțele creatoare ale națiunii noastre socialiste determină și o caracteristică fundamentală a stilului său de muncă : dialogul cu poporul, concretizat în vizitele făcute de-a lungul și de-a latul țării, în nenumărate consfătuiri cu oameni ai muncii și specialiști din toate domeniile de activitate. Sint sute, sint mii și mii de oameni care în acești ani l-au cunoscut îndeaproape, în mijlocul colectivelor de muncă, i-au ascultat cuvîntul, i-au cunoscut preocuparea stăruitoare pentru obținerea progreselor în toate domeniile, spre binele țării, spre binele poporului nostru.

O țară întreagă a urmărit și urmărește activitatea sa internațională deosebit de dinamică, lucidă, pasionată, pusă cu devotament în slujba celor mai nobile idealuri ale omenirii contemporane. Prestigiul activității neobosite a tovarășului Nicolae Ceaușescu în înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru a adus României noi și noi prieteni pe toate continentele lumii. Ilustrare a acestui prestigiu sint aprecierile elogioase ale unui mare număr de șefi de state și guverne, de conducători de partide și mișcări de eliberare națională, largul ecou al inițiativelor românești la Organizația Națiunilor Unite și în alte foruri internaționale, publicarea în numeroase țări ale lumii a culegerilor de texte din lucrările conducătorului partidului și statului nostru.

Cu bucurie, cu legitimă mîndrie, aceste momente ale vieții noastre noi, indisolubil legate de activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost evocate în aceste zile. Aniversarea a 55 de ani de viață și a 40 de ani de activitate revoluționară a constituit astfel, cum era și firesc, o sărbătoare a noastră a tuturor căci prin întreaga sa viață și luptă conducătorul iubit al partidului și statului nostru s-a identificat, pînă la contopire cu aspirațiile supreme ale națiunii, cu tot ceea ce a fost mai nobil, mai valoros în sufletul poporului nostru. Și dacă în viața unui popor există momente de cea mai înaltă vibrație, de trăire intensă, momente ce leagă milioane de conștiințe și milioane de inimi, putem spune cu deplină certitudine că am trăit un asemenea moment. L-am trăit și sintem mîndri că l-am trăit lucid și entuziast, în conștiința epocii noastre, cînd am rostit din inimă, cu mic, cu mare, tînăr sau bătrîn : „LA MULȚI ANI, IUBITE TOVARĂȘE CEAUȘESCU!"

Cu dăruire și abnegație muncitorească

La cea de a 55-a aniversare a zilei dumneavoastră de naștere, îngăduiți-mi ca în numele colectivului de furaliști hunedoreni și al meu personal, să vă transmit cele mai calde felicitări și să vă urez viață îndelungată, spre satisfacția și bucuria întregului popor român, putere de muncă pentru a ne conduce cu aceeași clarviziune și devotament patriotic pe drumul progresului și civilizației, pe drumul edificării socialiste multilateral-dezvoltate în patria noastră. Această aniversare constituie un moment de nețărmurită mîndrie pentru noi, un prilej de a ne manifesta recunoștința fierbinte pentru tot ce ați făcut și faceți în interesul poporului din mijlocul căruia v-ați ridicat, al cărui fiu eminent sînteți și pe care cu credință și mult devotament îl slujiți.

Înflăcărata dumneavoastră chemare adresată întregului popor, de a înfăptui înainte de termen sarcinile actualului cincinal, indicațiile și îndemnurile călduroase pe care ni le-ați făcut cu ocazia vizitei în combinatul nostru și în orașul Hunedoara au găsit un viu ecou în rîndul furaliștilor, care au încheiat anul 1972 cu o producție suplimentară de 45 000 tone fontă, cu însemnate economii la prețul de cost. Ei m-au rugat să asigur Comitetul Central, pe dumneavoastră mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că nu-și vor precupeți nici un efort, că vor lupta cu dăruire și abnegație muncitorească pentru înfăptuirea sarcinilor maximale ale planului pe 1973, că vor elabora peste prevederi o cantitate de 10 000 tone fontă, economisind, totodată, 2 000 tone cocs.

Exemplul dumneavoastră de cetățean și patriot, de mesager neobosit al politicii marxist-leniniste a partidului și statului nostru pe meridianele lumii, de luptător consecvent pentru cauza socialismului și a fericirii, a colaborării și înțelegerii între popoare, ne însuflețește în munca noastră, ne angajează să vă urmăm neabătut spre binele și prosperitatea întregii noastre națiuni. Vă adresăm încă o dată o caldă și din inimă urare de sănătate și fericire dumneavoastră și familiei dumneavoastră, scumpe tovarășe Nicolae Ceaușescu.

Nicolae MARCULESCU
Erou al Muncii Socialiste,
maistru principal
la secția a II-a furnale
din Hunedoara

Înaltul dumneavoastră patriotism este o pildă pentru noi toți

Mult stimate și iubite tovarășe secretar general.

Cu adîncă emoție îmi asociez și eu gîndurile acelora ale întregii țări, ale întregului popor care vă înconjoară cu nemărginită dragoste și respect, cu neprecupețită stimă. Vreau să vă urez acum, la împlinirea vîrstei de 55 de ani și patru decenii de activitate revoluționară, consecventă, neabătută, viață lungă, sănătate deplină, putere de muncă pentru a conduce cu aceeași înțelepciune destinele României socialiste, pe drumul desăvîrșirii sale.

Ca istoric care și-a făcut din descifrarea trecutului de luptă pentru progres și democrație, pentru dreptate și echitate socială și națională, a poporului nostru și a altor popoare o îndeletnicire de cinste și de răspundere științifică și patriotică, înțeleg pe deplin însemnătatea deosebită a eroismului și sacrificiului pe care le-ați săvîrșit zi de zi, ceas de ceas, din anii adolescenței — de la vîrsta cînd puțini tineri înțeleg rosturile lumii — și pînă la Eliberarea țării, în acea zi de 23 August 1944, pentru fericirea poporului muncitor. Înțeleg și prețuiesc în cel mai înalt grad munca dumneavoastră neobosită, din zori și pînă în noapte, din anii eroici ai construcției socialiste, dăruirea dumneavoastră plină de abnegație neprecupețită în epoca pe care o străbatem. Înțeleg și prețuiesc la înalta sa valoare reală, alături de lumea întreagă, înțeleptele și neobositele dumneavoastră strădanii pentru întronarea unui climat de pace, înțelegere și muncă pașnică între popoare.

Ca slujitor al școlii cunosc, apreciez înțeleptele dumneavoastră îndrumări, pline de răspundere, cu privire la cele mai bune așezări ale învățămîntului, integrarea sa organică în societatea noastră socialistă spre slujirea integrală a acesteia.

Mă străduiesc din toate puterile să le aplic și să le fructific cît mai bine, cît mai just, spre prosperitatea țării și poporului nostru.

Ca cetățean al României socialiste, admir sincer puterea dumneavoastră de muncă, înțelepciunea și cumpănirea, fermitatea și principialitatea marxist-leninistă cu care știți în toate împrejurările să intuiți și să aplicați cele mai înțelepte măsuri, hotărîrile cele mai potrivite momentului, spre atingerea scopului suprem : fericirea poporului și înaintarea țării. Din fericirea poporului și propășirea țării v-ați făcut cele mai înalte idealuri, țelul suprem al vieții dumneavoastră. Înaltul dumneavoastră patriotism, pătruns de spiritul internaționalismului socialist, este o pildă pentru noi toți.

Prof. dr. doc.
Ștefan PASCU
Cluj

ÎNCHINARE

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Pămîntul țării roditor și aspru
Spre fruntea ta lumina și-o răsare
Cum soarele, rotit, de-atît albastru
Devine universului cea mai frumoasă floare.
Să fii atît de tînăr și descins
Din firul voievozilor făuritori de țară
Destinul tău din piscul lor aprins
Spre comunism să urce-n aur, scară ;

Și glasul pe planetă să-ți răsune
Firesc și liber, cum acest popor
Firesc se recunoaște-n tine
Cu vatra lui și unda de izvor,
Iar noi, iubind pămîntul țării, pe tine te iubim,
Cum însetatul soarbe din izvor,
Cum floarea crește vrednic din sămînță,
Sau ești la drum și ți se face dor...

Urcînd istoria, pe tine te iubim
Mulțimea are-n glas iubirea ta de țară
Cum sufletul din tine-l are ca un imn
Iar patria prin tine-i floare și vioară ;
Un vis frumos ni-e comunismul, demn
Drum către trăinicie și lumină
Spre care viața ta e torță și îndemn
Far timpurilor tinere ce se grăbesc să vină

....De-au trebuit să treacă mii de ani
Această țară să triumfe-n soare
Ea, azi din tine-și soarbe graiul pămîntean
Cu alte lumi și lumi și lumi să se măsoare !

Ion CRÎNGULEANU

Erou pentru o eroică istorie

Fertil pămînt rodindu-și la timp izbînditorii !
— Așa grăi Bălcescu-odinioară.
Alt Nicolae-n altă răscruce mîndră-a veacului
Ca soarele din zaristea-aurorii
Și ca vitejii nemuriți de țară
Țîșnind din magma-aprigă-a atacului.

De-aceea-n sărbătoare mi-l inima și gîndul
Și azi ca niciodată mă mîndresc cu
Poporul ce prin lupte s-a-ncununat de glorie
Pe cel mai brav izbînditor născîndu-l,
Fiu și părinte-al țării — CEAUȘESCU —
Erou pentr-o eroică istorie.

Niculae STOIAN

Cuvinte la o sărbătoare de suflet

Cuvintele vin fără să le chem. Scriu stăpînit de simțămîntul că aniversarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu nu e numai un prilej de obștească bucurie ci și o sărbătoare de suflet a fiecăruia dintre noi. În casa tatălui meu, țăran dintr-un sat de pe Bărăgan, cea mai îndrăgită imagine era chipul lui Alexandru Ioan Cuza, de al cărui nume se leagă în conștiința noastră înfăptuirea Unirii și împămîntenirea țăranilor. Mi se pare potrivit să amintesc acest lucru. În casa mea — ca în fiecare familie românească — la locul cel mai de cinste, am așezat efigia tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu al cărui nume asociem unirea de cuget și de simțiri în care ne regăsim un neam întreg și ideea de modernizare și impetuoasă dezvoltare economică și socială a patriei.

Destinul tovarășului Ceaușescu rămîne într-un fel simbolic pentru însuși destinul țării. Ridicat dintr-un sat, dintr-o vrednică familie de plugari, el și-a făcut ucenicia printre muncitori, s-a călit la dogoarea luptei duse de către partid în anii crunți ai ilegalității, și a ajuns, către amiaza vîrstei, unul dintre oamenii cei mai învățați ai acestui popor. Nu se poate imagina o mai sugestivă ilustrare a setei de lumină a României, a aspirației sale spre marile orizonturi de cultură și civilizație.

Tovarășul Ceaușescu ne îndeamnă continuu să gîndim concret, să acționăm concret, în deplină cunoștință de cauză. Într-o epocă și într-o lume în care fiecare lucru se justifică prin eficacitate, ne povățuiește să gîndim necontenit munca noastră prin prisma finalității sale. S-o despovărăm de vechi servituți. S-o aliem continuu cu știința, cu tehnica modernă. Să ne schimbăm noi înșine profilul. În uzinele „23 August" în care lucrez, transpunerea în viață a acestui precept înțelept a determinat, printre altele, ca în 1972 să realizăm planul anual cu 20 de zile mai devreme, performanță fără precedent și care ne dă putința ca în cel mai important an al actualului cincinal să debutăm de pe o bază mai solidă decît oricînd altădată.

Una dintre cele mai frumoase trăsături de caracter ale secretarului nostru general, și în care recunoaștem o nobilă podoabă a conștiinței neamului nostru, din vremea Mioriței și pînă în zilele noastre, o constituie omenia. Grija pentru om, pentru împlinirea lui, îi este nespus de proprie și de organică și se reflectă într-o nesfîrșită mulțime de fapte, unele de proporția actelor de stat, altele avînd dimensiunea cotidianului. Acum doi ani, luînd parte la adunarea reprezentanților salariaților din uzinele noastre, a propus să se ridice pentru muncitori un cămin, o creșă, un spital. Și n-a precupețit nici timp, nici energie, pînă ce aceste obiective n-au fost ridicate. La scara întregii țări, asemenea înfăptuiri, apărute prin grija secretarului nostru general sînt cu sutele, cu miile.

O pildă din care extragem atîtea învățăminte de muncă și un înalt crez de viață o reprezintă elanul revoluționar atît de incandescent și atît de molipsitor al conducătorului partidului și statului nostru. Făclie nestinsă, exemplul și îndemnul pe care ni le oferă tovarășul Nicolae Ceaușescu ne reînviorează vigoarea, cînd mîna ne obosește, ne împrospătează mintea, cînd spiritul dă semne de automulțumire.

Dacă mă gîndesc bine, cea mai de seamă zestre pe care o voi lăsa-o copiilor mei va fi mîndria de a fi trăit acest timp care a căpătat o asemenea încărcătură și asemenea sensuri înalte prin activitatea desfășurată de primul fiu al acestui popor — tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sînt cuvinte care vin fără să le chem. Sînt sentimentele mele la această sărbătoare de suflet.

Gheorghe BURUC
Erou al Muncii Socialiste,
uzinele „23 August" — București

Un moment emoționant ce a rămas viu în amintirea a 10.000 de oameni

Printre momentele cele mai emoționante pe care le-am trăit și pe care le păstrez mereu vii în memorie este și acela din ziua de 22 mai 1970, cînd ați sosit în mijlocul nostru, tovarășe Ceaușescu, acolo unde peste 10 000 de oameni luptau din răsputeri pentru a salva de furia apelor una dintre cele mai frumoase creații ale omului în agricultură — Insula Mare a Brăilei. Nu se pot găsi cuvintele potrivite pentru a putea exprima ceea ce am simțit noi atunci, ceea ce a însemnat pentru noi toți insularii prezența dumneavoastră în Insula Mare a Brăilei. Cuvintele dumneavoastră rostite atunci : „Să facem totul pentru a salva Insula Mare a Brăilei", au dat puteri nebănuite celor peste 10 000 de oameni care au săvîrșit fapte de eroism, formînd un adevărat dig viu în calea apelor, salvînd Bărăganul, unul din marile izvoare de cereale ale României socialiste.

Noi cei care lucrăm în agricultură, apreciem grija cu care Partidul Comunist Român, dumneavoastră personal iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, vă ocupați de dezvoltarea și modernizarea agriculturii. Fiecare dintre noi, indiferent de domeniul în care lucrează, vede în dumneavoastră purtătorul și apărătorul cel mai fidel al idealurilor de pace și fericire ale întregului nostru popor. Recomandările și sfaturile pe care ni le-ați dat și cu alte prilejuri cînd ați venit pe pămînturile roditoare ale Insulei Mari a Brăilei, smulse prin forța și inteligența oamenilor de sub dominația milenară a apelor, au fost pentru noi adevărate directive în activitatea de ridicare continuă a capacității productive a acestor pămînturi. Anual, Insula Mare a Brăilei furnizează economiei naționale aproape 250 000 de tone de cereale. Iar stacheta realizărilor noastre continuă să urce spre producții tot mai mari.

Acum gîndurile noastre, curate și sincere, de recunoștință și prețuire pentru tot ceea ce ați făcut spre binele poporului și al țării, se îndreaptă către dumneavoastră tovarășe Ceaușescu, pentru a vă aduce cel mai fierbinte salut de viață lungă, sănătate și fericire.

Ioan VLAD
Erou al Muncii Socialiste,
directorul
Întreprinderii agricole de stat
Insula Mare a Brăilei

Clepsidră

55 GAROAFE

de Constantin VIȘAN

Pămîntul oamenilor iuți dăduse acestei țări pe Tudor, pe Brâncuși, pe Arghezi. Vitejiei de pandur, Coloanei infinite a sculptorului, Cuvintelor potrivite ale poetului trebuiau să li se adauge clarviziunea credinței într-o lume lipsită de exploatare, puterea care să dea viață celor mai îndrăznețe visuri ale acestui popor de la Dunăre și Carpați. Un revoluționar, un sculptor de țară, un poet care avea să scrie cele mai generoase metafore ivite pe pămîntul românesc : socialism, independență, omenie, internaționalism. Îi spunem Nicolae Ceaușescu și ne gîndim la Partidul Comunist Român, la România. S-a născut acum 55 de ani în casa unui țăran din Scorniceștii Oltului, nu departe de Vladimiri, nu departe de Hobița, nu departe de Cărbunești, nu departe de Bănia Craiovei.

Ceaușescu. Cuvînt cu nestăvilită forță sinonimică. Ne-am învățat să dăruim acest nume tuturor marilor noastre acțiuni. Pentru că acțiunile acestea sînt ideile partidului, sînt ideile sale, sînt idei adunate de el, fără răgaz, cu o imensă dragoste de pe buzele oamenilor. Ne însuflețește să le dăm viață pe tot întinsul pămîntului românesc, ne sfătuiește să fim mereu nemulțumiți cu noi înșine, să îndrăznim, să fim drepți, să fim comuniști de omenie. Este omul cel mai drag și mai respectat din casa noastră românească. Fiu al clasei muncitoare, el trudește din zori și pînă în noapte pe marele șantier al țării, cu o pasiune, o energie și o pricepere care stîrnesc prețuirea și iubirea noastră fără margini, respectul întregii lumi. Nu-și îngăduie în activitatea sa clocotitoare decît exigența maximă, decît răspunderea supremă, decît mulțumirea de a îndeplini cu strălucire, cu abnegație, cu înaltă principialitate, mandatul încredințat de partidul comuniștilor.

Pentru toate acestea, pentru neclintita sa credință în destinele acestui popor, pe albul pur al zăpezii de ianuarie așezăm cele 55 de garoafe roșii ale bucuriei românești, înflorim emoționatul nostru „La mulți ani !".

Sărbătoarea Unirii

de Dumitru ALMAȘ

Unirea s-a născut odată cu poporul român. S-a zămislit întîi ca un instinct de frăție a oamenilor de pe Carpați care scandau în același tact : „Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai...". Și nu se putea altfel, grăiau aceeași limbă, aveau aceeași viziune, practicau aceleași îndeletniciri, se hrăneau cu aceleași credințe, îi însuflețeau aceleași năzuințe de libertate și demnitate umană.

Românii primelor veacuri cercat-au instinctual sentimentul unirii sub chipul solidarității, mai ales în fața primejdiilor externe. Și asta, de asemenea, era firesc. Pe baza acestei solidarități s-au creat și unit cnezatele de pe văile riurilor formînd trei voievodate mai mari : Transilvania, Țara Românească, Moldova. Și dacă nu se instaurau asupra lor stăpîniri străine, de bună seamă că poporul român s-ar fi unit într-un singur stat încă din evul mediu, cum s-au unit francezii sau spaniolii. Dar nu s-a întîmplat așa.

Istoria vădește că, sfidînd hotarele și străjile de la hotar poporul a ținut legături strînse economice, politice, culturale. Năsăudenii și maramureșenii umpleau adesea tîrgurile și văile Moldovei. Flăcăii vrînceni își „furau" adesea miresele din Ciuc. Iar mocanii sibieni își plimbau turmele din munți în Dunăre și din Dunăre-n munți „Mioriță" însăși nu-i numai o minunată baladă în sute de variante, ci și opera de artă care transfigurează poetic o vitală și supremă simțire și o sublimă idee — ideea de unitate a poporului de pe plaiurile Carpaților.

Ascultînd porunca unor legi impuse de marile realități ale locurilor și ale vieții poporului, Iancu de Hunedoara și Ștefan cel Mare, Petru Rareș și Mihai sau Radu Șerban căutat-au să creeze o forță comună românească în lupta pentru independență. Răspunzînd unei nevoi culturale generale românești, diaconul Coresi a tipărit, la Tîrgoviște sau la Brașov, cărți pentru întregul popor român : „Ca să fie de înțelegătură fraților săi".

Cunoașterea științifică a originii comune a poporului român pentru care mult s-au străduit cronicarii, a izvodit un embrion de conștiință națională românească. Unirea, fulgerător înfăptuită în 1600, nu mai putea fi uitată. Ea trebuia reluată mereu, cu forțe noi, de pe baricade tot mai înalte și cu arme tot mai bune. Harnicii învățați transilvăneni de la sfîrșitul celui de al XVIII-lea veac au ajutat mult la limpezirea și cristalizarea conștiinței naționale. Și odată cu dezvoltarea economică, Unirea s-a transformat într-o idee-forță, în marea ideeforță a poporului și spiritului românesc. Devenea rațiunea de a fi a generațiilor de la jumătatea veacului al XIX-lea. „Se fierbea unirea", cum spune Ion Creangă, ca să se afle piatra scumpă a salvării și înălțării unui popor multă vreme înjosit și umilit. George Barițiu scria în 1844 : „Unirea națională este frumoasa deviză ce răsună în toate părțile și deșteaptă duhurile cu putere multă... Țăria și puterea unui popor, baza sa, politica sa, nădejdile sale, prezentul și viitorul său, zac în unirea națională...".

Cu profetică putere, Bălcescu adăuga : „Unirea națională fu visarea iubită a voevozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari, care întrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului spre a o manifesta lumii. Pentru dînsa ei trăiră, munciră, suferiră și muriră. Aceea ce conquista n-a putut isprăvi, frăția o va face. Aceea ce voievozii noștri cei mari cu vitejia lor n-au putut, poporul armat și întărit de un principiu o va face. Așa s-a ajuns ca pe Cîmpia Libertății din Blaj, în 3 mai 1848, 40 000 de piepturi să strige la unison să se cutremure și Detunatele și Ceahlăul și Pietrosul și Negoiul : „Vrem să ne unim cu Țara !"...

Și n-au trecut nici unsprezece ani și, sărind peste toate piedicile oricît de înalte, oricît de viclene, poporul, ajutat de marile personalități ale veacului săvîrșea, la 24 ianuarie 1859, Unirea dintre moldoveni și munteni, primul pas hotărîtor întru cucerirea Unirii depline din 1918.

Domnia lui Alexandru Ioan Cuza a consolidat această Unire prin reforme vitale. Acest domn al poporului așa de pașnic în toate, „s-a bătut vitejește", cum spune N. Iorga, cu ciocoii ca să facă împroprietărirea în numele poporului și întru folosul lui și al țării. Cuza a devenit simbolul ideii și faptei de Unitate. A devenit marea personalitate care a întruchipat un vis de veacuri și l-a pus pe făgașul realității istorice și al veșniciei. Din Unirea lui 1859 a ieșit independența din 1877, a rezultat România modernă, cu economia ei, cu cultura ei, cu clasa ei muncitoare, cu personalitatea ei în istorie. Din Unirea înfăptuită acum o sută paisprezece ani a rezultat 1 decembrie 1918 : Unirea-n cuget și-n simțiri, în hotare și în viață. Și nu poate fi nimic mai măreț decît acele evenimente și acele personalități care fac dintr-un popor destrămat și oropsit un popor unit și puternic, să trăiască într-o țară pe care și-o conduce și și-o ferește singur, urcîndu-se în areopagul istoriei la locul ce i se cuvine. Tot ce-am făcut din 24 ianuarie 1859 încoace se înșiruie pe firul aceleiași mari victorii. Și toată bătălia socialpolitică de după 1918, și victoria din 1921, cînd a luat ființă partidul comuniștilor, și cea din 1944 și cea din 1947 și tot ce am creat de atunci încoace poartă pecetea de soare și lumină a unității naționale. Un popor ca al nostru care n-a asuprit niciodată pe nimeni, stăruie și va stărui veșnic asupra ideii și faptei numită Unire. Pentru că și ideea și fapta aceasta capătă sensuri noi în fiecare an, pentru fiecare generație.

Prin Unire am realizat revoluția socialistă. Prin Unire am transformat țara pînă la impetuoasa ei dezvoltare din zilele noastre. Prin Unire am creat toată opera culturală a acestui veac, cu impresionanta strălucire din ultimul sfert de secol. Prin Unire și sub conducerea partidului comunist.

Și dacă serbăm Unirea cu emoție și bucurie o facem pentru că ne stăruie în conștiință ca un ideal permanent și ca o făclie în descifrarea necunoscutului de mîine, ca o cronică în care se ilustrează realizările de pînă acum și se propun înfăptuirile în anii ce vin.

De un veac și jumătate nu ne mai putem concepe fără hora lui „Hai să dăm mînă cu mînă ! Cei cu inima română".

Cuvine-se deci ca despre Unire să gîndim în marș de victorie, să simțim în melodie de doină și să scriem cu pana de aur.

TONALITĂŢI INTRE ARGOAT ŞI ARMOR

Doar cîteva sute de kilometri distanţă de Paris. Imagini se înlănţuie, se întrepătrund, tesînd spre extremul occident al Europei canavaua unor ţinuturi ce ajung, parcă, la limitele pămîntului, cerului şi apei. Ţinuturi în care peisajul se desprinde adesea cu accente insolite şi contradictorii. Cu oscilaţii între pitoresc şi austeritate. Cu neaşteptate translaţii de la contururi aspre şi neşlefuite, la armonii calme, impregnate de visare. „Nicăieri în Franţa, călătorul nu întîlneşte un contrast mai grandios", scria Balzac despre aceste locuri înscrise într-un perimetru fixat de denumiri străvechi şi ciudate. Despre locurile răsfirate din interiorul continentului spre ţărm între Argoat — „ţara lemnului" şi Armor — „ţara din vecinătatea mării". Despre Bretagne.

Această Bretagne, unde drumuri pline de fantezie, niciodată drepte, totdeauna „à travers", spun cei de pe aici, îţi descoperă tonalităţile sobre ale landelor, melancolia pădurilor de stejar şi de fag, solitudinea unor creste nu prea înalte, dar ascuţite, aride, pante stîncoase şi văi strîmte ce se deschid subit spre estuarele marilor fluvii. Această Bretagne, pe care am cunoscut-o uşor toropită, sub un abur abia definit adus de zilele de iarnă, o iarnă rareori brutală, desprinsă dintr-un climat care, la vremea cuvenită, îngăduie şi exuberanţe de culoare, de parfum. Magnolii, hortensii, trandafiri. Şi floarea aceea fragilă — „l'amour en cage", îi zic bretonii — floarea ce-şi strînge repede, cu obstinaţie, petalele abia desfăcute, incrementind în potirul roşu cine ştie ce poveste de dragoste frumoasă şi tristă. La fel de tristă ca a prinţului Tristan şi a blondei Isolda, uniţi după moarte, istoriseşte truverul, undeva, pe pămîntul breton. La fel de frumoasă ca atîtea alte legende şi mituri născute aici dintr-o nedesmînţită, nici astăzi, înclinaţie spre fantastic, spre fabulos.

Această Bretagne, ce-şi croieşte cale spre inima căutătorilor de vis şi de singurătate, cultivă însă, tot mai mult, acum, reclama plajelor mondene şi alungă, pentru a-şi cîştiga în special graţiile turistului de peste ocean, liniştea din vechile „manoirs", transformîndu-le treptat în baruri şi restaurante. Încercări nelipsite, uneori, de un gust dubios, pe care reuşesc să-l estompeze doar notele arhitectonice care, în final, conferă priveliştii o personalitate proprie. Cu liniile castelelor medievale, ale căror ziduri groase au străbătut etape zbuciumate de istorie, permanentizînd de-a lungul timpurilor faima unor oameni, ca aceea a lui Du Guesclin, apărîndu-şi cu vigoare şi curaj meleagurile. Cu siluetele gotice ale catedralelor, înnobilate de măreţia unui granit omniprezent. Cu farmecul pe care îl aruncă, în imaginea centrelor moderne, străduţele înnegrite şi înguste ce au aliniat, de secole, case cu acoperişuri ţuguiate, acoperite cu ardezie. Asemănătoare celor ce alcătuiesc, la ţară, cadrul obişnuit al existenţei bretonilor. Al bretonilor,

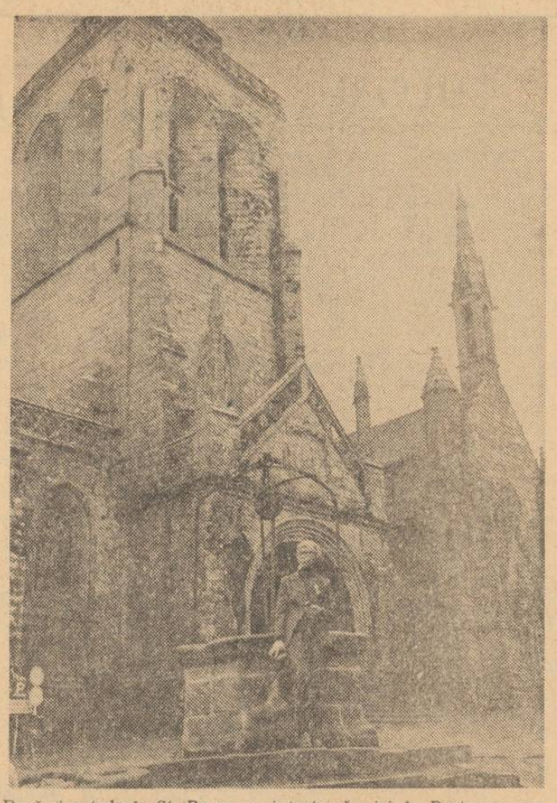

Dacă şi catedrala St. Ronan aminteşte că, aici, în Bretagne, granitul este omniprezent...

...în jurul fermelor părăsite pluteşte o uşoară undă de nostalgie ce se prelinge şi...

...pe figurile pe care Job, sculptorul singuratec de la Locronan, le descifrează migălos în lemn

legaţi de locurile natale şi cunoscînd îndeobşte, prin tradiţie, ca îndeletniciri agricultura şi pescuitul. Dar care, nu o dată azi, împinşi de vicisitudini ale vieţii, îşi caută în altă parte soarta, lăsîndu-şi fermele în părăsire, la voia întîmplării.

Rămîne o uşoară undă de nostalgie, ce se prelinge şi pe figurile pe care Job, sculptorul singuratec de la Locronan — „vechea cetate a ţesătorilor", acum mai mult pustie — le descifrează migălos în lemn. O undă de nostalgie căreia îi răspunde, parcă, ecoul coastei. Cu faleze pastelate, cu acea neaşteptată apariţie, Mont St. Michel, cu atmosfera dintotdeauna caracteristică porturilor de pescari, cu mărturiile unui trecut îndepărtat — menhire, dolmeni. Cu umbra incorigibilului romantic ce a fost Chateaubriand, odihnindu-se aici la ţărmul adînc sfîşiat de ape. Şi unde infinitul mării, al oceanului pare să prelungească pămîntul şi cerul.

Crina SÎRBU

ALERTĂ PE BERNERS STREET...

Alertă pe Berners Street din Londra, unde se află sediul central al Organizaţiei Internaţionale a Cafelei! De cîteva săptămîni — mai precis: de la mijlocul lunii decembrie 1972 — „Pactul cafelei", principalul cadru de activitate al O.I.C., a fost „aruncat în aer". După prelungite şi aprige negocieri, participanţii la pact nu s-au putut pune de acord pentru a prelungi înţelegerea lor. „Pactul cafelei" a devenit un simplu petic de hîrtie.

O ceaşcă de cafea... O cunoaştem atît de bine! Băutură gustoasă, aromată, reconfortantă. Pentru covîrşitoarea majoritate a celor ce o sorb, cafeaua se prezintă doar în această ipostază. Aproape complet necunoscută este însă cealaltă faţetă a ei, denumită în mod sugestiv de un ziarist britanic „dinamită politică". Pentru că boabele de cafea sînt, într-un fel, miezul unor ample dispute politico-economice. După „aurul negru", „aurul cafeniu", este cea mai valoroasă materie primă comercializată. Saci de cafea în valoare de peste 800 milioane lire sterline sînt transportaţi, anual, cu vapoarele, pe toate mările lumii pentru a ajunge sub forma licoarei negre în ceştile consumatorilor. Întregul proces de producţie — de la cultivare şi pînă la transport — este, într-un fel, o gigantică uzină care oferă de lucru unui număr de peste 20 milioane de oameni din Africa, Asia şi America Latină. La fel ca şi în domeniul petrolului, cafeaua constituie obiectul unor aprige controverse.

Pentru a înţelege mai bine elementele actualei crize a cafelei, trebuie arătată, în primul rînd, o particularitate a acestui fruct. Viaţa unei plantaţii de cafea durează 15 ani. Maturitatea arbuştilor survine după cinci ani de la plantare şi abia în următorul deceniu ei îşi aduc roadele. Cînd survine o perioadă de cereri masive şi preţurile cresc, plantaţiile noi se înmulţesc în diferite regiuni ale lumii. Dar cînd ele încep să fie fructificate, piaţa devine suprasaturată şi preţurile scad. Este vorba de preţurile pe care le primesc cultivatorii — precizarea e importantă, pentru că ieftinirea la producător nu aduce nici un fel de beneficiu consumatorului obişnuit, care plăteşte în continuare acelaşi preţ, dacă nu chiar mai mare. În deceniul al treilea al acestui secol, Brazilia — principalul producător mondial — s-a găsit, la un moment dat, în situaţia unei supraabundenţe cu efecte, paradoxal, dezastruoase. A fost o aoundenţă care a adus... sărăcie. Pentru a se menţine preţurile s-a hotărît atunci distrugerea surplusului...

După cel de-al doilea război mondial, consumul cafelei a început să sporească masiv, mai ales în Europa. Preţurile au crescut, atingînd niveluri record în 1954. Imediat au fost plantate păduri cu arbuşti de cafea. Atît în statele producătoare în mod tradiţional, cît şi în ţări „noi venite" în cultura cafelei, mai cu seamă în Africa. La sfîrşitul deceniului al şaselea, noile plantaţii au intrat în maturitate. Dar cei ce le-au cultivat şi au aşteptat cu nerăbdare primele recolte au suferit o mare dezamăgire: datorită creşterii bruşte şi masive a ofertei, preţurile de achiziţie au scăzut vertiginos.

În această situaţie a fost creat, în 1962, Acordul cafelei, pentru a încerca să reglementeze producţia, desfacerea, preţurile. Dar acordul nu era o înţelegere între egali. În Organizaţia Internaţională a Cafelei, care veghea la respectarea sa, ţările producătoare — Brazilia, Columbia, Coasta de Fildeş, Angola, Uganda, Salvador etc. — au fost silite să accepte să aibă acelaşi număr de voturi cu principalele ţări consumatoare — S.U.A., R.F.G., Franţa, Olanda, Anglia, Canada. Iar în rîndul fiecărei categorii numărul de voturi era dat de volumul producţiei şi, respectiv, al consumului — în S.U.A. se bea 40 la sută din producţia mondială de cafea; Brazilia cultivă o treime din toate boabele cafenii. Cu alte cuvinte, interesele ţărilor mici — fie ele consumatoare sau producătoare — îşi găseau doar o palidă reprezentare în biroul O.I.C. Pe de altă parte, în timp ce „consumatorii" sînt în majoritatea lor ţări dezvoltate din punct de vedere economic, statele producătoare fac parte din rîndurile celor în curs de dezvoltare, pentru multe din ele cafeaua fiind principalul produs de export, în schimbul căruia pot importa echipament industrial şi pot achita datorii făcute în străinătate.

• „Pactul cafelei" — un simplu petic de hîrtie • „Dinamită politică" servită în cești • Regrupări pe scena „aurului cafeniu" • O uzină gigantică cu 20 milioane de oameni • „Cafea-pirat" • Licoarea neagră, aromată şi culisele unui aprig război comercial

Contradicţiilor principale dintre producători şi consumatori li s-au adăugat conflictele izbucnite chiar în interiorul acestor grupuri. La consumatori, fiecare tip de cafea prevăzut în Acordul cafelei îşi are propriile interese.

În ultimii ani, scena cafelei a suferit noi schimbări structurale. Efortul de industrializare al Braziliei a diminuat ponderea „aurului cafeniu" în economia naţională. Dependenţa de exportul cafelei s-a micşorat. Producţia de cafea a devenit mai mică. În Africa, producţia de Robusta a continuat să crească. Este o varietate care tentează, prin preţul redus, industria de ness. Ca urmare, limitele fixate de Acord au început să fie puse în discuţie. La sesiunea O.I.C. din august 1972, Coasta de Fildeş a cerut o modificare a cotelor în favoarea ei. Brazilia s-a opus. S-a discutat şi despre „cafeaua pirat", exportată semiclandestin de unele ţări în afara cotelor ce li s-au acordat prin pact. Dar aceste diferende s-au dovedit minore în comparaţie cu o altă problemă care s-a ivit, zguduind din temelii acordul: anunţarea de către S.U.A. a ruperii legăturilor dintre dolar şi aur. Măsura — o devalorizare deghizată a dolarului — a afectat în mod deosebit toate ţările producătoare, care s-au văzut în situaţia că, pentru aceeaşi cantitate de cafea exportată, primesc mai puţină valută.

În faţa acestui refuz, ţările producătoare au hotărît să se regrupeze. Un ministru din Coasta de Fildeş a vizitat Brazilia şi divergenţele dintre Robusta şi Arabica s-au aplanat. A urmat reuniunea în patru, la Bogota (Brazilia, Columbia, Coasta de Fildeş şi Angola) şi o altă conferinţă, la Geneva, la care au luat parte ţări care asigură patru cincimi din producţia mondială de cafea. Ţările producătoare au hotărît să colaboreze mai strîns, să întărească legăturile dintre ele, să acţioneze pentru a participa şi la desfacerea cafelei. Cu alte cuvinte, să procedeze astfel încît să desfiinţeze poziţia de monopol pe care au deţinut-o ani de-a rîndul marile companii străine.

La reuniunea din august 1972 a Acordului, divergenţele s-au amplificat. Ţările producătoare nu au vrut să-şi dea consimţămîntul pentru cotele pe 1973, pînă nu li se asigură compensaţiile cerute. Ţările consumatoare — minus S.U.A. — au vrut să accepte, dar refuzul american a împiedicat acordul... Şi, la mijlocul lunii decembrie 1972, la Londra, Acordul cafelei a devenit, pentru anul în curs, un simplu petic de hîrtie.

În ultimă instanţă, conflictul cafelei ilustrează în mod pregnant una din coordonatele actualei economii mondiale: lupta ţărilor în curs de dezvoltare pentru apărarea bogăţiilor lor naţionale, pentru fructificarea lor în interesul propriilor popoare, al propriei dezvoltări economice.

U. VĂLUREANU

remember • remember • remember

STOCKHOLM (V)

E ceva foarte bătrîn în acest oraş, duhul de lemn al vechii Skandinavii, care bîntuie printr-o metropolă de piatră, vîrsta primelor aşezări de pescari şi războinici rămase în amintire şi-n aierul rarefiat ce vibrează ca o pulbere aurie în după-amiezi de septembrie cînd soarele difuzează lumini disparente... e ceva foarte bătrîn, poate şi liniştea acestui oraş ce de multă vreme n-a mai cunoscut războiul, şi echilibrul lui şi izolarea aici la miază-noapte unde iarna învaţă toate lucrurile să îmbătrînească... dar e şi o tinereţe ce stăruie aici contrapunctic, o disponibilitate aproape îngenuă, conviefuind cu duritatea fatală a oraşului modern. Junglă de beton inflexibil... Stockholmul îmi pare a fi cel mai străin de bizantinism dintre toate oraşele europene, cel mai străin de această boală a istoriei pe care oamenii au numit-o dînd sens de epitet unui imperiu strălucitor şi anacronic ce preferase barbarilor o lungă şi fastuoasă agonie de aur care i-a intervertit de-a lungul secolelor toate funcţiile vitale şi a generat vicii rămase în moştenirea urmaşilor reali ori apocrifi... poate că aici va fi sălăşluind secretul tinereţii acestui oraş bătrîn, pe străzile căruia umblu de-a lungul unor galbene zile de toamnă, sub înaltul şi palidul cer septentrional, căutînd, cum spune Hjalmar Gullberg, ceva din mine însumi ce n-am întîlnit încă aici... desigur nu privirea rece, agonisită cu greu după o penibilă şi îndelungată experienţă a iluziei... văd pretutindenea semnele unui stil de viaţă, oamenii cu înfăţişarea lor, automobile, vitrinele, copacii... nu, nu e nimic idilic aici ca şi aiurea, viaţa nu are nicăieri ritmuri petulant-folclorice de dans naţional, viaţa nu are nevoie de profesori de entuziasm şi de retorică... şi nici măcar de regizori abili, decoruri, costume, recuzită măgulitoare... domnule cerşetor care existi de două, de trei sau de patru mii de ani, ai tot dreptul la cele cincizeci de öre rîvnite căci eşti ireductibil ca şi gingaşa floare a smîrcurilor ce înfloreşte numai noaptea, sau beţivul cu evoluţii atît de sinuoase, că mersul lui capătă frumuseţea liniilor curbe exaltate de Hogarth, sau bătrînul Clochard capabil să monologheze în plină dimineaţă fără a fi beat... detest societăţile care vă caută sumare ori savante explicaţii, detest pe cei ce se indignează ori se îndulcesc văzîndu-vă, detest oraşele ce încearcă zadarnic să vă escamoteze dintr-un complex al precarităţii şi-al lipsei de grandoare... dar Stockholmul nu face parte dintre aceste oraşe, oferindu-se călătorului, integral, fără calcule de oportunitate...

★ ★ ★

Nu prea departe de muzeul corabiei scufundate, întîlnesc altul la fel de insolit, care-mi aduce aminte de capitala noastră: un parc mare unde, pe o colină se desfăşoară un muzeu al Satului. Case vechi din feluritele ţinuturi ale Suediei, superbe mori de vînt şi de apă, biserici înălţate din imense trunchiuri de copaci, semănînd oarecum celor din Maramureş. Şi totul ascuns în pădure, în elementul firesc al vieţii scandinave ce se reconstituie astfel desăvîrşit, incluzînd foarte ingenios şi ambianţa zoologică a tuturor regiunilor, căci printre case poţi întîlni spaţii apreciabile consacrate urşilor polari, renilor, morselor, lupilor sau diferitelor păsări caracteristice ţărmurilor nordice ale peninsulei, între care pinguinii cu aierul lor de cerşetori în frac, păsări pedestre şi deplorabile cînd sînt văzute altundeva decît în pustietăţile boreale. Asemenea muzee, riscă întotdeauna să capete un coeficient de artificial scenografic şi pot cobori lesne la nivelul folclorului mistificat de falsa ambiţie estetică a descendentului nevolnic din epoca noastră care-şi propune să amendeze stîngăcia unor înaintaşi anonimi pentru că e incapabil să le înţeleagă genul şi singularitatea. Ca şi în majoritatea cazurilor la muzeul nostru bucureştean, la Stockholm atmosfera e de autenticitate. Casele aduse cine ştie de unde au prins rădăcini la Skansen. Copacii şi ierburile nu le refuză. Nici văzduhul. Nici vîntul. Numai oraşul, văzut din vîrful colinei într-o panoramă amplă, nu mai poate fi corupt de vecinătatea lor.

a. e. baconsky

De pretutindeni

Psihoza scrisorilor explozibile a devenit contagioasă în toate ţările occidentale. Din aceste motive administraţia poştelor din Marea Britanie a emis un decret prin care orice plic suspect care soseşte în ţară trebuie supus unui riguros control. Maşini electronice perfecţionate se află pe aeroporturi pentru a stabili dacă o persoană nu ascunde arme sau corespondenţă... explozivă.

OAMENII DE ŞTIINŢĂ din Kenia au anunţat recent că au reuşit să găsească fragmente ale unui craniu întreg omenesc a cărui vechime este apreciată de către arheologi la 2,5 milioane ani. Este vorba de cel mai vechi craniu complet descoperit cîndva.

GEORGE BROTHERS din Sunderland a fost chemat la telefon de către comisariatul de poliţie pentru a i se face cunoscut că maşina lui care fusese furată cu o zi înainte a fost regăsită. El era rugat să vină la comisariat pentru a semna o declaraţie şi a intra în posesia maşinii aflate în faţa comisariatului. După ce-a semnat declaraţia, George Brothers s-a înapoiat în stradă, dar spre surprinderea lui n-a mai găsit maşina. Îi fusese furată din nou...

DIN REGULAMENTUL poştei britanice: Telegramele trebuie astfel concepute încît să fie accesibile tuturora. O excepţie o constituie doar telegramele oficiale.

JOYCE CARPENTIER, *în vîrstă de 42 ani, domiciliată în oraşul Charford (Anglia) este considerată drept cea mai scundă femeie din lume (72,8 cm). Dînsa a refuzat să devină un număr atractiv la varieteuri de circ. Ea este gospodină şi din cînd în cînd este văzută pe micul ecran sau în film.*

FRANK SEARLE a făcut cunoscut că a reuşit să fotografieze monstrul din lacul Loch Ness. El susţine că nu va prezenta fotografia decît dacă i se oferă premiul special oferit în acest scop. Tratativele sînt în curs...

OAMENII de ştiinţă din Leningrad au dat un răspuns întrebării: E posibilă reducerea zgomotului? „Experimentările au demonstrat că albastru şi verde — culori reci — amortizează zgomotul, făcîndu-l mai puţin dezagreabil. Culorile „calde" — de la roşu la galben — accentuează sunetele joase. Legile care reglează perceperea culorii şi a zgomotului, din partea omului au fost înregistrate într-un album, conţinînd o selecţiune de modele colorate.

O COLECŢIE interesantă de căni de bere, din cele mai diferite materiale, posedă Muzeul berei din Bielsku-Biale, lîngă Katowice (R.P. Polonă). Cea mai veche cană datează din anul 1864.

ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ *s-a elaborat o nouă metodă de tratament al glaucomului, cu ajutorul laserului. Operaţia cu laserul este total nedureroasă şi durează în jur de 2 sau 3 minute. După efectuarea operaţiei, boala se ameliorează. Metoda este deocamdată în stadiu de experimentare.*

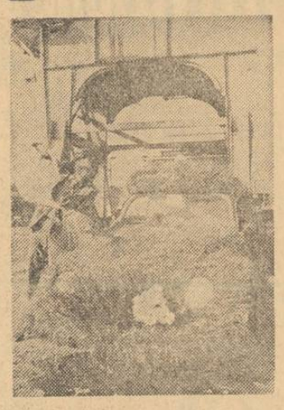

Cum să faci să împaci viaţa într-o metropolă poluată cu dragostea pentru verdeaţă şi flori? Pierre Guillermo, actor la televiziune, a găsit o soluţie originală, transformîndu-şi maşina, un Volkswagen, într-o grădină. Cu ajutorul unui tînăr inginer, Guillermo şi-a acoperit maşina cu un strat subţire de pămînt îngrăşat, susţinut de o plasă bine fixată, şi a... semănat iarbă: o stropeşte de două ori pe zi şi o dată pe săptămînă o tunde. A pus şi flori pe acoperiş şi pe bara din faţă. Interiorul maşinii, căreia i-au fost scoase uşile, are mochetă verde. Singurul inconvenient care face imposibilă răspîndirea unei asemenea maşini este durata scurtă a caroseriei care din cauza umidităţii şi acizilor se degradează.

BISERICA din Las Pinas (Filipine) posedă o orgă unică, din bambus, avînd o vechime de 145 de ani.

SELECŢIONÎND plante de tutun şi făcîndu-le să crească pe soluri fără îngrăşăminte azotate, medicul texan John Rhoades, a reuşit să reducă în proporţie de 20 la unu compuşii cei mai cancerigeni ai fumului de tutun: N — nitroaminele. Cercetările vor permite orientarea culturilor spre o producţie de tutun aproape ... inofensivă.

EDWARD GATES, şofer din California, a rulat 750 000 km fără cel mai mic accident. Consiliul municipal din Santa Monica l-a decorat cu o medalie de aur. Această distincţie i-a fost predată la spital, deoarece şoferul recordman şi-a frînt piciorul în drum spre solemnitatea de decorare.

„Fata coborîtă din stele" a fost denumită această graţioasă tînără, care a participat la concursul internaţional de... pieptănături, desfăşurat recent pe Coasta de Azur, la Nisa.

Tînăra se numeşte Cristina Bussou şi are 25 de ani. Unii răutăcioşi au susţinut că seamănă cu un... pom de iarnă, cu globuri strălucitoare.

Opt copii au fost salvaţi...

...datorită prezenţei de spirit a părinţilor şi a unor trecători curajoşi

În ultima zi a anului 1972, s-au petrecut două întîmplări ai căror eroi au fost copiii. Şase fraţiori riscau să se înece în apele Naviglio-ului iar alte două fetiţe erau cît p-aci să moară asfixiate în baia unui apartament milanez, dacă n-ar fi intervenit cîţiva oameni curajoşi.

În ziua de 31 decembrie 1972, către orele şase seara, o furgonetă Fiat, venind din Grotosegiio şi îndreptîndu-se spre oraşul Milano, trecea pe strada Chiosa Rossa. Înăuntru se aflau Francesco Filippelli, tatăl, Ema, mama şi cei şase copii, dintre care Pamela, fetiţa cea mare de 12 ani, iar Sergio, prislea, de doi ani. La un moment dat, din motive necunoscute, furgoneta s-a ciocnit cu o altă maşină. Francesco Filippelli a pierdut controlul volanului şi maşina a început să se rostogolească în apele Naviglio-ului, care curgea paralel cu şoseaua. Multe persoane au asistat la accident, dar dintre ele doar Aleardo Soffientini, în vîrstă de 39 de ani, nu a ezitat să se arunce în apa rece. Norocul a făcut ca în acel loc, apele riului să nu fie foarte adînci, încît să cuprindă în întregime furgoneta. Cu mare greutate, Francesco a reuşit să deschidă portiera şi să lasă. Cînd a apărut nesperatul ajutor al curajosului salvator, au început împreună să scoată o bară cu ajutorul căreia au tras pe acoperişul maşinii mama şi cei şase copii. Treaba era foarte dificilă, deoarece trebuia tot timpul luptat împotriva curenţilor apei. În ajutorul celor doi bărbaţi, s-a aruncat în apă şi Giovanni Benenati, în vîrstă de 36 de ani, originar din Corsica. Unul cîte unul, cei şase micuţi au fost scoşi afară prin uşi şi ferestre şi aşezaţi pe acoperişul maşinii.

În acest timp, ceilalţi martori oculari ai accidentului au făcut rost de cîteva frînghii, pe care le-au aruncat celor trei bărbaţi aflaţi în valuri. Legaţi pe sub braţe cu frînghii, soţia şi copiii au putut să fie traşi la ţărm. La această dificilă fază a operei de salvare şi-au dat concursul şi pompierii, înştiinţaţi de un localnic. Ei au asigurat şi transportarea la spital, pentru primele îngrijiri, a victimelor accidentului. Medicii au constatat că nici una dintre acestea nu se află în stare gravă. Numai trei dintre cei şase copii au fost internaţi, din pricina contuziunilor. Vor putea părăsi în curînd spitalul.

Soffientini, inimosul salvator, s-a rănit la genunchi şi a fost nevoie să i se facă patru puncte de sutură. A stat şase zile la spital. De altfel, contuziuni multiple a avut şi tatăl copiilor.

★

A doua întîmplare din noaptea de revelion s-a petrecut chiar la aceeaşi oră, într-un apartament din strada Tardine 48, la Milano. La stăpîna casei, în vîrstă de 55 de ani, Filippa La Rosa, se mai aflau în seara aceea două nepoţele, Paola, în vîrstă de zece ani, şi Enza de trei ani. Avînd treabă la bucătărie, Filippa a simţit un puternic miros de gaze. A cercetat cu multă grijă, aragazul, dar n-a descoperit nici o defecţiune. Cuprinsă de un presentiment, a fugit la baie. Cele două fetiţe zăceau pe pardoseală. Gazul ieşea din cazanul de baie. Fără să-şi piardă sîngele rece, bunica a transportat în pripă pe cele două nepoţele în altă cameră. A deschis apoi ferestrele şi a dat alarma. Paola şi Enza, transportate de urgenţă cu salvarea, se află în afară de orice pericol.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

CUM A FOST DESCOPERIT UN TABLOU VALOROS

O pînză necunoscută a lui Botticelli, găsită, din întîmplare, în casa unui cetăţean. Pe lîngă bucurii, acesta are acum şi o serie de necazuri legate de asigurarea securităţii tabloului

Gerardo Somma, un cetăţean din Gragnano, în apropierea oraşului Napoli, avea de foarte mulţi ani (o moştenire de familie) un tablou, căruia nimeni nu-i acorda prea multă atenţie. S-a întîmplat ca într-o bună zi, tabloul să fie văzut de un specialist. Nu mare a fost surpriza tuturor cînd s-a constatat că e vorba de o minunată pictură (54 cm × 78 cm), operă a faimosului Botticelli.

După ce verificările au stabilit că este vorba de o lucrare autentică realizată de Botticelli, numeroase muzee din Italia şi de peste hotare, mulţi colecţionari l-au asediat pur şi simplu pe Somma cu oferte tot mai tentante. Ultima şi cea mai importantă ofertă s-a ridicat la suma de 3 miliarde de lire italiene. În mod cu totul surprinzător Gerardo Somma, care este un modest agricultor, a... refuzat să vîndă tabloul la care ţine foarte mult. Refuzul său i-a complicat şi mai mult existenţa întrucît acum are de făcut faţă sutelor şi miilor de curioşi, care doresc să vadă tabloul şi are probleme serioase în ceea ce priveşte securitatea preţioasei pînze.

Acesta este tabloul mult disputat

ECOURI • ECOURI

Nikolai Burliaev și Tatiana Ivanova (în imagine) sînt deținătorii rolurilor principale din „Jucătorul", după Dostoievski, regizat de Alexei Batalov într-o coproducție sovieto-cehoslovacă.

În ultimul film semnat de Jean Delannoy, Anny Duperey îl are ca partener pe Bruno Pradal. În fruntea distribuției se află însă Francoise Rosay, veterană a teatrului și filmului francez.

JANE FONDA *se află în Norvegia, unde, sub conducerea regizorului Joseph Losey, turnează în filmul „Casa păpușilor", o nouă versiune a dramei lui Ibsen.*

Glenda Jackson, interpreta serialului „Elizabeth R", a mai primit o înaltă distincție pentru măiestria ei artistică. Este vorba de acordarea premiului „L'Etoile de cristal", care se acordă în Franța celei mai bune actrițe străine.

Ugo Tognazzi și fiul său Ricky (doar 17 ani) în același film, sub bagheta lui Elio Petri. Filmul se va numi „Proprietatea nu mai este un furt" și se anunță de pe acum o luare de atitudine pe linia ultimului film semnat de Petri „Clasa muncitoare merge în paradis", distins ex equo, cu marele premiu, la Cannes în 1972.

CARAGIALE ÎNVINUIT DE PLAGIAT...

de Horia OPRESCU

Cu toții am păstrat în memorie, revoltați — însă destul de vag revoltați — trista poveste : Un tînăr publicist, C. A. Ionescu — semnînd abreviat cu pseudonimul **Caion** — face să apară în presă acuza grosolană că I. L. Caragiale ar fi plagiat drama sa „Năpasta" după un autor maghiar Kemeny Istvàn. Iată ce afirmă Caion în revista „Forța morală", condusă de Al. Macedonski care îl instiga : (...) **„Domnul Ion Luca Caragiale este, fără îndoială, un spirit inovator și, în ceea ce-l privește, știe să-și farmece clienții și să facă prosperă negustoria ce conduce (...)**

Grație vastei sale culturi... literare, domnia-sa a citit mult, așa de mult, încît și-a identificat lecturile cu imaginația sa.

Și scriind piese, fără voie a utilizat vastul material literar ce zăcea în tainița imaginației sale" (...)

Iată întîmpinarea pe care, adînc jignit, autorul **Scrisorii pierdute, o face Tribunalului :**

„Domnule Președinte,

Domnii Const. Al. Ionescu, domiciliat în București strada Lucaci 10, și Th. M. Stoenescu, domiciliat tot aici, str. Arcului 10 — primul ca autor iar al doilea ca director — în două articole publicate în „Revista Literară", în numerile de la 30 noiembrie și 10 decembrie (numere pe care le atașez aci) m-au defăimat și calomniat, adăugînd la injuriile triviale ce-mi adresează și afirmațiunea că eu am furat una din operele mele — drama „Năpasta" — după o lucrare a unui probabil închipuit autor maghiar, Kemeny Istvàn.

Ca urmare a unei asemenea calomnii, vă rog, Domnule Președinte, a cita pe sus-numiții domni înaintea Onor Curți cu Jurați, la cea mai apropiată sesiune, ca să răspundă în fața justiției de pagubele morale și materiale ce mi-au cauzat cu o îndrăzneală nemaipomenită pînă astăzi în publicistica noastră.

Mă înscriu ca parte civilă contra acestor calomniatori cu suma de lei 20 000.

Primiți, etc.

I. L. CARAGIALE

autor dramatic, publicist și comersant.
Str. Rotari 15."

La proces, în fața probelor pe care Caion nu le-a putut dovedi și după talentata pledoarie a lui Barbu Delavrancea, defăimătorul este condamnat (în lipsă) la trei luni închisoare, 500 lei amendă și 10 000 lei despăgubiri civile.

Dar acuzatul face apel.

Atunci, guvernul, condus de Mitiță Sturdza, adversar acerb al lui Caragiale, numește un plen de judecată anume. Acesta se pronunță : Caion nu este vinovat de calomnie !... Caion este achitat !...

Și cu asta, faimosul litigiu literar părea închis. Dar, din inițiativa Muzeului Literaturii Române (condus de criticul Al. Oprea), procesul se redeschide după șapte decenii. Precis : la 18 iunie 1972. Nu doar teoretic, ci, pe viu, cum se spune. Toți impricinații (acuzați ori acuzatori), fiecare organ al Tribunalului (de la aprod la președinte), avocații ambelor tabere, membrii Curții de Juați etc., sînt interpretați de cercetătorii numitului Muzeu, care au jucat un text spiritual și temeinic bizuit pe acte autentice, text alcătuit de Romulus Vulpescu.

În final, Președintele Curții, învesmîntat în robă roșie, cu tocă de aceeași culoare pe cap, asemeni unui magistrat real (rol interpretat cu dezinvoltură și subjugantă naturalețe de criticul-academician Șerban Cioculescu), a dat citire sentinței care stabilea, în sfîrșit, dreptatea lui Caragiale.

Numerosul public prezent la proces a subliniat cu tălăzuite aplauze, senzaționalul spectacol. Afară — într-o foarte potrivită regie a naturii — bubuiau tunetele și răpăiau șirurile unei foarte puternice ploi de vară, venită parcă să spele dezonoarea de pe obrazul trecutului.

De curînd, Muzeul Literaturii Române a tipărit **„Procesul Caragiale-Caion — dosarul revizuirii".**

Aici se găsesc, în facsimil, atîtea reale piese ale tristului litigiu de acum șaptezeci de ani. Amatorii de adevăr documentar, ca și iubitorii istoriei-literare, pot afla, reproduse fotografic, articole ca acestea : **„Noul plagiat Caragiale-Kemeny", „Plagiatul Caragiale și plagiatul Coșbuc", „Prinderea în cursă a lui Caragiale",** etc. Sau, reamintindu-se capturarea lui **Zdrelea și Mărunțelu,** doi bandiți ce terorizau, în epocă, țara, se scriu, împotriva autorului dramatic, fraze ca acestea : **„Zdrelea și Mărunțelu și-au luat pedeapsa, iar Caragiale este sărbătorit de opinia publică, pentru jafurile sale literare".**

Nu se poate o lectură mai lămuritoare și mai dureroasă, prin autenticitate, ca o asemenea publicație. **Deoarece, așa** cum s-a mai spus și cu alte prilejuri : **istoria nu se poate scrie după ureche, ci bizuită pe** realitatea inflexibilă a documentelor.

CULORI — ION GRIGORE

de Aurel Dragoș MUNTEANU

O dificultate majoră a picturii contemporane începe să devină, în mod paradoxal, însăși excelența tehnică, virtuozitatea plastică și subtilitatea efectelor. Preocupați de afirmarea statutului independent al artei lor și obsedați mai ales de știința inefabilă a transparențelor de culoare și a pastei, mulți dintre pictorii actuali au eludat substanța reală a expresiei, pierzînd pe drum aportul ideatic și păstrînd elementul pur material, inert și fără viață. Aflîndu-mă recent într-una din cele mai semnificative colecții, pentru insurecția plastică a primei jumătăți de secol XX, la Galeriile Lenbach, am studiat cu atenție mai ales experiența lui Kandinsky, convingîndu-mă că nu explozia plastică reprezintă calea royală a picturii. Îmi spunea aceasta însuși marele non-figurativ de la **Der Blaue Reiter.** Efortul lui nu a fost unul de natură tehnică, ci spirituală, iar culoarea însemna o posibilitate de expresie, privilegiată desigur, pentru cine o posedă, dar atît și nimic mai mult. Azururile și galbenurile de la München, țîșnirile de arcuri negre, planurile unice sînt edificatoare pentru tensiunea pictorială, reprezintă o afirmare a ideii și nu distrucția ei, nu au nimic inform și indeterminat.

De altfel, pictura românească a cunoscut mai puțin nevroza și vertijul deschiderii de noi teritorii plastice. „De e rău sau de e bine/ Tu te-ntreabă și socoate", vorba poetului. Descoperirea tîrzie a lumii este cu atît mai nemulțumitoare și sentimentul de retardare creează amărăciune pustiitoare și neîncredere. Am ajuns la un moment dat să cunoaștem excelenți tehnicieni, posesori de instrumente remarcabile, autori de procedee originale, dar incapabili de orice viziune integratoare, lipsiți de sentimentul întregului plastic. Poți vedea aici o tușă excepțională, dincolo un element de lumină sau o linie plină de expresivitate. Mai greu găsești însă tematica ce definește un pictor, opera ca atare, ceea ce dă măreție și durabilitate unui tot artistic. O stranie impresie de schizofrenie picturală a bîntuit ani de zile expozițiile. În afara tematicii cerute de jurii, experimentul era în floare, spre deliciul nostru și insatisfacția secretă că nu ajungem la o concluzie. Putem spune acum toate acestea, pentru că există semnele unei decantări, ale structurării universului plastic și ale apariției unor personalități mature, reprezentative pentru noul mod plastic de a gîndi lumea. Mă refer la cîțiva pictori mai tineri, văzuți în ultimul an, și în primul rînd la **Ion Grigore,** participant recent la o expoziție de grup, în sala Apollo, cu un număr de lucrări care puteau să constituie o „personală".

M-a surprins în primul rînd la Ion Grigore un mod de a medita plastic, efortul de a-și crea motive proprii, de a-și compune lucrările. Pentru mulți contemporani, gîndirea artistică înseamnă amestecul culorilor pe pată, ceea ce este greșit. **Subiectul** plastic face parte din povestea mare a lumii, care este singura sursă, tot ceea ce exprimă artiștii, de la facerea cerului și a pămîntului, de cînd au apărut culorile și lumina. Există un discurs plastic, și eludarea lui nu pare de bun augur pentru artist. Ion Grigore **spune,** ca să zic așa, despre o bătrînă care urcă un deal, de mînă cu un copil, despre mama de acasă, despre gări și locuri pustii, despre flori și peisaje. Totul este însă învăluit în lumina aceea lunară, într-un alb intens și totuși aburos. O stare de grație a lucrurilor, subliniată și prin singurătatea absolută în care se află, în senzația de închidere definitivă a spațiului, domină pînzele lui Ion Grigore. Pînă și florile sînt parcă singurele rămase pe lume, de aici frumusețea lor intensă și aproape dureroasă. Între lumină și perspectiva spațială se creează permanent o antiteză, tulburătoare ca efect, aceeași stare definită de Van Gogh într-o scrisoare către Théo, dacă nu mă înșel : „...N-avem nevoie de nimic altceva decît de infinit și de minune și omul are dreptate să nu fie mulțumit de ceva inferior acestora și să nu se simtă bine atîta timp cît nu l-a atins și nu le-a admis". În formula aproape clasică a limpezimii lui Ion Grigore se află neliniștea și aspirațiile unei conștiințe înalte. Simbolistica plastică neostentativă tulbură uneori structura pînzei, dar ce surprinzător este rezultatul ! Iată **Sfatul** său, pe o mare roșie, un abur de sînge, vehicul al memoriei ancestrale ca în Blaga sau Arghezi. Sînt convins că vom mai vorbi de Ion Grigore ca despre un pictor adevărat, unul dintre cei care au părăsit de-acum tentația elementelor de virtuozitate pură și și-a găsit un drum asemănător cu potecile durabile de pe dealurile din pînzele sale.

CU REGIZORUL VIRGIL CALOTESCU DESPRE NOUL SĂU FILM

— De ce se numește filmul „Dragostea începe vineri" ?

— **Prima dragoste a eroinei principale a început într-o zi de vineri și prima dezamăgire : ca atare vinerea în dragoste a devenit piesă de rezistență.**

— Film de dragoste, numai ?

— **Bineînțeles, nu.**

— La ce mai aspiră ?

— **Își propune ceva mai mult decît o poveste de dragoste. Parcurge destinul unei tinere fete care are unele rezistențe față de chemările colectivității, dar cu timpul se integrează acesteia. În ultimă instanță, este un film despre căutarea fericirii, care nu se reduce numai la simpla dragoste ci la împlinirea unui ideal uman. De aceea, după prima mare dezamăgire, ea nu se consideră o vindecată în materie de dragoste. O consideră un accident și că oamenii trebuie altfel căutați, altfel întîlniți. Eroina este și la vîrsta dificilelor opțiuni. Ea e în procesul de maturizare ce se petrece tocmai în timpul frămîntărilor în contact cu lumea uzinei. Cu vremea, ea se integrează și își înțelege exact rostul și locul ei în contextul muncii. Ca subtitlu la film aș spune „despre frumusețea și necazurile fericirii".**

— Definiți acum filmul.

— **Un film contemporan cu o dezbatere la obiect a unor probleme exact cotidiene. Eu cred, că pînă la ora actuală rolul eroinei este cel mai mare rol feminin — ca întindere — din filmul românesc. Depinde cum îl va realiza actrița.**

— Care este...

— **Adina Popescu, debutantă dar nu neprofesionistă. A terminat de doi ani institutul.**

— Întinderea acestui rol nu împietează caracterizarea celorlalte personaje ?

— **Evident, nu ; din cauză că ea nu se poate mișca în afara relațiilor cu ceilalți, fără aceștia ea nu se reliefează și în afara lor ea n-ar fi. Există un mare pericol ca eroina principală să fie estompată de ceilalți ținînd seama de calitatea celorlalți interpreți : Toma Caragiu, Margareta Pogonat, Liviu Ciulei, Vasilica Tastaman, Peter Paulhofer, Sergiu Nicolaescu, Reka Nagy ș.a.m.d. Uitasem de trei actori care nu merg la ș.a.m.d. pentru că sînt sarea și piperul : Virgil Ogășanu, Sebastian Papaiani și Cornel Coman.**

— Nu mi-ați spus nimic despre principalii colaboratori, n-ați pomenit nici scenaristul.

— **N-am fost întrebat încă. Deci : scenarist Francisc Munteanu, care a actualizat romanul său „Încotro ?". Nicolae Girardi — imaginea, Nicolae Drăgan — scenografia, Temistocle Popa — muzica. Am numit un scenograf, dar nu există nici un decor construit. Totul este filmat în manieră ciné-verité. Insist asupra acestui lucru, pentru că s-ar putea să-i mire pe spectatori eleganța unor interioare. Acestea aparțin uzinelor „Electronica".**

— Cine-i junele prim ?

— **Este Andy Herescu, dar el nu contează în dramaturgia filmului, dar în destinul eroinei, da.**

Florica ICHIM

O călătorie prin România (V)

UN LEAGĂN ÎMPLETIT DIN RĂMURELE...

(Bran – Poartă)

de Constanța BUZEA

Sub semnul turnului cu ochi feriți în șiduri, sub foișorul muzical distingi un Bran prelins prin văi subțiri, încurajat să se destrame și să se răzlețească de stăpîn de dragul și de binele păsunilor. Un prea sever mement monumental, cum e mirarea care întrerupe fraza prin care-ai fi putut călători — Castelul Bran.

Nici nu te dumirești trecînd prin Bran și rătăcindu-te cu nepăsare în aerul curat, că locurilor li s-au dat aici și nume mai mărunte. Din munți coboară riul Poartă, și apa Șimonului, și te dezmeticești. Aceste ape-nguste au punți din loc în loc, punți dintr-un lemn întunecat de ploi, și ele, șuvoind, își fac o vale dulce în care crește, neculeasă, menta.

Privești cu sufletul bogat împrejurimile adînci și apărate. Natura este totdeauna gata să îți respecte un fragil repaos. Cînd te oprești din drum, și stincile mai mici și brazii netezi se vor opri cu tine de-odată. Norii sînt poate singurii care te tulburâ trecînd fără-ncetare. Citâ iluzie purtăm în sinea noastră, ori cîtă sete de iluzie, dacă ne place să gîndim că norii stau și munții se apleacă peste noi !

Te ne place, ne atrage. Te bate totuși gîndul că vizitezi un șir de așezări mumificate, și că trecutul lor a fost mai mare. Parcă-i și vezi pe oamenii de-atunci urcînd aceste trepte, cu saci de moară și cu saci de lînă. Și nu-nțelegi cum lor le încăpea, și ție nu-ți încape, piciorul pe scara morii care te ridică și te coboară muntenește în unghi periculos !

Îți amintești fereastra unei case topită jumătate în pămînt. Îngîndurată ca un ochi bătrîn, și-a-mpodobit pe întuneric masa punînd un blid cu ouă mici încondeiate. Și pe peretele de răsărit, sub aripa unui ștergar ocrotitor, icoane ieftine pe geam. Icoane fără preț, de vechi ce sînt, pictate tremurat pe dosul sticlei. La grindă, blidele de smalț și un cîrlig de lemn, cu ciucuri colorați, din lînă. De la cîrlig atîrnă leagănul pe patru sfori. Un leagăn împletit din rămurele de salcie și de alun, și așezat în drumul celor care trec prin casă, și toți să-i facă vînt de colo-colo... ca mai tîrziu, copilul crescut în acel leagăn, să umble cu plăcere și cu treabă, din Poartă către Șimon, din Șimon spre Moeciu, și din Moeciu, înapoi, în Bran.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

ARBORI DIN ȚARA PROMISĂ. Am citit cartea cu titlul acesta a fostului meu coleg de gazetărie Al. Cerna-Rădulescu spre a retrăi o epocă dusă și spre a revedea, cu ochii minții, cîțiva oameni de seamă ai culturii și literaturii românești. Cronicarii și criticii de specialitate își vor spune părerea despre calitățile și defectele, dacă vor fi cumva, ale acestei scrieri sui generis, în care arta portretului moral se îmbină firesc cu memorialistica și eseul istoric. Pe cel ce i-a cunoscut pe Rebreanu, Iorga, Arghezi, Gala Galaction, Petre Pandrea, D. Tomescu și N. Plopșor, trăind în apropierea lor și respirînd aerul aceluiași timp, îl captivează însă nu atît structura literară a cărții, cît darul autorului ei de a evoca și de a replămădi, prin observații personale, prin citate din texte tipărite și cuvinte rostite cîndva, dar îndeosebi prin intuiția de care omul de condei nu se poate lipsi, sensul interior al unor mari personalități.

Al. Cerna-Rădulescu, cu care am scris adeseori la aceeași masă de redacție pentru tipografiile ce-și adăstau tainul zilnic, a căutat să descifreze omenia activă a celor evocați, așa cum s-a manifestat ea într-o perioadă vijelioasă a istoriei noastre, impresionîndu-ne cu autenticitatea portretelor, cu verosimilitatea și coerența reconstituirii.

Întocmai ca într-un film în care nu numai eroii principali sînt pe planul întîi, ci și întîmplările, oamenii, ideile ce se învălmășesc în jurul lor, autorul a făcut apel la episoade și momente ce ni se puteau părea secundare, dacă n-ar avea rostul de a adăuga noi trăsături ferme la conturarea cît mai clară a unor chipuri ce ne rămîn dragi Că tonul lui este uneori meditativ, nimic mai firesc pentru cineva care își aminteste de astrii ce i-au luminat tinerețea și primii pași în publicistică.

Cele șapte portrete debutează cu al lui Liviu Rebreanu, alături de care am lucrat cîtva timp, ca să ni se adauge mai tîrziu și Al Cerna-Rădulescu. Scriitorul și omul Rebreanu, înconjurat de o tăcere calmă, dar de atîtea ori și sumbră, a cărui ființă ascunsă nu era ușor s-o deslușești, a fost surprins de fostul său colaborator din cîteva trăsături hotărîte, nu fără un fir de nostalgie pentru personalitatea scriitorului ce ne fermecase. Ceea ce îl ferește pe autor de a cădea în păcatul subiectivității este absența vreunei simpatii părtinitoare (poate cu excepția lui Pandrea) față de cei evocați : el le-a citit opera și i-a ascultat în diverse ocazii, dar a căutat mereu să rămînă la distanța de unde toate proporțiile se micșorează — un martor a cărui obiectivitate ar fi fost deranjată de amestecul afectelor personale.

Obiectivitatea aceasta mi se pare că l-a ajutat pe Al. Cerna-Rădulescu să ne spună lucruri noi în ansamblu, chiar dacă cele mai multe detalii sînt știute, despre Iorga, Arghezi, Rebreanu ș.a.

De la caz la caz

PODUL ILOAIEI

de Al. CORNESCU

Ce știți despre Podul Iloaiei ? Cel ce semnează aceste rînduri mărturisește că, pînă de curînd, nu știa mai nimic, în afara cîtorva denumiri a acestei localități din apropierea Iașilor. Sat, oraș ? De fapt, un fel de tîrgușor moldovenesc oarecare, nici sat, nici oraș... La drept vorbind, însă, prin Podul Iloaiei n-am călcat niciodată... Și atunci ?

...Cu cîteva zile în urmă, mă aflam într-un compartiment al trenului de Iași, compartiment în care intrase o femeie tînără, înaltă și voinică, purtînd cu sine un număr mare de pachete cu broșuri în scoarțe albastre, din care, pentru început, curiozitatea reporterului n-a reținut decît titlul tipărit cu majuscule : „Gînduri tinere". Cum se întîmplă în tren, mai ales cînd drumul e lung, mai intri în vorbă, despre una, despre alta, dar despre broșuri, cu toate că mă intriga prezența lor pe polițele rezervate bagajelor, am amînat abia într-un tîrziu și cu multă sfială. Mă temeam să nu fie vreun caz de grafomanie și, cum bine se știe, greu e să intri pe mîna unui grafoman, că de scăpat mai greu izbutești să scapi. Dar nu era așa...

Călătoarea, după cîte am aflat, este profesoară la liceul agricol din Podul Iloaiei și transporta de la o imprimerie din București broșurile care nu reprezentau altceva decît revista școlară a acestui liceu. Revistă care a ajuns în anul al cincilea de apariție trimestrială, deci cu o tradiție temeinic așezată.

Am luat în mînă un exemplar și am început să-i răsfoiesc, mai întîi cu indiferență amabilă, dar apoi cu interes din ce în ce mai mare pentru gîndurile acestor copii între 14 și 18 ani. Iată „prima parte a revistei se referă la preocupările de cercetare științifică ale elevilor și m-au emoționat asemenea titluri cu rezonanțe poate prea grave față de vîrsta autorilor, cum ar fi „Eficiența tratamentului tricofitiei tineretului taurin cu diverse substanțe medicamentoase" sau „Observații asupra eroziunii solului la I.A.S. Cotnari și C.A.P. Belcești, județul Iași", articole însoțite de numeroase tabele și grafice docte. Și, pentru că tuturor ne plac cartofii, iată un mic studiu semnat de trei elevi din anii I, III și IV, care demonstrează corelația dintre poziția tuberculilor la plantare și dezvoltarea lor vegetativă ulterioară din care „se desprinde concluzia că tuberculii de cartofi nu trebuie plantați cu vîrful în jos sau oarecum, ci într-o poziție convenabilă, adică cu vîrful în sus". În felul acesta, afirmă și dovedesc tinerii ucenici în ale agriculturii, plantele răsar cu două zile mai devreme, lăstarul, după două săptămîni, este cu 2 cm mai înalt iar numărul de frunze aproape dublu... Iată o chestiune în care noi, consumatorii de cartofi, sîntem complet ignoranți, dar care pentru tinerii de la liceul din Podul Iloaiei constituie obiect de studiu și de reflecții din tre cele mai serioase.

Dar orizontul acestor copii este cu mult mai larg. Ei fac studii de statistică matematică, dar scriu și versuri, recenzează lucrări literare, se preocupă de artele plastice și de muzică. Acestea le-am aflat răsfoind revista. Profesoara, însă, cu nedisimulată mîndrie și ascultată cu atenție de toți călătorii din compartiment, ne-a informat că viitorii tehnicieni agricoli învață și cîte o limbă străină de circulație și — ceea ce este mai important — că dispun de o fermă agro-zootehnică pe care o muncesc și o îngrijesc ei înșiși și care produce suficient spre a se autofinanța. Apoi a povestit o întîmplare cu un vițel care s-a îmbolnăvit tocmai într-o zi cînd medicul veterinar lipsea din școală. Copiii au aplicat cele învățate la curs, au executat cu succes operația chirurgicală necesară, au preparat medicația corespunzătoare și, la reîntoarcerea medicului veterinar, care le este și profesor, acesta n-a mai avut decît să constate cu satisfacție că lecțiile pe care le-a predat n-au fost de loc zadarnice.

Iată, așadar, cîte ceva din ce se petrece în această localitate numită Podul Iloaiei, despre a cărei existență nu prea mulți au auzit și unde se pregătesc zeci și zeci de tehnicieni pentru agricultura județului Iași și a altor județe din Moldova. Tehnicieni care, în afara priceperii profesionale, vor ști să citească și să vorbească și într-o limbă străină și vor fi familiarizați cu destule noțiuni de istorie a culturii și artei...

— Bine, am întrebat în cele din urmă, dar de ce imprimați revista la București ; nu v-ar veni mai lesne la Iași ?

Ei, și aci am aflat ciudățenia că la Iași, adică la o distanță de 23 de km pe drumul de fier, cei de la liceul agricol din Podul Iloaiei încă n-au găsit cum să imprime aceste „Gînduri tinere", atît de edificatoare pentru vremurile pe care le trăim, trebuind să bată drumul pentru fiecare număr pînă la București...

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 28 IANUARIE

PROGRAMUL I. 8.15 Pentru sănătatea dv. 8.30 Cravatele roșii. 10.00 Viața satului. 11.10 Omul și muzica lui : compozitorul roman Paul Constantinescu. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.30 Telex 14.35 Avanpremieră. 14.40 360 de grade. Din cuprins : 14.45 „Potriți la judo". 15.40 Meșterii sunetului. 16.30 Cupa mondială la schi alpin. Coborîre și slalom special bărbați. 18.15 Pierduți în spațiu. 19.00 Veste folclorice. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Micronii, reportaj de la Uzina de mecanică fină din București. 20.30 Filmul „Aventurile lui Sherlock Holmes". 21.50 Gala U.N.I.C.E.F. 22.30 Telejurnal. 22.40 Duminica sportivă. **PROGRAMUL II :** Promenada duminicală. Din sumar : 12.30 În studio — formația „Electrecord". 12.45 Aventuri în epoca de piatră. 13.30 Invincibilul Mighty Mouse. 13.35 Muzică ușoară. 14.00 Mozaic pe 16 mm. 14.40 Moment folcloric. 20.10 Eroi îndrăgiți de copii. Curajosul pui de cerb. 20.40 Caleidoscop cultural-artistic. 21.00 Muzică sud-americană. 21.50 Telex tehnico-științific. 22.10 Mannix.

LUNI 29 IANUARIE

PROGRAMUL I. 17.30 Curs de limba franceză (reluare). 18.00 Telex. 18.05 La ordinea zilei. Azi, în județul Dolj. 18.20 Caminul. 19.00 Scena. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Mai aveți o întrebare ? Mari proiecte ale oamenilor (II). 20.35 Destăinuire. Episodul III. 21.20 Revista literară TV. 22.00 24 de ore. 22.20 Teleglob. 22.40 Handbal masculin : Steaua — Universitatea București (repriza a II-a). **PROGRAMUL II.** 20.05 Delfinul Flipper. 20.30 Dans și muzică de pretutindeni. 20.45 Film documentar : Secretul Insulei Cerebrale — producție a Studioului „Al. Sahia". 21.00 De la „Do la do" — 21.20 Filmul Calvarul — după romanul cu același nume de A. Tolstoi. Seria I : „Surorile".

MARȚI 30 IANUARIE

PROGRAMUL I. 9.00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10.10 Avanpremieră. 10.15 Teleenciclopedia (reluare). 11.00 Telecinemateca pentru copii : Jack și fasolea fermecată. 12.00 Reportaj TV : Micronii (reluare). 12.20 Cîntece și jocuri populare (reluare). 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni (reluare) 13.00 Telejurnal. 15.00-16.00 Lecții TV. Pentru lucrătorii din agricultură. 17.30 Curs de limba rusă (reluare). 18.00 Telex. 18.10 Tehnic-club 18.35 Panoramic științific. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reflector 20.15 Seară de teatru : Accidentul de Cristian Munteanu. 21.30 Interpretul săptămînii : Doina Badea. 21.45 Poșta TV. Schema de program pe anul 1973. 22.00 24 de ore. Contraste în lumea capitalului. 22.30 Handbal masculin : Universitatea București — Politehnica Timișoara (repriza a II-a). **PROGRAMUL II.** 20.00-22.40 Seară pentru tineret.

MIERCURI 31 IANUARIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limba engleză (lecția a 38-a). 9.30 De la Alfa la Omega. 10.00 Telex. 10.05 Mai aveți o întrebare ? (reluare). 10.40 Azi în județul Dolj (reluare). 10.55 Avanpremieră. 11.00 Revista literară TV. 11.40 Filmul „Pe urmele lui Caplja". Episodul I. 12.40 Telex tehnico-științific (reluare). 13.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limba germană. 18.00 Telex. 18.15 Întrebări și răspunsuri. 18.40 75 de ani de la înființarea corului „Doina". 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Teleobiectiv. 20.20 Telecinemateca : Ciclul Jean Gabin. Strada prerilor. 21.50 Vechi doine bihorene. 22.00 24 de ore. România în lume. 22.40 Gala maeștrilor. 23.00 Baschet masculin : Dinamo București — Ignis Varese. **PROGRAMUL II.** 20.00 O viață pentru o idee : Ion Cantacuzino (II). 20.30 Muzică populară. 20.45 Agenda. 20.55 Portativ '73. 21.25 Handbal masculin : Steaua — Dinamo București (repriza a II-a). 21.55 Bucureștiul necunoscut. 22.15 Destăinuire. Episodul II (reluare).

JOI 1 FEBRUARIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limba franceză. Lecția a 40-a. 9.30 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Telex. 10.10 Tehnic-club (reluare). 10.40 Bucureștiul necunoscut (reluare). 11.00 Telecinemateca (reluare). 12.30 Teleobiectiv (reluare). 12.50 Telejurnal. 15.00 Lecții TV. Pentru lucrătorii din agricultură. 16.00-17.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.40 Muzica. 19.05 Drumuri în istorie. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Barzi și rapsozi. 20.10 Retrospectivă Walt Disney. 20.35 Tinerii despre ei înșiși. 21.10 Floarea din grădină. 22.00 24 de ore. 22.30 Cupa mondială la schi alpin — coborîre femei. **PROGRAMUL II.** 17.30 Agenda. 17.40 Pagini muzicale de mare popularitate. 18.10 Pierduți în spațiu (reluare). 18.55 Avanpremieră. 19.00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Concert simfonic. 22.00 Teatru scurt : „La capătul nopții" de G. G. Rădulescu.

VINERI 2 FEBRUARIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limba rusă. Lecția a 39-a. 9.30 O viață pentru o idee (reluare). 10.00 Telex. 10.10 Teatru scurt (reluare). 10.50 Istoria filmului sonor. 12.20 Moment folcloric. 12.40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00-17.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limba engleză. 18.00 Telex. 18.15 Atenție la... neatenție ! 18.35 La volan. 18.50 Teleconferința de presă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Prim plan. 20.20 Filmul Hugo și Josefina. 22.10 24 de ore. 22.30 Ansamblul folcloric „Junii Sibiului" în Olanda și R.F. a Germaniei. **PROGRAMUL II.** 18.00 Telex. 18.05 Telecinemateca pentru copii. Ioana în atac. 19.10 Muzică ușoară. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră. 20.10 Cîntece și jocuri populare. 20.40 Revista economică TV. 21.10 Omul și muzica lui. Paul Constantinescu (reluare). 22.00 Telerama. 22.30 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 3 FEBRUARIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limba germană. Lecția a 39-a. 9.30 A fost odată ca niciodată. 10.00 Telex 10.10 Ansambluri folclorice. 10.40 De vorbă cu gospodinele. 11.00 Selecțiuni din emisiunea „Promenada duminicală". 12.35 Cărți și idei (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 Cunoașteți legile ? 16.20 Muzică populară (reluare). 16.30 Emisiune în limba germană 18.15 Ritm, tinerețe, dans. 19.00 Un mare umanist al Moldovei : Dumitrie Cantemir. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.15 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 Melodii ce nu se uită. 22.30 Telejurnal. 22.40 Cupa mondială la schi alpin — slalom special femei. 23.10 Seară de romanțe. **PROGRAMUL II.** 16.00 Agenda. 16.10 Emisiune de informație culturală 16.20 Armonii intime. 16.50 Avanpremieră. 17.00 Cîntece și jocuri populare. 17.30 Reporterii noștri peste hotare. 18.00 Filmul „Drumuri".

LINGVISTICĂ MATEMATICĂ

DE LA PROBLEMELE DE REBUS...

de prof. univ. Solomon MARCUS

S-a obținut o sistematizare remarcabilă a acestor jocuri, s-au introdus tipuri noi, toate tratate printr-un procedeu uniform. Supuse unui tratament algebric adecvat, se ajunge la o înțelegere unitară a multor tipuri de jocuri enigmistice și chiar la posibilitatea de a le rezolva mai ușor.

Cine nu a realizat măcar o dată un moment de destindere, rezolvind o metagramă, o anagramă, un logogrif, un monoverb, un biverb, un rebus criptografic, un aritmogrif sau un joc de cuvinte încrucișate? Și mai sînt atîtea alte jocuri cu cuvinte și cu figuri, jocuri ale căror nume sînt mai puțin cunoscute publicului, dar bine cunoscute rebusiștilor pasionați (scart, zeppă, sinoverb, rebo, golf de cuvinte etc.). Nu demult apăruse în editura Albatros o carte despre toate aceste jocuri, „Ghidul enigmistului" de Gheorghe Sanda. Lipsind din țară în acel moment, m-am interesat de ea cu întîrziere și am aflat, cu regret, că nu se mai află de mult în librării. O confirmare a popularității de care se bucură jocurile enigmistice.

De curînd, un student din anul al IV-lea al Facultății de matematică-mecanică a Universității din București, F. Ciubotaru mi-a atras atenția că unele lucruri pe care le-a învățat la cursul meu de lingvistică matematică pot fi aplicate cu succes la studiul jocurilor enigmistice. După cîteva discuții pe care le-am avut, el a și elaborat o lucrare care se referă în mod special la diferite tipuri de anagramare (amintim că o anagramă a unei fraze se obține reordonînd în mod convenabil literele acestei fraze), dar și la alte jocuri, ca zeppă, rebusuri de diferite tipuri, logogrifuri de diferite tipuri, scart etc. F. Ciubotaru obține o sistematizare remarcabilă a acestor jocuri, introducînd totodată unele tipuri noi, toate tratate printr-un procedeu uniform, pe care nu-l pot prezenta aici, datorită complicațiilor tehnice pe care le comportă, dar despre care voi da totuși o idee. Elementele de bază folosite în acest procedeu sînt: 1) numărul de apariții ale unei litere într-un cuvînt sau într-o frază; 2) o relație de dominare definită astfel încît domină un cuvînt y dacă pentru orice literă din cuvîntul y, numărul ei de apariții în y nu întrece numărul ei de apariții în cuvîntul x. De exemplu, cuvîntul **caiet** domină cuvîntul **teci**, cuvîntul **corp** domină cuvîntul **porc**, cuvîntul **cărăbuș** domină cuvîntul **cărăuș**.

Cu ajutorul acestor noțiuni, supuse unui tratament algebric adecvat, se obține o înțelegere unitară a multor tipuri de jocuri enigmistice și... chiar posibilitatea de a le rezolva mai ușor.

Dar în același timp trebuie să observăm că utilizarea mijloacelor moderne de teoria matematică a informației ar putea invalida unele clauze ale regulamentelor rebusiste. Nu vom insista acum aici asupra acestui punct, pentru a nu produce... panică printre rebusiști.

Un aspect ciudat al metodelor folosite de F. Ciubotaru este următorul: Aceste metode aparțin cercetărilor de lingvistică algebrică, specifice Europei de răsărit și în special școlii românești de lingvistică matematică dar ele continuă o tradiție foarte neeuropeană, aceea a lingviștilor descriptive dezvoltate în Statele Unite ale Americii în perioada 1940—1960. Ca o dublare a acestei ciudățenii, varianta americană a lingviștilor matematice, așa numita teorie generativă a limbii dezvoltate de Noam Chomsky, preia o tradiție foarte neamericană, aceea a lingviștilor „carteziene" a lui Humboldt și a școlii de la Port Royal. Acest lucru îl observa și colega mea prof. Veronica du Feu de la Universitatea „East Anglia" din Norwick — Anglia, care ne-a vizitat de curînd.

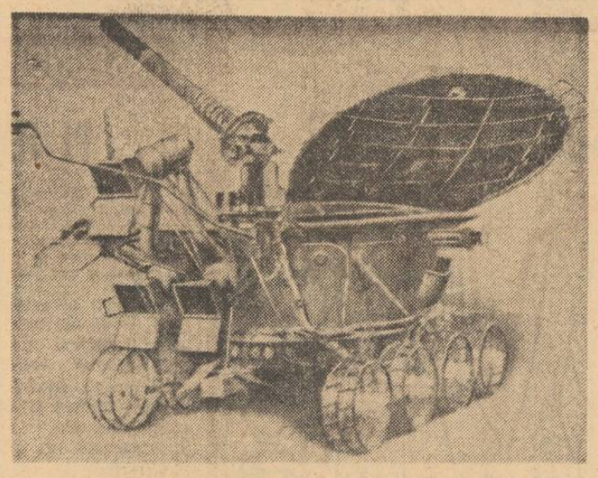

UN „GEOLOG... PE ROTILE"

Mai greu cu 100 de kg decît „colegul" său — Lunahod-1 — acest adevărat geolog pe roțile aspiră la un nou record mondial, la noi premiere științifice. Greutatea aici e în favoarea „inteligenței și pregătirii sale științifice". Așa cum se știe, primul său popas selenar a fost în Marea Serenității, nu departe de munții Taurus, stimulat în lucru de energia multiplelor panouri de celule solare. În miezul zilei lunare — cînd soarele e la zenit și e prea cald — sau noaptea — prea frig — „geologul" se „adăpostește" asemenea unei scoici, ca să evite deteriorarea celulelor solare. Atunci, un generator radio-izotopic instalat la exteriorul Lunamobilului „pompează" caloriile necesare (e — 100° !) pentru instrumentele de bord, oferind o temperatură mai „omenoasă": între 10° și 30° !

Competența sporită a lui Lunahod-2 e urmărită nu numai de specialiștii sovietici, măsurătorile „laser", de pildă, sînt receptate atît de observatoarele din Crimeea (U.R.S.S.), cît și de cel de la Pic du Midi (Franța), Centrul francez de studii spațiale antrenînd și alte observatoare, cum sînt centrele americane interesate de experiențele de telemetrie laser Pămînt—Lună. O vastă acțiune de colaborare și coordonare a eforturilor diferitelor țări intră în lucru pentru a cerceta Luna și planetele sistemului solar.

Detectivi în eprubetă

Pe criminal îl pot trăda microbii pe care i-a lăsat la locul crimei — susține microbiologul Melvin Gershman. Corpul omenesc este acoperit cu o floră de microorganisme și bacterii care este alta în fiecare om, deosebirea fiind tot atît de mare ca și între amprentele digitale. Fără a contesta acest principiu, specialiștii sînt sceptici în ceea ce privește posibilitățile materiale de a se identifica toate microorganismele prezente la locul crimei.

Dacă pînă acum nici-o bacterie n-a descoperit vreo crimă, o altă metodă nouă în criminologie și-a dovedit eficiența la un număr de peste o mie de cazuri. Este vorba de un nou „detector de minciună" descoperit de cîțiva specialiști. „Detectorul clasic" se sprijină pe modificări fiziologice inconștiente la persoanele care mint: accelerarea respirației, transpirația etc. Noul detector are la bază descoperirea unui fenomen fiziologic neobișnuit. Vocea omenească are un spectru de frecvență cuprinsă între 50 și 6 000 Hz, cu un maximum în regiunea 2 000—3 000 Hz. Curba spectrală avînd aspectul unui clopot. În momentul cînd omul minte, frecvențele cu amplitudine mai mică din spectrul vocii omenești sînt și mai mult tăiate. Acest fenomen se poate observa doar cu ajutorul aparatului, adică cu „detectorul de minciună". Deocamdată dovezile obținute pe această cale nu constituie un argument pentru justiție.

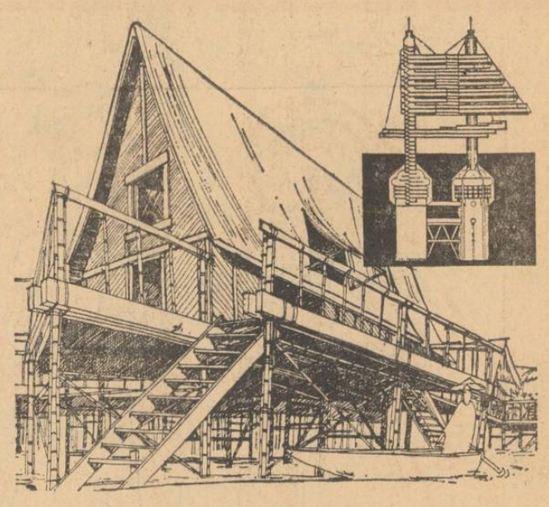

Orașele... continentului albastru

Vom vedea oare apărînd pe cel mai întins continent al planetei, continentul albastru... orașe și sate? Ideea arhitectului japonez Kiyonori Kikutake — exprimată într-o carte a sa „Orașul mării" — de a construi un oraș plutitor în apropierea Hawai-ului, părea doar... poetică. Și totuși, consiliul maritim al Casei Albe americane a fost captivat de posibilitatea realizării efective a ei. Un alt arhitect, german, Rudolf Doernach a propus și el un proiect de locuințe „pe valuri": o fermă de pescuit marin. Locuințele pescarilor și instalațiile de depozitare și de industrializare a peștilor vor fi structuri pneumatice ancorate în fundul mărilor. Dar sînt departe de a fi doar gînduri schițate pe hîrtia de calc a proiectanților romantici. UNESCO a finanțat chiar un studiu în acest sens. Este vorba de proiectul unui sat de pescari în Marea de Banda (Asia de Sud-Est), realizat de arhitectul francez Jacque Rougerie. Intenția: de a ameliora potențialul biologic, adică fertilizarea mediului marin și pregătirea, implicit, a expansiunii umane în acest continent. Este un sat de piloni, în largul coastelor malaeze, pentru „fermierii maritimi". Un alt proiect al lui Rougerie oferă o soluție îndrăzneață: o stație circulară mobilă care, în vreme de furtună, să poată fi coborîtă în adînc, ca un submarin. Așadar, pe continentul albastru vor apărea orașe care vor putea eventual să se numească Thalassopolis, Hydropolis, Oceanoville sau ceva asemănător.

GASTRO-ENTEROLOGIE

O IMPORTANTĂ DESCOPERIRE PENTRU TRATAMENTUL BOLILOR DIGESTIVE

O statistică arată că 44% dintre bărbați și 55% femei suferă de boli digestive. În S.U.A. costul anual — îngrijiri medicale, absențe din producție — reprezintă 1% din produsul național brut. Iată motivele sociale și economice care situează descoperirea unui hormon hipofizar — ce joacă un rol foarte mare în regularizarea motricității intestinale — ca extrem de importantă.

Descoperirea unui nou hormon hipofizar numit **coherină** a fost considerată un eveniment important al medicinii contemporane. Comunicarea s-a făcut, în iunie, la congresul Atlantic City (New Jersey). Viața produsă atunci este pe deplin justificată. Ziarul „Le Monde" dedică acestei probleme, aproape o pagină într-un număr din decembrie. De ce atîta emoție? Ei bine, de cînd sir Henry Dale, laureat al Premiului Nobel, a arătat în 1905 că extrase de hipofiză posterioară stimulează contracțiile anselor intestinale izolate s-au făcut nenumărate cercetări pentru a înțelege rolul hipofizei posterioare în echilibrul endocrin ca și mecanismele motricității digestive. Dar în zadar. Contracțiile mușchilor longitudinali și transversali ai intestinului provoacă înaintarea alimentelor, care, de-a lungul traiectului, devin țința degradărilor și asimilărilor subtile creînd echilibrul nutrițional. Toate ipotezele, toate raționamentele făcute, valabile pînă la un punct, se izbeau de o serie de date care, în final, contraziceau premisa. Și la ora actuală, mecanismul exact prin care jocul permanent al inhibiției și excitației se echilibrează, rămîne obscur. Și nici o substanță hormonală nu s-a dovedit pînă acum utilizabilă în terapeutică. În schimb, au fost folosite extrase post-hipofizare dar nu fără necazuri. Noile metode de analiză biochimică permit să se determine, automat și imediat, structurile nu numai ale proteinelor simple dar și ale peptonelor sau polipeptidelor cele mai complexe. Permit de asemenea să se repereze cu precizie extremă fracțiunile chimice ale unei anumite substanțe care au o acțiune fiziologică dată. Cu aceste metode biochimistul Irving Goodman din Columbia, lucrînd cu R. Hiatt, chirurg specialist în fiziologia intestinului, pentru izolarea hormonului, a reușit să descopere ceea ce ei au numit **coherina**. Acțiunea acestui hormon asupra mobilității intestinale este de două sute de ori mai puternică decît cea a extractului hipofizar brut, la doze care nu depășesc 0,1 la 1 microgram pe kg. Prof. Hiatt a sosit la laboratorul de chirurgie experimentală și biofiziopatologie de la Strasburg, interesat de modelul realizat de prof. Grenier: o ansă intestinală izolată, separată de toate conexiunile sale anatomice și conservată sub perfuzie cu sînge proaspăt într-o incăpere saturată de apă la 38°. Dacă experiențele ce se fac acum de o parte și de alta a Atlanticului se confirmă, se deschid perspective terapeutice pentru o serie de sindroame în fața cărora medicina părea pînă astăzi neputincioasă.

În articolul semnat de dr. Escoffier-Lambiotte se arată cît de impresionantă este frecvența acestor boli. Peste 13 milioane de americani suferă de anomalii ale funcționării digestive. Între aceștia, un milion cu tulburări inflamatoare sau motorii (colită) care par să fie datorate că și constipația unei dereglări a motricității intestinale. Primele încercări făcute la Presbyterian Hospital din New York sînt extrem de promițătoare. Sigur, coherina încă nu este pusă pe piață, încă nu este perfect purificată. Dar există speranțe date fiind rezultatele spectaculare obținute în această fază de experiment în clinică. În special la atoniile intestinale grave ce survin după unele intervenții chirurgicale și într-o serie întreagă de tulburări mai puțin grave dar extrem de invalidante cum sînt colita și constipația.

Încă o știre merită să fie menționată: echipa din Strasburg studiază un alt hormon — **incretina** — pe cale de a fi purificată la Novo Research Institute din Copenhaga și care, secretat de intestin, provoacă eliberarea insulinei de pancreas. Aceasta deschide perspectiva unei noi posibilități de tratament al diabeticilor.

Se fac și perdele... de aer cald!

Mai toate atelierele de lucru sînt vecine cu gerul. Iarna, evident. Chiar cînd ușa e închisă, frigul reușește să se strecoare înăuntru și, lacom, înghite o bună parte din căldura existentă. Și cel mai aproape de ușă simte străsnic cum „trage". Ce e de făcut? O perdea de aer cald, sugerează inventatorii englezi de la „Aircomfort Products Ltd". Weathershield Works. Inventatorii unei instalații care nu are nici conducte, nici bare, nici un material suplimentar. E un sistem care folosește la maximum... căldura produsă, aspirînd continuu aerul cald ce vine de sus, obținînd astfel o economie de combustibil de 80 la sută netto și 88 la sută brut. Instalația constă în elemente fixate pe plafon sau pe pereți și un branșament la gaz și electricitate. Tot „echipamentul" are un arzător, un schimbător de căldură și un ventilator. Întreținerea: se... periază o dată pe an — suprafața de încălzire.

Atlantida și... dentiștii

Doi dentiști de la Universitatea din Michigan — dr. Paul Ponitz și James Harris — s-au transformat în detectivi. „Ceva" li s-a părut suspect în istoria culturii egiptene. Prea se asemăna mult cultura egipteană

a Imperiului de Mijloc cu cea din Creta acelor ani (jumătatea mileniului II i.e.n.) și prea era diferită de cea a Egiptului de pînă atunci. Nu era logic. Dar inexplicabilul nu este decît un semn de întrebare rămas fără răspuns. Pornind în căutarea lui, cei doi nu și-au uitat profesiunea de bază. Aveau s-o folosească. Și-au luat calculatoare electronice și aparate de radiografie ca să cerceteze și să compare dantura mumiilor cretane și egiptene. Ar fi o mărturie importantă în stabilirea înrudirii celor două rase. Și s-ar adăuga unor alte date. De pildă, cine și de unde se știe despre sfîrșitul Atlantidei? De la Platon, spun unii. Dar acesta nu o știa la rîndu-i de la Solon? Iar Solon nu o aflase de la preoții egipteni? Fără îndoială misteriosul imperiu era în insula Thera sau Santorin. Și argumentînd, ipoteza lor va putea fi îmbrățișată ca concluzie: Egiptul ar fi fost ultimul popas al unei mari aventuri cretane de acum 35 de secole.

PORTOCALIU PE LUNĂ

Interesantă imagine picturală: mici pete oranj pe fundalul cenușiu al Selenei... Specialiștii nu s-au lăsat însă furați de imaginație și au supus probele de sol de culoare portocalie unui riguros „examen" încă de la 27 decembrie 1972, și au aflat că sînt mici și foarte fine bile de sticlă a căror culoare nu mai apare aici atît de vie ca pe Lună. Unii spun că au o culoare mai degrabă brun-verde și „whisky". Conțin foarte mult zinc. Este interesant de observat că praful selenar de la locul de aselenizare a echipajelor „Apollo"-11 și mai ales „Apollo"-12 era și el abundent în asemenea bile de sticlă, de dimensiuni între un milimetru și o fracțiune de milimetru, dar de forme diferite: sferice, elipsoidale... Conținea mult siliciu, destul de mult calciu, aluminiu, oxid de fier, proporția ultimilor trei compuși variind mult și imprimînd, implicit, culoarea dominantă a bilelor. Pînă acum însă nu au fost găsite sferule atît de mici și atît de bogate în zinc. Specialiștii de la Houston nu au găsit încă o explicație pentru acest sol de culoarea whisky. Ipoteza după care acest sol a fost hidratat cu vapori de apă care ar fi ieșit din craterul Shorty a fost abandonată. După părerea lui Paul Gast, aceasta nu înseamnă că se exclude posibilitatea unei erupții vulcanice dar ipoteza e sigur mai puțin probabilă astăzi.

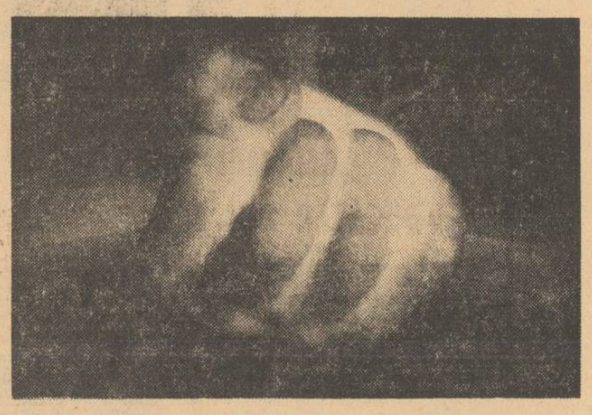

RAZA VERDE SEMNALIZEAZĂ!

De pe povîrnișul unui munte a apărut deodată o puternică rază verde. În întunecimea unei grote, din nou raza verde. Apoi pe ocean. Misterioasa lumină, de un verde intens, este vizibilă pe o distanță de un kilometru. Sub apă, la peste 20 de m. adîncime. Se poate înlănțui de aici o poveste de groază. Sau una de spionaj. Sau... se pot crea superstiții. Dacă ajungem spre finalul oricăreia dintre ele, vom descoperi ...o lanternă. Un tub de plastic umplut cu un compus organic fluorescent a cărui compoziție însă firma o ține încă sub sigiliul secretului. În acest lichid se află o fiolă cu apă oxigenată. Apăsînd pe tub, fiola se sparge și reacția produce lumina verde cu o forță de luminare fantastică. Timp de 3 sau 4 ore lumina rămîne puternică apoi scade progresiv. Numele acestei lanterne de „salvare" este Galaxy. Ea se recomandă ca „accesoriu" indispensabil în echipamentul temerarilor — alpiniștilor, navigatorilor, scufundătorilor. Al celor care vor să vadă în întuneric sau vor să fie reperați în caz de pericol.

În căutarea extrapămîntenilor

(III)

PRIMELE FILE ALE CĂRȚII VIEȚII LIPSESC

Astronomia modernă a reușit să detecteze prezența planetelor în jurul cîtorva dintre stelele cele mai apropiate de noi, cărora nu le cunoaștem însă decît masa și caracteristicile traiectoriilor. Ar putea oferi aceste planete o șansă vieții? Înainte de a răspunde da sau nu se cuvin cîteva referiri la aventura terestră.

Cu aproximativ 5 miliarde de ani în urmă, steaua obișnuită căreia noi îi spunem Soare s-a aprins pe cer. Combustia ei a rămas de o stabilitate remarcabilă și astronomii au calculat că pentru a transforma hidrogenul de care dispune în heliu (în condițiile actuale sau foarte apropiate de acestea) îi mai trebuie încă opt miliarde de ani. În timp ce Soarele făcea să demareze reacția sa termonucleară, norii de gaze și de praf care-i înconjurau s-au solidificat, dînd naștere unui cortegiu planetar. Au apărut, de fapt, două tipuri de planete: unele mici, în apropierea tînărului Soare, care n-au putut reține decît cantitățile limitate de elemente ușoare (heliu și hidrogen) ale norului original, fapt ce a înlesnit formarea la suprafața lor a unei cruste de silicat și metale; ceva mai departe de globul solar s-au format planete mari, care au reținut mase însemnate de gaze ușoare, supraabundente în părțile exterioare ale inelului nebular.

Componentele vieții

La nașterea sa, Pămîntul era înconjurat de o atmosferă formată din apă, amoniac, metan și hidrogen molecular. Aceste prime și modeste combinații reuneau însă componentele vieții viitoare: carbonul, oxigenul, azotul. Formarea hidrosferei a fost un eveniment capital în istoria Terrei. Pentru că viața se va naște din apă — solventul ideal, indispensabil schimburilor vitale. O dată cu scăderea temperaturii tinerei planete, a luat naștere un regim pluvial; au apărut pînzele freatice în care au fost dizolvate amoniac, metan, săruri minerale din subsol etc. Apoi, razele ultraviolete au amorsat procesul chimic din care va înmuguri viața.

O experiență celebră, efectuată de americanul Miller, a arătat că un amestec de gaze reproducînd atmosfera originară a Pămîntului, supus unui bombardament electric, dă naștere aminoacizilor și altor substanțe constitutive de organisme vii. Mai tîrziu, s-a reușit producerea acestei reacții cu ajutorul razelor ultraviolete sau prin mijloace termice care au simulat activitatea vulcanică. Sub acțiunea unor astfel de energii carbonul — care, datorită bogăției legăturilor sale chimice, a devenit suportul schimburilor vitale — a putut construi compușii complecși, baza materiei vii.

Se presupune că primele preorganisme ar fi fost de tip molecular și nu celular. Ele ar fi trăit în primele mări terestre și, treptat, ar fi ajuns la nivelul unor uriașe colonii, transformînd aceste mări într-un fel de „supe" ce se autoconsumau. Apariția unor noi materiale carbonice, unele sintetizate în spațiu, a împiedicat această „supă" să ajungă la forma energiei ei minimale. S-au elaborat apoi mecanismele duplicării și impunerea faimoasei simetrii de stînga ce caracterizează structurile vii.

Biologii au reușit astăzi să descifreze taina formării mecanismului duplicării, deci a permanenței organismelor. A rămas însă nedescifrată o verigă importantă a escaladei spre viață: saltul calitativ grație căruia structurile moleculare au început să se grupeze în jurul celulei — veritabilul organizator al bazei materiei vii — despre care Hoyle afirmă că este mai complexă decît o centrală atomică. Această „pată albă" rămîne să fie elucidată, dar va fi extrem de greu cîtă vreme savanții n-au la dispoziție nici o fosilă din acele vremuri pentru a fi cercetată. Cele mai vechi resturi de organisme datează de aproximativ 3 miliarde de ani cînd deja existau forme rafinate de viață. Așadar, primele file ale cărții vieții lipsesc.

În concepția savanților apa înseamnă viață. Pe planeta Marte apa pare să fi existat, în trecutul nu prea îndepărtat, în cantități însemnate. Fotografia de mai sus, luată de sonda spațială „Mariner-9", confirmă, după părerea savanților, această supoziție. Iată o vale lungă de 400 km, care pare să fi fost creată de un curs de apă. Numai apa ar fi putut da naștere numeroaselor meandre, ușor de observat. Astăzi uriașa albie este uscată și se aseamănă uedurilor sahariene.

Un ciclu în doi timpi?

Sagan susține că viața ar fi apărut foarte de timpuriu, cu peste patru miliarde de ani în urmă, într-o vreme cînd Pămîntul își mai păstra încă atmosfera sa originară. Primele organisme ar fi fost anaerobe, iar reacțiile lor comparabile cu cele realizate de drojdia de bere — transformarea zahărului în alcool. Datorită randamentului extrem de scăzut, viața ar fi fost nevoită să caute tehnici de oxidare mai reactive. El presupune că razele ultraviolete au început să creeze o primă atmosferă de oxigen prin disocierea unor cantități de apă. Algele, strămoșii plantelor noastre de azi, ar fi găsit atunci mijloace să realizeze oxidarea, eliminînd în aer excesul de oxigen. Astfel, elementele esențiale ale vieții ar fi putut fi fabricate de o manieră continuă, pornindu-se de la elemente atît de simple ca apa, anhidrida carbonică și lumina solară. Iar viața ar fi instalat pe Terra un ciclu în doi timpi: în primul, plantele ar fi stocat carbonul din gazul carbonic din aer, devenind veritabile uzine naturale capabile să producă, continuu, rezerve de energie condensată: substanțele nutritive acumulate de plante în tulpinele și frunzele lor ar fi constituit hrana animalelor în cel de al doilea ciclu al vieții.

George NICOLESCU

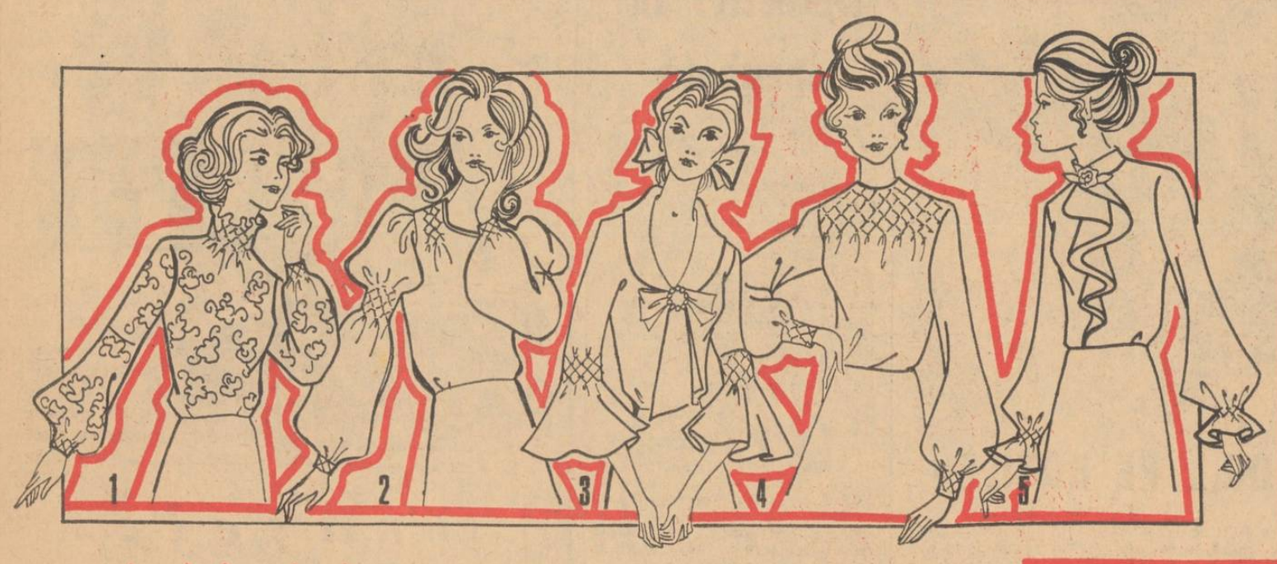

BLUZA

Motivul „fagure", pe care-l vom explica cititoarelor noastre este iarăși la modă. El poate garnisi manșeta, răscroiala gîtului, umărul, platca sau mîneca, așa cum se vede, de altfel, în cele cinci modele de bluză.

1. **BLUZĂ DIN MĂTASE IMPRIMATĂ**, cu guler înalt, care avantajează un gît subțire și lung. Mîneca lungă se termină cu o manșetă lucrată în „fagure".

2. La această **BLUZĂ DIN MATERIAL UNI**, motivul fagure este executat cu ață avînd o nuanță mai închisă decît culoarea bluzei, formînd astfel o garnitură originală. Mîneca lungă și ușor încrețită la umăr este strînsă pe braț tot cu o garnitură fagure.

3. **BLUZA DIN STOFA SUBȚIRE SAU MĂTASE** cu un decolteu adînc și guler lat. Mîneca trei sferturi are o garnitură fagure deasupra cotului

4. **O BLUZĂ DIN MĂTASE UNI** cu platcă și manșetă în motivul fagure.

5. **BLUZĂ DIN STOFĂ SAU JERSEU SUBȚIRE** cu un jabou bogat. Mîneca este lungă, folosind garnitura fagure în jurul încheieturii.

Desene de Tanți PFENNINGS

Motivul „FAGURE"

Tiparul

Se dau semne la distanțe egale de 1—1,5 cm pe toată înălțimea motivului. Pe fiecare semn, se îndoaie și se prind 2 mm de la muchie spre interior, efectuînd puncte mărunte înaintea acului. Se execută în felul acesta toată porțiunea a.

Se unesc apoi aceste tigheluri, două cîte două, în zig-zag, pînă la capătul rîndului și se reunesc apucînd iar două cîte două, rîndurile opuse.

În felul acesta, se realizează un romb iar toate aceste romburi formează motivul „fagure".

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PE TEME DE ÎNVĂȚĂMÎNT

MIA SÎRBU — Pietroasele (jud. Buzău). Dacă răspunsul solicitat mai este de actualitate, scrieți-ne. Fotografia trimisă e inutilizabilă. Nu are contrast.

E. NITU — Amărăștii de Jos (Dolj). Nu puteți să faceți transferul cuvenit, de la medicină veterinară la cea umană, fiindcă nu mai sînteți student ci absolvent. Regulamentul activității profesionale a studenților nu include pe cei care au alt statut decît cel de student.

M. D. — București. Nimic mai simplu decît a vă adresa Televiziunii.

MIHAI STANCIU — București. Fiul dv. deși în clasa a VII-a la școala generală are un scris ca al dv... De ce nu-l lăsați să scrie el că-i place acordeonul și scrieți dv. în numele lui? Acordeonul îl poate învăța dacă se înscrie la vreun cerc al unei case de cultură care are un instructor pentru acest instrument.

EMIL BLOANCA — Timișoara. Dacă ați fi absolvit liceul v-am fi îndreptat spre Institutul de Marină din Constanța. Cum însă nu sînteți în această situație, ce să vă spunem? Altă soluție nu întrezărim.

FLORICA IONESCU — Buzău. Bineînțeles că în ramura pentru care vă pregătiți trebuie să lucrați pînă la concurs. E în avantajul îmbogățirii cunoștințelor tehnice.

U.M. — Galați. Urmați indicațiile date de Ministerul Educației și Învățămîntului, n-a intervenit nimic în plus. Firește, a munci undeva pînă la concursul de admitere este un lucru foarte frumos și util. Același răspuns îl dăm și cititoarei **Valeria Dănescu** din București.

GABRIELA ANDREESCU — Piatra Neamț. Nu există nici o școală de specializare postliceală de limbă engleză.

Fotografii de la cititori

„Copăcel... copăcel"
Leonid BUZOIANU

Micul marinar
O bunicuță din București

Un cowboy — cu cîrlionți de aur
I. MOSCU — București

Frățiorii
Dinu DOBOS — Cluj

Micuțul constructor
Ștefan CONSTANTIN — Ploiești

„Statuetă"
Marin NĂSTASE — Galați

— Mi-a venit o idee
Mircea BERBECAR — București

DINTR-UN GLOB BANAL

O LAMPĂ AMUZANTĂ

Un glob obișnuit opalin, un fir electric, un bec, o minge de ping-pong, o coală de carton cretat sau hîrtie de desen „semiciocan", diverse culori tempera : roșu permanent, verde, galben, o coală de hîrtie lucioasă neagră, aracet, puțină răbdare, puțin timp și ați realizat pentru o cameră de tineret o lampă originală, ieftină și veselă.

CUM SE CONFECȚIONEAZĂ : Decupați diferitele bucăți care formează ochii, obrajii, sprîncenele, genele urmînd indicațiile schemei nr. 1 (un pătrat egal cu 1 cm). Lipiți-le pe glob, ungîndu-le mai întîi pe dos cu puțin aracet. Tot cu aracet fixați și mingea de ping-pong în chip de nas. Ungeți atît mingea cît și globul și lăsați-le puțin să se zvînte înainte de a fixa mingea. Din carton cretat, colorat cu tempera roșie, orientați-vă după indicațiile schemei nr. 3, tăiați abajurul în forma de pălărie. Apropiați și lipiți marginile. Reproduceți motivele decorative de pe schema nr. 2 în mărime reală (1 pătrat = 1 cm).

Dragonul se decupează din hîrtie neagră lucioasă sau hîrtie de desen colorată în negru. Hîrtia dată cu tempera neagră devine lucioasă dacă e frecată cu dosul unei linguri. Același lucru e valabil pentru oricare culoare. Trifoiul se taie din verde, floarea din galben. Aplicați-le pe abajur ungîndu-le pe dos cu un strat subțire de aracet, dat cu pensula și lipiți-le imediat ca să nu se încrețească hîrtia. Dintr-o bandă de hîrtie neagră, tăiați franjuri pe care le veți lipi pe vîrful globului. Ele vor închipui părul. Faceți o gaură mică în centrul abajurului și treceți prin ea firul electric. Montați dulia și becul. Lampa dv. este gata să vă decoreze interiorul.

Gabriel VIECELLI

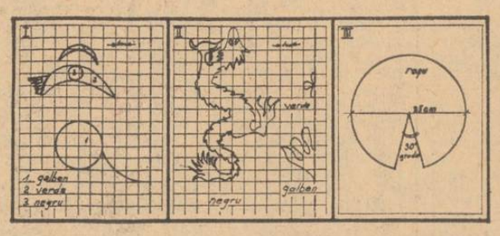

Aleidoscop

SUPORT PENTRU FLORI

Din plăci aglomerate, cu un finisaj din lac opac acest suport de flori, elegant, ieftin (127 lei), care se poate integra în ambianța unei camere de zi, face parte dintre noutățile oferite de C. E. I. D. Oradea în acest an. Nu ne rămîne decît să-l așteptăm în magazine, odată cu sosirea primăverii.

„CEL MAI BUN BUCĂTAR DIN EUROPA"

Titlul acesta a fost cîștigat la un concurs organizat, la sfîrșitul anului trecut, de revista „Sunday Times Magazine", de EDMEA ORDINANZI din Italia, cu o rețetă pe care juriul a găsit-o extraordinară. Mai ales că degustarea a fost la discreție... „Cappelleti alla certosa di Pavia", denumirea italienească a preparatului care i-a adus autoarei cîștigarea primului premiu al concursului, este un fel de tartă umplută cu mici găluște — umplute la rîndul lor cu carne — așezonate cu un sos picant.

PRIMĂVARA 1973

Cu cozoroc mai mic, cu forma ușor schimbată, șapca nu se retrage încă din modă. În primăvara anului 1973 își face apariția chiar la ansambluri mai elegante, înlocuind pielea sau catifeaua reiată, (șapca purtată de modelul din dreapta fotografiei) cu satenul, așa cum o demonstrează și modelul din stînga fotografiei.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

S. MARIN — județul Galați. *În cazul dv. nu medicul dermatolog este cel care vă poate ajuta. Vă adresați medicului endocrinolog și, dacă va fi necesar, se va face un consult și cu medicul psihiatru. Cabinetele de specialitate solicitate de dv. funcționează în fiecare sîmbătă după masă în cadrul policlinicii speciale cu plată din str. Negustori 1, București.*

I.B. — Tîrnăveni. *Indicațiile de mai sus vi se potrivesc dar problemele pe care le-ați enunțat sînt mult mai complexe.*

G.M. — Bîrlad. *Într-adevăr, ați intuit corect. Prin gimnastică medicală și masaj o să vă ameliorați simptomele. Vă veți adresa unui centru de cultură fizică medicală. Vă mai recomandăm și un tratament cu fiole glicocol — al căror conținut îl veți bea (zilnic, 2 fiole, timp de 15 zile pe lună).*

CLAUDIO MACRO — Sibiu. *În raport cu severitatea diagnosticului, tratamentul este insuficient. Vă sugerăm să asociați și medicamentul Levomepromazin de 2 mg, cîte trei comprimate pe zi.*

Z. SORIN — Constanța. *Îngrijirea tenului reclamă eliminarea în primul rînd a punctelor negre la un cabinet cosmetic. Ulterior, veți folosi următoarea soluție: acid salicilic 1 g, rezorcină 1 g, camfor 2 g, alcool lavandă 10 g, alcool de 60 grade — 100 g.*

COSTAN P. PETRU — Suceava. *Vă recomandăm Folcisteină — 1 fiolă pe zi, vitamina B 6 un comprimat dimineața și Tioridazin — un comprimat seara.*

MACHIAJ ÎN ZECE MINUTE

Timpul ne poate fi și prieten. Vă miră afirmația? Nu ne rămîne decît să vă oferim argumente în favoarea acestei afirmații. Deci, timpul poate fi prietenul frumuseții noastre dacă știm să-l folosim cu ceasul în mînă.

Dimineața, la orele timpurii la care se trezesc, femeile care trebuie să plece la lucru sînt totdeauna grăbite. Totuși, pot găsi zece minute — doar atît — din timpul afectat pregătirilor și pentru frumusețea lor. De ce să plecați nepieptănate, cu buzele livide, cu obrazul crispat de forma pernei cu urmele machiajului zilei anterioare nesterse de cu seară!?

După ce v-ați hotărît să afectați cele zece minute frumuseții, dați-mi voie să vă sugerez un mic program.

Pentru machiajul rapid, puteți întrebuința foarte bine două tonuri de pudră de culoare diferită: una deschisă și alta mult mai închisă, pentru retușurile obrazului. Pentru pudra care va înlocui fondul de ten, trebuie să aveți grijă să nu fie prea închisă la culoare (mai ales pudra compactă) fiindcă în contact cu transpirația sau umezeala zilei face pete de culoare.

Și acum, după duș și gimnastică, iată orarul frumuseții :

1. Spălați obrazul cu apă minerală sau ceai de mușețel (pregătite de cu seara pe cristalul chiuvetei) Trebuie să evitați apa simplă care este calcaroasă și poate provoca eriteme (pete roșii pe obraz)... 1 minut

2. Ungeți obrazul cu o cremă hidratantă și hrănitoare și masați, ciupind ușor... 1 minut.

3. Cît așteptați să intre crema în piele, pieptănați-vă... 2 minute

4. Ștergeți ușor cu o bucățică de vată, surplusul de grăsime și dați un pic de ruj în obraz (dacă obișnuiți) dar foarte estompat... 1/2 minut.

5. Pudrați-vă obrazul sau întrebuințați un fond de ten fluid care se întinde repede și intră ușor în piele... 1 minut.

6. Faceți retușurile la nas, pomeți, maseter (fălci) etc. dacă este nevoie și pudrați din nou... 1 minut.

7. Desenați sprîncenele, faceți ușoare retușuri la ochi și pleoape... 1½ minut.

8. Treceți la machierea buzelor. Pudrați și faceți desenul cu rujul sau dermatograful roșu, colorînd și interiorul. Ștergeți ușor surplusul apăsînd gura pe o foiță... 1 1/2 minute.

9. O ultimă privire generală asupra obrazului și cofurii... 1/2 minut.

Au trecut cele zece minute. Aveți un obraz îngrijit. Credeți că v-ați pierdut timpul? Sau că nu contează cum arată obrazul dumneavoastră în graba care-i mînă pe toți dimineața, spre locul de muncă? Întrebați și pe alții. Veți avea surpriza să aflați că eforturile dumneavoastră au fost observate și apreciate. Cele zece minute vor căpăta o valoare deosebită.

Constanța POPOVICI
pictor machieur

NATURANA

Firma NATURANA din Austria oferă clientelei feminine : Sutiene — cupe diferite, cu garnituri de dantelă și sisteme practice de închidere. Portjartiere — modele variate cu dubluri întăritoare. Corsete — croială elegantă care evidențiază silueta.

NOU ! Ultima modă lenjeria în culoarea pielii

Publicom

LĂMÎIA — SOARELE IERNII

Lămîia, cunoscută de mult, a fost adusă în Europa occidentală de abia în evul mediu de către cruciați. Vechiul **limoum** persan, deveni **limone** în italiană, **lemon** în engleză, **limon** în spaniolă, **lămîie** în românește.

Cînd vara și toamna ne răsfață cu bogăția lor de fructe proaspete, ne gîndim mai puțin la valoarea lămîiei Acum iarna nu trebuie însă să uităm că e un veritabil concentrat de vitamina C Pentru deserturile noastre e bine să ne amintim mai des de ea.

Acriți maioneza cu suc de lămîie, adăugați suc proaspăt în compoturile conservate. Puneți o felie de lămîie în ceaiul de dimineață Puțină zeamă de lămîie e recomandată chiar în unele din sosurile calde.

MARMELADĂ DE LĂMÎIE

2 kg de lămîi, 2 kg de zahăr, 2 kg de apă.

Timp de trei sau patru zile, puneți lămîile întregi într-un vas mare cu apă. Schimbați apa de două ori pe zi, altfel marmelada va fi amară. Stoarceți sucul lămîilor ca pentru limonadă. Înlăturați sîmburii Din ceea ce rămîne din lămîile stoarse, faceți un pireu trecîndu-le prin mașina de tocat. Adăugați sucul stors, zahărul și apa. Lăsați la macerat pînă a doua zi. Fierbeți marmelada o oră. După 24 de ore mai fierbeți-o o dată o oră. Puneți-o în borcane și legați-le la gură cu celofan.

ȘARLOTĂ CU LĂMÎIE

4 lămîi, 3 ouă, 350 g zahăr pudră, 2 linguri de făină, 100 g unt, 350 g pișcoturi de șampanie, 75 g de zahăr, un pahar mic de lichior de lămîie sau altul : vanilie, kirsh.

Radeți coaja lămîilor și stoarceți zeama lor. Bateți ouăle întregi cu zahărul, adăugați zeama de lămîie, coaja rasă și untul. Puneți amestecul în bain-marie și continuați să bateți cu telul. Fără să încetați de a amesteca, adăugați treptat făina. După ce crema s-a îngroșat, lăsați-o să se răcească Separat faceți un sirop subțire din zahăr, apă și lichior. În acest sirop parfumat, muiați unul cîte unul pișcoturile. Îmbrăcați cu ei fundul și pereții unei forme rotunde. Umpleți apoi interiorul formei cu cremă și pișcoturi, alternînd straturile și terminînd printr-un rînd de pișcoturi. Puneți deasupra o farfurie și peste ea o greutate. Așezați forma în frigider. A doua zi, cînd doriți să serviți prăjitura, răsturnați-o din formă și turnați peste pișcoturi puțină cremă pe care ați păstrat-o special.

PRĂJITURĂ CU LĂMÎIE

250 g făină, un praf de copt, 4 ouă, 250 g unt, 250 g zahăr, coaja rasă de la o lămîie. Pentru umplutură un borcan mic de marmeladă de lămîi Pentru îmbrăcat prăjitura șerbet de lămîie din comerț.

Cerneți făina cu praful de copt și puneți-o într-un castron făcînd o adîncitură la mijloc. Puneți înăuntru ouăle întregi și amestecați bine. Adăugați untul frecat spumă, zahărul și coaja rasă de lămîie. Frecați cu o lingură de lemn pînă ce obțineți o compoziție omogenă. Ungeți o formă de chec cu unt, presărați-o cu făină, turnați coca înăuntru și dați la cuptor cu foc moale circa 35 de minute. Lama unui cuțit care iese uscată din prăjitură, e o dovadă că prăjitura e coaptă. Răsturnați-o pe un grătar și lăsați-o să se răcească. Folosiți grătarul din cuptorul aragazului. După ce s-a răcit, tăiați prăjitura în sensul lungimii. Două din cele trei blaturi obținute ungeți-le cu cîte un strat de marmeladă. Refaceți prăjitura. Îmbrăcați-o în șerbet. Va fi la fel de gustoasă îmbrăcată în frișcă. Dar puteți folosi în acest scop și o cremă făcută din 100 g de unt frecat spumă, în care veți încorpora 100 g de marmeladă de lămîie.

Olimpia ȘTEFANESCU

hanul Bran

Un loc de popas încîntător!

În pitoreasca stațiune montană BRAN din apropierea Brașovului, HANUL BRAN — unitate a cooperației de consum — oferă amatorilor de liniște și aer curat, o ambianță plăcută, reconfortantă, condiții ideale mai ales în tratamentul asteniilor și surmenajului. În orice perioadă a anului, vă stau la dispoziție camere cochete cu încălzire centrală și apă caldă, un restaurant cu o mare varietate de preparate gustoase și vinuri de viță veche.

Puteți reține locuri la tel. 16 sau 17 Bran, sau la 14 48 00 int. 141 București.

(5036)

RECOOP

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CINE PIERDE BUSOLA BUNULUI SIMȚ?

CURIER SĂPTĂMÎNAL

„Stimate tovarăşe Mihai Stoian,

Vă scriu cu convingerea că cele ce urmează nemulţumesc o arie mai mare de oameni şi că problema merită să fie discutată în spaţiul rezervat „Curierului săptămînal".

În ultimul timp am observat (am simţit-o şi pe propria-mi piele) o anumită atitudine din partea unor şefi de servicii, care se pare că se transmite ca o „metodă savantă" de conducere. Fără a se ţine seama de diferenţa de vîrstă, „metoda savantă" constă în a vorbi cu subalternii simplu: „tu", „mă" sau „măi". De exemplu:

— Ionescule, trimite documentaţia la sector.

— Măi Popescule, dă-mi situaţia nr...

Cred că nu exagerez, dar un procent suficient din şefii de unităţi comerciale, industriale, cooperatiste etc., se adresează subalternilor fără să mai adauge, pe lîngă nume, şi cuvîntul „tovarăşe" sau măcar „nene" sau popularul „nea" cutare... Să vedeţi: mă aflam în biroul tovarăşului inginer... şef de secţie. Intră pe uşă dispecerul (să-i zicem tov. Stamate), om în vîrstă de 56 de ani, tată a doi copii licenţiaţi (dar nu asta-i important), şi un piculeţ mai vîrstnic decît tov. şef de secţie.

— Stamate! îi zice şeful secţiei, ia vezi, au terminat instalaţia cei de la sectorul IV?

— Nu, tovarăşe inginer. Vin de la ei...

— Şi tu ce le-ai spus?

Tovarăşul Stamate lucrează în fabrică din anul 1934. Actualul şef de secţie nici nu se născuse pe-atunci. Abia mai tîrziu a venit pe lume. Orele de politehnizare de la liceu le-a făcut la noi în fabrică, dar s-a metamorfozat odată cu obţinerea diplomei de inginer.

Mă întreb cum de îngăduie omenia, principialitatea, ca un tînăr (de 30 de ani) să vorbească, numai fiindcă e şef de secţie, aşa cum am arătat în exemplul de mai sus, altui om de 56 de ani? Se pare că „metoda" prinde. Alt exemplu: directoarea unui liceu.. acceptă ca pe un post de bibliotecară să fie numită o vecină de-a domniei sale. Ei bine, de la început îi atrage atenţia că noile raporturi „ierarhice" o obligă să nu-i mai zică, aşa cum i-a zis pînă atunci, doamna Iliescu, ci direct „Maria".

— Fără supărare — suna „explicaţia" — dar, de acum înainte pentru mine eşti numai „Maria". Aşa vorbesc cu secretara, la fel mă adresez şi laborantei, trebuie să înţelegi şi tu că asta mi-o impune noua situaţie în care ne găsim...

Aşadar, după concepţia unora, şi sînt destui din păcate, iată o „metodă" de a ţine lucrurile în mînă, de a lucra bine, de a avea... autoritate. De cîtva timp am un şef nou, tînăr, inginer, care încearcă să mi se adreseze (a şi făcut-o) cam aşa:

— Ionescule, vino la mine.

Disciplinat cum sînt m-am dus. Mai am doi ani şi voi ieşi la pensie. Voi scăpa deci de asemenea „metodă" lipsită de bun simţ. Dar ce vor face alţii, cei care rămîn în urma mea?

Cu stimă,
I.I. — Ploieşti"

de Mihai STOIAN

Categoric, aveţi perfectă dreptate! Aţi sesizat un „fenomen" care se cuvine combătut cu hotărîre, nu numai în virtutea dreptului la respect pe care ţi-l dă vîrsta mai mare, ci — pur şi simplu — a *dreptului la respect pe care fiecare îl are*, indiferent de vîrstă (chiar un copilaş), indiferent de locul în care se află plasat în ierarhia profesională, indiferent de studii etc. Realmente rămîi perplex cînd descoperi că un om altminteri evoluat, cu diplomă, cadru tînăr, de nădejde, capabil (foarte capabil în sfera profesiunii sale), în stare să răspundă şi să manipuleze agregate deosebit de complexe, chiar electronice, se... pierde *(pierde busola bunului simţ)* şi înţelege să se poarte cu alţii de parc-ar lucra, profesionalmente vorbind, cu altă... tehnică. Această „ruptură" în structura unuia şi aceluiaşi personaj este deosebit de ciudată, o prăpastie între nivelul atins de individ pe plan tehnic, profesional, şi nivelul la care, cu o încăpăţînare demnă de o cauză mai nobilă, se cramponează să rămînă pe plan uman. Este adevărat că pare — şi poate şi este — relativ mai uşor să deprinzi tainele ingineriei, de pildă, decît pe cele ale raporturilor om-om, infinit mai complexe şi contradictorii; în... disperare de cauză, apelezi atunci la „formule" de mînă forte, de tipul: „tu", „mă" şi „măi"... Spuneţi că aţi fost solicitat de tov. inginer (junele) astfel: „Ionescule..." Dar ce să mai vorbim atunci de bărbaţii (altminteri îngrijit îmbrăcaţi, cu manechiura făcută, cu cravate moderne, late, şi aşa mai departe), adresîndu-se unei subalterne cu formula: „Popeasco, aminteşte-mi de dosarul..." Pe mine personal mă supără pînă şi vînzătoarele care, adresîndu-se unor clienţi-copii, le spun: „Ce vrei, *măi*?" (sau *tu* — în cel mai bun caz). Am fost martor la o scenă cu o încărcătură educativ reală: într-o librărie, un băiat de 10 ani era oprit în faţa teighelei, iar vînzătoarea, tînără de altfel, dar *om de real bun simţ*, i se adresă astfel: „*Dumneata* ce doreşti, tinere?" (însă cu o deosebită delicateţe în glas, pentru ca nu cumva băiatului să i se pară că-l ironizează, că de fapt nu-l respectă ca pe orice alt client). Copilul era absolut uluit (neobişnuit, desigur, cu formule asemănătoare). Poate că necazul sesizat de dv. îşi are sursa, totuşi, în copilărie (desigur nu., exclusivă), cînd piciul de 3—4 ani începe să le spună bunicilor pe nume, sau „tu", şi părinţilor de asemenea.

Recapitulînd, ţin să mă declar partizan — ca şi dumneavoastră — al *respectului total acordat fiecăruia*, al dreptului la respect cuvenit şi inginerului-şef de secţie cît şi femeii de serviciu, din partea tuturor. Repet: nici un merit — cît de mare — profesional sau de orice altă natură, nu dă nimănui, dar *nimănuia*, dreptul (contrariu dreptului celorlalţi la respect total) de a-i jigni în vreun fel, fie şi cu un „tu" sau „mă". Pentru că, dincolo de bunul simţ, este bine de ştiut că, în angrenajul complicat al existenţei, munca fiecăruia, acolo unde se exercită (dacă-i făcută cu dăruire, cu pricepere, corect) este preţioasă pentru întreg mecanismul social. Grosolănia, fie şi verbală, nu-i de admis nicăieri, darămite la un politehnician... sau la alţii asijderea.

POST-SCRIPTUM. C-tin Staicu — Bucureşti: Primesc sincer remarca dv.; este, într-adevăr, o exprimare incompletă. Mulţumesc. *A.B. — Suceava:* Dificil, foarte dificil, dacă nu chiar imposibil de dat „sfaturi", şi încă... telegrafice, într-o situaţie atît de delicată. Cred, totuşi, că merită să nu stricaţi deocamdată nimic din ceea ce pare astăzi atît de fragil. După naşterea copilului să sperăm într-o schimbare (afectivă), de presupus, la cel aflat sub semnul întrebării. De acord să mai aşteptaţi? Scrieţi-mi din nou cum decurg lucrurile.

M. OPROIU

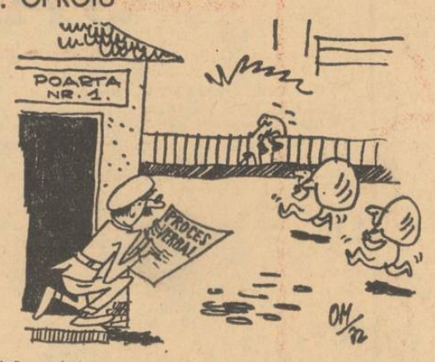

Fără cuvinte

A. ANDRONIC

— Văleu, mapa cu corespondenţă secretă a întreprinderii!!!!

G. BADEA

— Se putea să nu găsesc eu zăpadă?!

Viorel SANDU

— La început, modelul pare complicat, dar după ce l-ai prins, în 8 ore faci uşor un spate întreg !!!

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

De ce?

Sînt multe situaţiile în care se poate pune întrebarea „de ce?. Noi ne limităm numai la cîteva cazuri, pe care vi le propunem spre rezolvare.

Deci... de ce — ?...

...se confecţionează capetele ciocanelor de lipit din cupru?

...au ţevile de scurgere de sub chiuvete o îndoitură în formă de „U"?

...cărămizile, fabricate din pămînt galben, devin roşii, după ardere în cuptoare?

...o piatră poate fi aruncată mai departe decît un fulg?

...tramvaiul foloseşte pentru alimentarea electrică numai un singur fir aerian, iar troleibuzul două?

Superlative

De bună seamă că pe planeta noastră au existat şi există multe superlative despre care se poate vorbi. În cele ce urmează, ne vom limita numai la cîteva ce ne-au fost relevate de cititorul nostru **TONI DODE** din comuna Modelu, jud. Ialomiţa, operator chimist la Combinatul de celuloză şi hîrtie Călăraşi. Dar iată şi întrebările:

1 — Care este cea mai joasă mare?

2. — Care este cea mai bogată regiune în vulcani activi?

3. — Care este cea mai mică localitate din lume?

4. — Unde şi cînd s-a tipărit cel mai vechi almanah din lume, cunoscut pînă astăzi?

5. — Care a fost cea mai veche asociaţie sportivă din Europa?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Ştiţi care...? Ştiţi cine...?

1) Primul observator astronomic din ţara noastră a fost înfiinţat la Oradea, în secolul al XV-lea, de către Ioan Viteaz.

2) Numele de „România" a fost introdus în istoriografie de Daniil Philippide' în lucrările sale „Istoria României" şi „Geografia României", publicate în limba greacă, la începutul secolului al XIX-lea.

La diverse... tensiuni

1. La bornele unui element Leclanché, de tipul celor folosite la bateriile de lanternă, există tensiunea de 1,5 volţi.

2. O celulă de acumulator cu plăci de plumb, de tipul celor de la automobile, cînd acumulatorul este încărcat, asigură la borne o tensiune de 2 volţi.

3. Pe electrozii pentru sudarea electrică există o tensiune de circa 80 volţi.

4. Pe electrozii unei bujii de automobil există o tensiune de circa 20 000 volţi.

5. La firmele luminoase, tensiunile uzuale sînt de 10 000... 30 000 volţi, deşi, în anumite cazuri pot fi şi mai mari.

6. Tensiunile uzuale ale reţelelor electrice din locuinţe sînt 220 volţi sau 126 volţi.

7. Tuburile cinescop ale televizoarelor moderne funcţionează, la anodul al doilea, cu o tensiune de 16 000 volţi.

8. Tuburile Roentgen, utilizate în scopuri medicale, funcţionează cu tensiuni pînă la 100 000 volţi, în radiodiagnostic, şi pînă la 200 000 volţi, în radioterapie. Pentru scopuri tehnice, de exemplu în defectoscopia cu raze X, tensiunile sînt de ordinul a 200 000 volţi sau mai mari.

9. Tensiunile care apar la bornele microfoanelor moderne, exceptînd tipurile de microfon cu cărbune şi condensator, sînt de ordinul cîtorva zeci de milivolţi, putînd ajunge la unele pînă la cîteva sute de milivolţi.

10. Tensiunile din antenele radioreceptoarelor sînt de ordinul microvolţilor, putînd ajunge pînă la cîteva sute de microvolţi, în situaţiile în care staţiile de emisie nu se află în apropiere.

Poşta cititorilor

La întrebările recente din rubrica noastră, am primit răspunsuri corecte de la următorii cititori: **Adina Cristescu,** elevă, Lic. „Ion Neculce", Bucureşti; **Moisă Gheorghe,** învăţător pensionar, Iaşi; Ing. **Stela Constantin,** Bucureşti; **prof. Octav Dumitriu,** Vălenii, jud. Vaslui; **Claudia Doina Bujdei,** elevă, Şcoala generală nr. 20, Iaşi; **Vlăduţ Marian,** Sibiu. (Mulţumiri pentru frumoasele urări. Am reţinut problema propusă); **Ioan Iacob,** student, Craiova (Poate mai aveţi şi alte propuneri?)

Turbatu Toader, student, anul III, Facultatea de matematică a Institutului pedagogic de trei ani, Galaţi. Mulţumiri pentru urări. Problemele propuse nu le-am reţinut, întrucît am mai publicat unele asemănătoare.

Ion Puiu, Sinaia. Regretăm, dar a mai apărut în coloanele rubricii un material identic.

Călina Sanda Gherman, elevă, Liceul teoretic, comuna Sieu Odorhei, jud Bistriţa — Năsăud, A se vedea răspunsul de mai sus.

Prof. **Mariana Ianoş,** com. Pogoanele, jud. Buzău. Multe mulţumiri pentru frumoasa felicitare şi urările de Anul nou. Vă urăm şi noi sănătate, numeroase succese, şi tot ce doriţi (inclusiv numai răspunsuri corecte 100 la sută, la toate întrebările din rubrica noastră)!

Dr. **Tiberiu Nestor,** Breaza, jud. Prahova. Problema cu cantonierul nu trebuie să vă creeze... probleme. Faptul că personajul respectiv a fost ales pe funcţia de cantonier, este probabil cu totul întîmplător; putea avea orice altă activitate, în fond, pentru că nu aceasta interesa, ci rezolvarea unei situaţii în sine. Cît priveşte chestiunea cu „procentul de 6,7 la sută", aveţi dreptate, este în realitate un pleonasm, însă, nu-i mai puţin adevărat că se foloseşte destul de des, în vorbirea curentă, îi vom sesiza totuşi, pe cei în cauză.

AM REŢINUT în vederea publicării materialele primite de la următorii cititori, cărora le şi mulţumim cu această ocazie: **Victor Pasăre,** Bucureşti; **Ligia Brojbă,** studentă, com. Agigea, jud. Constanţa; **Bătrîncea Mihai.** Haţeg, jud. Hunedoara, **Ovidiu Ardelean,** elev, clasa a XI-a, Liceul Nr. 2, Sătu Mare; **Ciopei F. Ştefan,** student, Institutul politehnic Bucureşti, Facultatea de mecanică, **Nicolăescu Gheorghe,** comuna Bădeşti, judeţul Vilcea.

La întrebările din rubrica noastră, apărute în revista nr. 794 — 795, din 23. 12 1972, menţionăm, după sortare, răspunsurile corecte primite de la următorii cititori: **Ing. Em. Despil,** pensionar, Bucureşti; **Avram Gheorghe,** Jimbolia, jud. Timiş; **Goşa Toma,** factor poştal, com. Peştera, jud. Constanţa; **George Georgescu,** Alexandria, jud. Teleorman (În privinţa remarcilor dv., să ştiţi că sînt singurele de acest gen pe care le-am primit. În parte aveţi dreptate, în parte nu. De fapt, este o chestiune de interpretare şi interesa mai puţin terminologia riguroasă, decît aspectul problemelor în sine. Vă mulţumim pentru frumoasele urări făcute); **Lazăr O.,** Bucureşti.

Mircea Filipeanu, Suceava. Nu a fost nici o eroare de enunţare, mai cu seamă că răspunsul dv. a fost corect, ca de altfel şi al altor cititori.

Avram Gheorghe, Jimbolia, jud Timiş. Am reţinut materialele trimise de dv., pentru care vă mulţumim.

Ing. Liviu MACOVEANU

• REBUS • REBUS • REBUS • REBUS •

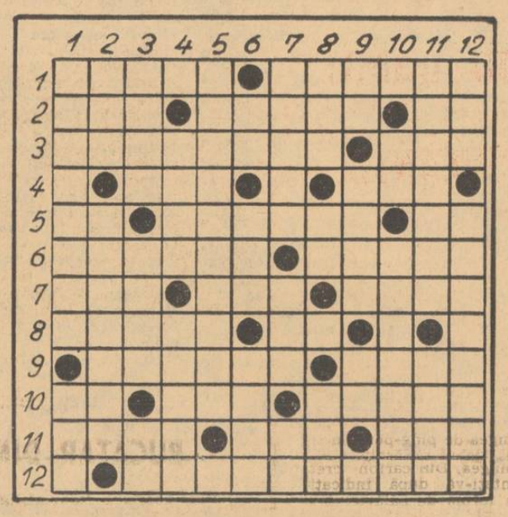

MICUȚI

ORIZONTAL: 1) Micuţ — Micuţă; 2) Irosit, dar nu de tot! — Hău — În rond; 3) Bucăţi mai mici... la urmă — Inimă de copil; 4) Clar — Corp de pitici!; 5) Ion Piciu — Pentru mîncare gătită — La club!; 6) O dau medicii şi pentru copii — „Copiii căpitanului Grant", de exemplu; 7) Refren — Intrări — Dau nume copiilor; 8) Părăsit, fără voie — Mare nesfîrşită!; 9) Nume masculin — Rulou fără sfîrşit!; 10) În năvod! — Cui turtit — Mic; 11) Arcul, în viziunea puştilor — Fir — Timp nesfîrşit!; 12) Mijloc de transport pentru cei mici.

VERTICAL: 1) Mic — Corăbioară...; 2) Strigăt de victorie — Un castel mai mic, pe Valea Prahovei; 3) Bun pentru cei mici, în cantitate mare — Moş Gerilă... pentru cei mici — Mat pe margini!; 4) Şi le dau cei ce vor să pară mari (fig.) — Piatră de foc; 5) Grădiniţe, şcoli, etc.; 6) Nici noi, nici voi — ...Bun pentru inspiraţie... — La plug; 7) Pentru somnul celor mici — Cîntec de slavă — Cutie!; 8) Vine la urmă! — În ţară! — Un glas de boboc; 9) Teşit — Sunet de acompaniament — Rîndurile din faţă!; 10) Cote de mijloc! — Micuţe!; 11) Micuţ — Atins (pop.); 12) Puţini la cei mici — Ţinută de şcolar.

Eugen SASU

Cuvinte rare: **OTIC, LOIT.**

PRIN MAGAZINE

ORIZONTAL: 1) Depozite de mărfuri — Serviciul... financiar al magazinelor; 2) Totalitatea produselor tehnoelectrice — Intrare la Aprozar!; 3) Însuşirea esenţială a produselor de larg consum — Obiecte de mercerie; 4) Una cu peşte!! — Un produs de sezon estival; 5) Fac ţesături de lînă — Pronume; 6) Reducere de preţ! — „Fier de...", produs casnic de vînzare la „Tehnometal"; 7) Tăiat — Nume de fată; 8) Piesă de asamblare — Curea la cal — Florescu Viorel; 9) A duşmăni — Se vinde la mercerie — Bold cu o potcoavă!; 10) Indispensabil vieţii... — Are blană preţioasă — Un set... modificat!; 11) Curse! — Vitrine atrăgătoare (pl.); 12) Expune mărfurile spre vînzare — Studiou.., muzical (cu puţină atenţie veţi descoperi şi instrumentul).

VERTICAL: 1) Furnizoare de produse cosmetice româneşti (2 cuv.) — Servit de la mijloc!; 2) „...de colonie", denumire generică pentru o serie de produse de parfumerie — „Doi...", magazinul copiilor; 3) Magazin cu „amabilităţi"; 4) Paletă... în zbor — Careu! — Produs de preţ; 5) Rest la cafea... — Mijloc de transportat mărfuri — În cămin!; 6) Pantaloni rustici — Miniatură pe roţi şi şine la magazinul copiilor; 7) Materie primă pentru covoare — Produs vestimentar; 8) Laudă marfa — Intră în sacoşă!; 9) Căciulă pe cap! — Se cumpără pentru... siguranţă — Jiga Petre; 10) Pînză subţire — De vînzare la Plafar; 11) Solicitată la cumpărături — Se poartă cu taior; 12) Gustare la... autoservire — Se pudrează des.

Ion MĂRCULESCU

Cuvinte rare: HĂŢ; ATICĂ.

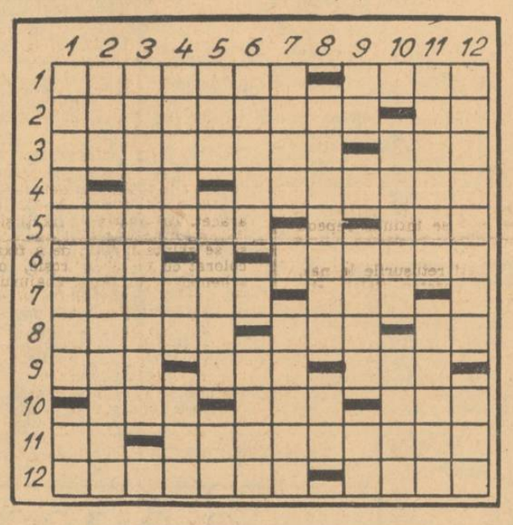

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

SANIE CU ZURGALAI

ORIZONTAL: Bob — Clopoţei — Aman — As — Vara — Lapoviţă — Ior — Otari — Esenin — Nu — Isanos — Na — Ara — Cai — Ota — Izvor — Ape — E — S — Eol — Sg — Lin — Tari — Pansele — Er — Clini — Gas — Ideal — I — Parc — Nea — Grigoriu.

VITEZE

ORIZONTAL: Derapaj — Om — Rapid — Cai — T — Manetă — S — Emotiv — Soc — Minioase — A — Ec — Careta — Rac — N — Dama — A — Alene — Ar — Rari — Orară — Es — Ardeiat.

„MICA PUBLICITATE"

MULȚUMIRI

E frumos să mulţumeşti la mica publicitate medicului care ţi-a salvat viaţa sau doar ţi-a făcut-o mai trăibilă. Gestul e mai sensibil decît orice plic strecurat discret în buzunarul alb al halatului de aceeaşi culoare.

Ceea ce n-am văzut însă în nici un ziar la numita rubrică sînt mulţumirile pentru o poezie, o carte, un tablou sau un cîntec. Deşi de multe ori toate acestea capătă puterea miraculoasă a gerovitalului. Şi, zău, ar suna foarte frumos „mulţumesc poetului X pentru lumina care a adus-o în sufletul meu" sau „adînc îndatorat compozitorului Y pentru cîntecul său care m-a făcut fericit". Poate că mulţumirile citate sînt cam naive, cam la primul condei, dar aşa sînt adevăratele mulţumiri, nu eşti cu gîndul la elaborări savante.

De asemenea n-am citit la mica publicitate despre satisfacţia locuitorilor dintr-un nou cartier în care odată cu blocurile s-a construit şi un complex comercial, s-a prelungit o linie de autobuz iar „căile pietonale" (aşa se numesc trotuarele în limbajul constructorilor) au fost asfaltate. Ar merita.

Motive pentru a mulţumi întîlneşti la tot pasul, tot aşa cum întîlneşti motive de a „mulţumi" vînzătorilor nepoliticoşi, clienţilor arţăgoşi, tinerilor obraznici sau bătrînilor cusurgii. Cam toată ziua noastră se scurge între mulţumiri şi „mulţumiri".

Tocmai voiam să pun un punct şi să semnez cînd a sunat poştaşul. O scrisoare de mulţumire pentru un serviciu făcut nu ştiu cui. Confuzia nu e nici în nume, nici în adresă ci în serviciul pentru care mi se mulţumeşte. O clipă (jur că numai o clipă) am fost tentat să cred că într-adevăr am făcut un bine expeditorului.

Iată deci că mai există un fel de mulţumiri. Cele nemeritate care pentru o clipă (pentru o clipă sau pentru mai multe e tot una) te ridică în propriii tăi ochi pe locul meritat de altul. În asemenea momente toţi rîdem. Fiecare în felul lui.

Valentin MUNTEANU

A FOST UN REGE GETO-DAC COSON?

de dr. Constantin PREDA

Cercetător principal la Institutul de arheologie

În „legendara comoară a lui Dromichete" descoperită prin 1540 în apa Streiului, printre cele circa 40 000 (?) monede de aur, în marea lor majoritate emisiuni ale regelui trac Lysimach, se aflau, după cum găsim menţionat în puţinele ştiri ce ni s-au păstrat şi monede de aur, care aveau pe una din feţe un vultur cu o cunună în gheare, iar pe cealaltă, trei personaje şi inscripţia greacească KOSON. Mult mai tîrziu, în anul 1803, tîrnăcopul unor căutători de comori, atraşi de ruinele de la Grădiştea Muncelului din Munţii Orăştiei, dădea la iveală în rămăşiţele din capitala dacică, Sarmizegetusa, un tezaur alcătuit din aproximativ 1 000 monede de aur cu inscripţia Koson.

Acest tip monetar neobişnuit, care nu se alinia tipicului celorlalte emisiuni ale antichităţii, fiind, ca tip, o monedă romană, dar cu inscripţie greacească, a stîrnit curiozitatea specialiştilor, dînd naştere la o serie întreagă de controverse. Părerile exprimate în legătură cu locul de batere şi semnificaţia numelui de pe monede sînt aşa de împărţite, încît nu este de loc uşor să desprinzi un fir călăuzitor. După unii istorici şi numismaţi, inscripţia Koson ar reprezenta numele unui oraş, după alţii pe acela al unui rege. În consecinţă s-a considerat că emiterea monedelor respective a avut loc în regiuni ca: Etruria, Tracia, Bythinia, insula Cos şi Dacia, sau a fost atribuită unor dinaşti de origină scitică, tracică şi geto-dacică.

Una din opiniile care a întrunit multă vreme cele mai multe adeziuni se leagă de activitatea consulului Brutus în Orient, ca trimis al senatului roman, după asasinarea lui Caesar, să se ocupe de situaţia din Macedonia, Grecia şi Tracia. După tradiţia literară, pe care o datorăm scriitorului antic Appian, Brutus va intra în posesia marelui tezaur al regelui trac Sadala II. Din calcule şi interese politice, Brutus va transforma această comoară în monedă. Această împrejurare, la care se adaugă şi asemănarea dintre monedele lui Brutus şi cele de tip Koson, a determinat pe cei mai mulţi specialişti să vadă în piesele de aur cu inscripţia KOSON emisiuni ale trimisului roman în Orient, realizate din tezaurul lui Sadala II, înainte de lupta de la Philippi, din anul 42 î.e.n. Scopul baterii acestor monede ar fi constat în nevoia de a plăti pe mercenarii angajaţi de Brutus, în mod special pe cei veniţi din Dacia ca urmare a înţelegerii dintre conducătorul roman şi regele geto-dac COSON.

O astfel de opinie avea în vedere şi datele oferite de unele din manuscrisele istoricului roman Suetonius, unde se vorbeşte de regele get COTISO sau COSONIUS, unul din urmaşii lui Burebista, care urma să intre, prin căsătorie, în legături de rudenie cu împăratul roman Augustus. Analiza textului antic a îndemnat pe mulţi dintre specialişti să afirme că nu este nici-o relaţie între regele Cotiso şi Koson de pe monede. În virtutea unei asemenea concepţii, Cotiso a fost un rege get care a domnit la sud de Carpaţi sau chiar în sudul Dunării, în timp ce Koson trebuie să fi fost un rege dac.

Mai există enigme?

Deşi emisă cu mai bine de o jumătate de secol în urmă, ea începe să capete adepţi, evidenţiindu-se ca una din explicaţiile cele mai plauzibile. Potrivit acestei teze, monedele de aur la care ne referim au fost emise în Dacia de regele Koson, care nu este altul decît Cotiso-Cosonius din manuscrisele istoricului antic Suetonius. Argumentul principal pe care se sprijină această părere constă în faptul că pînă în prezent descoperirile de kosoni s-au făcut aproape exclusiv în Dacia, cu precădere în partea intracarpatică. Explicaţia după care aceste monede ar fi fost aduse în Dacia, din sudul Dunării, nu este cîtuşi de puţin în concordanţă cu datele oferite de descoperiri. Este puţin probabil şi chiar neobişnuit ca monede emise într-o anumită regiune, în cazul nostru în Tracia, să ajungă să circule exclusiv într-o altă zonă, respectiv în Dacia intramontană. Se remarcă de asemenea că principalele descoperiri se grupează, desigur nu întîmplător, în jurul centrului politic dacic din zona intracarpatică. În această ipoteză nu poate fi întîmplător nici faptul că în vremea în care avem documentate în Dacia prin descoperiri, monedele de tip koson, apare în izvoare un rege geto-dac cu numele de Cotiso. Este deci firesc să se facă o legătură între numele de pe monede şi cel din izvoarele literare menţionate. Ar urma astfel să vedem în Cotiso şi Koson unul şi acelaşi rege geto-dac, pe numele căruia monedele de aur cu inscripţia Koson ar fi fost emise în Dacia, mai pot fi menţionate, pe lîngă descoperirile numismatice pomenite, şi alte argumente de loc de neglijat. Este acum un fapt cunoscut, ca urmare a descoperirii unor ştanţe monetare în cetatea dacică de la Tilişca (Sibiu), că geto-dacii au reuşit să emită începînd cu perioada lui Burebista o monedă proprie, copie fidelă a denarilor romani republicani şi să stăpînească astfel, în întregime, tehnica monetară romană. În acelaşi timp se remarcă printre monedele imitate de geto-daci, după aceiaşi denari romani, unele piese pe care literele latine sînt înlocuite de cele greceşti. Rezultă de aici, ca şi din prezenţa de litere greceşti pe unele blocuri din zidurile de apărare de la Sarmizegetusa (Grădiştea Muncelului), că geto-dacilor nu le erau necunoscute şi nici indiferente caracterele alfabetului grecesc. Aceste ultime date ar permite să se conchidă că regele geto-dac Cotiso-Coson, unul din urmaşii lui Burebista, beneficiind de condiţii economice şi politice favorabile, avînd la dispoziţie o monetărie locală de tipul celei romane şi o înclinaţie spre cultura greacă, a reuşit să bată monedă proprie. Emisiunile respective sînt copii după denarii romani, pe care Coson şi-a înscris numele cu caractere greceşti, după exemplul marilor dinaşti din lumea elenistică.

Aceasta ar fi pe scurt concluzia ce s-ar impune, ca urmare a datelor oferite de izvoarele numismatice, literare şi arheologice. Desigur că o astfel de concluzie nu înseamnă şi o rezolvare a problemei. Rămîn încă unele semne de întrebare care dau totuşi un caracter ipotetic şi acestei ultime păreri. Rezervele ce trebuie păstrate sînt determinate, pe lîngă dificultăţile pricinuite de unele lacune din documentarea existentă, de imposibilitatea de a găsi o explicaţie a provenienţei aurului, în ipoteza că monedele au fost emise în Dacia. Bogăţia auriferă a Munţilor Apuseni, şi exploatarea acesteia în epoca romană este relativ bine cunoscută. În vremea la care ne referim, ca şi înainte de această perioadă, nu apar în Dacia monede şi obiecte de aur care să fi fost lucrate de geto-daci. Atîta timp cît nu se poate face dovada că aurul a fost procurat din minele locale, trebuie luată în consideraţie şi o eventuală utilizare a unei surse din afara teritoriului geto-dacic. În acest caz ar urma să ne gîndim la eventualitatea ca Brutus să fi oferit lui Koson aur din comoara lui Sadala II, pe care regele geto-dac îl va transforma în monedă proprie. În situaţia din urmă ar fi mai dificil să admitem că monedele au fost cu siguranţă emise în inima de atunci a Daciei. Incertitudinile acestea ne obligă să aşteptăm ca noi descoperiri, numismatice şi arheologice, să ne ofere, poate într-un viitor nu prea îndepărtat, cheia mult căutată şi aşteptată a rezolvării monedelor de aur de tip Koson şi a identificării unui nou rege geto-dac cu acelaşi nume.

ECHIPA O VOR FORMA CHIAR JUCĂTORII DUPĂ FELUL CUM VOR JUCA ÎN CAMPIONAT

Convorbire cu Valentin STĂNESCU, antrenorul echipei naționale de fotbal

— Vă așteptați să fiți numit antrenor al națională ?

— Nu, cel puțin momentan.

— Cine bănuiați că va fi preferat ?

— Pur și simplu nu mă așteptam să fie înlocuit Angelo Niculescu.

— Deci s-a greșit schimbîndu-l ?

— Dați-mi dumneavoastră rezultatele exacte pe care le-ar fi obținut în continuare națională sub conducerea lui și vă voi spune și eu dacă s-a greșit sau nu !

— Ați afirmat însă că nu vă așteptați la schimbare.

— Exact, dar asta întrucît credeam că actualele preliminarii ale campionatului mondial vor fi terminate oricum de Angelo Niculescu.

— Înseamnă că apreciați favorabil activitatea fostului antrenor ?

— Da. Așa cum am mai spus-o, consider că perioada cît a fost la conducere Angelo a fost foarte fructuoasă. Aș zice, cea mai bună perioadă, de cînd există fotbalul românesc în privința rezultatelor.

— Și totuși unii afirmă că un alt antrenor ar fi putut „scoate" rezultate mai bune.

— După război mulți viteji s-arată...

— Ce-a fost, a fost. Pe cititor îl interesează ce este și mai ales ce va fi. Dar mai înainte spuneți-mi de ce credeți că ați fost preferat dv. ca antrenor ?

— Sincer, nu știu.

— Nu cumva rezultatele obținute în ultimul sezon de Steaua ?

— Nu cred și nici n-aș dori să fie așa. Activitatea mea de antrenor nu se rezumă doar la atît.

— Vă gîndiți la aducerea Metalului-Tîrgoviște din divizia C pînă în A, la primul titlu de campion obținut de giulești, la perioada Steagului roșu...

— Poate... Oricum, nu uitați, că din 50 de ani de viață 36 i-am dedicat fotbalului, din care 20 ca antrenor.

— Secundul, l-ați ales sau v-a fost ales ?

— Am fost întrebat, am avut o singură propunere, pe Robert Cosmoc, și ea a fost acceptată.

— De ce Robert Cosmoc ?

— Pentru că : unu — e bun tehnician, care a obținut rezultate frumoase la echipele de „A" unde a lucrat ; doi — este profesor de educație fizică, fost jucător de fotbal, ceea ce contează foarte mult ; trei — fiind antrenor federal, deci fără obligații la vreo echipă, ne putem mai ușor împărți munca de urmărire a selecționabililor.

— Aveți un contract cu federația pe o perioadă bine determinată ?

— Nu.

— Nu credeți că aceasta e un impediment ? În lume se practică curent asemenea contracte.

— Aveți dreptate. Timpul a fost însă prea scurt. Vom stabili probabil și aceasta în viitorul apropiat.

— Ați pus anumite condiții, de muncă, mă refer, pentru a primi postul ?

— Da, și federația le-a acceptat.

— Care sînt ?

— Prefer deocamdată să nu le fac publice. Ceea ce vă pot spune este că ele vor fi prezentate la prima convocare a jucătorilor, principalii oameni care trebuie să le cunoască.

— Se spune că aveți un temperament opus se pare celui al predecesorului dv. Nu credeți că va fi mai greu pentru jucători să se obișnuiască cu el ?

— Ceea ce urmăresc este să fiu corect. Să știți că în cei 20 de ani de antrenorat am lucrat cu fel de fel de jucători, cu fel de fel de caractere și m-am înțeles bine cu toți. Incidente există și în „căsnicia" cea mai fericită. Depinde însă de dibăcia antrenorului, cînd intervine, cum intervine, pentru a aplana lucrurile.

— Ce tactică preconizați pentru echipă ? Veți insista pe acel 4—3—3 adoptat de națională în ultimele jocuri ?

— Tactica o aplici în funcție de calitățile jucătorilor pe care-i ai. Lăsați-mă deci să-i văd întîi la lucru.

— Totuși, ca idee generală...

— Doresc ca la mijlocul terenului să se joace foarte repede, aș putea spune că la un moment dat această porțiune să fie numai un teren de trecere.

— Veți face și dv. naționala scriind mai întîi pe o coală de hîrtie numele lui Radu Nunweiller ?

— Pot să vă spun doar că în privința mijlocașilor consider că avem destui de mulți, foarte buni, tineri, cu mari perspective.

— Nu vă e teamă de gafele lui Răducanu ?

— Aș vrea să reiau lucrul cu el. Eu mi-aduc aminte de acel portar sobru, chiar foarte sobru, care și-a făcut debutul în 1967, în meciul cu Italia la București. Sper să-și aducă și el aminte. Dacă nu...

— Se pare că lotul anunțat dovedește intenția dv. de reconsiderare a rolului extremelor...

— Așa este. Doresc extreme „de meserie" care să „facă jocul" cît se poate de mult pe laturile terenului.

— Considerați însă că Aelenei, de pildă, cu ritmul lui fragil, poate face față unor jocuri dure, cu mizã, mai ales în deplasare ? Nu cumva introducerea lui în lot se datorește faptului că face parte din fosta dv. echipă, Steaua ?

— Dacă vreți, se datorește acestui fapt, în sensul că l-am putut cunoaște bine. Este un tehnician foarte fin, a cărui capacitate de efort s-a îmbunătățit enorm în ultimul timp, poate juca pe mai multe posturi, nu este fricos, aș spune că e chiar „obraznic" în joc, un jucător de mare perspectivă.

— Da, dar forța ?

— Mi-aș dori doar atît : toți înaintașii echipei să aibă forța lui.

— Vedeți echipa fără Dumitrache sau Dobrin ?

— Nu am prejudecăți. Vor juca toți acei care, avînd o valoare „de fond", dovedesc și formă la ora respectivă.

— Ce veți cere în special jucătorilor ?

— Puteți scrie cu majuscule : O ADEZIUNE TOTALĂ. Jocurile care ne așteaptă sînt extrem de grele și numai astfel vom obține ceea ce dorește toți iubitorii fotbalului din țara noastră : calificarea în turneul final.

— Sînteți adeptul unei pregătiri de lungă durată înaintea meciurilor naționalei ?

— Indiferent cît de grea va fi întîlnirea ce ne așteaptă, stagiul maxim de pregătire nu va depăși șapte-opt zile.

— Cum veți rezolva urmărirea și pregătirea adecvată în restul timpului a selecționabililor ?

— Vom colabora mult mai mult cu antrenorii lor de la cluburi. Să vă dau un exemplu : la prima întîlnire cu componenții lotului am invitat și antrenorii respectivi. Vom căuta apoi să-i și stimulăm pe antrenorii care dau jucători naționalei. Și în sfîrșit, să știți că prea mult nu ne veți găsi aici, în acest birou. Atît eu cît și colegul Cosmoc vom fi permanent pe teren, la echipe, acolo unde este baza pregătirii jucătorilor.

— O întrebare legată mai mult de activitatea dv. ca antrenor la Steaua. Ce s-a întîmplat cu Dumitru, de nu prea l-a mai mers jocul la noua echipă ?

— Dumitru a jucat mai slab și în retur la Rapid. Există perioade mai puțin bune în activitatea oricărui jucător. Dar cu toată forma asta „slabă" tot mi-a dat șase goluri în toamnă.

— Care meci vi se pare mai greu în sezonul ce urmează ? Cu albanezii în deplasare sau cu R.D.G. la București ?

— Nu există pentru noi meci ușor. Albanezii joacă acasă, doresc să se reabiliteze în fața publicului propriu, chiar dacă nu au practic șanse de calificare, sînt o echipă capabilă oricînd de surprize, așa că... Iar un meci cu R.D.G. oriunde s-ar juca este dificil.

— Dacă ar trebui acum să jucați unul din aceste meciuri ce echipă ați forma ?

— Refuz să răspund. Ar fi total nepedagogic, aș fi un prost psiholog să dau acum unsprezece nume. Nu chemi în lot 25 de jucători doar ca să-i pui pe drumuri, să le creezi iluzii. Echipa o vor forma chiar ei, după cum se vor comporta în meciurile ce urmează în Spania și Franța, în întîlnirea cu Turcia ce va avea loc probabil la 28 martie la București, în jocul cu U.R.S.S. și mai ales în meciurile de campionat.

— Ce v-ați dori mai ales în perioada ce urmează ?

— Să fim lăsați să lucrăm într-o atmosferă de liniște.

Marian DUMITRESCU

ȘAH

• O PERFORMANȚĂ EXCELENTĂ A LUI FLORIN GHEORGHIU ocupă locul întîi la turneul internațional de la Orense, Spania. Marele nostru maestru internațional a jucat cu multă ambiție și a reușit să întreacă cîțiva jucători valoroși, din care remarcăm pe Pidevschi, Victor Ciocîltea, Paul Benko, Pomar. Bun și locul patru al lui Ciocîltea, care survine, imediat după cîștigarea concursului din Tunisia (unde a împărțit primul loc cu Parma și Belkhadin).

• „CRONICA (EN PASSANT) A ȘAHULUI" se intitulează un interesant serial publicat în colecția „Povestiri științifico-fantastice". Cronica, al cărei autor este maestrul sportului Emanuel Reicher, prezintă o originală istorie a jocului pe 64 de patrate, scoțînd în evidență momentele cheie ale evoluției sale — de la primele jocuri ale minții, de pe vremea oamenilor care trăiau în peșteri — și pînă la concepțiile moderne asupra șahului, care s-au înfruntat în ultimul secol.

• UN PREMIU DE FRUMUSEȚE PENTRU O ȘAHISTĂ DIN ROMÂNIA. Cu prilejul sărbătorilor de iarnă, cercul Caissa din Paris a organizat un mic turneu internațional, la care a fost invitată și maestra internațională Alexandra Nicolau. Reprezentanta noastră s-a clasat pe locurile doi-trei, împreună cu dr. Nepomiatchy, după Benoit. Analizînd partidele concursului, fostul campion al Franței, dr. Bergraser a decernat două premii de frumusețe, primul pentru partida Thiellement—Penot, al doilea pentru partida Nicolau—dr. Limbos, cîștigată de maestra română. Tot cercul Caissa a organizat și un original turneu fulger cu handicap. Marele maestru Ljubojevici a acordat trei minute (din cele cinci fixate pentru o partidă) lui Todercici și cîte patru minute celorlalți concurenți ! Ljubojevici a cîștigat concursul cu 6,5 puncte din șapte posibile. Pe locul doi Benoit.

• UN PREMIU „OSCAR" PENTRU FISCHER. Asociația internațională a ziariștilor de șah a anunțat rezultatul tradiționalei sale anchete privind cel mai bun jucător al anului. Pentru anul 1972, titlul a fost acordat în unanimitate noului campion mondial Robert Fischer (care a obținut și „Oscarul" pe 1971). În legătură cu învingătorul meciului de la Reykjavik s-a aflat că a participat la un turneu de simultane în Porto Rico care i-a adus suma de 50.000 dolari. După cum scrie ziarul elvețian „Neue Zürcher Zeitung", continuă negocieri în vederea organizării unui meci pentru titlu între Fischer și brazilianul Mecking, pasionați specialiști din Buenos Aires încercînd să strîngă suma de 200 000 de dolari, care ar fi miza financiară a meciului.

• UN RECENT concurs de șah disputat la Reggio Emilia (Italia) a numărat

printre participanți un concurent în vîrstă de numai 6 ani. Nuncio Arlandi din Milano este excepțional de dotat pentru șah și însuși faptul că la această vîrstă a luat parte la un concurs pentru jucători din prima categorie, îi atestă însușirile sale. Specialiștii sînt unanim de acord cu părerea că Nuncio Arlandi va deveni o dată cu trecerea anilor, un adevărat geniu șahist.

• O ANIVERSARE REMARCABILĂ : rubrica de șah a ziarului Tribuna Sibiului împlinește zece ani de apariție ! Redactarea ei se datorește maestrului sportului Anatole Ianovcic, veteran (a împlinit 75 de ani) al problemiștilor din țara noastră, animator pasionat al mișcării noastre șahiste. Reamintim că maestrul Ianovcic, în perioada cînd era elev de liceu, a scos primele numere ale „Revistei române de șah" al cărei director a fost, ulterior, Mihail Sadoveanu. Și, pentru că veni vorba de rubrici de șah, menționăm o interesantă inițiativă a revistei „Orizonturi", publicație a Liceului Babadag. Revista publică partide, comentate de prof. Ștefan Gheorghe probleme, studii, precum și alte materiale.

• O FOTOGRAFIE ȘAHISTĂ VINDUTĂ LA LICITAȚIE. La agenția Sotheby's din Londra a fost pusă la licitație, cu cîtva timp în urmă, o fotografie care înfățișează doi bărbați jucînd șah. Imaginea, datorată fotografului William Fox Talbot, datează din anul 1839. Licitația s-a încheiat la suma de 410 lire sterline. Fox Talbot este un pionier al fotografiei britanice, primul care a descoperit procedeul negativului.

• HARTSON A PIERDUT CURSA PENTRU CINCI MII DE LIRE STERLINE... După cum anunțam în ultima noastră rubrică, financiarul britanic Slater oferă 5000 lire primului jucător englez care reușește să obțină titlul de mare maestru. La tradiționalul turneu de la Hasting și-a încercat șansa tînărul maestru Hartson. Debutul său în competiție a fost fructuos : o victorie neașteptată la Tukmanov, proaspăt clasat pe locul doi la campionatul U.R.S.S. și calificat pentru interzonal ! În continuare, Hartson a jucat extrem de ambițios și s-a dovedit în mare formă, conducînd o bună parte din concurs. Cu două runde înainte de sfîrșit, se părea că va cîștiga premiul lui Slater : avea 9,5 puncte și îi mai trebuia doar o jumătate de punct pentru obținerea titlului. Mai avea de jucat însă cu Uhlmann și Larsen, amîndoi candidați pentru primul loc. Ambele partide au fost extrem de dîrze și s-au terminat cu înfrîngerea lui Hartson. Cîștigătorul turneului — marele maestru Larsen — 11 puncte. După el, Uhlmann — 10,5 puncte. Hartson pe locul trei, cu 9,5 puncte. Fostul campion mondial Smislov s-a clasat în mod surprinzător abia pe locul nouă, cu 7,5 puncte. Din peripețiile ultimei runde i pentru a doua oară în turneu, marele maestru Hort s-a sculat tîrziu și era cît pe aci să piardă prin depășirea timpului de gîndire la Vesterinen, pe care îl învinsese întotdeauna pînă acum. Avînd foarte puțin timp de gîndire, Hort i-a propus adversarului remiză după numai... trei mutări. Propunerea a fost acceptată.

Cu și fără... crampoane

BALOANELE DE AUR

de Eftimie IONESCU

Trei popasuri în afara vieții fotbalului nu trebuie să vă facă să credeți că am uitat-o. Proba o aveți în cele ce urmează. Un subiect fotbalistic de mare interes ne-a sugerat cîteva reflecții. E vorba de această așa de capricioasă anchetă a sfîrșitului de an organizată de revista pariziană „France Football" pentru a se stabili cine e cîștigătorul „Balonului de aur", deci fotbalistul nr. 1 al Europei. Ea a devenit, prin meritele emiterii ideii și punerii ei în practică, un referendum aproape oficial. Adevărul e că, prin întinderea ei, prin competența și reputația comentatorilor de fotbal pe care îi consultă, ancheta confraților parizieni merită autoritatea de care se bucură. Și chiar dacă ar exista opoziții asupra laureaților ei — și cum s-ar putea altfel, cînd candidații sînt (teoretic vorbind) mii și locuri de onoare unul? — chiar dacă se ivesc deci contestații, ancheta a devenit un eveniment de prima mărime a finalului — nu numai fotbalistic — al anului.

Ancheta, pusă sub îndrumarea redactorului șef de la „France Football", Max Urbini, a ajuns la a XVII-a ediție și rezultatele ei, mai precis spus, cîștigătorii ei determină acele cîteva reflecții de care pomeneam. Cei 17... sînt 16 în realitate fiindcă un nume se repetă : Di Stefano e singurul care s-a impus în două rînduri, edițiile 1957 și 1959. Atacanții demonstrează și cu acest prilej că sînt la mare preț în ochii comentatorilor, dar nu numai al lor. Patrusprezece dintre „Baloanele de aur" reprezintă compartimentul cel mai pretențios, cel mai hulit și cel mai iubit, cel mai des acuzat pentru înfrîngeri dar și cel mai spectaculos — înaintarea. Din 1956, cînd ziariștii europeni aduceau un omagiu dăruind trofeul inaugural „France Football" venerabilului jucător al vremii, sir Matthews, încă 12 atacanți celebri, fără excepție magicieni ai mingii au repurtat marea victorie anuală : Di Stefano, cum mai pomeneam, Kopa, Suarez, Sivori, Law, Eusebio, Bobby Charlton, Albert, Best, Rivera, Muller, Cruyff. Elogiul de mai sus, închinat atacanților ne scutește de acuzația de a fi socotit un adversar al acestor fotbaliști de farmec. Dar nu ne putem opri de la o observa că, totuși, restul compartimentelor sînt supuse unui tratament prea sever. Doar doi mijlocași (și ei sînt ei veritabili mijlocași, constatați prin simpla scriere a numelor — Masopust și Beckenbauer — au reușit să înfrîngă niște preconcepții. Barem Beckenbauer, cel mai proaspăt laureat, credem că a obținut ultimul „Balon de aur" la care putea aspira ; iar victoria lui nu s-a fixat categoric, net, cum a fost cazul celor mai mulți dintre precedenții învingători. Nu. Și asta pentru că Beckenbauer poartă „povara" postului, a compartimentului, a numărului de pe tricou mai bine spus ; pentru că „King Franz" a încetat de mult să mai fie un simplu half, un metodic „libero", el reprezintă pe jucătorul viitorului, acel mult rîvnit, schițat, idealizat universal jucător. Apărătorii stă la sută au un singur ambasador pe lista de onoare — pe greu de egalatul Lev Iașin.

Descoperind slăbiciunea judecătorilor referendumului lui „France Football" aș vrea să citez cîteva dintre „victimele" lor ; și le voi alege mai cu seamă pe cele din liniile defensive, tot spre a-mi întări argumentarea se înțelege. Vă amintesc că Banks, Șesternev, Bobby Moore, Facchetti, Schroiff, Grosics, Bozsik, Liedholm, Picchi, acest grup de valori absolute în posturile de portar, „libero", fundaș lateral sau mijlocaș nu au ajuns pe treapta de sus a podiumului dar nici nu au amenințat — în sezoanele cînd fiecare a strălucit, și au fost sezoane în șir — „Balonul de aur". Uitați celebri sînt destui, de altfel, și printre înaintași. Cazul cel mai trist mi se pare Sandrino Mazzola. Italianul a reprezentat și reprezintă pentru fotbalul țării lui și pentru cel internațional, cel puțin atît cît intruchipează deja laureatul Rivera. Da, acest „Balon de aur" naște și nedreptăți și uitări. Dacă noi, cei așa de departe de lupta propriu-zisă avem enervări, dar cei în cauză ! Se spune că Netzer, considerat unul dintre cei mai puternici pretendenți la trofeul ediției 1972, a fost anunțat de un ziarist vest-german, cu cîteva ore înainte de comunicarea oficială a redacției pariziene, că a obținut „Balonul de aur". Directorul Borussiei Mönchenglandbach s-a și grăbit să destupe o sticlă de șampanie și să ciocnească pentru succes cu prietenii. Cîteva minute după, de la Paris se anunță că Beckenbauer este învingător al trofeului ! Căpitanul reprezentativei vest germane a primit, din acea clipă, sute și sute de felicitări. Niciodată telefonul nu a adus însă cîteva cuvinte de laudă și prețuire de la Mönchenglandbach. Gurile rele, care pretind că primul telefon de felicitare a venit de la Overath, cel „ucis" de Netzer în selecționată, mai prezic o confruntare deloc amicală la prima întîlnire a elevilor lui Schön : aceea dintre Beckenbauer și Netzer.

MOZAIC

• LA MOSCOVA continuă pregătirile pentru Jocurile Universitare Mondiale care vor avea loc între 15 și 25 august 1973. Comisia de organizare anticipează o participare de circa 3 000 concurenți și 1 000 de ziariști. Comitetul american a anunțat că va prezenta peste 300 de studenți la numeroase discipline.

• PE STADIONUL A.S. Deauville — Trouville (Franța) a avut loc un meci de fotbal inedit, între o echipă feminină și una masculină. O întîlnire amicală, originală, care a stîrnit prin caracterul de excepție, interesul a numeroși spectatori.

• PRESA de specialitate a făcut cunoscute detaliile viitoarei ediții a celebrei întreceri „Turul ciclist al Franței" ajunsă la cea de-a 60-a ediție. Cursa se va desfășura între 30 iunie și 22 iulie 1973 cei aproximativ 4 000 km fiind împărțiți în 20 de etape. Plecarea va avea loc în localitatea Le Haye (Olanda) ; plutonul va traversa Belgia și va ajunde la Paris.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• CU MECIUL JOE FRAZIER—GEORGE FOREMAN, s-a mai completat o filă a pasionantei istorii a luptelor pentru titlul mondial al „greilor". Unul din puținii specialiști care i-a pronosticat victoria tînărului Foreman (învingătorul la puncte al lui I. Alexe la J.O. de la Ciudad de Mexico) a fost chiar celebrul **Joe Louis**, „bombardierul din Detroit", care și-a apărat centura de nu mai puțin de 25 de ori. Citind această declarație și văzîndu-l la lucru pe Foreman în turneul olimpic mexican, i-am acordat credit pugilistului din Marshall (Texas). Am sperat că în perioada trecerii sale de la amatorism la profesionism el și-a reglat bine direcția loviturilor de stînga, devenind un pugilist complet. Cînd am urmărit însă filmul prezentat pe micile ecrane mi-am dat seama însă că Foreman, este un pugilist solid. El a renunțat la boxul în linie, în care excela prin acuratețea stilului (amintiți-vă de finala olimpică din toamna lui 1968), preferîndu-l pe cel în forță „gen Frazier". Foreman l-a învins cu propria-i armă pe Frazier care s-a resimțit vădit de la primele schimburi, arătînd o scădere a capacității de rezistență și o lipsă totală de pregătire. Așa dar meciul nu ne-a permis să tragem concluzii favorabile (nu sînt însă

GEORGE FOREMAN

nici finale), la adresa celui de al 25-lea campion care-și înscrie numele pe lista deținătorilor centurii cu diamante. Categoric, nu s-a născut un nou Gene Tunney sau Joe Louis, boxeri care la vremea lor au impresionat printr-o exemplară tehnică. Foreman trebuie să redevină stilist și să cîștige în viteza de execuție pentru a fi un campion între campioni. Sinceri să fim dacă la ora aceasta am fi întrebați care este cel mai valoros boxer din lume la categoria grea, atunci am răspunde fără ezitare : Cassius Clay.

La închiderea ediției, aflăm că Foreman refuză să-i acorde revanșa lui Frazier, declinînd valabilitatea contractului. El îl va întîlni pe Jimmy Ellis.

• M. CERCHEZ, antrenorul echipei Dinamo Brașov, este într-adevăr un „om de colț", conștient de responsabilitatea sa față de elevii pe care-i dirijează în „cartierul magic". Cu ocazia meciului Dinamo București-Dinamo Brașov el a abandonat la timp doi dintre pugiliștii săi care se aflau în stare de vădită inferioritate.

• OLANDEZUL R. Lubbers, care a fost învins la puncte de **Joe Bugner,** în joc fiind titlul european la categoria grea, a boxat la București în 1969 ca amator cu ocazia campionatelor europene, pierzînd în primul tur în fața lui Hussing (R.F.G.). În cursul carierei sale (a fost și semigreu) a pierdut de două ori la **Ion Monea,** fiind expediat și la podea de reprezentantul nostru.

• FĂRĂ SĂ FORȚEZE talentul său, anul trecut între 11 februarie și 21 noiembrie, celebrul Cassius Clay a susținut 7 meciuri, obținînd tot atîtea victorii (el a încasat nu mai puțin de 2 milioane de dolari). Acum, Clay se pregătește pentru meciul de la 14 februarie (orașul Las Vegas), în compania campionului european **Joe Bugner (Anglia).** Pe marginea acestei întîlniri, renumitul **Joe Louis** a declarat următoarele : **„Bugner are un punch excepțional. Clay va avea o sarcină dificilă. El nu mai este boxerul pe care l-am apreciat cînd deținea centura. Fostul campion este în declin".**

• VĂ MAI AMINTIȚI de „greul" american **Roy Lyle** care acum doi ani la București în cadrul meciului România-S.U.A. a pierdut în fața lui **Ion Alexe ?.** Trecînd la profesionism, Lyle a obținut 19 victorii fără a cunoaște înfrîngerea. Lyle a fost desemnat de W.B.A. ca cel mai bun boxer al anului 1972 și urmează să-l întîlnească la 9 februarie pe Jerry Quarry.

• CAMPIONUL EUROPEAN la categoria mijlocie-mică, italianul **Carlos Duran** va apare în fața justiției, fiind acuzat de insulte. După meciul cîștigat cu concursul arbitrilor, în fața lui Kechighian (Franța), el l-a amenințat pe ziaristul italian **Oddone Nordio.**

• ARGENTINIANUL Carlos Monzon, campionul lumii la „mijlocie", a acceptat să-și pună centura în joc în fața lui **Griffith** și nu a francezului **Bouttier.** Întîlnirea va avea loc în aprilie sau mai la Paris, Roma sau San Remo. Monzon a anunțat că a abandonat ideea de a renunța la box. În caz de victorie el intenționează să treacă la semigrea. Deci atenție, **Foster !**

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 28 ianuarie 1973

1. **ATALANTA-CAGLIARI** (pronostic la pauză). Ambele echipe nu beneficiază de atacuri prea fructuoase. Din acest motiv credem că în primele 45 de minute nu se va marca nici un gol

2. **ATALANTA-CAGLIARI** (pronostic final). Avantajul terenului propriu indică o oarecare șansă în favoarea gazdelor dar Cagliari poate obține un rezultat egal.

3. **INTER-LAZIO** (pronostic la pauză). Chiar din prima etapă a returului campionatul Italiei programează o partidă derbi, între două formații din fruntea clasamentului. Lazio are puterea de a se apăra 45 de minute.

4. **INTER-LAZIO** (pronostic final). Pe San Siro Inter pierde foarte greu puncte. Cu atît mai mult acum cînd luptă pentru titlu se va strădui să acumuleze maximum de punctaj. Îi vedem favoriți pe milanezi.

5. **JUVENTUS-BOLOGNA** (pronostic la pauză). Angajată în lupta pentru tricourile de campioni Juventus trebuie, în primul rînd, să cîștige acasă. Probabil că pînă la pauză nu va reuși...

6. **JUVENTUS-BOLOGNA** (pronostic final). Credem că în partea a doua a meciului Bologna va ceda în fața unei formații ambiționată să confirme poziția fruntașă ce o deține în clasament.

7. **PALERMO-MILAN** (pronostic la pauză). Există între aceste două echipe o mare diferență de valoare, exprimată și de pozițiile ce le ocupă fiecare în clasament. Căutînd să evite retrogradarea Palermo luptă în acest meci pentru un rezultat de egalitate.

8. **PALERMO-MILAN** (pronostic final). Spuneam că Palermo luptă pentru a termina la egalitate cu valorosul său partener. 45 de minute credem că va reuși. În următoarele 45 de minute Milan poate cîștiga meciul dar cel mai indicat ni se pare tot... X.

9. **TERNANA-NAPOLI** (pronostic la pauză). Ambele echipe doresc să se îndepărteze de zona retrogradării. Doresc, deci să cîștige. Acasă Ternana știe să fructifice avantajul terenului, așa că înclinăm spre echipa din Terni. Credem că la pauză echipa locală va fi în avantaj.

10. **TERNANA-NAPOLI** (pronostic final). Cum spuneam, credem în victoria finală a echipei Ternana.

11. **FIORENTINA-SAMPDORIA.** Indiscutabil favorită clară echipa Fiorentina, ambiționată și de dorința de reabilitare după înfrîngerea suferită acasă în fața lui Inter.

12. **LANEROSSI-TORINO.** Greu meciul pentru Lanerossi, greu și pentru că acum tremură pentru fiecare punct datorită poziției sale precare în clasament. Torino poate obține cel puțin un rezultat de egalitate.

13. **ROMA-VERONA.** Echipa lui Herrera cu toate că va trebui să joace pe un teren străin avînd propriul stadion suspendat, deține mari șanse de victorie.

Poșta rotundă de Ion BĂIEȘU

VASILE CHERAȚOIU, Sibiu : „Iată că federația română a dat publicității hotărîrea prin care numește un nou antrenor al echipei naționale, Valentin Stănescu, secondat de Robert Cosmoc. Vor reuși aceștia, de altfel tehnicieni recunoscuți în fotbalul românesc, să ducă națională noastră spre vîrful piramidei în ierarhia fotbalului continental și cel mondial? Aceasta este întrebarea firească pe care ne-o punem toți suporterii naționalei. După cum am aflat din primul interviu dat Radiodifuziunii române, Valentin Stănescu e hotărît să facă totul pentru îndeplinirea acestui deziderat, cerînd tot sprijinul din partea antrenorilor care dau jucători naționalei. Dacă toți jucătorii ce vor forma reprezentativa, spunea în interviul său Valentin Stănescu, vor înțelege să dea, totul, fără menajamente, dacă vor înțelege pe deplin că a urca spre vîrful piramidei înseamnă muncă, muncă și iar muncă, atunci vom reuși ce ne-am propus, respectiv calificarea noastră în campionatul mondial de la München. În ce mă privește, mă bucur pentru alegerea făcută de către diriguitorii fotbalului românesc și vă rog să-mi permiteți pe această cale să urez din inimă succes deplin antrenorilor naționalei, cît și jucătorilor ce vor fi selecționați, în greaua dar nu și imposibila calificare la campionatul mondial de la München".

Acum, cînd viitorul nostru se joacă pe o singură carte, (adică meciurile cu echipa R.D.G.), cînd calificarea noastră li se pare unora un vis exaltat și nepămîntesc, ne unim toți suporterii, cu gîndul și fapta, în jurul noii conduceri a naționalei. Am citit lista cu noul lot și credem că nu s-au făcut omisiuni grave, în sensul că au intrat jucătorii cei mai buni (cu excepția liniei de fund, unde se contează din nou pe Dinu). Au fost chemate, e drept, nume noi, dar totul e ca gestul să fie continuat prin introducerea efectivă a acestora în jocul echipei. O singură surpriză (plăcută și neplăcută) : biroul federal a comunicat, cu prilejul primei convocări a lotului, cîteva sancțiuni și avertismente grave adresate unor recidiviști : jucătorii Dobrin, Dumitrache și Răducanu au fost avertizați că, la prima abatere morală, vor fi retrogadați în divizia... C ! Motivul principal ? Aflăm ghicit : alcoolul ! Cei trei corifei ai balonului s-au supărat pe loc („bine, dom-le, în loc s-o începem ca prietenii..."), dar „bosii" federației au rămas neclintiți pe principiul „cine nu se cumințește, o pățește". Nu-i nimic, pînă la primăvară e timp de împăcare.

UN GRUP DE MUNCITORI DE LA CENTRALA TERMOELECTRICĂ IERNUT : „Urmărind evoluția jucătorilor în decursul ultimilor 3—4 ani, valoarea și contribuția fiecăruia atît la echipele de club cît și la echipa națională, pentru a scăpa de orice emoții în ceea ce privește calificarea echipei noastre în turneul final 1974, considerăm că cel mai valoros unsprezece care ne-ar reprezenta cu cinste în această mare confruntare ar fi următorul : Răducanu, (Adamache), Sătmăreanu, Boc, Dinu, Deleanu, Dembrovschi, Dumitru, Lucescu, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu (Hajnal). Nu concepem ca Dinu să fie scos din postul de fundaș central, unde este de neînlocuit, mai ales că mijlocași buni avem. De asemeni, avînd în vedere că timpul este scurt pînă la meciurile oficiale, este contraindicată verificarea unor jucători noi, care s-ar putea forma și suda într-o perioadă mai lungă. Jocurile de pregătire să se facă cu jucătorii de bază pentru a se sincroniza cît mai bine între ei. Nu ar fi de datoria noastră să alcătuim formația, dar o facem din dorința fierbinte pentru tricolorii noștri de la care dorim numai succese".

Formația alcătuită de dumneavoastră din proprie inițiativă și din sinceră dragoste față de tricolori nu mi se pare rea, în linii mari. Important mi se pare încrederea nelimitată ce o aveți în această formulă care, ziceți, „ne va scăpa de orice emoții în ceea ce privește calificarea". În cazul acesta, Valentin Stănescu e deja un om făcut !

SANDA SCUTARU, Bloc M35, str. Barajul Dunării nr. 1 : „Cred că ați urmărit emisiunea TV 360 de grade din 14 ianuarie a.c. în care Ion Țiriac era ridicat la rangul de statuie. Fiind împreună cu un grup de prieteni, am rămas uimiți și totodată indignați de lipsa de loialitate față de Ilie Năstase, care este adevăratul și singurul mare jucător al tenisului românesc, neînțelegînd de ce această manifestație de dragoste pentru tenis nu s-a făcut în timpul cînd era și Ilie în țară, lucru care credem că l-ar fi bucurat nespus de mult. Oare toată lumea de acolo nu știa că datorită lui Ilie Năstase tenisul românesc, se află pe prim plan mondial ? Oare, nu a fost aceasta o manifestație regizată superb de marele admirator al lui Țiriac, Cristian Țopescu ? Vă rugăm să ne lămuriți, cum spun moldovenii, olecuță. Sîntem un grup de oameni cumsecade, în numele cărora semnează Sanda Scutaru".

Nu știu cît de cumsecade este grupul din care faceți parte. Observ, însă, cîtă patimă și reacreditată colcăie în rîndurile trimise. Un prim neadevăr : manifestația „pro Țiriac" din sala Floreasca nu a fost organizată și regizată de Cristian Țopescu, ci de ziarul „Scînteia tineretului" în cadrul unei seri dedicate tenisului, sport pentru care acest ziar a făcut, de altfel, o excelentă propagandă. Ilie Năstase a fost invitat la această reuniune, dar (așa cum, de altfel, a și declarat în cadrul unui interviu) a trebuit să plece mai repede decît trebuia din țară, fiind invitat de către federația mexicană de tenis să-și petrecă o parte din luna de miere la Acapulco. De altfel, în seara respectivă s-a vorbit aproape tot timpul despre Ilie Năstase și în termenii cei mai elogioși. O ultimă precizare : e adevărat că datorită lui Ilie Năstase sîntem în prim-planul tenisului mondial, dar dacă am ajuns de trei ori în finala „Cupei Davis" (fapt de excepție în sportul românesc) aceasta nu s-ar fi putut întîmpla fără Ion Țiriac.

Mihnit de pripitele cuvinte ce mi-ați trimis, vă mulțumesc, totuși, pentru atenție.

ANONIM : „Sînt jucător de fotbal în echipa „Farul" din Constanța (jucător de rezervă) și, dacă nu vă dau numele, cred că vă e limpede de ce o fac. Pregătirea noastră se desfășoară pe Valea Prahovei, în compania petroliștilor din Ploiești. Totul merge bine, antrenamentele sînt intense, băieții sînt cumînți, dar un lucru nu-l înțeleg : de ce trebuie luate tot timpul măsuri atît de aspre împotriva noastră, măsuri care ating de multe ori absurdul. Iată un exemplu : antrenorii au hotărît ca jucătorii care sînt prinși fumînd să fie sancționați, pentru fiecare țigară, iar cei care consumă alcool de asemenea, pentru fiecare sticlă de bere. Vi se pare utilă și pedagogică o astfel de măsură?".

După părerea mea sinceră, fiecare antrenor e liber să ia orice măsuri sau precauții pentru a asigura perfecta pregătire a jucătorilor săi. De altfel, sistemul despre care vorbiți se folosește pretutindeni, mai ales în Anglia. În acest sens, pentru satisfacerea unei curiozități personale, vă rog să-mi comunicați ce sancțiune se aplică la dumneavoastră în cazul unei sticle de coniac, băutura preferată a fotbaliștilor?

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66. P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDĂ săptămînală

SUB SEMNUL UNOR ZILE MEMORABILE

Săptămîna aceasta a început sub semnul zilelor memorabile care au întrunit în aceleași vibrante manifestări aniversarea a 55 de ani de viață și 40 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, exprimarea profundului atașament al întregului nostru popor față de politica partidului și statului nostru, față de conducătorul partidului și statului. Pentru că sărbătorirea primului comunist și primului cetățean al țării a devenit în mod firesc o mare sărbătoare a partidului și a țării, ale căror aspirații și idealuri el le reprezintă în modul cel mai fericit și, prin aceasta, transformîndu-se într-un act politic care subliniază încă o dată unitatea de nezdruncinat a întregului popor în jurul partidului său comunist, a conducătorului iubit al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ecourile acelor zile vor dăinui în amintirea noastră prin frumusețea sentimentelor exprimate, dintre care încrederea, devotamentul, recunoștința și dragostea față de conducătorul destinelor acestei țări s-au împletit firesc cu patriotismul cel mai fierbinte.

Stăpîniți, așadar, de aceste gînduri, să trecem în revistă cîteva dintre evenimentele acestei săptămîni, cuprinzînd și ea, ca de obicei, nu puține importante evenimente politice ce se cer evidențiate în mod deosebit. Astfel, Comitetul Executiv al Comitetului Central al partidului, în ședința care a avut loc marți, a ascultat informarea tovarășului Nicolae Ceaușescu în legătură cu vizitele în Pakistan și Iran. Aprobînd în unanimitate rezultatele acestor vizite, Comitetul Executiv a dat o înaltă apreciere activității desfășurate de președintele Consiliului de Stat și a stabilit că ministerele și organizațiile economice să ia toate măsurile pentru transpunerea în viață a înțelegerilor stabilite cu ocazia vizitei.

În aceeași ședință, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. și-a exprimat deosebita satisfacție față de

CONTINUARE ÎN PAG. ②

UNELTELE MODERNE ALE MINERILOR

„Modern" pentru unealta de lucru a minerului înseamnă poate în primul rînd: „mai ușor de mînuit" și „cu un nivel de zgomot mai redus". — pentru că aceste calități contribuie la buna ambianță de lucru și la sănătatea minerilor. În acest context se înscrie o invenție recentă a unor ingineri români.

(Relatările în pagina a 5-a)

AUTOMOBILIȘTI! ATENȚIE LA CIRCULAȚIA... SÎNGELUI

Conducătorii auto — ca și vechii cruciați — au o pronunțată predispoziție pentru... trombozele venoase. Este concluzia unor minuțioase cercetări științifice prezentată la ultimul Congres internațional de flebologie.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Magazin

Anul XVII Nr. 800 — sîmbătă 3 februarie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

Lespedea de la Grammeni cu inscripția lui Claudius Maximus și cu scena sinuciderii lui Decebal (originalul în Muzeul din Cavalla, Grecia)

Mai există enigme?

NOI AMĂNUNTE DESPRE ULTIMELE CLIPE ALE LUI DECEBAL

de prof. univ. dr. docent Radu VULPE

(Pagina 7-a)

• *Faima sondorilor din Moldova este dovedită încă o dată de ritmul și depășirile planului din acest an* • *O tradiție veche de peste 500 de ani...* • *Sondoritul — muncă grea și plină de neprevăzut* • *Sonda 4079 continuă să producă*

SONDORII

Aurul negru, așa a fost denumit metaforic țițeiul, semn al prețului pe care oamenii l-au pus pe el din cele mai vechi timpuri. Iar cei dintîi în țară care i-au dat folosința au fost, pare-se, moinești. Pomenite pentru prima dată într-un document din 1440, „gropile de păcură" de la Lucăcești pot fi socotite printre cele mai vechi sonde de petrol, nu numai din Moldova. Firește, exploatarea lor se făcea cu mijloace din cele mai rudimentare, situație care avea să dăinuiască timp de mai bine de patru secole. De abia în 1863, la Mosoarele, a fost pusă în funcțiune prima sondă pentru extragerea mecanizată a țițeiului, pentru ca, o sută de ani mai tîrziu pe aceleași meleaguri, să fie automatizat primul cîmp de sonde în pompaj din țară.

Am făcut această scurtă incursiune istorică pentru a arăta că în județul Bacău extracția țițeiului se bucură de o tradiție străveche. Nu puține sînt familiile locuitorilor din Tescani, Solont, Ardeoani, Scorțeni în care de-a lungul deceniilor, meseria de sondor a fost transmisă din tată în fiu. Cei mai mulți s-au încadrat însă în rîndul miilor și miilor de petroliști care lucrează astăzi în schelele de extracție și în unitățile de foraj din Moldova de abia în anii orînduirii noastre cînd țițeiul, ca și celelalte bogății ale subsolului, au devenit proprietate a întregului popor. Printre ei se numără și sondorul șef IOAN LICHI, cu care am stat de vorbă la una din secțiile de extracție Modîrzău.

— Lucrezi de mult în petrol?

— **Am împlinit 12 ani.**

— De unde ești?

— **Din Scorțeni.**

— Cum de ai ajuns sondor?

— **A fost mai degrabă o întîmplare. Fiind cel mai mic din familie, tata ar fi vrut să mă țină pe lîngă casă. Eu nici nu voiam să aud. Cînd vedeam că toți cei de seama mea au plecat din sat: care în petrol, care la fabrică, care pe șantiere, nu mai puteam de necaz. Într-o toamnă, ca să-mi dea o „lecție", tata m-a trimis să lucrez cîteva luni la Moinești.**

Constantin AZOIȚII

Fotografii: C. BURSUC

Sondorul șef Ioan Lichi

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Sudorul Gheorghe Vișan

PROGNOZĂ METEOROLOGICĂ PENTRU LUNA FEBRUARIE

Prezentată de Dumitru BACINSCHI
director adj. științific al Institutului de Meteorologie și Hidrologie

(Amănunte în pag. 6-a)

„Stînci întregi zburau spre cer..."

Momente dramatice din insula islandeză Heimaey, amenințată cu dispariția în urma erupției vulcanului Helgafell

(Relatări în pag. 3-a)

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

- **Colțul curățeniei.**
- **Un leac pentru hainele pătate.**
- **Mobilierul și praful.**
- **Ușa care se închide fără zgomot.**
- **Suport pentru mîncăruri fierbinți.**

(Pagina a 6-a)

DIALOG CU ANTRENORUL

de Valeriu MIRONESCU

(Pagina a 8-a)

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

INTRAREA ÎN FACULTĂȚI

Trebuie să mărturisesc, de la început, că unul dintre lucrurile cu care eu cred că ne putem lăuda în lume noi, românii, în anii socialismului, este nemaiîntîlnita primenire a rîndurilor intelectualității și a scenei sociale în genere, cu fii de muncitori și de țărani, cu fii de oameni simpli, muncitori, cu fii ai unei condiții modeste, cărora noua orînduire le-a deschis literalmente porțile afirmării. Cine ar putea nega această tulburătoare realitate? Cine ar putea susține că vreuna din cuceririle țării de azi s-a realizat în indiferența acestui criteriu al dreptei compoziții sociale? E adevărat, e suprem adevărat că prin revoluție oamenii muncitori, de toate categoriile, și-au cîștigat dreptul la cultură și au cîștigat dreptul la cultură pentru generațiile viitoare, pentru copiii lor. E tot atît de adevărat, însă, că intrarea în universități numai pe criteriul dosarului s-ar constitui într-un exces păgubitor. Pînă la urmă valoarea e valoare și criteriul valoric este esențial, într-o societate care-și pune problemele dezvoltării. Dar nu e, oare, o încărcătură valorică împrejurarea că un copil de țăran știe aproape la fel de mult ca un copil de director general, și în orice caz înțelege la fel de mult ca el? Nu sînt un partizan al intrării în facultăți pe alte baze decît ale valorii. Nu cred că ar fi în interesul cuiva, care-și iubește în mod sincer țara, să nu ia în seamă chestiunea fundamentală și anume valoarea individului care se predă societății spre a fi educat și instruit. Ei, bine, tocmai aici lucrurile nu sînt clare. Care sînt instrumentele cu care comisiile de examinare detectează valoarea, la unele facultăți?

Sute și sute de copii, din afara granițelor Bucureștiului, vin la București să obțină dreptul de a învăța pe mai departe în universitate. Ei intră în concurs cu elevi care au terminat liceul în București (deși s-ar putea vorbi de o aceeași situație și în alte cîteva, puține, mari orașe). Și iată viciul: datorită faptului că repartizarea profesorilor în învățămînt se face conform mediei obținute, începînd cu Bucureștiul și cu marile orașe, datorită, deci, faptului că elevii din provincie au avut parte de profesori mai puțin pregătiți decît profesorii din București, datorită și felului mai degajat în care copiii Capitalei se manifestă, datorită emoției și timidității celorlalți, admiterea în universități este, cîteodată, nu un concurs al capacităților, ci un concurs al cunoștințelor înmagazinate *datorită mediului mai plin de șanse*. Problema nu e numai geografică, problema e, în anumite privințe, și socială. Căci, între copilul unui director general (sau copilul meu, scriitor care nu se poate considera, în nici un caz, om cu venituri modeste) și copilul unui țăran cooperator sau al unui muncitor de la gostat, e uneori o diferență nu neapărat de capacitate ci de număr de meditatori. Copilul tovarășului director general sau al meu nu au mai multă disponibilitate de a învăța, ci mai multe posibilități, mai multe facilități. Desigur că nu e cazul să le găsim o vină copiilor cu mai multe posibilități, mai ales că aceste posibilități au fost, de multe ori, realizate de părinții lor, după o viață cinstită și plină de merite. Dar, dacă acești copii nu pot fi

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Fotografiile cititorilor noștri

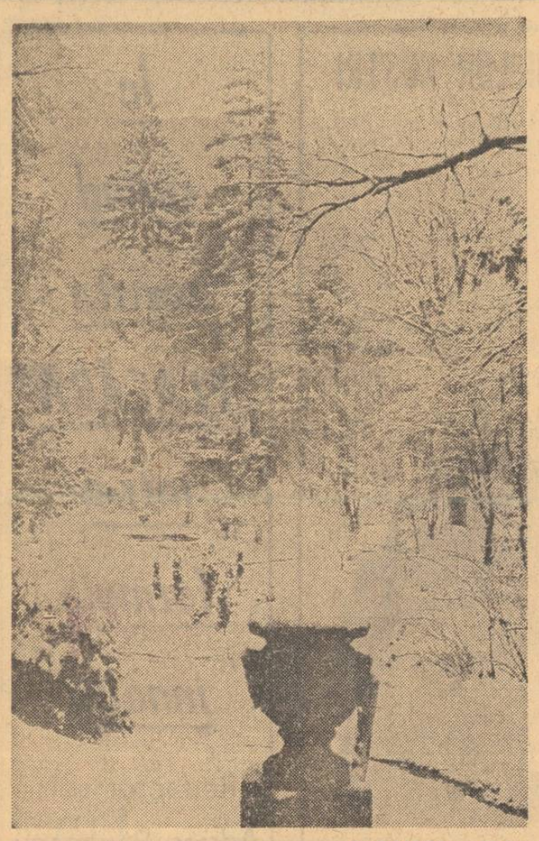

În parcul troienit — **Emil MAIER — Cluj**

„Răsfățații gerului" — **Marin NĂSTASE — Galați**

SONDORII

URMARE DIN PAG. 1

„O să-ți iasă sondorul pe nas" — m-a amenințat la plecare. Dar s-a înșelat. Am îndrăgit meseria chiar din prima zi. Cele cîteva luni s-au făcut un an, apoi cinci, zece. M-am calificat la locul de muncă și am devenit sondor, apoi podar și acum iată-mă-s sondor șef.

— Locuiești tot în sat ?

— Nu, m-am mutat cu familia la Lucăcești, în orășelul nostru cel nou.

— Dacă ar fi s-o iei de la început, ce meserie ai îmbrățișa ?

— Tot sondoritul.

— Se spune că e grea munca la sondă.

— O fi, dar mie îmi place. Tocmai pentru că e grea și plină de surprize, de neprevăzut. Cum s-ar spune, te ține mereu „în priză", nu ai timp să te plictisești.

— Satisfacții ?

— Destule. Nu mai departe decît zilele trecute. Am fost chemat pentru intervenție la o sondă ce nu mai producea. Făceam proba pompei de fund. Degeaba. Ne apucăm să extragem prăjinile de pompare. Muncă grea. Gîndiți-vă : peste 200 de înșurubări și deșurubări.... Cînd să ajungem pe la 450 de metri — stop ! Prăjina s-a rupt. Am început să instrumentăm cu coruncа. Din nou surpriză : s-a înfundat cu parafină chiar de la primul marș. Atunci ne-am apucat să deparafinăm tubingul. Alții folosesc pentru aceasta ghimpuruj și șubărul care desprind parafina. Noi întrebuințăm corunca pentru că o și extrage. Este specialitatea noastră, secretul echipei. Am scurtat timpul de intervenții cu trei ore. Trei ore de producție în plus. Nu e mare satisfacție ?

Ascultîndu-l mi-au venit în minte cuvintele unui vechi petrolist, șeful de secție **MIRCEA CRUCERU.** Îl întrebasem ce însușiri i se cer cuiva pentru a deveni un bun sondor. Mi-a răspuns : **„Sondoritul, tovarășe nu e o muncă pentru cei slabi sau pentru leneși. El cere îndrăzneală și curaj, dîrzenie și iscusință. Dar mai mult decît toate acestea, dragoste de meserie".**

Despre hărnicia și priceperea sondorilor din schelele Moldovei s-a vorbit și s-a scris mult. Utilizarea izotopilor radioactivi, aplicarea pe scară largă a tratamentelor cu solvenți și soluții tensio-active, introducerea fisurărilor hidraulice și a altor tehnologii moderne i-au ajutat să sporească continuu producția sondelor. Mulți dintre ei : sondorii șefi **ION DIACONU** și **ION GAVRILĂ,** inginerul **COSTICA BÎNTU,** maiștrii **D. BUȘILĂ, SIMION ALUPEI** și alții de pe aceste meleaguri au fost trimiși ca specialiști în Afganistan, India, Cuba, Algeria, Venezuela, ducînd faima vredniciei și iscusinței sondorilor noștri, departe peste hotarele țării.

Așa cum spunea Ioan Lichi, munca de sondor este plină de surprize și neprevăzut. Unei asemenea surprize dar de proporții nemaiîntîlnite au fost nevoiți să-i facă față petroliștii de pe Valea Zemeșului cu cîteva luni în urmă. Din cauza abundenței ploilor o parte din masivul Geamăna o pornise la vale. Pămîntul aluneca cu tot ce avea pe el: coloanele sondelor începuseră să cedeze, conductele de petrol și gaze plesneau, firele liniilor electrice zbîrniau rupîndu-se ca niște coarde întinse la refuz. La schelele Zemeș și Modîrzan situația era deosebit de critică. Sondorii s-au angajat într-o luptă inegală, dar hotărîtă cu forțele dezlănțuite ale naturii. Și au învins.

Undeva, conducta magistrală pentru transportul țițeiului fusese avariată în mai multe locuri.

Zile și nopți de-a rîndul echipa de intervenții, din care făceau parte maiștrul **VASILE MĂMĂLIGUȚĂ,** șeful de echipă **ȘTEFAN AMBĂRUȘ,** sudorii **ION CHIRA** și **PETRE APOSTOLESCU** au muncit fără întrerupere, menținînd conducta avariată în funcțiune pînă cînd celelalte echipe au terminat construcția unei variante care ocolea zona afectată.

Discut cu sudorul **GHEORGHE VIȘAN.**

— Sudură înseamnă, implicit, flacără. În cazul avariilor de conducte, care presupun scurgeri de petrol sau emanații de gaze, a suda nu înseamnă a te expune pericolelor ?

— Pericol există oriunde, atunci cînd nu se lucrează cu atenție, și la noi neatenția se plătește scump. În ce mă privește, oricînd și oriunde aș lucra, nu-mi permit cea mai mică abatere de la normele de tehnica securității. Așa se și explică, poate, că de-a lungul celor peste 20 de ani de muncă nu am avut nici un singur accident.

— Momente mai grele ?

— Nu au lipsit. Odată, din conducta la a cărei reparație lucram a țîșnit țiței. Prezența de spirit ca și măsurile de protecție luate au permis ca accidentul să fie evitat. În toamnă, cînd cu alunecările, am lucrat și cîte 24 de ore fără întrerupere. Dar nici în asemenea cazuri nu mi-am îngăduit vreo clipă de neatenție sau vreo neglijență.

O muncă eroică au desfășurat în acele zile și electricienii. Echipele conduse de inginerul **ION CIUBOTARU** și maiștrul **MIRCEA MANEA** aproape nu au cunoscut odihna, timp de peste o săptămînă de zile. Ei au degajat liniile de copacii prăvăliți, au plantat noi stîlpi, au refăcut circuitele avariate asigurînd în felul acesta alimentarea continuă cu energie electrică a celor peste 100 de sonde, a stațiilor de compresoare și de injecție din zonă.

— A fost pentru noi cel mai greu examen, soune maistrul de intervenție **NICOLAE EFTIMIE. Lucrez de aproape 20 de ani în petrol, dar avarii de o asemenea proporție nu mi-a fost dat să văd.**

— Au fost și momente cînd v-ați simțit copleșiți ?

— Nici un moment. Sîntem obișnuiți cu greutățile. Și-apoi, pentru noi, sondorii, imposibilul nu există. Am să vă dau un exemplu. Sonda 4 079 era amenințată cu scoaterea din funcțiune. Datorită debitului ei mare de țiței, aceasta ar fi afectat serios producția secției. De aceea noi, cei din brigada de intervenții, am hotărît să o menținem în funcțiune cu orice preț deși, undeva în adînc, pămîntul continuă să alunece și acum.

— Și era posibil ?

— Nu, nu a fost nimic necugetat în hotărîrea noastră. Știm de ce sîntem în stare. Sonda aceasta nu ne-a scăpat din atenție nici o clipă. Pentru a putea sesiza chiar și cea mai mică deplasare, zi de zi urmărim poziția capului instalației față de unitatea de pompare și a acesteia față de un punct fix. Cu aceeași regularitate, facem controlul prăjinilor de pompare. Atunci cînd constatăm că solicitarea la care este supusă sonda este prea mare luăm măsurile de rigoare : schimbăm țevile de extracție din zonă, protejăm tubingul cu mufe speciale din textolit sau cu mufe cu role. Și sonda 4 079 continuă să producă.

De la inginerul **IULIAN COHN,** directorul general al Grupului industrial de foraj și extracția petrolului Moinești, am aflat că, datorită abnegației și dăruirii cu care au muncit petroliștii pentru înlăturarea avariilor provocate de alunecările de pămînt, în scurtă vreme activitatea în toate schelele de extracție și unitățile de foraj a revenit la normal. De la începutul anului planul se îndeplinește ritmic, înregistrîndu-se depășiri substanțiale atît la foraj cît și la producția de țiței. Este încă o dovadă că sondorii din Moldova nu-și desmint tradiția și faima.

Constantin AZOIȚII

SUB SEMNUL UNOR ZILE MEMORABILE

URMARE DIN PAG. 1

încheierea acordului de încetare a focului în Vietnam. „Întreaga evoluție a evenimentelor din Vietnam — se spune în relatarea de la ședința Comitetului Executiv — demonstrează că un popor, hotărît să-și apere dreptul la viață liberă, independentă și demnă, să-și făurească destinele potrivit voinței sale, nu poate fi înfrînt de nici o forță din lume. Prin lupta sa, poporul vietnamez, care s-a bucurat de un mare sprijin din partea poporului român, din partea tuturor țărilor socialiste și a forțelor iubitoare de pace de pretutindeni, și-a cucerit respectul și simpatia tuturor națiunilor lumii. Acordul încheiat demonstrează o dată mai mult că în zilele noastre singura cale de soluționare a problemelor litigioase este calea tratativelor".

Comitetul Executiv al Comitetului Central al partidului a dezbătut, în continuare, proiectul de lege privind protecția mediului înconjurător, proiect care, potrivit practicilor profund democratice instaurate de partid, va fi supus dezbaterii publice, în vederea înaintării sale spre adoptare Marii Adunări Naționale. În sfîrșit, s-au discutat și aprobat unele propuneri de modificare și completare a unor prevederi ale legislației penale. Printre măsurile adoptate se numără următoarele : unele fapte mărunte, care nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni vor fi, în viitor, sancționate ca abateri cu caracter administrativ ; se va introduce în legislația penală munca corecțională fără privare de libertate ; se vor introduce unele simplificări în activitatea judiciară pentru a mări operativitatea și a înlătura unele paralelisme ; sporesc, de asemenea, atribuțiile Comisiilor de judecată.

În această săptămînă, ziarul „România liberă" a împlinit 30 de ani de la apariția, în ilegalitate, a primului său număr. Aniversarea a căpătat semnificații deosebite prin onoarea ce s-a acordat colectivului acestui ziar de a fi primit, din mîna tovarășului Nicolae Ceaușescu, înalta distincție a patriei noastre „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I. Conferirea acestui Ordin — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — „constituie o apreciere a conducerii de partid și de stat pentru contribuția pe care ziarul „România liberă", cei ce l-au redactat și tipărit au adus-o la cauza eliberării patriei noastre, la dezvoltarea democratică și, apoi, la dezvoltarea socialistă a României".

CĂLĂTORIND PRIN „ȚARA ZARANDULUI" (II)

de Sever UTAN

Secretarul comitetului județean de partid Arad, tovarășul Dorin Zăvoianu, este pentru mine o enciclopedie. Știe extrem de multe lucruri, despre Doja, care a trecut pe aici, despre căpitanul Pavel Bocu, din satul Vidra, care s-a ridicat alături de Horia și a bătut prin aceste locuri cătanele împărătești, despre comuna Vîrfurile — atestată de prin 1427 — unde azi funcționează 37 de cadre didactice, doi medici umani, și doi medici veterinari, și... din aproape în aproape, din deal în deal, tot mai sus — de dincolo de pîriul Hălmăgel, se vede munteje Găina, acoperit de zăpadă. Ajungem, pe nesțiute, în vechea comună Hălmagiu.

E zi de tîrg mare. Moți mulți, din toată „țara" lor. Îmbrăcați după datină. Unul dintre ei — mi se pare de un veac. Tot la un bătrîn, în vîrstă de 87 de ani, dintr-un sat apropiat, îmi povestește tovarășul Zăvoianu, s-a aflat o valoroasă piesă muzeistică. Se folosise, în casa lui, vreme îndelungată chiar de patul în care-și odihnise — în apusul vieții sale zbuciumate — trupul neodihnit „Crăișorul munților". Acel pat este astăzi la muzeul din Arad.

Fiecare palmă de pămînt din perimetrul cuprins în lumina văzului, aici ca și în Maramureș, ca și în nordul Moldovei, în întinderile dobrogene, vegheate de zidurile cetății stăpînite de Mircea cel Bătrîn, între Mare și Țară, ne evocă cu emoție și ne reamintește mereu, prin grai, prin port, prin datini și prin tot ce-a fost și este că, prin prețul muncii și al sîngelui, sîntem în aceste locuri și în țara noastră dintotdeauna, și, tocmai de aceea, trebuie să ne-o iubim mai presus de orice, muncind și visînd neîncetat la a ei înflorire.

Astfel ne regăsim și ne vom regăsi, viguroși, prin generații, în filonul de aur al spiritualității daco-latine. În temelia acestui filon vom descoperi și Hălmagiu — pomenit în hrisoave încă de la anul 1 200 — și mărturiile sale neprețuite. Bunăoară, piatra Cinzaiului, pe care pionierii comunei au imprejmuit-o cu flori. Are o lungime cu ceva peste un metru și o lățime de mai bine de două palme. E îngropată în pămînt în fața unei bisericuțe mici. Iobagii neînduplecați, neîmpăcați cu nedreptățile sociale și feudale, erau canoniți în chip și fel mai rău, în zilele de sărbători, lungiți și legați pe astă piatră, în văzul lumii. Mai alături, într-o grădină, e o bisericuță, poate datînd din secolele XIII-XIV. N-am avut multă vreme să ne documentăm despre ea, s-o studiem, dar nu-i lipsită de interes, pentru specialiști, această probabilitate, ținînd seama să sub tencuiala și mortarul de la suprafață, cu picturi de dată mai recentă, s-au descoperit de fapt altele, cu mult mai frumoase și mai importante pentru cercetările privind istoria artei vechi. De asta sîntem siguri ! Siguri cum e azi, că acele picturi străvechi, dezgropate de sub mortar, aduc din multe privințe cu faima și gîndurile zugravilor de la care păstrăm atîta tezaur în mînăstirile bucovinene și în bisericile de lemn maramureșene.

Iar acum o paranteză, de altă natură, critică. Sînt, la Hălmagiu și alte lucruri demne de luat în seamă, dar care îs pe rînă, cum s-ar potrivi mai aspru spus. De exemplu, monumentul din centrul comunei. O restaurare temeinică cere însă mai mult decît bunăvoința localnicilor, impune un studiu competent din partea specialiștilor, a unor foruri de resort cu sediul în București.

...Gata. Am ajuns și în satul Brusturi, în dreptul casei lui Ion Niță Nicodim, țăran pensionar, unul din cunoscuții și apreciații pictori naivi de la noi. Este un bărbat voinic, înalt cu sprîncene mari, groase, cărunte. Părul, tîmplele și mustața, la fel, îi dezvăluie anii — '63, trudiți din greu de mic copil. Are o frunte înaltă. De la marginea curții și-a grădinii începe, pieptiș, muntele. Amiroasă a fîn uscat în stoguri. Casa (dar mai cu seamă camera mare de la intrare) e un adevărat muzeu. Pereții sînt acoperiți cu fresce, în tonuri tari : roșul e o explozie a soarelui în apus, albastrul — e cel obișnuit la munte, în miezul verii, iar verdele — adus proaspăt din otava cosită atunci din grădină. Chiar și numai aceste lucrări i-ar da dreptul să fie socotit un creator autentic, valoros, un artist care are o înțelegere clară asupra menirii artei, a mesajului pe care trebuie să-l transmită.

Deși, cum am aflat de la el („m-am apucat de pictură după ce-am ieșit la pensie"), n-a întreprins nimic deosebit pentru a se face remarcat. Totuși, prețuirea îndreptățită a consătenilor și conjudețenilor lui, și-a dobîndit-o relativ repede, în mai puțin de zece ani. Este astăzi un nume ? Da. Cunoscut ? Și cum încă ! Ne comunică prin expresia culorilor sale, emoții ? În ce mă privește, spun că da. În pictura lui se regăsesc locurile natale, satul cu oamenii săi, creșcătorii de vite în munții lor, apoi datinile folclorice din Găina, cerbii și trandafirii. Toate acestea, cu dragoste și viață se adună în picturile din casa modestă a lui Ion Niță Nicodim, ca într-un fagure în care se adună mierea... În liniște multă, ca într-un vers de Blaga, în scurgerea vremii — ca apa la „Moara lui Onet", cum și-a denumit unul din tablouri, pictorul reușește în fiecare din compozițiile sale să realizeze o caldă și omenească interpretare și reflectare a subiectelor alese, cu mijloace expresive la înțelegerea oricui.

— Măieruță, cheamă Ion Nicodim Niță, adu-ne fătuca !

Puiul de om, nepotica lui, inima lui, pe care o are mereu în preajmă „Cînd pictez și mă uit la ea, la fătucă (e vorba de Ioana, nepotica lui, în vîrstă de șapte luni, fiica băiatului său, Ionel, de asemenea și el sculptor, și al soției acestuia, Rodica), — zice el, mi-e mai ușoară inima, și culorile îmi cîntă în pensule ! Cînd am avut 13 ani, mai pictasem eu ceva, un tablou. Dar de-atunci și pînă acum zece ani, n-am mai încercat.

— De ce ?

— N-aveam timp. Mă trimisese tata la lucru. Întîi la oi, apoi pe la cariere de piatră, pe unde puteam. Am fost nouă copii, eu al șaselea. Unii au murit mai prin război, alții de tifos. N-am învățat decît patru primare. N-am avut cînd. Cît știu, am luat de la munte, de la viață, de la muncă. Asta mi-a fost adevărata școală.

...Tablouri, unele după altele, s-au adunat în casa lui. Unul, de dimensiuni mari, îl înfățișează pe Iancu, coborînd din virful Tomnatec, însoțit de moții lui ; altul — redă un trandafir sîngeriu, în apusul lui, cînd i se scutură florile.

— E la fel ca și omul, cînd coboară spre bătrînețe. Nu rămîne decît ceea ce lasă în urma lui. Ce a reușit să lase. Cît și cu ce folos pentru oameni. Vine o clipă pentru fiecare dintre noi, cînd restul nu mai contează. Niciodată nu-i prea tîrziu ca să fii de folos oamenilor, pămîntului.

Mă gîndesc că omul acesta n-a învățat nici unde, nicăieri filozofie, dar cugetele sale izvorăsc din cea mai sănătoasă judecată filozofică. Minte sănătoasă într-un corp sănătos. Așa sînt țăranii, de cînd sînt ei. Ni se spune despre el că a dobîndit și prestigioase premii : în 1968, premiul I, la a V-a Bienală de artă plastică a amatorilor, în 1969 — un premiu la Trienala de artă naivă de la Bratislava ; în 1971 — un premiu special al Uniunii Artiștilor Plastici. Lucrările lui Ion Niță Nicodim au fost expuse la expoziții din București, Pitești, Arad, ajungînd într-o serie de țări din Europa și Asia.

Soția lui aprinde o lampă cu petrol. Anul viitor se va electrifica și acest sat. Însă și la lumina lămpii cu petrol tablourile, culorile lui Ion Niță Nicodim își păstrează aceeași expresie ca la lumina zilei.

— Ați pictat multe tablouri ?

— Eu iubesc pictura, pictez într-una, așa că nu mai știu numărul tablourilor care au plecat din casa mea. Sînt răspîndite și prin țară și peste hotare. Cîte mai sînt duse, cîte s-au întors acasă, în țară, exact n-aș putea spune. Tovarășii de la Centrul de îndrumare a creației populare din Arad, cunosc mai bine treburile astea. Nici nu prea am vreme să le cunosc. Mă bucură doar că tablourile mele călătoresc peste mări și țări, că oamenii din lărgimea lumii află cîte ceva despre noi, românii, și despre țara noastră, maica noastră cea mai bună, și din tablourile realizate de mine. Mulțumirea asta mă frige la inimă cel mai mult. Nu-i așa, nană dragă ? — i se adresează soției.

— D-apoi altceva ? Că sîntem doară moți și oameni cinstiți...

— Atunci, frunză de nuc, să fie tot bine și pe pămînt pace și să mai închinăm o țiră de dragul dorului, urează el.

— Și al vorbelor frumoase despre oamenii acestor locuri...

Monolog interior despre...

INIȚIERE

de Victor BÎRLĂDEANU

Zilele trecute mă aflam într-o nouă uzină dintr-un vechi burg transilvan, una dintre acele așezări care au cunoscut în ultimii ani o spectaculoasă schimbare la față, înconjurîndu-se de o veritabilă centură industrială.

Păreaam tocmai una dintre secții cînd am zărit un grup de tineri, însoțiți de un maistru nu cu mult mai virstnic decît ei, care făceau turul atelierelor cu carnetele de notițe în mîini. Urmăreau cu atenție explicațiile maistrului, așterneau în carnete însemnări grăbite, se străduiau parcă să descifreze niște adevăruri care li se dezvăluiau pas cu pas, solicitîndu-le din plin nu numai priceperea, dar și inteligența. După cîteva minute i-am întîlnit în altă secție, săvîrșind același ritual.

Am crezut că e vorba de elevii vreunui liceu la orele lor de practică, dar dintr-o convorbire ulterioară cu directorul întreprinderii a reieșit că mă înșelasem. Omul mi-a dat o explicație aparent simplă, dar care consemna o inițiativă ce mi s-a părut vrednică de toată considerația, mai ales datorită semnificațiilor ei morale.

— Tinerii pe care i-ai văzut sînt proaspeții angajați ai uzinei, cei pe care intenționăm să-i calificăm pentru atelierele aflate abia în construcție. Ne-am gîndit însă că adevărata pasiune pentru meserie nu se poate naște pe un teren viran, că noi avem datoria să-i creăm mediul nutritiv cel mai propice. Și cum putem face treaba asta mai bine decît inițiindu-le tinerilor cu de-amănuntul fiecare colțișor, fiecare mașină și agregat al uzinei? În felul acesta își vor putea contura mai precis pentru ei înșiși temeiurile viitoarei opțiuni, vor putea alege meseria pe care s-o practice în cunoștință de cauză. E ceea ce noi am numit, cu o expresie poate prea pretențioasă, „acțiunea de inițiere", acțiune menită, în concepția noastră, să inaugureze o autentică tradiție a unei întreprinderi, deocamdată, fără tradiții...

Nu încape îndoială că, dincolo de valoarea strict profesională — și ea indiscutabilă — a acestei inițiative, latura cu cele mai largi reverberații este cea etică. Tînărul aflat la începutul unui drum, care poate fi sinonim cu un destin, simte concret, nemijlocit, încrederea ce i se acordă, se simte chemat să decidă. O decizie care îl privește pe el, desigur, dar cu urmări, de care e conștient, și pentru colectivitatea unde urmează să se integreze.

Ritualul inițiatic de care vorbeam mai înainte are aici un sens profund muncitoresc, în intimă concordanță cu cele mai înalte exigențe ale moralei noastre: în fond, tinerilor li se dezvăluie, prin acest periplu atractiv, însăși frumusețea nobilă și responsabilă a muncii, fiind ajutați, totodată, să înțeleagă, alături de feluritele fizionomii specifice ale unor meserii foarte moderne, și locul lor în ansamblul general al producției. La drept vorbind, această primă întîlnire cu viitorul perimetru al afirmării personalității lor creatoare reprezintă și primul pas al integrării în colectiv, primul contact cu tîlcurile majore ale participării la o activitate organizată. Alegîndu-și meseria, ei se vor strădui, la început mental, apoi prin fapta lor cotidiană, să-i confere o asemenea dimensiune spirituală care să valideze elocvent și deplin încrederea investită. Și să legitimeze timpul „irosit" cu inițierea...

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

acuzați că au meditatori sau că beneficiază de lecțiile unor profesori mai bine pregătiți, ne putem considera în culpă noi, cei care nu ținem seama de condițiile reale în care învață fiii provinciei și nu lăsăm să între în unele facultăți capacități ci băieți tobă de carte. Să luăm un exemplu. Cine poate intra la Institutul de Artă Cinematografică și Teatrală din București ? Cine ? Cine va ocupa locurile puține ale secției de filmologie sau ale secției de teatrologie ? Nu cumva rămîn pe dinafară tineri de real bun gust și care, educați în timpul facultății, ar putea vorbi apoi, despre teatru și film, mai în cunoștință de cauză, decît unii dintre aceia care, știu mai mult decît ei doar pentru că au cinemateca în oraș, banii părinților în buzunare și norocul unor profesori excepționali la școală ? Cum o să știe ai mei, de la Bîrca, mai mult decît ai mei, de la București, cînd la Bîrca merge un teatru odată la trei ani, iar la București parcă mai des ? Ce merit e acela de a fi mai informat decît altul, în condiții pe care celălalt nu le poate avea obiectiv ? În loc de a selecta oameni de fibră și de capacitate, cîteva din facultățile noastre selectează tobe de carte. Învățătura nu e — mai e nevoie s-o spun ? — un lucru rău ; din contra, dar *trebuie asigurată perfecta echitate de start tuturor concurenților.* Din punct de vedere geografic, uneori și din punct de vedere social, intrarea în unele facultăți este inechitabilă.

Noi, care venim de la țară, noi care știm ce greu ne-a fost, noi, care am suportat umilințe nemeritate, numai pentru că fusesem născuți departe de Capitală sau în familii mai sărace, noi, care ne constituim, astăzi, în intelectualitatea comunistă a acestei țări, noi n-avem dreptul să nu ajutăm valorile, de oriunde ar veni ele, inclusiv din București, să se afirme. Avem mari obligații față de copiii noștri. Ochii ni se aprind în cap cînd vorbim despre copiii noștri. Facem atîtea, pentru ei, și pe bună dreptate. Dar avem mari obligații față de propria noastră cale, față de ceea ce am fost noi înșine. Trebuie să curățăm drumul actualilor fii ai unei condiții mai modeste și să jucăm cinstit acest joc al afirmării, care depinde și de noi. Nu vreau să fac pe ipocritul și să spun că, la intrarea în universitate, cînd unul dintre copiii mei va da examen, voi umbla după profesori, să-l rog să-i dea o notă, mai mare decît a lui meu, unui copil de țăran sau unui copil de intelectual din provincie. Asta n-aș putea-o face. Dar nici n-aș putea să fur locul aceluia și să înghesui respectivul loc, sub șezutul copilului meu.

Transformarea criteriului apartenenței sociale în singurul criteriu al afirmării sociale este inoperantă azi, dar neglijarea completă a acestui aspect poate deveni condamnabilă. În prea multe din facultățile noastre, mai ales în cele cu profil umanist, nu mai pot intra decît fiii anumitor categorii sociale.

Și iată cum una din marile realizări ale socialismului în România — dreptul gratuit al tuturor, la învățătură, în măsura aptitudinilor și pregătirii — e contrariată de felul cum înțeleg unele facultăți să-și îndeplinească datoria față de viitorul țării. Pentru că vreau să fiu clar : *nu doar soarta unora dintre absolvenții de liceu e deturnată de niște examene nedrepte și care nu țin seama de posibilitățile materiale ale majorității, ci într-o anumită privință chiar soarta domeniilor de activitate, alimentate de absolvenții acelor facultăți, e mai nefericită și mai tulbure, din moment ce în facultăți se află nu toți cei care ar merita, ci și unii dintre cei îndopați artificial.*

Oricît ar fi copiii noștri fii de orășeni sau fii de intelectuali sau fii de directori, oricît am vrea să le oferim noi o viață mai ușoară, ori cîte datorii am avea față de ei, să nu uităm că părinții acestor copii, adică noi, au ajuns ce-au ajuns, înfruntînd multe greutăți dar învingîndu-le.

Cîtă vreme avem conștiința că tineri de valoare au de suportat încă dificultăți, ce nu li se datorează, ci aparțin geografiei, la care au fost obligați prin naștere, ori situației materiale a părinților lor, noi, ca intelectuali care au învins o sumă de dificultăți, nu ne putem ocupa numai de copiii noștri. Nici unul dintre copiii acestei țări nu poate fi copil vitreg al unei facultăți sau al alteia. Asta ne-o cere marea realitate a socialismului, la asta ne obligă idealul de echitate al societății noastre, despre asta ar trebui să ne vorbească mai mult sufletele noastre, care n-au putut pleca de tot, din acea provincie, din care valurile sănătoase și doritoare de instrucție continuă să vină, așteptînd de la cele ce le-au premers înțelegere și dreptate.

UN MIC MONUMENT

„Editura pentru Turism" ne-a oferit recent un mic monument : *„Cimitirul vesel"*, o monografie sentimentală de Pop Simion. Zic un mic monument, întîi, pentru că e vorba de o excepțională realizare tipografică și, în al doilea rînd, pentru că e vorba de un excepțional text-comentariu al scriitorului Pop Simion, scris parcă în paralel cu textele de pe crucile cimitirului vesel din Săpînța — obiectivul material al acestei cărți. Cartea lui Pop e și ea o cruce de Nord.

Pop Simion e un scriitor ardelean care vorbește o limbă greoaie, aspră, o limbă care sună formidabil cînd scriitorul e inspirat. E ca un violoncel poros, greu de acordat și greu de păstrat, ca un violoncel care nu cîntă decît rareori, dar care plătește cu minunea cîte unul cîntec inspirat tot efortul și toată zădărnicia din restul vremii. Violoncelul acesta a mai cîntat frumos de cîteva ori. Pop Simion a scris cîteva cărți cu pagini cutremurătoare. Dar lumea noastră literară n-are răbdare. Lumea noastră literară mută adversitățile din viață în talgerele cu care se judecă valoarea cărților. Și, fireste, Pop Simion nu e luat drept ceea ce e : un scriitor serios, grav, obsedat de lumea lui și stăpîn al lumii lui. *„Cimitirul vesel"* reconfirmă, pentru cei ce au puterea să citească o carte, calitățile acestui aspru și incomod violoncel. Eu am o altă părere despre cimitirul vesel din Săpînța. Mie nu mi se pare nici chiar așa de vesel. M-aș putea chiar întreba, la modul retoric firește, dacă acest cimitir există. Dar cartea lui Pop e o realizare în linia gîndirii lui Pop. Beneficiind de inspirația complementară a lui Ion Miclea-Mihale, autorul fotografiilor, Pop Simion ne oferă acest dar straniu, de o superlativă frumusețe.

CE POATE FACE O FEMEIE SINGURĂ CARE N-ARE ÎN GRIJA CUI SĂ-ȘI LASE COPILUL ?

Mi-a scris o femeie mîhnită. De fapt, mi-a scris o femeie ajunsă în pragul disperării. E o femeie singură, o femeie fără bărbat, o femeie pe care n-ar putea-o sprijini decît bunul simț al celor din jur și, mai ales, hotărîrea cu care cei responsabili din părțile locului se pun în slujba omului. Și pentru că veni vorba de om : ce fel de punere în slujba omului e aceea care nu dă o mînă de ajutor, unei femei singure, să-și ducă și ea copilul la un cămin ? Iată mă așez pe scaunele celor răspunzători de soarta oamenilor muncii. Încerc să citesc, cu ochii lor, scrisoarea Mariei Teodosiade. Nu tremură de loc inimile în dumneavoastră ? Să ne gîndim împreună. Ce poate face această femeie singură, care n-are unde să-și lase copilul, cînd pleacă la slujbă ? Știm cu toții că, în epoca de relativă austeritate în care trăim, unul dintre obiective, pentru care s-au alocat fonduri din plin, a fost construirea de creșe. Creșele sînt deci un obiectiv de cea mai mare importanță. Această construire de creșe nu e doar un fapt fizic, ea exprimă un mod de a gîndi, propriu partidului nostru, propriu societății noastre : grija pentru copiii oamenilor muncii nu e de loc o glumă ci o sacră obligație, față de aceia care muncesc, deopotrivă pentru țară, și pentru copiii lor. Dar hai să citim împreună scrisoarea :

„Mă numesc Teodosiade Maria și sînt salariată la Uzina de Fire Sintetice Săvinești, laborantă la laboratorul chimic Melana III. Ca pregătire profesională, am liceul seral și școala profesională de chimie. Am fost căsătorită și dintr-un accident am rămas văduvă în 1967, cu un copil mic de cinci luni. De fapt, situația acestui copil m-a făcut să vă deranjez cu această scrisoare, solicitîndu-vă ajutorul. Acest copil mi l-a crescut mama mea, eu fiind salariată și eu fiind cea care-l întrețineam. Acum, mama mea este bătrînă și bolnavă la țară. Mi l-a adus acasă, ca să mai stea cu mine copilul, eu fiind mama lui. Am fost la Directorul general al U.F.S. Săvinești și la Consiliul municipal, pentru a fi primit, și acest copil, în cămin, deoarece nu pot să-l încui în casă, pe timpul cît eu sînt la servici, mai ales că eu stau într-o garsonieră la etajul VII. Am mai solicitat un post de dimineață, deoarece eu am lucrat doisprezece ani în ture, dar acum, cînd am copilul cu mine, nu mai pot, ar însemna să-l nenorocesc sau să-l iau cu mine la fabrică și să-l las la poartă pînă termin cu cele opt ore de muncă. Dar tot ce am solicitat, respectiv un loc la cămin și un post de dimineață, pentru a avea grijă de copil, mi s-a spus categoric că nu se poate rezolva această situație. Mă adresez la dumneavoastră cu speranța că-mi veți da ajutorul necesar. În caz contrar, nu voi mai avea încotro și voi lua măsuri extreme pentru mine și copil, așa nu se mai poate trăi".

TEODOSIADE MARIA
Bulevardul Dacia, bl. E., ap. 109 et. VII, Piatra Neamț".

Chiar nu există un loc pentru copilul acestei femei singure ? Dumneavoastră ce-ați face, dacă ați fi în locul ei, dragi tovarăși care aveți copiii în creșe și care răspundeți și de soarta copiilor celorlalți din acele locuri ? Ce ziceți ? Se poate trăi așa ?

Adrian PĂUNESCU

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Sculptură în stîncă — **A. NOAGY — Craiova**

În curînd revista „FLACĂRA" într-o formulă înnoită

Redactor șef: Adrian Păunescu

JURNAL HELLENIC (III)

FERRY-BOAT

de Pop SIMION

ÎNTÎMPLAREA A VOIT să ajung în orășelul Nafpakthos, cuvînt care înseamnă posesor de corabie; aici e ultimul avanpost al Greciei continentale, unde apele golfului Corinth răzbat în Marea Ionică prin strimtura dintre Peloponez și Beoția (?). Orășel insignifiant, așezat la cumpănă de ape, ai zice, dacă grecul — dus de acel hybris (orgoliu) atît de caracteristic — nu s-ar grăbi să-i denunțe heraldica: aici s-a construit prima corabie a Helladei. Amănuntul ține de sentiment și extaz facil dar — nota bene — e piatra de hotar de unde începe marea istorie, gloria antichității grecești.

Marea a civilizat pe greci! sînt de acord helleniștii. O întrebare se impune: s-au născut ei cu gustul vagabondajului și aventurii? Nicidecum! Pînă la începutul veacului VIII î.e.n. ei nu cunoscuseră nici marea, nici corăbiile. Opera de colonizare pe care o încep le pune visla în mînă. Egeenii par a fi profesorii lor întru navigație, deoarece — aflăm din Homer — aceștia mînau de mult timp corăbiile cu pînză pe cele mai însemnate drumuri ale mării. Grecii devin marinari de nevoie, „glasul stomacului este acela care echipează bărcile și le aruncă pe mare" (A. Bonnard). Cunoștințele dobîndite de chaldeeni sau egipteni asupra astrelor și asupra figurilor geometrice sînt excelent folosite de greci pentru a se avînta în larg; iată alt rînd de profesori ai marinăriei hellenice. Evohe! vor striga bacchantele, glorificînd victorioasele întoarceri de pe nestiutele și primejdioasele drumuri ale mării. De altminteri, unul din numele dat mării de greci (pontos) înseamnă drum. Marea devine sinonim cu drumul, cu actul de eliberare și cucerire. Tot ce știm despre vechii greci atestă că cea mai însemnată cucerire hellenică a fost marea. După aceasta și datorită ei, au urmat miturile, ele însele iscate, culese și hinerbolizate în periețiile marine, sînt fructul numitei aventuri. Se naște astfel Odysseea, poemul unui popor de marinari. Mitul lui Ulysse este drama cunoașterii; mai exact spus, mitul lui Odysseus, numele grecesc al acelui marinar, de la care s-a intitulat și poemul. Sînt împrejurările în care Mediterana devine un lac grecesc, țesut de pămînenișul unor prea știute drumuri, cu țărmurile întesate de cetăți „ca broaștele în jurul unei bălți" (Platon).

Nu prea văz orașul primei corăbii, cade peste noi o seară grăbit-potopitoare, ca o eșarfă de cenușă; nici nu doresc să văz dinadins orașul acesta, temîndu-mă că domestica lui materialitate ar putea strica ceva din ceea ce nu-i permis nimănui să strice: sfințenia unei așezări. Măruntul și insignifiantul Nafpakthos a fost și rămîne o urbe de geneză, din mantia căreia s-a iscat cea mai teribilă nebunie grecească. Un adevărat uragan de cunoaștere și civilizație continentală. Drept e, așadar, să venerăm orașul bătrînicios, situat în pilnia dintre două mări, fără a-i număra pistruii și fără a-l cîntări în palmă să știm cîte parale face. El valorează cît prima corabie greacă. E destul. E enorm, motiv să nu clintim nicicînd orașul acesta din templul imaginației noastre hellenistice.

Astfel gîndesc, în timp ce sînt invitat să urc pe un ferry-boat, care va traversa golful Corinth, spre a mă duce în Peloponez. Carul plutitor e un monstru metalic, lung de o sută de picioare și lat de treizeci, în stare să înghită o turmă de autocare, ceea ce și face sub ochii mei. Sutele de pasageri urmăresc „cu mirare și amuzament" manevrele de pe puntea cît un stadion. Dacă n-aș fi văzut în rada acelui port alte platforme la fel de bizare și la fel de mari, unde se petreceau cam aceleași operații, aș fi jurat că mă aflu pe puntea unui portavion.

Gigantul s-a pus în mișcare, plutind ca o covată. Iau o sticlă de vin tăiat cu apă, după voia lui Dionysos, urc pe puntea superioară, în unghiul provei, în vînt, sub seara umedă, măturînd cu privirea întinderile de cerneală. Totul decurge tihnit și banal, pînă ce pîntecoasa noastră bîrjă dă peste un anume curent al golfului, extrem de drăcos, care-l zdruncină puternic pe dedesubt, de cîteva ori, face să-i zbîrnîie planșeurile ca din țiteră; am senzația că turme de rinoceri, ei înșiși de oțel și foarte enervați, bușesc ferry-boat-ul în pîntece, bîf-baf! ca niște torpile, voind parcă să-l dezmembreze, să-l desfacă în foi, exact pe cusătura de sudură. Vinul roșuliu începe să-mi placă mai mult decît bănuiesem, devine „ferestruică prin care vede omul pe dinlăuntru", cum scrisese Alceu, prehoțatianul. Pornește să bată un vînt dinspre Marea Egee, secundă în care milioane de săgeți se înfig în jumătatea stîngă a corpurilor noastre, pe cînd cealaltă jumătate se menține în boarea căldută a țărmului continental, care încălzește ca o vatră de jăratec. Vasul începe să facă tangaj, clătinîndu-se lateral, pe cînd cealaltă mișcare, hula de pupa-prova, pe care o stîrnesc turmele de rinoceri, se întețește; mișcările contrare se amestecă, ceva bubuie sub mine, un odgon plesnește, țiuind ca o strună de sol. și vasul-mamut începe să facă urît, ocluzionîndu-și lehuzia. Autocarele din burta monstrului se pun singure în mișcare, un vag zuruit de tinichele îmi cade în auz, pe cînd obiectele mai mici (automobile, motociclete, rulote) curg circular pe platformă, ca nucile în ciur. Deși pierdusem paharul (căzuse în cală sau în mare) vinul era strașnic de gustos, poate și pentru că vîntul suiera tot mai gros în gîtul sticlei care se golea. Un matroz în pelerină de tuș țipă ceva, se răstește la mulțime; alți matrozi în pelerină de tuș reiau țipătul aidoma, însă vîntul li-l smulge din guri cu brutalitate și instantaneu, îl azvîrle în noaptea compactă a Mării Ionice. Înțeleg că ceva e în primejdie însă nu știu exact ce. Îmi zic: poate că matrozii țipă la noi să ne astupăm urechile cu ceară, precum vîslașii lui Ulysse, ca să nu răzbată pînă la noi magicul glas al sirenelor; dar femeile-păsări-zîne nu ne cheamă ori, dimpotrivă, ne cheamă de moarte și eu sînt incapabil să le aud. Fapt e că trăiesc din toți porii poemul întoarcerii acelui bărbat în patria sa și la femeia sa. Cerul se întunecă, stelele-bușolă pier, mi se pare firesc să cad în capcanele mării, să-mi fie dor de Ithaca, să dau peste uriași, să-mi vadă ochii insule plutitoare, să lupt cu ciclopi și să cred ca un nebun în neprihănirea Penelopei.

Mă smulge din mit brusca încetare a uraganului (ieșisem din curenți) și totala amuțire a zgomotelor de pe vasul-hipopotam. Cobor pe țărmul peloponezian, la Patras, oraș viu, în care pătrund după miezul nopții și adorm buștean, cu gustul aventurii în toate celulele.

Mă scol devreme, cu trup lemnos, din somnul prea scurt și bîntuit de vise. Ies în balconașul care dă spre golf: mare liniștită, docuri, portul comercial, farul. Lumina, încă rozacee, crește frumos pe corpul mastodontic al munților de dincolo, de unde venise. Cobor pe falează, pătrund pe dig, întru la bodegarul de sub far și, contra două drahme, primesc un degetar de cafea și ultimele noutăți din ale navigației.

Aflu că arheologii tocmai reconstituie o ambarcațiune greacă, veche de 2272 de ani. Dăduse peste ea un pescar, el știe cum. Vestigiile lemnoase au ajuns în mîinile oamenilor de știință, care au inventat o soluție specială pentru a elimina apa sărată și a opri procesul de putrezire. Au urmat analizele cu Carbon-14 (relatează ziarele) ceea ce a permis să se determine anul nașterii acelei corăbii: 389 î.e.n Firimiturile de migdale găsite la bord au inspirat savanților a doua constatare: ambarcațiunea a navigat 80 de ani, după care s-a scufundat, fiind prinsă într-o furtună la strîmtoarea dintre cele două mări. Cioburile amforelor de Samos și Rhodos, cănile marinărești, lingurile de lemn de măslin, farfuriile așișderi, vasele cu ulei sugerează viața de navigator.

Ies de la bodegarul de sub far extrem de prins de poveștile cu corăbii și vagabondaj marin. Mă întreb acum: de ce ne fascinează atît de mult tot ce ne oferă cimitirul infinit al mării?! Un răspuns posibil: prea seamănă cu cimitirul tulbure și necuprins al memoriei omenirii, în care pescuim mereu cîte ceva. Pescuim o epavă, un vis, o marmură, o cutremurare, un mileniu, o amforă, cîteva boabe de grîu, o săgeată, o rugăciune, un zeu.

Un grup de arheologi de la Universitatea din Arizona a descoperit, cu ocazia unor recente cercetări efectuate pe insula mexicană Cozumel, vestigiile unei localități datînd din epoca precolumbiană care oferă, după opinia specialiștilor, date importante și inedite asupra istoriei vechilor civilizații din America Centrală. Pe o suprafață de mai multe hectare, cercetătorii au scos la lumina zilei vestigiile a 200 edificii, existente din epoca sfîrșitului civilizației Maya, cu aproximativ 1 000 ani înaintea erei noastre. Printre descoperiri se află și ruinele unui templu. Iată un fragment dintr-o statuie ce se presupune că străjuia, cu circa trei mii de ani în urmă, intrarea a ceea ce a fost un semeț edificiu, și care reprezintă, la mari dimensiuni, o parte a unei figuri umane, zîmbind. Un zîmbet ce dăinuiește de milenii...

■

LA DUNĂRE, nu departe de Bezdana a fost dată în funcțiune o nouă stație-bunker care aparține întreprinderii „Iugopetrol" Novisad, prima stație de acest tip din Iugoslavia. Capacitatea stației este de 1 100 litri petrol-diesel (motorină) pe minut. De aici se vor alimenta navele care circulă pe Dunăre.

SPECIALIȘTII din marina americană au izbutit să recupereze obiecte la mari adîncimi, folosind inteligenta colaborare a... balenelor. Aceste cetacee sînt capabile — după o perioadă de adaptare — să se apropie de obiectul de recuperat, purtînd ventuze speciale de cauciuc, datorită cărora pot scoate la suprafață bunuri aflate la mai mult de 500 de metri adîncime.

■

UN POLIȚIST din Anvers (Belgia) a ascuns o parte din salariul său față de soția sa, în țeava revolverului. Fiind convocat mai tîrziu la un exercițiu de tir a uitat de bancnote și apăsînd pe trăgaci, el a putut vedea cum zburau din revolver nu numai cartușe, ci și fîșii de bancnote...

■

Acest vas grecesc făurit în secolul 5 î.e.n. a fost recent achiziționat de Muzeul Metropolitan din New York. După aprecierile specialiștilor vasul, splendid conservat, este de o mare frumusețe și este unul dintre cele puține rămase din perioada respectivă. Direcția muzeului, a comunicat că vasul a fost plătit cu suma de 1,2 milioane dolari.

■

CELE mai adînci puțuri de petrol din lume se găsesc în Iran. În regiunea Zagros funcționează 12 puțuri care ating o adîncime de 3 000—4 000 de metri.

LA OBSERVATORUL astronomic popular din Iambol (R.P. Bulgaria) se fac pentru prima oară în țară observații ale obiectelor cerești cu ajutorul televiziunii. Acestea sînt posibile prin adăugarea la telescop a unei instalații de televiziune formată dintr-o cameră de luat vederi, trei monitori și un punct de comandă.

■

REZULTATELE ultimelor cercetări făcute în Anglia au dovedit că unele pete negre aflate în cartofi — pe care de obicei gospodinele le îndepărtează cu o mișcare a cuțitului — pot dăuna noilor născuți, dacă acești cartofi sînt consumați în timpul sarcinii. Pot provoca grave alterări celebrale embrionului uman.

■

DEREK CLEMENT, 31 ani, englez, a fost condamnat la un an carceră pentru că a speriat trei femei care luau masa într-un restaurant. Bătîndu-le în vitrină le-a strigat... „bau"... „bau". Cînd și-au revenit, cele trei l-au reclamat.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

A FI SAU A NU FI...

de Nicolae LUPU

Un psihiatru, un pediatru, un pictor, o gospodină, un student în psihologie și alții, în total 8 oameni sănătoși tun, s-au prezentat la diferite spitale simulînd fenomene de nebunie. Au petrecut acolo timp de 19 zile în medie fiecare sub supravegherea celor mai buni specialiști și au fost declarați toți nebuni fără excepție. Cine credeți că a sesizat impostura? Nebunii din spital. I-au simțit că nu sînt de-ai lor în timp ce cei sănătoși nu s-au aflat în nici un moment solidari cu ei. Chiar atunci cînd jocul a fost dezvăluit și impostorii au încercat să-i convingă de contrariu, experții spitalului i-au eliberat doar ca „schizofrenici în refacere". Unul din membrii echipei de experimentatori, profesorul american Rosenhan, a ținut să precizeze, probabil gîndindu-se la consecințele financiare ale dezvăluirilor: „Incapacitatea de a detecta pacientul sănătos nu poate fi atribuită calității condițiilor de tratament. Deși ele variază de la un spital la altul majoritatea sînt considerate excelente". Așadar tratați-vă cu încredere pentru că dacă din întîmplare sînteți nebuni aveți toate șansele să vă vindecați!

Mai mult ca sigur că va curge multă cerneală cu privire la acest experiment, se vor încrucișa multe săbii. Dar nu putem să nu ne întrebăm dacă studiul ar fi complet fără a constata dacă și reciproca e valabilă: un grup egal de nebuni să treacă drept oameni sănătoși în fața specialiștilor. În definitiv dacă ținem cont de tot felul de manifestări absurde ale vieții contemporane putem trage concluzia că în diferite feluri experimentul se desfășoară și așa, fără nici o organizare. Nu mai departe în ultimele zile luăm cunoștință cu oroare de cifrele aproximative de bilanț ale războiului din Vietnam: milioane de morți și răniți, miliarde de dolari, milioane de locuințe distruse. Dacă mintea omenească a putut produce la capătul atîtor distrugeri o soluție pașnică reciproc acceptabilă ne putem întreba: altfel nu se putea? Oare elementul rațional care a învins în cele din urmă a avut nevoie de tratamentul de șoc al tăvălugului de fier și sînge? Întreaga ființă umană respinge o astfel de logică și trebuie înscris, alături de documentele înțelegerilor pașnice, cu litere de foc, că cel mai sigur indiciu al absurdului incipient îl reprezintă momentul cînd un organism, evident social, începe să considere normală intervenția în afacerile altora și mai ales suplimentată cu forță. Pentru detectare nu sînt măcar necesare rafinatele facilități spitalicești pomenite de doctorul Rosenhan. E suficient bunul simț pentru a delimita fenomenul de nebunie de cel al vitalității sănătoase care trebuie de acum să-și spună cuvîntul în Vietnam ca și pretutindeni.

Au trecut 8 luni de cînd Lily Bostock din Londra a născut cinci gemeni (patru fete și un băiat, primul din stînga). Dezvoltarea lor a decurs în mod normal, deși au existat unele greutăți și temeri după nașterea lor, iar astăzi soții Bostok sînt mîndri de copiii lor.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

A ÎNVIAT DUPĂ 35 MINUTE DE... ETERNITATE

• Inima își reia funcțiile, încet, încet • În sfîrșit prima bătaie a inimii, la un interval de cîteva secunde a doua... • 20 de minute mai tîrziu pacientul devine conștient • Abia după alte 60 de minute este reluată și respirația spontană

Era pe la orele 12 la amiază. Lui Alessandro Giannaccini, un bărbat de 50 de ani i s-a făcut o injecție cu antibioticele prescrise de medicul care-l îngrijea. Alessandro a început să se simtă rău imediat după injecție. Atît de rău încît a leșinat. Medicii susțin că aceasta se datorează șocului anafilactic, care a fost însoțit și de încetarea activității cardiocirculatorie și respiratorie.

Persoana care-i făcuse injecția a dat alarma și puțin după aceea „bolnavul" a fost transportat cu salvarea la cel mai apropiat spital din Saravezza. Dus de urgență în sala de operație, a fost înconjurat de un grup compact de medici, printre care și directorul spitalului, profesorul Mario Di Gaddo.

Alessandro zăcea pe masa de operație nedînd nici cel mai mic semn de viață. Culoarea trupului denunța o cianoză difuză. Medicii au constatat neîndoielnic încetarea activității respiratorii și cardiace. Mîinile erau înghețate și țepene.

A început marea luptă împotriva morții. Momente de intensă emoție. Profesorul Pagni și medicul Santucci au început prin practicarea masajului cardiac și a respirației artificiale. Au fost ajutați și de aparate cu presiune pozitivă. Deși rezultatul scontat nu apărea, medicii au continuat să maseze cu energie toracele bărbatului, în disperata încercare de a face ca singele să-i irigheze creierul, pentru a evita eventualele leziuni cerebrale. Apoi au fost injectate „pacientului" medicamente antișoc și stimulatoare cardiace.

În ciuda sforțărilor, Alessandro continua să rămînă inert. Lupta împotriva morții părea pierdută. Minutele treceau încet. Din clipa internării în spital trecuseră deja 20 de minute. Medicii au luat hotărîrea de a trece la aplicarea fibrilației electrice și cardiostimulatoare folosind un aparat special.

Deodată, atunci cînd ultima fărîmă de speranță se năruise, inima lui Alessandro a avut o mică tresărire, a început să funcționeze. Slab, extrem de slab. Aproape ca o iluzie. Trecuseră 35 de minute de cînd inima sa încetase să mai bată.

— Ne-a cuprins o mare bucurie — a mărturisit dr. Gaspa — cînd am auzit inima reluîndu-și bătăile. Totuși, dr. Santucci și prof. Pagni au continuat cu și mai multă energie acțiunea de reanimare. 20 de minute după aceea, Alessandro a revenit la viață. Abia după o oră se putea afirma reactivarea respirației definitivă la viață nu va fi ușoară — ținînd seama de îndelunga „absență" de oxigenare a singelui, care a provocat suferințe creierului și ficatului.

★

Alessandro Giannaccini se află încă internat în spitalul Campana și se simte din ce în ce mai bine. Nu-și mai amintește absolut nimic din tot ce i s-a întîmplat. Își aduce numai aminte că s-a simțit rău după injecție și a căzut într-un somn adînc. Un somn profund, fără vise...

S-a întîmplat recent în Italia.

UN TÎNĂR ÎȘI PIERDE BRUSC MEMORIA

„Acești oameni sînt foarte binevoitori cu mine, însă eu nu-i cunosc", declară despre familia sa

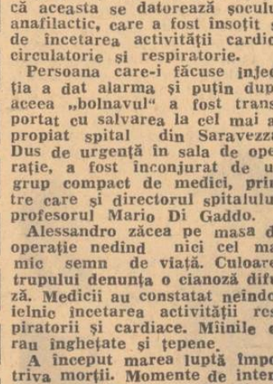

Cu tînărul din primplanul fotografiei s-a petrecut o întîmplare neobișnuită. Îl cheamă Joe Williams, locuiește în orașul Manchester, (Anglia) și într-o zi, pe stradă, și-a pierdut brusc memoria. În această împrejurare a ajuns la poliție și apoi la un spital. S-a recurs la publicarea fotografiei sale în presa locală și, evident, familia lui, care de 14 zile îl căuta peste tot, l-a recunoscut ușor și s-a prezentat la spital. Nici această întîlnire cu cei mai apropiați, n-a avut niciun efect asupra tînărului Joe Williams. Totuși el a acceptat invitația de-a locui... acasă, declarînd ulterior că „acești oameni sînt foarte binevoitori cu mine, însă eu nu-i cunosc". Specialiștii sînt de părere că starea aceasta de amnezie totală ar putea într-o bună zi să dispară tot atît de brusc, cum a apărut.

Iată-l în imagine, pe eroul întîmplării, împreună cu tatăl său Stanley, fratele Norman și sora, Ethel.

Cea mai puternică femeie

În cartierul Hampstead din Londra trăiește Joan Rhodes. În vîrstă de 38 de ani, ea și-a cucerit o faimă mondială datorită puterii sale fizice, într-adevăr excepționale. Această însușire neobișnuită i-a permis să călătorească în întreaga lume (a fost în peste 50 de țări) uimind pe toți cu forța ei extraordinară. Să nu vă închipuiți cumva că exhibițiile sale sînt trucate. Joan Rhodes a demonstrat peste tot că posedă o forță fizică cu totul ieșită din comun. Ea poate rupe în două o carte de telefon (așa cum vă arată fotografia de mai jos), poate îndoi o bară de oțel, poate rupe un lanț de fier, în general poate executa destul de ușor ceea ce pentru un om obișnuit reprezintă imposibilul.

Iată însă că faima care o înconjoară pe Joan Rhodes a avut și un revers neașteptat: această femeie nu reușește să se... mărite. Să fie formidabila ei forță fizică un dezavantaj în această privință?

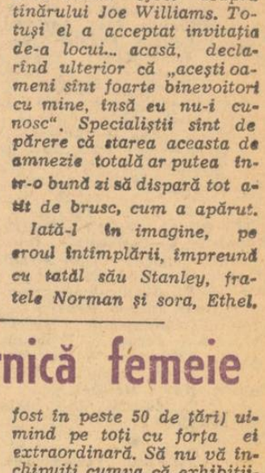

Pescuitul submarin devine din ce în ce mai popular în U.R.S.S. Zeci de mii de amatori ai acestui sport pot fi întîlniți la coasta tuturor mărilor ce scaldă teritoriul Uniunii Sovietice. Imaginea noastră a fost luată lîngă insula Morenon, regiunea Sahalin.

■

DOCTORUL Barnet Kopkin a rămas cu gura căscată cînd a văzut ieșind din dintele cariat extras unei paciente un pui de urechelniță. Acesta intrase în gură probabil în timpul somnului. Dacă aveți carii și nu vreți să le tratați nu dormiți cu gura deschisă!

■

EXPLOZIA de bucurie așteptată de francezul Patrice Ancon n-a avut loc. Din fericire: Ea urma să se producă în casa lui cînd amfitrionul se pregătea să prezinte prietenului său ultima achiziție a colecționarului Ancon — un lampadar pe suport metalic. Cînd prietenul său, un inginer din trupe de geniu a văzut achiziția s-a cutremurat. A cerut de urgență ca toții locatarii să părăsească casa și a scos, cu ajutorul unor geniști chemați în grabă, lampadarul. Suportul metalic al acestuia era o mină neexplodată.

■

GENERAL-MOTORS a fabricat primele frigidere pe ... saltele de aer. Pot fi deplasate lesne, fără efort dintr-un loc în altul. Este suficient să apeși pe un buton, și un puternic jet de aer comprimat este pulsat în direcția parchetului. Frigiderul se ridică singur cu cîțiva centimetri și e suficient să-l dirijezi cu un singur deget pentru a se deplasa.

„STÎNCI ÎNTREGI ZBURAU SPRE CER..."

• Vulcanul Helgafell s-a trezit după șase milenii
• Muntele parcă luase foc...
• Din fîntînă țîșnesc aburi
• Ar putea fi utilă bombardarea vulcanului?
• Căderile de cenușă acoperă străzile și casele

ÎN TIMP ce radio Reykjavik anunța erupția și solicita sprijinul tuturor navelor ce se aflau prin apropiere, autoritățile insulare au hotărît începerea evacuării. A rămîne, mai departe, în vecinătatea vulcanului înseamnă o primejdie pentru cei 5000 de locuitori.

Insula Heimaey. Vulcanul Vestmannaeyjar fotografiat cu cîteva zile înainte de erupție.

LA ÎNCEPUT în seara de 22 ianuarie, au fost cîteva cutremure ușoare. Dar nimeni nu le-a dat mare atenție. Cei ce le-au sesizat au crezut că iar mai sînt ceva mișcări subterane pe Surtsey, insula de lavă născută acum zece ani în mijlocul mării, la circa 15 kilometri depărtare. Și oameni s-au culcat, liniștiți cu gîndul la ieșirea în larg, de-a doua zi, la pescuit...

LA DOUĂ ORE după miezul nopții, locuitorii portului Vestmannaeyjar, din insula islandeză Heimaey, au fost treziți însă din somn de vibrații surde, puternice, ale solului. N-au mai avut timp să se lămurească ce se petrece. Sirenele portului s-au pornit să vuiască amenințător, iar mașinile poliției au început să circule pe străzi clacsonînd fără întrerupere. Cînd oamenii au ieșit din case, privirile le-au fost atrase de un spectacol fantastic — pe care aparatele de filmat ale unor reporteri activi l-au înregistrat și care a fost apoi reprodus de televiziunea din majoritatea țărilor lumii. Muntele Helgafell, la poalele căruia se găsește Vestmannaeyjar, parcă luase foc! Din interiorul său, vulcanul, adormit de șase milenii, se trezise și expulza spre înălțimi materii incandescente care dădeau nopții un caracter feeric. „Stînci întregi zburau spre cer", au povestit ulterior insularii. Dar, în același timp, vulcanul înfuriat a început să expulzeze și lavă incandescentă. Întîi un pîrîu, devenit în scurt timp un adevărat fluviu. În înaintarea implacabilă, lava se rostogolea pe o albie care-o îndrepta direct spre portul locuit. Primele locuințe le-a dărîmat ca pe niște jucării, amenințînd să acopere întreaga așezare...

Decizia a fost primită cu resemnare și oamenii s-au precipitat spre rada portului, majoritatea fără a-și mai lua vreun bagaj. Prioritatea la urcarea pe șalupe și vapoare au avut-o bolnavii ce se găseau internați în spital. Apoi pensionarii azilului de bătrîni. Apoi femeile cu copii. Marți la prînz, mai rămăseseră doar o mie de persoane și în fața avalanșei de lavă, ce nu mai contenea, poliția a lansat un nou apel pentru evacuarea totală. Cu ambarcațiunile care se mai aflau în port, cu elicoptere sosite din Reykjavik și cu avioanele ce trebuiau să decoleze rapid, aeroportul fiind direct amenințat de fluviul incandescent.

ÎN CURSUL DIMINEȚII de 23 ianuarie a sosit în apropierea muntelui Helgafell un elicopter la bordul căruia se afla geologul Sugurdur Thorarinsson. Acesta a efectuat un lung zbor de recunoaștere și a anunțat că la nord de vulcan s-a format o falie lungă de aproximativ doi kilometri, pe care o umple lava roșie asemănătoare unui „zid de foc" în mișcare. De-a lungul faliei, a adăugat el, se întind 15 cratere. Materia incandescentă este expulzată la sute de metri înălțime. Este o fericire, a precizat omul de știință, că vulcanul nu a explodat. Dar ne putem aștepta ca jumătate din insulă să se scufunde...

INVESTIGAȚIILE ulterioare au adus unele concluzii pesimiste. În apropierea portului, un puț care permitea alimentarea cu apă potabilă a devenit inutilizabil, din adîncurile sale ies doar aburi. Cu alte cuvinte, activitatea vulcanică submarină se extinde. Circulația navelor devine tot mai dificilă. Lava scursă în mare creează adevărate recife, ce se transformă în insulițe.

UN TIMP, lava și-a creat un făgaș care a ocolit centrul orașului. Dar, după puțin timp, creșterea cantității de material incandescent expulzat din cratere a mărit iarăși pericolul. La un moment dat, lava înainta cu 100 metri cubi pe secundă...

ÎN CELE DIN URMĂ, guvernul Islandei a ordonat evacuarea tuturor persoanelor (cu excepția poliției, pompierilor și a unor telegrafiști care lucrează la centrul releului de telecomunicații). Dar cei rămași nu pot face nimic pentru a salva orașul. În primul rînd, este vorba de căderile de cenușă care acoperă cu o pătură din ce în ce mai deasă casele și străzile încă neacoperite de lavă ale localității. Cîteva imobile s-au și prăbușit. În al doilea rînd, lava care continuă să fie la fel de amenințătoare. Propunerile făcute de un expert, de a se bombarda vulcanul, pentru a se orienta scurgerea lavei în mare pe un alt făgaș, au fost primite cu vii critici. Oponenții ei spun că un astfel de bombardament ar putea, dimpotrivă, crea noi cratere chiar pe panta dispre oraș...

VA FI ÎN CELE DIN URMĂ insula acoperită de lavă sau se va scufunda cumva în mare? Experții se feresc să facă pronosticuri. În schimb, ei subliniază faptul că în aceeași zonă s-au înregistrat în decurs de un deceniu două fenomene diferite. Pe de o parte, crearea unei insule de lavă, pe de altă parte trezirea unui vulcan inactiv de milenii, cu perspectiva scufundării insulei. De fapt, arată ei, sînt două fațete ale aceluiași procese ce se petrec în adîncurile pămîntului, și care, cum scria comentatorul științific al ziarului „Figaro", „modelează în mod continuu dar imperceptibil planeta".

U. VĂLUREANU

FILMELE LUNII FEBRUARIE

PARAȘUTIȘTII : Producție realizată de Studioul cinematografic „București“ cu concursul Ministerului Apărării Naționale ; scenariu : **Gheorghe Bejancu, Ladislau Tarco** și **Mihai Opriș** ; dialoguri : **Mihai Opriș** ; regia : **Dinu Cocea** ; imaginea : **George Voicu** ; muzica : **Richard Oschanitzki** ; decoruri : arh. **Marcel Bogos** ; costume : **Hortensia Georgescu** ; sunetul : ing. **Andrei Papp** ; montajul : **Maria Neagu** ; cu **Florin Piersic, Dana Comnea, Silviu Stănculescu, Valeria Seciu, Emanoil Petruț, Gheorghe Naghi, Nineta Gusti, Geo Costiniu.**

Acțiunea, după cum ne indică și titlul, se petrece într-o unitate de parașutiști, dar lansările sînt de fapt pretext și fundal pentru o peliculă de investigație psihologică, pentru un film despre dragoste, prietenie, înțelegere.

★

SALVAREA : Producție a studiourilor poloneze ; scenariul și regia : **Edward Zebrowski** ; imaginea : **Jan Hesse** ; muzica : **Andrzek Korzynski** ; cu **Zbigniew Zapnaiswicz, Naja Komorowska, Aleksander Bardini, Kazimierz Dejunowicz, Jan Englert.**

Profesorul docent Adam Malecki, preocupat de cercetări în domeniul biologiei, este ambițios, exigent și dificil în relațiile cu oamenii. Aflat la apogeul carierei sale științifice, Adam este obligat de starea sănătății să-și întrerupă munca și să se interneze. De aici pornește analiza filmului.

★

ADIO, ARME : Producție a studiourilor americane, 1957 ; scenariul : **Ben Hecht,** după Ernest Hemingway ; regia : **Charles Vidor** ; imaginea : **Piero Fortalugi, Cawald Morris** ; muzica : **Mario Hascimbeno** ; cu : **Rock Hudson, Jennifer Jonas, Vittorio De Sica, Alberto Sordi.**

Adaptare a cunoscutului roman cu același titlu al lui Hemingway, apărut în 1929, filmul constituie un impresionant document al primului război mondial.

★

DODES'CADEN. Producție a studiourilor japoneze ; scenariul : **Akira Kurosawa, Hideo Oguni, Shinobu Hashimoto** ; regia : **Akira Kurosawa** ; imaginea : **Takao Saito, Jasumki Fakusawn** ; muzica : **Tōru Takamitou** ; cu : **Foshikata Tushi, Juanaburo Ban, Kiyoto Tango, Hianshi Igawa, Bideko Okyiyama, Kunio Tanaka.**

Adaptare cinematografică a romanului omonim al lui Shuguro Jamanoto, acest prim film color al lui Kurosawa prezintă în imagini de un realism crud soarta nefericită a unor oameni oropsiți, aruncați la marginea societății.

★

ANDREI RUBLIOV. Producție a studiourilor „Mosfilm“ în 2 serii : scenariul : Andrei Mihalkov—Koncialovski ; regia : **Andrei Tarkovski** ; imaginea : **Vadim Iusov** ; muzica : **Viaceslav Ovcinnikov** ; cu **Anatoli Sclonitin, Ivan Lapikov, Nikolai Grinko, Nikolai Sergheev, Irma Haus** ; Premiul criticii internaționale la Festivalul de la Cannes 1969.

Nucleul filmului îl constituie viața și opera celebrului pictor iconar rus din secolul al XV-lea, Andrei Rubliov. Tarkovski evocă atmosfera epocii în care a trăit Rubliov.

★

TU, EU ȘI MICUL PARIS. Producție a studiourilor Defa, Berlin ; scenariul : **Rudi Strahl, Werner W. Wallroth** ; regia : **Werner W. Wallroth** ; imaginea : **Hans Jürgen Kruse** ; cu : **Evelyn Opoczynski, Jaccki Schwarz, Jürgen Prohriep, Christa Lahmann, Worner Toolcke, Jessy Ramick, Gerd Grasse, Käthe Heichel.**

Un film inspirat din viața tineretului.

★

ÎN UMBRA VIOLENȚEI. Producție a studiourilor italiene, 1972 ; scenariul : **Massimo Pelinatti, Pablo Pittorra, Florestano Vancini** ; regia : **Florestano Vancini** ; imaginea : **Toni Secchi** ; muzica : **Ennio Morricono** ; cu : **Enrico Maria Salermo, Castone Romchin, Riccardo Cucciolla, Mario Adorf, Ciccio Ingrnassia.**

Filmul condamnă nu numai mafia, ci un întreg sistem social care generează asemenea monstruoase organizații.

★

GROZAVUL DINTR-A V-A B. Producție a studioului : „M. Gorki“ ; cinemascop alb-negru ; scenariu : **V. Keleznikov** ; regia : **Ilia Frez** ; imaginea : **G. Tutunov, A. Ciardiuin** ; muzica : **Jan Frenkel** ; cu : **Andrei Voinovski, Roza Aghișeva, T. Pelțer.**

Un film despre copii, destinat copiilor.

★

MARIA STUART. Producție engleză, 1972 ; cinemascop, color ; scenariul : **John Hals** ; regia : **Charles Jarrott** ; imaginea : **Cristopher Challis** ; muzica : **John Barry** ; cu **Vanessa Redgrave ; Glenda Jackson, Patrik McGcohan.**

Film istoric. Viața Mariei Stuart, regină a Scoției.

★

DRUMUL SPRE VEST. Producție a studiourilor S.U.A., 1967, color, cinemascop ; scenariul : **Ben Maddow, Mitchel Lindermann,** după un roman de A. B. Guthris jr. ; regia : **Andrew V. Mc Laglen** ; imaginea : **William H. Clothier** ; muzica : **Broniclaw Kaper** ; cu : **Kirk Douglas, Richard Widmark, Lola Albright, Sally Field.**

Drumul lung și greu al pionierilor americani spre un orizont plin de promisiuni, dar și de primejdii formează tema acestui western, acțiunea petrecîndu-se în 1843.

După recitalul T.V. (care i-a permis să abordeze diferite stiluri — subliniem excelentul moment de teatru după „În jurul unui divorț“ de Topirceanu), Corina Chiriac va apare în curînd într-o premieră a Teatrului de stat din Oradea (cu „Președintele“ de Ion Băieșu). La sfîrșitul lunii decembrie a susținut patru concerte la Moscova (alături de Mihai Constantinescu, Olimpia Panciu și formația „Savoy“). În luna mai va pleca pentru șase săptămîni într-un turneu în R.D.G. Emisiunile T.V. și numeroasele turnee prin țară (alături de formația „Roșu și Negru“) i-au permis să impună publicului noile melodii din repertoriul său : „Zi minunată“, „Mă cert cu inima“, „Norii“, „Nu mai sînt cum am fost“.

Stabilit în ultima perioadă în Italia, actorul Anthony Quinn este foarte solicitat de regizori. El turnează în prezent într-un nou western „Los Amigos“ în care îl are ca partener principal pe Franco Nero.

CULORI

Ceea ce dl. Valéry nu voia să priceapă...

de Aurel Dragoș MUNTEANU

Într-una din însemnările lui Pallady există un gînd înalt, bizuit și pe observații de istoria culturii, dintre acelea care te urmăresc multă vreme și definesc esențialul. În fond reprezintă o profesiune de credință, concluzia vieții dedicate artei și a patimii cu care a iubit desenul, afirmînd că : „...este modul în care vedem forma“ (Degas). Valéry spune că „nu înțelege ce înseamnă asta“. Eu cred că înseamnă exact ceea ce a spus Degas : Adică să vezi caracterul, „decantatul“... esențialul cu toate amănuntele subordonate, depășite... Egiptenii care tind către etern... Grecii, către particular“.

Prostia afectată a lui Valéry pare destul de reală unei minți deprinsă cu meditația, și Degas avea într-adevăr dreptate, întîlnindu-se pe calea intuiției cu marii gînditori ai antichității. Grecii căutau volumul, plinul, zvicnetul realității, în timp ce egiptenii o încremeneau hieratic, în poze caracteristice. Cei din urmă erau astfel mai aproape de eidos, de forma și principiul lucrurilor, aceea din care s-a născut ideea, mai apoi. Eidos desemna o formă primordială, arhetipul. Realitatea de acest ordin aparține conștiinței și Goya nu greșea de loc, atunci cînd spunea că n-a văzut niciodată linii în natură, ci numai volume. Grecii erau realiști, pe cînd egiptenii se reclamau de la natura ideală și definitivă a lucrurilor. În mod paradoxal, Platon teoretiza mai degrabă imaginile apărute pe malurile Nilului decît formele plastice ale elinilor. Nu întîmplător marii caricaturiști au preferat desenul, fiindcă arta lor se bazează pe evidențierea unei trăsături caracteristice, a organizării cosmosului uman în sensul unei singure dimensiuni. Așa sînt în literatură satiricii, de la Aristofan pînă astăzi, și mă delectează fără margini o partidă de cărți, făcută în tempera de Iser, comparabilă cu galeria caragialească a protipendadei burgheze. Cunosc de asemenea jucătorii de cărți ai lui Léger, o compoziție rezolvată poate genial din punct de vedere plastic, dar fără gradul acela de mizantropie, fără enormitatea și grotescul lui Iser.

Concluzii interesante oferă mai ales studiul nudurilor, și nu ne vom îndepărta prea mult de Pallady, a cărui mărturie este esențială. Nudurile lui n-au senzualitate, deși s-a spus deseori contrariul. Prin caracterul pastei și prin compoziție, ele reprezintă mai degrabă expresii ale naturii pure, glorioase ca pămîntul, ca formele de relief, imagini ale fecundității inconștiente, cum sînt copacii sau florile. Există o anumită brutalitate a formelor, o greutate a volumelor, o opacitate a conturelor în nudurile lui Pallady. Recent am avut prilejul să văd o lucrare pușin circulată, un **Nud pe plajă**, care se găsește în muzeul de la Bacău. Aflat tot într-una din pozițiile ciudate, contorsionate ale nudurilor sale, părea mai degrabă un corp crescut din nisip, o dună lipsită de altă viață decît aceea a lichenilor și a micilor viețuitoare. Este o formă împietrită, născută printr-un accident geologic. În **Toujours du Baudelaire**, cele două nuduri au tonuri de gresie și as merge pînă acolo încît să spun că e culoarea dominantă pe pinzele lui Pallady, descoperirea lui, chiar dacă aș fi contrazis de statistica folosirii ei.

Ce deosebite sînt desenele sale ! Linia le însuflețește parcă, le face mai vii, sînt mai „treze“, dacă pot spune așa. Picturile sînt inerte, din punct de vedere plastic, acesta este sensul lor, ele se „lasă“ în volume. Amploarea formelor este aceeași în desene, dar cu o anumită imponderabilitate, și poate chiar spiritualitate. La fel se întîmplă cu nudurile lui Tonița. Am comparat odată **Nudul șezînd** de la Cluj cu desenul său. De data aceasta aveam de-a face nu numai cu diferențe de concepție plastică și sens artistic, dar chiar de valoare. Uleiul său este plat, cu forme flasce, pe cînd desenul are o acurateță excepțională și o gingășie demnă de cel mai bun Tonița. Culoarea lățește formele, aproape de necrezut și ruinează expresia.

„Găsim oare linii în natură ?“ se întreba Goya, citat într-un articol de Ion Biberi. Nu, desigur că nu, dar natura nu este singura realitate a lumii. Linia inspirată este formă pură, eidos, expresie absolută, cum putem defini cercul sau triunghiul, închise de linii. Cu toate acestea, atunci cînd ne eliberăm de slăbiciunea cu care am privit întotdeauna desenul, știm că cercul nu este încă o sferă, (sinonimia este doar aparentă) și că numai sferele cîntă.

Noua vedetă a muzicii ușoare cehoslovace este Jaromir Mayer. După concertele susținute la Tîrgurile internaționale de la Brno și Liberec, el a apărut din nou la T.V. slovacă („Hit-Parade“). Noul disc al lui Mayer (care are în proiect, pentru 1973, un turneu în România) conține piesa „Mávala mi malo“ și versiunea cehă a piesei „Mouth Organ Boy“ de Arbex și a fost înregistrat cu orchestra L. Pikart. Împreună cu grupul „Plameny“ pregătește un turneu în Cuba, Chile și Peru. După două show-uri realizate la Televiziunea praghezâ, este invitat la „Friedrichstadtpalast“ (Berlin) pentru un mare spectacol televizat.

Desigur că va fi greu să recunoașteți în această fotografie pe actorul John Wayne. Luînd parte la un spectacol televizat, cunoscutul actor american (65 ani) s-a prezentat în fața telespectatorilor sub înfățișarea unui ... iepure.

MICA ENCICLOPEDIE

Căsătoria acum cîteva mii de ani

de L. SĂRĂȚEANU

Dădeam, nu de mult, unele amănunte despre viața de fiecare zi a oamenilor antichității. Pentru azi, am ales un moment solemn al familiilor de odinioară : căsătoria. Instituție străveche și respectată, căsătoria era — spre marea bucurie a fetelor ca și a părinților acestora — obligatorie, atît la greci, cît și la romani. Fetele, se căsătoreau la o vîrstă foarte tînără. La greci, bunăoară, mireasa avea, deobicei, între 12 și 16 ani, iar mirele între 24 și 30 de ani. Aceasta, întrucît, locuitorii Eladei credeau că este înțelept ca între soți să fie o diferență de vîrstă de 12 pînă la 14 ani.

În ce privește ceremonia căsătoriei, aceasta se desfășura cu deosebită pompă. Mireasa se îmbrăca în alb. De altfel, culoarea albă caracteriza ținuta tuturor manifestărilor importante. În îmbrăcămintea miresei mai era și alteeva obligatoriu : vălul. Acesta, și el de culoare albă, acoperea chipul fetei în tot cursul ceremonialului. Numai a doua zi după căsătorie, cu prilejul primei vizite pe care prietenii o făceau în casa mirelui, soția își arăta chipul. Ziua a doua era chiar denumită „ziua scoaterii vălului“. Soția dăruia acest văl zeiței Hera (Junona), protectoarea căsniciilor fericite. În ziua scoaterii vălului, prietenii aduceau în casa tinerei perechi și darurile lor de nuntă.

Căsătoria era precedată de o serie de manifestări la care participau familiile viitorilor căsătoriți. În casa fetei se aducea drept ofrandă zeiței Atena o juncă. Totodată, zeița Artemis primea și ea o ofrandă foarte... romantică : o șuviță din părul viitoarei mirese. Și bărbații dăruiau cîte o șuviță din părul lor. Doar adresa era alta : zeul Apollo.

În ziua stabilită pentru căsătorie, mirele, îmbrăcat frumos, parfumat cu tot felul de mirodenii, și împodobit cu o cunună pe cap, sosea în casa miresei însoțit de un cavaler de onoare, de rude și de prieteni. Tatăl miresei declara, cu acest prilej, mirelui că, începînd din acel moment, fiica sa nu mai face parte din vechea ei familie, ci a devenit un membru al familiei soțului. Toți cei prezenți se așezau apoi la masa anume pregătită, unde familia miresei oferea un ospăț, avînd drept punct culminant plăcintele de nuntă, preparate din susan și miere. Către seară, soseau flautiștii, al căror cîntec dădea semnalul plecării miresei din casa părintească.

Urcată pe un car festiv împodobit, tînăra pornea însoțită de tatăl ei, în timp ce rudele și prietenii urmau carul intonînd un imn al căsătoriei. Mama miresei, care făcea și ea parte din suită, purta o făclie aprinsă la vatra strămoșilor. Casa mirelui se recunoștea după porțile împodobite cu ramuri de măslin. În interior, toată mobila era nouă. Ajunsă la intrare, mireasa cobora din car și trebuia să simuleze că nu acceptă să fie dusă în casă. În acest scop, potrivit datinei, ea trebuia să țipe și să se zbată, în timp ce rudele și prietenii simulau și ei intervenția în apărarea tinerei. În cele din urmă, soțul se făcea că răpește mireasa, luînd-o în brațe și trecînd-o peste prag. Iată, prin urmare, că obiceiul de a „fura“ mireasa datează de milenii. Există și o explicație a trecerii fetei peste pragul casei fără a-l atinge : o veche superstiție pretindea că dacă, în prima zi a căsniciei mireasa atinge pragul viitoarei sale case, nu va fi fericită.

Aș mai adăuga și un alt amănunt legat de anticele obiceiuri statornicite cu prilejul căsătoriei. La plecarea din casa părintească, mama recomanda fetei să fie rezervată și modestă în căsnicie. Judecînd, însă, după legendele care atribuie Xantipei, vestita soție a lui Socrate, un fel de a fi nu foarte... gingaș, și cu atît mai puțin „rezervat“, s-ar putea deduce că această recomandare nu era luată drept o obligație strictă de către toate fetele Eladei. În orice caz, recomandarea era făcută de toate mamele, ceea ce demonstrează, desigur nu numai perpetuarea unei datini, ci și existența acelui grad de înțelepciune pe care îl dă experiența.

Eveniment matrimonial în lumea cinematografică : cunoscutul artist Sidney Poitier s-a căsătorit cu actrița canadiană Joanna Shimkus. În fotografie : cei doi actori.

Celebrul tablou „La Barricade“ de Eduard Manet, la București

Litografia „La Barricade“ realizată în 1871 de Eduard Manet (1832—1883) e una dintre cele mai noi achiziții ale Cabinetului de Stampe al Academiei Republicii Socialiste România.

La 18 martie 1871, a început insurecția armată, Parisul declarîndu-se „Comună“. În timpul războiului civil la care a participat, Eduard Manet a trăit zile de groază, care l-au zguduit profund. Totuși, deși suferind, a fost în stare să facă un efort, reluîndu-și activitatea artistică. Cele mai zguduitoare scene din timpul războiului civil, Manet le-a imortalizat în peste 15 lucrări. Dintre acestea face parte și celebra litografie „La Barricade“, care ilustrează luptele civile din timpul „Comunei“ (martie—aprilie 1871).

Lemercier e tipograful care a imprimat „La Barricade“. El și-a înscris numele în partea de jos, la mijlocul litografiei.

Eduard MANET — „La Barricade“

O călătorie prin România (VI)

CAPRE, URȘI, CĂIUȚI...

de Constanța BUZEA

Satul era în Moldova, numele lui l-am uitat.
Numele lui fără față, numele lui îngropat.
O amintire de iarnă, iarna — o lume de joc
Frigul făcea să se cearnă stele și fulgi la un loc.
Drumul pe care-l făcusem se prelungea neumbrind
Moalea, adînca zăpadă ca o cenușă-argint.
Satul era în Moldova, nepăsător de departe.
Drumul de fier, — încotrova — poză-ntr-o foaie de carte.
Satul, cu suflet de iarnă — fumuri suind fără vînt,
Acoperit, și cu streșini, parcă ieșit din pămînt

Aș fi trecut, dar o stare limpede ca un final,
Cînd, zămislind depărtare, omul acela călare
înflăcărase pe deal.
Și am văzut și pădurea, și am văzut și un rîu.
Drumuri de sănii și sănii parcă-ncărcate cu grîu,
Pîine cu miezul fierbinte, pîine cu miezul curat,
Și-am mai văzut și ferestrele-n noapteu adînc, de sat,
Și m-am gîndit, fără limbă, nebucuroasă cum sînt.
Cum dintr-o dată se schimbă totul, cînd schimbi un cuvînt ?

Bat într-o poartă de brad îmbogățită de daltă.
Lacrimi rășina i-a dat, porții, de-o noapte, înaltă
Pentru că stîlpii au stat să-i ningă cernerea caldă,
Să le-alungească în sus capătul, capul de gheață,
Visul topirii, nespus, ca încetarea din viață.

Totuși, Moldova începe molcom colindele ei.
Fie că dealuri și stepe s-au pustiit sub polei.
Cred că un cîntec se naște dintr-o absență și din
Gustul zăbărniciei, cel mai curat și divin.
Totuși, ceva nu mă lasă să mă mai las, să renunț.
Intru cu frigul în casă, frigul cu dinții mărunți.
Tinda e fără lumină. Văd, sau presimt, mai subțire.
Patru intrări, la intrare, patru ieșiri, la ieșire.
Casele toate, cîndva acoperite cu paie,
Acoperite cu țigle, azi, parcă stau să se-ndoaie.
Nu puneți pinze de piatră, decît cu gîndul rotund,
Că vreți corabia beată să vi se ducă la fund.
Mai potrivite unelte decît aripile,-n cer
Nu se deschid, și nu cîntă ; nimeni nu piere cînd pier...

Cîni preafrumoase și pline de-o neascunsă culoare,
Cînd Anul Nou singur vine pe Anul Vechi să-l omoare.
E o secundă mai mare, pe care-o-nchidem în vin,
Vinul crescut în Moldova, bun și adînc ca un chin.
Tînărul Ștefan cel Mare, care-l băuse senin.
E o secundă ce sare ca un pahar, în bucăți.
Casa, din pod își coboară, și urcă din beci bunătăți,
Datină, suflet, comoară, joc, și mister, și învăț.

De Anul Nou nu se lasă rece odaia de zestre,
Ci o lumină fricoasă într-un ungher care este
Plin de-o icoană, de poliți și de ștergare alese,
Candela umbră emană peste comoara mireselor.

Sunt ca o minte ce-și duce propria ei încîntare,
Gîndul curat și cuminte spre o primejdie mare.
Că, la o capră jucată vine, se-așterne pe haz
Copilăria uitată, șingele pur în obraz.
Vine un sat să primească semne de joc de demult,
Neostenita lumească pace, în ritm, în tumult ;
Că și ursarul aruncă bîta, cu milă, spre fiară ;
Că semănatul e muncă, și plugușoarele ară ;
Că de căiuți cu funde suntem legați într-un trup ;
Suntem — costumul ascunde omul centaur și lup ;
Suntem tgircenia firii, frică și timp sfîșiat ;
Suntem colinde la mirii care-au venit și-au plecat,
Simburi, grăunțe și cîntec — satul de sine-mbătat.

Valea Albă

Clepsidra

VALEA LINIȘTII

de Constantin VIȘAN

Perimetrul liniștii eterne, Valea celor 13 morminte ale dinastiei Ming. Privelișteа e adînc meditativă. Prin baldachinul uriaș al unei porți cu acoperiș de olană gălbuie, străjuită de dragoni și inorogi pătrundem pe vestita Alee a Statuilor. Sînt primii străjeri ai acestei mute împărății, coloși impasibili de piatră, preoți și războinici, elefanți și lei, cămile și broaște țestoase, cai și demnitari. După primirea în liniștea mausoleelor de marmură și jad, de aur și argint a împăraților, coloși de piatră aveau menirea să nu mai îngăduie picior omenesc în acest Pantheon al dinastiei Ming. Porți grele de marmură, susținute de uriașe tocuri de bronz fuseseră menite să închidă pentru vecie trupurile împăraților, podoabele, obiectele, cortenii și servii ce-aveau să le fie de trebuință în palatele subpămîntene. Socoteala din viață nu s-a potrivit cu cea din moarte. Taina celor 13 morminte începe să fie descifrată.

În 1956, cu prilejul săpăturilor efectuate în vederea amenajării unui lac artificial este descoperită intrarea prin care pătrundem și noi în fastuosul lăcaș de veci al unuia din Mingi. Un adevărat templu subpamîntean. Cinci săli de marmură, cu o suprafață de 1 195 m², săpate la 27 de metri sub pămînt au închis vreme de 372 de ani, odată cu împărățeștile rămășițe, fabuloase bogății. Pînă-acum n-au fost descoperite decît 3 morminte. Arheologii, istoricii chinezi nu se grăbesc. Vor să bună mai întîi la punct procedee care să asigure conservarea obiectelor aflate în ase conținere. Conținutul acestor fabuloase seifuri constituie un prețios izvor de documentare asupra trecutului îndepărtat, asupra vieții materiale și spirituale, organizării sociale, meșteșugurilor, artelor, unelteior, medicinii, bucătăriei, podoabelor, scrisului, credințelor și prejudecăților.

În marea sală a mormîntului împăratului Ciu masive canapele de piatră și niște familiare mese ale tăcerii mă duc cu gîndul la Brâncuși, la atracția lui pentru spațiile și filozofiile asiatice. Aici era un fel de sală de conversație. Jilțul cel mare era rezervat împăratului, celelalte, mai mici, elegante, celor două soții. La capătul impunătoarei săli se află sicriul împăratului. O mare ladă din lemn roșu. Alături, alte lăzi în care s-au găsit, bine conservate, toate cele trebuincioase augustului personaj. Ele umplu acum Muzeul amenajat în incinta mormîntelor Ming. 180 de costume de mătase, impodobite cu fir de aur și cu pietre scumpe, obiecte de jad și de argint, cupe de vin semitransparente, ceainice de porțelan și de argint, arme, tacîmuri, sfeșnice în care s-a mai păstrat uleiul ultimelor ofrande. La construcția acestui palat subpămîntean au lucrat zilnic, timp de șase ani, 30 000 de oameni. Printre ei s-au aflat arhitecți și artiști ingenioși. Lucrau complet despărțiți, unul nu știa de secretul celuilalt. Mausoleul a costat 800 milioane li. prețul a 400 000 kilograme de argint.

Am părăsit sălile în care mi se părea că mai plutește încă boarea secretă a vechilor mirodenii. Trecînd pe sub poezia ginditoare a altor porți cu acoperiș în aripă de rîndunică, printre ficuși, leandri, chiparoși, pini și arbori în care singerează rodiile văzute pînă aici doar în basmele cu feți frumoși, ajungem la pagoda La-În-țian. Aici se presupune a se afla mormîntul lui Ciu-Yuan-ciang, primul împărat Ming. Unde va fi fiind exact nu se știe. Poate chiar în această somptuoasă Sală a Coloanelor. Sînt 55 de coloane, fiecare fiind un copac înalt de 14 metri...

Ziua de septembrie se pregătește de culcare. Apusul soarelui sporește purpura pagodei La În-țian. Munții par niște preoți budiști în rugăciune. Încerc să-mi imaginez noaptea pe Aleea Statuilor. Cred că ar fi greu de suportat. Mașinile și-au sporit viteza. Ne îndreptăm spre Pekin. Străjile de piatră, acoperișurile galbene ale uriașelor baldachine care străjuiesc în Valea mormintelor Ming sînt tot mai mici. De parcă s-ar desena pe mătasea unei stampe.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 4 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 8.00 Gimnastica pentru toți. 8.15 Pentru sănătatea dv. 8.30 Cravatele roșii. 10.00 Viața satului. 11.10 Sergiu Prokofiev. 12.00 De strajă Patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 Telex. 14.05 Cupa Mondială la schi alpin — coborîre bărbați. 14.30 „În lumea somnului“. 14.45 George Macovescu. 15.15 „În vîrtejul jocului“. 15.25 Schi : slalom special bărbați. 15.45 Muzică ușoară. 16.00 Aventurile familiei Mezga. 16.30 Numărul 8 792, anul XXXI. 16.45 Belgia „Bruges nemuritor“. 17.10 „Pierduți în spațiu“. 18.00 Cîntare patriei. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Reportajul săptămînii. 20.30 Filmul „Stan și Bran — oameni orchestră“. 21.45 Fetele din Takarazuka. 22.10 De la planul „GOELRO“ la cele mai mari hidrocentrale din lume. 22.30 Telejurnal. 22.40 Duminica sportivă. PROGRAMUL II : 12.30 Formația Adalbert Winkler. 12.45 Aventuri în epoca de piatră. 13.10 „Poetul“ după Karel Capek. 13.35 Miniaturi muzical-coregrafice. 13.50 Invincibilul Mighty Mouse. 13.55 Un scriitor — Ion Băieșu. Un actor — Nucu Păunescu. 14.05 Soprana Emilia Petrescu. 14.15 Umorul animalelor. 14.20 În lumea operetei. 14.30 Mozaic pe 16 mm. 14.40 Melodii de ieri și azi. 14.50 Moment folcloric. 20.10 Eroi îndrăgiți de copii. 20.40 Caleidoscop cultural-artistic. 21.00 Capodopere ale muzicii universale. 21.30 Telex tehnico-științific. 22.10 Mannix.

LUNI 5 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limba franceză. 18.00 Telex. 18.05 La ordinea zilei. 18.20 Căminul. 19.00 Ecranul. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Melodia săptămînii. 20.03 S.O.S. sau testul omeniei. 20.45 Romanul foileton „Destăinuire“. 21.30 Revista literară TV. 22.30 Itinerar belgian. 22.50 Cîntă pentru dv. Maria Ciobanu. PROGRAMUL II : 20.00 Avanpremiera. 20.05 Delfinul Flipper. 20.30 22.10 24 de ore. 22.40 Campionatele europene de patinaj artistic. Proba de perechi. PROGRAMUL II : 20.00 Gh. Țițeica. 20.30 Program de circ. 20.40 Agenda. 20.50 Tineri interpreți. 21.30 Ghișeul. 21.50 Prin expoziții. 22.10 Destăinuire.

JOI 8 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba franceză. 9.30 Prietenii lui Aschiuță. 10.00 Telex. 10.10 Steaua polară. 10.40 Prin expoziții. 11.00 Filmul „Suflete în ceață“. 12.35 Avanpremieră. 12.30 O floare din Bihor. 12.45 Teleobiectiv. 13.00 Telejurnal. 15.00 Lecții TV pentru lucrătorii din agricultură. 16.00 Școala. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.40 Emisiune de actualitate muzicală. 19.10 „Artele focului“ 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Melodia săptămînii. 20.03 Reflector. 20.18 Aventuri în epoca de piatră. 20.43 Baschet masculin : Dinamo București — Slavia Praga în sferturile de finală ale „Cupei Campionilor Europeni“. 21.20 Auziți cum cîntă țara. 21.30 Conducătorul revoluționar, bărbatul de stat, omul. Film documentar consacrat personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu. 22.15 24 de ore. 22.45 Campionatele europene de patinaj artistic. Proba individuală masculină. PROGRAMUL II : 17.30 Agendă. 17.40 Pagini de operă de mare popularitate. 18.10 Pierduți în spațiu. 19.00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Tribuna tinerilor dirijori. 22.00 Ansamblul folcloric „Marama“.

VINERI 9 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba rusă. 9.30 Ion Cantacuzino. 10.00 Telex. 10.10 Studioul artistului amator. 10.55 Avanpremieră. 11.00 Portativ '73. 11.40 Selecțiuni din emisiunea „Seară pentru tineret“. 12.30 Moment folcloric. 12.40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 13.00 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limba engleză. 18.00 Telex. 18.15 Cum vorbim ? 18.35 La volan. 18.50 Teleconferința de presă. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Melodia săptămînii. 20.03 Floare albastră. Spectacol muzical-literar. 20.35 Filmul „Aventurile lui Juan“. 22.05 24 de ore. 22.30 Campionatele europene de patinaj artistic — proba de dans. PROGRAMUL II : 18.00 Telex. 18.05 Telecinemateca pentru tineret. „Periți-vă automobilul“. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră. 20.10 Ansambluri sătești. 20.40 Revista economică TV. 21.10 Omul și muzica lui. 22.00 Filmul documentar „...Anotimpul miracolelor“. 22.25 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 10 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba germană. 9.30 „Crăiasa zăpezii“. 10.00 Telex. 10.10 Ansambluri sătești. 10.40 De vorbă cu gospodinele. 11.00 Selecțiuni din emisiunea „Promenada duminicală“. 12.35 Cărți și idei. 13.00 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 În actualitate — școala. 16.30 Cîntece de pe Mureș. 16.50 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinerețe, dans. 19.00 Puterea matematicii. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Melodia săptămînii. 20.03 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.20 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 Ca la revistă ! 22.30 Telejurnal. 22.40 Campionatele europene de patinaj artistic — proba individuală feminină. PROGRAMUL II : 16.00 Agenda. 16.10 Azi și mîine. 16.20 Pagini clasice. 16.50 Avanpremieră. 17.00 Cîntece și jocuri populare. 17.30 Prietenii lui Aschiuță. 18.00 Vedetele filmului de odinioară.

La o sută de metri sub gheață

GLACIOLOGIE

Au trăit șapte zile într-un gheţar

Trei cercetători au „pîndit" timp de o săptămînă „viața ascunsă a unui gheţar". Pe urmele unei enigme, numită B.I.L. S-au măsurat vitezele de alunecare. Uneori gheţarul părea „blocat" cîteva ore sau zile. Alteori se grăbea, mai ales spre seară sau în primele ore ale nopții. S-a realizat și un film de trei minute în care se poate vedea un „salt peste obstacol" al gheţarului.

Trei cercetători francezi au trăit la Argentiéres, la 2180 m altitudine, una dintre cele mai stranii aventuri științifice : între 20 și 27 octombrie 1972, sub un „braț" de gheață, avînd „deasupra capului" 100 de metri de gheață, complet izolați de lume, au urmărit... o enigmă, căreia i s-a dat numele de B.I.L. (Basal Ice Layer). Astăzi, după numeroase cercetări și studii pe numeroase regiuni sub-glaciare temperate se știe că gheața bazală este altfel decît restul gheţarului. Dar cum ? Ea trebuie că are un rol important, mai ales în marile „căderi" cum s-a întîmplat în Alpi — căderea gheţarului Le Tour în 1959 sau Allalin în 1965. Cei trei, echipați cu aparate de înregistare și măsurare au pîndit timp de o săptămînă acest „monstru" în viața lui intimă. I-au „pipăit" „trupul" argintiu format din straturi de gheață pură și straturi de gheață încărcată cu nisip, sprijinindu-se „pe un cot" de rocă, cabrindu-se apoi într-o curgere inegală spre amont. Un „clavitometru" așezat aici încă din 1970 a putut măsura pentru prima oară, de la bază și continuu, vitezele de alunecare ale unui gheţar. În 1971 măsurase viteza în răstimpul a 24 de ore și aceasta varia ciudat. De la simplu la dublu uneori, iar alteori era doar de 2,4 cm pe oră ! În 1972 s-a făcut o descoperire : o diferență netă între vitezele înregistrate în funcție de cele două anotimpuri : foarte mari în iunie-iulie și începutul lui august și foarte slabe iarna, toamna și începutul primăverii. Sosirea celor trei cercetători a „tulburat" obiceiurile gheţarului, dar numai în porțiunea pe care aceștia o locuiau. Microclimatul cavității glaciare s-a schimbat. Prezența umană ridica temperatura cu 3 pînă la 4 zecimi de grad dar fiind foarte localizată, nu influența gheţarul în întregime. Dar dacă această ridicare de temperatură ar fi fost generalizată ? Se pare că aici trebuie căutat unul dintre factorii determinanți ai căderii gheţarilor. Pentru că s-a notat existența unor curenți de aer sub gheţar.

Cercetătorii încă n-au avut vreme să-și noteze impresiile poetice. Expediția „Glaciolab' 72", desfășurată în cadrul colocviului organizat la Chamonix de secțiunea franceză a „L'International glaciological society" a înscris pînă acum doar elemente științifice care deschid noi căi de cercetare în acest domeniu încă enigmatic.

AUTOMOBILIȘTI! ATENȚIE LA CIRCULAȚIA... SÎNGELUI

Automobiliștii sînt mai expuși la tromboze venoase decît pietonii. Aceasta este concluzia cercetărilor efectuate de dr. M. E. J. Van Hoorn, prezentată la un congres internațional de flebologie. Cauza ? Mușchii piciorului comprimă venele (femur-poplitee) cînd apasă pe pedala ambreiajului. Tromboza poate să apară după două și chiar patru zile după ce s-a parcurs un drum lung (fără oprire) cu mașina. O maladie a civilizației, deci ? Fără îndoială, dacă civilizație înseamnă „la volan toată ziua și cît mai puțină mișcare pe jos". S-ar fi putut spune că era și o maladie a civilizației romane, căci călăreții romani sufereau la fel. Și în timpul cruciadelor, nu mai puțin. Explicația ? Poziția pe cal ! După părerea dr. Van Hoorn, medicii egipteni, greci și ai cruciaților, nu-și greșeau niciodată diagnosticul în această privință. Așadar, continuu pe un cal sau pe ...mai mulți cai putere, același pericol. Ce e de făcut ? Cel puțin, să se știe. Trebuie să se atragă atenția automobiliștilor că sînt predispuși la o proastă circulație a sîngelui în vene.

O URMĂRIRE PASIONANTĂ ÎN MICUL UNIVERS

Investigațiile continuă, pătrunzîndu-se mereu mai în adîncul acelui univers cu întîmplări adeseori „ciudate", cu legi ale căror „texte" par încă sub sigiliul secretului : în inima atomului. Iată, de pildă : mezonii ! A-i urmări devine o aventură care pare să țină de fabulos, pentru că viața lor se consumă într-un timp aproape de neînțeles pentru noi : milionimi dintr-o secundă ! Și totuși trebuie să aflăm ce rol au, exact ? Ce „relații" întreţin și în ce mod ? „Se" bănuiește că mezonii, creînd forța de legătură prin mișcarea lor rapidă de du-te—vino, formează „liantul" care ține nucleele împreună. Începînd însă din acest an, se va ști. Cele mai intime secrete ale nucleului atomic vor fi dezvăluite fizicienilor într-o clădire anume construită în New Mexico. „Prețul adevărului" e deocamdată de 57 de milioane de dolari. Atît costă instalația — acceleratorul lung de 800 de metri, realizat de Laboratorul științific din Los Alamos al Comisiei pentru energie atomică a Statelor Unite. Aici, generarea razelor de protoni se obține la intensități de sute de ori mai mari decît au fost obținute pînă acum. Și e o adevărată „fabrică de mezoni". Aproape 1 000 de oameni de știință din 250 de institute au aderat ca membri ai grupului care-l vor folosi. Firește, ne putem întreba de ce o asemenea orgolioasă urmărire ? Pentru că, ni se va răspunde, roadele acestei cunoașteri vor deschide căi noi nebănuite azi încă dar necesare în radiochimie, fizica solidelor, în tehnologia apărării, în biologie, în medicină...

Urmărind aceste efecte „fertile" în atîtea domenii ale practicii, echipe de cercetători români de la Institutul de Fizică Atomică au adus contribuții și continuă să investigheze prin mijloacele interacțiunilor pe care le produc mezonii cu materia, legile substanței subnucleare și a forțelor din domeniul particulelor elementare și a structurilor. Am amintit aici și acest efort al științei românești pentru a sublinia actualitatea și interesul mondial al unei direcții de studiu.

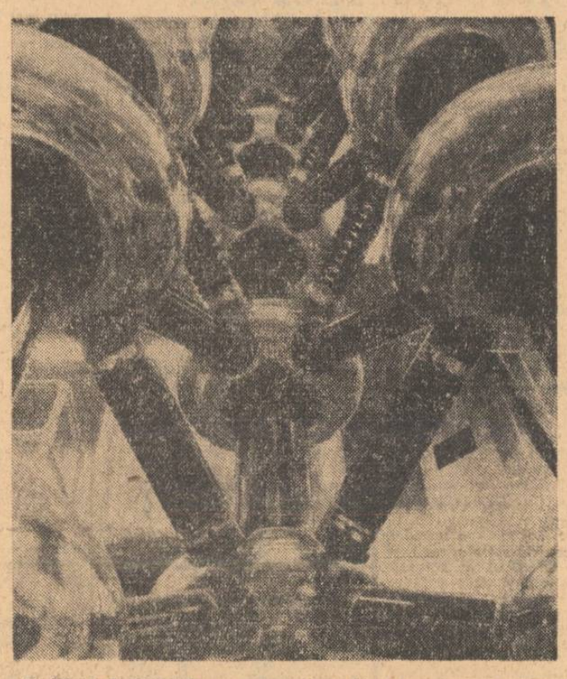

O formă fascinantă — un fragment din generatorul de înaltă tensiune care furnizează puterea „sistemului injector" — adică a acelei părți care înmănunchează razele de protoni în scurte „pușcuri" și-i lansează pe drumul descoperirii.

PROTECȚIA MUNCII

Sst, liniște! În mină se lucrează...

Atenuarea zgomotului la utilajele pneumatice folosite în subteran e o problemă urmărită în toate țările cu industrie minieră dezvoltată. În acest context de preocupări se situează o invenție românească : perforatoare ușoare cu un nivel de zgomot scăzut

Un savant spunea că omul este cel care transformă zgomotele universului în sunete armonioase. Dar, transformarea e un succes care presupune un mare număr de încercări. Poate ne aflăm în această fază sau poate, în secolul vitezei, nici nu ne-am dat seama — pînă de curînd, — cîtă gălăgie fac „uneltele" create ! E mult zgomot pe planeta oamenilor. Nici nu le mai auzim pe celelalte. Ne dor urechile. Ne pîndește surzenia. Devenim nervoși, astenici. Limitele de toleranță s-au depășit și poluarea sonoră a devenit acum o țintă de luptă. Și se lucrează la „surdine". Or, dacă pe sol, zgomotul produs de o unealtă are o anumită intensitate, în subteran, la o mină, de pildă, el crește. Pentru că zgomotele izbindu-se de pereții galeriilor și abatajelor revin, reflectate, mai puternic și... se însumează la locul de muncă. Galeriile de lucru sînt mici iar suprafețele laterale au o absorbție redusă a sunetelor. Iată cum totul aici se amplifică. Adeseori acoperă semnalele, indicațiile de lucru, vorbirea, ceea ce poate însemna un pericol grav. Un semnal de alarmă care se pierde... Dar chiar dacă ar fi să ne referim doar la auz și la nervi — sănătatea și deci crearea unor condiții optime de lucru — sînt motive importante de reținut.

De altfel, în diferite țări cu industrie minieră dezvoltată se fac intense cercetări în vederea combaterii zgomotului, la utilajele pneumatice utilizate în subterane. În țara noastră, în scopul asigurării unor cît mai bune condiții de lucru, au fost puse bazele unei acțiuni largi de combatere a zgomotului și vibrațiilor. Este o acțiune care se încadrează în problema generală și complexă a protecției muncii. Și e, la noi, o problemă de stat.

Dintre principalele surse de zgomot din subteran se menționează în special ciocanele perforatoare cu frecvență mare a loviturilor, la care nivelul de zgomot atinge 117—120 decibeli, situîndu-se aproape de limita dureroasă. Se utilizează de aceea diferite tipuri de atenuatoare de zgomot montate sau înglobate în corpul perforatorului. Firește, sînt o serie de condiții ce trebuie îndeplinite în realizarea și omologarea lor.

Un colectiv de cercetători din cadrul Laboratorului pentru combaterea zgomotului și vibrațiilor din Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii, în colaborare cu un colectiv de ingineri de la Uzina Independența-Sibiu, au cercetat posibilitățile de realizare în țară a unor perforatoare ușoare cu nivel de zgomot redus. Ing. dr. A. V. DARABONT, împreună cu ing. ȘTEFAN ȘOIMAN și ing. MIHAI GÂRDEANU au realizat două variante de perforatoare ușoare cu nivel de zgomot redus. Perforatoarele P—58 S și P—60 S. P—60 S are o schemă originală de distribuție a aerului și a fost acceptată ca invenție.

Este necesar să menționăm că atenuările nivelului de zgomot și performanțele realizate sînt comparabile cu cele mai bune modele existente în tehnica mondială și se prevede extinderea lor la exploatările miniere din țară. Se prevede, pe viitor, ca acțiunea de combatere a zgomotului la utilajele folosite în subteran să se extindă și la alte tipuri, cum sînt perforatoarele pneumatice grele, ciocanele de abataj, perforatoarele pneumatice rotative și ventilatoarele axiale.

MEDICAMENTELE ÎȘI FAC ADESEA „RELAȚII" SUSPECTE

Vă plac brînzeturile ? De pildă, ementhal, camembert, brie, stilton.. Dar iaurtul ? Inofensivul și binecuvîntatul iaurt ?! Vinul și berea... Pentru un om deplin sănătos, nici o problemă. Un bolnav căruia i s-a prescris însă un antidepresiv — I.M.A.O. (inhibitori ai mono-amino oxydazei) mănîncă însă brînză, sau iaurt sau la un pahar de vin și dintr-odată simptome grave ! Salvarea ! Cum se poate ?! Ei bine, aceste brînzeturi reacționează cu I.M.A.O. Pentru că conțin tyramină, care este un intermediar metabolic al adrenalinei — hormonul glandei suprarenale. Accelerează inima, contractă vasele, ridică tensiunea arterială. Și uneori aparent plăcuta combinație de brînză și medicament... omoară ! Evident, medicii pun în gardă pe pacient. Să evite brînzeturile, iaurtul, vinul și berea care și ele conțin tyramină. Am dat aici un singur exemplu între multe altele. Un medicament este un drog care acționează. Nici nu bănuiești ce „relații" își face în organism cu cine și „în ce scop", dacă este lăsat fără o strictă supraveghere și... pază (evitîndu-i-se „inlinirile" periculoase). Și nu este de mirare că mulți din cei care au „inițiative" personale sau ascultă toate sfaturile vecinilor și prietenilor împreună realizează pînă la urmă o... neașteptată „sinucidere". La Spitalul de Urgență din București, un procent impresionant de oameni aduși în comă au fost victimele unor amestecuri de medicamente sau medicamente cu alimente de fapt interzise.

O STICLĂ CA OȚELUL

Recent, inginerii de la Corning Glass au reușit să producă o sticlă ciudată — vitroceram — care poate fi „fabricată" ca un oțel obișnuit și chiar cu aceleași mașini. Așa cum îi indică numele este un nou „copil" al sticlei și ceramicii, care e translucid și posedă proprietăți mecanice și termice cu totul deosebite. A devenit astfel, prin modificări îndrăznețe, din cel mai fragil material unul dintre cele mai rezistente aliaje.

AERODROM LA 4200 m. ALTITUDINE

Pentru personalul și vizitatorii stației meteorologice de la Fedcenko, în Pamir, „terenul" de aterizare și decolare a avioanelor e, bineînțeles un... ghețar. Gheţarul Fedcenko. Și este cel mai înalt aerodrom din Uniunea Sovietică. Primul zbor, care a inaugurat și serviciul aerian regulat cu stația științifică, a fost efectuat de un elicopter Mi-4. Și, ca la orice inaugurare, s-au adus daruri : legume și fructe proaspete alături de instrumente, echipament necesar cercetărilor și îmbrăcăminte „de sezon" pentru cei ce vor lucra aici.

Portretul-robot al unui posibil extrapămîntean, publicat recent de „The Daily Telegraph Magazine" În ciuda înfățișării grotești, această creatură ar dispune de o inteligență cu totul excepțională, iar civilizațiile lor s-ar afla într-un stadiu de dezvoltare cu cîteva milioane de ani înaintea celei terestre.

În căutarea extrapămîntenilor

(IV)

VIEȚUITOARELE „MĂRILOR" GAZOASE

Se apreciază că nașterea vieții pe Pămînt s-a produs timpuriu, la începutul lumii noastre solare, după unii savanți doar cu cîteva sute de milioane de ani după formarea Terrei. Ea a demarat sub largul patronaj al Soarelui, cel ce a asigurat escalada esențială a chimismului spre viață, mai întîi spre forme simple, apoi spre sisteme complexe, capabile de activități interne de informare, de duplicare și regenerare. După ce am reconstituit primii pași făcuți de viață pe planeta noastră, să inventariem condițiile necesare apariției și dezvoltării ei pe alte planete, în sistemul nostru solar sau în afara lui.

Nici pe stele, nici în vid

Stelele, ca Soarele nostru, nu pot fi luate în considerare. Ele emit cantități uriașe de energie și nici un element complex, susceptibil să stea la baza chimismului vieții, n-ar putea rezista radiațiilor de suprafață ale astrului, al căror evantai termic se situează între 2 000 și 100 000 de grade Celsius. Trebuie eliminate, de asemenea, stelele reci. Frigul frinează funcțiunile vitale, imobilizează materia. Aceeași problemă se pune în privința spațiilor interplanetare, cu toate că au fost găsite urme de apă, amoniac și chiar formaldehidă, ceea ce pare să ateste existența unui chimism abiotic în universul extraterestru. Cosmosul este prea rarefiat pentru a favoriza un chimism activ și mulți savanți au renunțat la imaginea ființelor ce s-ar putea dezvolta în vidul intergalactic.

Viața are nevoie de un mediu dens și de o temperatură moderată, care să tolereze schimburile și să favorizeze o structură chimică stabilă. Exemplele terestre au arătat că o planetă mică, cu temperaturi medii, înzestrată cu atmosferă și apă, favorizează apariția și dezvoltarea organismelor vii. A trebuit, în mod necesar, ca masa Pămîntului să fie atît de modestă pentru a nu reține decît cantități mici de gaze ușoare, atît de mici încît să nu împiedice formarea unei cruste de silicat și metale, dar suficient de mare pentru a conserva un timp gazele grele care să servească de leagăn al vieții (amoniac, metan etc.). Alte condiții esențiale vieții : o atmosferă adecvată, un generator de energie stabil, situat la o distanță convenabilă, o hidrosferă importantă.

Frigul blochează viața fără a o distruge, dar...

Condițiile termice care favorizează viața sînt deosebit de stricte. Moleculele organice care stau la baza vieții terestre sînt distruse la o sută de grade. Există totuși unele organisme care rezistă la temperaturi de pînă la 70 de grade (în geizerele din Islanda trăiește o specie de țînțari care rezistă la peste 55 de grade). Frigul, în schimb, frinează funcțiunile vitale dar nu le distruge. Materia este doar imobilizată. În noiembrie 1969, un streptococ a fost găsit în camera TV recuperată de pe Lună de echipajul misiunii „Apollo-12". El supraviețuise rigorilor lunare timp de doi ani...

Problema frigului și căldurii trebuie, așadar, privită mai nuanțat. Pe Pămînt, un pumn de nisip din pustiul Sahara conține o adevărată lume de microbi. În timp ce solul din Antarctica, cu excepția unor urme de apă este, practic, aseptic. Frigul se opune, deci, mai mult decît căldura în calea dezvoltării vieții.

Viața are mai multe filiere ?

Unii savanți sînt gata să admită că viața este produsul unui creuzet unic, avînd la bază un număr mai mare sau mai mic de soluții. Pornind de la analizele spectrale care au arătat că Universul este constituit din aceleași elemente ca cele cunoscute pe Terra, fiind guvernat de același chimism și aceleași legi fizice, unii savanți au încercat să imagineze organisme edificate în afara chimismului carbonului. Carl Sagan a emis ipoteza că chiar și pe planete ca Jupiter viața ar putea fi posibilă. El este de părere că în condițiile acestei planete vietuitoarele s-ar putea hrăni cel mai ușor în stare de imersiune. Balena, spre exemplu, ar putea mînca plancton înotînd în „mări" gazoase formate din hidrogen, amoniac sau metan ! Sir Harold Spencer Johnes, renumit astronom britanic, vorbea în cartea sa Life on Other Worlds, despre posibila existență a unor organisme adaptate la temperaturi ridicate, edificate nu pe chimismul carbonului, ca viața terestră, ci pe cel al siliciului. Alți specialiști sînt de părere că amoniacul ar putea înlocui apa, jucînd rolul solventului universal. Sînt posibilități care, teoretic, subzistă. Se acordă totuși puțin credit unor asemenea ipoteze care, în disperare de cauză, caută să convingă că viața ar avea șanse de existență chiar și pe planete lipsite de atuurile Pămîntului.

Profesorul Carl Sagan în timpul expunerii făcute la simpozionul sovieto-american, organizat în septembrie 1971 la Observatorul din Biurakan (R. S. S. Armenia).

George NICOLESCU

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Colțul curățeniei

Îmi place mult ordinea și mă străduiesc s-o păstrez în gospodărie. Poate, vă interesează soluția pe care am găsit-o ca să păstrez la îndemînă măturile, periile, cîrpele de praf, găleata pentru gunoi.

Am cumpărat o fișie de tapet plastic viu colorat (înălțimea 1,10 m) pe care am lipit-o pe un perete. În partea de sus, am pus un cuier simplu din lemn, de mînerele căruia am atîrnat măturile și fărașul. Am aplicat mai jos, și alte mînere din plastic pentru lucrurile mai ușoare (perii, cîrpe). Am făcut și pentru mături niște

garnituri colorate (bentițe late de 5 cm) care le acoperă cusăturile. Dacă aveți un mic dulăpior îl puteți așeza în partea de jos iar în el puteți ține găleata de gunoi sau cutiile cu detergenți. (**RODICA NEGRUȚ, gospodină, Tg. Mureș**).

Un leac pentru hainele pătate

Am încercat de multe ori un leac pentru scoaterea petelor de orice fel de pe haine și am constatat că e foarte bun. Vi-l împărtășesc: faceți o soluție din două linguri de esență de oțet și două linguri de apă. Cu ajutorul unui burete înmuiat în această soluție, frecați bine petele. Soluția curăță foarte bine și nu pătează. (**ELENA SAVU, Timișoara**).

Mobilierul și praful

Pentru a fi păstrată curată, în bună stare, mobila trebuie ferită de umezeală, care umflă lemnul și furnirul, de căldură excesivă, care crapă furnirul și placajul, de soare prea puternic, care usucă lacurile, decolorează mobilierul și stofele de tapițerie. Praful este însă dușmanul cel mai mare al mobilei.

Folosesc cu foarte bune rezultate „Șervetul antipraf" care curăță, menținînd și luciul mobilei. De asemenea, vă recomand măturica „Felix" pentru curățirea zilnică a covorului. Aspiratorul îl folosesc doar periodic. (**FLORICA MASTORA, Brașov**).

Suport pentru mîncăruri fierbinți

Din 5—7—9 inele de perdele de cea mai mare dimensiune se poate face un suport pentru mîncărurile calde, care se aduc la masă, în castron, platou sau cratiță. Fiecare inel se festonează cu lînă groasă sau rafie în diferite culori. Inelele festonate se unesc între ele prin cîteva puncte cu acul. (**LILIANA HANUȚ — București**).

Alăturăm și trei schițe realizate în redacție, după sugestia primită din partea cititoarei noastre.

Ușa care se închide fără zgomot

Broasca fără zgomot este o atenție față de vecini sau față de cei cu care dormiți în aceeași cameră. Ea se confecționează destul de simplu și depinde de modelul ușilor. Aveți nevoie de un magnet ceramic (pe care-l luați de la un difuzor permanent dinamic, vechi), de cîteva bucăți de tablă subțire din oțel moale, șuruburi pentru lemn și, eventual, de o vopsea adecvată.

În figurile de mai jos sînt prezentate două situații diferite. Cutia ce conține magnetul poate lipsi. Magnetul poate fi îngropat direct în lemn și fixat cu un adeziv. Vă sfătuiesc să fiți foarte atenți ca în poziția „închis", armătura să ajungă cît mai aproape de magnet. Forța acestuia este maximă în momentul în care aceste două piese sînt lipite. (**CONSTANTIN BRAȘOVEANU, Urlați**).

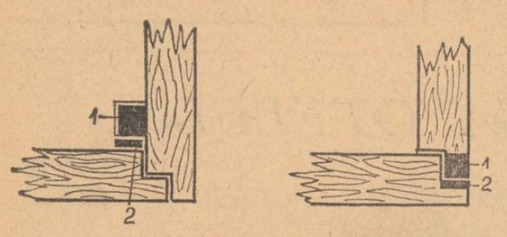

1. — Magnet ceramic; 2. — Armătură

FUSTA

Modelele de fustă prezentate se pot executa cu un singur tipar, ținînd seama de specificul fiecăruia.

1. Fustă din stofă gri de lînă, *închisă în mijlocul feței cu doi nasturi. Două buzunare mari, ușor rotunjite, avînd clape închise cu nasturi completează garnitura fustei.*

2. Fustă din diftină de culoare grena, *cu buzunarele și marginea de jos a fustei cu franjuri din lînă în aceeași culoare.*

3. Fustă din stofă subțire, bleumarin, *cu trei cute simple în față.*

4. Fustă din stofă de lînă maro, *avînd o corseletă înaltă încheiată cu un șiret galben.*

5. Fustă din lenaj de culoare verde închis, *cu o fentă adîncă în mijlocul feței și cu patru nasturi. Două buzunare simple sînt aplicate de o parte și de alta a fentei.*

6. Fustă din stofă subțire, bej, *petrecută într-o parte și închisă cu nasturi pe o porțiune de 10—15 cm.*

Desen de Tanți PFENNINGS

PROGNOZA METEOROLOGICĂ PENTRU LUNA FEBRUARIE 1973

prezentată de Dumitru BACINSCHI

director adj. științific al Institutului de Meteorologie și Hidrologie

Mai puțin darnică în zăpadă, luna ianuarie din anul acesta, deși în medie mai caldă decît de obicei, mai ales în jumătatea de vest a țării, se înscrie totuși, prin ultima ei decadă, ca o lună de iarnă atît sub aspectul temperaturilor negative ce au coborît în depresiunile din estul Transilvaniei și pînă la —30°C cît și în ceea ce privește ninsoarea căzută în sudul și estul țării, mai puțin Dobrogea, unde a și plouat.

Referindu-mă la prognoza Institutului nostru pentru această lună, fără falsă modestie, aș putea s-o apreciez ca foarte bună, poate numai și pentru faptul că ultima decadă a lunii prevăzută friguroasă s-a confirmat pe deplin.

Ninsorile din ultimele zile au mai ridicat moralul agricultorilor și-au necăjit poate pe edilii orașelor. Este greu însă să mulțumim pe toată lumea.

Referindu-mă la estimările noastre pentru luna februarie, aș dori să atrag atenția că această prognoză o să pară diferită de alte păreri exprimate oral sau în scris. Această contradicție poate să sublinieze, încă o dată caracterul orientativ al prognozelor meteorologice lunare și eventual modul diferit de tratare a problemei.

Concluzii finale vom trage la sfîrșitul lunii. Pînă atunci, putem să vă indicăm că, după părerea noastră, condițiile meteorologice din luna februarie 1973, ar trebui să fie asemănătoare cu cele din februarie 1958, lună indicată ca analog.

Pentru luna februarie 1973, aceasta ar însemna deci ca, în general, luna să fie, din punct de vedere termic, în medie mai caldă decît obișnuit. Se prevăd precipitații și sub formă de ploaie și burniță și evident și sub formă de ninsoare. Cel mai rece interval, cu ninsori generale, se preconizează în perioada 18—25 februarie.

Cîteva intervale caracteristice:

3—6 FEBRUARIE: Cer mai mult noros. Precipitații locale. Temperaturile minime vor coborî pînă la —12° iar cele maxime vor urca pînă la +8°. Ceață locală.

7—13 FEBRUARIE: Vreme în încălzire. Precipitații locale mai ales sub formă de ploaie. Temperaturile minime vor oscila între —6° și +4° iar maximele între 2° și 12°, local mai ridicate. În primele zile, pe alocuri polei și ceață.

14—18 FEBRUARIE: Vreme relativ caldă la început apoi în răcire. Precipitații sub formă de ploaie la început apoi lapoviță și ninsoare. Vînt cu intensificări. Temperaturile minime vor fi cuprinse între —4° și +6° iar cele maxime între 4° și 14°, izolat mai ridicate.

19—24 FEBRUARIE: Vremea continuă să se răcească. Cer acoperit. Va ninge în cea mai mare parte a țării, mai abundent în zona de deal și de munte. Vînt tare ce va viscoli pe alocuri zăpada. Temperaturi minime pînă la —15°, iar cele maxime pînă la +3°.

25—28 FEBRUARIE: Vreme în general închisă. Precipitații locale și sub formă de burniță și ploaie. Temperatura aerului în creștere.

Politețea în lumea adolescenților

E DE AJUNS SĂ CUNOȘTI REGULILE JOCULUI?

„Ca să practici un sport trebuie să-i cunoști regulile. Mi-am zis — ne scrie un tînăr — că tot așa trebuie să se întîmple și cu legile de comportare în societate, dacă vrei să cîștigi în competiție. Am încercat deci să știu ce trebuie să faci sau să eviți.

Așa am aflat că: o femeie întinde mîna unui bărbat; prezintă un bărbat unei femei și o fată tînără unei femei vîrstnice etc.,etc. Sînt convins că la un concurs de politețe aș fi premiat. În viața de toate zilele nu mi se întîmplă însă așa. La telefon mă bîlbîi, într-un restaurant, într-un teatru mă simt panicat ca într-o cușcă cu lei și în general în orice loc public am sentimentul că sînt ridicol. Mă simt paralizat cînd trebuie să vorbesc în public; cînd totuși îmi exprim o opinie, fac un asemenea efort să găsesc cuvintele de parcă aș fi un străin condamnat mereu să-mi traduc gîndurile din limba maternă în românește".

Tinere prieten, ne pare rău de necazurile dumitale dar pleci de la o premisă greșită; ca să practici un sport nu e deajuns să cunoști regulile. Trebuie să te antrenezi fără încetare, așa cum face orice sportiv hotărît să cîștige într-o competiție.

Nu trebuie să abandonezi speranța că te vei simți bine în public, ba mai mult, că tovărășia îți va fi căutată, că vorbind vei reuși să ai haz. Evident, aceasta nu se va întîmpla de azi pe mîine, ci în timp. E nevoie de răbdare și perseverență.

Te-ai privit vreodată într-o oglindă în timp ce îți puneai sau îți scoteai paltonul? Te-ai privit stînd pe un scaun, ducînd o servietă? Ți-ai ascultat vocea înregistrată pe o bandă de magnetofon atunci cînd povestești ceva?

Descoperirea defectelor, ca și stabilirea unui diagnostic, duce la găsirea leacurilor.

Să-ți mai răspundem la o întrebare. Ai vrea să fii agreabil gazdei, făcîndu-i un compliment care să-i facă plăcere. Atunci, în loc să te împleticești într-un discurs despre reușita petrecerii, rezumă-te la un amănunt. Felicit-o pentru calitatea fripturii sau a tortului (chiar dacă a fost preparat de mama ei). Dacă e vorba de un băiat, felicită-l, de pildă, pentru muzica pe care a ales-o

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PE TEME JURIDICE

FILOFTEIA IONIȚĂ din București. Dumneavoastră trebuie să vă adresați cu o cerere la comitetul executiv al consiliului popular al sectorului unde v-ați căsătorit, solicitînd să se facă mențiune despre hotărîrea definitivă de divorț pe marginea actului de căsătorie. Mențiunea trebuie făcută în termen de două luni de la rămînerea definitivă a hotărîrii de divorț. O dată cu cererea, veți depune și copie legalizată de pe hotărîrea de divorț rămasă definitivă.

NICOLAE POPA din Iași. Dacă ați fost transferat în interesul serviciului, desigur că veți beneficia de vechime neîntreruptă în aceeași unitate. De asemenea, aveți vechime neîntreruptă în aceeași unitate și în perioada următoare datei la care vi s-a desfăcut contractul de muncă din cauza reducerii de personal, dacă v-ați reîncadrat în muncă în 90 de zile de la data desfacerii contractului.

MARIA PETRESCU din București. Dispozițiile legale prevăd că locatarii principali și celelalte persoane care locuiesc cu aceștia, pierd dreptul de folosință a suprafeței locative și vor fi evacuați fără atribuirea altei suprafețe locative dacă nu plătesc timp de trei luni, consecutiv, chiria sau cota-parte a cheltuielilor ce le revin. Dacă în cursul procesului de evacuare, chiriașul plătește suma datorată, instanța poate respinge cererea, obligîndu-l însă pe acesta la plata cheltuielilor ocazionate de proces. În cazul în care — așa cum arătați dumneavoastră — împotriva locatarului s-a pronunțat anterior o hotărîre definitivă prin care a fost obligat la plata chiriei ori la cota-parte a cheltuielilor ce-i revin, sau la plata cheltuielilor de judecată, instanța urmează să admită cererea de evacuare.

În nici un caz chiriașul nu poate fi evacuat decît în baza unei hotăriri judecătorești.

PETRE DINCULESCU din Bacău — Legea stabilește că dovada referitoare la împrejurarea că frații și surorile se află în întreținerea persoanei care a decedat și au, în consecință drept la pensie de urmaș, se eliberează de comitetul executiv al consiliului popular în a cărui rază de activitate domiciliază cei care solicită pensia. Într-adevăr, vîrsta pînă la care pot primi pensie frații și surorile celui decedat este de 16 ani. Dacă aceștia continuă studiile, au dreptul la pensie pînă la terminarea lor, fără a depăși însă vîrsta de 25 ani.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

A. GH. — Brașov. *Vă recomandăm: Diazepam de 10 mg cîte 1 comprimat seara — Gerovital H_3 3 comprimate pe zi. Să ne informați în legătură cu evoluția bolii dv.*

M. IULIAN — Predeal. *— Micțiunile frecvente sînt datorate de prostată. La vîrsta dv. intervenția chirurgicală este posibilă și, din cele relatate de dv., rezultă că este perioada optimă. A amîna momentul intervenției nu credem ca să vă scutească de riscuri.*

VICTOR BOLBO — jud. Cluj — *Enterocolita cronică poate fi tratată cu competență în clinica de boli interne din Cluj. Nu este necesar să insistați să vă internați în clinica din București.*

Pentru a menține ameliorările obținute în urma spitalizării, veți respecta și după externare regimul alimentar și toate indicațiile referitoare la modul de viață pe care vi le va prescrie medicul internist. În acest fel, veți preveni recidivele.

GRIGORE RUSU. — *Veți fi examinat de medicul endocrinolog. Sperăm că acesta va reuși să vă spulbere temerile.*

E.I.B. Botoșani — *Ați solicitat numele unui medic profesor — specializat în probleme de astm bronșic alergic. Vă indicăm clinica Calor Daville din Calea Griviței Nr.4, prof. dr. Seropian.*

JENICA DUMITRAȘCU — comuna Mastăcani, jud. Galați. *Vă sfătuim să vă adresați în scris conducerii Institutului de endocrinologie din București. Bd. Aviatorilor 36 — cu rugămintea de a vă răspunde dacă există vreo posibilitate de a vă ajuta. Nu ați precizat dacă ați urmat tratamentul cu cortizon.*

NUMAI ÎN CÎTEVA MINUTE
PUTEȚI PREPARA,
DIN FULGI DE PORUMB,
UN DESERT DELICIOS:
șato cu frișcă, cornuri vieneze, café fulg, frantișpan, budincă.
FULGI DE PORUMB — UN PRODUS NUTRITIV, CROCANT, DIETETIC. (5009)

SUGESTII PENTRU MENIURILE SĂPTĂMÎNII

SUPĂ DE PUI BAVAREZ

Un pui potrivit de mare, 2 morcovi, o țelină mică, 2 fire de praz, o foaie de dafin, o ceapă; 2 ouă, sare, unt cît o nucă, pătrunjel verde.

Puneți puiul la fiert într-o oală mare cu 3 litri de apă. Cînd dă în clocot, luați spuma și adăugați legumele. Sărați, piperați. Lăsați să fiarbă încet, acoperit o oră. Scoateți puiul și păstrați-l pentru altă utilizare. (De pildă pentru masa de seară servindu-l ca în rețeta pe care o recomandăm. Strecurați supa. Separat puneți untul la topit într-o tigaie. Bateți ouăle cu puțin lapte, turnați-le în tigaie. Lăsați omleta să se rumenească încet. Întoarceți-o cu grijă. Tăiați-o apoi în fîșii subțiri. Puneți în farfuria fiecăruia cîte puțină omletă, deasupra supa fierbinte și pătrunjel verde mărunt tăiat.

FASOLE FĂCĂLUITĂ CU CÎRNAȚI

Fierbeți 300 g de fasole în apă rece, adăugînd o ceapă, o ramură de cimbru, o foaie de dafin și piper. După ce bobul e aproape gata fiert, sărați. Cînd a fiert suficient, zdrobiți boabele adăugînd cam 50 g de ulei fierbinte. Frecați pînă obțineți un pireu omogen. Serviți-l fierbinte cu cîrnați prăjiți și murături.

CÎRNĂCIORI CU SOS DE VIN

12 cîrnăciori la alegere (oltenești, de casă etc.), o lingură de făină, 2 dl de vin alb aspru, 100 g de smîntînă, 30 g unt sau puțin ulei.

Înțepați cîrnăciorii ca să nu crape la fript. Puneți-i la prăjit în puțin unt. Presărați deasupra făină. După ce capătă culoare, stingeți cu vin. Lăsați să scadă și dregeți sosul cu smîntînă. Serviți cu pireu de cartofi sau mămăliguță fierbinte.

RASOL RECE DE PUI CU SOS LA ALEGERE

E un preparat potrivit pentru masa de seară. El oferă gospodinei posibilitatea să-l pregătească din timp și să-și rezerve ceasurile de seară altor ocupații. Puiul fiert va fi tăiat în bucăți potrivite și așezat pe un platou. Gospodina va pregăti și 4 boluri cu sosuri diferite care vor acompania în mod agreabil carnea.

Sos verde. O maioneză obișnuită va fi amestecată cu pătrunjel verde mărunt tocat. Puțin mai mult suc de lămîie decît de obicei va face maioneza mai picantă.

Sos roz. O maioneză simplă va fi amestecată cu două linguri de boia de ardei.

Sos gri. 250 g măsline, cărora le-au fost scoși sîmburii, se trec printr-o sită sau printr-o mașină de tocat și se amestecă cu circa 150 g smîntînă groasă.

Sos cu castraveciori. 2—3 castraveți acri se curăță de coajă, se toacă mărunt, se pun într-o sită să se scurgă și se amestecă cu smîntînă (1/3 tocătură de castraveți, 2/3 smîntînă).

E simplu și mult mai ușor de preparat decît pare.

PRĂJITURĂ CU STAFIDE

Stropiți cu lapte clocotit și parfumat cu vanilie, 4 felii frumoase de franzelă curățată de coajă. După ce absorb bine laptele, zdrobiți-le cu o furculiță pînă ce obțineți o pastă densă. Adăugați 100 g de zahăr, un praf de sare, 4 gălbenușuri, 100 g de stafide macerate înainte în 3 linguri de rom. Incorporați și romul în care au fost ținute stafidele. Bateți albușurile spumă tare. Amestecați ușor și turnați compoziția într-o formă unsă cu unt sau margarină și presărată cu făină. Dați la cuptor 45 de minute.

PRĂJITURĂ CU NUCĂ

Frecați spumă 150 g de margarină sau de unt, adăugați 150 g de zahăr pudră și 4 ouă. Amestecați totul bine ca să obțineți o compoziție spumoasă. Puneți 150 g de nuci fin tăiate și aromați cu 5 cl de lichior de portocale. Cerneți 150 g făină cu un pachet de praf de copt și unul de zahăr vanilat. Turnați făina în ploaie peste crema preparată și încorporați-o cu grijă. Ungeți o formă de chec cu unt, presărați-o cu făină și turnați amestecul înăuntru. Coaceți la cuptor cu foc mijlociu circa 45 de minute. Lăsați să se răcească în formă apoi așezați-o pe un platou.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

Aleidoscop

CE CULORI VOM PURTA?

Preferințele coloristice ale acestui an se îndreaptă cu predilecție către nuanțe diferite de roz (combinat cu alb, gri, albastru sau chiar verde), către bleu pal sau bleu lavande, carouri alb cu verde sau alb cu diverse tonuri de maro, bej (în combinație cu alb, în special pentru femeile trecute de prima tinerețe) și bineînțeles, alb. Pentru seară, rochiile negre nu și-au pierdut încă farmecul dar roșul își face din nou loc în colecțiile de modele ale acestui an.

OGLINDĂ SAU TELEVIZOR?

E vorba totuși de o oglindă mai... rafinată — care are forma unui televizor — pentru femeile care țin să-și armonizeze machiajul cu lumina în care vor apare. Această oglindă a frumuseții, prețuită — se pare — de frumuzoaice, este înzestrată cu posibilitatea de a oferi patru lumini diferite, potrivite diverselor împrejurări în care machiajul poate fi mai discret sau mai vizibil.

MOBILIER „URS"

Scăunele și covoare fabricate din blană sintetică cu păr lung sau scurt, în diverse culori, alb, turcoaz, maro închis sau roșcat au căpătat forma unor urși foarte „confortabili" în camerele copiilor. O firmă britanică s-a specializat în fabricarea acestor obiecte cu dublă utilizare: scaune și covoare dar și jucării ingenioase. Capul „covorului urs", de pildă, se poate detașa iar „scaunul urs" oferă o adevărată dar nepericuloasă îmbrățișare cu Moș Martin într-o joacă de-a vînătoarea.

BIJUTERII

Bijuterii prețioase sau imitații, spectaculoase sau discrete au tentat dintotdeauna femeile. Creatorii lor se străduiesc să nu rămînă în urma modei, inventînd pentru fiecare sezon ceva nou. Mulți se pregătesc febril pentru Expoziția internațională de bijuterii și daruri care va avea loc la New York între 11 și 15 februarie 1973. Ce vor mai inventa, oare?

Pînă cînd vom ști, vă putem prezenta cîteva bijuterii originale pentru primăvară: mărgele, cercei, brățări, inele cu mici buline, purtate — fără a leza bunul gust — la o bluză în dungi foarte fine.

Vizitați noul magazin

„HERMES"

deschis recent de Centrala de producție, prestări, aprovizionare și transporturi a Centrocoop — în București, str. Episcopiei nr. 2, colț cu str. N. Exarcu nr. 1.

Noul magazin este deschis zilnic între orele 11 și 19 și vă oferă o gamă largă de articole autentice de artizanat, din ramurile: lemn, ceramică, fier forjat, sticlă metalizată, cojoace-pieptare, căciuli din blană, cusături și țesături românești, covoare și altele.

Grăbiți-vă să-l vizitați și să vă alegeți articolele necesare decorării interioare a căminelor dv.

(5037)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

DESPRE TRANSPORTURI ŞI... ALTELE

de Mihai STOIAN

CURIER SĂPTĂMÎNAL

„Stimate curier

Sînt de aproape 4 ani în oraşul Ploieşti, am ajuns aici prin căsătorie. Avem un apartament frumos în cartierul Nord, proprietate personală, un copil de doi ani, aşadar, mulţumirea noastră-i deplină, dar... Un lucru ne necăjeşte nespus, şi nu numai pe noi: felul în care sînt organizate transporturile. De pildă, eu fac naveta Blocuri Nord — Combinat Brazi (sînt salariată la G.I.P. Ploieşti, cu sediul la Brazi). Ca salariată, am dreptul la un abonament lunar de transport (pe bază de tabel al întreprinderii) contra cost: 55 lei. Ciudat este faptul că aceeaşi sumă o plătesc şi cei ce stau în raza Gării de Sud sau tocmai în centrul oraşului. (Mă întreb de ce se plăteşte aşa, la... egalitate, deşi distanţele nu sînt... egale? Pe ce alte criterii poţi calcula o călătorie cu autobuzul?) Asta n-ar fi fost un subiect de prea multă discuţie, dacă acum un an de zile n-ar fi apărut o hotărîre a conducerii I.T.P. Ploieşti, potrivit căreia celor care locuiesc (ca noi) la Blocuri Nord, nu li se mai dau abonament cu 4 drumuri zilnice (sau 3), ci doar cu... două călătorii pe zi, deoarece I.T.P.P. va pune la dispoziţie maşini directe atît la ducere, cît şi la întoarcere. Uşor de „hotărît", mai greu e să asiguri ca autobuzele să vină la vreme, să circule continuu etc. Vă spun aşa, ca să ştiţi, în privinţa transportului la Brazi sînt multe şi neplăcute lucruri de arătat, programul nu-i bine chibzuit, şi nici itinerariul. Noi, cei de la Brazi, după ce că sîntem departe, trebuie să facem turul oraşului de la un cap la altul (Nord-Sud şi abia mai departe... pînă la Brazi). Şi doar intrăm în schimb la 7,30, ieşim la ora 16 (cu pauza), dar nici ocolul inutil n-ar fi nimic, dacă barem ar merge maşinile bine. Uitaţi, în luna aceasta (înainte de căderea zăpezii — n.n.), pînă în 10 ale lunii, am rămas cu maşina în pană de patru ori, atît la dus, cît şi la întors. Or, ştiţi, noi nu putem să stăm să aşteptăm ore în şir, poate mai avem şi alte treburi, copii de luat de la cămine, cumpărături de făcut, şcoală serală, etc!

Vă rog stăruitor să faceţi ceva pentru noi.

IULIANA JURGU
str. Rapsodiei nr. 2 Bloc 144 sc. A apart. 4 — Ploieşti"

Tot pe o temă de „transporturi", dar avînd implicaţii mai profunde, asemenea celor din scrisoarea precedentă, am primit o sugestie la care ader total, supunînd-o, totodată, factorilor în drept, spre grabnică rezolvare. Iat-o:

„Tovarăşe curier,

În vara trecută mi-am petrecut concediul pe malul Oltului, în cătunul de lîngă mănăstirea Cozia. Aici, într-o căsuţă modestă, locuieşte un muncitor forestier cu soţia lui şi cei patru copii ai lor, între 5—14 ani (doi băieţi şi o fată frecventează şcoala din Călimăneşti, cea mai apropiată)... M-a atras naivitatea şi bunul simţ al acestor copii. Nicu, de 11 ani, îmi povestea adesea ce-l preocupă şi, aducînd vorba de şcoală... s-a înnegurat.

— De ce? Nu-ţi place la şcoală?

— Ba da, îmi place mult, dar să vedeţi dv., am de mers 5 kilometri pînă acolo. Iarna, cînd ninge, cînd plouă, cînd e frig, cînd e cald, tot 5 kilometri am de mers. Şi nu numai eu, ci şi alţi copii din cătunul Coziei (cîţi sînt, toţi fii de muncitori, ca să plătească nişte abonamente... speciale, la un preţ minim, ceea ce, limpede, le-ar uşura viaţa în general şi învăţătura în special? La Bucureşti, unde-s trotuare asfaltate, se călătoreşte cu tramvaiul, pentru 30 de bani, chiar... 20 kilometri, iar aici, un copil de şcoală să nu fie ajutat în vreun fel? Şi aceşti copii sînt doar tot copiii noştri.

BĂNICĂ DUMITRESCU
pensionar, Bd. Leontin Sălăjan 31, bloc B5, sc. A, ap. 42 Of. Poştal 57, Sector 4, Bucureşti"

Mult stimate tovarăşe Dumitrescu, rîndurile dv. „trădează" un suflet ales şi o reală preocupare pentru soarta... oricui. E de mirare cum atîţia oameni, cîţi or fi pe-acolo, la faţa locului, salarizaţi sau nesalarizaţi pentru a avea grijă de existenţa celor la care vă referiţi, n-au... tresărit întîlnind situaţia amintită. Să nădăjduim — împreună — că măcar acum, cînd iarna-i la apogeu, fierbinţile dv. cuvinte vor topi inerţia, dînd curs liber omeniei, în ultimă instanţă echităţii pentru care militărm cu toţii. Oricum, soarta citorva copii (fie şi doar 7—8) nu poate lăsa pe nimeni indiferent. Pe cine lasă... nu merită să se ocupe de soarta altora.

POST-SCRIPTUM. Am publicat, cu luni în urmă, plîngerea — absolut îndreptăţită — a unei bucureştence din str. Someşul Rece nr. 17 (în preajma aeroportului Băneasa). Corespondenta *Eugenia Năstase* solicita, în numele a numeroşi cetăţeni, ca staţia I.T.B. *facultativă* (vezi „Magazin" nr. 781, din 23 septembrie 1972) să devină *definitivă*. Argumentele sînt citate acolo, în numărul din septembrie. I.T.B.-ul nu ne-a onorat cu nici un răspuns, nici pe corespondenta noastră, iar facultativa a rămas... facultativă. Atragem atenţia tov. director general al I.T.B.-ului că răspunsul la sesizările presei nu este însă... facultativ. Aşadar pretindem aici, în mod public, să căpătăm răspunsul cuvenit (fie aprobîndu-se propunerea corespondentei, fie — dacă nu se aprobă — argumentîndu-se de ce). Spre lămurirea Domniei Sale, un fragment din actuala scrisoare a Eugeniei Năstase: „Au citit toţi (în septembrie — n.n), mi-au dat dreptate, dar cu publicarea am rămas. Aliceva nimic". Aşa să fie pînă la urmă?

UMOR STRAIN

— Ştiam că boala lui e contagioasă şi de aceea am venit să-l văd...

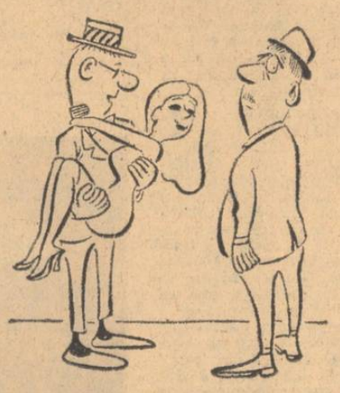

— Tăticule, îţi prezint pe logodnica mea, domnişoara ... cum te cheamă?

— Era mult mai bine în vechea locuinţă unde aveam ferestre mai mici...

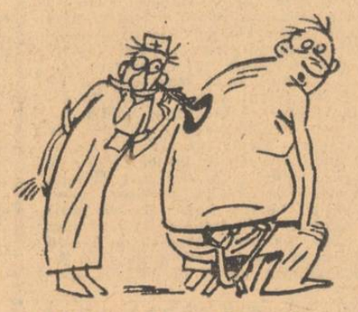

— Ce se aude nou, doctore?...

— Nu vă speriaţi, nu muşcă! A simţit miros de iepure...

NOI AMĂNUNTE DESPRE ULTIMELE CLIPE ALE LUI DECEBAL

de prof. univ. dr. docent Radu VULPE

Cititorii revistei „Magazin" au avut prilejul să afle la timp, printr-un articol al colegului meu prof. D. Tudor (nr. 690—691 din 26 decembrie 1970) despre descoperirea inscripţiei funerare de la Grammeni, lîngă Philippi. Aparţinînd unui veteran roman, **Tiberius Claudius Maximus**, fost ofiţer de cavalerie, în textul acestui document epigrafic, scris pe o lespede de calcar sub supravegherea lui însuşi, pe cînd era în viaţă **(se vivo faciendum curavit)** veteranul roman declară că a fost înaintat de împăratul Traian la gradul de decurion fiindcă, în timpul războaielor dacice, **„l-a prins pe Decebal şi capul lui l-a dus împăratului la Ranisstorum": quod cepisset Decebalu (m) et capu (t) eius pertulisset ei Ranisstoro.** Acest eveniment a fost socotit de titularul inscripţiei atît de însemnat încît a ţinut să fie sculptat în relief pe frontispiciul lespezii, unde se vede cum regele dac se prăbuşeşte la pămînt lăsînd să-i scape din mînă pumnalul curb cu care tocmai îşi curmase zilele, în vreme ce călăreţul roman se năpusteşte spre el în galop. În liniile sale sumare, dramatica scenă seamănă esenţial cu reproducerea mai amplă de pe Columna Traiană a aceluiaşi episod.

Mai există enigme?

Piatra funerară a lui Claudius Maximus pe care eu am avut prilejul s-o văd aievea, în primăvara anului 1971, la Muzeul arheologic din Cavalla (Grecia), unde este depusă, prezintă o importanţă documentară excepţională, deoarece înregistrează mărturia directă şi palpabilă a însuşi ostaşului roman care a participat la eroicul sfîrşit al ultimului şi marelui rege al strămoşilor noştri daci. Pe cînd vizitam acel muzeu, o excelentă copie în gips a monumentului era în curs de confecţionare, din dispoziţia guvernului elen, fiind oferită amical ţării noastre. Acum se află la Bucureşti în noul Muzeu de Istorie al Republicii Socialiste România, unde poate fi văzută de oricine.

Cu un an mai înainte, inscripţia fusese semnalată pentru prima oară de tînărul învăţat american Michael Speidel, profesor la universitatea din Honolulu (Hawai), care a studiat-o cu o stăruitoare atenţie şi cu deplină competenţă, publicînd-o atît în revista engleză de specialitate „Journal of Roman studies" (1902), cît şi în româneşte în anuarul Muzeului de Istorie din Cluj „Acta Musei Napocensis" (vol. VII.)

Inscripţia nu face nici o aluzie la proveniena lui Claudius Maximus, dar e sigur că după terminarea serviciului militar el s-a retras la Philippi, colonie romană înfiinţată odinioară de împăratul August în mediul grecesc al unei regiuni din provincia Macedonia. În ordinea normală a lucrurilor, acolo trebuie să fi fost şi patria lui de origine. După numele său, Tiberius Claudius Maximus se trăgea dintr-o familie de cetăţeni romani de dată mai veche, probabil tot militari. De aceea a fost recrutat într-o legiune, a VII-a Claudia şi încă direct ca **eques** „călăraş", în loc să fi fost mai întîi infanterist **(miles)**, cum se obişnuia. Recrutarea a avut loc sub domnia lui Domiţian. În acel timp Legiunea a VII-a Claudia îşi avea garnizoana la Viminacium pe Dunăre, în faţa Banatului. După ce a căpătat diferite grade inferioare în această mare unitate, devenind şi stegar **(vexillarius)** şi fiind distins cu daruri de către Domiţian pentru vitejia arătată în războiul acestuia cu dacii, a fost trecut de împăratul Traian cu soldă dublă **(duplicarius)** în escadronul de cavalerie auxiliară **ala II Pannoniorum**, care, întemeiat cîndva în provincia Pannonia, făcea parte acum din garnizoana Moesiei Superioare. Maximus a rămas în această unitate pînă la liberare, participînd la războaiele lui Traian din Dacia şi din Parthia şi fiind iarăşi premiat cu daruri şi înaintat în grad, întîi ca **explorator** („cercetaş") apoi, cu prilejul episodului cu Decebal, ca decurion.

Fiind redactat de el însuşi, fără prea mult control ortografic, **epitaful său apare ca un document preţios şi din punctul de vedere lingvistic, deoarece ne permite să surprindem unele particularităţi provinciale, dunărene, ale pronunţiei lui obişnuite, anunţînd transformările romanice de mai tîrziu ale limbii latine pe care le întîlnim şi în limba română.** Vedem astfel că terminaţiile cuvintelor sînt frecvent neglijate, în termeni ca **eque** în loc de „eques", **ob virtute** în loc de „ob virtutem", **eode-eade** în loc de „eodem, eadem", **Decebalu** în loc de „Decebalum", **capu** în loc de „caput". Dar foarte interesant e numele împăratului „Traianus" care e redat prin **Troianus (a divo Troiano)**. Această pronunţie, cu **o** în loc de **a**, se mai întîlneşte în mai multe alte inscripţii din Imperiul roman dintre care cel puţin cinci se referă tot la numele lui Traian. **Se dovedeşte astfel că schimbarea vocalică similară a elementelor latine din limba română:** de exemplu **troian** (monument antic, val, movilă), Olt **(Aluta)**, Oltina **(Altinum)**, Someş **(Samus)**, Mureş-Moreş **(Marisus)**, e **de perfectă origine latină** iar **nu slavă cum se presupune adesea, fără motive valabile.**

Revenind la expresia în care se pomeneşte despre moartea lui Decebal, s-ar părea, dacă ne-am limita la simplele cuvinte, că Maximus l-ar fi decapitat pe regele dac după ce l-ar fi prins viu, ceea ce însă, pe lîngă absurditatea de principiu a unei atare fapte, e dezminţit de însuşi relieful de pe lespede, unde, întocmai ca pe Columna Traiană şi întocmai după cum spun autorii antici, călăreţul roman nu mai poate pune mîna decît pe un cadavru de sinucigaş.

În numărul viitor

TAINA UNEI SCENE DE PE COLUMNA LUI TRAIAN

• REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS •

HIBERNALĂ

ORIZONTAL: 1. Autorul cunoscutului roman „Baltagul" — Postav de iarnă; 2. Marele nostru poet, autorul poeziei „Cînd crivăţul cu iarna" — Zeu scandinav; 3. Cel mai expus la frig. — Îi aparţine poezia „Seceriş iarna" — Fiica lui Cronos; 4. Antene! — Fănuş Neagu. — Autorul poeziei „Iarnă în prier": 5. Vuiet (pop.) — Cămaşă rustică. — Ultimele la crose; 6. Dezgheţat — Pictor, autorul pînzei „Iarna" — Două pe alee; 7. Îi aparţine poezia „Omul de zăpadă" — Scos din foc; 8. A prelucra pămîntul. — Inele (dim.); 9. Întins. — Poftim. — Şura... rebuşiştilor; 10. Ban găurit; — Mantie de sezon — Alb ca zăpada; 11. Conţinute în lignit! — Autorul melodiei „Săniuţa dragostei"; 12. Munţi de zăpadă — „Noapte de iarnă" de Lenau (pl.)

VERTICAL: 1. Autorul piesei „Troienele" — ...şi al melodiei „Paşi pe zăpadă"; 2. Pictor clasic, autorul tabloului „Peisaj de iarnă cu scene de patinaj" — Îi aparţine reportajul „Ninge peste Ucraina"; 3. Disc neterminat! — Îngheţat de frig. — Nae Marinescu; 4. Sfîrşitul unui lapon! — Cad din cer iarna (sing.). — Sloi de gheaţă (reg.); 5. Romancier francez, autorul romanului „O iarnă printre gheţari" — Ultimele schiţe; 6. Romancier portughez — Mijloc de transport — În magiun; 7. Violent. — Trăia printre troiene (ad.); 8. Negaţie. — Îndemn la jug. — Autorul poeziei „Liniştе de iarnă"; 9. ...şi al piesei simfonice „Impresii de iarnă" — Inimă de dragon; 10. Aur spaniol. — Cameră de oaspeţi; 11. Compozitor şi interpret francez, autorul melodiei „Ninge" — Aerisire; 12. În loc de doi — Autorul pînzei „Iarna" — 3/5 dintr-un şnitel; 13. Alt pictor român, autorul pînzei „Iarna la Barbizon" — În duet!

Prof. Marian FIRIMIŢĂ

Cuvinte rare: ABA, ODIN, INIE, HITE, ESA, AIS, ORO.

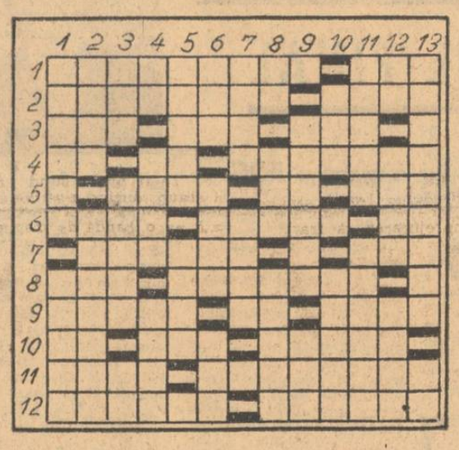

AŞA Ş-AŞA

ORIZONTAL: 1) Prinsă-n vîrful peniţei (pl.); 2) Menţine legătura cu pămîntul, prin eter — Pene întoarse!; 3) Folclorist de seamă — Aprins la faţă! — Dat la fund; 4) Obiect de martiraj în evul mediu — Pusă la curent; 5) Bun la calificare — Vine noaptea şi pleacă noaptea; 6) În odaie! — Dă bineţe; 7) Mioara şi suratele ei — A sta ca pe jăratec; 8) Prins de urechi — A geme; 9) A face legătura — S-a schimbat ora!; 10) Din finul de curînd cosit — Plata, la urmă!

VERTICAL: 1) Vedetă, în partidele de dublu (pl.); 2) Îţi face vînt în faţă — Cum, ce?!; 3) Un nas nu prea fin (pl.) — În tabără! 4) Daună! — Într-un stil, anume?! — Mici la mare (sing.); 5) Corp de metal! — S-au făcut de ris; 6) Absenţe motivate şi nemotivate — În faţă!; 7) Eu, m-am întors! — Te stringe la picior (pl.); 8) Mere! — Puşti... fără foc; 9) Bate la singe — Mişcare din bazin; 10) Ca formă... de plată — Iar s-a schimbat!

Laura STAN

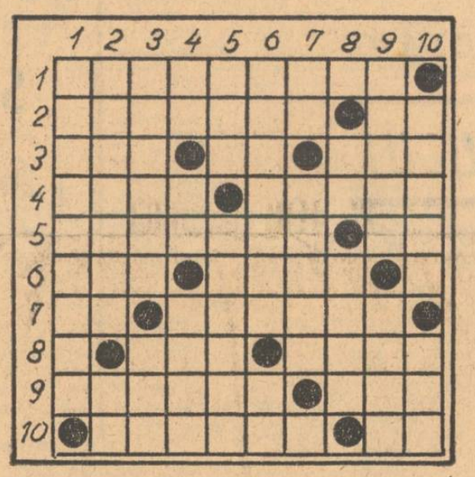

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

PRIN MAGAZINE

ORIZONTAL: Magazii — Casă — Aparatură — AP — Calitate — Ace — U — AP — Răcitor — Linari — L — Isi — Ret — O — Călcat — Operat — Mia — I — Surub — Hat — FV — Uri — Aţa — Acu — Aer — Ris — Est — RS — Amenajate — Vitrina — Plan.

MICUŢI

ORIZONTAL: Puşti — Pitica — Iro — Neant — ON — Rămăşiţe — Opi — P — Net — U — Iti — IP — Rintas — LU — Reţeta — Roman — Ila — Usi — Naşi — Uitat — MA — R — F — Simion — Rulo — VO — Nit — Minor — Arma — Ita — Tim — S — Tricicletă.

M. E. F. M. C.
Lansează un produs nou:
PAL ÎNNOBILAT

Plăci aglomerate din lemn spacluite şi emailate-texturate. Culori uni, texturi de furnir (nuc, stejar, teak, palisandru). Finisaj mat sau luciu. MODERNE — REZISTENTE — ESTETICE.

PAL ÎNNOBILAT — materialul ideal pentru mobilier şi amenajări interioare în locuinţe, hoteluri, întreprinderi, mijloace de transport terestre, navale şi aeriene.

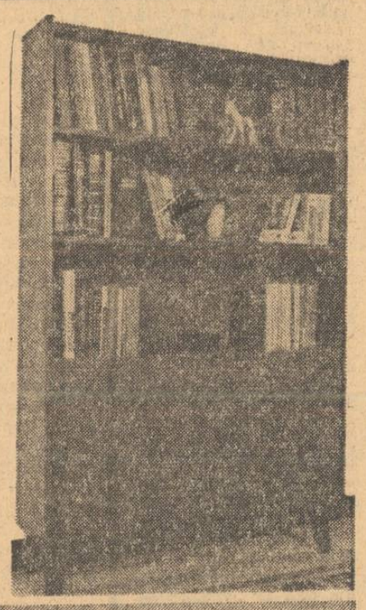

COMENZI: CEIL SUCEAVA tel. 10793 int. 110 sau 152 Bucureşti — IPD MOBILA — Str. Gării Herăstrău nr. 2 sect. I (5014)

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE

Matematica şi poezia

Firească că pentru matematicieni, matematica îşi are poezia sa. Nu este însă mai puţin adevărat că şi poezia poate avea... matematica sa, după cum o dovedesc două poezioare pe care le-am primit de la cititoarea noastră **MARICICA B. LAZAROIU**, din comuna Asău, jud. Bacău, elevă a Liceului pedagogic din Bacău. Prima poezie este intitulată...

CÎNTARUL: Frate, soră, ei se suie / Într-o zi pe un cîntar: / Tatăl începu să spuie: / Mai greu fiul, aşadar... / Şase chile patru sute / Fetei i-ar mai trebui / Şi, cîntarul, după vrute, / La „egal" s-ar cumpăni / Ia te urcă mai copile, / La un loc cu soră ta... / Uite, douăzeci de chile, / Greutatea ei şi-a ta./ Acum, jocul este gata. / Dar puteţi ca să aflaţi / Cît îmi cîntăreşte fata? / Şi băiatul? Calculaţi!

A doua poezie poartă titlul:

PEŞTELE: — Văd c-ai cumpărat un peşte.../ Spune drept, cît cîntăreşte? / — Socoteşte tu, copile: / Coada are patru chile, / Capu-i greu cît coada, frate / Şi-i din corp o jumătate, / Iară corpul, nostimadă, / Cît e capul şi o coadă...

Parcurgînd mai întîi aceste versuri, v-am invita, stimaţi cititori, că apoi să încercaţi să le găsiţi şi tilcul matematic.

Ce frumos ar fi, dacă toată matematica s-ar putea învăţa în versuri...

Întrebări şi răspunsuri

Întrebările, cîteva, le pune tînăra noastră cititoare **IULIA NEGEL**, elevă la Liceul „Gheorghe Roşca Codreanu" din Bîrlad, iar răspunsurile urmează să le daţi dv., stimaţi cititori. Dar, mai întîi, iată întrebările:

1. În anul 1974 urmează să fie terminată cea mai înaltă clădire din lume. În ce oraş se va găsi această clădire şi ce înălţime va avea?

2. Care sînt substanţele pentru care luptă întreaga omenire, ţinînd seama mai ales că numărul locuitorilor planetei noastre creşte mereu?

3. În ce an şi de cine a fost realizată prima trăsură fără cai, ce se deplasa cu ajutorul aburului?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Superlative

1. — Cea mai joasă mare este Marea Moartă, a cărei suprafaţă se află cu 392 metri mai jos decît nivelul suprafeţei oceanului planetar.

2. — Cea mai bogată regiune în vulcani activi o constituie insulele Sonde, unde se găsesc 95 astfel de vulcani.

3. — Cea mai mică localitate din lume o constituie cătunul Escalognon, din Alpii francezi, unde există doar 7 locuitori.

4 — Cel mai vechi almanah din lume, cunoscut pînă acum, s-a tipărit la Viena, în anul 1469.

5. — Cea mai veche asociaţie sportivă din Europa a fost aceea a maeştrilor de scrimă, înfiinţată la Paris, în anul 1554.

De ce?

— Capetele ciocanelor de lipit se confecţionează din cupru, pentru că este unul din metalele cu o foarte mare conductibilitate termică iar pe de altă parte, întrucît cositorul aderă bine pe cupru.

— Îndoirea ţevilor de scurgere de sub chiuvetă în formă de „U" duce la realizarea unui aşa-numit „sifon", în care există permanent apă, aceasta împiedicînd pătrunderea unor mirosuri urîte din instalaţia de canalizare.

— Colorarea în roşu a cărămizilor, după arderea lor în cuptoare, se datoreşte oxidului roşu de fier, care se formează, printre altele, prin procesul de ardere.

— O piatră poate fi aruncată mai departe decît un fulg, mai întîi pentru că ea este capabilă să acumuleze mai multă energie de mişcare (energie cinetică) decît fulgul, iar pe de altă parte, întrucît, pentru o masă dată, fulgul prezintă o suprafaţă de frecare cu aerul incomparabil mai mare decît piatra.

— Tramvaiul foloseşte pentru alimentarea electrică numai un singur fir aerian, întrucît circuitul electric este închis prin şine, ele constituind de fapt cel de-al doilea conductor. La troleibuze, din cauză că ele sînt izolate de pămînt, prin pneurile de cauciuc ale roţilor, este necesar ca alimentarea lor electrică să se realizeze prin cele două conductoare aeriene.

Poşta cititorilor

În ultimul timp am primit din ce în ce mai multe materiale de la cititori, în vederea publicării, în locul răspunsurilor la întrebările din rubrică Nu-i rău, fireşte, că cititorii noştri încearcă într-un fel sau altul, să contribuie la buna desfăşurare a rubricii dar, ce ne facem, că la întrebările din nr. 791 al revistei, apărută la 02 12 72, nu am avut ce trage la sorţi? De ce? Foarte simplu: pentru că nu au sosit la redacţie decît două răspunsuri bune.

În sfîrşit, dacă aceasta este situaţia ne vom mulţumi deocamdată numai cu răspunsurile primite de la următorii cititori: **Niscoveanu Ionel**, maistru C.F.R., pensionar, Buzău. (Am reţinut propunerile dv.); **Panţiru Vasile**, Cîmpulung Moldovenesc, jud. Suceava.

Busuioc Nicolae, Iaşi. Am reţinut şi materialul expediat de dv., la 04.12.72, din care, unele întrebări sînt publicabile. Mulţumim.

Ing. Ion Demetriad, Tulcea şi **Apostol Stanciu**, Brăila. Explicaţiile noastre cu privire la cotele apelor Dunării au fost de ordin general, fără a se intra în detalii. Întrucît aceste explicaţii se pare că pot fi interpretate diferit, ceea ce nu dorim, vom expune pe scurt precizările necesare sesizate de dv., pentru care vă mulţumim. În consecinţă, se precizează că „cotele apelor fluviale sau ale rîurilor, reprezintă mărimi determinate în funcţie de cota zero a localităţii pentru care se face măsurarea. Cota zero a localităţii respective reprezintă cota medie a apelor, stabilită printr-un studiu statistic, pe o perioadă de zeci de ani. Dacă, de pildă, se spune că la Galaţi cota apelor Dunării este +345 cm, înseamnă că nivelul suprafeţei fluviului se află cu 345 cm peste cota zero, adică peste nivelul mediu. Cota zero se raportează la nivelul mediu al suprafeţei mării cu care se învecinează diversele ţări, sau cu mările cele mai apropiate de ele. Există aparate, numite „medimaremetre", cu care se măsoară permanent nivelul mării, sau altele, cunoscute sub denumirea de „medimaregrafe", cu care se înregistrează incontinuu acest nivel. La noi, la Constanţa, se foloseşte încă de la sfîrşitul secolului trecut un asemenea aparat înregistrator, care măsoară şi înregistrează nivelul Mării Negre. Media acestor înregistrări reprezintă nivelul zero pentru ţara noastră. Fiecare ţară face uz de un anumit nivel zero, în funcţie de nivelul mării învecinate. Este interesant de menţionat că datorită unor factori externi, precum influenţa Soarelui, a Lunii, şi alţii, nivelul mărilor şi oceanelor nu este practic acelaşi peste tot pe glob..."

Ing. Oprişiu Nicolae, Miercurea Ciuc, jud. Harghita. Vi s-a răspuns personal, prin scrisoare. Am reţinut două din propunerile dv. Mulţumim.

Ing. Liviu MACOVEANU

DIALOG CU ANTRENORUL

de Valeriu MIRONESCU

Relațiile dintre antrenor, pe de o parte, echipă și club, pe de alta, ajung mai devreme sau mai tîrziu la un punct critic de la care se instaurează o stare de criză, firește, păgubitoare sau chiar catastrofală în privința rezultatelor. Asta se întîmplă și la echipele mici, și la cele mai mari, oricît de mari. Nu discut aici despre vinovați și responsabilități, ci doar constat că echipa și clubul rămîn pe loc, iar de plecat, pleacă antrenorul. Mai mult, citeodată antrenorul „își face valizele" chiar și atunci cînd echipa respectivă promovează într-o categorie superioară, cîștigă vreun titlu sau obține performanțe internaționale. Nici rezolvarea aceasta nu mi se pare stranie fiindcă în ceea ce mă privește niciodată n-am supradimensionat rolul și importanța tehnicianului salariat, nici n-am subscris la supradimensionările ce și-au făcut loc în fotbalul nostru, la cluburi, asociații, dar și la federație. De altfel, istoria fotbalului ne arată că, de obicei, echipele mari au fost create de către diriguitorii cluburilor — și, evident, de către jucători — antrenorii avînd un rol foarte important, dar pur tehnic. Cazurile contrarii sînt atît de puține, încît se poate afirma că numai cu titlu de excepție un antrenor sau altul a avut rol decisiv în alegerea, alcătuirea și performanța unei mari echipe. Rapid, Venus, I.T.A., toate la vremea lor, n-au fost creațiile unor antrenori. De asemenea, formația care a rămas cel mai viu întipărită în amintirea iubitorilor de fotbal în ultimul sfert de secol, adică C.C.A., a fost opera conducerii de club. Ca excepție, aș cita rolul lui Traian Ionescu la Dinamo și pe cel al lui Valentin Stănescu la Rapid, adăugînd observația că și aceștia și-au epuizat la un moment dat posibilitățile în cadrul cluburilor respective și s-a făcut necesară înlocuirea lor. Asemenea măsuri sînt, iarăși de obicei, folositoare ambelor părți, atît echipei cît și tehnicianului capabil. Michels, acela sub a cărui conducere tehnică Ajax a ajuns întîi în finala Cupei campionilor, iar în anul următor, a cucerit această Cupă, a atins și el momentul critic. Dorind să-și depășească simpla condiție de antrenor, Michels a provocat riposta bătrînilor conducători ai clubului. Nu se poate spune însă că Ajax s-a trezit păgubită prin angajarea unui nou antrenor, Ștefan Covaci. Dimpotrivă ! Dar nici pentru Michels schimbarea nu pare să fi fost rea. C.U.F. Barcelona are mari șanse să cucerească titlul spaniol, ceea ce, dacă nu greșesc, nu s-a mai întîmplat de pe vremea lui Herrera...

Înainte de a trece mai departe, subliniez că nu-mi trece prin gînd să subapreciez rolul tehnicianului, dar nici nu cred că este bine să exagerăm acest rol. Ciudățeniile de situație au tocmai darul să ne îndemne la o cîntărire cu ochii în patru a meritelor și neajunsurilor fiecăruia...

La o echipă reprezentativă, starea și aprecierea antrenorului se află într-o poziție întrucîtva diferită de cele ce se întîmplă la cluburi. N-are rost aici să insist asupra deosebirilor, unele însemnate, ci mă opresc la cîteva dintre asemănări. Mai întîi, după părerea mea, atît la echipa națională, cît și la acele de club, avem de-a face cu o treabă de conducere asupra activității lotului, inclusiv, asupra antrenorului. Situația n-a fost alta nici pînă la recenta schimbare ; din acest punct de vedere ar trebui judecate și meritele, și neajunsurile de la echipa reprezentativă. Apoi, la nivel reprezentativ, ca și la cluburi, intervine în cariera antrenorului punctul critic, punct peste care nu mai e cu putință să se treacă. Probabil, acesta din urmă e aspectul care a fost cel mai puțin explicat amatorilor de fotbal. Deși unii consideră ca fiind mai de mult epuizate posibilitățile conducerii tehnice a lotului, totuși biroul federal n-a acționat decît la punctul critic. Adică, observînd rezultatele sezonului trecut, dar, în special, jocul și concepția acestuia, ca și atmosfera de netolerat, membrii biroului au hotărît, în unanimitate, înlocuirea tehnicianului responsabil. Această simplă mișcare era singura care putea repune în funcțiune șansele echipei noastre, oferea posibilitatea îndreptării rapide a disciplinei în lot și a relațiilor de ordin afectiv în cadrul acestuia. Oferea, totodată, posibilități de perfecționare simțitoare a relațiilor dintre biroul federal, cluburi și antrenori divizionari, cu antrenorul lotului.

Pe locul rămas vacant, a venit Valentin Stănescu. Neajunsurile și defectele lui ? Inerentă e, firește, lipsa de experiență la nivelul echipei naționale. Totuși, am impresia că acest neajuns va fi repede limitat prin modalitatea în care s-a așezat colaborarea cu antrenorii divizionari și cu alți oameni cu experiență din cadrul federației. Apoi, lui V. Stănescu i-a mers vestea că e un tip prea dur și că are vorba cam buruienoasă. Că Stănescu a rămas ceea ce se cheamă un temperament vulcanic, asta așa e. Totuși, omul nu mai seamănă cu acela care tuna și fulgera pe banca Rapidului. Anii trec, fiecare învață cîte ceva. Dacă aș fi întrebat, aș răspunde că Valentin Stănescu cel de astăzi are atitudini civilizate cam cu toată lumea. Cît privește firea dinamică și plusul de exigență, poate că tocmai aceste trăsături sînt în prezent cele mai folositoare lotului reprezentativ. Pe încetul, am trecut, cum se vede, la argumentele care ne îndeamnă, pentru început, la o atitudine favorabilă față de noul antrenor. Ce fel de rațiuni precoacepute poți avea față de un tehnician care s-a născut dintr-un jucător internațional de fotbal, a parcurs ca antrenor toate treptele, pe fiecare dintre acestea obținînd rezultate ? Nu trebuie să uităm nici contribuția pe care Stănescu a adus-o direct lotului reprezentativ prin acei jucători promovați de el în fotbalul diviziei A...

Fiindcă rubrica de față n-a avut și nu poate avea alt țel decît acela de a contribui la performanța echipei reprezentative, să continuăm deci în a susține efortul conducerii federației de a readuce la suprafață unsprezecele tricolor și să purtăm cu noul antrenor o discuție amicală, cinstită, o discuție întemeiată pe idei despre progres în jocul de fotbal. Într-un fel, trăsătura muncii colective e valabilă și la echipa reprezentativă, iar ajutorul dezinteresat trebuie acordat celui ce a avut curajul să preia o operațiune ajunsă într-un punct mort ! Și, în definitiv, nu înțeleg de ce am fi pentru unii mumă, iar, pentru alții, ciumă. Asta o scriu pentru unii care au văzut ani la rînd numai culorile trandafirii, iar acum caută noduri în papură.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• **AȘADAR,** fostul campion al țării **Ion Monea** este de mai multe săptămîni antrenor la centrul de juniori al clubului Dinamo. În cadrul unei frumoase festivități prilejuită de retragerea sa din ring ne-a declarat : **„În fiecare zi am la antrenamente cîte 30 de copii. Ei se dovedesc elevi harnici. Sper să promovez cîteva elemente talentate".**

• **CITITORII Sandu Mihai, Mircea Iacobescu, G. Gherasc-Gerrad, C. Neacșu și V. Tescoveanu,** toți din București, ne întreabă, printre altele, dacă avem cumva palmaresul, ca amator, al actualului campion mondial la categoria grea, **George Foreman.** Răspuns : **„Nu avem palmaresul complet. Știm că Foreman, ca amator, a susținut 21 de meciuri dintre care a cîștigat 17 (patru le-a pierdut la puncte). Ca amator, Foreman a fost de două ori la podea. Nu a fost în aceeași situație ca profesionist."**

• **FEDERAȚIA DE SPECIALITATE,** a luat frumoasa inițiativă de a organiza un curs de calificare pentru foștii pugiliști dornici să intre în posesia carnetelor de antrenori. Printre elevi figurează **N. Giju, C. Ciucă, A. Olteanu, I. Olteanu, C. Gui și alții.** Le urăm succes. De asemenea va fi organizat un curs de recalare a actualilor antrenori. Vor fi prezenți 65 de „oameni de colț", care în decurs de 7 zile vor face o seminarizare a materialului didactic pugilistic

• **CAMPIONUL TĂRII** la categoria semimijlocie **V. Zilberman,** suspendat de forul nostru pentru acte de indisciplină în timpul pregătirii ne scrie : **„Am greșit grav. Sînt tînăr și vreau să activez în continuare. De aceea, în speranța că voi fi iertat nu mi-am întrerupt antrenamentele. Vă rog să scrieți în ziar că dacă voi mai încălca etica sportivă atunci să fiu suspendat pe viață. Doresc să particip la prima gală care se organizează. Vreau să boxez".**

• **CAMPIONUL LUMII** la „mijlocie" argentinean **Carlos Monzon** a confirmat zilele acestea că totuși dacă va cîștiga întîlnirea cu Griffith atunci îi va mai acorda o șansă și francezului **Jean Claude Bouttier.** După meciul cu Griffith, care va avea loc în San Remo, Monzon va pleca la Roma fiind angajat de regizorul italian **Passolini** să interpreteze rolul unui „cowboy" într-un film western.

• **RĂSFOIM** un ziar de sport belgian. Printre rînduri citim : **boxul tinde să devină un sport al snobilor.** Ce l-a supărat pe ziaristul respectiv care pe bună dreptate a așternut aceste rînduri pe hîrtie ? Că și acum cîțiva ani la Londra, managerii au organizat o gală de box avînd „cap de afiș" meciul Kechichian (Franța) — Torres (Spania) într-un restaurant al hotelului parizian „Meridien". Prețul de intrare la această „gală" a fost de 400 franci. În afara vizionării reuniunii au fost incluse ...trei feluri de mîncare, o sticlă de șampanie și o demonstrație de dans ritmic. Fără comentarii.

• **CELEBRUL Jack Dempsey,** în vîrstă de 75 de ani, este foarte activ. El și-a anunțat prezența la festivitățile care vor avea loc în orașul Shelby-Montana, prilejuite de meciul său cîștigat la puncte în fața localnicului Gibbons. Cu această ocazie poșta locală va emite un timbru comemorativ.

Aspect din timpul festivității prilejuită de retragerea din ring a lui Ion Monea.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

B. SILVIA, Gilău, jud. Cluj : „Îmi place foarte mult fotbalul și în special echipa bucureșteană „Dinamo". Vă rog să-mi răspundeți la cîteva întrebări :

1. Nicolae Lupescu, căpitanul echipei Rapid și fost component al echipei naționale, unul dintre cei mai buni jucători ai noștri, după părerea mea, unde își desfășoară acum activitatea de antrenor și care îi va fi viitorul ?

2. Mariana Lucescu, una dintre puținele femei antrenor de rugbi, este rudă cu fotbalistul Mircea ? Sau...?

3. Că să devin susținătoare echipei „Dinamo" cum trebuie să procedez ?".

1. Lupescu își desfășoară în momentul de față activitatea la echipa „Admira" din Viena, dar nu ca antrenor, ci ca jucător. Și fiindcă mi-ați adus aminte de el, îmi permit să atrag atenția noilor selecționeri asupra eventualei folosiri a fostului rapidist într-unul din meciurile cu R.D.G. Desigur, în caz de forță majoră.

2. Nu am auzit pînă acum despre o femeie antrenor de rugbi dar nu mă mir nimic. Nu m-aș mira nici dacă aș auzi că o femeie este antrenor de box. Nu cred însă că respectiva ar putea fi rudă cu Lucescu. Mircea e un băiat prea fin...

3. Pentru a deveni suporterul echipei respective este suficient să mergeți la meciurile pe care le susține și să strigați „Hai, Dinamo !".

DUMITRU CRISTIAN, orașul Gh. Gheorghiu-Dej : „Asistăm cu toții în ultima vreme la o largă răspîndire a sportului, nu atît a lărgirii numărului de practicanți, cît la răspîndirea „sportului-spectacol". Normal, această n-ar trebui să ne supere, dar vedem că această infuzie se face în detrimentul altor produse ale umanității, mult mai nobile decît sportul. De exemplu, cultura. Eu nu mă ridic împotriva sportului ca mijloc de recreere și destindere, ci împotriva implicațiilor pe care le are noua idee de sport în ultimul timp. Opiniile mele sînt bazate în exclusivitate pe observații personale. Am observat că prin sport se creează în mod artificial anumite conflicte, apar manifestări de patriotism local. Cei care merg la stadioane știu despre conflictele acute care au loc între simpatizanții diferitelor echipe. Și aceste conflicte nu se manifestă numai prin răcnete sau încurajări, ci chiar prin încăierări. Cine a văzut ultimul meci televizat al campionatului (Steaua — Steagul Roșu) poate-și amintește de o scenă penibilă din timpul jocului. Hălmăgeanu a primit două lovituri consecutive cu mingea în plină figură și s-a prăbușit, cu semnele unei mari suferințe. Atunci eu, adolescent, educat în spiritul celui mai înalt umanism, nu am putut înțelege reacția celor cîteva mii de spectatori brașoveni care aplaudau și-l apostrofau pe cel căzut. Involuntar, gîndul m-a purtat spre gladiatorii Romei antice sau spre contemporana coridă spaniolă. Poate cei ce iubesc sportul știu de influența acestuia în rîndul tuturor categoriilor sociale. Am văzut oameni de cele mai diferite condiții așteptînd ore în șir să vină ziarul de specialitate. Ceea ce-i de plîns nu este faptul că acești oameni știu pe de rost rezultatele unui campionat de golf desfășurat în Pago-Pago, ci aceea că unii dintre ei nu citesc nici măcar alt ziar sau o carte. Există copii între 10—15 ani care știu pe deasupra rezultatele campionatului cu ani în urmă, care „declamă" formații și analizează jocuri cu un limbaj de specialiști, dar care nu știu nici măcar o poezie pe de rost. Trist, dar adevărat ! Mi se poate reproșa că exemplele date nu pot fi generalizate, dar acestea sînt luate, totuși, din realitate, și nu dintr-o realitate atît de îngustă pe cît ar înțelege-o unii. O mare responsabilitate revine oamenilor de cultură, ziariștilor, tuturor celor care ridică idoli, provoacă discuții și polemizează acut pe teme minore. Ziariștii și scriitorii fabrică idoli din niște oameni cu trei clase primare, al căror unic merit este acela de a fi petrecut cîteva ore mai mult pe maidan decît ceilalți copii de-o vîrstă cu ei. Eu consider că oamenii de cultură, ziariștii, ar trebui să aibă o atitudine mai moderată, să contribuie prin munca lor publicistică la răspîndirea adevăratei culturi.**

Poate gîndurile mele fugare vor fi considerate simple aberații, poate mi se va reproșa că văd totul în culori sumbre. Prevăd că vor exista unii care vor încerca să mă convingă cu vechile lozinci ale sportului ca „mijloc de recreere, al dezvoltării simțului estetic grație eleganței încleștări umane etc." Dar eu le voi considera doar vorbe goale. Rîndurile mele nu se ridică împotriva sportului, ci a manifestărilor adiacente care-l însoțesc azi. Dacă banii care sînt dați de oameni pentru a intra la meciuri ar fi alocați pentru construirea de noi terenuri de sport, atunci tot mai mulți copii ar practica sportul doar pentru dezvoltarea și formarea lor, fără a viza direct performanța".

Un sfert de dreptate există în ceea ce spuneți dumneavoastră, mai ales atunci cînd vă arătați înfiorat de violența pe care o declanșează fotbalul în rîndul spectatorilor, eu însumi ridicîndu-mă cu vehemență împotriva acestei nenorociri pe care o poartă cu sine „sportul rege". Durerea scrisorii este însă alta : cum de putem noi, oameni de cultură și gazetari, să ne cheltuim cerneala, talentul și timpul pentru a face idoli din niște ființe inculte și grosiere, care au crescut pe maidane și care au niște purtări așa de îngrozitoare etc. ? Pardon, stimabile ! Fotbaliștii noștri nu sînt niște copii ai maidanelor și studiile unora dintre ei trec cu mult peste trei clase primare. Un Lucescu este absolvent de facultate, un Cornel Dinu este în ultimul an la Drept, Dobrin, Dumitrache și aproape toți membrii lotului național sînt absolvenți de liceu sau studenți și, foarte important, tineri iubitori de cultură. Fotbalul poate fi, e drept, un prilej de degradare fizică și morală, dar poate atinge și zona artei, a sublimului — și tocmai pentru aceasta îl iubim noi, scriitorii și ziariștii, fără să ne rușinăm de o slăbiciune omenească și mîngîindu-ne cu gîndul că un geniu de talia lui Camil Petrescu a fost și el cronicar sportiv. Un al doilea motiv pentru care v-aș îndemna să nu disprețuiți fotbalul de performanță este faptul că el constituie un mijloc de atragere a copiilor și tinerilor spre sport, spre mișcarea fizică, zilnică. Sute de mii de copii joacă fotbal (pe unde apucă), puțini ajung să facă din asta o carieră, important este că ei se mișcă și se călesc, important este că ei aleargă după balon cu gîndul de a deveni „idoli" ca Dumitrache, Dinu sau Dobrin. Nu înțeleg apoi ce aveți cu cei care citesc ziarul de specialitate. Credeți că incultura unora vine neapărat de la pasiunea exagerată pentru sport ? Credeți că nu se pot împăca și una și alta ?

În ceea ce privește banii rezultați din încasările de la manifestările sportive, fiți siguri că aceștia sînt în întregime adăogați fondurilor pe care statul nostru le alocă în fiecare an construcțiilor sportive, forurile respective fiind pe deplin convinse că viitorul acestei națiuni depinde, în bună măsură, și de starea fizică a copiilor și tinerilor din ziua de azi.

Cu și fără... crampoane

„ARMA SECRETĂ" A HANDBALULUI

de Eftimie IONESCU

De multe ierni se spune și iar se spune că sporturile de sală nu știu să folosească această exclusivitate oferită de anotimpul alb și să monopolizeze publicul, în sensul cel mai bun al cuvîntului, prin spectacolele cele mai înalte pe care le pot oferi. Ramurile cele mai des acuzate de această optică, direct păgubitoare, sînt baschetul și voleiul ; care tocmai în săptămînile lui decembrie, ianuarie, februarie, cînd atîtea concurente se retrag, vrînd-nevrînd în hibernare în frunte cu dumnealui, fotbalul — își programează și dinsele vacanța ! Noroc, anul acesta, cu cupele europene care au asigurat un program de mîna întîi ; cu T.S.K.A. Moscova și Ignis Varese și Dinamo, cu Jugoplastika Split, Badalona, și Steaua pe afiș ; noroc și cu tenacea formație a voleibaliștelor ieșene care aduce în dulce tîrgul moldovean echipă după echipă din spuma performanței continentale. Că, altfel, de mult uitam cum mai arată o îndîrjită luptă sub panou sau la fileu...

În schimb, handbalul a înțeles de minune care e momentul său. Nu-i de mirare pentru că, printre altele, la federația aceasta îl vom găsi — ca secretar general — pe unul dintre cei mai destoinici oameni de sport, pe Lucian Grigorescu ; e și acest oficial unul dintre cei care au pus umărul și mintea la spectaculoasa ascensiune a handbalului românesc și, pomenind de el, vrem să vă atragem atenția că actuala schemă de program a campionatelor masculin și feminin e, în realitate, o veritabilă călătorie de propagandă în locuri mai vechi sau mai noi a jocului în 7. Rînd pe rînd, Galațiul sau Iașul, Clujul sau Timișoara, Ploieștiul sau Pitești primesc un cadou pe care miile și miile de spectatori din aceste orașe cu splendide săli știu să-l prețuiască. Pasiunea pentru reprezentanții locali și performanțele lor cresc ; iar ambiția de a fi reprezentați în primul campionat al țării se naște acolo unde gazdele dețin doar în mod organizatoric și nu și competițional această calitate (vezi cazul Piteștiului...).

Am notat, pentru că n-a fost îndeajuns subliniată, iscusința de organizatori a diriguitorilor handbalului. E unul din secretele urcușului său splendid pe scara performanțelor și a popularității. Acum, cîteva cuvinte despre altă armă puternică a handbalului. E grupul de excelenți antrenori de care a beneficiat și beneficiază. În grupul celor mai vechi, al celor care au aprins pasiunea pentru profesorat în ale handbalului, îi distingem pe prof. V. Cojocaru, pe prof. Ion Popescu-Colibași, pe Otto Schmidt, Camenițchi etc. Ei au luptat cu greul startului, străbăteau zilele pline de nehotărîre între handbalul în 11 și cel în 7. A urmat grupa cea mai numeroasă și mai valoroasă, după opinia mea, aș zice promoția decisivă pentru catapultarea handbalului. E grupul care se află astăzi la apogeul profesiunii : Ion Kunst-Ghermănescu, Oprea Vlase, C. Popescu, Gabriel Zugrăvescu, Dumitru Lupescu, C. Lache, Fr. Spier. I-am atașa un cuplu, aparținîndu-i și ca vecinătate de virstă și ca reușite — Nicolae Nedef și Virgil Trofin. Amîndoi conduc loturi reprezentative ; primul cu bonomia dintotdeauna, o bonomie ascunzînd însă o neînduplecare de fier ; al doilea, un Teașcă al handbalului, frămîntat neîncetat, gata să ia de la început orice lucru greu. Ei continuă — într-un fel — frumoasa rivalitate, pe planul antrenoratului, dusă în cel mai frumos spirit, între Ion Kunst-Ghermănescu și Oprea Vlase și care a dat handbalului frumoasele generații de campioni ai lumii.

„Grupul de aur", mai sus pomenit, vede cu satisfacție că există ambiții și energii care să preia ștafeta performanțelor. M. Pintea, I. Donca, L. Pană, Ilie Alexandru — am notat doar patru nume pentru că timpul trebuie să mai lucreze la consolidarea reputației profesionale — fac parte din generația cea mai tînără de antrenori în sensul total al cuvîntului. Pe „banca suferinței" au trecut însă în trecutul apropiat cîteva dintre celebritățile formațiilor noastre campioane ale lumii : Cornel Oțelea, în primul rînd, angajat, alături de ex-coechipierul său, Otto Thelmann, în conducerea reputatei formații de stele handbalistice... Steaua ; mai departe, Petre Ivănescu, Costache Mircea II, Cezar Nica, alți foști campioni ai lumii au rămas și ei lingă handbal, ca profesori pentru noile generații.

Încercînd să privim banca antrenorilor peste alți ani și ani îi distingem acolo, da, da, ei sînt, pe Gruia și Gațu, pe Penu și Samungi. Frumoasa tradiție a preluării ștafetei în profesoratul handbalului nu trebuie să înceteze !

PE UNDE TRECE DRUMUL SPRE TURNEUL FINAL

Iată părerea lui Alexandru BOC

În ultimele numere ale revistei noastre am publicat convorbiri cu două „noutăți" ale naționalei : Răducanu și Valentin Stănescu. A treia prezență, care, ca și portarul Rapidului, reprezintă de fapt o revenire, este, fără îndoială, Boc. Adică cel pe care scriitorul Fănuș Neagu îl considera acum 3—4 ani drept cel mai bun stoper al Europei. Va reveni el în atenția laudei noastre ?

— Te-am ales ca partener de discuție pentru că nu ai mai făcut de mult declarații în presă. În schimb, ai făcut din belșug pe gazon, prin jocul tău sobru din ce în ce mai bun. Ce impresii încerci după rechemarea ta în echipa națională ?

— Am o satisfacție plină de recunoștință.

— Recunoștință la adresa cui ?

— A băieților din echipă și a lui Angelo Niculescu. Ei au pledat pentru mine, pentru reintroducerea mea în echipă exact atunci cînd îmi trebuia o recunoaștere a schimbării mele în bine și un ascendent moral. Or, asta nu se uită !

— Ai debutat în prima garnitură a țării sub bagheta altui antrenor. Cum te împaci cu Valentin Stănescu ?

— Cu el, ca antrenor al naționalei, nu pot încă să îmi dau seama cum mă înpac. Am lucrat împreună acum cîțiva ani, în turneul din Brazilia al lotului olimpic și atît. În schimb, pot afirma că mă împac cu principiile lui : cu nevoia de disciplină, cu modul său impunător, sau convingător, dar mereu pedagogic, de a instaura în echipă o unitate sufletească.

— Hai să ne întoarcem puțin la tine și la jocul tău. Din 1964, de cînd ai debutat la „Petrolul" pe post de extremă dreaptă, ai evoluat ca un jucător tehnic și cu un stil elegant, de exhibiție. Ce schimbări crezi că ai adus acestui stil ?

— Ca stilp al apărării, era și firesc să schimb parada cu jocul atletic, mai eficace.

— Ce crezi că te-ar putea împiedica să revii în primul eșalon al fundașilor europeni ?

— Lipsa meciurilor cu miză. De-abia aștept partidele susținute în echipa națională și întîlnirile Rapidului cu Leeds United. Sper că voi face niște meciuri mari, să vadă toată lumea că pe mine se mai poate conta.

— De ce te temi mai mult ? De greșelile pe care le-ai putea face pe teren sau de cele extrasportive ?

— De greșelile de pe teren.

— De la ce ți s-ar putea trage greșelile astea ?

— De la nervozitate. Observ cu stringere de inimă că sînt din ce în ce mai nervos, mai ales atunci cînd nu îmi reușesc niște lucruri pe teren.

— Există vreo asemănare între nervozitatea ta și, să zicem, cea a lui Dumitrache ?

— Nu. De bine, de rău, eu mai știu să mă opresc pe cînd el, pe cît e de talentat, pe atît e de lipsit de măsură. Oricum, e încă un copil, nu judecă...

— Mă bucur că îmi vorbești de la înălțimea unei anumite maturități. Cum ți-ai cîștigat-o ?

— E bine că mi-ai pus întrebarea asta. Aș vrea să se știe că maturitatea despre care îmi vorbești pornește de la autocontrol. Fapt la care a contribuit, într-o mare măsură și soția mea. Ei îi mulțumesc, în primul rînd, pentru schimbarea petrecută cu mine și ca sportiv și ca om.

— După această parantează binevenită îți pun o întrebare care îmi stă de mult pe limbă : acum, reașezat prin muncă multă în drepturile tale, te consideri vedetă ?

— Eu sînt un jucător de moral. Și, nu mi-e jenă să o recunosc, influențabil. Plec urechea la tot ce spun ziariștii și mai ales publicul despre mine. Cred că sînt o vedetă, în sensul popularității, așa cum de altfel sînt și colegii mei.

— Ce te deranjează mai mult în aprecierile publicului ?

— Neînțelegerea unor momente de joc dificile prin care trece echipa, fie ea de club, fie națională. Totodată, mă supără că actele și gesturile noastre, ale jucătorilor, sînt tălmăcite și răstălmăcite de nenumărate ori. Acum, de pildă, dacă ar intra un microbist mai candriu, mîine ar umple orașul : „l-am văzut pe Boc la Athénée cu un litru de coniac pe masă !" Dar, de dragul fotbalului, rabd și din astea, ce să fac ?

— Nu de mult, colegul tău de buturi, Răducanu, îmi declara că e un „pătimaș al fotbalului", că „moare și se oftică" pentru el și că nici măcar un accident, nu îl poate împiedica să joace. Tu ce crezi ?

— Sînt puțin mai cumpătat. Un accident mai grav, doamne ferește, m-ar putea opri să joc. Cît despre Rică, trebuie să știi că e în stare să joace și cu mîinile în ghips. Îl duce mintea...

— Ai avut dreptate în privința soției tale. Văd că a venit să te ia acasă. Nu aș vrea să ne despărțim fără să îmi dai un pronostic pentru viitoarele noastre meciuri din preliminariile campionatului mondial.

— Pot numai să spun că drumul spre turneul final nu trece nici prin Tirana, nici prin Berlin, ci numai prin apărarea noastră. Să nu luăm gol, asta e dorința mea. În rest, după cum spunea și Valentin Stănescu, națională va putea juca ofensiv și în viteză !

Corneliu Vadim TUDOR

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 4 februarie

1. **BOLOGNA — INTER.** În ciuda rezultatului de egalitate obținut duminica trecută pe teren propriu, în fața lui Lazio, Inter este socotit favorit în partida cu Bologna pentru că știe să joace destul de bine în deplasare. Gazdele au, totuși, posibilitatea de a realiza un rezultat de egalitate.

2. **CAGLIARI — LANEROSSI.** Marea diferență de valoare exprimată pînă acum de cele două echipe indică favorită netă echipa Cagliari.

3. **LAZIO — FIORENTINA.** Nu putem vedea un alt învingător decît în persoana echipei Lazio, mare revelație a campionatului italian.

4. **MILAN — TERNANA.** Și în această partidă un singur favorit net : Milan.

5. **NAPOLI — ATALANTA.** Un meci cu mai echilibrat datorită faptului că Napoli traversează o perioadă de criză în comparație cu trecutul campionat. Acordăm, totuși, prima șansă napolitanilor dar nu excludem posibilitatea unei egalități.

6. **SAMPDORIA — ROMA.** Aflată în zona retrogradării echipa Sampdoria are mare nevoie de puncte. Va încerca, fără îndoială, să le obțină pe amîndouă dar, credem noi, îi va fi destul de greu.

7. **TORINO — PALERMO.** Jucînd acasă și avînd o echipă mai valoroasă Torino nu poate scăpa victoria.

8. **VERONA — JUVENTUS.** Liderul campionatului, Juventus, are o misiune destul de dificilă la Verona. Un rezultat de egalitate îi stă însă la îndemînă.

9. **LECCO — AREZZO.** Echipa gazdă face eforturi mari pentru a evada din zona retrogradării dar nu prea reușește. O victorie în fața lui Arezzo ar ajuta-o foarte mult. Probabil că o va obține.

10. **MANTOVA — NOVARA.** În rîndurile formației gazdă s-a produs un reviriment după schimbarea antrenorului și dictarea unor măsuri disciplinare. Drept urmare echipa a obținut o victorie în deplasare care a relansat-o în cursa pentru evitarea retrogradării. Socotim că este favorită în partida de mîine.

11. **PERUGIA — GENOA.** Oaspeții se găsesc în fruntea clasamentului în timp ce gazdele plutesc prin zona retrogradării. Se întîlnesc, deci, două echipe care au nevoie de puncte fiecare pentru interese diferite. Credem că le vor împărți între ele.

12. **BRINDISI — BARI.** Acasă Brindisi s-a descurcat destul de bine, motiv pentru care îi acordăm șanse în partida cu Bari mai ales că aceasta din urmă nu s-a arătat prea periculoasă în deplasare.

13. **REGGIANA — COMO.** Două echipe plasate la mijlocul clasamentului, ferite de pericolul retrogradării și neangajate în lupta pentru promovare. Va fi, probabil, un meci liniștit și un scor care să le mulțumească pe amîndouă.

M. OPROIU

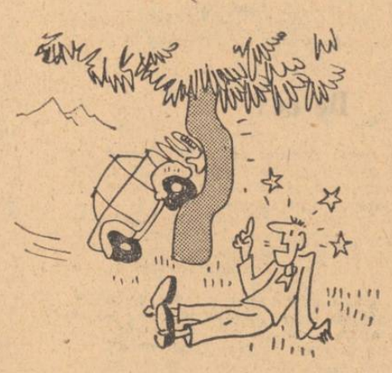

— Acum pricep cu adevărat ce este acela un arbore cotit !

Administrația de Stat LOTO—PRONOSPORT ORGANIZEAZĂ

LOTERIA ÎN OBIECTE

prima tragere la 11 februarie 1973 se acordă în număr NELIMITAT

premii constînd din : Autoturisme „DACIA 1 300", cîștiguri în obiecte în valoare de 20 000 lei, 10 000 lei, 5 000 lei ș.a.

• Se vor efectua 17 extrageri separate cu numere formate din 6 cifre și terminații de 5, 4, 3 și 2 cifre.

• Participarea se face pe bilete de 5 lei bucata.

• Vinzarea se face prin unitățile proprii Loto—Pronosport, unitățile Cooperației de Consum și unitățile Comerțului de Stat.

Rețineți ! Mai multe bilete, mai multe șanse de cîștig !

(5020)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 801 — sîmbătă 10 februarie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

LEMNUL CARE ÎNLOCUIEȘTE... LEMNUL

• Din aceeași cantitate de materie primă o producție dublă de mobilă • Ce sînt plăcile aglomerate și plăcile fibro-lemnoase • Milioane de metri cubi de rămășițe și deșeuri capătă o utilizare superioară • „Concurenți" ai cherestelei, panelului și furnirului • Numeroase noi capacități de producție în actualul cincinal

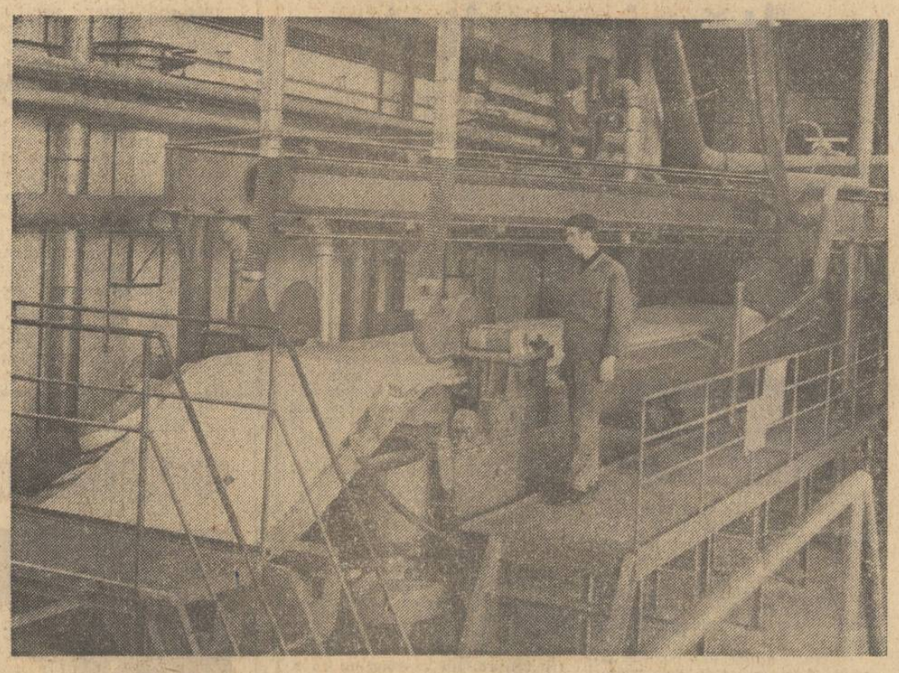

C.E.I.L.-Bacău. Fabrica de plăci fibrolemnoase, cu o capacitate de 45 000 tone anual, este una dintre cele mai noi și mai moderne unități ale complexului. Imaginea de mai sus reprezintă instalația de formare a covorului fibrolemnos, asemănătoare celor utilizate în fabricile de hîrtie. Din pasta de lemn mărunt se obține un înlocuitor al placajului cu caracteristici calitative superioare.

CÎNDVA ACOPERITA aproape în întregime de păduri, Europa a fost primul continent care a început să-și piardă treptat această mîndră podoabă... capilară. Înaintașii codrilor au fost la început crescătorii de vite în căutare de noi pășuni, apoi agricultorii, iar în cele din urmă constructorii. Ca să nu mai vorbim de faptul că timp de sute de generații lemnul a fost singurul combustibil cunoscut și folosit.

IATA DECI că tocmai în zilele noastre, cînd progresul tehnic și explozia demografică au sporit și diversificat cerințele de material lemnos, disponibilitățile naturale au scăzut simțitor, iar în unele țări au devenit practic nule. Cu atît mai mult cu cît oamenii au descoperit (uneori prea tîrziu) că sacrificarea fără discernămînt a pădurilor creează un dezechilibru ecologic cu repercusiuni de-a dreptul fatale asupra condițiilor de mediu.

NICI ȚARA NOASTRA nu a fost ferită, într-un trecut nu prea îndepărtat, de exploatarea nemiloasă a „aurului verde". Numele unor codri ce umbreau regiuni întinse s-au păstrat doar în amintiri, iar multe înălțimi au rămas pleșuve sub securile nemiloase. Abia de un sfert de veac o politică rațională de folosire a fondului forestier și de regenerare a acestuia a îmbunătățit în mod simțitor situația. România are la ora actuală situația privilegiată de a fi una din puținele țări europene cu o industrie a lemnului dezvoltată, în măsură să acopere cerințele interne și să ofere importante disponibilități pentru export.

CEEA CE NU ABSOLVA, ci dimpotrivă implică cu și mai multă tărie, economisirea, raționalizarea consumului de lemn. Cu atît mai mult cu cît în mod practic orice sector al producției materiale, aproape fără excepție, este consumator de material lemnos. Din această contradicție obiectivă dintre cererea tot mai mare de materie primă și disponibilitățile tot mai reduse s-a născut căutarea unor înlocuitori viabili ai lemnului. Iar cel mai nimerit s-a dovedit a fi... tot lemnul.

SĂ NE EXPLICĂM. După cum se știe, o parte relativ redusă din trunchiul de copac, așa cum se găsește el în momentul tăierii, poate avea o utilizare industrială sub formă de cherestea, furnir sau panel. Rînd pe rînd o parte importantă

Paul MARIAN

CONTINUARE ÎN PAG. ②

AGENDĂ săptămînală

Marea întrecere socialistă

În cursul acestei săptămîni în atenția opiniei publice s-au situat entuziastele chemări la întrecere socialistă pentru depășirea indicatorilor maximali ai planului pe 1973, pentru creșterea eficienței întregii economii adresate de colectivele unui șir întreg de întreprinderi care reprezintă, practic, toate ramurile și sectoarele economiei noastre naționale, de la construcția de mașini la chimie, de la industria lemnului la agricultură, de la comerț la cooperație. Potrivit tradiției născute din elanul însuflețitor al celor ce muncesc, cei care au lansat chemările au făcut cunoscute, în spiritul înaltei responsabilități muncitorești, angajamentele lor. Sînt angajamente străbătute de un profund patriotism, de încredere și optimism, de hotărîrea fermă de-a face totul pentru a înfăptui neabătut politica economică a partidului de-a îndeplini și depăși indicatorii maximali ai planului pe anul în curs, an, după cum se știe, hotărîtor pentru realizarea cincinalului înainte de termen. Depășirea planului în produse fizice și la acele produse de care are nevoie economia națională, creșterea mai rapidă a productivității muncii, modernizarea, înnoirea și ridicarea calității produselor, ieftinirea producerii lor, depășirea planului de export, darea în funcțiune, înainte de termen, a obiectivelor cuprinse în planurile de investiții constituie angajamentele de majoră importanță și, în același timp, principalele obiective, principalele direcții de acțiune exprimate de chemările la întrecerea socialistă.

Prin însemnătatea obiectivelor propuse, prin prestigiul recunoscut al celor ce le-au propus, prin însuflețirea pe care o rostesc, chemările la întrecere au făcut să se audă cu putere de pretutindeni, de pe întreg cuprinsul țării, de la Suceava la Arad, de la Craiova la Boldești, de la Brașov la Galați, puternicul îndemn al clasei noastre muncitoare la un efort susținut pentru mobilizarea mai intensă a resurselor materiale și umane de care dispune economia noastră, pentru o activitate productivă cît mai bine gîndită și organizată, pentru o luptă neînduplecată împotriva risipei, oriunde și oricum s-ar manifesta, pentru promovarea îndrăznește a tot ceea ce este nou și înaintat, a tot ceea ce poate asigura creșterea eficienței întregii activități economice.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

OCHELARII COLORAȚI PROTEJEAZĂ VEDEREA?

Moda masculină 1973

Cîteva recomandări care se adresează exclusiv bărbaților, dar nu numai lor

(Pagina a 6-a)

Noi amănunte despre ultimele clipe ale lui Decebal (II)

Taina unei scene de pe Columna lui Traian

de prof. univ. dr. docent Radu VULPE

Scena sinuciderii lui Decebal de pe Columna Traiană (mulaj de la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România).

• Un fapt puțin cunoscut: capul lui Decebal a fost prezentat de Traian, în Dacia, trupelor sale • Importante revelații ale prof. univ. american M. Speidel, descoperitorul epitafului cavaleristului roman Tiberius Claudius Maximus • Cauzele mutilării în evul mediu a unei scene de pe Columnă.

(Amănunte în pag. a 2-a)

Mai există enigme?

Corespondență specială pentru „Magazin"

CONSTANȚA — LABRADOR VIA „VULCANUL FURTUNILOR"

Însemnări din viața echipajului pescadorului oceanic „Marea Neagră" care în 20 de zile a străbătut 4 322 mile cu peste 30 de „aterizări", făcînd față cu succes furtunilor și gheților.

(Pagina a 3-a)

FAMILIA RACHETELOR... SUBTERANE

• Misiunea lor: explorarea adîncurilor scoarței planetei • Construcția aparatului poartă semnătura specialiștilor români

Civilizațiile extraterestre

au încercat să ia legătura cu alte lumi?

(Pagina a 5-a)

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

GÎNDUL LA POPOR

Recitiți, vă rog, cuvintele pe care le-a spus vineri, 26 ianuarie, tovarășul Ceaușescu și pe care le-a publicat, a doua zi, presa română. Eu le-am citit și le recitesc. Văd în ele 55 de ani de viață și 40 de ani de credință și luptă. Dar mai văd, în aceste cuvinte, nobila gîndire morală și politică a celui care a fost sărbătorit, de un întreg popor, în felul cum a fost sărbătorit, pentru că gîndește așa cum gîndește și acționează așa cum acționează: *„Vom fi puternici — și fiecare activist de partid și conducător al partidului va reprezenta ceva în societate — numai în măsura în care va înțelege năzuințele poporului, va fi strîns legat de popor, va lupta pentru realizarea dorințelor și năzuințelor poporului"*.

Poate unii vor considera că aceste adevăruri sînt subînțelese. La urma urmei, nu e normal să fie așa? Ei, da, e normal. Ei, da, aceste adevăruri sînt subînțelese. Dar din delăsarea sufletelor suave, dacă lenea e suavitate, se întruchipează eroarea. Urechea nu e deranjată de adevăruri oricît de des le-am rosti. Nu există exces în zona binelui. Binele poate fi oricît de mare. Nu-i primejdie de saturație. Nu există tautologii în acest domeniu, cu atît mai mult cu cît nu e vorba numai de cuvinte, ci de *fapte exprimate prin cuvinte*. În aceste adevăruri, pe care președintele Ceaușescu le-a spus din nou, noi, românii, cîntărim cu prețul propriei noastre vieți cantitatea de fapte adevărate. Și vedem că e adevărat și vedem că e absolut real ceea ce tovarășul Ceaușescu spunea. Și vedem că întreaga politică a partidului, pe care-l reprezintă și pe care îl conduce, e orientată, astăzi, către slujirea poporului. Desigur, n-ar putea fi altfel. E normal să fie așa. Dar, de atîtea ori, în istorie, a fost altfel încît dacă am auzi de o mie de ori rostindu-se justificat aceste cuvinte și tot nu ne-am sătura de ele și tot am mai vrea să le auzim.

Noi, fiecare, noi cu toții, oriunde am fi și orice am face, nu reprezentăm nimic, dacă nu auzim durerile oamenilor, nevoile și satisfacțiile lor, dacă nu ne facem ecoul năzuințelor lor și dacă nu reprezentăm sufletul lor, doritor de mai bine, de mai adevărat și de mai frumos.

La întîlnirea sa cu oamenii de cultură, de sîmbătă 27 ianuarie, secretarul general al partidului și-a încheiat cuvîntul dorind *„Viață fără moarte poporului român, să trăiască în milenii"*... În vocea tovarășului Ceaușescu se distingea emoția unică a răspunderii față de acest popor. Cu o zi înainte, un cuvînt al tovarășului Ceaușescu se încheia cu urarea: *„În sănătatea poporului român"*.

Acest popor de oameni, de atîtea ori necăjiți și de tot atîtea ori dîrji, de atîtea ori săraci și tot de atîtea ori muncitori, acest neam de oameni își merită, acum, destinul fericit pe care-l pregătește nucleul celor mai buni fii ai săi,

CONTINUARE ÎN PAG. ②

• FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI • FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI • FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI •

„Ritm hibernal" Gheorghe BODROGI — Cluj

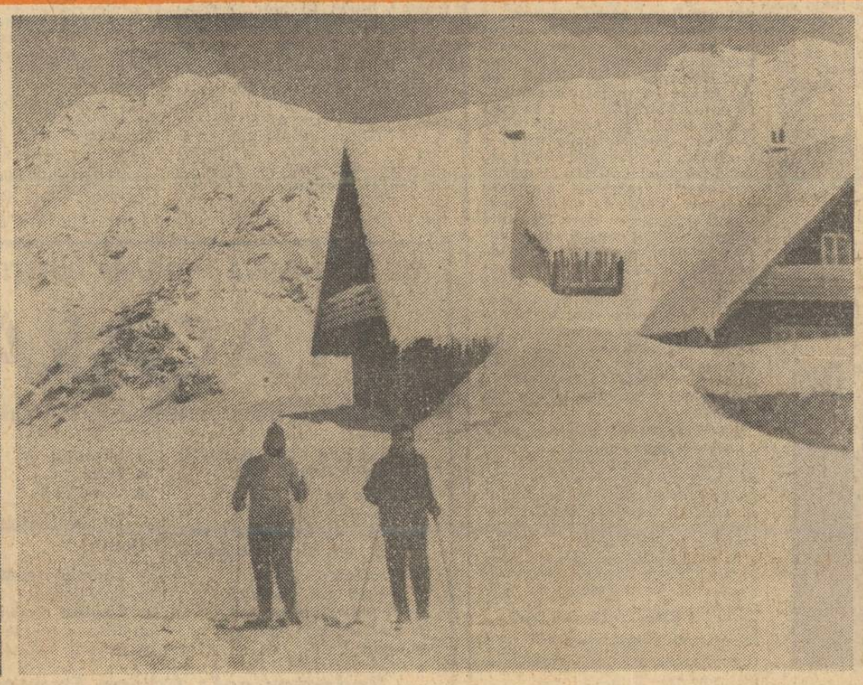

O zi de schi Daniel CIOBANU — București

Abundență Prof. Ioan ȚAU — Tecuci

TAINA UNEI SCENE DE PE COLUMNA LUI TRAIAN

de prof. univ. dr. docent Radu VULPE

Aminteam în partea întîi a articolului, apărut în numărul trecut al revistei, despre importanța lingvistică a epitafului lui Claudius Maximus.

Nu i-am putea imputa titularului inscripției o exagerare trufașă în folosirea termenului cepisset „l-a prins", căci acest verb, nici în latinește, nici în românește, n-are neapărat sensul concret de „înșfăcare" ci pe acela, mai larg de a-l pune pe cineva în imposibilitate de a mai scăpa. **E chiar cazul lui Decebal, care rămas singur și înconjurat din toate părțile de decuria călăreților romani, n-a recurs la disperatul său gest decît cu o clipă înainte ca șeful urmăritorilor săi să-l fi împiedicat a-l face.** Acesta era Claudius Maximus, a cărui misiune era să-l prindă viu pe regele dac, pentru a-l sili să însoțească alaiul triumfului lui Traian la Roma, așa cum atestă istoricul Cassius Dio. **În scena de pe Columnă, el este călărețul care, înaintînd spre Decebal, întinde zadarnic mîna spre acesta cu degetul mare întors în sus, ca semn că îi cruță viața dacă se predă.** O cruțare pe care mîndrul rege, prea conștient de umilința care îl aștepta, a refuzat-o. A fost o întrecere de repeziciune între gestul exploratorului roman care tocmai urma să pună mîna pe prada vie, și acela al lui Decebal de a-și reteza beregata. Acesta a avut mîna mai iute...

Lui Claudius Maximus nu i-a rămas, după ce n-a mai avut în fața sa decît un mort, decît să-i taie capul și să-l ducă drept trofeu împăratului. Localitatea **Ranisstorum**, unde se afla Traian în acel moment și al cărei nume lipsit de precizii apare aci pentru prima oară, nu poate fi identificată. **Fără îndoială, însă, trebuie să o presupunem prin preajma Sarmisegetuzei din munții Orăștiei, unde se desfășura-se ultimul act al războiului.** Scăpînd din cetatea împresurată, cu gîndul de-a aprinde în alte părți ale Daciei noi focare de rezistență, Decebal, urmărit imediat de exploratorii cavaleriei romane, n-a putut ajunge prea departe, chiar dacă și ei fugise tot călare — așa cum este arătat pe Columnă —, împreună cu însoțitorii săi.

Dacă inscripția de la Grammeni ne aduce o noutate valoroasă precizînd cine a decapitat trupul lui Decebal, faptul însuși al decapitării era cunoscut atît din ce spune Cassius Dio, cît și dintr-un fragment de inscripție descoperit la Ostia, unde se arată că la Roma, capul regelui a fost depus pe „Scările Gemonii", locul de pe ripa Capitoliului unde de obicei erau expuse cadavrele celor executați înainte de a fi aruncate în apele Tibrului. Desigur, la fel s-a procedat și cu capul lui Decebal, după ce poporul roman a putut privi cu ușurare de inimă, dar și cu admirație, chipul neînsuflețit al unuia din cei mai bravi și mai primejdioși inamici ai săi.

Dar o exhibiție a gloriosului trofeu a avut loc chiar în Dacia, în fața armatei romane, după cum arată una din ultimele scene de pe Columnă, care a suferit în secolele medievale, spre deosebire de scenele vecine, o distrugere intenționată. Totuși, ciocănirea insistentă a reliefului n-a putut nimici decît amănuntele, lăsînd intacte siluetele figurilor. Se vede cum, în fața ostașilor romani adunați, este prezentat capul lui Decebal, pe o tavă ținută, de o parte și de alta de două personaje. **Recent, profesorul Speidel a publicat un nou studiu, în „Mitteilungen" al Institutului arheologic din Mainz, consacrat special acestei scene pe care o analizează cu acuitate, considerînd-o, pe drept, ca ultima alocuție ținută de Traian trupelor sale, cărora înfățișîndu-ie capul marelui lor dușman, le aduce la cunoștință că grelele războaie dacice s-au terminat cu desăvîrșita lor izbîndă. În silueta unuia din cei doi purtători ai macabrului trofeu, cercetătorul american ne convinge să recunoaștem pe însuși împăratul** (al cărui contur caracteristic, cu mantie pe umăr, se poate desluși), **iar în a celuilalt să-l presupunem pe decapitatorul Claudius Maximus, ceea ce este iarăși de o logică firească.**

Mai există enigme?

Cît despre motivele mutilării medievale a acestei scene, asupra cărora M. Speidel nu se pronunță, înclin a le atribui unui pios respect pentru memoria lui Traian, a cărui reputație de blîndețe și umanitate apărea umbrită de această scenă atroce, vrednică doar de firile sanguinare. Se povestea, pe atunci, că încă din secolul al VI-lea papa Grigore cel Mare făcuse rugăciuni pentru acceptarea în ceruri a bunului împărat păgîn printre sufletele celor mai veneranți creștini. Noi, însă, nu trebuie să privim antichitatea prin prisma acestei naive apologii, ci de pe o poziție realistă. Este drept că tot ce știm despre Traian ni-l arată ca pe un om sensibil și generos și că chiar în scenele de pe Columnă el privește cu dezgust decapitările de dușmani, inevitabil practicate de ostașii săi, dar nu e mai puțin adevărat că era totuși un soldat, obișnuit cu asprimile războaielor, care știa să-și înpietrească inima la nevoie. Prezentarea de către el însuși a capului inamicului răpus, în scena alocuției finale corespundea unui ritual militar necesar, impus și de tradițiile religioase romane, și de starea de spirit a trupelor. Era o dezgrațioasă datorie de învingător, de la care nu se putea sustrage nici chiar „cel mai bun împărat", **„Optimus princeps"**, cum i-a rămas lui Traian numele în istorie.

Dar în zbuciumata epopee de la originile poporului român, deopotrivă descendent al mărețului neam geto-dac și moștenitor al strălucitului spirit roman, nu faima despre caracterul personal al lui Traian are o semnificație, ci gloria sa militară, a cărei înaltă măsură e determinată de măreția personalității lui Decebal. Istoria nu-l poate slăvi pe împăratul biruitor fără a-i asocia, cu aceeași prețuire în aceeași pagină de nemurire, și pe regele învins, al cărui sublim sfîrșit ne este atît de aproape evocat de inscripția de la Grammeni.

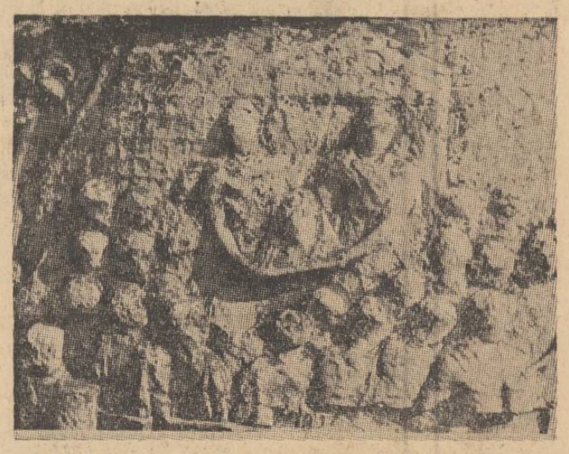

Scena mutilată de pe Columna Traiană. Ea reprezintă alocuțiunea finală a lui Traian către trupe, cărora le prezintă capul lui Decebal (mulaj la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România).

Profesia îți cere multă, foarte multă sinceritate

Îmi plăcea felul lui de a vorbi deschis, simplu, fără ocolișuri. Îmi plăcea lipsa de ostentație și ezitarea în rostirea cuvintelor, cu pauze lungi, fără accent deosebit pe nici unul dintre ele. Nu-mi plăcea, în schimb, lipsa de vlagă — cel puțin așa mi s-a părut — moliciunea cu care discuta despre ceea ce socotisem întotdeauna că interesează pe oamenii îndrăgostiți pe viață de profesia lor. Era firește o părere subiectivă și în dialogul ce se desfășura liniar, fără contraziceri, fără scîntei, mă străduiam să-l determin pe tînărul arhitect piteștean **POMPILIU SOARE** să lasă măcar o clipă din personajul lui de aparență bonomă, dotat cu „calitatea" de a fi prea calm, atît de calm încît părea indiferent.

— Sînt din Curtea de Argeș și lucrez din 1970 la Institutul de proiectare al județului Argeș.

— E primul loc de muncă? Întrebarea, atît de banală în aparență, avea scopul de a afla ceva în plus despre munca aceasta pe care abia o începuse, despre visurile lui, despre nemulțumirile lui... Nu, nu aveam să aflu atît de ușor, gîndurile intime.

— Primul. Răspuns scurt, dezarmant.

— Nu v-ar fi plăcut un alt loc de muncă, în altă parte?

— Nu. Am optat pentru cel de aici.

— Cum asta?

— Cînd am terminat facultatea... mi s-a propus... adică am fost întrebat dacă nu vreau să rămîn asistent la Institutul de arhitectură... deci în București...

— Ați refuzat? am intervenit, încercînd să precipit răspunsul.

— Am refuzat. Nu era ipostaza în care mi-ar fi plăcut să fiu arhitect.

L-am privit mai atentă. După înfățișare, după felul de a fi, i-ar fi stat bine ca profesor. Totuși, iată că mă înșelasem. Sub aparența unui om prea calm, ușor indiferent, oleacă placid, se ascunde un om de acțiune?

— Ați ales bine?

— Cred că da. În munca aceasta de acum simt că răspund

Contemporani cu noi

unor comenzi sociale. Mă refer la participarea mea ca tînăr arhitect la studiul zonei centrale a Pitești, la studiul de circulație a zonei centrale, ca autor al proiectului de execuție a laboratoarelor și atelierelor Institutului de subingineri din oraș.

— Deci, autor sau coautor al unor proiecte legate de viitorul orașului în care trăiți, de transformarea lui. Această comandă socială vă dă satisfacții de un fel mai deosebit?

— Fără îndoială. Senzația de participare conștientă la un proces de creație a cărei finalizare are, printre altele, și calitatea de a fi ceva de durată, de a fi mărturie a unor eforturi de progres, este un stimulent foarte puternic.

— Cum, prin ce mijloace, vă perfecționați profesional?

— Muncind ordonat, mult, citind, căutînd soluții îndrăznețe, confruntîndu-mi prieceperea și în lucrări ce depășesc cadrul geografic în care îmi exercit profesia. Mai exact, în concursuri pe țară.

— Ce v-au adus astfel de participări?

— Rezultate nesperate și mai multă încredere în forțele mele. De fapt, am căpătat două mențiuni la două concursuri pe țară privind un studiu pentru sistematizarea zonei centrale a orașului Petroșani și un proiect pentru un centru de creație a artiștilor plastici. Voi continua de altfel să particip la confruntări de acest fel, care îmi pot da măsura posibilităților dar și a limitelor care trebuie depășite.

— Și care este concluzia esențială la care v-ați oprit pînă acum?

— Profesia îți cere multă, foarte multă sinceritate. Ai nevoie s-o privești deschis, cu curaj de a reveni asupra a ceea ce înfăptuiești, de a schimba, de a înlocui, de a căuta mereu ceva nou și de a nu renunța la o idee, la o soluție pînă ce verificarea ei, confruntarea cu părerile altora, nu te conving că o găsești.

Incomplet poate, dar arhitectul Pompiliu Soare a părăsit pînă la urmă personajul acela de aparență bonomă. Apelul la sinceritate mi-a dovedit că mocnea o flacără sub calmul acela ce aducea a indiferență. O flacără ce nu se dezvăluia decît în anumite clipe, dar care îi însoțea permanent căutările, frămîntările, reușitele sau nereușitele.

Lucia MANOLESCU

Lemnul care înlocuiește... lemnul

URMARE DIN PAG. 1

din arborii pădurii este sacrificată sau capătă utilizări cu totul secundare : intîi crăcile și rămășițele, apoi capetele, la urmă talașul, rumegușul... Luate la un loc toate aceste rămășițe și deșeuri reprezintă o cantitate impresionantă : 4 016 mii metri cubi la nivelul anului 1971. Tehnica modernă a găsit formula pentru a reface, în sens invers, procesul natural de generare a materialului lemnos. **Din aceste neînsemnate rămășițe, bune cel mult pentru foc, se creează astăzi plăci care nu numai că rivalizează cu „clasica" cherestea, dar îi depășește calitățile.** Astfel au apărut plăcile aglomerate din lemn, devenite repede cunoscute sub denumirea de P.A.L. și plăcile din fibre de lemn al căror nume obișnuit este P.F.L. Ce este acest P.A.L. și ce este acest P.F.L.? Fără a intenționa să intrăm în amănunte de ordin tehnologic, considerăm că unele explicații nu sînt de prisos. Plăcile aglomerate, care înlocuiesc indeobște panelul, se obțin prin tocarea mărunță a rămășițelor de lemn de tot felul pînă la obținerea unor așchii, după care, legate între ele printr-o rășină sintetică, sînt presate la niște mașini speciale pînă dobîndesc forma lor binecunoscută. Cît privește plăcile fibrolemnoase, înlocuitoare ale placajului, ele au o tehnologie cu totul diferită. Lemnul aburit este desfibrat, după care este amestecat cu apă și substanțe chimice. Pasta astfel obținută este trecută printr-o sită asemănătoare celor din fabricile de hîrtie. Urmează apoi operația de presare asemănătoare celei de la P.A.L.

O DATĂ OBȚINUTE, aceste plăci care înnobilează lemnul pădurilor noastre capătă însușiri ce egalează și chiar întrec pe cele ale cherestelei obișnuite. În primul rînd, prin dimensiunile lor ce se pot realiza „la comandă", în funcție de utilizări. Apoi prin omogenitate, în sensul dispariției „nodurilor" și a altor elemente ce provocau neajunsuri lucrătorilor din industria lemnului. Rezistența, prețul de cost redus sînt alte două avantaje ce dovedesc că rămășițele pădurilor noastre înmagazinează astfel în ele o valoare de întrebuințare considerabil sporită, devin o materie primă tot mai prețioasă și mai utilă.

DATE FIIND ACESTE INSUȘIRI deosebite ale plăcilor aglomerate și fibrolemnoase, ca și marile cantități de materie primă existentă în pădurile românești, țara noastră a întreprins eforturi serioase pentru crearea unei baze materiale adecvate folosirii acestor tehnologii, obținînd rezultate spectaculoase în folosirea rațională a masei lemnoase. O dovedește dinamica consumului de lemn de mici dimensiuni pentru producția de plăci din așchii de lemn și plăci din fibre de lemn. **Dacă luăm ca bază anul 1969, consumul a crescut în 1971 la 156 la sută, în 1972 la 232 la sută, pentru ca în 1975, conform previziunilor, să atingă procentul de 486 la sută. Ceea ce nu înseamnă însă nici pe departe epuizarea rezervelor existente, de vreme ce la nivelul anului 1971 încă aproape jumătate din cantitățile disponibile de lemn mărunt era folosit drept combustibil, sau pur și simplu rămăsese neutilizat.**

POSIBILITATEA FOLOSIRII mai largi a lemnului mărunt, inclusiv a crăcilor de copac, pentru obținerea unor înlocuitori ai cherestelei este creată și prin noile obiective prevăzute a se construi în acest cincinal. **La Bistrița, Arad, Comănești, Curtea de Argeș, Miercurea Ciuc și Covasna se vor crea noi capacități pentru fabricarea acelor miraculoase plăci cu utilizări atît de largi în industria mobilei, în construcțiile de locuințe, la fabricarea navelor, a materialului rulant etc., etc.** În vederea sporirii procentului de valorificare a tuturor acestor rămășițe, în economia forestieră și în industria lemnului au fost elaborate o seamă de tehnici inedite. Una din ele în sectorul de exploatare forestieră : scoaterea bușteni lor din pădure cu coronament, astfel încît nici o cracă să nu fie pierdută o dată cu tăierea bușteni lor. Un alt procedeu ce capătă o tot mai mare extindere este tocarea rămășițelor de lemn chiar la producători — fabricile de cherestea — și transportarea lor la unitățile producătoare de plăci aglomerate cu autotrenuri sau pe calea ferată.

CÎT DE EFICIENTĂ este folosirea plăcilor de P.A.L. și P.F.L. la folosirea mobilei reiese din următorul calcul efectuat la Departamentul Industriei Lemnului : **din volumul de masă lemnoasă consumat în 1972 pentru obținerea unui milion lei producție s-a realizat o cantitate de mobilă dublă decît cu zece ani în urmă. Un exemplu elocvent al valorificării superioare a lemnului, care argumentează temeinicia unei sarcini aparent paradoxale a acestui cincinal : dintr-un volum de masă lemnoasă mai mic cu circa 5 la sută decît în 1970 urmează să se obțină un spor al producției în industria de prelucrare a lemnului de 26 la sută. Dimensiunile eforturilor ce se întreprind pentru valorificarea superioară a lemnului pădurilor noastre le arată și sarcina fixată prin planul pe acest an : o producție de plăci din așchii de lemn și fibrolemnoase într-un volum de 724 000 tone.**

IATĂ DECI că printr-o politică judicioasă, chibzuită, prin eforturile oamenilor ce muncesc în industria de exploatare și prelucrare a lemnului se obțin în paralel două deziderate importante : se ocrotește o mare bogăție naturală a țării, pădurea, asigurîndu-se generațiilor viitoare posibilitatea de a se bucura și ele de umbra și răcoarea codrilor, iar pe de altă parte se asigură o valorificare superioară a unor resturi care timp de veacuri nu-și găseau o utilizare potrivită.

Paul MARIAN

Mașina automată de deshidratare a materialului lemnos pentru fabricarea plăcilor fibrolemnoase de la C.E.I.L.-Pitești

Marea întrecere socialistă

URMARE DIN PAG. 1

Rostirea acestor chemări acum, după analizarea activității desfășurate în cursul anului trecut și după încheierea primei luni de muncă din acest an oglindește seriozitatea cu care au fost stabilite căile și mijloacele pentru depășirea realizărilor obținute, temeinicia estimării posibilităților ce urmează a fi transformate în realitate, demonstrează cu cît entuziasm dar în același timp cu cîtă matură chibzuință acționează oamenii muncii din țara noastră pentru a traduce în viață sarcinile trasate de Conferința Națională și de Plenara Comitetului Central al partidului din noiembrie 1972. Maturitatea politică a angajamentelor care își propun crearea încă din acest an a tuturor condițiilor pentru realizarea cincinalului înainte de termen, se îmbină cu spiritul gospodăresc atît de caracteristic oamenilor muncii din țara noastră care, ca proprietari și în același timp producători, se simt răspunzători de întreaga activitate desfășurată ; se îmbină cu experiența și competența sporită dobîndită îndeosebi în ultimii ani și pe deplin confirmată de realizările obținute încă din primii ani ai cincinalului. Ampla și mobilizatoarea întrecere pentru îndeplinirea exemplară a planului pe 1973, înscrisă printre cele mai frumoase tradiții muncitorești, exprimă în acest fel cu vigoare dorința nestrămutată de-a pune în circuitul economic și social, spre binele, spre progresul întregii țări, întreaga putere de muncă și de concepție, toate resursele de inteligență și hărnicie cu care este înzestrat poporul nostru.

Succesele comunicate zilnic de presa noastră scrisă, de radio și de televiziune din fabrici și de pe șantiere, din întreprinderi agricole și din institute de cercetare, vin să confirme că angajamentele asumate, realiste, bine gîndite, munca pentru realizarea și depășirea lor, constituie o realitate vie, constituie o acoperire deplină prin fapte, a fiecărei cifre înscrise nu numai ca o obligație economică ci și ca o îndatorire de onoare. Este aceasta o strălucită, emoționantă și plăduitoare manifestare de intransigență, de tărie morală, de abnegație și dîrzenie ; este aceasta o atitudine care dovedește forța orînduirii noastre, forța morală a poporului nostru mai unit ca oricînd în aceeași voință, pentru înfăptuirea aceluiaș țel : înfăptuirea neabătută, an cu an, etapă cu etapă a programului grandios elaborat de partid pentru a asigura poporului român o viață demnă, fericită și independentă. Angajamentele asumate, faptele care confirmă avîntul cu care se muncește pentru a le îndeplini sînt un răspuns plin de noblețe și unanim, dat din toată inima, cu toată convingerea chemării „de-a ne uni toate forțele, de a ne consacra toată energia, prieceperea și puterea de muncă luptei neobosite pentru realizarea acestui țel măreț, pentru prosperitatea și bunăstarea poporului nostru, a României socialiste" — chemare rostită de secretarul general al partidului în ziua cînd, mîndri de realizările noastre dar conștienți de drumul pe care-l avem de străbătut, sărbătoream jubileul republicii dragi.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

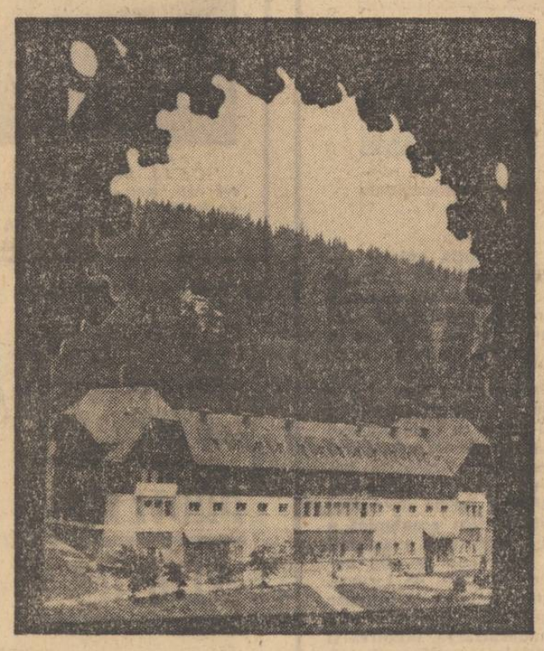

„Borsec" — Ion POPESCU — Ploiești

Premierele teatrului radiofonic în luna februarie

Din cele douăzeci și șase de emisiuni pe care Teatrul radiofonic le va difuza în luna februarie, șase figurează pe lista celor aproximativ optzeci de premiere programate în anul 1973. Majoritatea premierelor aparțin dramaturgiei radiofonice românești și anume **Auzul și vocea** de Silvia Andreescu și Theodor Mănescu. Cele trei roluri ale acestui scenariu, a cărui acțiune este inspirată din stricta actualitate și privește profilul moral al unor muncitori de generații diferite, sînt interpretate în regia artistică a lui Paul Stratilat, de Toma Dimitriu, Tatiana Iekel și Vasile Gheorghiu.

Cu scenariul radiofonic **O familie** de Dan Tărchilă, Teatrul radiofonic evocă un moment din luptele ceferiștilor de acum patru decenii. În fruntea distribuției figurează Nicolae Botez-Luchian, Elena Bartok, Corado Negreanu, Marcel Gingulescu și Constantin Bălțăreț ; Mihai Pascal semnează regia.

Tot în luna februarie, Teatrul radiofonic va difuza „O săptămînă omagială Molière", marcînd în felul acesta 300 ani de la moartea dramaturgului. În afara celor 3 reluări cu piesele **Tartuffe, Bolnavul închipuit** și **Burghezul gentilom**, înregistrate cu mulți ani în urmă și în a căror distribuție figurează numele unor maeștri ai scenei românești ca : Ion Fințeșteanu, Jules Cazaban, Alexandru Giugaru, Grigore Vasiliu-Birlic, Niki Atanasiu, Aurel Munteanu, Nicolae Gărdescu, Mircea Balaban, Mircea Constantinescu și alții, repertoriul săptămînii omagiale Molière cuprinde două emisiuni în premieră : **Georges Dandin** sau **Soțul păcălit** în regia lui Titel Constantinescu, cu concursul actorilor Ștefan Mihăilescu Brăila, Victor Strengaru, Mihaela Dumbravă, Teodora Mazanitis, Ioana Casetti, Ștefan Velniciuc și Lucian Muscurel și un scenariu radiofonic semnat de Marica Beligan, intitu'at sugestiv **Astă-seară joacă domnul Molière**. În regia artistică a lui Ion Vova, rolurile principale ale acestei lucrări sînt interpretate de Clody Berthola, Ion Lucian, Nineta Gusti, Sanda Toma și Radu Beligan.

Lista premierelor Teatrului radiofonic pe luna februarie se încheie cu **Minus cineva**, de Valentin Munteanu și Corneliu Rusu, cu Matei Gheorghiu, Corado Negreanu, Mihai Niculescu, Jean Reder și alții, și adaptarea piesei lui Corneliu Leu **Femeia fericită**. Regia este semnată de Constantin Moruzan, iar rolurile principale sînt interpretate de Clody Berthola, Nineta Gusti, Mircea Albulescu.

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

partidul înnoitor și neînfricatul lider al acestui partid, destin ale cărui condiții sînt : climatul de dreptate și pofta de muncă și de creație de care sîntem în stare noi, în clipa de față.

Adevărul e foarte palpitant. Adevărul cel mai simplu, adevărul cel mai elementar substituie o epică oricît de bogată. Cînd spui : „iubesc !" iubind cu adevărat, poți cutremura sufletele și poți convinge, fără a povesti cum ai ajuns la această iubire. Nu există adevăr de prisos. Nu e de prisos nici o reafirmare a adevărurilor fundamentale.

Iată de ce consider că, vorbind la sărbătoarea celor 55 de ani ai săi, despre datoriile față de țară, despre obligațiile față de popor, secretarul general al partidului ne-a pus încă o dată în fața acestei singure poziții acceptabile și pe noi, cei care nu muncim în fabrici sau la muncile cîmpului : *să ne slujim poporul !* Dacă ar fi să traduc formula aceasta în limbajul concret, al muncii mele de scriitor și gazetar, ar trebui să spun : nu poți sluji poporul, dacă nu vezi că el e compus din oameni, din oameni care trebuie slujiți. A nu-i sluji pe cei de lîngă tine, în ideea că tu slujești poporul, în general, e o imposibilitate. Îmi pun aceste probleme, pentru că nu cred că e bine ca unii să creadă că lumea e de acord că ei slujesc poporul, numai pentru că vor cita a această dreaptă zicere cu privire la popor. Tovarășul Ceaușescu a spus această frază și a repetat-o, insistent și adîncit, pentru ca fiecare la puterile fiecăruia să-și slujească poporul — partea de popor pe care o poate sluji — iar nu să considere că datoria e îndeplinită, din moment ce el repetă verbal credința conducătorului nostru. Pentru că e cazul să ne înțelegem asupra unui fapt : minunatele cuvinte ale tovarășului Ceaușescu n-au numai rolul de a-l defini pe dumnealui, ci și rolul de a ne angaja, la acest fel de înțelegere a lucrurilor, pe noi, ceilalți.

Numai pe acest drum ne vom face fiecare din slujirea poporului un mod de a da *treburilor concrete* mai multă valoare și încărcătură patriotică. Să nu uităm că a sluji poporul, pentru tovarășul Ceaușescu, care e conducătorul statului și partidului nostru, înseamnă a sluji pe toți cei care compun acest popor, în vreme ce pentru fiecare dintre noi datoria față de popor înseamnă datoria față de ce putem realmente face.

Și, așa cum sănătatea acestui popor e temeiul oricărui gînd de bine cu privire la unul dintre fiii săi, tot astfel slujirea poporului de către conducătorul său, patriotismul acestui bărbat politic, se întemeiază pe datoria împlinită a fiecăruia dintre noi.

Adrian PĂUNESCU

De la caz la caz

JIGNIRE

de Al. CORNESCU

Ați observat, nu încape îndoială, abundența de afișe care împodobesc unitățile prestatoare de servicii, afișe care predică, toate, abolirea bacșișului... Pătrate, dreptunghiulare sau de alte forme geometrice, imprimate pe hîrtie colorată, ele exprimă niște apeluri călduroase către clienți de a respecta demnitatea lucrătorilor respectivi, de a nu-i jigni oferindu-le micul sau, uneori, marele supliment bănesc, peste costul legal al operației realizate.

Nu știu exact care este rezultatul acestei campanii. Ce-i drept, în destule locuri ești servit fără să ți se ceară nimic în plus și chiar fără să ți se dea de înțeles că „atenția", oricît este ea de jignitoare, ar fi totuși bine primită. De ce să vorbesc, așadar, cu păcat ?...

Dar nici nu se poate trece cu vederea faptul că, în multe alte locuri, afișele sînt afișe, iar bacșișul este bacșiș, solicitat uneori cu blîndețe, alteori cu violență, de cele mai multe ori sugerat în mod insinuant și acceptat cu demnă indiferență.

Deunăzi, m-am aflat într-o asemenea unitate, servit fiind chiar de responsabilul acesteia. Priveam amuzat cum fiecare client, la plecare, strecura cîțiva lei în buzunarul halatului celui care-i lucrase. Nimeni nu întindea mîna, nimeni nu dădea în mînă. Discreția era absolută. Halatul avea buzunare, clientul punea ceva în ele. A cerut cineva bacșiș ? Nimeni. Dimpotrivă, totul se petrecea într-o atmosferă de amabilitate și înțelegere aș spune chiar de simpatie reciprocă. E adevărat, afișele de pe pereți aminteau că a da sau a primi bacșiș este nedemn, este jignitor. Dar toată lumea păstra o aparență de demnitate și nimeni, absolut nimeni, nu părea jignit.

Cînd mi s-a terminat și mie lucrarea și m-am îndreptat spre ușă, responsabilul, care, cum spuneam, mă servise, m-a condus respectuos și m-a salutat la fel. Pe legea mea, nu mi-a cerut nimic, dar absolut nimic. Atîta doar că, executînd o mișcare ciudată ca de dans, a săltat cu multă dexteritate șoldul stîng, scoțînd în evidență buzunarul halatului. Și în timp ce pe chipul responsabilului nu se putea citi altceva decît un zîmbet de circumstanță, șoldul săltat într-un anume fel și buzunarul exprimau ceva ce buzele, ochii și tot restul făpturii nu îndrăzneau s-o facă.

Atunci am scos din portofel cîțiva lei și i-am strecurat în buzunarul halatului, buzunar care, pe dată, împreună cu șoldul au revenit, prin aceeași mișcare savantă, la poziția inițială.

Iar eu am plecat oarecum indispus. Nu pentru cei cîțiva bani. Nu. Ci pentru că jignisem un om. Cel puțin, potrivit afișelor...

DE SĂPTĂMÎNA VIITOARE PUTEȚI CITI ÎN

„FLACĂRA"

în noua ei formulă, următoarele rubrici :

- «Flacăra» la dispoziția dumneavoastră
- Lupta cu timpul
- Prezentul social
- Pagini de film, teatru, muzică ușoară și televiziune
- Realitatea
- Ultima oră științifică
- Reportaj senzațional
- Sub semnul urgenței
- Sport
- Universul
- Umor
- Varietăți

În următoarele săptămîni:

- Războiul sănătății
- Confidențial
- Condiția femeii
- Procese rejudecate
- Dosarul revistei «Flacăra»

Redactor șef: Adrian Păunescu

JURNAL HELLENIC (IV)

MARINA ZEA

de Pop SIMION

SĂ FII ARMATOR CU BANI și să ai o puzderie de nave pe mările lumii !, iată unul din idealurile care înfierbîntă mințile grecilor — și azi, precum ieri, de-apururi și în vecii vecilor. Leac nu-i și nici nu-l caută cineva ; importantă e frenezia mișcării și libertatea instalată în toți porii. Astfel vorbea, cu accente patetice, domnul Potamiannis, proprietarul lui Epirotiki-lines, una dintre cele mai cunoscute companii navale din Mediterana. Nu-mi suna bine în gura lui adagiul care îi înnobilase pe întîii corăbieri ai Helladei, motiv să-l întreb franc :

„Numai dorul de ducă și vîntul de libertate îl stimulează azi pe un nafpaktos ?".

„E un fel de a spune", replică patronul și făcu un gest evaziv, preferînd să răspundă printr-o întrebare : „O metaforă nu șade bine unui armator ?".

„Dar dincolo de metaforă ?" arunc undița din nou.

„Dincolo de metaforă încep lucrurile prozaice", se plînge magnatul și face o grimasă, care îi pune bine în valoare faciesul, înăsprit acum ; omul de afaceri ia locul cetățeanului, se uită la mine cu pupile gris-fer și continuă cu lehamitea insului care se știe tare : „Ei bine, dincolo de metaforă e bussiness-ul, e forța, e banul, e febra disperată de a echipa navele, de a le spori, de a le arunca departe, pînă la dracu'n praznic. Dar ce pricepe din toate astea un scriitor ?! Mai bine să bem un pahar de Uzo".

Sorb paharul cu lichid lăpturiu și arome tari de migdală ; e o băutură tonifiantă, derivînd dintr-un soi de mastică, foarte populară în Grecia. Îți menține, zice-se, intact creierul gînditor. Pe armator băutura îl face nostalgic-sentimental, pe cînd în mine se instalează o melancolie, care nu scapă preopinentului meu, drept care întreabă :

„Nu-ți place ?".

„Prea te face să gîndești".

„Ce ?".

„Că Ulysse-i bătrînicios acum și posac".

Brusc, armatorul se plictisește de moarte, devine grăbit („mă cheamă afacerile") declară că-i sînt simpatic, drept care invită pe toți cei șase români pentru a doua zi la Epirotiki, de unde va veni un tip să ne ia.

Tipul vine întocmai, amuzat la culme și cu scuzele de rigoare pe buze (întîrziase două ore) timp în care patronul se înfuriase și îl căutase cu poliția. Avusese un accident de mașină, „un fleac" se grăbește să spună (desi Ford-Capri-ul e serios bușit).

„Este O.K., bine că merge", confirmă tipul, mai mult sleși, și rîde din toată inima, jucîndu-și statura atletică în mușchii elastici, care îl îmbracă frumos.

Urcăm, mașina demarează, lansîndu-se ca un bolid pe bulevardele supraaglomerate ale Atenei, în spațiul cărora omul meu face acrobații ; sare din flux, se strecoară la milimetru, evită la secundă, își croiește culoare imprevizibile și, în circa zece minute, ajungem în Pireu. Tipul se scuză iar, rizînd cu poftă :

„Nu pot să conduc mai încet, sînt șofer de raliuri. Bem o cafea ?".

Sînt în Marina Zea, cel mai luxos golf al Pireului, căptușit de puzderia de yahturi care se lăfăie extraordinar în soarele devenit agresiv ; un coctail de culori dulci, forme bizare, nume fistichii și însemne exotice, amintind toate cotloanele pămîntului. Sorb o cafea „capucino", timp să aflu că ciceronele meu are 27 de ani, îl cheamă Aris (Aristide), a profesat gazetăria, e proprietar de mici magazine, înfocat meloman, șofer de temut și se ocupă actualmente de „public-relations" la Epirotiki. Am înțeles că e „băiat la toate", profesie inestimabilă dacă știi s-o ții. Aris părea că știe s-o țină ; o flegmatică mulțumire de sine îi ornează obrazul de Hermesefeb și nu conține să-și vibreze mușchii elastici, după care întreabă cu glas de violoncel :

„Ei, cum să ne petrecem ziua ?".

„În larg", lansez o părere, unanim confirmată de colegi.

„O.K., ieșim cu un yaht al patronului și înnoptăm pe o insulă a naibii de interesantă", confirmă Aris și pleacă să dea niște telefoane.

Treaba cu insula era utopie, noi plecam din Grecia a doua zi dimineață, amănunt care ne indispunea și preferam să-l ignorăm, deocamdată, lăsîndu-l pe Aris în apele lui.

Yahtul pe care pătrunsesem e frumos, ca toate celelalte, se numește Pnoi (Briza) și promite o plimbare cum mai făcusem pare-mi-se, în visurile mele de adolescent. Navă albă, suplă, cu mers de mătasă, făcută anume pentru plăceri și echipată în consecință : salon, tapeturi, stereofonii, instalații de climatizare, cabine-buduar, obiecte de epocă, instrumente de fină navigație, feronerii, lux — totul concentrat într-un corp delfinic de o sută de tone, sub 25 de metri lungime și o putere de fugă de 11 mile pe oră.

„Nu vinzi yahtul?", întreb.

„Patru milioane de drahme, bani peșin, și tranzacția e ca și făcută", zice Aris prin gest reflex și minte electronică.

„Ce ai studiat ?" vreau să știu.

„Științe economice și marketing, dar îmi dezvolt aptitudinile umanistice, ca autodidact, deoarece am gînduri mari", vorbește Aris dintr-o respirație, clipă în care îi simt poza protocolară, dar și forța celui care (între altele) știe ce vrea.

Tindălesc pe punte, în briza moale, învățîndu-mi ochii să citească metamorfozele infinitesimale ale nuanțelor apei : irizări verde-gri, apoi (succesiv) jad, peruzea, smarag, verde-albastru, albastru de Prusia, pînă la negru-brillant și negru de ivoriu (cerneala mea preferată). Evoluăm în direcția sud-sud-est, lăsînd la pupa ultimul golfuleț (Mikrolimanon) însă ținîndu-ne cam la trei mile de coastă, paralel cu marea rivieră atheniană, cu salba de stațiuni înșirate de-a lungul magistralei King George, unde țipă luxul și se toacă banii.

Întîlnim pescari singuratici (ieșiți parcă din Hemingway la dorade), balize albe de plută de plastic, insule minuscule, tot albe, pustii, cargoul Magnolia, sub drapel cipriot, două crucișătoare fără vreun însemn (ale Flotei a 5-a, lumea le știe !) se profilează la orizont, intens zimțată, insula de tristă faimă, Makronisos, imperiu de cretă, fără pic de apă, impropriu vieții.

Îl întreb pe ciceronele bonom :

„E mare flota Epirotiki ?".

„Depinde din ce unghi o privești: după mine e mică !" afirmă nonșalant, replică de pușlan, la care izbucnesc în rîs și cei doi „pirați", timonierii Georgeos și Panayotis, dresați să fie sobri și gravi.

Aveau de ce rîde : Epirotiki-lines e o companie de un secol vechime, are o duzină de vase mari (decorate de magnificul Belley, o somitate mondială în materie) între care celebrul transoceanic Atlas (15 000 tone) distribuite în evantai, pe toate distanțele — în Mediterana, Marea Neagră, coastele americane, Caraibe, turul Africii — plus cargourile comerciale, foarte solicitate în golful Persic.

Reintrăm în Marina Zea, pe o mare incendiată de soare stins, care se conjugă de minune cu Pireul, oraș eminamente alb, geamăn cu Cannes, întru lux, culoare locală și țîfnă aristocratică. Să nu arunci un muc de țigară pe străzile acestui oraș, deoarece vei fi admonestat pe loc cu asprime. Are faima de a fi cel mai curat oraș al Greciei, cocardă pe care o poartă fudul : străzile sînt sterile și septice, iar gunoierii, echipați în alb de sus pînă jos, par generali de marină (bluză de lînă, pe corp, pantalon de buret, pantof alb și chipiu așișderi). Pedanterie ? Poate, dar le șade bine.

Ne revedem cu patronul, la al nu știu cîtlea etaj al edificiului în care își are compania birourile. Ciocnim un pahar de (invariabil) Uzo, prilej să mă interpeleze :

„Sînt curios ce gînduri inspiră acest al doilea pahar de Uzo".

„Exact ca primul : Ulysse-i bătrînicios și posac", am zis, mulțumindu-i foarte respectuos pentru promenadă și tot.

Puteam oare să-i spun : că nu glasul stomacului echipează navele grecești și le aruncă pe mare (cum susțineau anticii) ci le mină lupta pentru piețe a marilor rechini ?!; că Ulysse și-a pierdut iremediabil Ithaca și nu mai duce dorul de țară ?!; că vîslașii de azi nu-și astupă urechile cu ceară și nu evită magicele chemări de sirenă ?!; că nimeni nu mai crede în neprihănirea vreunei Penelope ?! Aveam oare cui să-i spun toate astea ?!

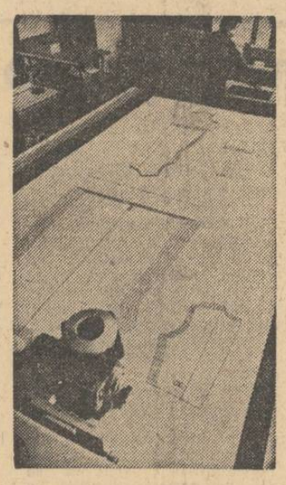

O renumită fabrică de confecții din Italia se folosește de „munca" unui creier electronic, pentru a produce îmbrăcăminte pe măsură. Calculatorul desenează pe un carton toate... taliile unui anumit model. Urmează apoi dispunerea optimă a tiparelor pe materialul, alcătuit din multe zecimi de straturi, care este tăiat tot... electronic.

■

LA TELEVIZIUNEA olandeză s-a organizat un concurs pentru bărbați privind răspunsul cel mai operativ și original la întrebarea : „Unde poate merge femeia fără să fie însoțită de bărbat ?" A cîștigat un bărbat care a răspuns pe loc : „Poate merge pretutindeni în afară de ofițerul stării civile".

LA UZINELE de avioane din Essen (R. F. a Germaniei) s-a construit aeronava „Nippon" avînd o lungime de 60 m. Ea a fost fabricată ca o comandă pentru Japonia și va servi de stație-laborator pentru studiul mediului înconjurător.

■

AERUL din capitala Spaniei este unul dintre cele mai poluate din Europa. Potrivit dezvăluirilor făcute pe această temă de o publicație medicală

este suficient de a rămîne întins pe un trotuar din centrul Madridului, către orele 14, pentru a pierde rapid cunoștința. De asemenea, în ultima vreme s-au semnalat mai multe cazuri de emfizem pulmonar, provocate de impuritățile din atmosferă.

■

IN APROPIERE de localitatea poloneză Czerwona Gora a fost deschisă vizitatorilor o peșteră care se cheamă „Raj". Ea se compune din cinci săli, care sînt legate între ele printr-o galerie. Grota a fost săpată de apele de infiltrare, în urmă cu 50 000 de ani. Creațiile apei — stalactite și coloane zvelte — au forme extrem de interesante.

POTRIVIT calculelor, Statele Unite au lăsat pe Lună, în cursul programului „Apollo", diverse materiale, evaluate la suma de 517 milioane de dolari. Cele mai costisitoare au fost modulurile lunare, cele ale lui „Apollo-11", „Apollo-12" și „Apollo-14" valorînd, fiecare, în jur de 40 milioane de dolari și cele ale ultimelor trei misiuni selenare, care au costat, în total, 150 milioane de dolari.

■

Funcționarul londonez David Hargrewes, un pasionat cititor al romanelor cu eroi cavaleri din evul mediu, a fost într-atît de captivat de isprăvile lor încît și-a comandat și el un coif, zale și tot dichisul cavaleresc. Astfel echipat se plimbă uneori în timpul liber pe străzile orașului. „Mă simt minunat — declară el după asemenea escapade — dar e cam greu cu transportul. Autobuzul nu-l pot folosi, iar să-mi cumpăr un cal, nu-mi convine...".

CUM A FOST RESTAURATĂ PIETA

După mai bine de opt luni, de cînd celebra sculptură Pietà a lui Michelangelo a fost deteriorată în urma unui act de vandalism, lucrările de restaurare au fost încheiate. Dar, pentru a se ajunge aici au fost necesare ample și complicate lucrări executate de cei mai cunoscuți specialiști italieni în restaurarea operelor de artă. Despre toate acestea a vorbit recent, cu ocazia unei conferințe de presă — cînd a fost prezentată ziariștilor din capitala Italiei, Pietà restaurată — conducătorul colectivului ce a executat minuțioasele operații.

Așa cum a afirmat el „în toată perioada de restaurare a trebuit să se țină cont de faptul că era vorba de o operă a cărei finețe cerea o muncă foarte migăloasă, o adevărată „grafie" specială. Deși fragmentele cele mai importante ce au fost dislocate au fost găsite în stare integră, totuși lipseau unele fragmente ce trebuiau „recreate". Dar, pentru ca acestea să nu poată fi observate de privitori, au fost necesare multe operații de tatonare și documentare care, după declarațiile dr. De Campos, au cuprins aproape trei sferturi din timpul ce s-a scurs de la începerea lucrărilor de restaurare. Documentarea s-a făcut comparînd fotografii și desene existente dinainte de deteriorarea operei cu cele executate ulterior. Fiecare „leziune" a fost fotografiată din mai multe unghiuri, cu iluminare diferită, pentru a nu se produce la restaurare, vreo „deviație".

Pentru „întregire" au fost folosite fragmente de marmură artificială, a cărei culoare coincide cu cea a materialului prelucrat de Michelangelo. În prealabil, însă, acestea au fost supuse la multiple probe de rezistență. O problemă dificilă ce a trebuit să fie rezolvată de experții italieni a fost alegerea materialului cel mai potrivit cu care să se realizeze lipirea fragmentelor adăugate, deoarece trebuia să asigure nu numai o deosebită rezistență dar și „discreția" necesară pentru a nu se observa locul lipirii. În cele din urmă, s-a recurs la pulbere de marmură de Carrara amestecată cu rășini sintetice.

Un moment de o deosebită tensiune, a remarcat dr. De Campos, a fost, cel al reasamblării unui braț ce fusese rupt în două bucăți. Problema fiind, de ordin static, s-a apelat la ingineri. Dificultatea era să se realizeze fixarea brațului în poziția inițială, fără a se apela la vreun dispozitiv mecanic exterior. În cele din urmă, s-a folosit un procedeu care, după opinia specialistului italian, constituie o „premieră mondială" în acest domeniu. Mai întîi, s-a săpat un șanț pe lungimea întregului braț, în care a fost introdus un tub flexibil de oțel. Cu un sistem adecvat s-a creat vid, ceea ce a dat posibilitatea introducerii unui material care, o dată cu solidificarea, a fixat brațul în poziția dorită.

Pietà va fi expusă pe vechiul loc, dar, de această dată, va fi protejată de un paravan din sticlă la montarea căruia se lucrează în prezent. „Nu este o soluție menită să întrunească aprecieri din punct de vedere estetic — a precizat dr. De Campos — dar am recurs la ea pentru a preîntîmpina noi acte asemănătoare celui de acum cîteva luni. Astfel, Pietà nu va fi privită decît de la distanța de opt metri".

Capul Madonei înainte și după restaurare

ODISEEA CELOR CINCI... ELEFANȚI

• La vîrsta de trei ani, au fost capturați în Africa de Sud • Sosiți în Franța au fost „transferați" pe un camion prevăzut cu...încălzire centrală. • Cei cinci tineri elefanți s-au dovedit extrem de gingași, cînd instalația de încălzire s-a defectat. • Au contractat o dublă congestie pulmonară, maladia făcînd două victime.

Deși nu erau frați, Mike, Roby, Pussy, Edy și Bob crescuseră de mici, împreună. Văzuseră lumina zilei într-o rezervație din Africa de Sud, în Kruga „National Park". Trei ani a durat marea lor libertate și voioșie. Apoi, într-o bună zi, au fost... capturați, la comanda unui circ din Roma. Din fericire soarta nu i-a despărțit nici atunci. Au călătorit cu o mare navă, specializată în transportul animalelor de talii „impozante". Așa au ajuns în citadela universitară Oxford, unde trebuiau să intre în carantină. Nici o vietate mică sau mare, venind din alte continente nu poate „intra" în Europa, mai înainte de a fi supusă unor serioase supravegheri medicale și — bineînțeles — unui complex șir de analize. Între timp, a venit iarna. Iarna aceasta. „American Circus" din Roma își „pretindea" noii pensionari. Perioada de carantină se terminase cu succes. S-a hotărît „transferarea" celor cinci, din Anglia în Italia. Recent, spre sfîrșitul lunii ianuarie 1973.

Cei cinci prieteni au fost îmbarcați pe un ferry-boat, la bordul căruia au traversat Marea Mînecii, ajungînd în nordul Franței. Aici îi aștepta un urieș camion, prevăzut cu... încălzire centrală. Totul ar fi mers bine, dacă, după puțini kilometri nu s-ar fi defectat... încălzirea. Bieții elefanți au început să strănute. O dată, de două ori, de nenumărate ori. Nu după mult timp, ochii li se înroșiseră și tuseau puternic. Delicatele pachiderme, a căror greutate depășea pentru fiecare 400 de kilograme, răciseră serios. Poate aveau gripă... — au gîndit însoțitorii lor. Îngrijorați de soarta celor „cinci" — aceștia au renunțat la plecările călduroase,

care le acopereau genunchii și spatele și le-au... donat provizoriu elefanților, în speranța că se vor simți mai bine. Truda a fost zadarnică. La ieșirea din orașul Lille, unul dintre cei cinci nu mai trăia. Conducătorul auto gonea cît putea mai repede, pentru a ajunge neîntîrziat într-un orășel cu medic veterinar. La Chalon-sur Saone însoțitorii s-au îndreptat urgent spre primul medic veterinar. Prețioasa lor încărcătură risca să „dispară" pînă la sosirea la Roma. Veterinarul a simțit că-l cuprinde amețeala. Nici cînd în lunga lui carieră, nu avusese prilejul să... îngrijească asemenea pacienți.

— Îndreptați-vă în mare viteză spre Lyon. Eu nu am cele necesare pentru a pune un diagnostic valabil. Nu posed aparatura pentru ascultarea unor pacienți de... tipul acesta.

La sosirea în orașul Lyon, Roby zăcea neînsuflețit pe podeaua camionului. Trebuiau cu orice preț salvați cei puțin ceilalți trei, aflați în primejdie. Internați în lazaretul grădinii zoologice din Lyon, Mike, Edy și Bob s-au văzut înconjurați de o mulțime de oameni. Erau profesorii și elevii școlii veterinare care au colaborat cu specialiștii grădinii zoologice. Pentru prima oară în viața lor, cei trei elefanți au fost obiectul atitor atenții și unei nespuse îngrijiri. S-a început cu luarea temperaturii, operație nu tocmai lesnicioasă la pacienți atît de... impozanți : 35,4°. Apoi au urmat inhalațiile, tot soiul de injecții pentru întărirea inimii. În jurul „pacienților" s-a proiectat un dezinfectant cu aromă de eucalipt asemenea celor din pădurea lor natală...

Diagnosticul era îngrijorător : dublă congestie pulmonară. Li s-au administrat antibiotice. După aceea injecții tonice, menite să ajute organismului să reziste. Au fost serviți cu băuturi răcoritoare, pe bază de banane și citrice. Tratați ca în cel mai modern sanatoriu, după aproape o săptămînă, cei trei elefanți au început să-și mai revină. Suficient ca viața lor să fie în afară de orice primejdie. Acum, își petrec convalescența într-o ambianță plăcută, avînd o temperatură constantă de 22°, unde și-au găsit, în sfîrșit, odihna și liniștea.

Societatea pentru protecția animalelor a felicitat călduros întreaga echipă a „salvatorilor", care a făcut imposibilul, stînd zi și noapte la... căpătîiul pacienților, timp de o săptămînă.

(S-a întîmplat în ianuarie 1973)

Și-a regăsit tatăl datorită... filateliei

Margery van Dooren din orașul Alexandria, statul Virginia (S.U.A.) datorește filateliei faptul că și-a regăsit tatăl, aproape după o jumătate de secol. Istoria întîlnirii nu este de loc banală. La vîrsta de 9 ani, în anul 1930, Margery și-a văzut tatăl pentru ultima oară. Părinții ei au divorțat atunci și fata împreună cu mama, s-a mutat din St. Louis (statul Massachussets) în Virginia. Mama i-a spus fetei că tatăl ei, pe numele H. Biggers, a murit.

Margery a crescut, s-a căsătorit și a uitat de tatăl său. Între timp i-a murit și mama. Cu cîțiva ani în urmă Margery van Dooren deveni colecționară de timbre și membră a Uniunii filateliștilor americani. La finele fiecărui an ea primea și anuarul Uniunii filatelice cu lista filateliștilor din S.U.A. Privind odată acest anuar o izbi numele Biggers William H. — St Louis. Și pe tatăl ei îl chemă Biggers Wiliam și trăia cu 40 ani în urmă la St. Louis. Margery nu stătu pe gînduri și scrise o scrisoare la St. Louis lui William Biggers descriindu-i toate detaliile vieții ei de copil la St. Louis. Dînsa trimise scrisoarea așteptînd cu nerăbdare răsunsul. Acesta a venit, însă nu cu poșta, căci bătrînul William Biggers s-a urcat în tren și a sosit personal să-și revadă fiica. O revedere după mai bine de 40 ani și aceasta datorită filateliei.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

De pretutindeni

Această sticlă cu o capacitate de 4 litri, conține vin vechi de... 102 ani. Este vorba de soiul Jeroboam — Chateau-Mouton pus în vînzare, la licitație, de o cunoscută casă de vinuri din Franța. Sticla a fost cumpărată de Mario Ruspoli, care a plătit pentru ea 10 000 dolari, suma fiind afectată lucrărilor de salvare a orașului Veneția.

■

LA WURZBURG (R.F.G.) s-a înființat o „Bancă europeană a ochilor", la care vor fi conservate toate corneele donate de cei care doresc să redea vederea ochilor Corneele vor fi prelevate în momentul dispariției donatorului. Banca își va alcătui o echipă de specialiști, care vor „aprecia" prețioasele membrane oculare la prețuri extrem de... convenabile.

■

COLABORATORII unui laborator din Paris care cercetează problema poluării sonore au stabilit că sforăitul unui bărbat poate atinge nivelul de 70 de decibeli (zgomotul cu care se oprește la nivelul platformei un tren al metroului). În legătură cu această concluzie, luptătorii pentru liniște pun la punct diferite modele de dispozitive care vor obliga sforăitorii, ca în timpul somnului să respire pe nas iar gura s-o țină închisă.

O NOUĂ limbă denumită „semantă", destinată roboților, a fost elaborată de către un grup de cercetători din Kiev. Ea are la bază limbile slave și romano-germanice. Alfabetul se compune din 30 de litere. Unitatea fundamentală a acestei noi limbi constă în „semnificații" (sem), expresii cu semne, care pot fi înțelese de orice matematician. Noua limbă pentru calculatoarele electronice este cea mai simplă din toate cele elaborate pînă acum.

Corespondență specială pentru „Magazin"

CONSTANȚA — LABRADOR VIA „VULCANUL FURTUNILOR"

În dimineața zilei de 30 decembrie 1972, la ora 03,55 nava părăsește portul Constanța și puțini erau acei cărora le părea rău că nu vor face revelionul în familie. Și echipajul este o a doua familie. După 14 ore de marș, intrăm prin Bosfor, avînd pilotul la bord pînă la ieșirea în Marea Marmara. S-au scris foarte multe lucruri despre Bosfor. Dar, văzut noaptea, îl poți compara cu un bulevard pregătit pentru serbările de iarnă. Am trecut pe sub podul suspendat ce se va termina anul acesta și care va lega cele două maluri ale Europei și Asiei, făcînd mai lesnicioasă trecerea, față de actualul sistem de feriboturi care dau probleme mari pentru navigația navelor prin Bosfor.

A doua zi — după ce am trecut prin Dardanele — în Marea Egee, întregul echipaj pregătea sărbătorește nava pentru întîmpinarea noului an 1973. La ora 22 programul începe cu colindătorii. Colindul are multe glume la adresa echipajului și bineînțeles urările tradiționale. În loc de covrigi și mere, colindătorilor li s-a dat cîte un pahărel de coniac. Ambele careuri ale echipajului erau pregătite și ornamentate feeric. Nu lipsea nimic — de la flori, pînă la cele mai delicioase gustări, mîncăruri și băuturi. După ce am ascultat la radio cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită cu prilejul noului an, sirena navei a sunat în semn de salut și s-au trimis felicitări prin radio celor dragi din țară.

În prima zi a anului 1973, pe la orele 04 00 am trecut de capul Matapan prin Marea Ionică, spre Sicilia. Previziunea timpului arată că va fi furtună de gradul 9—10. Seara vîntul s-a întețit în rafale pînă la gradul 11. Era primul botez cu furtună al noului echipaj. După 6 zile de marș prin Mediterana, pe costele de nord ale Africii — Tunis, Alger, Maroc — am trecut pe coastele Spaniei, iar în dimineața zilei de 6 ianuarie ne îndreptam spre portul Gibraltar pentru completarea plinului înainte de a ieși la ocean. Întreaga navă părea că se prezintă la un concurs de frumusețe. Prin strădania ofițerului secund Intorsură Ion și a șefului de echipaj, Șerbănescu Vasile, întregul echipaj a muncit cu multă rîvnă — așa cum se angajase — pentru a face din navă o adevărată instituție care să reprezinte cu succes țara peste hotare.

Primirea la Gibraltar a fost festivă, multe din organele portuare erau prezente pe cheu și ne-au urat „bun venit". De altfel navele românești sînt foarte apreciate aici, prin curățenia și ordinea la bord. Avem 24 de ore la dispoziție pentru cele necesare. Echipajul a fost împărțit pe carturi pentru a vizita pe rînd orașul.

Pe toată perioada navigației din țară și pînă la Gibraltar — care este foarte complexă și variată — întreaga atenție a comandantului navei a fost în instruirea cît mai completă a ofițerilor de punte. Cu experiența sa de ani la comandă — deși are numai 36 de ani — cu multe zeci de curse la activ, a completat pentru fiecare zonă datele mai importante obținute în diferite ocazii : curenți, derive, elemente ajutătoare navigației costiere, alte modificări

În seara de duminică 07/01. 1973 ne luăm rămas bun de la organele portuare și părăsim Gibraltarul iluminat ca un castel ; flăcările rafinăriei orașului spaniol Algesiros, vin să copleteze tabloul nocturn feeric. Intrega ieșire spre ocean este plină, pe ambele maluri ale Gibraltarului, de lumini și faruri ce dau impresia unor coliere. După un vechi obicei marinăresc cei ce ies pentru prima dată în ocean, sînt botezați cu apă rece — prin surprindere...

Navigăm pe coastele Spaniei, spre Portugalia. În dimineața zilei de luni 08/01. 73 trecem prin apropierea Capului St. Vicento ; se vede cu ochiul liber fosta școală de marină. De aici ne luăm rămas bun de la Europa prin trei semnale de sirenă. Cei de la farul St. Vicento, ne răspund prin fluturări de bonete.

Nava se îndreaptă acum prin ocean spre Insulele Azore. Oceanul este cu hulă. Cu toate acestea fiecare este conștient de necesitatea pregătirii utilajelor și sculelor ; pescarii au pregătit trei complete de trauler de tip 30—36 sub îndrumarea ing. Calagiu S. și șefului de tură Pancrat Filat, iar baderiștii, sub îndrumarea tovarășilor Constantinescu I. și Ionescu Gh., mașina de filetat, decapitat și jupuit pentru fileuri, benzile transportoare etc.

Însemnări din viața echipajului pescadorului oceanic „Marea Neagră" care în 20 de zile a străbătut 4 322 mile cu peste 30 de „aterizări", făcînd față cu succes furtunilor și ghețurilor.

După-amiază — ca în fiecare zi — se fac antrenamente cu grupele de pompieri, remedieri avarii la corpul navei, salvarea omului de la apă etc., activități prevăzute cu multă atenție în rolurile navei. Șeful radiotelegrafist Olteanu Emil este cel mai solicitat de către noi ofițerii, atît pentru transmiterea datelor în țară despre situația de pe navă și drumul parcurs, cît și de primirea informațiilor meteorologice, un lucru de mare importanță în asigurarea unei navigații mai bune. Tot de la el aflăm că o navă suedeză aflată în Marea Adriatică, pe cînd noi navigăm prin apropiere, a luat foc și s-a scufundat.

În dimineața zilei de joi 11/01. 73. vîntul s-a întărit puternic și se vede prima insulă din Azore, insula Sao Miguel. Unii marinari au denumit această zonă a insulelor Azore „Vulcanul furtunilor". Navigăm de la o insulă la alta pînă în dreptul insulelor Pico și Faial, unde la cererea mecanicului șef intrăm în portul Horta, pentru unele remedieri la mașini. Continuăm cursa în dimineața zilei de 12. 01. pînă în dreptul ultimei insule din Azore, insula Flores, de unde continuăm spre portul St. John's din Neofoland — Canada, port specializat pentru asistență tehnică dată tuturor pescadoarelor care lucrează în zona nordică.

După ce facem față primei mari furtuni în Atlantic, în ziua de simbătă 13 ianuarie și oceanul parcă se mai potolise spre dimineața, în cartul 04—08 din 14 ianuarie s-a iscat din senin o furtună în nu mai mult de 30 de minute, devenind de forța 15 — tempestă — sub numele de Gril. Aproape 10 ore ne-am luptat cu furia valurilor. Aveam impresia că mă găseam prin Bărăgan și sînt prins în plin cîmp de viscol. Întregul echipaj a fost la posturi — mecanicii, timonierii, electricienii și marinarii — pentru a evita producerea unor avarii. La orele 10,00. radiotelegrafistul recepționează un semnal S.O S. din partea unui pescador francez — pentru o altă navă franceză, care se afla la circa 90 Mm. nord de noi. Am încercat să intrăm în legătură pentru a da ajutor navei „Gordian" — care se scufunda — dar a intervenit o navă engleză „Lister" care se afla mult mai aproape de locul naufragiului. Ne-a comunicat apoi că a mai găsit 5 supraviețuitori, urmînd a se îndrepta cu ei spre Cherbourg.

Sîntem după 18 zile de marș și mai avem 480 Mm de parcurs iar pe navă se lucrează pe sectoare — deși abia de te poți ține pe picioare. De multe nopți nu mai știam cum e somnul liniștit. Electricienii bordului: Căeru Mihai, Dobre Silviu și Decu Virgil, abia reușesc să facă față tuturor solicitărilor pe navă, punînd în funcție instalațiile. Să schimbi o lampă de pe catarg, cînd nava ia benzi de 25—30 de grade și pe furtună, nu-i un lucru chiar ușor.

Din informațiile primite prin radio însemnăm pe hartă primele banchize de gheață ce vor apare în următoarele ore de marș. Ne apropiem de portul St. John's. Se iau toate măsurile de navigație prevăzute pentru zonele cu banchize.

S-au împlinit 20 zile de marș continuu de la plecarea din țară și la orizont a apărut din nou coasta către care navigam. Suprafețe întinse de ghețuri străbătute cu multă atenție, mai ales noaptea. O dată cu noi mai intră și pescadorul românesc „Rarău", care vine din sudul insulelor Canare, pentru a participa la campania Labrador.

Pe toată perioada de navigație, care a fost destul de grea, s-au navigat peste 4 322 mile cu peste 30 de „aterizări" în diferite puncte, personalul a folosit toate procedeele de navigație, fără a avea nici cea mai mică abatere, dovedind încă o dată buna pregătire ce stă la baza școlii noastre marinărești.

După o zi de odihnă și pregătiri vom pleca în zonă pentru a participa la marea bătălie pentru pește.

Ofițer maritim
Jean IONESCU

Un autor, o carte

PERSONAJE FOLCLORICE, EROI DE ROMAN

Corneliu Buzinschi despre „PĂCALĂ ŞI TÎNDALĂ"

de Boris BUZILĂ

Păcală şi Tîndală, eroi de roman modern! Nu vi se pare năstruşnică această idee care nu mai este o fantezie, ci un lucru aevea; 400 de pagini tipărite! I s-a părut editurii însăşi (Cartea Românească) atît de îndrăzneţ şi, probabil, de încărcat de promisiuni ce se cereau onorate acest proiect, încît multă vreme cartea a figurat în planurile sale cu un titlu care nu lăsa să se bănuiască intenţiile autorului; perseverenţa acestuia a biruit, pînă la urmă, punctul său de vedere impunîndu-se şi în ceea ce priveşte ortografierea numelor celor doi eroi populari (în fond, îmi explică prozatorul, în rostire vocala controversată este mult mai aproape de â decît de ă...").

Îl rog pe Corneliu Buzinschi să-mi spună cum i-a trecut prin minte gîndul unei asemenea cărţi şi aşa cum povesteşte, mă lasă să înţeleg cît este de satisfăcut de treaba pe care a făcut-o, orgolioasa mulţumire de sine a autorului care visează opera capitală, opera „vieţii sale" (şi aceasta ar putea fi; i-a luat doar nu mai puţin de zece ani de muncă!) şi care savurează, poate, bucuria de a-şi fi însoţit cartea de o atît de frumoasă, de caldă şi de elogioasă prefaţă cum este aceea a lui Ovidiu Papadima.

— M-a preocupat de multă vreme literatura populară, cu deosebire cea epică, snoavele, păţaniile, întîmplările, povestirile de seară. În paralel cu cărţile pe care le-am scris şi le-am publicat din 1966 încoace, am în vedere anul debutului meu editorial, am început şi am continuat să scriu romanul lui Păcală şi Tîndală, a cărui apariţie coincide cu începutul unei etape noi în scrisul meu, cu asimilarea unui alt registru expresiv.

— Practic, cum aţi elaborat romanul? La ce izvoare aţi făcut apel? În ce raport vă aflaţi cu predecesorii?

— Oricît ar părea de bizar şi oricît de mult ar putea să ne îndemne în eroare aparenţele unei producţii literare abundente, brodate pe acest faimos tandem, nu am putut folosi ca punct de plecare, ca literatură de referinţă, decît cîteva zeci de pagini, în speţă, 25 — 26, despre Păcală şi vreo două, două şi jumătate despre Tîndală.

— În adevăr, ceea ce-mi spuneţi este cel puţin paradoxal. Fiecare cunoaştem nenumărate întîmplări cu Păcală şi Tîndală...

— De-a lungul timpului s-au adăugat povestirilor autohtone o seamă de întîmplări preluate din folclorul altor popoare, atribuite unui Nastratin Hogea, să zicem, sau Buhoglindă, sau Mateiaş Giscaru. Pe acelea le-am eliminat străduindu-mă să selectez numai întîmplările în care eroii noştri se defineau pe nişte coordonate ce ne sînt proprii doar nouă. Am lăsat de o parte concesiile făcute gustului mediocru precum şi „actualizările" nefaste, de la sfîrşitul veacului trecut, începutul acestuia, echivalînd cu tot atîtea alunecări în frivolitate: Păcală frizer, Păcală ordonanţă, Păcală farmacist...

— Pînă acum ne-aţi vorbit de lucrurile pe care le-aţi eliminat. Dar de la dumneavoastră ce-aţi pus? Ca să atingeţi numărul impresionant de peste o mie de pagini, cît mi-aţi spus că a avut cartea, iniţial, ca să ajungeţi prin reducţie la cele aproape patru sute de astăzi, a trebuit să adăugaţi mulţi şi „de la dumneavoastră"...

— De fapt, „de la mine" n-am pus mai nimic; numai din folclor; am considerat că dacă cutare sau cutare faptă cu tîlc n-a fost atribuită lui Păcală sau lui Tîndală, ei puteau fi, ipotetic, eroii ei.

— Cu alte cuvinte, cartea se dezvoltă ca o povestire de ficţiune pe motive populare...

— Vă este frică de cuvintele mari?

— În măsura în care nu-mi revine decît obligaţia de a le consemna, nu!

— Nu v-a scăpat, probabil, epigraful cărţii luat din Blaga; faimoasa definiţie a spaţiului spiritual şi etic românesc. Gîndul meu a fost — păstrînd proporţiile! — să transcriu în plan epic ceea ce Blaga a proiectat pe plan filozofic, să surprind, în complexitatea şi, dacă se poate, în totalitatea lui, sufletul poporului nostru, elementele care ne definesc şi ne aparţin. Mi-am gîndit astfel eroii încît să nu aparţină unui timp determinat, nici să nu se oprească nicăieri, să poată avea continuitate în timp, pe alte planuri şi înţelesuri.

— Deduc, din tot ceea ce-mi spuneţi, nota gravă a cărţii...

— Nu m-a ispitit ideea de a rămîne sclavul unei tradiţii subalterne. Făcînd, adică, din eroii mei nişte şmecheri, şi „descurcăreţi". Cu atît mai puţin nu m-am lansat în tentativa de a-i „demitiza", ci, dimpotrivă, am căutat să-i proiectez în mit, în simbol.

— Care este raportul dintre cei doi?

— Păcală este ţăranul de la loc întins, de pe plai (n-aş vrea să spun „de la cîmpie"). Tîndală vine de la munte, aş zice că este chiar ciobanul, ale cărui reacţii sînt mai elementare, mai instinctive. Amîndoi pot să acţioneze şi separat, între ei existînd şi un raport fundamental de interferenţă.

— Cum aşteptaţi confruntarea cu publicul, cu critica?...

— O aştept cu... seninătate. Fiecare cititor va găsi, sper, în carte, cel puţin cîteva pagini, care să-l intereseze. Chiar şi criticii pretenţioşi. Ba poate că şi snobii...

● Corneliu Buzinschi n. 1937, Bacău. Volume publicate: „Secvenţe dintr-o margine de lume", „Strigătul", „Sfinţii se vînd cu bucata", „Ochiul alb al visului", „Porunca cea mare", „Numiţi-mă Varahil", „Nuanţa albastră a morţii", „Hoţii de vise".

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

În scopul stimulării cinteculuisatiric, a cinteculuicapabil să incite simţul critic al ascultătorilor printr-un bobirnac spiritual, revista *Clubul* a organizat de curînd un concurs de creaţie. Am făcut parte din juriul invitat să trieze piesele compozitorilor şi autorilor de texte. N-a fost o treabă grea, dar nici prea uşoară n-a fost. N-a fost grea fiindcă pe pianina, unde partiturile au căpătat veşmînt de sunete, se înşiruiau mai puţin de treizeci de manuscrise, ceea ce nu de mult, dacă ne gîndim la utilitatea etică a genului satiric. N-a fost însă nici uşoară sarcina juriului, odată ce, în ciuda luminii puternice din biroul unde se îndeletnicea cu cîntărirea producţiei concurenţilor, abia a izbutit să descopere grăuntele inspiraţiei adevărate, scăpărarea duhului fără care nu există satiră.

Concurenţii au fost aproape toţi compozitori şi autori de texte profesionişti. Oameni aşadar de meserie, familiarizaţi cu legile şi tehnica genului. De ce nu le-o fi scos scîntei amnarul, cu destul de puţine excepţii de altfel, dovadă că premiul întîi nu s-a putut atribui nici uneia dintre piesele prezentate? Poate fiindcă au uitat de citva timp deprinderea de a cultiva un cîntec care, de secole, a fost în simpatia statornică a ascultătorilor, a însoţit prefacerile sociale şi a ascuţit observaţia critică, simţul moral al maselor. Pînă şi teatrul nostru de revistă, care l-a ocrotit şi i-a acordat o binevenită atenţie, a pierdut din vedere să-l mai includă, cum se cuvine, în repertoriul său.

Revista *Clubul* a iniţiat concursul său din dorinţa de a înzestra echipele de amatori, brigăzile artistice, soliştii vocali cu piese corespunzătoare unei diversificări a repertoriului lor. Ea cunoaşte din realităţile cu care colaboratorii săi sînt mereu confruntaţi lipsa unor lucrări în stare să dea viaţă spectacolelor şi concertelor de amatori — şi nu numai ale lor! — prin risul stenic şi demascarea temerară a ceea ce constituie [illegible] nirea bunului simţ, a omeniei, a civităţii ireproşabile. A încercat aşadar să devină moaşa socratică a cîntecelor satirice, a muzicii cu text haziu dar moralizator, realizate după toate legile artei.

Cei ce au răspuns la invitaţia revistei au fost prea puţini. Nu s-a spus, cu ocazia decernării celui de la doilea premiu şi a menţiunilor, care este motivul acestei penurii în domeniul satirei puse pe portativ. Să-l spunem noi, fără intenţia de a supăra pe cineva: teama de efortul pe care îl presupune genul, de travaliul artistic plin de răspunderea ce garantează, în ultimă instanţă, nivelul oricărei creaţii. O teamă pe care, pînă la concursul viitor, am dori-o alungată de compozitorii şi autorii noştri de texte, deoarece de cîntece cum a fost *Marinică* şi cum e, de astă dată, *Strutul* lui Valentiu Grigorescu şi Ciupi Rădulescu avem nevoie cu toţii.

CULORI — MOTIVE PLASTICE

de Aurel Dragoş MUNTEANU

În holul operei din Frankfurt am văzut cea mai recentă, pentru mine, lucrare a lui Chagall. Clădirea nu putea fi vizitată, pentru că se făceau reparaţii tocmai atunci, încît am fost nevoit să rog pe un maşinist jovial şi foarte gras să mă ajute, ceea ce omul a şi făcut, introducîndu-mă pe o uşă de serviciu şi lăsîndu-mă acolo o dimineaţă întreagă. Mi-am zis că ne aşteaptă vremuri mai bune, dacă am putut găsi un neamţ care să calce o regulă, numai ca să-mi arate mie un Chagall, şi m-am lăsat furat de zborul colorat al magicianului din Vitebsk. Pe pereţii laterali se aflau schiţele, iar în faţă o înscenare posibilă a spectacolului genuin, o facere a lumii, dacă pot spune. Celebrînd arta, Chagall o gîndea în termeni cosmici, ca meşterii din vechime, pentru care zeii cîntau din nai, iar lumile se năşteau în sunetele muzicii. Mi-am confirmat astfel o idee mai veche, aceea că arta constă într-o anumită poziţie în faţa lumii mai mult decît în abilitate tehnică. Trebuie să te pui în situaţia de a gîndi, de a imagina anumite lucruri, iar făcutul vine de la sine. La urma urmei, dacă ne gîndim bine, din punct de vedere strict tehnic, orice sculptor de mîna a doua poate realiza *Maiastra*, după ce a văzut-o turnată de Brâncuşi, ba aş spune chiar (o, impietate!) că o va face mai bine, cum s-a întîmplat cu un celebru falsificator al lui Vermeer, creator de falsuri mai autentice uneori decît originalele, în stilul maestrului. Se jură omul că el a comis pînza, şi nu-l crede nici un specialist! Şi totuşi, nici un imitator nu va reprezenta nimic pe lîngă Brâncuşi sau Vermeer, fiindcă numai ei au fost în atitudinea de a structura universul în felul lor, de a crea *motive* plastice, lumina, culoarea sau tăietura în material care îi reprezintă. Revenind la Chagall, am văzut la Frankfurt aceleaşi motive, figurile în levitaţie, calul, măgarul, cocoşul, vioara, dansatoarea, în culorile cunoscute. Transparenţele de albastru şi roşu te plonjau în spaţiul oniric, în visul aburos, de poveste haggadică, de biblie apocrifă. Înţelegerea lor înseamnă secretul cel mare al acestei arte, formula iniţiatică. Chagall mi se pare o expresie plastică a spiritualităţii care a dat midraschim-urile şi *Zoharul*, animat de aceeaşi propensiune spre aflarea de chei pentru lumile cele văzute şi nevăzute.

Există un motiv dominant în pictura lui Chagall, aş îndrăzni să-l numesc motivul mitic, în sensul larg al cuvîntului. El se află enunţat prin prezenţa măgarului. Măgarul zboară, cîntă la vioară, trage la căruţe în locul calului, îmbrăţişează fete, aprinde luminări, într-un cuvînt, se vede peste tot. Toate figurile se alungesc şi primesc expresia blîndă a animalului. Dacă nu e măgar, e cal sau bou, din aceeaşi ordine mistică. Un studiu atent al bestiarului chagallian ar releva surprize uluitoare. Pînă şi iubitei, Chagall îi dedică un măgar, în poziţie şezîndă, cu un ţinjet binevoitor, rezemîndu-şi capul de o mînă tratată aproape cubist (tabloul intitulat *Dedicat logodnicei mele*). Sensul mi se pare limpede acum şi mi-a fost dezvăluit de uleiul de la Grenoble, *Visul unei nopţi de vară*. Titania, albă şi diafană, lăsîndu-se îmbrăţişată de măgar, în visul ei de supremă fericire, căutînd cu mîna locul puterii masculine, cu un aer de sfîntenie pe chip. Fata este ca într-o icoană, cu marama şi ovalul alungit, cu expresie de austeritate resemnată, vine parcă dintr-un Ev Mediu pictural. Numai trupul glorios vorbeşte de natură. Animalul este îmbrăcat protocolar, în haine închise şi guler alb, atent şi prevenitor în gesturi, cu o tandreţe a mîinii care cuprinde umerii Titaniei, deşi roşu la chip, cu ochiul mare. El întruchipează principiul cosmic al vigorii, potenţa nelimitată, forţa devenirii. Capul lui blînd apare în parabolele biblice de pe vitraliile unei sinagogi din Ierusalim, ale cărei reproduceri au apărut şi în albumul publicat la noi, este nelipsit în toate imnele în care celebrează artele, reprezentînd elogiul fecundităţii, al puterii creatoare. Nu întîmplător artele şi religiile sînt pline de figura măgarului. Este animalul privilegiat, legat de triumful naşterii şi al devenirii.

Sub copacul de lîngă cuplul shakespearian se află, pe pînza lui Chagall, o iarbă azurie, ca un covor albăstrui, o altă dominantă a marelui pictor. O fi predilecţia lui pentru această culoare tot din zona explicată mai sus? Nu-i exclus, mai ales că e o culoare frecventă şi la alţi artişti, de extracţie spirituală similară. Ruşii, pe de altă parte, o cultivă cu un rafinament extraordinar. Am văzut un Kandinsky, *Dame in Moskau, um 1912*, cu casele în albastru, verde şi roşu, cu birja în mijlocul străzii şi figura care zboară, cu irizările tipice de nuanţe, amintind intens de Chagall. În general, mult, foarte mult albastru la Kandinsky, tratat asemănător. Gîndul meu este că această culoare semnifică un alt motiv plastic la Chagall. În fond, cerul şi tot ce vine de la el au fost întotdeauna văzute albastru, cum şi sînt de fapt, pe bolta arcuită ca un cort.

Zilele trecute a avut loc o manifestare prilejuită de Ziua Editurii militare în cadrul acţiunilor găzduite de Salonul naţional al cărţii la Sala Dalles. A fost vorba de o confruntare cu cititorii pe marginea noilor apariţii din domeniul ştiinţei conducerii şi al matematizării fenomenului militar contemporan. Cu pasiunea şi verva ce-i sînt proprii, academicianul Grigore Moisil a prezentat lucrarea „Teoria codurilor" de general-maior dr. inginer Ion Angheloiu. Reputatul şi cunoscutul om de ştiinţă are aprecieri din cele mai bune la adresa primei cărţi româneşti dedicată celor mai importante realizări obţinute în teoria codurilor — ramură nouă a ştiinţei, cu utilizări practice considerabile în folosirea calculatoarelor electronice.

Acad. Grigore Moisil şi general-maior dr. inginer Ion Angheloiu

OAMENI DE CUVÎNT

de George PRUTEANU

LA ÎNCEPUT DE RUBRICĂ. Această rubrică se naşte din întîlnirea unor texte ce-mi aparţin cu o sugestie ce nu-mi aparţine, ea venindu-mi din partea unui fermecător călător pe „mişcătoarele cărări" ale unor drumuri exterioare şi interioare.

Rubrica se numeşte Oameni de cuvint, *şi îl rog pe cititor să ia în seamă dublul înţeles al expresiei. Scriitorul este un om ce se naşte, trăieşte şi se înalţă prin cuvînt, prin forţa cuvintelor, mai sfredelitoare uneori decît laserul. Cuvîntul este plinea lui, este unealta lui şi — dacă nu vă sună urît — este arma lui, de apărare şi de atac. Cuvîntul n-a cucerit încă nici o ţară, şi e foarte bine aşa, dar a cucerit oameni. I-a pătruns pentru a-i face mai oameni. Un filosof francez se întreba mai demult: la ce e bună o carte în faţa unui copil care moare de foame? E bună, îi răspundem. Pentru că, chiar dacă acel copil va muri de foame, cartea e o frînă în calea inepţiei, un baraj nevăzut dar sigur în drumul samavolniciei — şi astfel, ea, cartea, va împiedica accesul foamei în trupurile celorlalţi copii. Iată de ce este scriitorul un om de cuvînt. Cuvîntul e mai blînd ca glonţul, dar mai tare ca el. Cuvîntul e mai friabil decît o puşcărie, dar acţiunea sa e mai rezistentă. Nici un cuvînt nu e pasiv, şi prin cuvînt scriitorul făptuieşte.*

Acesta e primul înţeles. Al doilea e că orice scriitor, prin opera sa, reprezintă un mod de a fi, sau, după o vorbă a lui Cantemir, o feldeinţă. Orice scriitor stimabil este — trebuie să fie! — un „om de cuvînt", un caracter. Sensul ideal este acela de conduită etică ireproşabilă. Sensul mai larg, acela de structură morală deosebită. Fiecare carte este şi un portret caracterologic al autorului ei. Or, acesta e al doilea punct care m-a interesat: artiştii, ca persoane, ca tipuri de umanitate, văzuţi prin cărţile lor, ca printr-o fereastră. Om în tom. Voi încerca, altfel spus, nişte portrete repezi, din cap pînă-n picioare şi din suflet pînă-n minte, dar pentru care nu-mi vor poza indivizii ci mărturiile lor: cărţile.

Rămîne să mă ţin de cuvînt.

Fenomenul Catrinel

Ecaterina Oproiu este „Mme de Staël" a noastră. Ea e femeia-discurs, dacă nu omni-, oricum poli-scientă, o enciclopedie agreabilă, de o agresivă cochetărie stilistică, şi nu numai. Ea dă *Contemporanului* nota de feminitate problematică, graţios-savantă, dar de-ar fi trăit la timpul întîiului *Contemporanul*, aveam un Dobrogeanu-Gherea retoric, pătimaş şi tribun — de sex slab. O Nădejde mai frenetică şi nu mai puţin polivalentă, o agitatoare de spirite.

Ecaterina Oproiu este o explozie de inteligenţă alintată şi nesofisticată. O inteligenţă cu şi fără *glamour*. Conformată ştiutului dicton, Ecaterina Oproiu îşi pune numai problemele pe care le poate rezolva, fiind deci o femeie absolută. (Bărbatul se mînează şi cu probleme insolubile — ceea ce duce la filosofie, metafizică, poezie, nebunie sau război).

Cu şansa unor iniţiale gemene, EO ar fi avut azi alura unui mit proaspăt şi autohton. Ceea ce nu înseamnă însă că diminutivul „Catrinel", sfidînd legile demnităţilor onomastice, nu se aureolează pe zi ce trece de aceeaşi prestanţă, trăgînd spre autonomie precum „Dalida", „BB", „Jackie" etc. — semn curat de idolificare.

Îmi amintesc cartea ei *Un idol pentru fiecare*. Cert, *un idol pentru fiecare* este şi „Catrinel" Oproiu. S-ar putea perora întens despre capacitatea ei de seducţie în cele mai diverse straturi sociale. Cartea e un *Pseudokinematikos*, unul din cele mai spumoase eseuri din scrisul românesc. Ca în Odobescu vînătoarea, în *Un idol*... filmele şi stelele sînt doar clapele pe care autoarea fantazează competent, divergent şi eminamente antidoct. E şi filmologie, cinestetică, şi sociologie, şi economie politică, şi psihologie socială şi filosofie aplicată sub acest pretext de celuloid. Aşa o vervă de mult n-a mai avut la noi o carte. Trebuie s-o asemuim unei tiribombe. Şi să observăm — păstrînd limitele — că Ecaterina Oproiu are *ceva* din mobilitatea de spirit a lui Călinescu. Aceeaşi ideaţie lunecoasă, aceeaşi gîndire în metafore brusce, jerbe de *witz*. „Catrinel" Oproiu este marea maestră a combinaţiilor lingvistice. Definiţiile pe care le dă ea logodesc cuvinte aflate la antipozi — şi am fi orbi să nu-i recunoaştem un talent scriitoricesc pe linia bunilor dresori de cuvinte.

Filmul e pentru EO, ca şi pentru noi, o lume în lume — de unde şi putinţa de a o investiga închis. Regii ei, eroii ei, legile ei, valorile ei, dumnezeii ei. „Catrinel" ne apropie de greci şi vede în film mitologia secolului nostru, iar în cinefilie, setea după o transcendenţă, după o lume-*altfel*, un univers de compromis. Nici cea de *dincolo* — prea himerică, colosal de incertă, nici cea de *aici* — uneori prea meschină, agasant de liniară. Filmul devine aşadar un surogat între Olimp şi mondocane, între Empireu şi mocirlă. Pelicula e echilibrul nostru sufletesc între cîmpiile elizee şi cele poluate.

Într-o lume care n-a fost niciodată rai, şarpele de celuloid aduce nu discordia, ci o molcomeală aparte, un soi de beţie prin imagini. Pămîntul nostru e bolnav de cinema, şi încă nu se preconizează mîntuire. (Lui Brâncuşi nu-i plăcea Filmul, pentru că e o artă care curge, neîngăduind meditaţia. Cam aşa e, dar iată, Charlot curge de vreo 70 de ani. El e un suav Don Quijote călărind rosinante marca *Ford*, şi luptîndu-se cu morile-de-vînt care sunt Ceilalţi, adică un infern burlesc).

Catrinel Oproiu ne spune totul despre film şi foarte mult în plus. (După cum o altă rubrică a sa din *Contemporanul* despuia exhaustiv *condiţia femeii*, a femeii sub toate formele ei de manifestare: savantă, *grande dame*, duduie, logodnică, funcţionară, bunică). Şi asta — într-unul din cele mai vertiginoase stiluri posibile. Oralitatea elegantă e primul său atu, nici o diferenţă între „Catrinel" televizată şi „Catrinel" tipărită. Autoarea e o percutantă oratoare, ştiind să pocnească din fraze ca din bice, ondulîndu-le şi învîrtejindu-le. Cartea e de citit cu voce tare.

EO, această *Bette Davis* prin coincidenţă fizionomică şi temperament, e un Puck erudit.

O călătorie prin România (VII)

PUŢUL ÎNALT (arheologie)

de Constanţa BUZEA

Spune-mi, dacă-am mai fi copii, dacă o zi, acum, am fi copii, ne-am răzbuna-ntr-o joacă fericită, sau într-o stare de repaos fără gînd?

Ţin minte că mă plictiseam, copil fiind, de somn, şi în amiezile fierbinţi, la marginea Bucureştilor, într-un decor mai mult decît sărac, mă concentram asupra unui fluture cu coadă. Voiam să-l prind, şi îl prindeam pe mărăcini, şi mărăcinii erau graşi. Cu tălpile umflate de ghimpi, cu fusta sfîşiată într-o creangă, în fiecare zi mă hotăram să ies cu sapa ţărănească şi să lovesc la rădăcină aceste plante violente. Se insera atît de dulce, şi somn mi se făcea în răzbunare, şi-a doua zi ploua. Mie-mi plăcea să stau pe geam, şi încăpeam pe tocul lui de lemn, şi ploaia nu mă atingea. Aveam un coş de petice şi gheme. Mi-era ruşine de răbdarea mea ce semăna de multe ori cu lenea. Nu era nimeni să mă vadă, dar îmi închipuiam că va veni o dată cineva care se va mira de lucrul meu.

În jurul meu era destul pămînt. Era un cîmp cu grîu şi cu porumb. Părinţii mei abia-şi închipuiau cum trebuie să iasă casa lor. Săpară temelia pe firul unei sfori întinse bine. Ţin minte vara cînd, cu grebla tîrînd-o după mine şi cu un sac împăturit sub braţ, plecam, la 9 ani, să string din mirişti paie. Părinţii mei, ca nişte păsări mari, gîndindu-se la mine-ntîi, ca la un pui, să fiu, visau şi începeau să-mi facă din nervii şi din munca lor un cuib. Iar rostul meu, care-mi făcea plăcere, era s-adun, ca păsările, paie, pe care ei apoi să le amestece în lut. Din patru scînduri date la rindea făcuseră o formă cu minere. Cu forma asta au întins în doar cîteva zile, pe căldură, atîtea cărămizi de lut, că locul, încă ne-ngrădit, era acoperit în întregime.

Aveam şi un vecin care-şi făcuse o fîntînă, ori mai corect, un puţ. Am scos atîta apă în acea vară din care nu-mi mai amintesc decît o stare de lumină naturală şi trupul meu opac, crescînd... Am scos atîta apă, -ntinzîndu-mă pe roata grea de fier... Şi îmi făcea plăcere, şi-n mintea mea visam să se termine, sau să se rupă lanţul, şi găleata de tablă a fîntînii să dispară. Cînd s-a-ntîmplat să scap căldarea-n puţ, veniră, pricepuţi, cu nişte fringhii şi cu-n cîrlig de fier au scos-o. Ce să mai zic!

Habar n-aveam de unde apăruse o căruţă cu scîndură fără margine frumoasă. Stinghii, şi bulumaci, şi cuie lungi. Gropi pentru stîlpi, şi stîlpii daţi cu capătul prin foc, apoi şmoliţi. Îi ajutam, ţinîndu-i strîns în braţe, să nu se-ngroape strîmb. Şi tot cu-o sfoară-ntinsă le corectam ţinuta. Şi gardul nostru era gata, şi curtea noastră fără poartă o vizita un cîine vagabond pe care l-am chemat cu pîine şi a rămas la noi.

Ce-am vrut să spun? Că de copilărie ne amintim de-atîtea ori uitînd că jocul nostr-a fost un fel de muncă, uitînd că mulţumirea noastră era, că, mici fiind, credeam prea mult în viaţa celor mari; şi asta, pentru că simţeam în ocrotirea lor dojenitoare că libertatea noastră era mică.

Acum am vîrsta lor, vîrsta aceea-n care-i numai vară, şi maica mea îşi descălţa sandaua şi frămînta pămînt de cărămizi.

Îmi amintesc ca de un lucru misterios şi tare, ziua cînd eu m-am rătăcit pe cîmp, şi-am plîns strigînd, şi nu m-au auzit. Descoperisem că în depărtare era un puţ, dar mai înalt, cu două rînduri de stîlpi în prăbuşire. Cu cît m-apropiam mi-era mai sete şi limpede că puţul era mort. Un drum cu praf adînc. Cred că de-atunci, din liniştea aceea dilatată, au izbucnit, şi pentru totdeauna, în nostalgia mea, valuri de greieri galbeni, decoloraţi, cîntînd, tăcînd, cîntînd, tăcînd...

Puţul înalt — şi-atunci o amintire — a fost şi numele care s-a dat încet oraşului întins în cartiere. A dispărut, i s-au furat pe rînd cei patru stîlpi, şi într-o zi am auzit că se pierduse chiar şina de oţel care-i ferise, cine ştie cît timp, ghizdul înalt.

Mă pregătesc să-nchei senin această scrisoare din copilărie. Neaşteptat de buna mea copilărie, în care m-am temut şi am muncit, în care am deprins singurătatea, în care parcă n-am plîns niciodată, din care parcă nici nu pot să plec.

ECOURI

LA PARIS s-au încheiat filmările peliculei intitulate „Şarpele". Spectatorii vor putea urmări, reunite pe acelaşi generic, trei mari vedete: Virna Lisi, Yul Brynner şi Henry Fonda.

Trompetistul şi şeful de orchestră Valenţiu Grigorescu (dirijor la Teatrul „Ion Vasilescu"), a scris pentru viitoarea premieră — „Reflectorul revistei" (de Ciupi Rădulescu şi Petre Bărbulescu), în care îi vor fi lansate o serie de noi compoziţii: „Pe bulevard" (Dorin Anastasiu), „Aur, aur" (Doina Spătaru), „Scrisori de dragoste" şi „Omul" (Cornel Constantiniu). În viitoarele luni, piesele sale vor figura pe două discuri; protagonişti — Cornel Constantiniu („Noapte de catifea", „Aminteşte-ţi mereu") şi Lucky Marinescu (Mi-e teamă că iubesc cu-adevărat", „Ca doi străini"). În prezent, scrie pentru festivalurile de la Mamaia şi Split (R.S.F. Iugoslavia) şi pregăteşte două noi înregistrări la Radio.

● Cele trei concerte extraordinare susţinute pe scena Sălii Palatului (1, 2 şi 3 februarie 1973) au fost un prilej de cunoaştere, de către publicul bucureştean, a unui pionier al rockului în Franţa: **Eddy Mitchell.** Mai întîi funcţionar la asigurări, Mitchell s-a afirmat graţie colaborării cu grupul „Les Chaussettes Noires", atingînd o mare popularitate în epoca „yé-yé"-ului. Îndrăgostit de echitaţie, tată a doi copii, el este acompaniat în turneu de o orchestră formată din 8 persoane şi dublată de 3 tehnicieni. Nu demult, i-a apărut, la „Barclay", un nou disc L.P., înregistrat la Londra (faţa A — în studiourile Pye, cu orchestra „London All Star") şi în Alabama, S.U.A. (faţa B — cu orchestra „Rhytm and Blues All Star).

Clepsidra

FEFELEAGA

de Constantin VIŞAN

O femeie cu obraz pămîntiu trăgînd de căpăstru un cal ca şi ea de trist. Un drum într-un peisaj de piatră. Femeia şi calul îl bat din zori şi pînă la asfinţitul soarelui cărînd fără odihnă bolovanii în care sclipesc firicele de aur. Muncă de Sisif plătită cu ţîrîita, sgîrcit, de stăpînul steampului. Femeia nu protestează, nu scoate un cuvînt. Care dintre noi n-o ştie pe Fefeleaga? Am întovărăşit-o sguduiţi pe drumul pe care a pus-o să păşească fără odihnă, cu bocancii ei mari şi grei Ion Agîrbiceanu. Dar au venit la rînd alte cărţi şi Fefeleaga a rămas acolo, în Ţara de piatră, încărcînd şi golind la nesfîrşit desagii cu bolovani, pomenindu-şi morţii. Ne aminteam de ea doar cînd aveam nevoie de greo comparaţie, de o evocare. Pe neaşteptate ne întîlnim însă din nou cu Fefeleaga. Aşa cum ne-am imaginat-o citindu-l pe Agîrbiceanu. Fefeleaga cea adevărată, cea pe care va fi cunoscut-o autorul. Întruchipare a suferinţei, a servituţilor văduviei, a disperării mamei care-şi vede casa pustiită de moarte. Are obrazul ca piatra din jur, ca piatra din desagii purtaţi de calul cu ochii trişti. Ştim că femeia aceasta e o actriţă. O actriţă pe care am admirat-o în atîtea roluri şi căreia mereu i-am zis Leopoldina Bălănuţă, ori pur şi simplu Poldi. Şi totuşi, de azi înainte Poldi va fi Fefeleaga. Nu doar un personaj ci o identitate concretă. O vom vedea pe stradă şi vom avea senzaţia că ne întîlnim cu Maria Fefeleaga. Agîrbiceanu ne-a lăsat o poveste tristă. Fefeleaga în ipostază cinematografică a căpătat dimensiuni tragice. Implinite cu un surprinzător relief într-un film original, realizat, după cum se ştie de doi regizori tineri. Inspirîndu-se din acelaşi autor, cei doi colegi de generaţie au creat două opere profund diferite, independente, unite însă într-un film unitar, de o rară frumuseţe.

Veroiu a sculptat un portret tragic, acţiunea capitolului său se desfăşoară auster, Dan Piţa înscenează momente de comedie, cenzurate însă mereu de accente tragice. Fefeleaga aminteşte prin destin de Insula lui Ioshida. Nunta lui Dan Piţa pare filmată printre oamenii şi stîncile Siciliei. Aparenţă doar, căci nu avem peliculă cu un aer mai autohton. Lumea Arhanghelilor, dezumanizată de goana după aur, surprinsă în faza ei de secătuire, tragi-comică, este descrisă cu o vervă acidă. Dacă se mărgineşte însă la pamflet, filmul ar fi fost doar o satiră obişnuită. În el există însă cei doi muzicanţi coboriţi parcă dintr-o baladă fantastică. Sînt două personaje de o mare puritate sufletească, transfigurate de către Radu Boruzescu şi Mircea Damian în creaţii cuceritoare.

De ce oare tocmai la urmă obişnuim să amintim de operator? Cînd în fond începînd cu primele secvenţe imaginea filmului subjugă ochiul, îl farmecă. Portretele şi peisajele din „Nunta de piatră" recomandă în Iosif Damian nu doar un operator de talent, stăpîn pe legile meseriei ci un poet al aparatului de filmat.

„Nunta de piatră" are substanţă de cîntec popular, de baladă. Dar ce irizaţii moderne a reuşit tînăra echipă să confere straniului cîntec de nuntă şi de moarte care traversează filmul!

Agîrbiceanu este mereu prezent în „Nunta de piatră", cu toate că-n tot filmul nu se rostesc decît vreo cîteva replici. Autorii cei noi ai poveştii despre Fefeleaga şi despre o nuntă sfîrşită tragic în satul lui Agîrbiceanu au vrut însă cu orice preţ să facă un film, nicidecum o variantă în proză. Şi au reuşit. Nu o reuşită simplă, o demonstraţie rece, tezistă, ci un poem cinematografic. Unul dintre cele mai originale, cum s-a spus pe bună dreptate.

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 11 FEBRUARIE

PROGRAMUL I: 8.15 Pentru sănătatea dv; 8.30 Cravatele roşii; 10.00 Viaţa satului; 11.10 Omul şi muzica lui: Franz Liszt; 12.00 De strajă patriei; 12.30 Emisiune în limba maghiară; 14.00 Telex; 14.10 360 de grade; 16.00 Campionatele europene de patinaj artistic — demonstraţiile laureaţilor; 18.10 Pierduţi în spaţiu; 19.00 Vetre folclorice; 19.30 Telejurnal; 20.15 Reportajul săptămînii. Cibernetica şi construcţiile forestiere; 20.35 Film artistic: Se mai aude nechezatul cailor; 22.00 Telejurnal; 22.10 Campionatele europene de patinaj artistic — demonstraţiile laureaţilor (partea a 2-a). PROGRAMUL II: 12.30 Promenada duminicală; 20.10 Eroi îndrăgiţi de copii. Ursuleţul Colargol; 20.40 Caleidoscop cultural-artistic; 21.00 Studioul muzical; 21.50 Telex tehnico-ştiinţific; 22.10 Mannix (reluare).

LUNI 12 FEBRUARIE

PROGRAMUL I: 17.30 Curs de limba franceză; 18.00 Telex; 18.05 La ordinea zilei... Azi, în judeţul Cluj; 18.20 Căminul; 19.00 Scena; 19.20 1001 de seri; 19.30 Telejurnal; 20.00 Cîntecul săptămînii; 20.05 Sistematizarea oraşelor; 20.45 Roman foileton: Piatra lunii după romanul lui Wilkie Collins. Episodul I; 21.30 Revista literară TV; 22.30 24 de ore; 22.45 Interpretul săptămînii. PROGRAMUL II: 20.00 Avanpremieră; 20.05 Delfinul Flipper; 20.30 Dans şi muzică de pretutindeni; 21.00 Seară de balet pe muzică interpretată la nai de Gheorghe Zamfir; 21.25 Film artistic: Calvarul.

MARŢI 13 FEBRUARIE

PROGRAMUL I: 9.00 Teleşcoală; 10.00 Telex; 10.20 Teleenciclopedia (reluare); 11.00 Telecinemateca pentru tineret: Feriţi-vă automobilul (reluare); 12.25 Pe-un picior de plai; 12.45 52 de iniţiative în 52 de săptămîni (reluare); 13.00 Telejurnal; 15.00—16.00 Lecţii TV pentru lucrătorii din agricultură: 17.30 Curs de limba rusă; 18.00 Telex; 18.10 Tehnic-club; 18.40 Panoramic ştiinţific; 19.20 1001 de seri; 19.30 Telejurnal; 20.00 Cîntecul săptămînii; 20.05 Seară de teatru: Sfîntul de Eugen Barbu; 22.00 24 de ore; 22.30 Seri de operă la Cluj; PROGRAMUL II: Seară pentru tineret.

MIERCURI 14 FEBRUARIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limba engleză; 9.30 De la alfa la omega; 10.00 Telex; 10.10 Moment folcloric; 10.20 La ordinea zilei...; 10.35 Revista literară TV (reluare); 11.35 Pe urmele lui Capija (Episodul III); 12.35 Moment coregrafic; 12.45 Telex tehnico-ştiinţific (reluare); 13.05 Telejurnal; 17.30 Curs de limbă germană; 18.00 Telex; 18.15 Întrebări şi răspunsuri; 18.40 Tineri interpreţi de muzică populară; 19.00 Timp şi anotimp în agricultură; 19.20 1001 de seri; 19.30 Telejurnal; 20.00 Cîntecul săptămînii; 20.10 Teleobiectiv; 20.30 Ciclul Jean Gabin — Vîrsta ingrată; 22.00

O probă de lemn de la o biserică norvegiană datind de 900 de ani : lemnul este în stare perfectă.

Sensibilitatea... lemnului

Același tip de lemn, din aceeași epocă, dar... supus intemperiilor. Fibrele sînt aproape în întregime distruse.

A fi de lemn ar trebui să însemne a fi extrem de sensibil. E un material cu viață fragilă. Variațiile de temperatură și de umiditate ale aerului înconjurător îl fac să sufere și îl pot chiar omorî în cîțiva ani. Ciudat însă că refuză veșnicia în orice condiții. În țările tropicale, lemnul poate să se dezintegreze foarte repede, iar în țările nordice trăiește sute de ani. Sînt case de lemn multiseculare ce mai pot fi încă locuite. S-au găsit corăbii ale Vikingilor perfect conservate. Frigul le conservă ? Dar din unele corăbii ale Vikingilor n-au mai rămas însă decît... cuiele ! Care este explicația ? Prof. Karl Borkin de la Universitatea Stellenborsch (Africa de Sud) a căutat-o, urmărind la microscopul electronic probe de lemn norvegian — unele foarte vechi în bună stare, altele, deteriorate. A observat că supus intemperiilor, lemnul se degradează, tensiunea prea mare face ca fibrele să se rupă. Nu rezistă decît lemnul care a fost la adăpost de schimbările bruște de climă. Dar nu rezistă etern.

De unde are Saturn inele?

Dispută mare pe această temă. Sînt inelele lui Saturn „cadavre" sau „avortoni" ? Susținătorii uneia sau celeilalte ipoteze sînt în conflict. Prima teorie se bazează pe legea lui Roche, după care există o distanță minimă de stabilitate pentru sateliții naturali. Dacă satelitul este în afara limitei respective, atracția planetei este atît de puternică încît provoacă maree catastrofale care ajung pînă la urmă să distrugă corpul. Orice planetă se arată fără pic de milă pentru imprudentele obiecte care depășesc limita lui Roche, distrugîndu-le. Iată un motiv serios pentru care originea acestor sateliți a devenit astăzi un serios subiect de dispută între cosmologi.

GEOLOGIE

FAMILIA RACHETELOR... SUBTERANE

Cînd le-am văzut pentru prima dată, cu trupul lor zvelt din oțel strălucitor, cu aripioarele desfăcute am avut senzația că mă aflu în fața unor minuscule rachete gata să-și ia zborul, către niscaiva spații cosmice. Am aflat însă că, de fapt, misiunea lor este explorarea adîncurilor scoarței planetei noastre.

Familia aparatelor pentru măsurarea deviațiilor a debutat cu „racheta" inginerilor **Iorgu Zahiu** și **Simion Iordache** și a tehnicienilor **Marin Polifronie, Gh. Săvulescu,** toți de la Întreprinderea foraj și lucrări geologice speciale din Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, primul fiind de altfel nu numai directorul general și decanul de vechime al întreprinderii (va împlini în curînd 30 de ani de profesie) dar și un remarcabil specialist în materie. Au mai urmat apoi diferite variante și, ultima, reușită : invenția lui Marin Polifronie și Gh. Săvulescu, aparatul minuscul, cu diametrul de 22 mm, o veritabilă bijuterie tehnică.

Menirea acestor aparate este aceea de a măsura direcția și înclinarea găurilor de sondă în perioada explorării straturilor subpămîntene. Înainte de a deschide o exploatare minieră, sau un cîmp petrolifer sînt necesare foraje în diferite puncte pentru a se măsura grosimea straturilor, a intercalațiilor de substanțe minerale utile pentru un calcul exact al dimensiunilor acestuia și pentru a împiedica efectuarea unor investiții neeficiente. În mod concret, după săparea unui interval, se extrag din adîncimi prăjinile de foraj, în locul lor este introdus un aparat de măsurat deviația care face măsurătorile cuvenite, după care acesta este scos și sînt reintroduse prăjinile.

O muncă greoaie și costisitoare întrucît întreaga manipulare de scoatere a prăjinilor de la o adîncime de 1 000—4 000 m (și mai mult) și apoi de introducere a aparatului durează în medie cîte 10 ore, timp care, raportat la costul unei zile sondă în explorare cît și la numărul repetat de operații, ne poate da o idee asupra cuantumului uriaș al cheltuielilor. La care cheltuieli se cer adăugate și deplasarea unui auto granic (o instalație autopurtată cu o tobă cu cablu) cu 2—3 operatori. Toate acestea fără a mai pune la socoteală pericolele de accident, care apar în momentul cînd aparatul de măsurat deviația se agață în subteran, fapt care necesită aparaturi speciale și adaugă noi cheltuieli.

Aparatele de măsurat deviația realizate de români exclud de la bun început toate aceste dezavantaje. Măsurarea deviației se face ori de cîte ori sapa se uzează și se extrage cu garnitura de prăjini de foraj pentru a fi schimbată. „Racheta", o carcasă dimensionată foarte atent dintr-un oțel special (pentru a rezista marilor presiuni din adîncuri) este pompată cu noroiul de foraj prin interiorul prăjinilor de foraj (care rămîn la locul lor) pînă la punctul terminus al prăjinii, respectiv pînă la sapa unde racheta își face „datoria" măsurînd deviația. Apoi se extrage garnitura de foraj pentru a înlocui sapa uzată, ocazie cu care și aparatura este scoasă la suprafață. Se exclud astfel operațiile de scoatere specială a prăjinilor, așteptările de utilaj special, introducerea aparaturii cu prăjini sau cablu, pericolele de accident etc., etc., obținîndu-se un control permanent al deviației sondelor și deci o urmărire conștientă și rapidă a lucrărilor.

Am avut prilejul să vedem interiorul rachetei și ne-am minunat de iscusința autorilor ei. În partea anterioară se observă o capsulă de ghidaj, apoi aripioarele anterioare și cele posterioare care au misiunea centrării aparatului în interiorul prăjinii. Mecanismul intern se compune dintr-un sistem de aparatură fotografică, alimentată cu baterii simple de tranzistor și 4 beculețe care-și concentrează lumina printr-un obiectiv asupra unui menisc, un mic disc magnetic, de fapt o busolă, cu spirale în jurul unui punct central. Minusculul aparat fotografic, cu „bliț", obiectiv și film, este acționat de un mecanism de ceasornic care prin declanșare comandă timpul de expunere o dată cu aprinderea beculețelor.

Ajunsă prin interiorul prăjinii la sapă, „racheta" se odihnește un minut-două și apoi declanșează aparatul care fotografiază busola din fața lui. Scos afară la suprafață aparatul aduce cu sine fotografia care indică cu precizie poziția forajului, orientînd pe specialiști într-un timp record, în vederea unor eventuale corecturi a sondei. Întrucît operația prezintă măsurători precise, **construcția aparatului este rezistentă la șocuri și lucrul se execută cu consum de tip redus, „racheta" românească aduce mari economii și mai ales permite intensificarea lucrărilor sub control permanent.**

Cînd te gîndești că se forează zeci și sute de mii de metri în fiecare lună !...

M. RADIAN

Cine ar bănui valențele acestei bijuterii tehnice ?

HOLMES PE URMELE STRESS-ULUI

Nu este vorba de Sherlock Holmes ci de dr. T. Holmes, profesor de psihiatrie la Universitatea din Washington. El a făcut un fel de scară a factorilor agresivi, în care sînt reprezentate toate „evenimentele" din viața unui om, dînd un număr fiecăreia dintre ele, între 11 și 100, în funcție de gradul de stress pe care-l are. Ca un exemplu, momentul terminării studiilor poartă numărul 26, căsătoria — 50, divorțul — 73. Numerele le-a „fixat" într-o serie de experiențe pe voluntari, cărora li s-a cerut să compare un eveniment în raport cu altul, căsătoria fiind în centru — 50. Holmes a stabilit că cel care totalizează la finele unui an 300 de puncte se găsește la limita fericită a stării de sănătate. Cum se depășește — e prea mult. Depresiuni, crize cardiace. Sub această cifră — e prea puțin, și iarăși depresiuni. Se pare că între 150 și 300 de puncte, 53% din oameni suferă de depresiune. Cei care totalizează doar 150 de puncte nu stau mai bine. În concluzie, o viață fără frămîntări e la fel de deprimantă ca și o viață cu prea multe. După părerea dr. T. Holmes, echilibrul nervos nu-l realizează cei care se conservă prea mult și se poate muri cînd se fac excese, indiferent dacă acestea înseamnă enervări, accidente sau prea multe plăceri.

O IMPORTANTĂ DESCOPERIRE PE FRONTUL ANTI-CANCER

Este sigur că nu poți obține o victorie dacă lupta se dă cu un adversar... neidentificat ! Pretenția ar fi absurdă. Or, în ce privește leucemia, multă vreme discuțiile s-au purtat în jurul cauzei: Există sau nu un virus al leucemiei? Apoi, în cîteva rînduri, din diferite puncte ale globului s-a anunțat că virusul leucemiei a fost descoperit. Știrile au fost desmințite. De data aceasta însă „detectivii" cancerului au motive să se felicite. Cercetătorii sovietici au izolat o particulă virală cu care au putut inocula leucemia unor animale de experiență — maimuțe. Dr. Boris Lepine, directorul Institutului de patologie experimentală și terapie de la Suhumi, Georgia, U.R.S.S., a declarat că a fost obținut virusul leucemiei injectînd unor maimuțe sînge provenind de la bolnavii de leucemie. Presupunînd că virusul izolat după aceea de la maimuțe ar fi specific acestora și a devenit leucemic venind în contact cu celulele canceroase umane — chiar și în acest caz — se afirmă în lumea științifică — descoperirea reprezintă o etapă importantă în cercetarea anticanceroasă. Dr. John B. Moloney, de la Institutul Național al Cancerului din S.U.A. a cerut să li se trimită „eșantioane" de particule virale pentru a se continua cercetările în paralel, dat fiind interesul mondial acordat acestei probleme.

MARELE PALAT DIN ADÎNCUL PĂMÎNTULUI

Basmele nu l-ar fi imaginat mai somptuos și mai misterios. Ca să-l descoperi trebuie să cobori în adîncul pămîntului. Un labirint de zeci și zeci de kilometri, culoare, pasarele, grote. Săli uriașe apoi ce se deschid. Una dintre ele măsoară 25 de metri în lățime și 80 în lungime, dar tulburătoare nu este doar imensitatea ei ci fantasticele flori de cristale albe care o decorează. O expediție a clubului speologic din Lvov a avut recent bucuria să-i descopere nebănuitele frumuseți. Au fost pînă acum explorați 92 de kilometri și noi expediții vor cerceta mai departe. Acesta, cel mai mare ansamblu de grote subterane din lume, se află în Uniunea Sovietică, regiunea Ternopol, după cum informează ziarul „Izvestia". Se numește „Optimistiticeskaya" și este grota ce se dovedește a fi cu mult mai vastă decît grota Mammuth din Statele Unite care părea pînă nu de mult să dețină recordul mondial ca dimensiuni.

TULBURĂTOAREA ARTĂ A NATURII

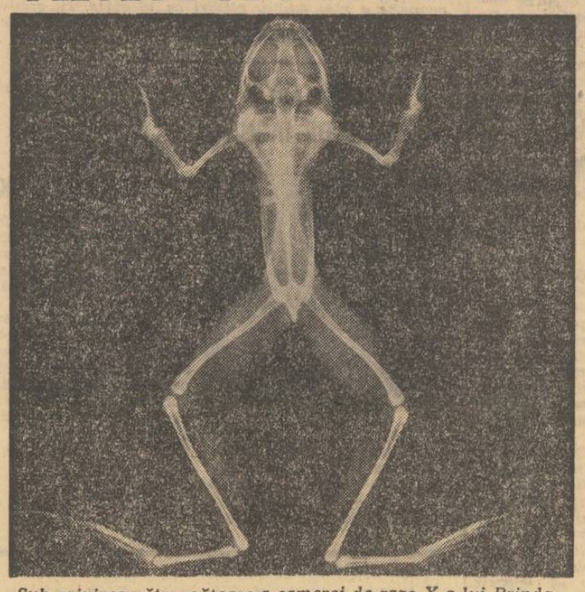

Sub privirea pătrunzătoare a camerei de raze X a lui Brindgman, scheletul unei broaște arată surprinzător de asemănător cu cel al unui om. Dar totodată apare cu claritate „arhitectura" ce-i oferă amfibianului ușurința saltului.

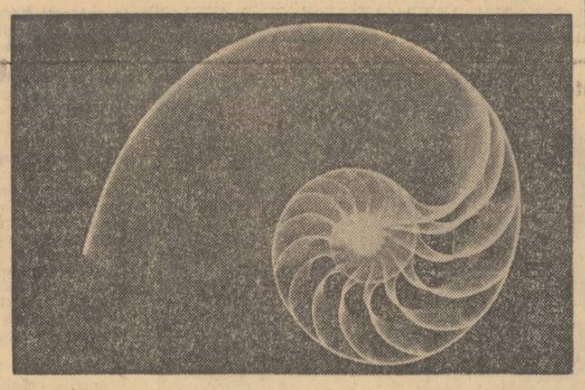

Una dintre cele mai impresionante fotografii ale colecției : imaginea spirală pe care o dezvăluie radiografia în interiorul acestui melc

Natura a fost cea care a făcut din artă și știință „un mod de a fi", cea care ne învață — cu cît succes ? — că trebuie îmbinat utilul cu frumosul. Un om de știință, Charles Bridgman, se specializase în autentificarea obiectelor de artă cu ajutorul razelor X. A devenit însă un adevărat avocat al diavolului, pătrunzînd „nesimțit și neștiut" în „laboratorul" artistic al naturii. A fost atras de frumusețea, de desenele simetrice aflate în mica faună. Recent tulburătoarele imagini au fost expuse la Muzeul de artă modernă din New York. În primul moment a fost doar surpriza valorii estetice, n-a întîrziat însă să apară semnificația... practică. Și aplicațiile utile se vădesc acum în cele mai diferite domenii, de la medicină pînă în... „tehnica" călătoriilor spațiale. Căci știința a intuit în frumusețe, ascunse, interesante „brevete" de invenție ale naturii ce merită să fie aplicate.

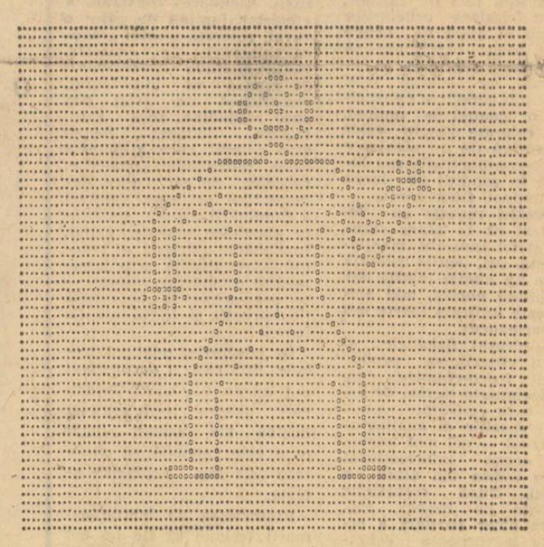

Presupunînd că marțienii ar exista cu adevărat și ar dispune de aceleași mijloace de comunicații ca și noi, în cazul că ar recepționa o emisie pămînteană, ar putea să-și dea, oare, seama că este vorba de o imagine ce trebuie reconstituită ? Acceptînd ideea că savanții marțieni ar dispune de dispozitive de decodare — în cazul nostru un televizor — cu ajutorul cărora să analizeze semnalele electromagnetice ale emisiunii, posedă ei aceleași simțuri ca noi ? Sunetul, spre exemplu, ar putea fi perceput doar dacă urechea lor ar fi sensibilă la variații de ordinul 20/10 000 Hz, iar imaginea, dacă imaginea retiniană a ochiului lor ar avea aceeași durată cu cea a noastră (o zecime de secundă). Altfel, pe ipoteticul ecran marțian, în loc să apară imaginea de mai sus, pe care noi le-o aducem la cunoștință ar apare simple linii în zig-zag...

In căutarea extrapămîntenilor

(V)

Civilizațiile extraterestre au încercat să ia legătura cu alte lumi?

La începutul secolului al XIX-lea, matematicianul Gauss credea că ființe inteligente ar putea popula planetele cele mai apropiate de Terra — Marte sau Venus. Pentru Gauss, singurul mod de a comunica cu aceste ființe extraterestre trebuia să fie limbajul matematic. El a propus, deci, utilizarea taigalei siberiene ca panou de afișaj al... teoremei lui Pitagora. (Se considera că laturile unui triunghi uriaș — de 15 km — realizate din culturi de culoare deschisă — secară, spre exemplu — ar putea fi ușor descifrate pe fondul întunecat al pădurilor).

Astronomul austriac Littrow unul dintre pionierii spectrografiei, a preferat Sahara ca „tablă" de scris. El a propus să se sape niște canale mari, reprezentînd figuri geometrice simple. Aceste canale urmau să fie umplute cu apă, peste care să se adauge cantități suficiente de petrol, astfel încît să se obțină o combustie cu o durată de șase ore. Littrow aprecia că succesiunea figurilor geometrice (cercuri, pătrate, triunghiuri) ar putea convinge locuitorii altor planete că Pămîntul este populat de ființe inteligente.

Emisiunile lui Jupiter

Metodele de semnalizare propuse de Gauss, Littrow și adepții lor par astăzi copilărești. Ele porneau de la ideea că inteligența implică abstracția matematică. Postulat fals dacă ne gîndim că Pămîntul abundă în animale inteligente care n-au cea mai mică idee despre abstracția numerelor sau a mărimilor. Albina, spre exemplu, a dus hexagonul fagurelui ei la culmea perfecțiunii fără riglă, fără compas, fără să cunoască valoarea numerelor. Presupunînd că cea mai evoluată formă de viață a planetei Marte ar fi albina, atunci ar trebui să fluturăm teoreme luminoase mult și bine pe dinaintea ochilor ei ! Cît despre răspuns... Acești savanți erau prizonierii mijloacelor epocii lor. Astăzi tehnicile radio și astronautica au permis explorarea spațiului interplanetar apropiat de Terra. Este posibilă, de asemenea, cercetarea eventualelor civilizații extraterestre aflate în exteriorul lumii noastre solare. Astronomii Terrei dispun, în prezent, de radiotelescoape capabile să capteze semnale, chiar foarte slabe, emise de ființe inteligente aflate la limita sistemului nostru. Pînă în prezent, însă, nici o planetă n-a emis semnale inteligente ; de la Jupiter ne-au parvenit emisiuni radioelectrice, dar de origine fizică.

Dintre vecinii planetei noastre, doar Marte ar putea adăposti organisme vii sau semne ale unui demaraj chimic al vieții. Sondele spațiale de tip „Marte" și „Mariner", care au survolat și studiat de aproape această planetă (la circa 200 km) n-au putut descoperi o civilizație la nivelului solului marțian. Detectoarele cu raze infra-roșii au alertat totuși biologii. Aceștia au crezut că au reperat linii spectrale corespunzînd unor substanțe organice.

Urechile universului

Astăzi, omul și-a mărit considerabil cîmpul investigațiilor astronomiei tradiționale, exploatînd toată gama undelor electromagnetice. Mult timp, astronomii n-au putut capta decît unde luminoase. Dar universul nostru are și alte raze, cele invizibile (razele ultraroșii, ultravioletе, X, gamma, hertziene) pe care noua astronomie a reușit să le identifice, cu ajutorul unor telescoape de un tip nou, radio-antenele. Radioastronomia a luat avans asupra astronomiei optice. „Urechile electronice" instalate pe Terra sau pe sateliți au furnizat informații prețioase și bogate, recoltate din regiuni foarte îndepărtate ale Universului, de unde radiațiile luminoase nu parvin decît extrem de slab.

Astronautica a dezvoltat tehnicile emisiunilor la distanțe foarte mari. Radarul a sondat solul venusian. În prezent, se poate emite în direcția unei planete nu numai cu ajutorul undelor hertziene, dar și a undelor luminoase utilizînd laserul. Totuși, superioritatea undelor radio pentru recepția galactică rămîne evidentă și astronomul englez Fred Hoyle și colegul său de la Universitatea Cornell, Giuseppe Cocconi, au propus folosirea acestor mijloace de transmisie cu mai bine de zece ani în urmă.

Animale mai evoluate ca oamenii ?

Cînd este vorba de a asculta sau transmite, trebuie neapărat admis că interlocutorul căutat are și el la îndemînă aceste mijloace de comunicații. Semnalele optice pe care Gauss și Littrow le-au propus pentru taigaua siberiană sau nisipurile sahariene se puteau adresa unor societăți care nu dispunea de mijloace moderne de telecomunicații. Astăzi, cînd un astronom contemporan vorbește de contactarea unor ființe extraterestre, el consideră că acestea sînt, dacă nu mai avansate decît civilizația noastră, cel puțin la nivelul ei de dezvoltare.

Într-o scrisoare pe care prof. Cocconi a trimis-o lui Bernard Lovell, directorul Observatorului Jodrell Bank din Marea Britanie, astronomul american a rezumat motivele care l-au determinat să creadă că viața nu este un fenomen izolat, limitat la planeta noastră. Este foarte probabil, a scris Cocconi, că alte societăți ca a noastră să se fi dezvoltat pe alte sisteme planetare din galaxia noastră, „existînd șanse serioase ca animale mult mai evoluate decît oamenii să existe pe unele dintre aceste planete". Ținînd seama de accelerarea progresului, o civilizație cu cîțiva ani posterioară celei a noastre ar putea oferi resurse tehnice mult mai avansate decît cele de care dispunem noi în prezent. Se poate, deci, bănui că aceste societăți exterioare sistemului nostru se străduiesc să intre în contact cu alte lumi. Pentru a le asculta, Cocconi propune folosirea unui radio-telescop de mare anvergură. El s-a interesat de marea antenă parabolică mobilă de 76 m diametru pe care sir Bernard a construit-o.

Ființele civilizate

Hoyle este încredințat, ca și Cocconi, că extrapămîntenii sînt tentați să contacteze alte lumi. Specialistul britanic a încercat să demonstreze că cercetările îndreptate în direcția contactării altor lumi nu sînt capricii de savanți extravaganți, ci se înscriu într-o perspectivă normală a evoluției civilizației noastre globale. Demonstrația lui Hoyle merită atenția ce i-a fost acordată. El a remarcat că progresul științelor și societăților este intim legat de cel al comunicațiilor cu ajutorul cărora se obțin tot mai multe cunoștințe. Un om care se închide într-o mică celulă socială, nu primește decît o informație limitată, care-i frînează substanțial dezvoltarea. Pentru Hoyle, dinamismul unei civilizații se măsoară în amploarea mijloacelor sale de comunicații. Orice societate dezvoltată la nivelul unui astru dispune, fără îndoială, de acest fond de acumulare și mai curînd sau mai tîrziu nu va putea evita contactarea altor lumi. Este unul din imperativele expansiunii sale intelectuale. Pămîntenii au ajuns la acest stadiu. Societățile extraterestre înaintate, care ar exista, dacă ne conducem după probabilitățile statisticilor, nu pot împiedica progresul în acest sens. Ajunse la nivelul nostru de civilizație ele se vor îndrepta cu siguranță în afara granițelor planetare și vor încerca să comunice cu lumile vecine.

George NICOLESCU

OCHELARII COLORAȚI PROTEJEAZĂ VEDEREA?

Folosirea ochelarilor colorați (fumurii) a devenit în zilele noastre o adevărată modă și, ca, orice modă, ea este adoptată de cît mai multe persoane. S-au găsit și „justificări" pentru apărarea acestei practici. Unii, mai ales femeile, preferă ochelarii colorați din cochetărie. La alții există o predispoziție caracterială spre timiditate și pentru a-și proteja fragilitatea emotivă, își pun această reacție la adăpostul sticlelor colorate. Dar dacă ideea că lentilele colorate sînt la modă se justifică, nu se ține seama în schimb de faptul că trebuie să existe o corelație normală între sănătate și modă.

Din punct de vedere medical, ochelarii colorați au indicații foarte limitate iar folosirea lor este vremelnică. Pentru ochiul normal ei sînt recomandați numai cînd sînt absolut necesari ca mijloc de protecție a muncii în unele profesiuni sau ramuri industriale, cînd sînt obligatorii în timpului lucrului; în activitatea pe un teren înzăpezit cînd lentilele fumurii protejează retina de arsuri grave provocate de razele ultraviolete; pentru a observa eclipsele solare.

În condiții patologice, ochiul bolnav poate beneficia de protecția suplimentară a lentilelor colorate în miopiile excesive cu modificări degenerative ale fundului de ochi, în afecțiunile inflamatorii acute irido-ciliare, în cataracta evolutivă sau în cataracta recent operată. Nu există însă nici o rațiune, pentru folosirea ochelarilor fumurii în afară de aceste cazuri. Mulți obișnuiesc să insiste ca oculistul să le recomande, cu ocazia unei prescripții corective de ochelari, o nuanță de umbral, sticle colorate simple celor care suferă de o afecțiune blefaro-conjunctivală sau lucrează în condiții de lucru cu iluminat fluorescent.

Cercetări recente au demonstrat că în afara cazurilor strict indicate, menționate mai sus, lentila colorată devine nu numai inutilă dar și profund nocivă, mai ales cînd este utilizată foarte des sau permanent.

În procesul fiziologic al actului vederii, se produc reacții fizico-chimice care sînt declanșate tocmai de lumină, care constituie excitantul specific al analizorului vizual — cel mai important organ informațional despre lumea din afară a omului. După cercetările efectuate de Parker, atenuarea chiar parțială a luminii perturbează echilibrul funcțional al ochiului și privează celula pigmentară și retiniană de stimulul său fiziologic — lumina.

Pretenția sistematică a multor persoane de a-și „proteja" ochiul de lumină sau de sursele obișnuite de iluminare, oferă în perspectivă un peisaj dezolant. Consecințele imediate ale folosirii sticlelor colorate asupra organului vederii nu sînt de loc neglijabile: a) **pseudofotofobia,** care poate deveni adevărată cu imposibilitatea de a vedea ziua fără ochelari, ceea ce duce la o adevărată dezadaptare a ochiului; b) **declanșarea degenerescenței epiteliului pigmentar al retinei,** constituind prologul degenerescenței maculare și a scăderii ireversibile a vederii; c) **diminuarea acuității vizuale,** mai ales în condiții de iluminare moderată sau slabă (seara, noaptea); d) **disimularea** unei insuficiențe de convergență a globilor oculari sau a unui strabism; e) în fine, **în cazul unui glaucom cu unghi închis, nediagnosticat încă, la un subiect cu un viciu de refracție puțin însemnat, poate avea consecințe catastrofale** (declanșează un atac acut de glaucom capabil să producă pierderea rapidă și ireversibilă a vederii).

Efectele excitației vizuale declanșate de lumină, au rezonanță și asupra întregului organism. Numeroși cercetători au arătat că excitația luminoasă vizuală acționează deseori în coordonare sau în antagonism cu alte excitații luminoase din diverse alte grupări celulare ale organismului. Așa se explică efectele tonice, dinamice, kinetice ale luminii asupra organismului, fenomene care se exercită mai totdeauna prin intermediul receptorilor vizuali. **Atenuarea constantă a efectelor luminii de către o sticlă colorată poate provoca tulburări de caracter, poate diminua randamentul de muncă al individului, constituind un prim pas spre solitudine, spre autoizolare.** Jacques Benoit este primul care a deschis calea cercetărilor moderne, deosebit de captivante, demonstrînd acțiunea capitală a iluminării asupra activității glandelor sexuale. Astfel, suprimarea parțială a luminii — realizabilă prin intermediul ochelarilor colorați — ar predispune la impotență (la bărbați) și frigiditate (la femei).

În concluzie, publicul trebuie informat, (specialiștii pot aduce un aport însemnat) asupra consecințelor nocive ale acestei mode care este capabilă să genereze cele mai neplăcute efecte.

Prescrierea de lentile fumurii trebuie să fie un act exclusiv medical, făcut cu mult discernămînt și fără a se ignora consecințele utilizării lor permanente.

Dr. Năstase BAIDAN
Secția de oftalmologie a Spitalului Militar din Iași

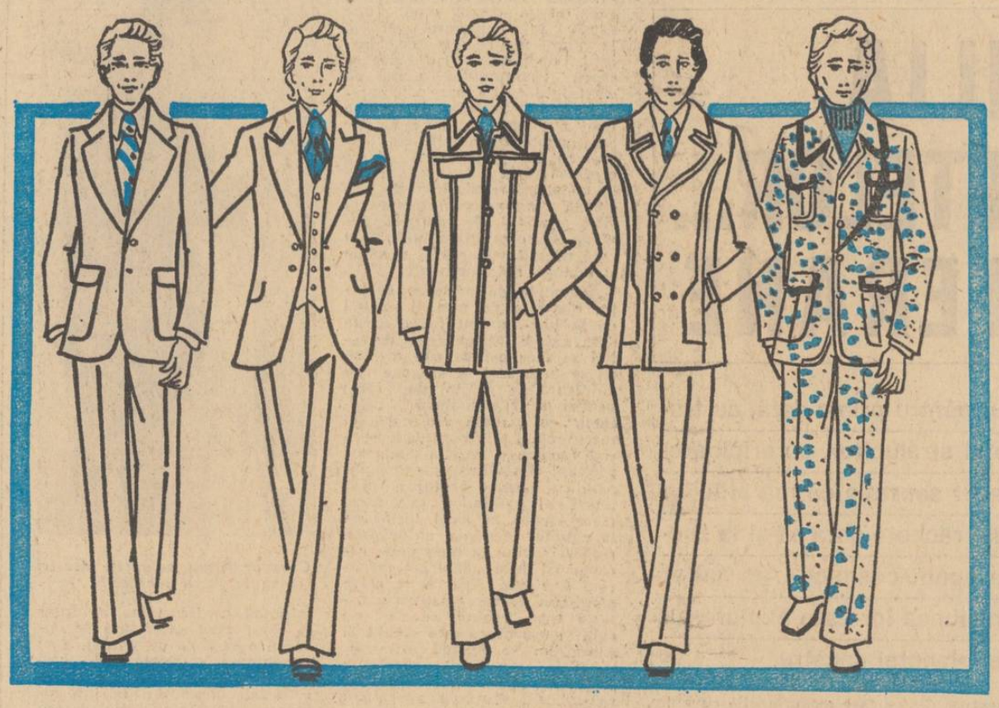

MODA MASCULINĂ 1973

În moda masculină a anului 1973 se remarcă două tendințe: de o parte apariția stilului „bluzon" care oferă posibilități interesante de creație și, pe de altă parte, o reîntoarcere netă către linia și țesăturile clasice.

Costumul bărbătesc, care a suferit unele transformări în ultimii ani (pantalon gen pilnie, umeri înguști etc.), revine la o siluetă clasică. Nu vom mai întîlni umeri gen pagodă și talii subțiate. În general, moda masculină poate fi definită — așa cum o arată și desenele noastre — astfel:

JACHETA *(haina) se închele cu unul sau doi nasturi. Uneori are linia naturală, talia fiind ușor marcată. Reverele sînt largi (11 cm sau chiar mai mult), lungimea hainei oscilează între 75 și 77 cm. Costumul sport își permite amănunte fantezi în ceea ce privește aplicarea buzunarelor, bordisirea acestora sau a reverelor cu tighele late.*

MANTOUL *adoptă linia sport. Răscroiala mînecii este vagă, uneori raglan sau chimono. Gulerele sînt largi și plate. Stilul „autocoat" sau „redingotă", cu lungime pînă sub genunchi (șapte optimi) este iar la modă. La fel de modern este mantoul trei sferturi.*

PANTALONUL *se armonizează cu haina și mantoul sport. Orice fantezie, orice țesătură sînt permise. Dacă face parte din costumul clasic, linia dreaptă pornește de sub genunchi iar lărgimea poate atinge 26—29 cm. Partea de sus rămîne tot strînsă pe corp și talia este plasată mai sus decît o fost în ultimii ani. Reapare manșeta pantalonului la multe modele.*

STOFELE *marchează o revenire la cele clasice: țesături gen flanel, cu diagonale, țesături tweed, țesături pline, cu aspect mohair precum și gabardină. Desenele sînt discrete: carouri, dungi fine, „prince-de-galle", „sare și piper". Stofe cu aspect rustic (postav, dimie) sînt la modă alături de stofe mătăsoase.*

COLORITUL *rămîne vesel și luminos: bej deschis, gri-bleu, amestec de maron cu bej. Se remarcă predilecția către alb și bej pentru moda de vară.*

Desene de Tanți PFENNINGS

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PENTRU HORTICULTORII AMATORI

Numeroși cititori care îndrăgesc lămîiul ne-au scris că întîmpină greutăți în îngrijirea acestei plante, sesizîndu-ne că o mare parte a frunzelor, florilor și fructelor cad (**Ion Dinu** — Buzău, **Nicolae Popovici** — Craiova, **Caliopia Grigoraș** — Tecuci, **D. Drăgulescu** — Cîmpina, **Gheorghe Tache** — Ploiești, **Emil Negreanu** — Podul Iloaiei, jud. Iași, precum și ing. **O. Ohannesian, Dumitru Dumitrescu, Paul Vasui și Florin Ionescu** din București). Vom încerca să arătăm care sînt cele mai importante cauze ale căderii frunzelor și fructelor la lămîi:

— **LIPSA DE HRANĂ.** Volumul pămîntului folosit de rădăcinile lămîiului în vas, este de 10—20 de ori mai mic decît volumul pămîntului cînd lămîiul se cultivă sub cerul liber. Desigur că într-un asemenea volum de pămînt și cantitatea de substanțe nutritive este mică. Pe de altă parte, din cauza udatului, o mare parte din aceste substanțe nutritive sînt spălate o dată cu apa ce se scurge din vas. Pentru aceste motive, în cursul vegetației, din martie pînă în noiembrie, îngrășămintele trebuie administrate des, de 2—3 ori pe lună.

— **EXCESUL DE AZOT DIN SOL.** Aceasta se întîmplă cînd se folosesc numai îngrășăminte azotoase.

— **FOLOSIREA LA ÎNGRĂȘARE A UNOR SOLUȚII ÎN CONCENTRAȚII PREA RIDICATE.**

— **INSUFICIENȚA UMIDITĂȚII DIN SOL SAU DIN AER.** În timpul verii, planta trebuie udată o dată la 1—2 zile, în orele dinspre seară, cu apă călduță. Trebuie știut că o diferență mare între temperatura solului și a apei poate provoca căderea frunzelor și fructelor. Cînd lămîiul se ține într-o încăpere uscată, pe timp călduros, este necesară pulverizarea frunzelor cu apă călduță, spre seară.

— **EXCESUL DE APĂ.** Mai ales în timpul iernii, udarea exagerată a lămîiului poate duce la putrezirea rădăcinilor și la căderea frunzelor și fructelor. Dacă lămîii sînt ținuți pentru iernare în camere răcoroase (5—7 grade), ei nu trebuie udați decît o dată pe lună.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad"
Roman, jud. Neamț

M.D. — Galați. *Îngrijorarea dv. nu are temei. Este normal ca în perioada adolescenței, secrețiile sudorale să fie mai abundente. Se recomandă să consume lichide într-o cantitate mai moderată, să combată viața sedentară (din acest punct de vedere nu aprobăm atitudinea de izolare a fiicei dv.). Igiena generală va fi riguros respectată — băi, dușuri, de două ori pe zi. Afirmați că nici o loțiune cosmetică nu a avut efect — dar vă întrebăm dacă le-a utilizat cu perseverență după fiecare baie? La cererea dv. vă indicăm o loțiune antisudorală: Rp/alcool concentrat 30 g; eter sulfuric 20 g; formol 10 g. Dacă fețița este deosebit de emotivă, cu o mare labilitate neuro-vegetativă, va beneficia de tratamentul cu bergonal, luînd cîte un drageu în fiecare seară.*

PATRICIA — Suceava. *Pruritul este corelat și cu o anumită secreție vaginală? Ați făcut examene de laborator: al secreției, o hemoleucogramă, glicemie? Local, tegumentele sînt modificate? Există o eczemă locală? Vedeți cîte probleme se ridică și ele nu pot fi elucidate prin corespondență, fără un examen obiectiv.*

G.K. — Iași. *Reacția nevrotică pe care o prezentați poate fi tratată. Vă recomandăm Diazepam de 2 mg, un comprimat seara. Esențial ni se pare însă abordarea psihoterapică. În orașul dv. aveți psihiatri competenți și sîntem convinși că vă vor acorda tot sprijinul.*

ESTETICA INDUSTRIALĂ ȘI MARKETINGUL

Un simpozion pe o temă de mare actualitate, organizat de Ministerul Industriei Ușoare, Institutul de creație industrială și estetica producției și Asociația Română de marketing și-a desfășurat lucrările în ziua de 8 februarie a.c. Reunind specialiști în estetică industrială, economiști, plasticieni, arhitecți, psihologi și sociologi, simpozionul a înlesnit dezbaterea unor probleme de interes major pentru produsele industriei ușoare, creația, personalitatea lor, aspecte privind psihologia consumului, pregătirea cadrelor de creatori și altele.

CULOAREA ÎMBLÂNZEȘTE ZGOMOTUL

Experiențe recente făcute de specialiști din Leningrad acordă unor culori calitatea de adevărate îmblînzitoare de zgomot. S-a constatat că tonurile reci, albastre și verzi micșorează zgomotul, atenuînd și efectul lui dăunător asupra omului. Culorile calde, de la roșu la galben reduc și ele sunetele cu timbru jos. Corelația între perceperea culorii și zgomotului este înregistrată de medici într-un album. Drept urmare, s-a putut îmbunătăți munca, apoi productivitatea în unele sectoare de producție cum ar fi, de pildă, fabricile de mobilă.

PÎINE CU... APĂ MINERALĂ

Probabil că pîinea preparată de brutarul Heinz Rath din Bad Canstatt (Republica Federală a Germaniei), cu ajutorul apei minerale este deosebit de gustoasă, de vreme ce este atît de căutată. Sau doar raritatea ei îi conferă succesul pe care-l are în rîndul concetățenilor ingeniosului brutar? Oricum ar fi, pîinea cu apă minerală tinde să întreacă cozonacul!

MICUL ORAȘ ACOPERIT

Unul din originalele proiecte ale arhitecților sovietici destinate regiunilor cu climă aspră din Nord și din Siberia lansează ideea reunirii sub un singur acoperiș a mai multor clădiri cu 16 etaje, cu grădini de iarnă, bazin de înot, instituții, centre comerciale. Un orășel deci, aproape ca o ... seră.

ROCHIE CA UN POM DE IARNĂ

Sărbătorile de iarnă au trecut, nu fără a influența însă, în mod ciudat, moda feminină. Iată o rochie de seară, lansată recent de o mare casă italiană, în care blonda prezentatoare arată asemeni unui superb pom de iarnă...

CE ESTE „TOTAL LOOK"

S-a mai găsit o formulă de îmbrăcăminte. „Total Look" înseamnă a fi îmbrăcată din cap pînă în picioare în același material: mic turban, rochie, poșetă și pantofi la fel. Ansamblul „Total Look" din fotografie, formulă a modei engleze, reprezintă o ținută adecvată pentru o după-amiază mai specială sau seara, iar materialul folosit este din fire acrilice cu lurex.

DISCREȚIE ȘI FARMEC

— Vedeți, mi-a spus, directorul întreprinderii poloneze POLENA, prezentîndu-mi pe una din colaboratoarele sale, Crystina, ar putea servi drept model de frumusețe poloneză. Ei bine, secretele farmeculuiei se află aici, în acest mic portofel, o trusă de machiaj. Crystina nu are, credeți-mă, nici un fel de prejudecăți în această privință, nu se simte ofensată că frumusețea ei ar putea fi acuzată de „falsuri". Vă întreb, este sau nu pentru o femeie o dovadă de inteligență și o calitate să vrea și să se prieapă — să devină mai frumoasă decît natura a modelat-o?

— Sînteți directorul unui combinat de articole cosmetice. Mă simt tentată să bănuiesc că întrebarea dv. ascunde o pledoarie „pro-domo". Vă declarați cumva partizanul unei frumuseți contrafăcute, de tipul picturilor abstracționiste, care te fac să nu recunoști subiectul? Nu este oare dezagreabil să revezi acest subiect fără machiaj?

— Machiajul nu este o pictură abstracționistă ci o artă — cum să vă spun — foarte la subiect. Personal, sînt adeptul machiajului dar a celui cît mai aproape de natural.

— Moda actuală ne propune, totuși, un machiaj total. Ochii, obrajii, genele, în sfîrșit nimic din ceea ce reprezintă chipul nostru nu rămîne fără o replică în domeniul fardurilor, rimelurilor, cosmeticelor de retuș. Industria modernă oferă asemenea produse în serie. Nu este ea, oare, marele vinovat pentru păcatul de a impune standarde frumuseții? Se poartă acum, spre exemplu, genul Marlène Dietrich: ochi visători, umbriți de gene rimelate accentuat, gură mică, vopsită în culori tari. Și Marlène a fost nu numai o actriță celebră, ci și o femeie frumoasă. Succesul ei rămîne de invidiat!

— Machiajul nu trebuie să fie o minciună penibilă, ci un mijloc de a sublinia ceea ce fiecare are atrăgător, interesant, un corectiv discret. Atunci el pune în valoare un adevăr, armonizează niște trăsături, în numele bunului gust. Tocmai de aceea, specialiștii de la POLENA, elaborînd o diversitate de machiaje propun fiecărei femei pe acelea care sînt potrivite genului ei. Ca și în artă, în machiaj imitația n-are aceeași valoare cu originalul. Ar fi, de altfel, un spectacol grotesc să circuli pe stradă și să vezi în jurul tău sute de cîpii, evident mai puțin reușite, decît modelul celebru.

— Tot moda, bat-o vina, ne vrea machiate non-stop, nu numai seara sau la ocazii deosebite, dar și ziua, la servici, după-amiaza pe stradă, iarna ca și vara. În timp, machiajul nu devine nociv?

— În măsura în care orice exces este dăunător. Fața trebuie și ea să se relaxeze. Mă veți întreba, desigur, cînd anume, dacă machiajul este non-stop? Ori de cîte ori se ivește prilejul: în ceasurile de odihnă, în concediu.

— Dar în concediu vrem să fim mai frumoase ca oricînd...

— Soarele, plimbările în aer liber, odihna, vor face pentru dv. acest lucru mai mult decît orice machiaj.

P. CORNELIA

GARNITURI PENTRU CARNEA DE PUI

Femeia zilelor noastre, a cărei muncă de acasă este cel mai adesea dublată de o activitate profesională, nu mai poate consacra ore întregi bucătăriei. Ea caută alimentele cel mai simplu de preparat, rețetele cele mai rapide. Iată de ce în sacoșa cu care vine de la cumpărături aduce de multe ori un pui, tăiat și preambalat. Înseamnă oare că se condamnă astfel la o obositoare monotonie culinară? Nicidecum. Așa cum diversitatea costumelor unui singur actor creează iluzia a zeci și zeci de personaje, felurimea garniturilor, a sosurilor, cu gustul, aroma, aspectul lor diferit, îmbrăcînd aceeași bucată de carne, lasă impresia unor mîncăruri mereu noi, care stîrnesc apetitul și-ți fac plăcere să le mănînci. Iată cîteva idei de garnituri pentru pui fripți sau fierți.

CARTOFI PRĂJIȚI ÎN RONDELE

Curățați și tăiați cartofii în rondele foarte subțiri. Prăjiți-i în ulei foarte încins, timp de circa patru minute. Sărați și serviți imediat.

GĂLUȘTI DIN CARTOFI

Curățați și fierbeți cartofii în apă cu sare. Faceți-i pireu. Amestecați cu următorul aluat: pentru 500 g de cartofi puneți la fiert 1 dl de apă, în care ați adăugat unt cît un ou și puțină sare. Cînd dă în clocot adăugați două linguri de făină și pe flacără foarte mică amestecați mereu pînă ce aluatul se desprinde de pe pereți. Luați de pe foc și încorporați pe rînd 2—3 ouă în funcție de mărime. Amestecați aluatul cu pireul de cartofi și faceți între palme bile cît o nucă frumoasă. Rumeniți-le în ulei nu prea încins.

CROCHETE

Faceți un pireu simplu de cartofi. Încorporați în el unt cît o nucă și 2—3 ouă (pentru 500 g cartofi). Împărțiți-l în bucăți de forma și grosimea degetului mare. Treceți-le prin pesmet și rumeniți-le în ulei încins.

SOTEURI

Proaspete sau conservate, legumele sînt o garnitură ideală pentru carnea de pui friptă sau fiartă. **Fasolea verde și mazărea conservată,** se scurg de zeamă, se pun pe foc mic cu o bucată de unt. Se sărează după gust, se acoperă și se lasă pînă se înfierbîntă. Se servește imediat.

Morcovii se rad, se taie în rondele, în cuburi sau fideluță și se înăbușă cu puțină apă, un praf de sare și unul de zahăr. Cînd sînt aproape gata se adaugă puțin unt proaspăt. Morcovii pot fi serviți și adăugînd peste ei 1—2 linguri de smîntînă.

O bucată de pui va fi delicioasă servită cu **ciuperci** fierte circa 5 minute în 1/2 pahar de apă în care am adăugat sucul de la o jumătate de lămîie, 30 g unt și un praf de sare (pentru 300 g ciuperci).

Tăiate lamele și înăbușite în unt, cam 8 minute, ciupercile pot deveni o altă garnitură gustoasă.

SOSURI

Sos cu smîntînă. Topiți pe foc mic o lingură de unt. Untul nu trebuie să prindă culoare. Încorporați o lingură bună de făină. Adăugați apoi puțin cîte puțin smîntîna (1 dl.) îmbrăcați în acest sos fierbinte o bucată de pui fiartă sau rumenită înăbușit.

Serviți resturi de pui, fierte sau fripte, cu un **sos picant de maioneză.** Puteți amesteca maioneza cu cubulețe de castraveți acri.

Sos de roșii. Se taie mărunt și se rumenesc 1—2 cepe și un căței de usturoi. Se sting cu zeama de la o cutie de roșii în bulion amestecată cu 2—3 linguri de smîntînă. Se lasă să scadă adăugînd și roșiile, cu grijă să nu se sfărîme. Sosul se servește fierbinte cu o bucată de pui rasol.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

VĂ INVITĂM SĂ VIZITAȚI
RESTAURANTUL DOINA
ȘOS. KISELEFF NR. 4
În fiecare seară
PROGRAME ARTISTICE ATRACTIVE
cu
MIHAI CIUCĂ
AURELIAN ANDREESCU
RODICA PALIU
Program de funcționare 20—3
Nu uitați! Telefonînd la 16 30 95 masa Dvs. va fi rezervată.
(5048)
PROGRAM ARTISTIC

Vizitați noul magazin
„HERMES"
deschis recent de Centrala de producție, prestări, aprovizionare și transporturi a Centrocoop — în București, str. Episcopiei nr. 2, colț cu str. N. Exarcu nr 1.
Noul magazin este deschis zilnic între orele 11 și 19 și vă oferă o gamă largă de articole autentice de artizanat, din ramurile: lemn, ceramică, fier forjat, sticlă metalizată, cojoace-pieptare, căciuli din blană, cusături și țesături românești, covoare și altele.
Grăbiți-vă să-l vizitați și să vă alegeți articolele necesare decorării interioare a căminelor dv.
(5037)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

A FI COMPLET FIZIC SAU... MORAL

de Mihai STOIAN

În sertarul *Curierului* s-a adunat, în ultimele luni, o serie întreagă de scrisori pe aceeași temă. Poate că, între timp, unii din corespondenți și-au rezolvat situația profesională, dar — indiscutabil — *problema de principiu* ridicată de ei merită să rămînă, permanent, în atenția celor în drept, a forurilor locale, a Ministerului Muncii. Iată despre ce este vorba:

„Am aproape 18 ani. Am terminat zece clase și am făcut practica la un atelier de tricotaje. Promisiunile făcute în școală, de a fi îndrumați către producție, ne deschideau larg ferestrele vieții, dar — după sfîrșitul școlii — nu s-a mai suflat nici o vorbă despre încadrare. Așa c-am dat examen la Școala profesională de chimie (n-am reușit). Am dat examen, ca să nu stau acasă, la Uzina de fibre sintetice din Iași și aici am reușit. Urma să încep cursurile de calificare, pentru meseria de prelucrător fire, în noiembrie trecut. După aproape două luni m-am prezentat pentru examenul medical și am fost respinsă cu calificativul: „inaptă". De ce? De mic copil am suferit de paralizie la ochiul drept și am vederea scurtă (port ochelari colorați). Am mers apoi la Forțele de muncă de nenumărate ori (o singură dată mi-au dat de lucru, însă n-am vrut eu: la sortat legume și fructe — doresc și eu din suflet să pun în practică ce știu, ce-am învățat, să învăț în plus, nu să uit totul și să dau doar din mîini). Am apelat și la Consiliul popular municipal (am fost la trei tovarăși, pe rînd, în audiență)... Mama mea a muncit pentru noi, cei șase copii, ca să ne vadă mari, să ne vadă la rîndul nostru, muncind cinstit. De asta stau și mă întreb, chiar pentru un om așa cum sînt eu, cu ochelari, să nu mai fie de găsit un loc potrivit, de muncă?

MATEA PETRUȚA — str. Păcurari 64, Iași"

★

„Am absolvit zece clase și acum stau acasă. M-am născut cu o malformație a membrelor superioare (mai precis nu mă pot ajuta de propriile mele mîini). Pot doar să scriu, asta da, să merg. Pe plan mintal sînt absolut integru. Am 21 de ani, motiv pentru care n-am mai fost admis la liceu (am început școala cu întîrziere, după sfaturile medicilor), dar mi s-a spus să-mi iau un serviciu pe măsura capacității mele fizice și să urmez liceul la seral. Mă gîndeam c-aș fi putut lucra la o registratură sau să fiu curier pînă voi obține, prin școală, o altă calificare... Am fost pretutindeni și parcă nimeni n-ar fi înțeles că, la 21 de ani, nu pot suporta să stau acasă de pomană, așteptînd să obțin de la biata mamă, din pensia ei, cîtiva lei pentru un film sau pentru reviste și ziare. Iată de ce sînt demoralizat.

NICOLAE CARP Str. Vultur nr. 30 Galați"

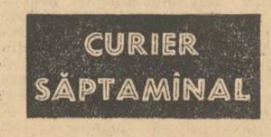

mi-a mîngîiat sufletul și tot ea m-a dus, în fiecare dimineață, în spate, la școală. Înapoi acasă mă aduceau frații mei (pe rînd, căci erau și ei micuți, de 12 și 13 ani). În sfîrșit, acum sînt absolvent al Liceului agricol-secția veterinară (cinci ani de studiu). Am căpătat, la absolvire, o deosebită încredere în mine și, cu diploma în mînă, m-am prezentat la Direcția agricolă județeană, pentru slujbă. Cei de-acolo s-au încruntat și mi-au dat... un „sfat": „Caută-ți singur serviciu și apoi vino la noi să-ți dăm repartiția". Am fost în destule locuri... Am intrat și în audiență. Degeaba! Stau acasă și mănînc pîinea trudită de tatăl și de mama mea. Pînă cînd?

COSTEL A. C. Bîrzești, jud. Vaslui"

★

„Sînt absolventă a Liceului „Ștefan cel Mare" din Suceava. La vîrsta de 22 de ani mi-aș fi putut cîștiga simplu existența, dacă la 3 ani n-aș fi suferit de paralizie infantilă (piciorul sting mi-e mai scurt și mai subțire). Pot să mă deplasez totuși fără ajutor (pe distanțe mici), dar nu rezist să stau mult în picioare. Am dorința aprigă de a găsi un loc de muncă potrivit situației în care mă aflu. M-am adresat organelor locale și cineva mi-a răspuns astfel: „Pe cine să scoatem ca să te băgăm pe dumneata?". Am fost disperată primind asemenea răspuns. Dar omul cu speranța trăiește.

FLOAREA FALIBOGA com. Vlăsinești, jud. Botoșani"

★

„Am 17 ani, absolvent a 8 clase elementare. De la 12 ani, îmbolnăvindu-mă atunci, am rămas cu un defect la ambele picioare, mă deplasez greu. Am încercat să ocup și eu un loc într-o școală profesională specială, să dobîndesc și eu o calificare potrivită defectului pe care-l am. Am depus cerere, am fost la comisie, iar la a doua prezentare, nemaifiind locuri, mi s-a spus să... mai aștept un an de zile. Am cerut să fiu repartizat la una din secțiile cooperativei de invalizi, am dat probă la „Cartonajul" și am fost respins, apoi mi s-a dat repartiție pentru „Tableta" (foarte departe de locuința mea). Totuși, există aproape, pe Calea Moșilor, o secție de „Esențe", unde cred c-aș face față (ajung acolo cu un singur mijloc de transport): nu se stă în picioare, la o masă lungă se lipesc etichete, se pun dopuri, se ambalează sticluțele (dar mie mi s-a răspuns — parcă n-aș fi știut asta de-o viață întreagă! — că... n-am siguranță pe picioare, nu mă pot angaja). Culmea: ai zice că aceste cooperative de invalizi sînt făcute pentru oameni... total sănătoși.

AUREL ALDEA str. Barajul Cucuteni, ap. 4, bl. M 5 A, et. II, ap. 51, scara 3 București, sector 4".

★

Puține cuvinte de adăugat la cele înfățișate direct de corespondenții *curierului*. Decît vorbe, așteptăm ecoul faptelor! Am dori să primim cît mai curînd, atît de la cei în cauză, cît și de la cei care s-au ocupat *prompt* de rezolvarea situațiilor citate, vești bune. Nimeni n-are dreptul să-și desconsidere Aproapele numai fiindcă celălalt nu-i la fel de „complet" fizic. Știm doar, prea exact, că *valoarea omenească* a cuiva nu se măsoară în kilograme de mușchi, ci în ceva infinit mai subtil și mai prețios: *a fi într-adevăr COMPLET pe plan moral, sufletesc!* E limpede?

REBUS • REBUS • REBUS • REBUS

LIGAMENTE (SURPRIZE)

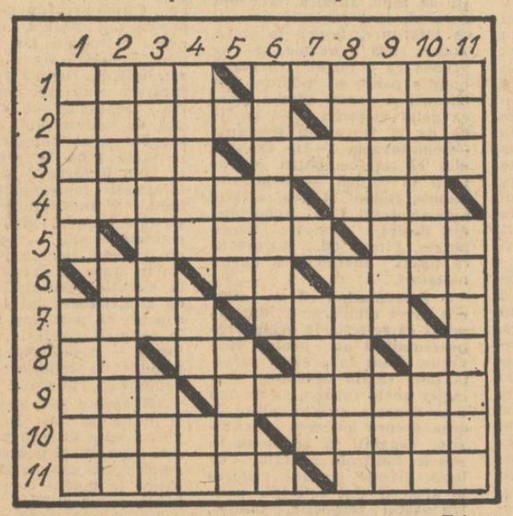

ORIZONTAL: 1) Un glas din pădure, o urmează pe ea — Prinse cu șiret; 2) A pus cuvinte!! — Așezată lîngă măr; 3) Una cu ton — Ce... gust neplăcut!; 4) Din loc în loc... un fir — Pusă la cununâ!; 5) Catenă... fără un carbon primar! — Legați de asin!; 6) Piese... de la pat! — O linie și-un teu! — Un set... și o ie!; 7) E scos din teren! — Palete fără capete!; 8) E... cuc! — A ieșit din apă! — Unu la sută! — Ispitiți în abis!; 9) Iar s-a întors! — Rața... de lîngă apă; 10) Există re... — ...cîntăreț; 11) Zero... la unu — Telescop fără... obiectiv!

VERTICAL: 1) Zgîrcit cu ea — Puse la tren; 2) Doarme pe fir — Campioni la arșice!; 3) Cinstite — În ritm redus!; 4) Unsoare... ce se prinde de tablă! — Unda pleacă de la nadă! — El și ea; 5) Cutie... scufundată în țiței! — Ce se leagă de par?; 6) O linie necruțătoare; 7) A ieșit din aluat; 8) Așezată sub ram — Tainâ; 9) Găsite la emanat — Aflate sub... un an; 10) Cată la răni — Fixată la un țol; 11) Se scoate din seră! — Cuiere cu... bare!

J. VALEANU

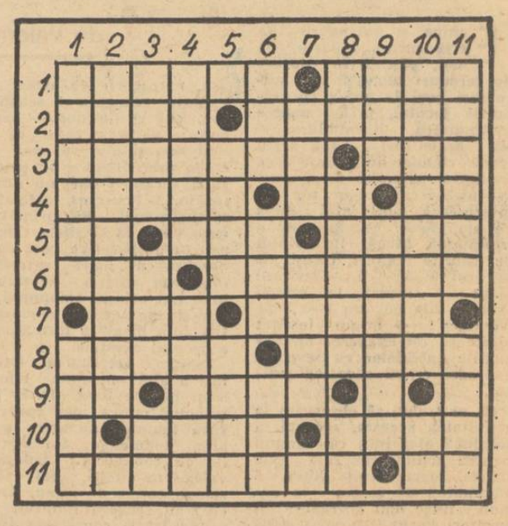

Cu penelul și șevaletul

ORIZONTAL: 1) Pictură murală — A pictat tabloul „Oțelarii"; 2) Pictor baroc italian, autor al pînzei „Portretul mamei" — A adus un cald elogiu vieții, în tablourile „Floarea" și „Bachus și Ariadna"; 3) Florile lui Luchian — Ca la carte!; 4) Are nasul mare — Vînători la urmă! — Badea Ion; 5) Tese! — Aluniță (pop.) — Necunoscător; 6) Firicel de bumbăcel — Pictorul celor mici, autor al tabloului „Fetița olandeză"; 7) Epocă — Pictor al școlii florentine, autor al tabloului „Madona del Sacco"; 8) A pictat tabloul „Adorația păstorilor" — Pasăre domestică; 9) Coadă de aloe! — Se folosește în pictură la prepararea culorilor; 10) Scaun în sălile de teatru — ..... pădurarului", tablou de Tonitza; 11) Vopsea utilizată în pictură — Plantă textilă.

VERTICAL: 1) Patria lui Renoir — Mare pictor spaniol, din a cărui creație amintim „Tribunalul Inchiziției"; 2) Epocă în istoria Europei, ai cărei pictori de seamă sînt Leonardo da Vinci, Rafael, Michelangelo și alții; 3) Oraș în Austria — Posedă — În măsură!; 4) Pictor francez, autor al tabloului „Azil de bătrîni" — Violență; 5) Ciulin (reg.) — Își pictează vasele; 6) Oază în Kuweit — Pictor flamand, autor al pînzei „Portretul unei doamne de condiție" — Dinsele; 7) În Sierra! — Localitate în Japonia; 8) Bobescu Zaharia — Din neamul ilirilor (fem.) — Cap de fată!; 9) Corp de băiat! — Vestit conducător al hunilor; 10) Renumită școală a pictorilor peisagiști și animalieri din Franța — Cap de tînăr!; 11) Din vechime — Mare pictor român, din a cărui creație amintim tabloul „Hora Unirii la Craiova...

Gh. TULEA

CUVINTE RARE: NEV, ENES, OSET, ATN, NAGI. Gh. TULEA

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

AȘA Ș-AȘA
ORIZONTAL: Cerneluri — Aviație — Nt — Sat — Ap — Mil — Cnut — Sirmă — Atribut — An — Dai — Urat — A — Oi — Sfirii — R — Alo — Icni — Imbina — Aor — Capita — Ta.
HIBERNALA
ORIZONTAL: Sadoveanu — Aba — Eminescu — Odin — Nas — Rau — Ora — D — En — Fn — Tatomir — C — Vuet — Ie — Ose — Abil — Ressu — Ee — Anghel — C — Ars — Ara — Ineluse — C — Latit — Na — Arsu — Bn — Nea — Balan — Iani — Grigoriu — Nămeți — Sonete.

UMOR STRĂIN

— Ce-ar fi să-i facem cadou în glumă o mașină de bărbierit electrică.

— Totuși, unul dintre noi doi trebuie să cedeze.

Fără cuvinte

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Ghici ghicitoarea mea

Doriți să aflați numărul de la pantofi al unei persoane, precum și vîrsta sa, fără ca totuși să vi le indice direct? Dacă da, atunci procedați precum urmează.

Persoana în cauză este rugată să scrie pe o hîrtie, pe care dv. nu trebuie să o vedeți, mai întîi numărul de la pantofi, pe care apoi îl va aduna cu el însuși. La rezultat se adaugă cifra 5. Ceea ce se obține, se înmulțește cu 50.

La produsul căpătat se adună numărul 1722 și din această sumă se scade anul nașterii. Va rezulta un număr cu 4 cifre, dintre care, primele două reprezintă numărul de la pantofi, iar următoarele, vîrsta.

Dacă veți efectua aceste calcule, veți constata că într-adevăr ele corespund realității, fiind valabile pentru anul 1972 și vîrsta pînă la 99 ani, inclusiv.

Întrebarea pe care, de data aceasta v-o punem noi, este,... ce raționamente matematice stau (sau nu stau?) la baza calculelor prezentate?

Litra

Adesea, auzim pe la diverse magazine următoarea expresie: „Dați-mi, vă rog, o litră de brînză sau de șuncă" etc., după cum se mai poate auzi: „Dați-mi o litră de vin, ori de țuică" etc. De fapt prin „litra" de brînză sau de șuncă se înțelege azi o cantitate echivalentă cu 250 gr. sau cu 1/4 dintr-un kilogram, iar prin „litra" de vin ori de țuică etc., se înțelege o cantitate echivalentă cu 250 mililitri sau cu 1/4 dintr-un litru de lichid.

Lăsînd la o parte faptul că 250 ml dintr-un corp lichid nu echivalează cu 250 de gr decît în cazul apei pure, și aceasta doar la 4°C, noțiunea de „litră" folosită astăzi este total denaturată față de vremurile cînd „litra" era... litră. **Știți ce reprezenta litra în trecut?**

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Matematica și poezia

CÎNTARUL: *Problema aceasta se poate rezolva foarte ușor pe cale algebrică, notînd cu X greutatea fetei și cu y greutatea băiatului. Conform datelor problemei se va scrie următorul sistem de ecuații: x + y = 20 și x+6,4=y. Mai departe se va exprima x, funcție de y: x = 20 — y, de unde 20—y+6,4=y sau 26,4=2 y. De aici, rezultă că y = 13,2, adică băiatul cîntărește 13,2 kg. Greutatea ambilor fiind 20 kg, înseamnă că fata va cîntări 20—13,2=6,8 kg.*

PEȘTELE: *Dacă coada peștelui are 4 kg iar capul este greu cît coada, rezultă că și greutatea capului va fi tot de 4 kg. Dar capul reprezintă jumătate din corpul peștelui iar corpul, cîntărește cît capul și o coadă, adică 8 kg. Cum capul este jumătate din corp și el cîntărește 4 kg, înseamnă că restul din corp are 8—4=4. Prin urmare, întreg peștele are greutatea de 12 kg.*

Cei drept, peștele nu-i prea ușor, însă rezolvarea problemei bănuim că n-a fost grea.

Întrebări și răspunsuri

1. Cea mai înaltă clădire din lume va fi realizată pînă în anul 1974, la Chicago, în S.U.A. și va avea înălțimea de 453 metri.

2. Întreaga omenire luptă în special pentru obținerea proteinelor, baza alimentației, această problemă devenind din ce în ce mai accentuată o dată cu creșterea populației globului.

3. Prima trăsură fără cai, acționată de forța aburului, a fost realizată în anul 1769, de inginerul Nicolas Joseph Cugnot. Aceasta a constituit unul dintre strămoșii automobilului.

Poșta cititorilor

La rubrica noastră, publicată în revista nr. 796, din 06. 01. 73 la materialul „Glume cu rime", din peste 40 de răspunsuri primite de la cititori, numai unul singur a sesizat că era vorba realmente de o glumă. Toată lumea a dat fel de fel de lămuriri cu privire la rime, la modul lor de înmulțire, la... tot ce vreți și ce nu vreți, considerînd că de fapt, sub titlul materialului se ascunde un substrat științific. Dacă cei care au dat răspunsurile ar fi fost mai atenți la modul în care s-a formulat materialul și mai cu seamă titlul, probabil că ar fi ghicit altfel. Astfel stînd lucrurile, înseamnă că, excepțînd un singur cititor, toți ceilalți nu au răspuns corect decît la o singură întrebare și, ca atare, după sortare, cei menționați în continuare fac parte din această categorie. Iată cine sînt: **Claudia Avram**, elevă, Școala generală nr. 9, Bîrlad; **Constantin Prodan**, elev, Liceul teoretic nr. 2, Roșiorii de Vede; **Monica Aldoiu**, elevă, Școala generală nr. 7, Cîmpina; **Dorel—Emil Grigore**, elev, Liceul nr. 5, Tîrgu Mureș; **Virginia Paul**, elevă, Școala de muzică și arte plastice, Bîrlad; **Elena Moroșanu**, comuna Nicorești, jud. Galați; **Visanil Senată**, Tîrgoviște (dv. sînteți singurul care ați răspuns corect la ambele materiale. Felicitări! Cît privește problema trimisă, am mai primit multe alte propuneri, identice).

Gavril Ștefan, elev, Lic. pedagogic din Botoșani. Răspunsul la întrebarea din nr. 796 al revistei a fost corect. Am reținut una din propuneri. Mulțumim.

Liliana Carmen Hrubaru, elevă, Lic. teoretic nr. 1, Tecuci, jud. Galați. Propunerile par interesante dar nu ați menționat și soluțiile. Vă propunem să reveniți, atît cu întrebările, cît și cu răspunsurile.

Ioana Lupașcu, studentă, Galați. Ați dat un răspuns corect numai la una din întrebările din nr. 796 al revistei.

Gorbănescu Gheorghe, Iași. Demonstrația matematică făcută de dv., pentru găsirea unei formule generale la problema cu „Ali Baba" din nr. 795 al revistei este foarte corectă și interesantă. Din păcate însă, nu dispunem de prea mult spațiu grafic pentru a o publica în cadrul rubricii, iar pe de altă parte se adresează întrucîtva unui număr mai restrîns de cititori.

Rita Iordache. Complexul studențesc Regie, București. Primul răspuns a fost foarte bun, după cum probabil că ați constatat. Așteptăm propunerile promise.

Prof. **Gheorghe Brașoveanu—Urlați**, București. Primul răspuns a fost corect, Celălalt... nu prea. Și presupunem că v-ați lămurit ulterior de ce. Am reținut problema propusă, pentru care vă mulțumim. Dacă doriți să purtați corespondență cu diverși cititori, vă îndeplinim rugămintea, publicîndu-vă adresa: Bdul Constructorilor, Bloc 31, Scara C, ap. 55, Sector 7, București 17, Specialitatea: profesor de istorie și geografie. În subsidiar, dacă veți fi asaltat de scrisori, să vă reamintiți că nu avem nici o vină: dv. ați vrut-o!

Ligia Brojbă, studentă, com. Agigea, jud. Constanța. Vă îndeplinim și dv. rugămintea de a vă publica adresa, în vederea unor viitoare corespondențe. Adresa este deci aceea de mai sus. Vă dorim succes și, eventual... răbdare!

Diță I. Gheorghe, strungar, Uzina 1 Mai, Ploiești. Propunerile dv. cu privire la salvarea turnului din Pisa ar putea constitui o soluție pentru a scoate din impas celebra construcție. Într-adevăr, din diverse părți ale lumii s-au primit în Italia diverse propuneri referitoare la aceeași problemă.

Din scrisorile primite, am reținut materialul trimis de cititorul nostru **Pascu Vasile**, din Mediaș, jud. Sibiu, căruia îi mulțumim.

Ing. Liviu MACOVEANU

„MICA PUBLICITATE"

CĂUTĂM NUME

Un prieten al meu caută nume pentru noul născut a cărui venire pe lume am cinstit-o ieri. Cinstire în care ne-a pus foarte serios problema găsirii unui nume. Dar nu a oricărui nume.

Vecinii săi au tot felul de copii cu nume care mai de care mai frumoase, mai contemporane și mai culte. Luigi, Romeo, Andrea, Yvette, Rozalinda, Raoul, Giuseppe sînt tot atîtea prilejuri de încîntare pentru părinții care-și strigă odraslele de la joacă. Chiar dacă ele nu sună prea armonios lîngă numele de familie: Hirioabă, Piculete, Stavarache, Mănăilă sau altele.

Iată deci că am toate motivele să fiu trist alături de prietenul meu. E foarte greu să găsești un nume care să facă față onorabilă în blocul cu copii atît de ales botezați.

— Dacă i-ai spune Ion?
— Îndrăznesc eu.
— Ce, vrei să nu mă mai salute nimeni?
— Dar Vasile?
— Nu-ți dai seama că va crește? Crezi că Benjamin se poate juca cu Vasile?
— Da' Ilie cre zici?
— Ai înnebunit? La școală poate va nimeri în catalog după un René și atunci e pierdut.
— Costică?
— Și cînd se va căsători? Să zicem că dă peste o Marie-Jeanne. Se va simți umilit toată viața.

Da, e o problemă. Există modă și la nume. Într-o vreme nu te puteai mișca de atîția voevozi, bivolvornici și jupînițe (Rareș, Răzvan, Dragoș, Ruxandra, Sevastița etc.), acum a bătut ceasul Europei. Și — permiteți-mi acest pronostic — nu peste mult vom tăbări asupra Americii latine: copii noștri vor avea șase-șapte nume. Dar pînă atunci...

Pînă atunci cum să se numească copilul prietenului meu?

— Valentin merge? Nu e nici așa, nici așa,... fac eu ultima încercare.

— Fugi de-aici! Așta nici nu e nume.

Valentin MUNTEANU

Pînă la 25 februarie, mari reduceri de prețuri de la 10% la 25%. Folosiți acest prilej pentru a vă procura, cu reduceri de economii:
— confecții (paltoane, pardesie, fuste)
— încălțăminte (cizme, ghete)
— galanterie (fulare, baticuri)
— marochinărie (mănuși de piele)
Multe dintre aceste articole se vînd și cu plata în rate.
REȚINEȚI, NUMAI PÎNĂ LA 25 FEBRUARIE!
(5051)

Cînd vom putea fi oaspeți la „Curtea sticlarilor"

• Reconstituirea unor edificii din incinta Curții Vechi. • Pe un amplasament cuprins între străzile Covaci, Șelari și Soarelui se va amenaja viitoarea „Curte a sticlarilor" • Publicul va putea vedea cum sînt lucrate obiectele • Un centru de prezentare, contractare și vînzarea articolelor de sticlărie.

Pe locul Curții Vechi, începe să prindă contur o nouă idee deosebit de ingenioasă. Este vorba de constituirea Curții sticlarilor.

Ce este această „Curte"? Ceea ce, în fapt, este și vechea curte domnească, o suită de edificii din epoci diferite, dar care laolaltă compun o istorie și între zidurile cărora viața pulsează din nou. Dar, să dăm mai bine cuvîntul directorului general al Centralei industriale a sticlei și ceramicii fine, ing. **Dumitru Stoian** pentru a ne înfățișa... ce va fi la „Curtea sticlarilor".

— Cînd am conceput „Curtea" aceasta, noi am pornit de la o idee foarte actuală, aceea a necesității de a înnobila materia primă ce ne este destinată. Ce-ar fi, ne-am zis, să facem niște ateliere, unde cei mai talentați dintre creatorii pe care-i avem să experimenteze, dar nu pentru experimentul în sine ci cu „destinație", produsele să poată fi văzute și de public, într-o formă care se apropie de sensul cel mai bun al unei galerii de artă cu vînzare. Tot aici, ne-am gîndit, am putea pregăti pentru centrala noastră și studenți de la institutul de artă plastică — aceia care dovedesc apetența necesară. Ne-am scuti pe noi și pe ei de perioada dificilă de acomodare a stagiarilor. Și dacă am avea toate aceste lucruri realizate, unde am putea concentra tot ce avem mai bun, mai interesant, de ce n-am organiza aici un tîrg de contractări? Este de imaginat cîte complicații comportă pentru produsele noastre, atît de fragile, transportul lor, ca mostre, din toată țara. Curtea sticlarilor va fi, deci, un centru de prezentare, contractare și vînzare a articolelor de sticlărie, cum precizează proiectul întocmit. Și nu va putea lipsi nici ceramica, de care regretatul savant Henri Coandă spunea atît de frumos că întruchipează însuși sufletul nostru și este una din cele mai vechi arte de pe pămîntul românesc, o artă care numără mai mult de șapte milenii de existență.

Unde va fi Curtea sticlarilor? După cum ne-a relatat interlocutorul nostru, ea se va constitui pe un amplasament cuprins între străzile Covaci, Șelari și Soarelui. Ne vom afla, adică, în chiar incinta vechii curți domnești. După cum ne-a relatat cercetătorul **Panait I. Panait**, de la Muzeul de istorie a municipiului București, care a condus lucrările arheologice din zonă, este vorba de locul unuia din „centrele" temporare ale curții. Structura unor vechi ziduri, specificul construcției, amplasamentul, au făcut pe arheologi să considere că avem de-a face, în strada Soarelui, cu vestigii care au aparținut palatului de la Curtea Veche, probabil micului palat cu opt odăi, ce a fost adăugat acestuia, pe vremea lui Ștefan Cantacuzino. Clădirile vechi au fost refolosite ulterior, cu alte destinații. S-au adăugat decorații murale, peste care, mai tîrziu, au fost așternute tencuieli.

De unde vom avea „modelul" autentic pentru restaurările pe care le presupune constituirea Curții sticlarilor, cînd timpul s-a dovedit atît de potrivnic? În primul rînd din relatările lui Del Chiaro, secretarul florentin al lui Brîncoveanu, care ne-a lăsat o frumoasă și minuțioasă descriere a Bucureștilor epocii. Firește, vestigiile trecutului sînt și ele, atît cît s-au mai păstrat, o mărturie. Dar a treia și cea mai interesantă dintre mărturii este cea care va sta, în cea mai mare parte, la baza refacerii în spirit autentic a unor edificii care nouă azi nu ne spun nimic, dar care altădată și-au avut gloria lor. Este vorba de primele fotografii făcute la noi. Pe la 1856, Angerer a surprins pe peliculă fronturile stradale ce mărginesc viitoarea Curte a sticlarilor. Ne este înfățișată o suită de clădiri care preluaseră elemente de arhitectură mai vechi sau care primiseră chiar atunci o decorație ce va deveni specifică veacului lor. Clădirile s-au menținut, decorațiile nu. Restaurarea va reda evoluția lor în timp, în ceea ce a avut mai valoros.

Cînd vom putea fi oaspeți la Curtea sticlarilor? După cum ne-a informat directorul general al Centralei industriale a sticlei și ceramicii fine, ing. D. Stoian, acest lucru se va putea întîmpla încă la sfîrșitul acestui an și la începutul celui viitor, pentru o parte din clădiri. Un reper pentru a găsi această adresă i magazinul „Stirex" al centralei amintite, ce ne oferă încă de pe acum o idee — fie ea și parțială — despre ce poate fi Curtea veche și nouă în același timp, a sticlarilor.

Cornelia PREDA

Despre Radu și Dinu, din mers...

de Valeriu MIRONESCU

Echipa și antrenorii se află acum departe de noi, plecați în căutare de terenuri bune și de adversari puși la punct cu treburile jocului, prin natura continuității competițiilor din acele țări. Cînd scriu aceste rînduri nu cunosc încă rezultatul primului meci amical, nu zic că acesta nu mă interesează, mai ales după ce am văzut vreme de o săptămînă pregătirile lotului pe diferite planuri, toțuși, de la acel 0—5 cu Standard Liége — urmat la numai cîteva zile de un 1—1 pe Wembley! — m-am învățat minte să nu exagerez dimensiunile partidelor cu scop de exersare și cu caracter amical.

Ce ar trebui să observăm la activitatea aceasta, recentă, a lotului? Mai întîi că timpul pentru acțiuni concrete este foarte, foarte scurt. Abia o săptămînă de stagiu în comun între noii antrenori și jucători vechi și noi, după care sînt prevăzute cele două săptămîni ale turneului. În răstimpul acesta trebuie rezolvate o groază de chestiuni, de cunoaștere reciprocă, de pregătiri individualizate, de pregătiri pe grupuri de jucători sau în ansamblul echipei — morale, tehnico-tactice și de ordin fizic.

În asemenea condiții, s-a păstrat grupul principalilor jucători internaționali — cu valoare confirmată și veche experiență pe cîmpurile de luptă fotbalistică. Și este foarte bine că s-a procedat astfel. După cum, de la etapa Gheorghe Popescu, Ilie Oană, Ștefan Covaci, noul antrenor de atunci — Angelo Niculescu — a preluat fondul de bază al echipei naționale, aducînd ameliorări de lot și de joc (cu precădere, în domeniul jocului în apărare), tot așa, antrenorii de astăzi — Valentin Stănescu și secundul său, Robert Cosmoc — aveau datoria să preia ceea ce era mai bun și mai valoros din etapa precedentă — în primul rînd, jucătorii dar, nu numai jucătorii. Pe scurt, obligațiile competiționale din primăvara care vine, ca și zilele rămase pentru preparative (zile ce se numără cu mare zgîrcenie) înlăturau soluția construirii unei noi echipe, impunînd, în schimb, pe aceea a reconstruirii „din mers" a formației și a jocului acesteia.

Pentru activitatea lotului într-o altă formulă tehnică s-au pus la bază, de la bun început, cîteva idei generale. Încă înaintea numirii actualilor tehnicieni, din discuțiiile cu conducerea federației reieșiseră cîteva, hai să le zicem, norme de lucru, norme ce s-au conturat ulterior mai pronunțat la contactele directe ale diriguitorilor F.R.F. cu noii antrenori. Ele privesc atît selecția și pregătirea la lot, cît și munca antrenorilor responsabili dincolo de hotarele lotului. Desigur, n-au scăpat atenției nici problemele orientării în joc (prin legătură directă cu selecția și instruirea jucătorilor).

În mod foarte succint, ideile suplimentare despre selecție, acelea care ar putea să intereseze pe cititorul amator de fotbal, sînt:

1. Pentru echipa națională, triajul va porni de la spiritul competitiv al jucătorului. Vor fi aleși acei care dovedesc, în meciurile de campionat și ale echipei reprezentative, ambiție, putere de luptă și de sacrificiu pe terenul de sport. Iar aceasta nu prin simple exteriorizări la adresa tribunelor, ci prin calități sufletești de fond, fiindcă, la drept vorbind, sînt jucători liniștiți ca înfățișare, totuși, în stare, atunci cînd e nevoie, să se arunce ca o torpilă, cu capul înainte printr-o pădure de bocanci și pumni spre a marca golul victoriei (vezi partida de la București România —Cehoslovacia 2—1). Remarc aici că toți cei patru debutanți în echipă — Beldeanu, Sameș, Bölöni și Troi — sînt binecunoscuți de suporterii din Reșița, Craiova, Tîrgu Mureș, Pitești (și... București) ca tineri energici și aprigi luptători.

2. Presupunînd că un anumit nivel tehnic se subînțelege, și că selecția la echipa reprezentativă nu poate face vreun rabat la această cerință (aici rămîn deschise discuției unele cazuri), să trecem mai departe spre a arăta ideea despre alegerea jucătorilor capabili să acționeze în zonele limitrofe postului de bază. Firește, primul criteriu al alegerii sînt calitățile pentru postul respectiv, fundaș, fundaș central, vîrf de atac etc.. Dar, jocul modern, realizat de cîteva echipe și spre care tinde toată lumea, nu mai e satisfăcut de fotbaliști unilaterali. De cînd Beckenbauer a dat peste cap schemele și l-a eliberat pe fundașul „lîber" din cușca suprafeței de 16 metri pînă și acest post a primit valențe în construcție la mijlocul terenului, ba chiar în atac și la realizarea directă a golului. Fără să căutăm peste tot beckenbaueri, obligația noastră e să încurajăm tendința alegerii jucătorilor multifuncționali. Dintre vechii noștri titulari manifestă asemenea aptitudini în special mijlocașii — Dinu, Dobrin, Dembrovschi, Dumitru — dar, putem presupune, după cele ce am văzut, că unii dintre fundași, precum și Lucescu, Dumitrache, Iordănescu au mari disponibilități pentru diversificarea activității lor. De asemenea, dintre tineri, Beldeanu, Bölöni, Hajnal par a fi jucători multifuncționali. Totuși, trebuile, sub acest unghi de vedere, sînt abia la început și se impune rezerva normală pînă la proba concretă a fiecăruia în cadrul formației reprezentative. În fond, multifuncționalitatea trebuie împinsă pînă la extremele regulii — adică, pe de o parte, fiecare jucător să fie în stare să marcheze gol în situație favorabilă, iar, pe de alta, fiecare jucător să fie capabil să participe la jocul în apărare (inclusiv, la inaintași — posibilități fizice și tehnice de repliere rapidă, deposedări, pressing etc.)...

Mă opresc aici, deși ar mai fi multe de spus. În numărul viitor, vom discuta partea cea mai interesantă pentru cititori, adică aceea despre joc și jucători la modul concret. Probabil, se va impune și o dezbatere despre Radu Nunweiller, vechiul internațional — prezent în lotul larg it, dar absent din formația de bază. Deși, după părerea mea, cheia problemei nu e la echipa națională ci se află chiar în sînul echipei de club, Dinamo, acolo unde se ciocnesc în joc două idei opuse, reprezentate fiecare de Dinu și, respectiv, de Radu Nunweiller. Avem de a face acolo cu vechiul război englezesc între pasa lungă și pasa scurtă, război care nu s-a încheiat nici azi pe stadioanele insulare, deși durează de patru decenii. Dacă cei doi fotbaliști notabili sînt coechipieri și prieteni, în schimb, manierele lor tactice sînt, evident, contradictorii...

Corespondență telefonică specială

CU FOTBALIȘTII ROMÂNI ÎN FRANȚA

• Valentin Stănescu despre învățămintele întîlnirii de la Nimes.

• Pîrcălab și Dobrin despre aceeași problemă — antrenamentele — dar fiecare de pe altă poziție.

Orașul Nimes, „Roma Franței" — cum i se mai spune — datorită, mai ales, arenelor romane, copie fidelă a Colisseumului din capitala Italiei, dar de dimensiuni ceva mai mici, reprezintă un punct de atracție pentru turiști datorită numeroaselor sale vestigii dar și climei plăcute pe tot timpul anului. Aici plouă doar 30 de zile pe an. În afara arenelor romane, orașul mai oferă vizitatorilor multe alte puncte de atracție. Trecînd prin Nimes nu poți să nu te oprești, măcar pentru cîteva minute, pentru a admira Templul Dianei, Turnul cel mare, Casa pătrată, construită în ultimii 20 de ani t.e.n. și, mai ales, să nu poposești în Grădina fîntînii, un admirabil loc de recreere, unde în timpul verii, în fiecare seară, au loc spectacole de muzică ușoară și simfonică.

În acest oraș și-a făcut debutul internațional noua echipă de fotbal a țării noastre, nouă mai ales prin conducerea sa tehnică, pentru că în general lotul își păstrează vechea lui structură. Turneul, un turneu de pregătire în vederea reluării șirului de partide oficiale din preliminariile Campionatului mondial, a început cu meciul susținut miercuri seara pe stadionul „Jean Bouin", cu echipa „Olimpique", terminat — după cum bine știți — cu scorul de 1—0 în favoarea fotbaliștilor francezi.

Discutînd miercuri seara cu Valentin Stănescu, acesta ne-a spus că el, personal, a tras o concluzie deosebită după acest prim joc, și anume aceea că jucătorii noștri, în comparație cu cei străini, au o tehnică individuală foarte bună dar nu au încă o tehnică de joc. Atunci cînd jocul devine foarte rapid, tehnica fotbaliștilor noștri este precară. Aceasta ar fi pentru el concluzia principală și în această direcție își propune să acționeze pentru a reuși să aducă echipa în situația de a juca în viteză și, în același timp, cu precizie.

La rîndul său, antrenorul echipei Nimes, dl. Firoud, ne spunea: „Am avut impresia că în prima repriză dumneavoastră nu ați putut să marcați. Este singura explicație pe care mi-o ofer mie, care de-a lungul carierei mele de jucător și antrenor am văzut multe ratări".

Într-adevăr, antrenorul francez are dreptate. Pentru că în partida de debut echipa noastră, cu toate că a fost handicapată de faptul că se afla la primul ei meci pe gazon după o întrerupere de aproape două luni și jumătate, s-a comportat satisfăcător, reușind să ajungă de foarte multe ori în fața porții adverse dar acolo fotbaliștii noștri s-au cam jucat cu ocaziile, ratînd copilărește.

★

Transcriu aici, fără comentarii, lăsîndu-i pe mulți dintre jucătorii noștri din Divizia A să tragă singuri concluzia ce se impune, răspunsul dat de Ion Pîrcălab la una din întrebările puse de un jucător al lotului în timpul șederii noastre în Nimes: **„Dacă mă plictisesc aici? Nu am timp să mă plictisesc. În fiecare dimineață, la ora 9, trebuie să fiu prezent la antrenament și timp de două ore mă pregătesc, fără măcar un minut de întrerupere. Ne antrenăm în condiții grele, pe un teren de zgură, foarte tare. Pe toți ne dor gleznele dar trebuie să muncim pentru a ne menține locul în prima formație. Zilnic fac 100 de sprinturi de la jumătatea terenului pînă la poartă. Concurența este foarte mare, pe marginea terenului așteaptă cel puțin 30 de jucători dornici să te înlocuiască în fiecare clipă. După antrenament abia aștept să ajung acasă, să mănînc și să mă odihnesc. Uneori sînt așa de obosit încît aproape că adorm în timpul mesei".**

Se terminase primul antrenament la Nimes al lotului nostru. Ne reintoarceam cu autobuzul la Hotel „Empire". Lîngă mine stătea Dobrin. Fără să îl întreb nimic mi-a mărturisit:

— Asemenea antrenamente tari nu am mai făcut de pe timpul cînd Teașcă era antrenor la Pitești.

— Și cum te simți?

— Acum, bine. La un moment dat, însă, am simțit o durere în capul pieptului. Destul de repede am depășit însă „punctul mort". Dacă antrenamentul ar fi durat pînă la ziuă eu unul aș fi rezistat.

— E bine să se lucreze așa de tare?

— Eu zic că da, cu o singură condiție. Și anume ca și la cluburi antrenamentele să se ridice la același nivel de intensitate. Altminteri se va produce o dereglare în organismul nostru și totul va fi în defavoarea fotbalului.

★

La ora cînd citiți aceste rînduri lotul de fotbal al țării noastre se află în Spania, la Barcelona, unde așteaptă, pregătindu-se, al doilea meci al turneului, cu Spaniol Barcelona.

Ion BOCIOACĂ

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

Prof. MURARESCU MIRCEA, Burdujeni, Suceava: „Cîteva propuneri în legătură (firește) cu fotbalul:

1. Organizați în paginile revistei o discuție mai largă pe tema reducerii numărului de jucatori într-o echipă de fotbal.

2. Echipele participante la „Cupa municipiului București" să fie alcătuite — experimental — din 8—9 jucători, inclusiv portarul.

3. Din toamnă să se aplice, pentru întregul campionat, această reducere a numărului de jucători, la echipele de tineret-rezerve.

Încercînd acest model nou de fotbal, poate că-l vom face cunoscut în lume și ar putea prinde apoi și la case mai mari..."

Toate cele trei idei sînt foarte bune și cred că formula se poate încerca foarte bine cu jucătorii de rezervă, mai ales că cluburile noastre sînt și așa foarte sărace în această privință. Totul e ca federația să-și ia răspunderea. Cu timpul, lucrurile ar putea fi duse mai departe, adică am putea organiza, eventual un campionat mondial neoficial de fotbal în opt. Nu?

Mulțumesc pentru P.S.

ION DIMA, Calea Floreasca 126, București. „Am citit la „Poșta rotundă" din 20 I 1973 următoarea frază: „Niciodată și nicăieri în lume nu s-au rejucat meciuri din pricina greșelilor de arbitraj". Din cauza greșelilor poate că nu s-au rejucat, dar din cauza arbitrajului vădit incorect, care a schimbat soarta unui meci, eu știu că s-a rejucat unul. Poate vă mai amintiți de meciul Dinamo Brașov — C.C.A. din anul 1953. Prin minutul 75 al meciului, Dinamo conducea cu 3—0, ca la sfîrșitul meciului să părăsească terenul învinsă cu 4—3. Arbitrul a fost retrogradat, iar meciul s-a rejucat pe Republicii (1—0 pentru C.C.A.). Sînt convins că informațiile mele sportive sînt mult prea sărace în comparație cu ale dv., de aceea vă rog să nu-mi luați în nume de rău această intervenție".

N-am cunoscut întîmplarea de mai sus, mai ales din pricină că acum douăzeci de ani nu mă duceam la fotbal. Oricum, e vorba de o excepție. Mi s-a relatat însă una. Acum vreo douăzeci și cinci de ani, pe Giulești, un arbitru dictase un penalti împotriva Rapidului. Un înalt funcționar al federației din vremea respectivă a intrat pe teren, i-a pălmuit pe arbitru, i-a luat fluierul și a arbitrat el meciul mai departe. Să sperăm că noi nu vom mai apuca să vedem astfel de lovituri de teatru pe terenurile noastre.

A. STUPARU, Pitești, str. General Magheru nr. 28:

„Fotbalul românesc poate ar merge mai bine dacă în activitatea lui nu ar fi atîta patimă din partea tuturor, ca: spectatori, cronicari sportivi, cronicari ocazionali (scriitori și poeți care scriu la diferite cotidiene), salariații federației (antrenori federali și observatori) și cei plătiți cu diferite indemnizații de colegiul de arbitri.

Dacă spectatorii stadioanelor (care plătesc biletul de intrare, iar unii chiar o cotizație de susținător), cît și cronicarii ocazionali (care scriu cîte un articol la gazete cu caracter general) pot să-și spună of-ul lor, pentru că cine nu vrea nu-i ascultă sau nu-i citește, apoi ceialți (cronicarii ziarului „Sportul" și ai televiziunii, antrenorii și observatorii federali și arbitrii), care reprezintă OFICIALITATEA ÎN FOTBAL și sînt plătiți pentru ridicarea CINSTEI DE SPORTIV la cel mai înalt grad, au datoria să lase patima acasă (cînd pleacă la stadion, redacție sau televiziune) și să informeze opinia publică asupra adevărului din fotbalul românesc. În această privință, cea mai mare nemulțumire o provoacă unii cronicari ai televiziunii, care caută să ne convingă să vedem pe micul ecran ceea ce doresc dînșii și nu ceea ce se vede în realitate.

Pentru a se curma aceste neajunsuri, propun ca conducerea televiziunii să interzică cronicarilor sportivi de a comenta fazele de joc în timpul transmiterii, ridicînd în slăvi sau ponegrind jucătorul „X" sau echipa „Y". În timpul transmiterii jocurilor de fotbal cronicarul sportiv al televiziunii trebuie să se rezume numai la a indica numele jucătorului care se află cu mingea la picior, cine a pasat, cine a pus piedică, fără comentarii în plus, restul vede fiecare telespectator așa cum îi arată micul ecran fazele jocului".

Sînt întru totul de acord cu energicele dv. propuneri privind comentatorii Televiziunii. Consider chiar că lucrurile trebuie duse pînă la capăt, în sensul următor: să nu se spună numele comentatorilor (să rămînă niște anonimi!) și să fie obligați să stea în picioare în timpul transmisiei.

HOTEA ION, Oradea: „Cum și eu iubesc foarte mult fotbalul, m-am hotărît să vă scriu, rugîndu-vă frumos să-mi publicați și mie următoarea poezie, dacă credeți că e bună. Vă mulțumesc și îmi cer scuze pentru deranj.

UNȘPE TRICOLORI:

Dinu, Boc și cu Deleanu / Îi fac zid lui Răducanu. / Sătmăreanu-i om frumos, / Dă pase numai pe jos. / Dumitru e la mijloc, / Nu ține mingea pe loc. / O trimite lui Beldeanu / Ca s-o dea la căpitanu — / La căpitanu Lucescu, / Ce i-o dă lui Iordănescu, / Care driblează puțin / Și-o pasează la Dobrin./ Găci Dobrin stă-n așteptare / Să facă scorul mai mare. / Dumitrache ca și țapu / Sare la minge cu capu. / După care îi fentează / Și mingea-n plasă-o șuteză. / Iar arbitru-acordă gol / Pentru unșpe tricolor. / După opinia mea / Asta e formația / Ce obține victoria".

Atît poezia, cît și formația sînt deosebit de înspirate. Totuși, după cîte bănuiesc, ați renunțat, probabil, la unii fotbaliști foarte buni, ca de pildă Dembrovschi, Hajnal sau Bölöni, numai din motive de... rimă. Evident, nu e vina dv. În orice caz, continuați să scrieți în acest stil și veți ajunge departe.

ALEX. CRIȘMARU, str. Florăriei 3, București: „Deși sînt pensionar, am rămas un iubitor pasionat al sportului în general și al fotbalului, în special, în sensul că vizionez toate meciurile importante și citesc aproape tot ce se scrie despre fotbal. Un lucru foarte lăudabil se petrece în această direcție în ultimul timp: se publică multe cărți cu subiect sportiv și chiar cu subiect fotbalistic. Am citit ceea ce ați scris dvs, Eugen Barbu, Ioan Chirilă, Petre Cristea și Fănuș Neagu, ultima carte cumpărată fiind a dînșilor. Deși nu sînt mare iubitor de literatură (am fost profesor de istorie și am rămas credincios acestui domeniu) cumpăr revista „România literară" pentru cronicile sportive ale domniei sale, acestea fiind una dintre desfătările mele preferate. Foarte bine a făcut că le-a adunat într-o carte, frumos tipărită. Le-am citit din nou și m-am convins că sînt adevărate bijuterii ale ziaristicii și chiar literaturii și mi-am zis: iată ce frumos se poate scrie și despre mult hulitul fotbal, iată cîtă inspirație poate să nască el într-o pană talentată! Dacă-l cunoașteți și-l vedeți, strîngeți-i mîna din partea unui bătrîn și fidel cititor al său".

Deși îl cunosc și-l văd pe Fănuș Neagu, n-am să-i string mîna din partea dumneavoastră. Asta pe baza faptului că mie nu mi-a trimis un exemplar (cu dedicație) din respectiva carte, ceea ce, la vremea mea, eu am făcut. Eventual, îi voi trimite gestul respectiv prin poștă.

Cu și fără... crampoane

INTREBĂRI SUB COȘ...

de Eftimie IONESCU

Aveam o datorie — să-l interceptăm și pe Vasile Popescu, figură care nu mai are nevoie de prezentări în lumea baschetului (și nu numai a ei), cu cîteva întrebări despre echipa lui, Steaua, despre competițiile europene în care ea a ajuns așa de departe împreună cu Dinamo, despre realitățile și aspirațiile sportului nostru cu mingea la coș.

— Să zicem că nu veți trece de cincîul din Badalona. Deși noi vă dorim din inimă succes! Dar, să admitem! Cum apreciați, chiar și în cazul unei tentative nereușite, intrarea în semifinalele marei competiții continentale?

— *Indiferent de ce decizie vor aduce dublele partide, (n.a. convorbirea a avut loc înaintea primei întîlniri) cu Juventud, pentru baschetul nostru aceste calificări sînt un important cîștig. Pe mai multe planuri. Bagajul cunoștințelor jucătorilor a crescut vizibil. În afara faptului că, în ultimele sezoane, am avut prilejul să fim prezenți la o suită de grele turnee, ceea ce a reprezentat o admirabilă pregătire pentru importanta competiție, acum, cînd am ajuns să jucăm în compania așa de celebre, constat cum tracul, acea reținere dinaintea întîlnirilor grele, începe să dispară. Ajungem să avem și noi ceea ce obișnuim să numim „tupeu", în sensul cel mai bun al cuvîntului, și deci să jucăm mai aproape de ceea ce știm și putem. Mai departe. Cred că am contribuit la o oarecare readucere a baschetului în centrul atenției publicului. Mai cu seamă dacă vom repeta performanțele de acum, sînt sigur că și campionatul va fi mai mult căutat de spectatori. Îmi spuneau conducătorii clubului Jugoplastika Split că media prezențelor în campionatul iugoslav este de 7 000! Și că marele salt de popularitate, jocurile interne l-au făcut după strălucitele performanțe pe plan internațional.*

— Ce credeți că lipsește formațiilor noastre spre a face marele pas?

— *Atît Dinamo cît și noi nu dispunem de un număr de valori suficiente spre a face față atît normalelor cerințe ale competiției cît și celor provocate de cauze subiective și aici voi nota în primul rînd arbitrajele. Echipe noi, fără obișnuința și rigorile — care se văd sau nu se văd — din acest moment al întrecerii, formațiile românești au cam fost vinate de arbitraje. Dar asta face parte din... riscuri și eu le amintesc tocmai în sprijinul celor spuse mai sus — fără 8 jucători de apropiată valoare nu-ți poți apăra șansele în mod normal. Noi avem 5—6.*

— Și cum s-ar putea asigura completarea loturilor?

— *Nu mă gîndesc atît la jucători consacrați: baschetul nostru posedă asemenea elemente și aici ar fi de subliniat necesitatea ca formațiile din Timișoara, Cluj și Iași, unde sînt multe talente și valori să fie urmărite, ca asistență tehnică, cu toată seriozitatea spre a efectua un salt mult dorit și care ar da și campionatului o notă de echilibru de care acum duce mare lipsă. Dar, spuneam, izvorul ar trebui să fie echipele de juniori. Din nefericire aici apare un fenomen asfixiant al talentelor: există mai mult preocuparea pentru performanțele ECHIPELOR și nu pentru creșterea INDIVIDUALITĂȚILOR. Așa se explică progresul încet, sau incomplet al unor jucători foarte talentați.*

— Să revenim la importantele jocuri cu Badalona. Vă cerem următorul pronostic: pînă la ce diferență este recuperabilă la București o eventuală înfrîngere la Badalona? (n.a. vă repetăm, partida a avut loc miercuri, așa că puteți compara, în clipa cînd citiți aceste rînduri, perspectivele partidei retur).

— *Pînă la 15 puncte. Asta ca să punem răul înainte. Dar noi plecăm în Spania cu alte gînduri decît cele de a limita diferența.*

— Vă dorim să le materializați. Spuneți-ne, acum, care vor fi echipele semifinaliste din „Cupa cupelor?".

— *Două au calificarea în buzunar: Spartak Leningrad și Jugoplastika Split. Pentru celelalte două locuri, lupta e deschisă. Patru formații cu șanse egale, după opinia mea: Spartak Brno, Juventud, Mobilquatro și Steaua.*

Am înțeles din asta că Vasile Popescu ne fixează o întîlnire foarte prețioasă — pentru el și pentru baschetul nostru — miercuri, în sala Floreasca, la returul cu Juventud Badalona.

MOZAIC

• **GORDON BANKS,** portarul echipei Stoke City, care a fost rănit la un ochi într-un accident de automobil, a fost prezent pentru prima oară la antrenament. Totuși medicii nu s-au pronunțat încă pentru revenirea lui în jocurile oficiale.

• **IN CERCURILE** apropiate federației europene de fotbal se avansează din ce în ce mai insistent ideea unui campionat european interțări. Competiția ar urma să se dispute sistem tur-retur și să se desfășoare în zilele de miercuri.

• **INTRAREA** Angliei în Piața Comună va avea și efecte pe plan... sportiv. De acum încolo, diferite manifestări sportive desfășurate în Franța vor putea figura în concursurile de pronosticuri sportive din.... Anglia.

• **OPT JUCĂTORI** de bowling din Wendlingen (R.F.G.) au jucat neintrerupt timp de 80 de ore. În această perioadă ei au doborît 28 022 popice, lansînd în fiecare minut de 5 ori bile în greutate de 4 kilograme. Apoi au anunțat că este un nou record... mondial!

• **10,5 MILIOANE** de biciclete s-au vîndut în cursul anului 1972 în S.U.A. Este o cifră-record care demonstrează o recrudescență neobișnuită a acestui mijloc de locomoție, din ce în ce mai agreat de cetățeni.

• **HANS FROMMING,** cunoscut conducător de cai la concursurile de trap din R.F.G. a realizat recent cea de-a 5000-a victorie din cariera lui. În acest fel el a întrecut și recordul mondial deținut de englezul Charlie Mills care în cariera sa a obținut 4364 victorii.

• **EUGENIO MONTI,** campion olimpic și fost campion mondial de bob a fost condamnat de un tribunal din Italia la patru luni închisoare (cu suspendarea pedepsei) fiind acuzat de deținerea ilegală a unei cantități de... dinamită. Monti a explicat că în calitate de specialist, dinamita îi este necesară la amenajarea pistelor de schi, teleferice și alte instalații sportive de iarnă.

8, 9, 10... OUT!

• De luni, antrenorii în bănci • Cum se face selecția pentru turneul balcanic • Box cu „umbra" în... centrul orașului.

de Paul OCHIALBI

• LUNI, la centrul sportiv de la Snagov începe cursul, de o săptămînă, inițiat pentru reciclarea antrenorilor din țară. Vor lua loc în bănci în calitate de elevi: **Cr. Panaitescu** (Cîmpulung Muscel), **I. Mihalik, I. Chendreanu** (Cluj), **V. Alexandru** (Pitești), **I. Zlătaru, Gh. Bobinaru** (Brăila), **P. Mihai** (Galați), și alții. La catedră vor oficia pe rînd prof. **Al. Vladar,** antrenorul emerit **Ion Popa,** medicul **I. Drăgan,** și șefi de catedră, tehnicieni ai I.E.F.S.

• **S-A STABILIT** ca la turneul balcanic de la Atena (5—10 mai), țara noastră să fie reprezentată de echipa secundă. Pentru un loc în această echipă candidează printre alții **Simion Cuțov, Ion Turei, Dinu Condurat, Lazăr Marian** și alții. Ei însă trebuie să treacă cu succes examenele de selecție printre care figurează și competiția „Centura de aur".

• **CU PRILEJUL** congresului A.E.B.A. care are loc în aceste zile la Leningrad se va discuta printre altele metoda de selecție a pugiliștilor europeni care vor participa la campionatul mondial programat în septembrie la Tokio sau alt oraș japonez. De asemenea se vor face delegările de arbitri pentru campionatele europene (Belgrad) și campionatele mondiale.

• **CITITORUL Ionel Paloș** ne întreabă dacă la campionatele europene de la București olandezul Rudy Lubbers (grea) a fost învins la puncte de vest-germanul Hussing sau de reprezentantul nostru Ion Alexe. Răspuns: **Lubbers a pierdut la puncte în fața lui Alexe. În ceea ce privește meciul Clay-Bonavena el a avut loc la 7 decembrie 1971 și s-a încheiat prin ko în repriza a 15-a în favoarea lui Clay.**

Fritz Chervet în... piață

• **O NENOROCIRE** nu vine niciodată singură. După ce a fost sever înfrînt, fiind expediat și de 13 ori la podea de către spaniolul Legra, mexicanul Sanchez, fost campion al lumii la „pană", a suferit și alte decepții. Federația sa i-a ridicat licența pentru o perioadă de trei luni, fiind acuzat, că nepregătindu-se serios a indus în eroare pe spectatorii prezenți la meci ceea ce înseamnă o ... fraudă publică. El a trebuit să plătească o mare sumă de bani despăgubire oficialităților locale, precum și 10.000 de dolari lui Legra, deoarece nu s-a prezentat în greutatea specificată. În plus Sanchez a mai plătit 400 de dolari amendă pentru motivul că a urcat în ring cu părul mare, barbă și favoriți.

• **RECENT** au avut loc, la Ankara, campionatele naționale ale Turciei. O mare surpriză a constituit-o eliminarea internaționalului **Kumova** (semi-ușoară). Vechiul internațional **Sandal** (semimijlocie) nu a participat deoarece a abandonat activitatea competițională. Lista campionilor în ordinea celor 11 categorii: **A. Dogru, K. Lenonur, H. Karakas, H. Yalcin, S. Tatar, H. Ygit, H. Sozen, E. Akbasoglu, N. Kuran, I. Gor, G. Ozbey.**

• **IN ELVEȚIA** se face o mare propagandă înaintea desfășurării fiecărui meci de box. Înaintea partidei sale cu scoțianul **Mc. Cluskey,** organizatorii l-au obligat pe campionul european la „muscă" **Fritz Chervet** să facă mai multe reprize de box cu „umbra" într-o piață publică. În afară de aceasta managerii l-au învitat la gală și pe fotbalistul scoțian, celebrul **Best,** care a constituit al doilea „cap de afiș" al reuniunii.

• **FOSTUL ȘALANGER** la titlul mondial al categoriei „grea" **Jerry Quarry,** de două ori învins înainte de limită de Clay, a abandonat ideea de a renunța la activitatea competițională. El urmează să-l întîlnească pe compatriotul său **Ron Lyle,** neînvins ca profesionist. Întîlnirea se va desfășura la New York, orașul în care s-a stabilit Quarry.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 11 februarie

1. ATALANTA — MILAN. Echipa gazdă, clasată pe locul 12, primește vizita liderului. Va reuși Atalanta al 11-lea meci egal? Tot ce e posibil.

2. FIORENTINA — VERONA. Jucînd pe propriul teren, Fiorentina păstrează prima șansă.

3. INTER — SAMPDORIA. Nu credem că și de această dată una din echipele clasate pe ultimele locuri va produce surpriză pe „San Siro". Deci 1

4. JUVENTUS — LAZIO. Derbiul locurilor 2 și 3. Echipa Lazio, revelația actualului campionat italian poate obține chiar victoria. Deci 1, X, 2.

5. LANEROSSI — NAPOLI. Napoli deține locul 11 în clasament și un „record": nici un gol marcat în deplasare în actualul campionat. Cum echipa gazdă are nevoie de puncte (ocupă locul 15) îi acordăm creditul unei victorii

6. PALERMO — CAGLIARI. „Lanterna" nu beneficiază de terenul propriu pentru acest meci. Iată de ce Cagliari deține prima șansă.

7. ROMA — BOLOGNA. După două etape de suspendare a terenului, echipa gazdă reapare în fața propriilor susținători și speră într-o victorie. Ceea ce este perfect posibil.

8. TERNANA — TORINO. Localnicii doresc să se îndepărteze de ultimele locuri. Credem că vor reuși, obținînd victoria sau, în cel mai rău caz, egalul.

9. AREZZO — VARESE. Învinsă în tur chiar pe teren propriu, nu vedem cum echipa oaspete va putea mai mult acasă la Arezzo.

10. ASCOLI — CATANZARO. Echipa gazdă situată la mijlocul clasamentului categoriei B, poate opri din cursa spre primul loc pe a treia clasată. Deci 1. Nu excludeți X-ul.

11. BRESCIA — CATANIA. Va obține ultima clasată a treia victorie după 21 partide disputate? Tot ce este posibil. Tripla este indicată la acest meci.

12. COMO — PERUGIA. În acest caz echipa gazdă pare lipsită de emoții. Deci 1.

13. GENOA — CESENA. Derbiul diviziei B. Se întîlnesc primele două clasate. Favorite gazdele. Nu trebuie să ne ferim nici de X.

DIN LUMEA BALONULUI OVAL

• **Tuțuianu Ion,** maestru al sportului care a susținut peste 25 de întîlniri cu echipa națională, se găsește în momentul de față transferat în Franța, în orașul Mauleon, jucînd în echipa C. S. Mauleon din divizia A. Dar intenția sa este să se specializeze în viitoarea sa meserie de profesor de educație fizică.

• **S-au fixat loturile de antrenori** ale echipelor naționale A și B și ale echipelor naționale de juniori. La echipa națională A au fost desemnați: Titi Ionescu și Teodor Rădulescu; la echipa națională B: Mitică Antonescu și Dorel Dumitrescu, iar la echipa de juniori Denisky Eduard, Doiciu Traian, Vizitiu N. și Carnabel Ion. Antrenor federal a fost numit Irimescu Valentin, fost jucător al echipei naționale. Este maestru emerit al sportului și profesor de educație fizică.

• **Marcu Ovidiu** a fost de curînd numit secretar general al federației de rugbi. A fost jucător de rugbi la „Stadiul Român", iar după desființarea clubului, la Dinamo. Astăzi este profesor de educație fizică în ramura de rugbi.

• **O veche cunoștință a publicului bucureștean** care a jucat de multe ori, în echipa Franței contra României. Se numește Dupuis. Cred că vă este cunoscut. Astăzi, el este antrenor și ... jucător la o echipă de categoria a treia, și anume la Vig-Bigou. Fiind căpitan, jucător și antrenor, este cel mai vîrstnic din echipă, dar el a marcat în stilul său personal două eseuri. Echipa antrenată de el a surclasat echipa Anglet. A primit cîte o pereche de ghete și un balon special de rugbi de la „ADIDAS".

• **Wuseck Mihai** joacă la Charte în Franța. Este antrenor și jucător. El are meseria de lăcătuș mecanic. Este cel mai bun din echipă.

M. NICULESCU

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

BILANȚUL UNEI ACTIVITĂȚI RODNICE

Caracteristic pentru recent publicatul comunicat privind îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a patriei noastre în anul 1972 este argumentarea, pe baze de cifre și date concrete, a progresului înregistrat în ansamblu și în fiecare domeniu luat în parte. Acest lucru este cu atît mai vizibil, cu cît marea majoritate a datelor sînt însoțite de comparații pregnante cu cei doi ani anteriori. Nu ne propunem, în aceste rînduri, să reproducem pe larg cifrele amplului comunicat, de care ați luat cunoștință prin intermediul presei cotidiene. Pentru o mai bună edificare, iată totuși, cîteva comparații sintetice : produsul social este cu 9,8 la sută mai mare ca în 1971 și cu 22 la sută mai mare ca în 1970 ; venitul național, cu 10 la sută mai mare ca în 1971 și cu 24 la sută (aproape cu un sfert) mai mare ca în 1970 ; producția globală industrială cunoaște și ea aceeași impresionantă creștere : cu 11,7 la sută față de 1971 și din nou cu aproape un sfert — 24,7 la sută — față de 1970 ; ritmuri înalte de dezvoltare au cunoscut județele mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic ; un salt spectaculos a făcut producția agricolă, înregistrînd un plus de 9 la sută față de 1971 și de 30 la sută față de 1970 ; au crescut simțitor numărul salariaților și veniturile provenite din salarii — cu 6,4 la sută și 15,1 la sută față de anii 1971 și 1970 —, veniturile totale reale ale populației, cheltuielile pentru acțiuni social-culturale și altele.

Lectura comunicatului privind îndeplinirea planului pe 1972 aruncă lumină și asupra altui aspect. Nu numai comparativ cu anii precedenți s-a înregistrat un progres substanțial, ci și față de înseși prevederile planului pe anul de care ne ocupăm, care au fost depășite cu 1,4 la sută, reprezentînd 5,1 miliarde de lei. Aceste cifre au o semnificație deosebită acum, la începutul celui de-al treilea an al cincinalului, după ce în întreaga țară au fost formulate angajamentele de onoare de a îndeplini cincinalul în patru ani și jumătate și a fost restructurat planul căpătînd noi indici maximali pe care colectivele de muncă și-au propus în mod ferm să-i îndeplinească și, nu puține, să-i depășească. Cei 5,1 miliarde de lei în plus obținuți de economia noastră în 1972 reflectă marile posibilități de care dispune poporul nostru, inteligența sa creatoare, a cărei valorificare deplină va duce, nu încape îndoială, la îndeplinirea sarcinilor nobile ce și le-a asumat. De altfel, un alt indice se adaugă ca mărturie a capacității oamenilor muncii de a asigura țării o dezvoltare continuu ascendentă. Este vorba de ritmul mediu anual de creștere a producției globale industriale care, în ultimii doi ani a fost de 11,7 la sută, unul din cele mai înalte din lume.

Acestor cifre, alături de multe altele cuprinse în Comunicat, trebuie să li se adauge, spre a fi mai bine înțelese, cele ce se referă la traiul nostru de fiecare zi, la traiul celor 20,8 milioane de locuitori ai acestei țări, cîți ne-am numărat în prima zi a anului 1973. (Deci, socotind că în 1972 sporul populației a fost de aproape 200 mii de persoane, e de așteptat ca sfîrșitul acestui an sau începutul anului viitor să ne găsească 21 milioane. Mai mult de un sfert din populația țării — 5,6 milioane — sînt salariați în economia națională. S-au majorat salariile mici, a crescut salariul real, în timp ce indicele general al prețurilor și tarifelor a rămas practic la nivelul din anul precedent. Au crescut veniturile bănești ale țărănimii. Sume importante — mai mari cu 9,5 la sută față de 1971 — au fost atribuite acțiunilor social-culturale. Impor-

CONTINUARE ÎN PAG. 2

A FOST DESCOPERIT UN NOU CURENT SUBMARIN!

Se pare că Terra mai păstrează încă surprize pentru cei care erau convinși că nu mai sînt „pete albe"

(Pagina a 5-a)

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

● Mănușile, tricoturile din lînă și pantofii noi ● Discul decorativ ● O zgîrietură... ● Cum se curăță tapițeria de praf ● Protejați pereții

CITEVA MODELE PENTRU PRIMAVARA 1973

(Pagina a 6-a)

CORESPONDENȚĂ TELEFONICĂ SPECIALĂ

Cu fotbaliștii români în Spania

Actualitatea în tenis

Ce valoare au turneele actuale și din ce categorie fac parte

(Pagina a 8-a)

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

Anul XVII Nr. 802 — sîmbătă 17 februarie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

GRIVIȚA '73

● *Spiritul novator, o caracteristică a muncitorilor Griviței* ● *Ce povestește veteranul Dumitru Beu* ● *De 26 de ani la același strung* ● *Cum „a făcut rost" forjorul Petre Niculae de o... secție de tratament termic*

În fața monumentului celor căzuți în 1933, în incinta uzinei Griviția Roșie, pensionarul Oprea Cojocaru, fost cazangiu, vorbind elevilor de la diferite școli din Capitală despre evenimentele care au avut loc în acele zile ale grevei din 1933 Foto : Nicu VASILE

La 40 de ani după evenimentele care i-au scris pentru vecie numele cu majuscule, GRIVIȚA ROȘIE este tînără, este proaspătă. Griviția de astăzi are, de fapt, un sens plural, fiindcă din vechile ateliere s-au desprins două uzine la fel de viguroase. Una continuă pe plan contemporan vechile tradiții feroviare : este uzina mecanică de material rulant. Cealaltă a pășit pe coordonatele mai moderne ale ramurilor celor mai dinamice ale economiei : uzina de utilaj chimic. În aceste zile aniversare cele două uzine surori, colectivele lor, evocînd cu mîndrie trecutul trăiesc din plin prezentul. Aveam să o constat străbătînd curtea interioară a vechii întreprinderi. În timp ce în fața plăcilor comemorative ce evocă luptele din '33, veterani ai acestor lupte vorbesc în fața unor grupuri de pionieri despre cele întîmplate cu patru decenii în urmă, în uriașele hale ce înconjoară curtea se muncește intens la retortele chimice cu destinația Pitești sau Slobozia, la vagoanele de cale ferată ce vor spori zestrea de material rulant a țării.

În acest cadru am stat de vorbă cu trei oameni ai Griviței

Paul MARIAN

CONTINUARE ÎN PAG. 2

MAI EXISTĂ ENIGME ?

INSCRIPȚIA UNUI DAC DE PE MALUL OLTULUI

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

Piatra de mormînt a dacului Esbenus (reproducere după desenul făcut de Al. I. Odobescu)

● Surpriza căutătorilor de comori ● Ce ascundea „Măgura lui Ion Ciobanul" ● Cea mai mare piatră de mormînt din Dacia romană ● Movilele funerare ce se întind pe zeci de kilometri între Romula-Malva și Islaz ● O idilă de acum 1 800 de ani ● Inscripția latină atestă un moment din procesul romanizării dacilor.

(Amănunte în pagina a 2-a)

„Sezon alb" Aurel TONCOGLAZ – București

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

CONFORMITATEA DINTRE CUVÎNT ȘI FAPTĂ

Apucăm să promitem și după aceea ne vine greu să urmăm promisiunile noastre. Cuvîntul pe care-l spunem, într-un prilej sau altul, stă amenințător la limita erorii și la limita renunțării și la limita abdicării. Pe cît de trecător este cuvîntul în lumea fizică, pe atît de durabil se arată el în lumea morală. Aerul resoarbe cu stranie repeziciune cuvintele pe care le spunem. Conștiința, însă, rămîne trează ca un permanent perete de arme al cuvintelor noastre. Fără această conștiință, fără lacoma ei putere de a reține înțelesurile cuvintelor și făgăduințelor noastre, n-ar fi exclus ca noi, oamenii, să dormim 24 de ore din 24. Ne urmăresc, de la înălțimea angajamentului asumat, cuvintele pe care le-am spus. Și aceste cuvinte, acești copii ai minții noastre, judecă.

Lucram la o revistă literară, cînd un critic, pe care-l stimam și îl stimez pentru acuitatea observațiilor sale, Ovid S. Crohmălniceanu mi-a propus o rubrică de mare interes gazetăresc : „Vorbele și faptele". Rubrica a și ființat un timp, destul pentru a se constitui într-o pledoarie — cu atît mai lăudabilă, cu cît aparținea unui critic ! — pentru o idee profund partinică, o idee desprinsă, după mărturisirea autorului, din chiar documentele contemporane ale partidului nostru : *conformitatea dintre cuvînt și faptă*.

Grea dilemă ! Unii, ca să nu mai fie întrebați despre gradul de conformitate dintre cuvinte și fapte, au ales soluții de-a dreptul radicale : *nu mai spun cuvinte*. Alții, din contră : *nu mai fac*. Ori, problema cea mare e, nu să distrugi posibilitatea raportării faptelor la vorbe, ci să institui un raport direct, corect și ferit de labilitate, care să-ți dea totdeauna măsura exactă a făgăduinței și a împlinirii ei. Din prea deasa inconformitate, existentă între cuvînt și faptă, s-a ajuns, în unele conștiințe, la considerarea angajamentului drept un lucru rău în sine. Și, asta cu aerul că se rezolvă o gravă problemă socială. Cine consideră ideea de angajament vinovată că unii dintre cei ce și-au luat un angajament nu și l-au respectat cade în greșeala de a socoti specia umană vinovată că sînt în rîndurile ei și răufăcători. Nu-mi plac inocenții de doi bani, puriștii vehemenți care, cînd aud cuvîntul angajament parcă aud cuvîntul carceră. Nici mie nu-mi produce o impresie strălucită repetarea seacă și uneori convențională a cuvîntului angajament de către oameni ce nu produc decît angajamente. Dar ce om adevărat, ce om cinstit nu se simte emoționat, în fața marilor angajamente pe care și le iau colectivele de muncă în aceste zile, în fața viitorului țării ? Da, sigur, scrisorile de angajare sînt uneori cam seci, s-ar putea face cîte ceva pentru o redactare mai atrăgătoare a acestor angajamente și chiar pentru o folosire mai gazetărească a elementelor de viață pe

CONTINUARE ÎN PAG. 2

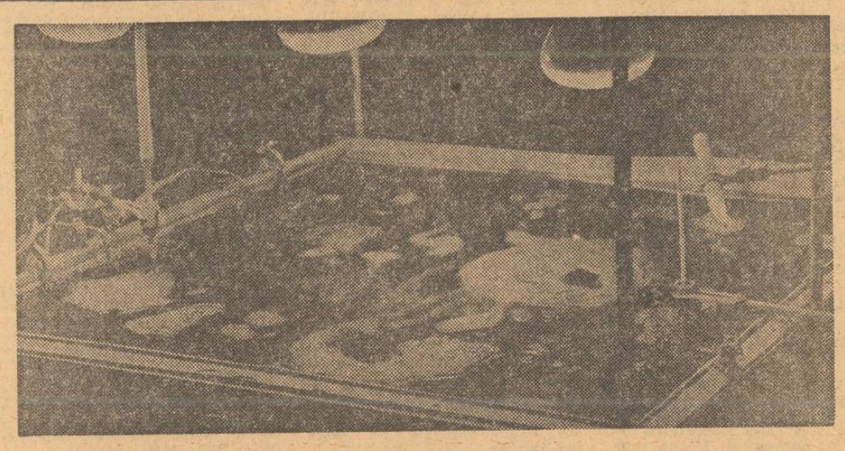

GUSTUL ALGELOR

Vor intra algele pe „lista de bucate" a viitorului ? Conținutul bogat în proteine a tentat cercetarea. Ca și în alte țări, oamenii de știință români, acad. prof. N. Sălăgeanu și acad. prof. St. Peterfi prezintă interesante rezultate ale unor experiențe de hrănire a animalelor cu alge.

(Amănunte în pag. a 5 – a)

Peisaj brăilean Nicolae SBURLAN – Galați

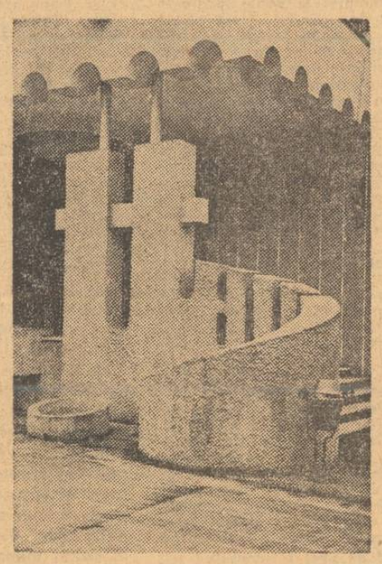

Arhitectură timișoreană Constantin IONESCU – Pitești

Bilanțul unei activități rodnice

URMARE DIN PAG. 1

tante sporuri a înregistrat volumul mărfurilor desfăcute prin comerțul socialist. 135 000 de familii s-au mutat în locuințe noi. S-a dezvoltat baza materială a învățămîntului, asistenței medicale, culturii și artei.

Bogăția de fapte cuprinse în formulări lapidare în Comunicatul dat publicității în cursul acestei săptămîni reflectă succesul deplin al politicii partidului nostru în direcția făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și realitatea atît de evidentă a adeziunii entuziaste a întregului popor la această politică.

Analizînd Informarea cu privire la îndeplinirea planului pe anul 1972, Comitetul Executiv al Comitetului Central al partidului a dat o înaltă apreciere eforturilor susținute depuse de către oamenii muncii, organele și organizațiile de partid, ministerele, consiliile populare pentru realizarea și depășirea planului. „Succesele obținute în primii doi ani ai planului cincinal — se spune în relatarea despre ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. — dau garanția că se vor îndeplini angajamentele asumate de oamenii muncii de a înfăptui sarcinile cincinalului înainte de termen.

Comitetul Executiv adresează mulțumiri oamenilor muncii, organizațiilor județene de partid și tuturor comuniștilor, ministerelor, consiliilor populare județene, tuturor organizațiilor economice pentru activitatea rodnică desfășurată în vederea realizării planului pe 1972.

Apreciind că există toate premisele ca planul pe 1973 să se realizeze în bune condiții, Comitetul Executiv stabilește să se ia în continuare măsuri pentru aplicarea consecventă în viață a sarcinilor prevăzute de plenara Comitetului Central al P.C.R. din noiembrie 1972".

★ ★ ★

Continuînd contactele directe cu oamenii muncii, metodă de lucru proprie secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat în această săptămînă unități economice din Capitală. La ora cînd dăm aceste rînduri la tipar, vizita conducătorului partidului și statului nostru se află în plină desfășurare.

GRIVIȚA '73

URMARE DIN PAG. 1

despre munca lor de ieri și de astăzi, despre viața lor de ieri și de astăzi.

Copiii mei ? Am sute !

Cu înfățișarea unui bunic blajin, maistrul **DUMITRU BEU** continuă să fie, după 46 de ani petrecuți în aceeași întreprindere, în aceeași secție, unul din oamenii de bază ai Uzinei mecanice de material rulant Griviția.

— Am numai 60 de ani. Să mai tot muncesc de acum înainte...

În 1927, la vîrsta de 14 ani, orfan de tată, fusese adus de mamă-sa, muncitoare ceferistă, ca ucenic la Atelierele Griviția. Anii ucenicîei s-au desfășurat în perioada de frămîntări și lupte muncitorești, a „curbei de sacrificiu".

— Lucram în condiții inumane, în ateliere fără aerisire, în vagoane înghețate. De cîte ori n-am fost ispitit să-mi caut norocul aiurea ! Ce m-a oprit pînă la urmă ? Climatul muncitoresc al Griviței, solidaritatea umană, conștiința de clasă. Am participat, foarte tînăr încă, la toate acțiunile muncitorilor din preajma lui '33 și apoi la perioada fierbinte a luptelor din februarie. Am fost martor activ la acțiunile antifasciste ce au succedat luptele muncitorești din 1933, mi-am dat sprijinul, pe atunci nu lipsit de primejdie, „Ajutorului roșu". Și toate astea m-au legat pe veci de uzină, de oamenii ei.

Dumitru Beu, acum la vîrsta împlinirilor, face bilanțul...

— Am sute de copii. Generații întregi de ucenici — aproape două sute de oameni — au trecut prin mîna mea și sînt astăzi oameni de nădejde ai uzinei. Nu vreau să mă laud dar cred că la ora asta am cel mai vrednic colectiv de tineri din uzină. Marin Tudorică, Nicolae Matei, Iancu Aurică s-au clasat pe locurile I și II în competiția noastră.

— După ce criterii ?

— Am avut, de cînd sînt maistru, o idee. Să înființez o „cupă a meseriei" pentru a stimula interesul tinerilor pentru meseria de tapițer. Am stabilit criterii precise de promovare, foarte pretențioase. Și iată că am avut numai promoții excelente.

De o sută de ori învățător

Strungarul **MARIN BÂNCILA** are un „stagiu" mai redus la Griviția decît tovarășul său Beu : „doar" 26 de ani. Peregrinase înainte, ca atîția alți copii de oameni sărmani, prin numeroase ateliere mici și mari, purtat la întîmplare de valurile indiferenței și cupidității. Își găsise liman și ocrotire la Griviția în anii '46, în anii cînd speranțele mijeau pentru toți oamenii muncitori. De atunci ascensiunea profesională a mers mînă în mînă cu activitatea politică-obștească, cu dezvoltarea conștiinței. Comunistul Bâncilă a fost printre cei dintîi fruntași în producție ai uzinei, printre cei dintîi deputați ai Griviței în sfatul popular și printre primii reprezentanți ai muncitorilor în comitetul oamenilor muncii. Din 1947 lucrează la aceeași mașină : un strung paralel.

— Cum de a rezistat atîta vreme, tovarășe Bâncilă ?

— Dacă o îngrijești, rezistă. Nu aș da-o pe nici o altă mașină, să fie ea nouă-nouță. Cu ea vreau să intru în celălalt cincinal, cu ea să ies la pensie.

— Lucrați de peste trei decenii la strung. Nu v-a tentat niciodată o muncă mai ușoară, să spunem una administrativă ?

— Nici nu m-am gîndit la așa ceva. Sînt îndrăgostit de strungul meu și nu mi-aș schimba meseria pentru nimic în lume.

Marin Bâncilă și-a realizat prima inovație în 1954. De atunci s-au adunat rînd pe rînd peste o sută. Peste 30 dintre ele se aplică și acum, spre folosul întregii uzine.

— Cînd îți iubești meseria și ai un ochi bun, aproape de la sine îți vin necontenit idei ca să perfecționezi pe ici pe colo treaba. Consider că e un lucru firesc.

Privind spre viitor

Cînd s-a produs „secesiunea" Griviței în două unități distincte, noua conducere a uzinei de material rulant s-a confruntat, printre alte probleme, cu următoarea dificultate : secția de tratamente termice, modernă și bine utilată, rămăsese în cadrul uzinei de utilaj chimic. Trebuiau găsite soluții pentru ca, pe baza posibilităților interne existente, să se realizeze o altă secție de tratament termic. Și ca de atîtea alte ori în trecut s-a recurs la competența și inițiativa forjorului **PETRE NICULAE.** Curînd, aproape fără nici o investiție, uzina dispunea de o capacitate proprie de tratamente termice care dă și acum bune rezultate.

Nu era prima încercare profesională pe care o trecuse cu brio feciorul de țăran dobrogean venit acum 24 de ani la Griviția să-și caute norocul și pîinea. Își găsise loc de muncă într-o secție dintre cele mai incomode — forja — și acolo a rămas și pînă acum.

— Puteam să mă mut în altă secție, unde munca era mai ușoară, dar m-a cuprins așa, un fel de ambiție : n-oi putea dovedi și aici, că doar nu sînt singurul forjor din lume. Mai bine să caut să fac munca oamenilor mai ușoară.

A căutat și împreună cu alți tovarăși de muncă inimoși a găsit. Numeroase dispozitive și machete poartă și „marca" sa. De unde în 1948, cînd intrase la forjă, nici jumătate din piese nu se matrițau, astăzi procentul egalează aproape cifra de o sută.

— Dar ce a fost, a fost, spune el. Acum ne uităm spre viitor, spre sarcinile cincinalului. Se construiește la noi o nouă forjă, cu tot ce trebuie unei uzine moderne. Pînă cînd va fi gata trebuie să ne descurcăm cum putem chiar dacă condițiile de șantier ne îngreunează munca, chiar dacă sarcinile noastre sînt mari. Am acum un gînd pe care tocmai l-am discutat la serviciul tehnic. Arcurile de spirale pentru vagoane le aducem tocmai de la Sibiu, de la „Elastic". Cred că am găsit soluția să le facem aici, la noi. Asta înseamnă economii de 5—600 000 lei. Ce, e de ici, de colo ?

Paul MARIAN

Maistrul DUMITRU BEU

Strungarul MARIN BÂNCILA

Forjorul PETRE NICULAE

INSCRIPȚIA UNUI DAC DE PE MALUL OLTULUI

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

Pe la mijlocul secolului trecut apăruse și în Principatele Române pasiunea pentru colecționarea de antichități. În multe case de la orașe și în unele conace de țară se puteau vedea dulapuri încărcate cu oale vechi, pietre sculptate sau, scrise, unelte sau arme din metal, bănuți de argint și aramă, hrisoave scrise pe pergament, icoane din lemn frumos zugrăvit și multe alte obiecte din trecut — toate îngrămădite fără nici o noimă. Dacă pe unele moșii boierești existau vechi zidării de cărămidă sau movile de pămînt, stăpînii le răscoleau în căutarea de antichități și comori. Nici o lege nu frîna aceste distrugeri de monumente istorice. Singurul muzeu din țară, Muzeul Național de Antichități, înființat de domnitorul Cuza la 1864, nu dispunea de personal științific și nici de mijloace materiale ca să salveze aceste descoperiri.

Cam aceasta a fost și soarta măgurilor din cuprinsul comunei Rusănești de Jos, districtul Romanați, azi județul Olt, sub mantaua cărora se ascundeau bogate și importante morminte romane. Șiruri de movile funerare flancau drumul roman de pe malul drept al Oltului, pe distanțe de zeci de km, de la orașul Romula-Malva (Reșca-Olt), pînă la Islaz, la vărsarea rîului în Dunăre. În anul 1865 boierul Ștefan Jianu din Rusănești a dat ordin argaților să taie în patru o mare movilă de pe moșia sa ca să găsească comorile ascunse acolo. Respectiva movilă se numea „Măgura lui Ion Ciobanul", „era înaltă de 8 stînjeni și poseda un contur de 40 stînjeni". În locul visatei comori boierul a dat peste o piatră frumos sculptată și scrisă cu litere latinești, cărora nu i-a dat importanță. Din fericire, inimosul învățător din Rusănești, Constantin Vasilescu, a raportat imediat Ministerului Instrucțiunii Publice despre această descoperire. În urma sesizării lui, piatra a fost transportată, prin 1867, la muzeul din București.

Monumentul fusese așezat cîndva în vîrful movilei, pe un postament, ca să fie văzut de trecători, dar în decursul veacurilor el s-a prăbușit spre baza movilei și acolo, acoperit treptat de pămînt, s-a putut păstra aproape intact. Asemenea pietre de mormînt se mai găsiseră în Oltenia și Transilvania, dar cea de pe malul Oltului le întrece pe toate prin monumentalitatea ei, fiind cea mai mare din Dacia romană : 4 m înălțime, 1,60 m lățime și 0,40 m grosime (două tone ca greutate). Din păcate, în timpul transportului ei spre capitala țării, s-a rupt în două. Analiza rocii dovedește că monumentul fusese tăiat și cioplit din calcar, într-una din numeroasele cariere romane de piatră ce se găseau pe actualul mal bulgar al Dunării, la o distanță de 60 km față de Rusănești. Sculpturi executate cu măiestrie încadrează epitaful gravat pe această lespede. Partea de sus s-a modelat în forma unei fațade de templu, cu fronton triunghiular ce închide o rozetă. Pe cele două pante ale acoperișului s-au fixat doi lei agresivi, iar între ei, la vîrful triunghiului, era locul unui mare con de pin, acum dispărut. După credințele romane acest fronton de templu simboliza lăcașul de veci al mortului. Ieii îi protejau mormîntul împotriva spiritelor rele, iar conul de pin înfățișa viața eternă. Epitaful fusese și el încadrat cu frumoase vrejuri de viță de vie încărcate cu frunze și ciorchini, totul răsărind dintr-un vas (acum distrus) pus la bază.

În traducere, textul latinesc al inscripției ne spune : **„Se lasă în paza Zeilor Mani (ai morții, Aelius Valens, denumit și Esbenus, care a viețuit 80 ani. Syra, soția, împreună cu libertul Fortunatus s-au îngrijit a ridica monumentul patronului lor plin de merite".**

Stilistica sculpturilor și trăsăturile literelor din epitaf ne ajută a data această piatră de mormînt între anii 150—200 e.n. Elementele istorice importante din textul inscripției rămîn însă numele de persoane și poziția lor socială. Defunctul, **Aelius Valens** zis și **Esbenus** are primele două nume curat romane, pe cînd cel de al treilea — **Esbenus** — este specific daco-tracic, întîlnit în vremea romană atît la nord cît și la sud de Dunăre. Ne aflăm deci în fața unui autohton daco-get romanizat, care caută să-și părăsească un nume ce-i amintea obîrșia. Fără îndoială că bunicii sau părinții săi, ca mulți alți fruntași daci înstăriți, fuseseră dintre cei ce părăsiseră cauza lui Decebal, atunci cînd și-au dat seama că aceasta era pierdută. Ei s-au închinat învingătorilor romani, ca să-și poată păstra pămînturile. Familia Esbenus trăise deci la țară, ca mari proprietari de pămînt. Pe malul Oltului ei posedau o **villa rustica,** adică o fermă-conac, exploatată prin munca sclavilor. Buna stare materială a ultimului urmaș rezultă din monumentalitatea pietrei sale de mormînt, costisitoare, ca și transportul ei de la Dunăre. Unul dintre nume — **Aelius** — arată că înaintașii defunctului primiseră cetățenia romană pe timpul împăratului Publius Aelius Hadrianus (117—138), de la care împrumutaseră acest gentiliciu.

În cazul de față se constată că Aelius Valens Esbenus nu avea moștenitori direcți, de aceea obligațiile funebre sînt îndeplinite de soția sa Syra ajutată de un fost sclav, acum libertul Fortunatus. Numele celor doi supraviețuitori, ca și situația lor socială ne apar destul de suspecte. Fără îndoială că aceștia au fost beneficiarii averii bătrînului. Era deci firesc ca recunoștința lor să se arate prin grija ce au depus-o la înmormîntarea lui Esbenus, cînd l-au eternizat memoria printr-un monument plătit cu mulți bani. Ar fi trebuit ca Syra, în calitate de soție legitimă a unui bogat cetățean roman, să poarte două nume, denumindu-se Aelia Syra. Ea s-a înscris însă în epitaf numai cu unul — acela de Syra, un nume ce se purta frecvent de către sclavii veniți din părțile siriene. Deci este foarte probabil ca și ea să fi fost o sclavă a lui Esbenus, care, prin farmecele ei reușise să cîștige inima bătrînului stăpîn. Acesta o declarase libertă, ca să poată stabili legal un fel de **matrimonium** cu o fostă sclavă, cu care convițuise mult timp în **contubernium** (concubinaj).

Libertul **Fortunatus** (adică „Norocosul") poartă și el un nume foarte des întîlnit la sclavi. De fapt numele său este o traducere cu același conținut a grecescului Eutyches, frecvent dat sclavilor din Orient, ca prin munca lor să aducă „noroc" în casa stăpînului. Cel de față făcuse parte dintre sclavii de încredere ai lui Esbenus. Probabil, din cauza bătrîneței, îl lăsase ca **servus villicus,** adică un fel de „vechil la moșie". Pentru credința cu care îl slujise pe **dominus,** stăpînul îi acordase și lui libertatea, probabil prin testament. Nu excludem posibilitatea ca Syra și Fortunatus să fi fost frați, ajunși liberți ai aceluiași **patronus,** Esbenus.

În problema procesului romanizării din Dacia, documentul de piatră descris mai sus prezintă o mare importanță demografică. El atestă pe malurile Oltului persistența, sub stăpînirea romană, a unei populații dacice înstărite și care în a doua jumătate a secolului II e.n. făcuse pași mari spre romanizare. Prezența ei în această regiune a fost dovedită și prin cercetările arheologice de pe malul Oltului (Romula-Malva, Fărcașe, Slăveni etc.) În bogatul teritoriu romulens ea s-a amestecat și cu coloniști sirieni, dardani, traci, iliri etc care cu toții vorbeau și scriau latinește uitînd treptat limba de acasă. Bogatul dac din anonimul sat **(vicus)** roman de la Rusănești se simțea și el roman. De aceea se îngroapă după ritualul roman și din dorința de a i se pierde obîrșia traco-getică, își spune : „care se mai numea și Esbenus". Dar peste toate aceste neamuri locale sau colonizate amprenta romanizării era foarte puternică către anii 200 era noastră.

Mai există enigme ?

Monolog interior despre... COMPORTARE

de Victor BÎRLĂDEANU

Încă o dată despre mărunțișuri ? — se vor găsi cititori care să întrebe, cu acel malițios snobism care îi face pe unii să desconsidere problemele și aspectele de mai mică importanță ale cotidianului. Da, — le voi răspunde — încă și încă o dată, de atîtea ori cît va fi nevoie pentru a desțăra superba și ironica superioritate cu care sînt uneori, tratate chestiuni cărora li s-ar cuveni, fără îndoială, întreaga noastră atenție.

— E drept, — îmi spunea un șef de atelier, încercînd să justifice țeșirile cam brutale ale unui maistru față de oamenii din subordine — X nu se poartă întotdeauna cu mănuși, îi mai repede, ba chiar îi mai și jignește pe cei din jur, dar față de sarcinile pe care le are de îndeplinit, față de problemele pe care le are de rezolvat, toate acestea sînt nimicuri...

Oare chiar așa să fie ? M-am interesat la fața locului și am aflat unele lucruri care, în substanțială măsură, contraziceau părerea exprimată. În cazul amintit nu era vorba de acea exigență stimulatoare, de acea intransigență fără rabat față de lipsuri și neajunsuri, care nu pot fi decît în asentimentul oamenilor dornici să muncească temeinic și cu spor. Nu, maistrul căruia i se luase apărarea se manifesta cu orgoliu exacerbat, cu acel maliției snobism care îi face pe unii să desconsidere problemele și aspectele de mai mică importanță ale cotidianului. Da, — le voi răspunde — încă și încă o dată, de atîtea ori cît va fi nevoie pentru a desțăra superba și ironica superioritate cu care sînt uneori, tratate chestiuni cărora li s-ar cuveni, fără îndoială, întreaga noastră atenție.

— E drept, — îmi spunea un șef de atelier, încercînd să justifice țeșirile cam brutale ale unui maistru față de oamenii din subordine — X nu se poartă întotdeauna cu mănuși, îi mai repede, ba chiar îi mai și jignește pe cei din jur, dar față de sarcinile pe care le are de îndeplinit, față de problemele pe care le are de rezolvat, toate acestea sînt nimicuri...

Oare chiar așa să fie ? M-am interesat la fața locului și am aflat unele lucruri care, în substanțială măsură, contraziceau părerea exprimată. În cazul amintit nu era vorba de acea exigență stimulatoare, de acea intransigență fără rabat față de lipsuri și neajunsuri, care nu pot fi decît în asentimentul oamenilor dornici să muncească temeinic și cu spor. Nu, maistrul căruia i se luase apărarea se manifesta cu orgoliu exacerbat, care nu admitea replică, nu concepea că ar putea cumva exista și puncte de vedere diferite sau chiar contrare celor exprimate de el. Rezultatul unei asemenea comportări se concretiza în faptul că printre cei pe care îi dirija se instaurase o anume timorare ce tăia suflul oricărei inițiative, oricărei dorințe de a inova.

Și atunci se mai poate oare vorbi, într-un astfel de caz, despre niște „nimicuri" ? Cînd „nimicurile" grevează atmosfera unui colectiv de muncă înseamnă că nu sînt deloc aspecte de neluat în seamă, ci, dimpotrivă.

La drept vorbind, tocmai din astfel de „nimicuri", de „mărunțișuri", cum sînt atitudinile noastre cotidiene unii față de alții, este alcătuită țesătura fină și complexă a vieții într-un colectiv. Și fără grija de fiece moment a factorilor competenți, fără preocuparea lor statornică pentru crearea și întreținerea unui climat în care oricare gest să corespundă principiilor de conlucrare și întrajutorare frățească specifice societății noastre, se pot irosi energii prețioase, se pot pierde tezaure de inițiativă, inteligență, inventivitate, care ar merita să fie plenar puse în valoare.

Bizară mi se pare și desconsiderarea „nimicurilor" pe stradă, în localurile publice. Sînt încă destui cei ce privesc cu fățișă, aproape teoretizată, nepăsare acele aparent mărunte atitudini care contravin flagrant acelui aspect de civilizație a străzii pe care atîta îl dorim și care nu este chiar atît de imposibil de obținut. De la mucul de țigară aruncat cu nesimțire și pînă la vorba „colorată" trîntită într-un vehicul public sau într-o sală de spectacole, o mie și unul de „nimicuri" desfigurează, uneori, înfățișarea străzii, natura relațiilor dintre oameni. E oare atît de greu să luăm atitudine promptă împotriva lor ? Nu cred.

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

care le cuprind. Dar nu i se poate cere unui angajament scris sub presiunea clipei, adîncimea lui Shakespeare. Ia să privim dincolo de tabloul incolor al acestor cuvinte ! Cîtă faptă e în ele ? O muncă, imposibil de cîntărit acum, stă la temelia acestor cuvinte. De conformitatea, dintre vorbele și faptele celor ce fac și reprezintă astăzi economia noastră națională, depinde în mare măsură și conformitatea de destin dintre promisiunea de azi a țării și realitatea de mîine.

Conformitatea dintre cuvînt și faptă devine, astăzi, tot mai mult în România, un criteriu de apreciere a muncii. Cuvîntul nu se poate substitui faptei, el se cuvine să o anunțe. În cuvînt fapta își face analizele. În cuvînt fapta își încearcă puterile. Vorbele, neurmate de fapte, plutesc deasupra noastră ca niște judecători ofensați. Dar asta nu înseamnă că nu mai trebuie să vorbim. Nu e cazul să vorbim mult, ci să vorbim drept și să ținem seama de puterile noastre. Conformitatea dintre cuvînt și faptă constituie în ultimă instanță și o dovadă a democrației și un izvor al ei.

Văd omul și-i înțeleg temerile, șovăielile, greșelile. I le înțeleg pentru că sînt om și pentru că eu însumi, poate mai mult decît alții, am temeri, șovăieli și erori. Dar văd omul. Și înțeleg că dezvoltarea lui depinde, pînă în cele din urmă, de felul cum va ști să se conformeze sieși. Dacă normele pentru etică și echitate socialistă sînt traductibile într-o imediată necesitate, eu cred că această necesitate este conformitatea dintre cuvînt și faptă. Un comunist e conform cu sine și cu ceea ce spune. A te ține de cuvînt înseamnă a vorbi în așa fel încît faptele ulterioare să nu te infirme. Dar pentru a vorbi drept, pentru a promite exact, trebuie să te cunoști. Iar asta, după cum se știe, e prima condiție a înțelepciunii. După cuvînt urmează fapta. Tragi socoteala și aduni. Ce ai făcut din tot ce ai promis ?

Conformitatea dintre cuvînt și faptă obligă la seriozitate din clipa angajamentului pînă-n clipa finalizării lui. Într-adevăr, conformitatea dintre cuvînt și faptă este o acută necesitate socială în timpul nostru. Eroul acestei conformități este caracterul. Finalitatea ? Un om pe care să se poată conta.

UN ECOU CARE MĂ BUCURĂ

Zilele trecute, am aflat despre ecoul unui articol pe care l-am publicat în această revistă și în ziarul britanic „Times" : *Umanismul nostru.* Ambasadorul țării noastre la Lusaka a transmis în țară știrea că J. Papworth, asistentul special al președintelui Zambiei, K. Kaunda, l-a adresat o scrisoare în care se interesează de scriitorul român Adrian Păunescu, cerînd informații despre el, despre lucrările sale privitoare la umanism și despre adresa la care poate fi contactat. Astea toate, după citirea articolului despre umanism din ziarul „Times", din 29 decembrie 1972.

Ecoul articolului amintit e cu atît mai îmbucurător cu cît articolul cuprindea, tocmai, încercarea mea de a vorbi despre felul original în care noi, în România socialistă, construim un nou umanism. Și, sincer să fiu, la un ecou din Zambia nu mă așteptam. Cititorul înțelege lesne mîndria mea de scriitor militant care a găsit ecou în conștiința unei personalități recunoscute pe scena politică a lumii. Sigur, acest fel de ecou internațional mă interesează și, deși n-am așteptat asta, sînt fericit să spun că, iată, ideile se comunică, adevărurile circulă, oamenii se conving, dacă în ceea ce numim idee, adevăr și om, punem totul, viața noastră, experiența noastră, puterea noastră interioară și flacăra noastră. Îmi dau seama, pe de altă parte, că nu e deloc destul ceea ce am făcut și că poate lucrările mele pe tema umanismului, solicitate azi, în îndepărtata Zambie, sînt prea puține și nu îndeajuns de expresive, pentru a putea trece convingător cu ele granițele limbii.

Acum, cînd un asemenea ecou însoțește un articol al meu, găsesc și prilejul să mulțumesc primilor mei cititori, cititorii din România, care au răbdarea și bunăvoința să mă citească de aproape un an în acest colț de foaie tipărită.

ALT SIBIU

A apărut o carte, dedicată orașului Sibiu și aparținînd lui Ion Miclea. Editura Dacia din Cluj, remarcabil focar de cultură, ne-a oferit tuturor o carte de o mare frumusețe. Desigur, acest Sibiu al lui Ion Miclea nu este și Sibiul meu. Nu așa văd eu Sibiul. Dar acesta e miracolul artei și de aceea Ion Miclea nu e un fotograf ambulant ci un artist care, *intîmplător,* ține în mînă un aparat de fotografiat iar nu o pensulă, ori o liră. Ion Miclea ne oferă un alt Sibiu. Ion Miclea se uită la Sibiul real ca la un oraș străvechi și nu știu de ce mi-a făcut mie impresia că toată cartea sa, dacă ar fi reașezată în spațiu, s-ar constitui într-o columnă romană. Pentru că, ținînd seama de toate datele specifice ale orașului Sibiu, Ion Miclea știe să fotografieze identitatea unui oraș și să adune în 160 de pagini ceva din sufletul acestui oraș din mijlocul României.

Cartea se deschide cu un superb cuvînt înainte, al poetului Ștefan Augustin Doinaș, poet legat de Sibiu prin destin.

Un alt Sibiu ne este, astfel, oferit de un ochi care a știut să-l vadă și să-l descopere. Ori poate să-l inventeze.

GREU, GREU, DAR VIN RĂSPUNSURILE, VIN

De la Departamentul Căilor Ferate și de la „ROMVARED" (Întreprinderea pentru exploatarea vagoanelor restaurant și de dormit C.F.R.) ne-au sosit cătinel, ca două trenuri de marfă, două răspunsuri care promit grabnice rezolvări. Înainte de a le da cuvîntul celor doi responsabili, adresăm un apel către cititorii noștri și-i rugăm să ne comunice dacă într-adevăr măsurile anunțate au căpătat realitate.

„Ca urmare articolului „Mizerabilul accelerat" apărut în revista săptămînală „Magazinul" din 16 decembrie 1972, prin care se critică unele aspecte din călătoria cu trenul accelerat 104 din 26 noiembrie 1972, pe distanța Craiova—București, vă aducem la cunoștință următoarele :

În urma cercetărilor efectuate, a fost sancționat personalul stațiilor Drobeta Turnu Severin și Craiova pentru eliberarea neinstrucțională a legitimațiilor de călătorie, nesupravegherea gradului de solicitare a trenului și neluarea măsurilor de asigurarea capacității de transport necesare.

S-au luat, de asemenea, măsuri de aprovizionarea vagoanelor restaurant cu o cantitate mai mare de chifle proaspete, din producția laboratorului Întreprinderii „ROMVARED". În același scop, s-a intervenit la Ministerul Comerțului Interior pentru aprovizionarea vagoanelor restaurant cu produse proaspete, în unele stații cap de secție, în cazurile în care cursa de întoarcere a vagonului restaurant are loc după un interval mai mare de 24 de ore.

În prezent, echipe speciale activează pe întreaga rețea de cale ferată și iau măsuri operative de îmbunătățirea activității în transportul călătorilor.

La nivelul conducerii Departamentului Căilor Ferate se analizează periodic constatările acestor echipe, îndu-se indicații și acordîndu-se competențe pentru tratarea operativă a neregulilor.

București, 19 I 1973.

Director general,
MUNTEANU"

★

„Cercetîndu-se cazul sesizat în articolul „Mizerabilul accelerat" publicat în revista „Magazin" din 16/XII 1972, vă informăm următoarele :

În scopul îmbunătățirii pe vagoane restaurant și asigurarea unei aprovizionări corespunzătoare atît pentru ducere cît și pentru înapoiere, Întreprinderea „ROMVARED" va lua în plus următoarele măsuri :

— în prezent chiflele se conservă pentru întregul parcurs de 1, 2 sau 3 zile, în saci de doc căptușiți cu material plastic. În viitor chiflele vor fi păstrate pe vagoanele restaurant în saci de polietilenă de cîte 50 buc. fiecare;

— se va introduce al treilea schimb la laboratorul de cofetărie pentru a se prepara o cantitate mai mare de pîinișoare, ca să poată acoperi necesarul la vagonul restaurant care sînt îndrumate în voiaje de 2 și 3 zile;

— pentru menținerea curățeniei se va extinde măsura ca la toate vagoanele restaurant, înainte de dejun și cină să se închidă vagonul pentru efectuarea aerisirii și curățeniei salonului ;

— în privința băuturilor alcoolice și răcoritoarelor, „ROMVARED" a contractat pentru anul 1973, cu diferiți producători cantitățile necesare în sortimente care să asigure o diversificare corespunzătoare.

Tovarășul șef unitate vagon restaurant, Vasile Dumitru, de serviciu pe V.R. la data de 16/XII/1972, a fost sancționat disciplinar de către conducerea întreprinderii, în baza art. 14 lit. „a" din statutul disciplinar al salariaților M.T.Tc. cu „mustrare" pentru faptul că a servit chifle necorespunzătoare și vagonul neaerisit.

Șef de serviciu V.R. VB.
RADU MARIN"

Dacă ar fi adevărat, dacă ar fi posibil acest vis frumos, eu v-aș propune să ne mutăm cu toții în trenuri. Acolo e raiul. Dar e ?

ALCOOLISMUL

Cine merge în localurile deschise dimineața, ar putea avea imaginea mai corectă a degradării la care ajunge omul prin alcool. Pilcuri de oameni beți, aburiți la minte, puși pe harță și cărora le e silă de muncă, țușind tabacic și chiorîndu-se vulgar, se înghesuie în cîte un localaș cam jegos, cu țoiurile în mînă sau cu paharele în mînă, și-și distrug viețile și se duc, după aceea, acasă și-și bat nevestele, dacă nu cumva pe drum provoacă vreun scandal cu urmări fatale. Iubesc libertatea și n-aș vrea să se creadă despre mine că propun măsuri pentru știrbirea libertății. Dar ceva trebuie întreprins împotriva libertății alcoolicilor. Știu că nu sîntem între primele țări ale lumii din acest punct de vedere dar aș vrea să fim chiar ultima țară, din punctul de vedere al numărului de alcoolici și al băuturilor consumate. Oare trebuie să ajungem la situații explozive, pentru a lua măsuri de echilibrare a unor conștiințe ? Îi vedem, în acele localuri de dimineața, pe bețivi, dar se cuvine să ne întrebăm : unde au băut ei pînă atunci ? Nu cumva în marile localuri ? Nu cumva în barurile cam suspecte, multe dintre ele ? Nu e tîrziu să întreprindem ceva. Nu e tîrziu să dezalcoolizăm întîi un nărav și după aceea niște oameni. Alcoolismul e și una dintre cauzele felului prost în care se muncește prin unele părți, ca și una dintre cauzele stărilor de conflict din familie sau din afara ei. Dar, în același timp, alcoolismul are și el cauze. Și nu se poate lua nici o decizie împotriva alcoolicilor, cîtă vreme nu se iau în considerare și împrejurările care-i duc pe unii la alcool : lipsa de orizont, slaba intensitate a vieții spirituale, ambianța.

Un grav pericol social — alcoolismul !

Adrian PAUNESCU

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 18 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 8.15 Pentru sănătatea dv. ; 8.30 Cravatele roșii ; 10.00 Viața satului. Invitatul emisiunii — Eroul Muncii Socialiste, Ion Negoiță, președintele C.A.P. Pechea — Galați ; 11.10 Omul și muzica lui. Gioacchino Rossini ; 12.00 De strajă patriei ; 12.30 Emisiune în limba maghiară ; 14.00 Telex ; 14.05 Avanpremieră ; 360 de grade. 17.15 Pierduți în spațiu ; 18.00 Cîntare patriei ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal : 20.10 Reportajul săptămînii : O mie patru sute de idei ; Film artistic : „Trenul" cu Jeanne Moreau, Michel Simon, Burt Lancaster, Paul Scoffield ; 22.30 Telejurnal ; 22.40 Duminica sportivă ; **PROGRAMUL II:** 12.30 Promenada duminicală. Din cuprins : 12.40 Aventuri din epoca de piatră ; 13.30 Invincibilul Mighty Mouse ; 13.35 Microrecital — Marina Voica ; 13.50 Un scriitor : Ion Băieșu. Un actor : Sorin Gheorghiu ; 14.00 „Trapez" — moment coregrafic ; 14.25 Mozaic pe 16 mm ; 14.35 Pe plaiuri maramureșene ; 20.10 Eroi îndrăgiți de copii : Puiul de cîrtiță ; 20.40 Caleidoscop cultural-artistic ; 21.00 Capodoperele muzicii în concert ; 21.50 Telex tehnico-științific ; 22.10 Mannix.

LUNI 19 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limba franceză (reluare) ; 18.00 Telex ; 18.05 Azi, în județul Bihor ; 18.20 Căminul ; 19.00 Ecranul ; 19.20 1001 de seri ; 19,30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii. Iubirea mea — pămîntul românesc de Florin Bogardo ; 20.05 Mai aveți o întrebare ? 20.45 Roman foileton : Piatra lunii. Episodul II ; 21.30 Revista literară TV ; 22.30 24 de ore : 22.50 Teleglob. Itinerar belgian. **PROGRAMUL II :** 20.00 Avanpremieră ; 20.05 Delfinul Flipper (reluare) ; 20.30 Dans și muzică de pretutindeni ; 20.55 Film artistic : Cartierul veseliei.

MARȚI 20 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telescoală ; 10.00 Telex ; 10.10 Avanpremieră ; 10.15 Teleenciclopedia (reluare) ; 10.50 Moment coregrafic ; 11.00 Telecinemateca pentru copii ; 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni (reluare) ; 13.00 Telejurnal ; 15.00 Lecții TV. pentru lucrătorii din agricultură ; 16.25 Hochei pe gheață : Ungaria — România ; 16.40 Universitatea TV. ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii ; 20.05 Reflector ; 20.20 Teatru liric TV. Opera Ovidiu. Premieră pe țară. 21.35 Muzică populară cu Ileana Greculescu. 21.45 Poșta TV. ; 22.00 24 de ore ; 22.30 Vedete ale cîntecului la București. „The Golden Gate Quartet". **PROGRAMUL II :** 20.00 Seară pentru tineret.

MIERCURI 21 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba engleză ; 9.30 Micii meșteri mari ; 10.00 Telex ; 10.10 Film serial : Pe urmele lui Caplja, episodul IV ; 11.05 Ancheta TV. (reluare). Sistematizarea orașelor ; 11.45 Azi, în județul Bihor (reluare) ; 12.00 Revista literară TV. (reluare) ; 13.00 Telejurnal ; 17.30 Curs de limba germană (reluare) ; 18.00 Telex ; 18.15 Dialog. Cultura, civilizația și condiția umană ; 18.40 Pe un picior de plai ; 19.00 Timp și anotimp în agricultură ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii ; 20.05 Avanpremieră ; 20.10 Teleobiectiv ; 20.30 Telecinemateca : Ciclul dedicat actriței Ingrid Bergman. Testamentul ; 22.00 24 de ore ; 22.40 Luminile rampei. **PROGRAMUL II :** 20.00 O viață pentru o idee : Jules Verne ; 20.30 Program de cîrc ; 20.40 Agenda ; 20.50 Tineri interpreți ; 21.30 Ghișeul ; 21.50 Meridiane literare ; 22.10 Piatra lunii

JOI 22 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba franceză ; 9.30 Prietenii lui Așchiuță ; 10.00 Telex ; 10.10 Steaua polară (reluare) ; 10.40 Meridiane literare ; 11.00 Telecinemateca — Testamentul (reluare) ; 12.30 Teleobiectiv (reluare) ; 12.50 Moment folcloric ; 13.00 Telejurnal ; 15.00 Lecții TV. pentru lucrătorii din agricultură ; 16.00—17.00 Telescoală ; 17.30 Emisiune în limba maghiară ; 18.00 Telex ; 18,40 Muzica ;